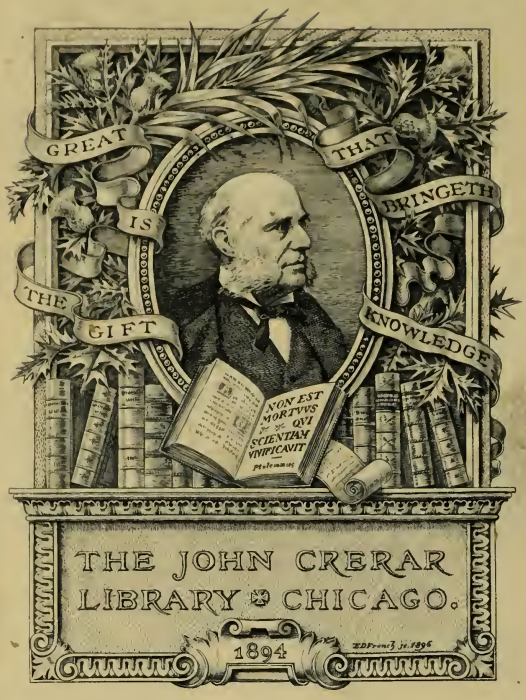

Crerar Library

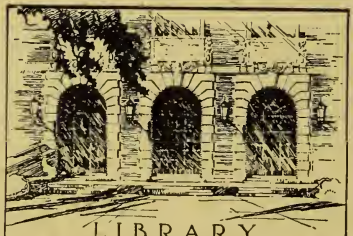

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS
027.2485
C278s
1904
v.4
pt.1
REMOTE STORAGE

Digitized by the Internet Archive
in 2016

https://archive.org/details/svenskabibliotek41carl

SVENSKA BIBLIOTEK OCH EX-LIBRIS

Anteckningar af C. M. CARLANDER

IV.

— FÖRSTA AFDELNINGEN —

Andra omarbetade och tillökade upplagan
Med 112 illustrationer

STOCKHOLM
FÖRLAGSAKTIEBOLAGET IDUNA

SVENSKA BIBLIOTEK

OCH

EX-LIBRIS

ANTECKNINGAR AF C. M. CARLANDER

IV.

– FÖRSTA AFDELNINGEN –

ANDRA OMARBETADE OCH TILLÖKADE UPPLAGAN

MED 112 ILLUSTRATIONER

STOCKHOLM
FÖRLAGSAKTIEBOLAGET IDUNA

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

STOCKHOLM 1904
KUNGL. HOFBOKTRYCKERIET. IDUNS TRYCKERIAKTIEBOLAG

REMOTE STORAGE

INNEHÅLL.

TEXT.

Enskilda Bibliotek från midten af 1800-talet.

ILLUSTRATIONER.

	Sid.
Rudolf Mauritz Klinckowströms Ex-libris (i texten)	18
Per Nilssons, i Espö, porträtt	21
Christian Hammers Ex-libris (i texten)	39
Arvid Fredriksson Posses Ex-libris	65
Robert Montgomery Cederhielms Ex-libris	67
Alexander Barclay's Ex-libris	81
Carl Gustaf Ridderstolpes Ex-libris	85
Gustaf Edvard Klemmings porträtt	93
Gustaf Hamiltons Ex-libris (i texten)	130
Gustaf Holdo Stråles Ex-libris	137
Lars Månssons, i Tranemåla, porträtt	145
Densammes bokstämpel (i texten)	147
Tranemålabibliotekets Ex-dono	149
Viktor Rydbergs mindre Ex-libris (i texten)	152
Densammes större »	153

Withdrawn from Crerar Library

140491

Sid.

Carl Arvid Klingspors porträtt 161
Densammes arbetsrum (Näsby) 161
Densammes Ex-libris (2 var. å 1 blad) 163
Karl Fredrik Werners Ex-libris (i texten) 168
Johan Nordenfalks » 173
Densammes » (i texten) 173
Axel Edvard Leijonhufvuds och hans frus bokstämpel (i texten) 178
Bernhard Wadströms Ex-libris 179
Carl Fredrik Hochschilds Ex-libris (i texten) 180
Nils Adolf Erik Nordenskiölds porträtt 183
Densammes Ex-libris (i texten) 183
Per Erik Hjorts Ex-libris (i texten) 188
Johan Sibergs » » 198
Volter Edvard Lidfors' Ex-libris 201
Claes Gustaf Gartz porträtt 207
Densammes Ex-libris (i texten) 211
Johan Liljencrantz' Ex-libris 217
Per Daniel Holms bokstämpel (i texten) 218
Carl Fredrik Nyholms Ex-libris (i texten) 221
Gustaf Berghmans » » 228
Johan Wolmer Wrangel v. Brehmers Ex-libris (i texten) ... 232
Frithiof Heurlins Ex-libris 237
Svante Ödmans » 239
Christofer Eichhorns porträtt 241
Densammes Ex-libris (i texten) 248
Carl Magnus Carlanders porträtt 249
Densammes biblioteksrum 251
Densammes Ex-libris (i texten) 255
Carl Brobergs porträtt (silhuett) 257
Hedvig Klingspors, född Lilliestråle, Ex-libris (i texten) ... 257
Adolf Gabriel Barnekows Ex-libris 261
Alfred Theodor Sjöbergs » (i texten) 262

027.2485
C278s
1904
v.4
pt.1
Lib sch.
Change

Sid.

Tidö 265
Henrik Bukowskis Ex-libris 281
Birger Schöldströms första Ex-libris (i texten) 291
Densammes senare » » 292
Carl Snoilskys porträtt 295
Densammes Ex-libris 297
Gustaf Geetes » 299
Fritz Follins » 307
Carl Trolle Bondes porträtt 309
Trolleholm 311
Carl Trolle Bondes Ex-libris 311
Densammes äldre Ex-libris (i texten) 311
Hugo Carlanders » » 312
Daniel Gottlieb Restadius' » » 315
Otto Kugelbergs » » 317
Carl Johan Ljunggrens » » 320
Elof Tegnérs Ex-libris 321
Valdemar Frödings Ex-libris (i texten) 324
Johan Oscar Quensels » » 326
Andreas Bernströms » » 327
Gösta Mittag-Lefflers porträtt 329
Densammes Ex-libris 333
Otto Printzskölds Ex-libris (i texten) 334
Carl Wahlunds » » 336
Emanuel Cederströms Ex-libris 341
Robert Schumburgs » (i texten) 343
Ellen Keys » » 346
Herman Billings » » 348
Nils Personnes » » 360
Densammes » 361
Carl Johan Sjöströms » 361
Per Elias Ahlqvists » (i texten) 362
Fredrik Vult von Steijerns » » 364

Sid.

Claes Gustaf Ugglas Ex-libris (i texten) 365
Klas Bergenstråhles » » 369
Johan Wretmans » » 370
Johannes Svanbergs » » 373
Oskar Sternvalls » 374
John Böttigers » 375
Carl Larssons » (i texten) 377
Anders Lindstedts » » 383
Johan Ekmans » 385
Carl Claudius' » 391
Fredrik Claesson Wachtmeisters Ex-libris (i texten) 396
Werner Landgrens » » 398
Hjalmar Sjögrens » » 401
Alexis Hasselquists Ex-libris 403
Wilh. Reslows » (i texten) 403
Lars Johan Erikssons » » 411
Otto Varenius' » » 412
Axel von Essens » » 414
Mauritz Bohemans » » 415
Agi Lindegrens » » 416
Gustaf Lagergrens » 417
Gustaf Hedbergs » 421
Albumperm i lädermosaik af Hedberg 421
Perm i lädermosaik af densamme 421
Band i lädermosaik af densamme 421
Albumperm aux petits fers af densamme 421
Carl Anton Ossbahrs permstämpel 423
Anna Törnströms Ex-libris (i texten) 424
Theodor Adelsvärds » 427
Carl Nilssons » (i texten) 427
Ernst Sjöbergs » 431

ENSKILDA
BIBLIOTEK

PALM, SVANTE, född i Bästhult af Barkeryds församling, Småland, 1815; kom till Texas U. S. A. 1845; postmästare i La Grange derstädes 1846—50; flyttade till Austin 1850, hvarest han sedan varit bosatt och innehaft flera tjenster, såsom ålderman, fredsdomare, postmästare o. s. v.; vice konsul för Sverige och Norge 1866; R. V. O. 1883; död 1899.

Palm var känd för sin litterära bildning. Allt sedan sin tidigaste barndom hade han älskat böcker och samlat sådana och dermed fortsatte han hela sitt lif. Kärleken till Sverige, till svenskt språk och svensk litteratur bibehöll han alltid. På 1880-talet, då hans boksamling uppgick till boråt 15,000 voll., lät han för densamma uppföra ett särskildt bibliotekshus. — Under rubriken »En svensk boksamlare i Amerika» läses i Chicagotidningen Gamla och Nya Hemlandet 1891 $^{17}/_{12}$ en uppsats undertecknad Celun [= Maurice Lundin] om Palm och hans bibliotek, hvarur följande må citeras: »Äfven här i landet, der allas diktan och traktan synes gå ut på att förtjena och spara så mycket penningar som möjligt, äfven här finnes det en och annan, som finner nöje uti att samla böcker och läsa dem. Långt nere i den soliga södern, i Austin, Texas, bor en ärevördig åldring, svensk-norske vice konsuln Svante Palm. Efter en mansålders gagnelig verksamhet har han nu slagit sig i ro, och hans tid är nu delad mellan trädgården

och böckerna, bland hvilka han tillbringar den ojemförligt större delen af sin tid. Gång efter annan gör han en tripp hem till Sverige och vid sin återkomst har han alltid stora laddningar litteratur med sig. Böckerna äro hans dyrbaraste vänner, dem vårdar han med den största omsorg. För några år sedan uppbygde han ett särskildt palats för dem, då utrymmet blef dem för trångt i deras gemensamma bostad. För några år sedan under en vistelse i Austin besökte jag flera gånger den gamle samlaren i detta hans sanctum. Jag minnes så väl första gången jag gjorde honom ett besök. Några få steg från den förnämsta gatan i staden är hans hus beläget, på sluttningen af en kulle. Kommen till grinden öfverraskades jag att midt framför denna finna en stor, för omgifningarne öfverväldigande bygnad, ett veritabelt tempel — och ett sådant är det också, ett litteraturens tempel, ty det är konsul Palms bibliotek. En gammal man med vänlig uppsyn kom emot mig från trädgården, just som jag stod färdig att gå in i helgedomen, ty ett anslag på dörren till denna bjöd hvar och en att stiga på. Det var konsul Palm sjelf, som varit sysselsatt med trädgårdsarbete. »Jag gör själf allt arbete i min lilla trädgård», sade han, i det han bad mig stiga in. När jag så kommer in i biblioteket, blef jag verkligen förvånad, trots allt hvad jag förut hört om konsul Palms böcker. Ett jättestort rum, som rundt omkring väggarne och midt på golfvet var försedt med dubbla hyllor, alla från golf till tak fullsatta med böcker, böcker i alla möjliga band och storlekar, jättestora folianter och små duodecer; alla stodo de der, högtidliga och stumma, men på samma gång vältaliga. Vi voro snart inbegripna i ett lifligt samtal om svensk litteratur och svenska författare, och derunder visade mig konsuln åtskilliga af sina sällsyntheter, såsom den första svenska bibeln, tryckt i Upsala 1540, 41, i original-läderband med silfverspännen; den gamla svenska

rimkrönikan; Rudbecks Atlantica i fyra delar m. fl. rariteter. Men hr Palm samlar icke allenast svenska böcker; allt hvad den engelska och tyska litteraturen eger af goda och framstående författares verk finnas äfven i hans bibliotek. Detta omfattade vid boksamlingens uppställning i bibliotekshuset omkr. 15,000 voll. och ökas för hvarje år med några hundrade. Det torde icke finnas många enskilda samlare i Förenta staterna som kunna skryta öfver att ega ett så väldigt bibliotek. Hos landets bokhandlare och samlare är konsul Palms namn väl kändt, och många äro de som komma ganska långväga ifrån för att taga hans skatter i betraktande.

Vid Palms död skulle, enl. Svenska Sydvestern,* hans bibliotek uppgått till nära 30,000 voll., dessutom en samling manuskript, som egaren »värderat högt» och om hvilka han sade: »efter min död torde dessa manuskript komma att blifva kända». Värdet af sitt bibliotek uppskattade Palm till 100,000 doll. Såväl Bethany College som Agustana College täflade om att erhålla denna storartade boksamling, men efter moget öfvervägande beslöt egaren att donera den till The Lone Star State och eges biblioteket nu af The Texas University i Austin. »Texas är mitt andra fädernesland», yttrade Palm till en af Svenska Sydvesterns medarbetare, »här har jag nu lefvat i öfver 50 år och sett, huru staten vext upp, dessutom skulle jag begå ett brott mot mina landsmän i denna stat, om jag skänkte mina böcker till Kansas eller Illinois; många af det uppvexande slägtet bland vårt svenska folk komma att studera vid vårt universitet här på platsen, derför skall också detta universitet ärfva mina böcker». Enligt uppgift i amerikanska tidningen Österns Härold**

---

* Se Stockholms Dagblad $^{24}/_{7}$ 1899.

** Se Vårt Land $^{19}/_{8}$ 1899.

skulle af Palms efterlemnade förmögenhet, 40,000 doll., förvaltas af exekutorerna och räntan deraf utbetalas till Ida Alm och H. Th. Alm, bosatta i Kalmar, så länge de lefva, men efter deras död tillfalla Barkeryds församlings sockenbibliotek. — Då konsul Palm en gång på 1880-talet var på besök i Stockholm, fick förf:n, vid samtal med P., den uppfattningen, att han tänkte testamentera den svenska afdelningen i sitt bibliotek till Barkeryds församling, hvarför denna uppgift inflöt i 1:a uppl. af detta arbete (I: 591). Kyrkoherden i Barkeryd O. G. Pleijel meddelar ($^{8}/_{1}$ 1900): »För flera år sedan skänkte hr Palm åtskilliga böcker till sockenbiblioteket härstädes. Om han för öfrigt gjort någon donation i penningar till inköp af sockenbibliotek, därom vet man här ingenting mer än, hvad man läst i tidningar.» Senare ($^{18}/_{12}$ 1901) meddelar han, att »ingen som hälst underrättelse ingått beträffande Palms donation» samt att Ida Alm och H. Th. Alm voro för honom alldeles okända. — Uppgiften om donationen synes tvifvelaktig.

LÅSTBOM, AUGUST THEODOR, född i Westerås 1815; stud. i Upsala 1834; fil. mag. 1842; e. o. amanuens vid universitets-biblioteket s. å.; död 1845. I förening med konstförvandten C. E. Lundblad anlade han, Aug. 1839, boktryckeri i Upsala, men redan d. 28 Sept. s. å. öfvertogs Lundblads andel af fil. mag. J. G. Wahlström och firman blef Wahlström & Låstbom, hvilken äfven dref förläggareverksamhet. Låstbom var en flitig och samvetsgrann forskare och egde isynnerhet utmärkta samlingar på biografiens område». Han var en af de verksammaste medarbetarne i Biogr. Lex. En del af hans historiska samlingar inköptes till Upsala universitetsbibliotek efter hans död. Utgifna arbeten, se Linnström.

Hans efterlemnade boksamling jemte en Sigillsamling (1,500 st.) såldes i Upsala, efter tryckt förteckning, 1845 d. 12 o. 15 Nov. [ej 5 o. 8, som uppgifves i katalogen]. Förteckningen omfattade 1,663 n:r (voll.).

I hans böcker var infästad en typtryckslapp: *Ex* **Aug. Th. Låstboms** BOKSAMLING. [3 rader.]

RIETZ, JOHAN ERNST, född i Carlshamn 1815; fil. mag. i Lund 1837; docent i teor. filosofi 1840; prestvigd 1848; prost och kyrkoherde i Tygelsjö 1851; kontraktsprost 1860; ledamot af Vitterh.-, Hist.- och Ant.-akademien och utländska lärda samfund; död i Köpenhamn 1868. Han är särskildt känd såsom framstående språkforskare.* Utg. arbeten, se Linnström och första tioårs-katalogen.

Hans efterlemnade värdefulla boksamling, 1,561 n:r (voll.), såldes i Lund 1869 den 31 Mars o. f. d. Auktionskatalogen är systematiskt uppställd. Afdelningen språkkunskap är den rikhaltigaste.

---

* Förordet till hans Ordbok öfver svenska allmoge-språket, Lund 1867, slutar: »Ordboken öfver vårt medeltidsspråk är nära färdig till tryckning, men om denna nyckel till vår gamla litteratur skall kunna offentliggöras, beror till stor del af det understöd, hvarmed ett sådant verk omfattas af vännerna till vårt modersmål.» Angående Rietz' efterlemnade handskrifter meddelar bibliotekarien i Lund d:r Carl af Petersens (3/1 1900): »Rietz' efterlemnade manuskript, deribland äfven hans ordbok öfver medeltidsspråket, hamnade här i Biblioteket. Nämda ordbok ligger emellertid på intet sätt till grund för Södervalls arbete [Ordbok öfver svenska medeltidsspråket, utg. af Sv. Fornskriftsällskapet], utan grundar sig detta, som är anlagt efter en vida större måttstock, helt och hållet på självständig forskning samt en fullständig excerpering af medeltidslitteraturen. Södervall har icke ens tagit kännedom om Rietz' samlingar».

HIERTA, FREDRIK PHILIP, född i Stockholm 1815; student i Upsala 1829; kadett vid Carlberg 1830; kornett vid Lifregementets dragonkår 1833; afsked 1841; köpte 1845 af konung Oscar I Främmestad i socknen med samma namn i Skaraborgs län; friherre vid faderns död 1847; redaktör och ansvarig utgifvare af tidningen »Väktaren» 1865—1878; led. af riksdagens första kammare 1878—1885; död på Främmestad 1889.

Friherre Hierta efterlemnade på Främmestad ett, till allra största delen af honom sjelf, samladt bibliotek, hvilket — fortfarande å Främmestad förvaradt — omfattar omkring 5,500 arbeten, mest in- och utländsk teologi och historia samt svensk vitterhet. Samlingen, som till stor del är väl inbunden, innehåller åtskilliga rariteter, särskildt af äldre teologisk litteratur. Nämnas kan: En samling paleotyper, bland hvilka t. ex. Biblia Latina, cum Postillis Nic. de Lyra, Nürnberg, Anton Koberger, 1485. 4 voll. in fol. — Biblia Latina, Basel, Joh. Frobenius, 1495 in 8:o. (Frobenii octavbiblar, tryckta med gotisk nonpareille, anses af Faulmann som de vackraste tryckalster från 1400-talet.) — Nic. de Lyra: Postilla in Prophetas, s. l. e. a. (Strassburg, Joh. Mentelin, c:a 1468) Editio princeps. — Guillermus: De fide et legibus, s. l. e. a. (Augsburg, G. Zainer, c:a 1469). — Johannes Gabius, Scala Cœli, Ulm, Joh. Zainer, 1480. — Jac. de Voragine, Historia Lombardica cum legendis sanctorum, Nürnberg, Sensenschmid et Frisner, 1476. — Dion. Cato, Ethica, Augsburg 1475 (in Monasterio Udalrici et Afræ). — Augustinus, Expositio Psalmorum, Basel, Joh. Auerbach, 1489. (Ed. princeps). — Bonaventura, Libri plurimi, Strassburg, Mart. Flach, 1489. — Alanus de Rupe, Unser Frauen Psalter, Ulm, Conr. Dinchmut, 1492. — Verdena, Sermones Dormi Secure, Hagenau 1493. — Caracciolus, Sermones, Venedig, Joh. et Gregor. da Gregoriis, 1490. — Justinianus, Institu-

tiones (Venedig), Nic. Jenson, c:a 1480. — Justinianus, Codex, Basel, Mik. Vensler 1487. — Bland något yngre tryck: Erasmus, Novum Testamentum Græce, Basel, Frobenius, 1516 (ed. princeps). — Biblia Teutsch. Mart. Luther, Wittenberg, 1536. — Petr. de Natalibus, Catalogus Sanctorum, Venedig, Giunti, 1506 (med en mängd träsnitt af Sandro Botticelli). — Livius, Opera Omnia, Maynz, Joh. Scheffer 1518. — För öfrigt Aldiner, Elzevierer (ett 100-tal) m. m. I den svenska afdeln.: en mängd biblar, arbeten af bröderne Petri i originalupplagor, af Petrus Joh. Gothus, Olaus och Johannes Magnus, Paulinus Gothus, Messenius, Rudbeckierne, Verelius, Schefferus, Loccenius, Terserus, Matthiæ, Svedberg m. fl. m. fl.; Keysers Vapenbok 1650; Visingsborgstryck; en större samling tryck af Curio i Upsala, äfvensom af Skaratryck från början af 1700-talet, bland annat ett godt ex. af den kanske sällsyntaste af alla svenska biblar, den, hvilken Svedberg lät trycka i Skara 1728 för de svenska församlingarnas i Nordamerika räkning — en af biografer ej omnämd omständighet. (Meddel. af frih. *Per Hierta*, n. v. egaren af Främmestad.)

NYMAN, ANDERS ISBRAND THEODOR, född 1815; stud. af Upl. nat. i Upsala 1835; hofrättsexamen 1840; assessor i hofrätten öfver Skåne och Blekinge 1850; biträdande polismästare i Stockholm 1856; häradshöfding i Norra och Södra Tjusts härad 1860; afsked 1880; död i Södertelje 1894.

Hans bokegaremärke: A. Th. Nymans Boksamling (2 rader) inom dubbel rektangulär linieram, å en liten etikett. (Typtryck.)

ASKERGREN, OTTO ABRAHAM, född i Stockholm 1816; stud. i Upsala 1836; prestv. 1839; past.-ex. 1847; reg.-pastor vid Svea Artillerireg. 1858; komminister i Storkyrkan 1861; kyrkoherde i Gamleby af Linköpings stift 1863; död 1890. Han egnade stor omsorg åt ordnandet af församlingens skolväsen. Han har anonymt utgifvit en katekesisk läsebok, se Sv. Bok-Katalog 1866—1875 sid. 17.

Öfver hans efterlemnade boksamling, hufvudsakligen innehållande exegetik och homiletik, utkom tr. förteckn. med titel: »Förteckning öfver aflidne kyrkoherden O. A. Askergrens i Gamleby till försäljning varande Boksamling», Westervik 1891, 52 sid. Å titelbladets baksida lästes: »Rekvisitioner torde benäget insändas till Sterbhuset under adress Gamleby». Böckerna voro ej numrerade i förteckningen.

LARS GUDMUNDSSON. Af allmogemän, som samlat böcker, är Lars Gudmundsson i Örja vid Landskrona framstående. Han hade ett rikhaltigt bibliotek, hvilket delvis gått i arf till hans son, antiqvariske bokhandlaren G. L. Tullstorp i Lund, hvilken meddelat: »Min afl. fader landtbrukaren Lars Gudmundsson, född i Wiarp, Herslöfs socken 1816; död i Tullstorp, Örja socken, 1866, var i orten känd som ifrig boksamlare. Hans bibliotek, innehållande omkring 4,000 voll., upptecknade i 4 skrifna kataloger in folio, var säkert på sin tid det största som då egdes af någon bonde i den trakten. Största delen deraf försåldes, eller rättare bortslumpades efter hans död å auktion. Endast en ringa del, men det värdefullaste, öfvergick i min ego. Något Ex-libris hade han ej, utan skref sitt namn med en för den tiden rätt prydlig handstil».

ÖLLER, ANTON HENRIK, född i Stockholm 1816; står i adresskalendrarne 1846—1853 såsom sidenfabrikör; telegrafdirektör 1854—1866; anlade derefter mekanisk fabrik för telegrafapparater; död 1889.

Hans Ex-libris: *A. H. ÖLLER STOCKHOLM* inom ram, i cirkelform. Litografi.

KRESZMANN, PETER ADOLF, född i Hamburg 1816; grosshandlare i Stockholm; död 1878.

»Grosshandlare A. Kreszmanns konkursbo tillhörige böcker» anmäldes 1878 $^{6}/_{9}$ af C. A. Lagercrantz till försäljning å bokauktionskammaren och 1879 d. 29 Jan. försåldes de efter tryckt förteckning: 796 n:r (voll.). En del voro stämplade A. K. i guld å framperm. En så stämplad bok såldes å Eichhornska auktionen 1891 $^{3}/_{6}$ (n:r 663).

AXELSSON, ERIK ELIESER, född 1816; vågmästare i Norrköping; död 1888.

Hans bokegaremärke: E. E. AXELSSON inom oval ornamenterad ram. Stämplad i grön färg.

THURGREN, JOHAN ADOLF, född 1816; stud. af Södermanlands nation i Upsala 1836;* fil. mag. 1842; vice notarie i Svea Hofrätt 1849; jur. d:r 1859; utn. juris utr. d:r af univ. i Greifswald; advokat i Stockholm; död 1898. Utg. skrifter, se Linnström och tioårs-katalogerna. Om

* Såsom sådan står han i Stud. Catalogen t. o. m. 1843; de 2 första terminerna med *Fourir vid Södermanlands reg:te;* är sedan borta, men dyker upp i Stockholms Nation 1847, hvilket dock ej hindrar att han redan 1845, som Blackstadius uppgifver, kommit in der, ehuru han ej varit närvarande så tidigt i terminen att han kunnat komma in i katalogen.

Thurgrens akad. afhandling Om patronatet (1855) förklarade en af juridiska fakultetens i Upsala ledamöter »att densamma vittnade om så ovanlig lärdom och vidsträckt beläsenhet att akademien ej på länge fått emottaga någon sådan i den vägen». Oaktadt denna beprisade lärdom var Thurgren en ganska klen sakförare, samt utan vidare anseende. Med undantag af nämda afhandling äro hans juridiska arbeten af ringa värde.

Sin rätt betydliga boksamling sålde Thurgren, efter två tryckta anonyma förteckningar, å Stockholms Bokauktionskammare. Afd. I: d. 3 Febr. o. f. d. 1894 och Afd. II: d. 30 Maj s. å. Katalogerna utan annan plan uppgjorda än att böckerna äro afdelade 1:o in fol. & qvarto, 2:o in octavo, omfatta 7,090 n:r (voll.). Tryckort och tryckår finnes ej angifna för böckerna. Åtskilliga * utmärka böcker, som ej såldes. Då dessa stjernor förekomma vid tarfliga lexica och läroböcker, är obegripligt hvarföre de upptagits i katalogen. — Det skulle blifva ett drygt arbete att konstatera hvad som utgör det utmärkande i denna boksamling, då katalogerna sakna all reda. Så mycket förstår man, att det är en massa böcker, hopkomna utan bibliofilintresse, inropade på en mängd bokauktioner, och således ej »en dyrbar och sällsynt boksamling», som katalogen uppgifver; hvilket dock ej hindrar att en mängd goda böcker der förekomma.

ZETTERQUIST, CARL GUSTAF, född i Stockholm 1816; kassör och konsulatsekreterare hos J. H. Glosemeyer; emigrerade 1865 till Norra Amerika; återkom 1867; språklärare och läroboksförfattare. Utgifna läro- och läseböcker i språk, se Linnström och tioårs-katalogerna.

Zetterquist har egt ett, särskildt i linguistiskt hänseende, ganska värdefullt bibliotek. Med anledning af hans

ofta påkommande resor och vistande utomlands, dels på kontinenten, dels i Norra Amerika och Australien, har han ej kunnat sammanhålla detsamma, utan är det nu skingradt. Under vistelsen i Norra Amerika blef han på ett mystiskt sätt bestulen på en mängd böcker, inpackade i lårar. Lårarne voro kvar, men de värdefullaste böckerna voro borta. Z. meddelar om sitt bibliotek (1/1 1900): »Min boksamling, bestående i varia scripta, men förnämligast arbeten inom språkvetenskapens område, var särdeles rik på franska och engelska dictionärer af det största slaget, såsom Franska Akademiens Ordbok, D:r Bescherell's stora franska ordbok, D:r Websters stora ordrika Dictionaire med öfver 114 tusen definitioner. Dessutom många värderika arbeten i de europeiska ländernas litteraturhistoria äfvensom flera topografiska arbeten, Stielers stora atlas etc. etc.»

* * *

I början af 1840-talet begynte Zetterquist göra samlingar till ett polyglott-verk af jemförande prof på så många verldens språk och dialekter som möjligt. Till grund för arbetet blef lagd en Finsk runa (fornsång, författad af en finsk bondflicka), hvilken först framdrogs i dagen af Franzén, den tid han var professor i Åbo, och som sedan för sin enkla skönhet ådrog sig uppmärksamhet af flera utlänningar, t. ex. Acerbi i hans resebeskrifning, af van der Velde (i romanen »Arvid Gyllenstjerna»), af Goethe (en öfversättning finnes i hans samlade poetiska skrifter) m. fl. Redan 1843 läses i Helsingfors Morgonblad (n:r 44) en anmälan om »En Finsk Runa, öfversatt på alla verldens språk», och hvari nämnes att »Hr Z. redan ihopsamlat mer än 30 öfversättningar». Två år derefter lästes i Saima (1845 n:r 50) en anmälan af J. J. Nervander med öfversättningsprof och hvari N. meddelar: »Hr Z. har nu i ett bref

underrättat mig att han redan eger öfversättningar på 40 språk. Emellertid vill Herr Z. utsträcka samlingen till 100 språk innan han publicerar den. Huruvida detta är välbetänkt lemnar jag derhän. Följden af en sådan plan kan lätt blifva, att företaget aldrig blir utfördt». I Fædrelandet 1854 $^{26}/_{7}$ läses en af Fr. Klee införd »Opfordring til en Gjengivelse af et finsk folkedigt i de danske Almuedialekter». Klee säger: »Hr Zetterquists Arbeide ved flere Aars uforträde Flid og Intresse er fremskredet i den Grad at han allerede er i Besiddelse af ikke mindre end omtrent 180 Gjengivelse af Tyton Runo Suomalaisen». Följande året lästes i Aftonbladet (d. 15 o. 17 Aug.) en omständlig anmälan om »Hr Zetterquists komparativa språksamlingar» — »ett verk som till en del ännu kan sägas vara under arbete». Anmälaren säger sig blifvit föranlåten taga närmare kännedom om arbetet med anledning af »de oriktiga eller ofullständiga notiser om detsamma som förekommit i landsortstidningar samt i finska och utländska blad». Anmälaren uppgifver att »hela samlingen uppgår för närvarande till emellan 3 à 400 versioner uti olika språk-idiomer». I L'Athenæum Français 1856 $^{13}/_{10}$ läses en längre anmälan af A. Geffroy. »M. Zetterqvist a déjà recueilli environ cinq cents [?] traductions et, dans le désir de rendre son recueil vraiment utile, il veut l'augmenter encore pendant toute une année, se réservant d'ailleurs de publier ensuite des supplements». Af Zetterquist utgifna prospekt ha utkommit, med öfverskrift *Tytön Runo Suomalaisen* 2 st.: Sthm, Hörberg 1844; ibid. 1853; med rubrik *Philologie*, Sthm 1858, samt slutligen, då arbetet var fulländadt, en anmälan 4 sid. fol. Åbo, Lillja, 1858, med följande rubrik: »Collection de Linguistique comparée de Mr Zetterquist, ou Rune Finoise, traduite en près de 400 versions en langues et idiomes divers». Dertill har Z. låtit trycka »Liste des traductions en langues

diverses, Collection Zetterquist, déjà reçues de la Rune Finoise »Tytön Runo Suomalaisen». (Sthm, Hörberg 1854, 8 sid. 12:o.) Äfven må nämnas att »Finsk Landtflickas Sång, Finsk forndikt, versifierad af C. G. Zetterquist» blifvit satt i musik af J. van Boom, Carl Sillen, och P. E. Svedbom.

Den 7 Sept. 1857 mottog bokförläggaren J. W. Lillja i Åbo enligt till Zetterquist lemnadt erkännande »manuskriptet till ett filologiskt arbete för att på öfverenskomna villkor befordras till tryck». Dessa öfverenskomna villkor »voro att Z. skulle erhålla i ett för allt 1,200 rdr rgs för manuskriptet,* 600 vid öfverlemnandet och 600 sedan arbetet blifvit tryckt. Ett ark blef uppsatt och dervid stannade det. Lillja ansåg att arbetet skulle vålla honom för stor kostnad med afseende på den mängd af versioner på Österländska idiomer med de respektive språkens olika typer, som skulle erfordras för att få dem alla tryckta, men som han vid sitt tryckeri i Åbo icke kunde åstadkomma, utan blefve nödsakad att vända sig till någotdera af de stora kejserliga statstryckerierna, i S:t Petersburg eller Wien. Lillja öfverlemnade sedermera det digra manuskriptet till kejserliga universitetsbiblioteket i Helsingfors. Största delen af originalerna till manuskriptet hade emellertid Zetterquist i behåll, äfvensom korrespondensen. Allt detta, dels utlånadt och dels förvaradt på skilda platser, hopsamlade och öfverlemnade Zetterquist till sin gamle vän, utgifvaren af detta arbete, under åren 1895—1897. Sedan allt blifvit framletadt och öfverlemnadt blef hela den digra samlingen inbunden i ett starkt halffranskt band och försedd med följande titel: *Polyglott-samling*, utgörande öfversättningar af en för sin originalitet berömd *Finsk*

* Z beräknade att han endast i porton utgifvit 2,000 kr. Bref från Indien, Kina och Japan fick han emellanåt lösa med ända till 5 kr. Den tiden fanns hvarken frimärken eller postöfverenskommelser.

Runa (Tytön Suomalaisen) på närmare 400 språk och dialekter, från nästan hela jorden rundt; de flesta dock från länder inom Europa, deribland Skandinavien och Danmark talrikast representerade. Dertill en samling bref från respektive öfversättare till *C. G. Zetterquist*, upphofsmannen och ledaren för den filologiska vitterlek, som utmynnar i en *komparativ språk-karta;* äfvensom tryckta program, tidningsartiklar och musikbilagor. Denna samling med alla dess allegater är ordnad af *C. M. Carlander.*

ENGLUND, OTTO FERDINAND, född i Kjula, Södermanland, 1816; student i Upsala 1836; fil. mag. 1832; lektor i lefvande språk vid Örebro läroverk 1859; död på sin egendom Björkboda i Finland 1887.

Hans efterlemnade boksamling såldes, förmodligen genom en i Örebro bosatt efterlefvande systers försorg, å Örebro bokauktionskammare. Som den tryckta förteckningen blott upptager 327 n:r, torde det blott varit en del (som lemnades qvar vid öfverflyttningen till Finland?), hvilken såldes.

HULDBERG, PER ADOLF, född i Upsala 1816; bokhandlare i Falun 1837; boktryckare, bokförläggare och utgifvare af Fahlu Tidning 1838; anlade 1845 äfven boktryckeri i Hudiksvall och utgaf Hudiksvalls Veckoblad; förlade sin boktryckare- och bokförläggare-verksamhet till Stockholm 1849 och ansågs en tid vara en af vårt lands störste förläggare; bokhandlare i Stockholm (förut L. G. Rylander) vid Norrbro 1851—1862, vid Regeringsgatan (n:r 11) 1863—1865; utgifvare af Stockholms Adress-kalender 1856—1887; död 1887. Angående Huldbergs in-

vecklade bokhandlare-, boktryckare- och bokförläggare-verksamhet, se Festskrift med anledn. af Bokförläggareföreningens femtioårs-Jubileum, Sthm 1893, sid. 191, 256; Sv. Boktryckeri-historia (se bokens register) samt Bokhandelsmatriklarne 1888, 1896.* Slägten Huldberg är upptagen i Sv. Slägt-kalender II: 165. Huldberg stiftade ett sällskap »1816 års män» för personer födda nämda år. Han var hög frimurare.

Den 1 Juni 1835 anmälde Huldberg till försäljning å Stockholms bokauktionskammare, för aflidne apotekaren P. U. Huldbergs konkursmassa: 35 ex. Theaterstycken af P. U. Huldberg, 1:a h. 38 ex. af Fredrik den stores röst 1:a del. 164 ex. Skammen på torra landet, 75 ex. Skämtsamma Rhapsodier. 30 ex. af Rättegångshandlingar rörande Den sanna fransyska Cathechesen. Den 13 Okt. s. å. anmälde han till försäljning för egen räkning en samling mynt och medaljer enl. tr. förteckning. I ett Appendix följde gravyrer. Mynten började med (efter Brenners okritiska bestämmande) Olof Trätälja.

I Upsala-Posten 1858 $^{28}/_{7}$ meddelas att Wermlands nations bibliotek i Upsala »genom bokhandlaren P. A. Huldbergs frikostighet blifvit riktadt med en värdefull gåfva af 37 volumer».

Huldbergs efterlemnade böcker såldes å bokauktion i Stockholm, efter tryckt förteckning (943 n:r), den 25 Apr. 1888. Det anmärkningsvärdaste var: Stockholms kalender för år 1729, med teckningar af kronor och europeiska

* Huldbergs bokförläggareverksamhet var mångsidig. Bland hans förlag påträffar man »Chevalier de Faublas' memoirer», »Det eviga evangelium», »Tusen och en natt», »Satans raseri i den Christna verlden», »Albertus Magnus Redivivus», »Menniskohjertat ett Herrens tempel eller en Djefvulens bostad», Paul de Kocks romaner o. s. v. Angående Huldbergs långa boktitlar, se den humoristiska skildringen i uppsatsen »Bokalist af C. Broberg» i Pro Novitate Festskrift, utg. af Sv. Bokhandels-medhjälpareföreningen, Sthm 1898.

potentaters hufvudbonader m. m.; åtskilliga äldre Stockholms adresskalendrar, deribland »1787 års Wägvisare genom Stockholm och dess malmar»; »Diverse samlingar, anteckningar och urklipp ur in- och utländska tidningar, såsom märkliga testamenten och donationer, statistik m. m.»; »Diverse samlingar, anteckningar och urklipp ur tidningar, rörande astronomi, naturfenomen, biografier, drömmar, magnetism, anekdoter m. m.»; »Diverse samlingar, anteckningar, urklipp ur tidningar m. m. inneh. geografiska upplysningar, historiska dito, humoristiska dito, märkvärdiga kuriositeter m. m.»

Huldbergs bokegaremärken: **P. A. H.** inom oval perlrand (blindstämpel) och **P A H** inom rund punktram (svartstämpel).

GRÖNBERGER, ANDERS, född 1816; tjenstgjorde i yngre dagar å kronofogdekontor, var sedermera bruksförvaltare dels i Sverige och dels i Finland; blef lånbibliotekarie i Stockholm 1854 (Malmskilnadsgatan n:r 3), öfvertog Schück & Josephsons antiqvariska bokhandel (Drottninggatan n:r 18) år 1855, flyttade sitt lånbibliotek och antiqvariska bokhandel 1856 eller 1857 till Malmtorgsgatan n:r 5 och 1860 eller 1861 till n:r 6 samma gata eller der »Klemmings antiqvariat» f. n. har sin lokal; år 1865 sålde Grönberger sitt lånbibliotek till fröken C. Kjellman; hade sedan verksamhet som homme d'affaire; död 1892. Han var en af »1816 års män» och deltog alltid i deras årligen återkommande fester (Sv. Dagbl. 1892 $^{26}/_{1}$).

Grönberger hade en vacker enskild boksamling; historia, skönlitteratur och encyclopedie omkring 600 band. Dessa böcker voro märkta med en blåstämpel: *A. Grönberger*, i skrifstil.

KLINCKOWSTRÖM, RUDOLF MAURITZ, friherre, född i Stockholm 1816; generalstabsofficer, militärattaché i Wien 1858—1866; öfverste i armén och i generalstaben 1864; afsked ur krigstjensten 1877; ledamot af riksdagens Första kammare 1877—1897. Utgifna skrifter, se Linnström, tioårs-katalogerna och Adelns Ättartaflor ifrån 1857.

Å sin egendom Stafsund på Ekerön (adr. Stockholm), har frih. Klinckowström ett ansenligt bibliotek, omkring 16,000 band oberäknadt broschyrer, uppställdt.* Grunden till detsamma utgöres af det gamla Fersenska biblioteket, ökadt genom inköp in- och utomlands under 50 år. Bland det märkligaste i denna boksamling må nämnas en stor och nästan fullständig samling af svenska författningar ända från Gustaf I:s tid, äfvensom en betydlig samling samtida krigsberättelser. Dertill en handskriftsamling af omkring 900 band och bundtar. Frih. Klinckowström eger dessutom en autografsamling, som torde vara den förnämsta i Sverige, af in- och utländska märkligare personer, flera med bifogade porträtt, närmare 4,000 n:r. Det märkligaste i denna samling torde vara den portfölj bref, som drottning Marie Antoinette af Frankrike lemnade Axel von

---

* Stafsund har tillhört Carl Gustaf Wrangel, sedan grefve Eric Lindskiöld, hvilken uppförde »Stafsunds slott». (Om ett bröllop på Stafsund den tiden, se Afzelii Sagohäfder X: 183.) Godset har sedan genom giften och arf egts af slägten Funck, Gustaf Boneauskiöld, Rosenadler, Adelsvärd; från 1816 grefve Rosenblad genom köp; 1849—1864 grosshandlare Lallerstedt, derefter frih. Klinckowström. — I Vårt Land $^{28}/_{8}$ 1894 lästes: »Arkitekten Carl Österman har nyligen uppgjort ritningar till nybyggnad af Stafsunds slott å Ekerön i Mälaren, tillhörigt ledamoten af 1:a kammaren frih. R. M. Klinckowström. Den nya slottsbyggnaden blifver — af ritningarne att döma — hållen i en ren och ädel stil. Ombyggnaden tillkommer bland annat för att bereda bättre utrymme åt frih. Klinchowströms storartade bibliotek, säkerligen ett af de största privatbibliotek i vårt land.»

Fersen, då hon med sin familj flydde från Paris. (Som bekant, körde grefve Axel von Fersen förklädd till kusk den vagn, hvari det flyktande ehuru i Varennes upptäckta konungaparet befann sig.) Dessutom en större samling miniatyr-porträtt, en märklig samling porträtt i olja; en mindre mynt- och medaljsamling samt en samling vapen och verktyg från stenåldern.

Hans Ex-libris:

Gravyr utförd i stål af prof. J. A. Lindberg. Blått aftryck. (Här återgifvet i fototypi.)

LEWENHAUPT, CLAES MAGNUS, grefve, född på Claestorp 1816; löjtnant vid Lifregementets husarkår 1843; hofjägmästare 1855; led. af riksdagens första kammare 1874; öfverhofjägmästare 1875; innehade fideikommisset Claestorp i Södermanland; död i Stockholm 1882. Han var känd såsom en af sin samtids ädlaste och mest uppoffrande patrioter. Utg. skrifter, se Linnström.

Claestorps sätesgård i Östra Vingåkers socken, Nyköpings län, gjordes till fideikommiss af grefve Claës Stromberg år 1776. Sjelf barnlös utnämde han till fidei-

kommissarie sin hustrus systerson kaptenen grefve Claës Axel Lewenhaupt, grefve Claës Magnus L:s farfader. Denne grundlade biblioteket på Claestorp genom inköp af riksrådet grefve Fredrik Ribbings boksamling vid tiden då sonen Adolf Ludvig (»konungamördaren») fick gå i landsflykt. Det har sedermera alltjemt ökats i synnerhet af grefve Claës Magnus Lewenhaupt, hvilken betecknade sina bok-förvärf med Ex-libris: *Vapnet* och deröfver: CLAES MAGNUS. (Litografi.) Biblioteket, som f. n. utgör omkring 6,000 voll., omfattar hufvudsakligen fransysk skön- och memoir-litteratur samt historiska och geografiska arbeten. Biblioteket är icke fideikommiss, men finnes dock orubbadt qvar å Claestorp, hvars n. v. fideikommissarie är kammarherren grefve Claës Axel August Lewenhaupt (född 1854).

MOLL, JOHAN THEODOR, född 1816; ingeniör vid Hellefors styckebruk (var förr delegare i Nyqvarns pappersbruk), död 1895. Slägten Moll, se Örnberg.

Hans Ex-libris: TH. MOLLS BOKSAMLING [2 rader] inom ett arkitektoniskt ornament med flöjtblåsare och cellospelerska under baldakiner samt i en nisch en notläsande genie. Tryckt hos Östlund & Berling i Norrköping på 1850-talet. (Samma ornaments-cliché har blifvit använd å samma tryckeri för A. Grundelius' och C. J. Mellströms bokegaremärken.)

NILSSON, PER, »mångårig riksdagsman, väl förfaren i allmänna värf, redlig fosterlandsvän»; född i Grönby socken i Wemmenhögs härad af Skåne 1816, hvarest hans fader Nils Jönsson var boende; död i Espö 1879.

Per Nilsson i Espö var vida känd som bokvän och samlare af mynt och fornsaker. Af största betydelse voro hans samlingar rörande Skåne. Detta intresse för boklig kunskap och historisk forskning inkränkte sig ingalunda till ett passivt mottagande af intryck, utan Per Nilsson framträdde äfven som författare. »Han var en nästan lärd man», säger Anton Nyström om honom i sin kulturhistoria, oaktadt han, enligt en meddelare till Snällposten, ej genomgått annan skola än vid moderns spinnrock, der han lärde sig läsa samt sjelf lärt sig skrifva. I »Samlingar till Skånes historia, fornkunskap och beskrifning» för 1871 finnes intagen en af Per Nilsson författad uppsats: »Gamla seder och bruk bland allmogen inom Wemmenhögs härad vid början af 19:e seklet». Samma år han dog utgaf han *Förteckning på Almanackor för Skåne från 1660, då provinsen blef förenad med Sverige, till och med 1878,* Trelleborg 1879. (Tr. i 200 ex.)

Till deposition i Lunds universitets bibliotek öfverlemnade Per Nilsson d. 12 Nov. 1879 (således kort före sin död) en större förseglad papp-ask, innehållande »handlingar», som ej fingo öppnas förr än 20 år efter hans död och derefter blifva bibliotekets egendom.*

---

* Till en vän yttrade Per Nilsson, med förbehåll att han ej fick nämna något derom före hans död: »Den innehåller bref, mina dagböcker och åtskilliga andra anteckningar, men får ej öppnas förr än 20 år efter min död. Då så sker, kan man bland annat få reda på mycket, som spelats bakom riksdagskulisserna.» (Göteb. Aft. Bl. $^{9}/_{3}$ 95.) — Från Lund meddelas d. 3 Dec. 1899 till Stockholms-Tidningen: »På 20-årsdagen af riksdagsmannen Per Nilssons i Espö död, öppnades i enlighet med den aflidnes bestämmelser kl. 1 i dag, i närvaro af universitetsbibliotekets tjenstemän, Per Nilssons i biblioteket deponerade låda, som antagits innehålla en del intressanta dokument. Lådan, som är ungefär 50 cm. lång och 20 cm. hög, innehåller en del offentliga handlingar, motioner o. d., af hvilka dock de flesta redan äro tillgängliga i tryck, och vidare 50 foliosidor anteckningar från Nilsons riksdagsmannaverksamhet, hvilka huf-

Pemunon
i Epö 1863
född 18 12/5 16

THE
JOHN CREERAR
LIBRARY

Per Nissons »Skånska bibliotek», inköptes för Trelleborgs allmänna läroverk* och förvaras der. Öfriga böcker såldes å auktion i Lund. Hans samlingar af mynt och fornsaker såldes äfven och skingrades åt olika håll.

I en nekrolog öfver Per Nilsson lästes följande intressanta episod: »En ung ryss gjorde för ett par år sedan en resa genom Skåne och kom tillfälligtvis att gästa Per Nilsson i Espö. Den resande undfägnades på bästa sätt både andeligen och lekamligen. — Men vi låta den unge ryssen sjelf berätta, hvad intryck han fick af värden på stället. »Han uppbygde mig», säger ryssen, »med de intressantaste samtal, om alla möjliga saker, ekonomi, politik och litteratur. Särskildt beträffande ryska förhållanden visade han sig mera hemmastad och bevandrad än en infödd bildad ryss. Jag uttryckte min undran och beundran öfver hans vidtomfattande bildning. Då log han och ledde mig in i sitt kabinett, som han sade, och der fann jag en den rikhaltigaste boksamling med alster från litteraturens

---

vudsakligen röra sig om det nya representationsskickets införande». — Öppnandet af lådan synes föranledt, delvis åtminstone, missräkning, hvilket gaf anledning till en samtida illustration i Söndags-Nisse ($^{10}/_{12}$ 1899).

* Detta till följd af ett så lydande upprop i skånska tidningar:

Per Nilssons i Espö äreminne.

Den skånska allmogen har nyligen förlorat en man, som genom sin frisinnade verksamhet, sitt oförtrutna ingripande i fosterlandets utveckling och sitt städse ådagalagda medborgerliga mod gjort sig förtjänt af såväl samtidens som efterverldens tacksamhet.

Ett uttryck af denna tacksamhet vore värdig denna allmoge, hvars tankar han frambar inför tronen och i hvars dagliga lif han rörde sig som en vänsäll och städse hjelpsam man, afhållen och eftersökt vid såväl de allvarliga öfverläggningarne som i de glada lagen.

Derför vända vi oss till denna allmoge för att inbjuda den att jemte oss söka åt Per Nilsson resa ett äreminne för everdliga tider, som generation efter generation skall påminna om hur kär han var oss och hur mycket han verkat för fosterlandets väl.

skilda fält, både på svenska och främmande språk. Jag häpnade öfver att det verkligen fanns så mycket kärna inom detta, såsom mig till en början tycktes, oansenliga skal. »Jo, helsa Ryssland, att sådana bönder hafva vi i Sverige» — sade han med ett godmodigt, sjelfbelåtet leende, då han märkte min fortfarande förvåning öfver hvad jag såg och hörde. Det var med stor saknad jag omsider slet mig lös och lemnade den intressanta bekantskap, jag så händelsevis varit lycklig att göra, men aldrig skall denna episod gå ur mitt minne.»

I Supplement till Hist. Geogr. o. Stat. Lex. (Sthm 1868) läses en beskrifning, hemtad ur tidn. Snällposten, öfver Per Nilssons hem, hvarur följande må citeras: »I hans arbetsrum finna vi en boksamling, den vi icke sett bättre vald hos flertalet af rikets embetsmän, vare sig and-

---

Detta kan lämpligast ske genom att ur sterbhuset inköpa hans dyrbara boksamling, hvilken utgjorde hans dagars glädje, och som, enligt den aflidnes käraste önskan, sålunda kommer att bevaras odelad till en sen efterverld. Den skulle då blifva hans minnesvård, men tillika af ofantlig nytta för alla dem, som forska i fäderneslandets, men isynnerhet provinsen Skånes historia, och hvilka der kunna finna ett rikt fält för sina studier.

Plats för denna boksamling upplåtes välvilligt inom Trelleborgs allmänna löroverks lokal, och det fattas således blott medel för att realisera denna vackra tanke. Vi vända oss därför härmed till den aflidnes många vänner och uppmuntra dem, att här nedan teckna sina bidrag för sagda ändamål, och förbinda oss att redovisa dem i tidningarna Malmö nya Allehanda och Trelleborgs Allehanda i den mån de inflyta.

Särdeles tacksamma skulle vi vara, om listorna återsändes så fort som möjligt, men utbe oss dem senast i medlet af April månad, insända jemte bidrag till undertecknad Hj. Sjövall.

Hj. Sjövall,
Rector Scholæ,
Trelleborg.

Truls Persson,
Landstingsman,
Skurup & Önnarp.

Bengt Larsson,
Landtbrukare,
Espö et Hemmesdynge.

Th. Sjöbohm,
Bokhandlare,
Trelleborg.

lige eller verldslige, en myntsamling bland de mera utmärkta i landet, samt en samling fornsaker, sten och brons — småningom gjorda fynd på egna egor och i närmaste omgifning. Äfven andra samlingar af ingalunda mindre intresse finnes, såsom t. ex. af honom sjelf upptecknade skånska, numera föråldrade ord, i orten gängse ordspråk, samt anteckningar om skråck och vidskepelse m. m.»

STIELER, GUSTAF THEODOR, född 1816; står i Stockholms Adresskalender 1865—1878 som civilingeniör. Utgifven skrift, se Linnström.

Hans bokegaremärke: G. T. Stieler, svartstämpel medelst chablon.

SVEDELIUS, WILHELM ERIK, född i Köping 1816; skytteansk professor i Upsala, frejdad historisk författare, En af de aderton i Svenska akademien; död i Upsala 1889.

Hans efterlemnade bibliotek, hufvudsakligen omfattande historia, statsvetenskap och topografi, såldes, efter tryckt förteckning (133 sid., 5,500 n:r), den 13—16 November 1889 å bokauktion i Upsala.

STENMAN, ISAK GEORG, född i Köping 1816; komminister derstädes 1855; er tid redaktör af Köpings Tidning, mångsidig och flitig litteratör, död i födelsestaden den 24 April 1867, »sittande vid skrifbordet med penna i hand i det hus, der han tillbragt sin barn- och ungdomstid». Om Stenman, se »Aros» 1/5 1867 (nekrolog af J. G. Wahlström); Ljungbergs Herdaminne öfver Vesterås stift, I: 94; »Några anteckningar om slägten Silfverstolpe», sid. 374—5, 433 (Stenman var skalden G. L. Silfverstolpes »när-

maste, honom igenom lifvet tillgifnaste vän»), samt Ullers »Från en lång teaterbana», sidd. 96—97. Angående Stenmans litterära verksamhet se Linnströms Boklexikon, tidningen Aros ofvan anförda n:r (hvarest uppräknas flere skrifter af Luther, Krummacher, Lisco, Roos m. fl., hvilkas egenskap att till svenskan ha öfversatts af Stenman varit för Linnström obekant) samt Klemmings Sveriges Dramatiska Litteratur.

Hans rikhaltiga boksamling, omfattande teologi, litteratur-historia, vitterhet, naturvetenskap m. m. samt omkring 30 band tidningsurklipp, såldes dels under hand till Stenmans gamla vänner och bekanta, dels, efter tryckt förteckning, Köping, Säfberg 1869, 72 sid. — upptagande in fol. 12 n:r, in qv. 219, in oct. & f. min. 2,151, musikalier 27 (allt voll.), — å bokauktion i Upsala 1869 den 20 Oktober.

NYBLÆUS, ERIK AUGUST, född 1817; fil. d:r, teol. kandidat; kyrkoherde i Nysätra och Österunda af ärkestiftet 1869; död 1892.

Hans efterlemnade boksamling, 1,571 n:r (voll.), såldes i Upsala, efter systematiskt uppgjord tryckt förteckning, 1892 d. 19 o. 22 Okt. Jemte teologi voro historia, filosofi och naturvetenskap väl representerade, dessutom kompletta samlingar af ett stort antal in- och utländska tidskrifter och en sällsynt samling af ströskrifter från 1830 och 40-talens religiösa och nykterhetsrörelser.

LUNDBERG, JOHAN WILHELM, född 1817; boktryckare i Stockholm till 1860; anlade 1868 tryckeri i Skeninge; flyttade 1881 till Motala och hade der tryckeri samt utgaf Motala Tidning; död 1882.

Hans bokegaremärke: Tillhör J. W. LUNDBERGS BIBLIOTEK MOTALA, inom ram. (4 rader.) Typtryck.

REINHOLDSON, HENRIK BERNHARD, född i Stockholm 1817; stud. i Upsala 1837; tog kameralexamen; stadsrevisor i Stockholm 1868; död 1893.

Hans bokegaremärke: H. B. Reinholdson, i typtryck.

CEDERBORG, PHILIP WILHELM, född 1817; stud. Upsala 1835; hofrätts- och kameralexamen 1839; auskultant i Göta Hofrätt, t. f. postmästare i Söderköping; erhöll fullmakt 1866; afsked 1883; död 1892.

Hans bokegaremärke: P W C, oval svartstämpel, bemärkt å inre sidan af permen till Twistemåls Lagfarenheten af Lars Tengwall, Lund 1802.

En i Norrköping år 1850 tryckt bokförteckning har följande titel: »Förteckning öfver äldre och nyare böcker m. m., som försäljas dels å auktion i Borgmästare Cederborgs sterbhus uti Söderköping d. 20 Sept. 1850 och dels hufvudsakligen under hand genom Notarien P. W. Cederborg derstädes.» Orden »dels å auktion» och »den 20 Sept. 1850 och dels hufvudsakligen» äro utstrukna med bläck å det ex. af katalogen utg. sett. Det torde häraf kunna slutas, att böckerna ej gingo å auktion, utan såldes uteslutande »under hand genom Notarien P. W. Cederborg». — Bemälte borgmästare var P. W. C:s fader, borgmästaren och postmästaren i Söderköping Sven Mathias Theodor Cederborg; född i Filipstad 1785; död 1849. Dennes far Sven Cederborg hade äfven varit postmästare i Söderköping, se Kugelberg, Postmästare i Sverige, sid. 166.

HAGANDER, GUSTAF, född 1817 (fadern: hemmansegaren Lars Carlsson i Kyrkefalla s:n, Vestergötland); genomgick Skara läroverk och var de tre sista åren primus (G. Wennerberg secundus); stud. i Upsala 1837; disp. pro exercitio 1842 och pro gradu 1845; fil. mag. s. n. år; v. collega i Maria högre lärdomsskola, Sthlm; död 1847 hos modern, som egde egendomen Spännefalla i Kyrkefalla.* Hagander är sympatiskt skildrad af Gunnar Wennerberg i Vintergatan... vers och prosa af Sveriges författareförening, Sthm 1894, sid. 278 o. f. Äfvenså af Carl Kullberg i »Vid Fil. Mag. G. Haganders död» (Dikter af Carl A. Kullberg, Sthm 1850, sid. 240).**

---

* Skalden d:r Carl Anders Kullberg meddelar ($^{23}/_{11}$ 1894): »Gustaf Hagander kände jag mycket väl, utom i Upsala äfven nere i Vestergötland. Han var en snäll och skicklig yngling, blef graduerad 1845. Tyvärr blef han lungsigtig och öfverlefde endast tvenne somrar sin lagerkrans. Han dog hos modern, sorgligt nog alltför tidigt, sörjd af henne, en syster och en liten snäll fästmö, som han förvärfvat i Upsala och som var dotter af den i vissa fall löjlige akademiadjunkten Falk. Han examinerade i studentexamen, mig äfven, och hade gifvit ut en stor tjock räknebok, som spelade första fiolen i examen och utan hvilken: nulla salus. Många glada historier gingo i svang bland studenterna om honom och hans gemål, gemenligen kallad Mamma Falk. Dottern, enda barnet, tycktes emellertid vara en liten klenod och hon blef H:s fästmö. Men, som sagdt, för partiet satte den stränge examinatorn döden *p.*»

** Att sluta af följande strof i Kullbergs poem synes Hagander ämnat, i likhet med Kernell och Kjellander, i ett sydligare luftstreck söka bot för sitt angripna bröst:

När qvaft det blef dig under heta plågor,
Då flög din själ ibland
På Vesterhafvets solbeglänsta vågor
Till antipoders lana,
Der, tänkte du, der solen högre glöder,
Men mildrad utaf hafvets friska vind,
Der bland de fagra lunderna i söder
Mitt lif kanhända sig ånyo föder,
Och helsan åter strömmar till min kina.

Haganders efterlemnade boksamling såldes efter tryckt förteckning i Skara 1848 d. 12 April. Katalogen upptager 202 n:r (voll.) »förutom åtskilliga verk uti landthushållning och disputationer, särdeles naturalhistoriska». »De flesta böckerna försedda med vackra band.» Till slut uppräknas diverse kläder och toilettsaker som äfven skulle säljas. Coll. Scholæ C. J. Brodén ombestyrde försäljningen å auktionen.

I prof. O. Th. Sandahls efterlemnade boksamling, som såldes Nov. 1894, förekom en bok (n:r 1,336 i tr. förteckningen) som tillhört Hagander: Fries, Corpus Florarum Provincialium Sueciæ I, Floram Scanicam. Ups. 1835. Denna var å permen stämplad i guld: G. HAGANDER och inskrifvet G. Hagander VG.

EDHOLM, ERIK WILHELM AF, född 1817; stud. i Upsala 1835; underlöjtnant vid Andra lifgardet 1836; adelsman vid faderns död 1856; öfverstelöjtnant 1861; öfverste i armén 1865; afsked 1867: förste direktör för K. M:ts hofkapell och teatrar 1866—81; förste hofmarskalk 1869; död 1897.

Vid utgifvandet af 1:a uppl. af detta arbete meddelade hofmarskalken af Edholm ($^{22}/_{11}$ 1887) ang. sitt bibliotek: »Min boksamling innehåller omkr. 5,000 band och ett tusental ströskrifter. Historia och Vitterhet utgöra hufvuddelarne af samlingen, jemte militära ämnen och Dramatica.» På fråga om bibliotekets omfattning vid egarens död svarar fru Emma af Edholm ($^{10}/_{1}$ 1900): »Vid min mans död innehöll biblioteket omkring 6,500 band, deraf ett flertal samlingsband. Dramatica omfattar omkring 1,275 n:r, deraf: omkring 700 häftade Teaterpjeser samt omkr. 120 samlingsband, innehållande omkring 1,200 Teaterpjeser. Biblioteket finnes oskingradt i behåll.»

Hofmarskalken af Edholms Ex-libris: *Vapnet* i en cartouche med snäck- och bladornament och adlig krona öfver, nederst å afrundning: EX-LIBRIS ERICI AB EDHOLM. I böcker, som tillhörde afdelningen »Dramatica», infästades en röd typtryckslapp: Ex Libr. E. ab E. Sv. Dram. Litteratur. Klemming:... [3 rader].

* * *

Såsom förste direktör vid Kongl. maj:ts hofkapell och spektakler utvecklade hofmarskalken af Edholm äfven en ganska omfattande litterär verksamhet. Så har han till svenska språket öfverflyttat följande på den kongl. scenen gifna stycken (data angifva första gången stycket spelades):

Onda Tungor. Skådespel i 5 akter af H. Laube (Böse Zungen) 1868 $^{28}/_{9}$.

Susanna och Gubbarne. Com. 1 akt af Meilhac och Halévy (Susanne et les deux vieillards) 1868 $^{30}/_{12}$.

Nyårsnatten. Skådesp. 1 akt af Rod. Benedix (Die Neujahrsnacht) 1869 $^{1}/_{1}$.

Sarah Multon. Com. 3 akt. af Eug. Nus och Ad. Belot 1869 $^{12}/_{5}$.

Uppoffring. Com. 3 akt. af A. Daudet (Le Sacrifice) 1869 $^{14}/_{10}$.

En autograf. Com. 1 akt af Meilhac och Halévy (L'autographe) 1870 $^{25}/_{5}$.

En timma i väntsalen. Com. 1 akt af Jules Guillemot (Une heure à la gare) 1872 $^{14}/_{12}$.

Män af ära. Com. 4 akter af Ch. Garaud (Les Chevaliers d'honneur) 1873 $^{23}/_{1}$.

Föreningsfesten. Lustspel 3 akt. af G. v. Moser (Das Stiftungsfest) 1873 $^{5}/_{12}$.

Min samling. Com. 1 akt af Fournier (Ma collection) 1873 $^{18}/_{12}$.

Markisinnan. Com. 4 akt. af E. Nus och Ad. Belot (La Marquise) 1874 $^{9}/_{10}$.

Egoisterne. Lustspel 3 akt. af Jul. Rosen (Die Egoisten) 1875 $^{21}/_{9}$.

Gräshoppan hos Myrorna. Com. 1 akt af Legouvé och Labiche (La Cigale chez les fourmis) 1876 $^{6}/_{10}$.

Danicheffarne. Com. 4 akt. af P. Newsky (Les Danicheff) 1877 $^{4}/_{1}$.

Christiane. Com. 4 akt. af Gondinet 1877 $^{22}/_{11}$.

Dora. Com. 5 akt. af Vict. Sardou 1879 $^{2}/_{1}$.

Fru Caverlet. Pjes i 4 akt. af Em. Augier (Madame Caverlet) 1880 $^{4}/_{3}$.

Stora barn. Com. 3 akt. af E. Gondinet 1881 $^{10}/_{1}$.

Af dessa öfversättningar har endast *Onda tungor* utgifvits i tryck. (Sthm, Bonnier 1868.) Detta stycke gaf anledning till en häftig polemik i flera tidningar. Polemiken åskådliggjordes genom en dråplig illustration af Wahlbom i Söndags-Nisse 1868 $^{18}/_{10}$.

LAGERBRING, CARL GUSTAF, friherre, född 1817; öfverstelöjtnant vid Uplands reg:te och öfverste i arméen; död i Upsala 1883.

Hans efterlemnade boksamling, 1,286 n:r (voll.), såldes, efter tryckt anonym förteckning, i Stockholm 1883 d. 10 Nov. o. f. d.

Böcker, som tillhört honom, äro stämplade C. G. L. i guld å frampermen, men då äfven Carl Gustaf af Leopold och Carl Gustaf Löwenhielm sålunda betecknade en del af sina böcker, är det svårt att afgöra, såvida ej namnet är inskrifvet, hvilken af dessa en bok med C. G. L. har tillhört.

WESTERSTRAND, CARL ADIL, född 1817; registrator vid Finansdepartementet, kammarherre; tillf. direktör för K. M:ts hofkapell och spektakler 1854—56; adelsman vid faderns död 1857; död 1889.

Hans bokegaremärke: , svartstämpel.

Westerstrands samling af taflor såldes i Bukowskis lokal 1890 d. 22 Mars efter tryckt förteckning (B:s katalog n:r 59).

SCHULTZ, FREDRIK AUGUST, född i Stockholm 1817; stud. i Upsala 1835; landtmäteriexamen 1836; ingeniör vid Generallandtmäterikontoret 1850; död 1864.* Utg. skrifter, se Schütz, Biogr. ant. om embets- och tjenstem. vid General-landtmät.-kont., Arb. 1896, sid. 119.

Hans efterlemnade rikhaltiga och väl konditionerade samling af böcker, kartor och planschverk såldes den 18 Februari o. f. d. 1865 i Stockholm. Auktionskatalogen** omfattar 5,757 n:r, deri inberäknad en storartad samling kartor, böcker (voll.) och 22 n:r »Diverse».***

HOLMBERG, AXEL EMANUEL, född i Stockholm 1817; stud. i Lund och aflade der prestexamen; några år pastorsadjunkt i Bohuslän; bosatte sig sedan i Stockholm, blef lärare vid Rydbergska skeppsgosseskolan; föreläste i arkeologi för landtmäteristatens elever; död 1861. Fornforskningen var hans hufvudsak. Ang. denne framstående

---

* Blackstadius uppger orätt 1874.

** Å densamma uppgifves hans namn oriktigt: Schoultz.

*** Nummerantalet i Schultz katalog är volymer. Volymdelningen dock väl långt utsträckt, t. ex. 4,687—96 Norge i tegninger 17 häften, 4,697—717 tjugu diverse porträtter, 4,788—800 13 div. kartor, 4,272—305 34 div. sv. o. tyska bokkataloger, 4,306—19 fjorton div. böcker, 9 diverse buntar gå under 100 n:r.

arkeolog och hans utgifna arbeten, se Biogr, Lex. n. f. V; 213 och der uppgifna biogr. källor; Hofbergs Biogr. Lex.; Linnströms Bok-lex.; Sv. sköna litt. V: 341.

Hans efterlemnade böcker, till stor del omfattande antiqviteterna och fornforskning, såldes, efter tryckt förteckning, den 13 December 1865 å Stockholms bokauktionskammare.

FORSSELL, OTTO HERMAN, född 1818, f. d. hofrättsråd i Svea Hofrätt, se vidare Anjou, K. Svea Hofrätts pres. samt embets- och tjenstemän, Eksjö 1899, sid. 117. Har utg. en akademisk afhandling, se Linnström.

O. H. F., stämpladt i guld å Block et Guillaumin, Annuaire de l'économie politique et de la statistique (34 band n:ris 5,044—5,077) i Thurgrenska bokauktionskatalogen Februari 1894. Dessa band hade ursprungligen tillhört hofrättsrådet Forssell.

BOLINDER, CARL GERHARD, född i Vaksala, ärkestiftet, 1818; mekanikus, anlade jemte brodern Jean den bekanta mekaniska verkstaden på Kungsholmen, Stockholm, 1844; död 1892.

»Den praktiske ingeniören och mekanikern hade ett lifligt intresse för den klassiska litteraturen. Han samlade ett vackert och dyrbart bibliotek af gamla grekiska och romerska auktorer, och var det något ärevördigt rart kalfskinnsband som skulle gå under klubban, satt Carl Bolinder troget på sin bänk i Stockholms Bokauktionskammares dammiga lokal, och det var inte värdt för någon annan att då sticka åstad med bud mellan hans». (Lazarus, Sv. Millionärer III: 282.)

LINDBLAD, JOHAN WILHELM, född i Nyköping 1818; stud. i Upsala 1836; fil. mag. 1854; redaktör af Svenska jägareförbundets nya tidskrift; död 1894. Hela hans verksamhet var riktad åt höjande af jagtsporten i vårt land. Utg. skrifter, se Linnström och tioårs-katalogen 1876—85.

Hans efterlemnade boksamling, egentligen omfattande jagt och naturvetenskap, de flesta arbetena illustrerade, såldes efter tryckt förteckning (637 n:r) i Stockholm 1894 d. 15 Sept.

STRANDBERG, CARL WILHELM AUGUST, född 1818; skald under pseud. *Talis Qualis,* publicist; en af de aderton i Svenska Akademien 1862; fil. hedersdoktor i Lund 1868; död 1877. Hans Samlade vitterhetsarbeten utgåfvos af G. Ljunggren 1877—78.

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tr. förteckning, i Stockholm 1877 d. 5, 9 o. 12 Maj. Katalogen har 3 afdelningar: A. B. C. A: 1,800 n:r (voll.). B: 714 n:r. C: 19 n:r. Hvad dessa afdelningar beteckna är omöjligt förstå, då något system i katalogiseringen ej kan märkas.

BERGSTRÖM, EDA (syster till k. bibliotekarien R. Bergström), född i Stockholm 1818; aqvarellist (lärjunge af Julin), öfversättarinna; död i Stockholm 1896. Hon har bl. a. öfversatt Quincys En Opiiätares bekännelser; Ingemanns Romaner (utom de historiska); prof. Fris' Resor i Finnmarken.

Les Beautés de la nature par A. Antoine, Paris 1814, som tillhört henne var å frampermen stämplad i guld: E: Bergström.

MOBERG, CARL JOHAN, född i Gefle 1818; komminister i Skånella och Norrsunda, ärkestiftet; död 1889.

Hans bokegaremärke: C J M inom oval punktram. (Svartstämpel.) Böcker med denna stämpel såldes, efter skrifven förteckning, å bokauktion i Stockholm, Maj 1892.

SANDELS, CARL WILHELM (adl. ätten), född 1818; förste hofstallmästare, f. d. öfverste; död 1896.

Hans efterlemnade böcker såldes, efter tryckt förteckning (1,077 voll), i Stockholm 1897 d. 27 Mars. I böckerna var inskrifvet W. Sandels jemte en liten svartstämpel med grefliga Sandelska vapnet. Måhända hade böckerna med den stämpeln förut tillhört Sandels far, fältmarskalken grefve Joh. Aug. Sandels.

STRÖMBERG, C., född i Carlshamn, målare derstädes; emigrerade omkring 1853 till Amerika, då hans böcker inköptes af Lars Månsson i Tranemåla.

Hans bokegaremärke: *C. Strömberg* (i facsimile). Oval stämpel i rödt.

MELLSTRÖM, CARL JOHAN, född 1818, bokhållare vid Utredningsförrådet i Stockholm.

Hans Ex-libris: I typtryck inom ett ornament (alldeles lika det å A. Grundelii och Th. Molls Ex-libris): C. J. Mellströms Boksamling [2 rader]. Tryckt 1850 hos Östlund & Berling, Norrköping.

GYLLENBERG, ERIK ISRAEL, född 1818; stud. i Upsala; bokhållare i Rikets Ständers bank; afsked 1867; död 1877. G. testamenterade till Riddarhuset egendomen

Knistad i Vestergötland jemte hela sitt dyrbara lösörebo, för att af räntan stipendier och gratifikationer måtte utdelas af riddarhusdirektionen. En samling oljefärgsporträtt, som tillhörde Gyllenbergska donationen, är upphängd i riddarhuskansliet.

Hans Ex-libris: *Vapnet* i träsnitt ur Cedercronas vapenbok; egarens namn äfven inskrifvet.

Boksamlare var ej Gyllenberg, men deremot fanns på Knistad en vacker samling antika möbler, antiqviteter, konstsaker, guld, silfver, porslin, glas m. m. Auktion blef visserligen efter Gyllenberg, men konstsakerna fördes till Stockholm. Knistad utarrenderas af Riddarhuset.

DÜBEN, CARL BERNHARD ULRIK VON, friherre (ätten n:r 135), född 1818; v. häradshöfding, notarie i hofrätten öfver Skåne och Blekinge; afsked 1862; död på sin egendom Mjönäs i Skåne 1888.

Följande relation öfver biblioteket på Mjönäs grundar sig på meddelande af d:r C. af Petersens.

Lagmannen Johan Cedercrantz till Vegeholm och Rögla, f. 1646, † 1699 (om hans lefnadsöden, se bl. a. Anreps Ättartaflor I: 411 samt Biogr. Lex. III: 208 o. f. äfvensom Ljunggrens »Skånska Herregårdar») efterlemnade vid sin död — enligt specificerad uppgift i, den 5 April 1700, upprättadt »inventarium» — en boksamling af omkring 600 band, som fördelades mellan hans åtta söner. En son, öfversten Isaac Cedercrantz (f. 1689, † 1754), efterlemnade, enligt bouppteckning af år 1755, en boksamling af 808 volymer. Som sex af hans sju bröder före honom afledo ogifte, torde en större del af faderns böcker genom arf hafva samlats i hans hand. Isaac Cedercrantz öfverlefdes af en son och två döttrar. Den förstnämde, underceremonimästaren Isaac Johan Cedercrantz (f. 1741), afled ogift år

1774; dottern Charlotta Maria (f. 1735) dog, likaledes ogift, år 1793. Den andra dottern, Wilhelmina Ulrika (f. 1743, † 1814), blef sålunda ensam egare till all föräldrarnes och syskonens fasta och lösa egendom. Hon lemnade redan under sin lifstid biblioteket som gåfva åt lagmannen Magnus Flinck (f. 1758, † 1814) och hans hustru i senare giftet Gunilla Lindroos (trol. f. omkr. 1770, † 1839), hvilken senare uppfostrats i fröknarna Cedercrantz' hus. Lagman Flinck* ökade biblioteket högst betydligt. Efter hans död fördes detsamma från Vegeholm till Rögla, som 1816—1830 egdes och beboddes af hans enka. Då denna sistnämda år flyttade till Engelholm, medfördes äfven boksamlingen dit. Vid lagmanskan Flincks död ärfdes biblioteket af ende sonen, hofrättsrådet Wilhelm Flinck (f. 1803, † 1852), samt efter hans frånfälle af hans båda systrar, Ulrica Mathiana (f. 1801, † 1877) och Gunilla Christina (f. 1805, † 1879). Så väl hofrättsrådet Flinck som hans systrar ökade i ansenlig mån boksamlingen, så att denna vid de senares död innehöll omkring 12,000 band. Fröknarna Flinck sålde år 1868 biblioteket till sina båda halfsystrars barn, friherre Carl Bernhard Ulrik von Düben och dennes hustru Wilhelmina Gunilla Ulrica von Schoting. Sedan båda fröknarna Flinck aflidit, fördes biblioteket år

---

* Angående den här förekommande lagman Flinck samt bondeoroligheterna i Skåne 1811 skrifver A. F. Tornérhjelm den $^{9}/_{6}$ 1811 till excellensen Lars von Engeström (otr. br. i Kgl. Bibl.) bl. a.: »En granne till mig, fröken Cedercrantz, har en folkskock af 4,000 själar, som, lika med henne, disponeras af en lagman Flinck, kjänd som juridico-theoretiskt oracle, men oduglig domare, fordom satt i $^{99}/_{100}$-dels oförskyld valeur af H. Exc. Riksdrotzet, som han vant med krypande och förbehållsamma miner, hvaraf detta saliga kloka hufvud slöt, liksom Bedragne Pascha i comedien då han hörde namnet Cagliostro. Denne Flinck (till namnet) skicklig till Grand Maitre des ceremonies hos fordne Furstbiskopen af Lüttich, men ej till att leda en menighet, såg fasande, men i stillhet, att en Insurrection med alfvare började bland hans underhafvande.»

1879 till friherre von Dübens egendom Mjönäs i Kristianstads län, der det nu förvaras. Tillsammans med en på Mjönäs förut befintlig boksamling utgör det nu öfver 15,000 volymer, hufvudsakligen historiska skrifter och resebeskrifningar, vitterhet (företrädesvis fransysk, tysk, dansk och svensk), teologi och juridik samt åtskilliga plansch- och kartverk.

Frih. C. B. U. von Dübens Ex-libris: *Vapnet* (litografi).

HAMMER, CHRISTIAN, född 1818 i Norge; guldsmed och ordensjuvelerare i Stockholm 1846. Hammers namn är vida kändt genom hans konsthistoriska samlingar.*

Den första tryckta relationen öfver Hammers bibliotek läses i Kort öfversigt af Hammers konst- och kultur-historiska samling, Sthm 1870, sid. 72—77. Der uppgifves utländska afdelningen innehålla 1,829 verk i 5,030 band och den svenska afdelningen 560 särskilda verk, många i flera band, hvartill kommer 902 teaterpjeser 498 tal och verser vid jordfästningar och bröllop, till stor

---

* Öfver dessa har följande utkommit i tryck: Kort Öfversigt af Christian Hammers Konst- och Kultur-historiska samling, Sthm 1870 (redigerad af H. Bukowski och Chr. Eichhorn i samråd med samlingens egare). — Handlingar rörande Hammers Museum, h. 1—3, Sthm 1871—72. (Utg. af Hammer.) — Ett ord om Hammers Museum (af M. Lagerberg), tilläggsblad till »En röst från utlandet i svenska slöjdernas lifsfråga», Sthm 1871. — Ett besök i Hammers Museum och Byströms Villa, Sthm, Thimgren, 1870 (4 sid.). — Skall vår industri gå framåt eller gå under? Sthm 1872. — Frågan om ett Konst- och Slöjdmuseum inför Riksdagen. Sthm 1874. — Till Allmänheten (stort illustr. prospekt till biblioteks- och museibyggnad för Hammerska samlingarne, på Djurgården, undert.: Stockholm i Juli 1884, Chr. Hammer). — »Också ett försköningsarbete», art. i N. Dagl. Alleh. 1884. (Med anledn. af denna art. väckte Hammer tryckfrihetsåtal mot tidningen, men juryn frikände.) — En liten skildring af Hammers museum i dess början läses i Dietrichsons En norrmans minnen, sid. 47 o. f.

del från 16:e och 17:e århundradet, 82 tal och predikningar, 216 disputationer, en mängd kongl. förordningar, småskrifter och almanackor, 425 böcker som tillhört kongl. personer, 50 patentblad. En mängd mer och mindre sällsynta svenska och utländska böcker uppräknas, hvaraf några må nämnas: Thomas de Aquino, Summae theologie, 1462. Henr. Corn. Agrippa, De occulta philosophia, 1550. Alcoran verdeutscht durch M. Luther, Wittenb. 1542. Albert Krantz, Dennmärckische Chronick, Strasb. 1547. Maimonides (Moses Ben-Maimon), Morch Nevochim (De vilsegåendes ledare), Bas. 1629. Brenner, Thesaurus nummorum 1731. Bureus, Svenska ABC-boken 1612. Biblarne af 1541, 1618, 1674, 1703 m. fl. P. Johannis Gotha, Catechismus 1595. Olaus Magnus, Historia, Basel 1567, fol. Lindschöld, Carrosel, Sthm 1672. Stierhielm, Wäst-Göta Lagbook, 1663. Örnewinge, Genealogia Brahaea 1647. Stockholms slott, efter Nic. Tessins ritningar, grav. af Haton. Dessutom en stor samling handskrifter, brefsamlingar och autografer, som ganska omständligt relateras sid. 66—72.

Hammers bibliotek uppgifves nu bestå af omkring 150,000 voll. [?]. Häruti måste inberäknas allt småtryck, i annat fall är siffran alltför absurd. År 1887 utkom: Bibliothèque Hammer à Stockholm Liste Spéciale des Elzeviers (15 sid.) och Bibliothèque Hammer à Stockholm Liste Spéciale d'ouvrages de choix tirée de Catalogue général (30 sid.). — 1886 utkom Catalogue de la Bibliothèque Hammer à Stockholm. Division Etrangère. Planches, Sthm. (Innehåller 223 facsim. af titelblad. Fotolit. af O. Keen, Sthm). 1886—1888 utkom (Stockholm—Berlin) Catalogue de la Bibliothèque Hammer à Stockholm Division Etrangère. T. I—VII samt Supplement (Berlin 1888). Dessa 8 digra kataloger öfver den *utländska afdelningen* omfatta 50,255 voll.

Det Hammerska biblioteket är förvaradt uti ett träruckel på Djurgården (inom Skansens område). I och för brandförsäkrings erhållande, granskades boksamlingen i Juni 1885 af tre sakkunnige män, riksheraldicus C. A. Klingspor, skriftställaren Bernh. Schlegel och k. bibliotekarien R. Bergström samt värderades till 155,000 kronor, men på grund af förvaringsplatsens eländiga beskaffenhet kunde assurans ej erhållas.

År 1891 d. 18 Febr. o. f. d. sålde hr Hammer en samling dupletter efter tryckt »Förteckning på en rikhaltig samling Skandinavisk Litteratur» (Sthm Accid. tr. 1891, 502 sid.). Denna, alfabetiskt uppgjorda, katalog omfattar 8,293 n:r flyg- och ströskrifter, åminnelsetal, pamfletter, disputationer m. m.

En tid använde hr Hammer som märke för sina planschverk, taflor m. m. ett större, fint utfördt stålstick — förmodligen tyskt arbete — föreställande ett slags tempel med ofvan och å sidorna uppsatta troféer af fanor och sköldar, stridsyxor och amoriner, martyrkors och mercuriistafvar, hjelmar och bardisaner, posthorn och stridslurar, svärd och spjut, kanoner och davidsharpor, jordglober och paletter, spöknippor och lagerqvistar, skeppsankaren och kryddbodborstar, harnesk och sporrar, bödelsbilor och bakelsefat, eklöf och tuppfjädrar. I fonden af detta Famas tempel läses: *Till* BELVEDERES *Samlingar,* och deröfver stråla i olympiskt majestät elfva af Europas förnämsta riddareordnar: ryska S:t Andreakorset, Gyllene skinnet, Dannebrogen, Hederslegionen, Carl XIII:s orden m. fl., sinnebilder, icke, såsom den oinvigde måhända vore frestad tro, af magnificencen på hr Hammers bröst, utan på glansen i hans butikfönster. Under all denna härlighet läses:

Tillhörande CHRISTIAN HAMMER.

Detta bok- och plansch-egaremärke, från hr Hammers äldre förvärfsperiod, har han sedermera utbytt mot nedan-

stående Ex-libris, hvilket, ehuru det ej kan täfla i romantiskt vexlande prakt med sin föregångare, likväl gifver en representativ bild af hr Hammers såväl pompösa smak som lifsuppgift.

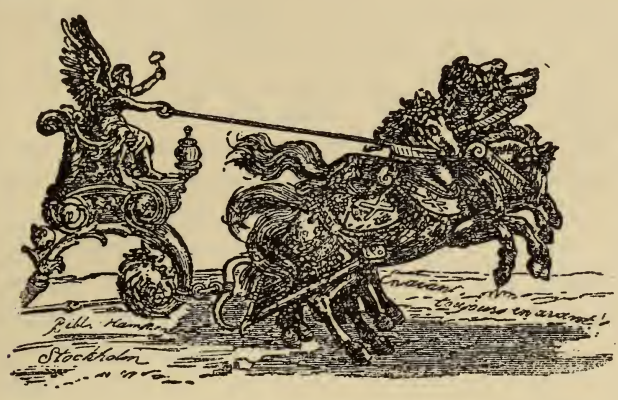

Som läsaren sjelf torde finna, fran.ställes å en triumfchar, dragen af ett fyrspann vrenskande kröningshästar, hr Hammers genius, ilande fram med auktionsklubban i högsta hugg och lystrande till signalen: *En avant, toujours en avant* [à Cologne?].

Herr Hammers ytterst dyrbara konst- och kultur-historiska samlingar, hvilka han här i Sverige hopbragt, hufvudsakligen under en period, då man ännu icke lärt sig att tillnärmelsevis uppskatta värdet utaf den äldre konstens och konstindustriens alster, har han genom auktioner i Köln åren 1892—1895 spolierat.* De största svenska inropen

* I Göteborgs Hand. o. Sjöf. Tidn. 1893 1/11 läses en anonym uppsats (af S. A. Hedlund) om hr Hammer och hans samlingar med anledning af den pågående sista auktionen i Köln. Efter relateringen huruledes hr Hammers samlingar tillkommit samt att han vid desammas hembjudande såväl till staten som enskilde satt sådana oerhörda pris (»summan gick lös på åtskilliga millioner») att något köp ej kunnat komma i fråga, afslutas artikeln med följande ord: »Till hr Hammers uppfattning af affärer

hafva verkställts af Nationalmuseum, Nordiska museet, Malmö museum, grefve W. von Hallwyl, grefve N. Bielke, friherre R. v. Klinckowström, kapten A. von Post, grefve Gösta Wachtmeister, kommerserådet frih. Rehbinder, grosshandlare E. Cederlund m. fl. (se relationer öfver auktionerna i Dag. Nyh. $^{11}/_{5}$ o. $^{2}/_{6}$ 1892; Aft.-Bl. $^{17}/_{5}$, $^{30}/_{5}$, $^{31}/_{5}$, $^{2}/_{6}$, $^{4}/_{6}$ s. å.; Sv. Dagbl. $^{30}/_{5}$, $^{1}/_{6}$, $^{3}/_{6}$, $^{4}/_{6}$, $^{7}/_{6}$, $^{11}/_{6}$ s. å.; Vårt Land $^{20}/_{10}$ 1893, $^{24}/_{9}$, $^{16}/_{10}$, $^{18}/_{10}$ 1894, $^{22}/_{2}$, $^{20}/_{3}$ 1895).

Några hr Hammers föregångare i uppköp till vrakpris af svenska konstsaker och desammas realiserande i utlandet omtalar B. W. Wohlfart i »Bref till lilla kusin», Post- o. Inr. Tidn. $^{11}/_{4}$ 1855, hvarur vi citera följande: »Ur Cederhjelmska biblioteket, för fem år sedan, fick dåvarande amerikanske ministern Mr Elsworth göra ett urval till 2 rdr pr folioband och deribland ett unikt exemplar af Dahlbergs »Svecia Antiqua et Hodierna», för hvilket bokhand-

---

synes nämligen höra, att under det han icke kan finna priset nog lågt för det han köper, kan han ej finna något pris för högt, då han är säljaren. Huruvida han nu i Köln kan få erfara, att det varit bättre, om han nöjt sig med måttliga pris i Sverige, än i utlandet, efter mycket stora omkostnader, få finna sig i mindre — det återstår att se.» Dessa hr Hedlunds ord ljuda nästan som en profetia och den slog också in. Herr Hammer fick icke skäl att rosa marknaden. Först och främst gingo transporter med in- och uppackning, hyra i Köln, annonser m. m. till ej mindre än etthundratusen kr. En stor del slogs bort till vida lägre pris än hr H. beräknat. Han »började också *lida* af att se sina samlingar *sålunda* skingras». (Dag. Nyh. 1892 $^{2}/_{6}$ »Hammerska konstauktionen».) Emellertid, då man betänker *huruledes* och *till hvilka pris* hr H. öfverkommit sina samlingar — ja till och med erhållit en mängd konstsaker till skänks af personer, som voro nog enfaldiga tro ett utspridt rykte att hr H. skulle *skänka* sina samlingar till Svenska staten — kan man vara förvissad att behållningen dock blef storartad, om ock vida mindre än som beräknats.

Här följer förteckning på hr Hammers rikt illustrerade Kölner-auktionskataloger:

1. Katalog Die Waffen-Sammlung des Museums Christian Hammer in Stockholm... Versteigerung zu Köln d. 23 Mai 1892. (1,412 n:r.)

laren H. Klemming bjöd Elsworth 150 rdr bko, men Elsworth skickade sina dyrbara fynd till Amerika. Och han var icke den ende af utländska sändebud som drifvit en lönande export med den fordna svenska aristokratglansen och den fordna välmågans vittnesbörd. Amerikanske ministern Hughes uppköpte härstädes i betydliga partier ciseleradt silfver, gamla dryckeskannor och s. k. välkommor m. m. dylikt sölfsmide, som han i en följd af år skickade till England. Sir Thomas Cartwright uppköpte ur privatsamlingar flera dyrbara taflor, dem han sände till England; en annan köpte en mängd gamla mobilier och kosteligt arbetadt snidverk, såsom s. k. cabinetter eller stora skåp af ek. En mängd klenodier och familjeminnen hafva sålunda från landet och ur gömmorna litet hvarstädes uppletats, och mestadelen — spolier från 30-åriga kriget — har gått såsom den kom. En dansk konsthandlare Peter-

---

2. Kunst-Sammlung. Serie I. D. 30 Mai bis 2 Juni 1892. (1,337 n:r.)

3. Kunst-Sammlung. Serie II. D. 29 Mai bis 3 Juni 1893. (1,534 n:r.)

4. Schwedischen Portraits-Sammlung. D. 16 bis 18 October 1893. (457 n:r.)

5. Kunst-Sammlung. Ser. III. D. 19 bis 24 October 1893. (1,359 n:r.)

6. Kunst-Sammlung. Ser. IV. D. 15 bis 19 Juni 1894. (1,234 n:r.)

7. Gemälde-Sammlung. II. Th. D. 5 u. 6 Oct. 1894. (309 n:r.)

8. Kunst-Sammlung. Ser. V. D. 8 bis 12 Oct. 1894. (1,493 n:r.)

9. Kunst-Sammlung. Ser. VI. D. 11 bis 14 März 1895. (1,000 n:r.) — (Denna katalog är 8:o och ej illustrerad, alla öfriga äro 4:o.)

10. Kupferstick u. handzeichn. D. 30 Juni bis 15 Juli 1895. (7,303 n:r.) — (Ej illustrerad, alla öfriga, utom näst föregående, illustrerade.)

11. Kunst-Sammlung. D. 28 Oct. bis 7 Nov. 1895. (2,500 n:r.)

12. Gemälde-Sammlung. III Th. D. 13 Nov. 1895. (527 n:r.)

sen reste för några år sedan omkring i Sverige och gjorde betydlig efterskörd af konstsaker; från Göteborg sände han ett par sålunda fyllda skeppslaster af allehanda dyrbarheter, äfvensom mobilier, till Köpenhamn och utsatte det mesta till försäljning i Tivoli. Mycket kom deraf till Belgien, annat till England.»

* * *

En större samling mynt, medaljer, sedlar, plåtmynt, ordenstecken, amuletter och radbandspenningar sålde hr Hammer genom bokauktionskammaren i H. Bukowskis lokal 1891 d. 23 Sept. o. f. d. efter tryckt förteckning (n:r 72 af Bukowskis kataloger). Några pris må här antecknas: Gustaf I:s tvåöre 1557: 58 kr. Erik XIV:s 1 ½ mark 1562: 76 kr. Riksdalern 1567: 60 kr. Carl IX:s sexton-marker 1607: 110 kr. Gustaf II Adolfs tio-mark 1616: 181 kr. Dens. två-riksdaler 1617: 243 kr. Dens. fyra-riksdaler 1633: 148 kr. Dens. fyra-riksdaler 1634: 137 kr. Dens. öre (kopparm.) 1629: 40 kr. Carl X Gustafs riksdaler 1654 (utan stjärnor): 54 kr. Dito med stjernor: 50 kr. Carl XI:s dukater 1678: 100 kr. 1689: 111 kr. 1690: 195 kr. Carl XI:s riksdaler 1676; 58 kr. Carl XII:s fyra daler s. m. 1717 (plåtmynt): 174 kr. Gustaf III:s dukat 1788: 105 kr. Gustaf IV Adolfs dukat 1794: 76 kr.

GADAMÉR, H., född i Schlesien 1818; titulerades jägmästare; död å Råslätt nära Jönköping 1885. Gadamér var en väldig jägare och lemnade flitigt bidrag till Sv. Jägareförbundets tidskrift. Han hade å Råslätt inrättat en skogs-skola.

Hans boksamling, egentligen i skogs- och jagtväsen samt naturvetenskap, såldes, efter tryckt förteckning, i Lund den 6 Februari 1886.

RUTSCH, ANDERS, född 1819, hemmansegare i Tammesbo, V. Fernebo socken, Vestmanland; död 1899.

Om honom lästes i flere tidningar 1899 d. 14 o. 15 Aug. en notis, hvaraf inhemtades att han efterlemnat en samling på öfver 200 band, som allt var skrifvet och inbundet af honom själf. Största delen af böckerna handlade om prester, hvilka han icke tyckte om. En del var af honom sjelf författadt, en del afskrifvet från prestmöten, tidningsartiklar och annat, som fallit honom i smaken. Som han i öfver 20 år varit ofärdig och endast med svårighet kunnat flytta sig på sina kryckor, sysselsatte han sig med skrifning och produktionen blef ganska betydlig.

WÆRN, CARL FREDRIK, född i Göteborg 1819; genomgick Hillska skolan å Barnängen vid Stockholm; elev vid Sachsiska bergsakademien i Freiberg 1836; utexaminerad därifrån 1838; anställd å sin faders grosshandelskontor i Göteborg 1840; delegare i exportfirman C. F. Wærn & C:o 1852; chef för densamma 1858; Sveriges kommissarie vid London-utställningen 1862; från 1847 led. af borgarståndet; efter representationsförändringen led. af Första kammaren; finansminister 1870; t. f. president i Kommerskollegium 1874; afsked 1891; död på sin egendom Baldersnäs i Dalsland 1899. Utg. skrifter, se Linnström och tioårs-katalogerna.

Angående sitt bibliotek lemnade presidenten Wærn följande meddelande (Stockholm d. 9 Maj 1889):

»När jag köpt eller fått någon bok, inskrifves den genast med nummerföljd i en stor katalog angifvande äfven hvad jag för boken betalt eller om den blifvit skänkt. Den nummer boken fått i denna katalog inskrifves jemväl i bokstämpeln och sista antecknade nummern är 8,881. Men numreringen har långt ifrån varit konseqvent. Först afsåg

den häfte eller band, alltefter som böckerna erhöllos, utan afseende på om ett band innehöll flera häften eller delar, eller äfven flera olika verk, men särskilda häften med fortlöpande paginering af samma verk hafva dock aldrig erhållit flera nummer. Då jag emellertid stundom lät binda särskilda häftade delar, med hvar sin paginering, i ett band, inskrefs i den nya stämpel bandet erhöll, de nummer delarne haft, och sedermera har jag oftast, men visst icke alltid rättat numreringen efter delarnes eller de särskilda verkens antal, så att den i regel afsett volymer utan afseende på band. Nummern, som jag, trots all inkonseqvens, ofta funnit nyttig, angifver derföre för lågt antalet volymer i biblioteket, men öfverstiger antalet band. Då dertill kommer 320 komitébetänkanden och en synnerligt rik samling riksdagsprotokoll med dertill hörande bihang, allt ifrån 1786, då protokollen först trycktes, fullständig för Ridderskapet och Adeln, men med åtskilliga luckor för de öfriga riks-ständen, och åter fullständig från 1867, så uppgår antalet volymer i biblioteket till icke obetydligt öfver 10,000. — Jemte förenämde katalog har jag komitébetänkandena och de stämplade böckerna med undantag af pamfletter och broschyrer, för hvilka arbetet dermed ännu icke medhunnits, upptagna med fulla titlar och angifvande antalet verk, volymer och band, tryckningsår och ort samt format i specialkataloger efter bifogade förteckning, som dock ej upptar de talrika underafdelningarne. Jag tror mig ej bättre än genom dess meddelande kunna besvara Tit. fråga hvad biblioteket egentligen representerar.* — Mina böcker mär-

---

* Denna bilaga är af följande innehåll: »*Speciel-Kataloger till Presidenten Wærns bibliotek.* — Religion. Filosofi. Archeologi. Etnografi. Allmän historia. Utländska länders historia. Svensk historia. Geografi, Statskunskap och Statistik, Kartverk, Stats- och Förvaltningsrätt, Lagfarenhet och författningssamlingar. Bergsrätt. Rättsgrunder. Statsekonomi. Handelskunskaper. Kommunikationsanstalter. Landtmannanäringar. Industrigrenar.

kas — med undantag af komitébetänkanden och riksdagsprotokoller — med en oval blåstämpel: TILLHÖR C. FR. WÆRN. J:RS * BIBLIOTHEK * N:o..... Då denna märkning af mina böcker började långt före min fars död och han brukade märka sina böcker med sitt namn C. Fr. Wærn blef min stämpel C. Fr. Wærn J:r och jag har äfven sedan jag ändrade min namnteckning bibehållit den.»

STRÖMBÄCK, KASPER, född i Tensta 1819; stud. i Upsala 1839; prestvigd 1847; kyrkoherde i Öregrund och Gräsö 1872; död i Stockholm 1898. Han var ledamot af Vasaorden, associerad led. af Musikaliska akademien, led. af Sv. Bibelsällskapet och Uplands forminnesförening samt var i tyska skrifter känd och skildrad såsom den förnämste ordspråkssamlaren i norden. Utg. skrifter, se Linnström och Meyers Litt. Lex. — Kort före sin död skänkte han till Kongl. Biblioteket sin stora samling: »De skandinaviska folkens ordspråk jemförda med de isländska, tyska, engelska, franska, italienska och latinska.»*

Matematik. Naturvetenskaper. Helso- och sjukvård. Vetenskapliga samfunds handlingar. Skandinavisk och utländsk skönlitteratur (deraf engelsk talrikast). Illustrerade arbeten. Encyclopedier och handböcker.»

* Angående ordspråk har utkommit: Svenske Ordspråk eller Ordsaghor, Sthm 1636. — Grubb, Penu Proverbiale... Svenske Ordseder och Lärespråk, Linkg 1665. — Id. med ett appendix af Törning, Sthm 1677, 1678. — Penu gnomarum dictorumque... Förråd af uthw. Lärospråk, Sthm 1706. — Pontoppidan, Onde Ordspråk, Sthm 1767. — Smedberg, Christl. Tänke-Språk, Sthm 1787. — Samling af Gåtor, Ordalekar och konstiga Frågor, W:ås 1794. — Rhodin, Saml. af Sv. Ordspråk, Sthm 1807. — Rabe, Elfva hundra elfva latinska och svenska sentenser, Sthm 1807. — Reuterdahl, Gamla Ordspråk på latin o. svenska, Lund 1840. — Svenska folkets seder... jemte skrock... ordspråk m. m., Sthm, Berg, 1846. — Vald. saml. sv. ordspråk, utg. af Sthlms fruntim. fören. för barnavård, Sthm 1854, västficksform. — Nepomuk, Gyllene Ord-

En del af hans boksamling såldes, efter tr. förteckning, i Upsala 1898. Denna samling omfattade 883 n:r »teologi, historia, ordspråk m. m.» En stor del behöll enkan och en del såldes till antiqv. bokhandlaren Axel Granlund i Stockholm. En del af Strömbäcks böcker voro märkta med en liten blåstämpel: *Kasper Strömbäck* Öregrund.

SPARRE, GABRIEL GERHARD SIGGE (adl. ätten n:o 7), född 1819; v. häradshöfding, kammarherre; död i Stockholm 1897. Han vann 1872 Svenska Akademiens pris för dikten »Sång öfver F. M. Franzén»; äfven andra dikter af honom publicerade. Var stor vän af konst och litteratur.

LIEPE, CARL FERDINAND, född i Berlin 1819; kom derifrån först till P. v. Möller på Skottorp, f. n. trädgårdsdirektör, frö- och blomsterhandlare i Göteborg; han anlade Trädgårdsföreningen der; utgaf 1857—1862 Illustrerad Trädgårdstidning; död 1890.

---

språk, bekräftade, Sthm 1856. — Wensell, 2000 Ordspråk, Gefle 1863. — Den svenska Ordspråksboken, Sthm, Hierta 1865. — Granlund, Svenska folket i sina ordspråk, Sthm 1861 (och Fornminnesföreningens tidskrift 1870). — Marin, Ordspråk och talesätt, Sthm 1867. — Schultz, Sex hundra svenska ordstäf, Sthm 1870. — Holmström, Sa' han och sa' hon, Sthm 1876; 2:a uppl. 1880. — Ordstäf, Ups., Nilsson 1884. — Thomasson, Pehr, Gamla Ordspråk, Sthm 1874. — Ahnfelt, Bevingade ord, Sthm 1879. — Olsson, »Bevingade ord», en anmälan, Sthm 1880. — Ordspråk samlade af G. A. L—n, Sthm, Flodin 1889. — Kock o. C. af Petersens, Östnordiska och latinska medeltidsordspråk. I. II., Khavn 1889—94. — Abrahamsson, Ordspråk, Gborg 1895. — Ordspråk med teckningar af T., Sthm 1886. — Lönnroth, Finska ordspråk, Hfors 1887. — Ekevall, Gåtor och ordspråk, Skellefteå 1893. (På norska har utkommit: Aasen, Norske Ordsprog (1856); Balling, Ordsproglærdom [1877].)

Största delen af hans boksamling, bestående af skönlitteratur och arbeten i hortikultur, eges af dottern enkefru M. H. Hasselblad i Stockholm.

Hans bokegaremärke: **tillhörig C. F. LIEPE,** [2 rader] inom ram af rössjor, typtryck.

HUSS, FRANS FABIAN, broder till generaldirektör Magn. Huss, född 1819; fil. dr och jur. kand. i Upsala, assessor i Svea Hofrätt, justitiekansler, t. f. president i Svea hofrätt, justitieråd; afsked 1889; död 1891. »Fint bildad, kunskapsrik och skarpsinnig.»

Hans betydliga mynt- och medaljsamling såldes genom bokauktionskammaren i H. Bukowskis lokal efter tr. förteckning (Bukowskis kat. N:o 74) 1892 d. 5 och 6 Febr. Katalogen upptager 1,315 n:r äfvensom en numismatisk boksamling. Hans boksamling (antagligen blott en del) såldes (jemte andra böcker) efter tr. förteckning (Bukowskis kat. N:r 75) 1892 d. 12 o. 13 Febr.

ÖSTERBERG, FRANS, född omkr. 1819; anställd i Stockholms jernväg å Djurgården, »controllör»; * död antagligen 1879 (han står i 1879 års adresskalender men ej 1880 års). Hans efterlemnade böcker såldes i sterbhuset efter annons. Böckerna voro märkta med en svartstämpel: FRANS ÖSTERBERG.

WALMSTEDT, LARS EDVARD, född 1819; professor i mineralogi och geologi vid Upsala universitet; död 1892.

---

* Står i adresskalendern med denna titel redan 1849.

Hans enka Carolina Ljungdahl skänkte 1893 ur sin mans rika bibliotek en samling af 1,400 voll. till Upsala bibliotek, mest i geologi och mineralogi, jemte dennes faders prof. L. P. Walmstedts brefvexling.

HASSEL, CARL JOHAN, född i Stockholm 1819; sekreterare i Kammarkollegium 1872; afsked 1880; död 1892.

Hans efterlemnade boksamling såldes efter tryckt systematisk förteckning (1,343 n:r, voll.) i Stockholm 1892 d. 9 April.

BEIJER, CARL JOHAN GOTTFRIED, född 1819; död 1883; landtbrukare i Småland; slägten är upptagen i Örnberg VIII.

Hans bokegaremärke: C J G B i svartstämpling, dels med stämpel och dels med sigill.

SANTESSON, CARL GUSTAF, född 1819 i Örgryte församling, Göteborgs stift; professor vid Carolinska institutet i Stockholm, framstående kirurg; död 1886.

Den efterlemnade boksamlingen uppgående till närmare 4,000 voll., såldes ej efter professor Santessons död. En del deraf behöllo arfvingarne, en stor del skänktes till Carolinska institutets och Läkaresällskapets bibliotek. Vetenskapsakademiens Handlingar blefvo på grund af S:s donation öfverlemnade till Göteborgs nations bibliotek i Upsala. Någon del af böckerna kom till Kongl. biblioteket. Boksamlingen omfattade hufvudsakligen medicinsk litteratur, äfvensom skönlitteratur och historia.

Hans bokegaremärke: *C G S.* med två qvistar under; inom strålram. Liten svartstämpel. Den förekommer i få böcker; merendels skref professor Santesson sitt namn i desamma.

EKEWALL, ANDERS FREDRIK, född å torpet Eksfall i Ulrika s:n, Östergötland 1819; stud. i Upsala 1839; i Lund 1842; hofrättsex. derst. 1845; e. o. kanslist i Göta Hofrätt och v. häradshöfding 1848; t. f. notarie i Svea Hofrätt; notarie; notarie hos Lagutskottet 1850—58; borgmästare i Strengnäs 1858; häradshöfding i Vesterbottens Norra domsaga 1869; tjenstledig 1894; afsked 1899; Korresp. led. af Vitt.-, Hist.- o. Ant. Akad. 1882; död 1901. Han har utgifvit Hedina, Sthm 1849.* Varmt intresserad för bevarandet af våra fornminnen har han utgifvit Berättelser om Vesterb. läns Fornminnesförenings verksamhet under de 4 år den fortgått. Se vidare tioårs-katalogen 1886—95.

Häradshöfding Ekewall flyttade efter erhållen tjenstledighet till Stockholm och sålde på auktion der 1894 $^{26}/_{1}$ sin myntsamling efter tryckt förteckning. Han lär då äfven sålt en del böcker. (En stämpel A. F. E. blef i 1:a uppl. af detta arbete orätt tillegnad honom.)

BREDBERG, HENRIK WILHELM, född i Stockholm 1819; stud. i Upsala 1837; jur. kand. 1843; v. notarie i Svea Hofrätt 1844; sekreterare i Öfverintendentsembetet 1848—1858; amanuens i Akademien för de fria konsterna;

---

* I Trolleholms bibliotek finnes ett ex. af Hedina (»den både gifta och ogifta tatterskan Hedina, ett oöfverträffadt praktstycke» o. s. v., »hela boken igenom interfolierad med lustiga infall». (*Ex Bibliotheca Trolleholmiæ* IV: 82.)

protokollssekreterare i justitierevisionsexpeditionen 1853; konsultativt statsråd 1860; president i Kammarrätten 1874; död 1877.

En del af hans efterlemnade bibliotek såldes å Stockholms bokauktionskammare den 4 Maj 1878, efter tryckt förteckning, upptagande 1,069 n:r äldre och nyare juridik, topografi och vitterhet samt en mängd diverse småskrifter, deribland flere sällsynta, såsom t. ex. Klingenbergs »Skuggor af en förlorad vän» (Sthm 1759), Erik Geislers öfvers. af berättelsen »Annette och Lubin» (Sthm 1769)* samt »Si här ser du maken, sade kjäringen om broken, d. ä. Trållens bröllop och gästabod på hvilket ockraren föddes» (Sthm 1756).

ELFSTEDT, LARS MAGNUS THEODOR, född 1819; stud. i Upsala af Vestg. nat.; resp. under Lénström 1839; disp. 1845; fil. mag.; inträdde i statens tjenst 1843;** rådman i Arboga 1857; död 1883.

Hans efterlemnade stora boksamling såldes, efter tryckt systematisk förteckning (264 sid.), omfattande omkr. 6,700 n:r (voll.), å bokauktion i Stockholm 1884 d. 20 Febr. o. f. d. Boksamlingen innehöll en mängd af kataloger, bundtar och samlingsband af biografiska, historiska och politiska småskrifter samt tidningar. En mängd rariora och

---

* Om *Erik Geisler,* led. af Vet. Akad. och af Utile Dulci, (som »var fallen för poesi» och författat en i Falun mycket sjungen grufvisa) samt hans vittra förfäder, se Biogr. Lex. och Hammarsköld-Sondén. Hans dödsnotis i Inr. Tidn. 1773 $^{20}/_{9}$ lyder: »Öfver-Markscheidern Eric Geisler, 55 år; död d. 11 Aug. på dess utrikes resa i Paris». — 55 torde kanske vara tryckfel för 53, Hammarsköld-Sondén (sid. 621) uppger nemligen hans födelseår 1720. Rosenhane (sid. 309), såsom alltid, endast dödsår och dag.

** För att erhålla så mycket »ljuspenningar» som möjligt inskref Elfstedt sig i flere embetsverk i Stockholm på en gång. Deraf fick han öknamnet »talgoxen».

ej obetydligt af 1600-talets tryck förekommer. Boksamlingen kunde ej sägas vara väl konditionerad.

SYDOW, CHRISTIAN AUGUST VON, född i Borås 1819; tog farmaceutisk examen 1836 och inskrefs s. å. som student i Upsala af Smålands nation; tog dimissionsexamen 1845; lärare vid Venersborgs högre apologistskola 1846; prestvigd i Skara 1858; aflade pastoralexamen 1862; regementspastor vid Vestgötadals reg:te 1863; förordnades af justitiestatsministern att vara dess ombud för tillsyn af boktryckerierna och bokhandeln i Venersborg 1868; bibliotekarie vid Venersborgs högre elementarläroverk s. å.; kyrkoherde i Sunnersbergs, Gösslunda och Strö församlingars pastorat 1875, men tillträdde först 1878; död $^{16}/_{6}$ 1889.* Kyrkoherden von Sydow var medlem af en mängd in- och utländska sällskap och utvecklade en ganska stor litterär verksamhet. Af skrifter han utgifvit förtjena särskildt omnämnas: Dalius Redivivus eller Een nyy opbyggeligh Cantilenebook. Ups. 1845 (30 ex.). — Kyrka och Stat. N:o 1. Ett och annat om religionsfrihet. Ups. 1846. (En skrift som väckte mycket uppseende.) — Huru ett folk bereder sin undergång. Predikan hållen i G. C. O. [= Göta Coldinu Ordenshus] den 14 Augusti 1871. Gborg 1871. — Svenska slägten von Sydow. Gborg 1885 (100 ex.). — Autobiografi af Chr. A. von Sydow (med motto:

* Kyrkoherden v. Sydow blef 1849 i Venersborg gift med *Helena Andrietta Maria Cervin;* född i Jönköping 1826, död i Venersborg $^{28}/_{11}$ 1893. Fru v. Sydow hade ganska stora litterära intressen, kände till och kunde delvis utantill våra större skalder, sysslade på slutet af sitt lif med studiet af Lessing, intresserade sig för genealogi samt hade en större autografsamling. (Meddelande af sonen, komministern i Skövde, Kristian Armand v. Sydow, känd, äfven han, för litterära intressen och egare af en vacker boksamling. I 1892 och 1893 års förteckningar öfver medlemmar i »The Ex libris Society» återfinnes pastor v. Sydows namn.)

LIBRARY
UNIVERSITY OF ILLINOIS

Ut satius unum aliquid insigniter, quam facere plurima mediocriter; ita plurima mediocriter, si non possis aliquid insigniter. Quod intuens ego, variis me studiorum generibus, nulli satis confisus, experior.) Gbg 1881. 3 sid. 4:o. Tryckt i ett fåtal ex. för utdelning. Se vidare Vistrand, Smålands nation i Upsala sid. 612.

Kyrkoherden von Sydow är bekant såsom bokkännare samt bok- och autograf-samlare. I Upsala, under sin studenttid, tillhörde han jemte Klemming och Ahlstrand m. fl. ett kotteri af »bokvurmar» och började då samla böcker. Under vistelsen i Venersborg ökades hans boksamling betydligt. Der fans en bokhållare A. Jonsson, ur hvars »boksamling af likt och olikt på åtskilliga tusental» v. Sydow köpte mycket. En stor del af hans förvärf af böcker och autografer kom till Kongl. Biblioteket och äfven andra bibliotek. Så skänkte han till K. Bibl. $^4/_4$ 1865 344 originalbref af framstående personer, däribland 11 bref från H. Mörner, 8 bref från J. H. Kellgren, 5 bref från Anna Maria Lenngren. G. E. Klemming tackade en gång i bref von Sydow »för dina bidrag uppgående till 10,000». — De i detta arbete relaterade brefven från Samuel Ödmann till Hedvig Myrin tillhörde von Sydows samling. Hvar denna brefsamling tagit vägen, har förf:n ej lyckats upptäcka.

Då v. Sydow 1840 tillträdde en kondition på landet, sålde han en del af sina böcker å auktion i Upsala den 9, 16 och 23 Mars s. å. samt vid slutade studier ytterligare en del af sin boksamling den 9 o. 16 Nov. 1844, allt efter tryckta förteckningar.

Af hans efterlemnade boksamling blefvo 2,000 eller 2,500 n:r katalogiserade för att säljas å Stockholms bokauktionskammare. I denna afdelning förekommer en mängd rariora i svensk vitterhet, mystik och ordensväsen m. m. — Det öfriga af mindre värde skulle säljas å bokauktion i Skara. Försäljningarne blefvo emellertid inhiberade och

böckerna befinnas ännu i sonens, komminister A. v. Sydow i Sköfde, ego.

LEWYSOHN, LUDVIG, född i Schwersenz, Posen, 1819; fil. d:r i Halle 1847; predikant vid den judiska församlingen i Frankfurt a. d. Oder 1848, Worms 1851; rabbin i Stockholm 1859; tog afsked från sitt embete 1883; död 1901. Doctor Lewysohn var mångsidigt lärd och framstående författare i teologi, filologi, historia och arkeologi. Hans stora lärdom vann erkännande i vida kretsar och Upsala universitet kallade honom flere gånger till opponent vid disputationer i österländska språk.

Doctor Lewysohns bibliotek bestod utaf c:a 1,600 verk: största delen utaf den rabbinska litteraturen, en stor del af den orientaliska filologiens litteratur och i öfrigt naturvetenskapliga, historiska och klassiska verk m. m. Så egde biblioteket, för att särskildt omnämna den andra delen — följande lexikaliska verk: *Sebastian Münsters* Dictionarium chaldaicum etc. (Editio prima, Basel 1527); *Buxdorfs* stora talmudiska lexikon, *Nathan's* Aruch editio Prag i 5 band, editio Levy i 6 delar, editio Kohut i 8 delar; vidare ordböckerna af *Joh. Simon* (Halle 1793), *Jo. Leon. Reckenberger* (Jena 1749), *Chr. Fried. Schulz* (Leipzig 1777) och de nyare verken af *Gesenius, Fürst, Fünn* m. fl. Ur den periodiska litteraturen finnes *Hamagid* fullständig (hitintills 43 årgångar), Zeitung des Judenthums (med undantag af första årgången, således 61 årg.). Af äldre, för länge sedan upphörda tidskrifter finnas 1 och 2 årg. af *Gottfried Selig's* »Der Jude» (Leipzig 1768—69). — Af curiosa finnes t. ex. *Senecæ* opuscula philosophica selecta minora, utan tryckår i Joannis Maire's officin i 32:o format, tryckt med diamantstil. Denna dvärgbok innehåller dock 333 sidor à 36 rader. — Ett drygt manuskript i

8:o, som innehåller i rabbinsk kursivskrift texten af den talmudiska traktaten »Sabbat», 387 sidor (utmärkt vacker skrift), skrifven af *Isak b. Zebi* i Strassburg (Uckermark) år 1721. — Den mystiska, astrologiska boken: »Donum Dei» af *Samuelis Baruch* (Frankf. a. M. 1735) med talrika figurer och kopparstick. — Fullständiga bibelupplagor: *Philipsons; Fürst's* bibelverk (med träsnitt); *Herxheimer's* verk (i 4 band); *Menasse b. Israel's* upplaga i 4 band (edit. pr. Amsterdam 1635); M. *Chr. Reinke's* gamla och nya testam. (Leipzig 1739); *Luthers* stora bibelverk: Biblia etc. med många kopparstick, stor folio, Nürnberg 1700, gamla och nya test., 750 sidor, derefter *confessiones, artiklarne etc.; Jo. Heinr. Michaelis* Biblia etc. (Halle 1720). — *Talmud* 12 band in fol. (Berlin o. Frankfurt a. d. Oder 1733—37). — En stor del af d:r Lewysohns bibliotek uppkom genom sändningar af arbeten från författare, för att af L. recenseras i särskilda tidskrifter; många af dessa alster äro ytterst rara, så t. ex. trycktes några skrifter i ett ringa antal och skickades endast till framstående rabbiner; t. ex. boken *Tochachat Mussar* af afl. *Sadja Azubib* i Algier (Livorno 1871), som trycktes endast i 100 exemplar (boken är en kommentar till Salomos Ordspråk); *Henrici Opitii* Chaldæiska Grammatika, Kiel 1696 (ej i Kongl. Bibl.); *Ægidius Gutbirjos* syriska öfversättning af Nya Test., Hamb. 1663. Enskilda små skrifter äro sammanbundna, så att c:a 20 band innehålla c:a 200 särskilda skrifter. — Katalog upprättade ej d:r L. Tillsändningar från alla länder, som d:r Lewysohn ständigt erhöll, ökade svårigheten att uppgöra en förteckning.

Biblioteket befinnes nu i sonens, hr Otto Lewysohns, ego.

* * *

D:r Lewysohn hade med särskildt intresse egnat sig åt forskning rörande judarnes historia i Sverige. Medan han

ännu var predikant i Worms lemnade han till Frankels »Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judenthums» (Leipzig 1856) en mycket märklig uppsats: »Eine Proselyten-Familie aus dem vorigen Jahrhundert.» Denna uppsats utgör en berättelse om en svensk familj *Grahnbom*, som 1749 utvandrade till Amsterdam för att öfvergå till Judendomen. *Abraham Grahnbom*,* familjefadern, född 1680, skulle vid 5 års ålder såsom fader- och moderlös, på grund af moderns frändskap med Stenbockska slägten, blifvit upptagen såsom fosterson i riksrådet grefve Gustaf Otto Stenbocks hus. Efter fullbordade studier beträdde han den civila embetsmannabanan och blef 1715 »ernannt zum höchsten Civilbeamten der Stadt Linköping».** Derefter gifte han sig med en »fem år yngre flicka ur en af landets förnämsta familjer». År 1749 erhöll han på begäran afsked från sitt embete och, sedan han måst ställa borgen för sin återkomst, utvandrade han med fru och två

---

* Förnamnet *Abraham* erhöll han i omskärelsen. Hans föregående kristna förnamn synes varit d:r Lewysohn obekant.

** Den här åsyftade Grahnbom var utan tvifvel den i Henels »Florerande Sverige» 1729 o. 1735 upptagne *Jacob Grahnbom*, som var kronofogde i Hanekinds, Bankekinds och Åkerbo härader och som bodde eller åtminstone hade sin adress i Linköping. Enligt kyrkobok derstädes föddes i Linköping 1726 $^{12}/_{6}$ Cecilia, dotter af häradsfogden Jacob Grahnbom och hans hustru Elsa Hoffinghoff, och 1729 $^{27}/_{3}$ föddes Elsa Greta, dotter af densamme och hans hustru Elsa Hyphinghoff. Det förstnämda stafningssättet af namnet torde vara det rätta. Om denna slägt har författaren ej funnit något vidare än att en Johan Hoffvinghoff var regementsfältskär vid Östgöta kavalleri, »blef fången i slaget vid Frauenstadt 1706 och dog i fångenskapen». (Sacklén II: 226.) Någonting vidare om slägten Grahnbom kan ej upptäckas i Linköpings rådhusarkiv eller kyrkobok. — I Braad's Ostrogothia Literata har förf:n förgäfves sökt namnen Grahnbom och Hoffinghoff. (Att Johan H. blef fånge i nämda slag måste vara ett misstag. Hela den fiendtliga armén nedgjordes eller togs till fånga af svenskarna, som sjelfva ledo ringa förlust; säkerligen förlorade de icke en enda fånge.)

barn till Amsterdam der de samtliga öfvergingo till den judiska trosbekännelsen. Af de öfrige 6 barnen kommo 4 senare öfver till Amsterdam och öfvergingo äfven till judendomen. Två hans söner, den ene officer den andre läkare (Isaac Grahnbom) stannade qvar och dogo i Sverige.* Dessa, ehuru de ej offentligt afsvurit kristendomen, voro dock judaiserade och vägrade på sitt yttersta att mottaga besök af prest eller anamma sakramentet.

Redan Abraham Grahnboms moder hade varit judaiserad och derifrån härledes hans egen öfvergång till judendomen. På sin dödsbädd tog hon af sin då 5-årige son det löftet att han skulle flitigt läsa Bibeln, d. v. s. det Gamla Testamentet, men undvika »den delen som kallas Evangelium eller Nya Testamentet». D:r Lewysohn utbrister vid skildringen af denna dödsbädd: »Denna märkvärdiga qvinna skall evigt blifva oss en olöst gåta». Vid mognare år, sedan G. i en dröm tyckt sig blifva påminnt om ofvannämda löfte, började han flitigt läsa Gamla Testamentet, med den följd att han till hela sin sinnesriktning

---

* I Krigsarkivet har författaren funnit »Fullmakt för Volontairen *Abraham Granbom* att vara underconducteur vid Stockholms-Brigaden», af den 12 Juni 1749, samt »Fullmakt för Abram Granbom att vara Drabant vid Lif-Corpsen» af den 14 September 1751. Några andra handlingar rörande Abraham Grahnbom har författaren ej funnit. Ej heller kan någon annan officer Grahnbom upptäckas. I Sackléns läkarehistoria finnes blott *en* Granbom: *Isaac Granbom*, född 1718, regementsfältskär vid Calmar reg:te 1747 (jfr Bihang till Ny Smål. Beskr. sid. 167); assessors fullmakt på grnnd af »sin landtegendoms uppodlande» 1770; död 1780. I Krigsarkivet finnes äfven åtskilliga handlingar rörande den sistnämde. Dessa båda Grahnbomar skulle således vara de ofvan åsyftade. Den sistnämde, Isaac, uppgifves så väl af Sacklén som Klercker varit son till kronofogden Jacob Granbom. Uti Inr. Tidn. 1780 $^{21}/_{12}$ annonseras G:s död sålunda: »Assessorn Isaac Granbom, död i en ålder af 60$^{1}/_{4}$ år, i Calmar d. 11 Nov.» Således kunde han ej vara född 1718, som Sacklén uppgifver, utan 1720. I Lärda Tidningar 1762 n:r 51 läses en uppsats af G. emot Joh. Stagnell, undertecknad *Isac Granbohm*. (Stafningssättet af namnet varierar.)

blef judaiserad. Efter mångårig inre kamp och yttre svårigheter blef situationen outhärdlig för honom, hvarföre han inlade om afsked och erhöll, ehuru med svårighet, rättigheten att lemna fäderneslandet. Två år efter ankomsten till Amsterdam afledo Grahnbom och hans fru. En deras son Arohn Moses Jizchak, först petschaftgravör, blef slutligen rabbin för en Judisk församling i Amsterdam, som i religiöst hänseende hyste friare åsigter och kallade sig Jesurunförsamling.* Denne har författat flera teologiska arbeten och var äfven skald. Han dog 1807. Hans son Israel Grahnbom, en skicklig hebraist (se årsboken Peritoelet 1:a årg., Amsterdam 1825, sid. 145—146), lemnade några månander före sin död till församlingens sekreterare d:r S. J. Mulder i Amsterdam en berättelse, en slags familjekrönika, affattad på hebreiska, om sin familjs öden och det är detta manuskript som ligger till grund för d:r Lewysohns uppsats.**

I »Judisches Volksblatt» för 1861, n:r 30, läses en uppsats af d:r Lewysohn under rubriken: »Zur Geschichte der Juden in Norrköping (in Schweden)». Man finner här berättelsen om en donation af landshöfdingen och general-

---

* Jesurûn = Israel. 5 Mos. 32: 15. (Jfr Lindgrens tolkning, Pentateuchen V: 354.)

** Ehuru i berättelsen »Eine Proselytenfamilie» förekomma felaktiga uppgifter är den dock i sina grunddrag sann. (Flera grafstenar beteckna grafvarna för medlemmar af den Grahnbomska familjen, på församlingens kyrkogård i Amsterdam. Inskriptionerna äro offentliggjorda af Mulder i en särskild skrift öfver kyrkogården.) D:r Lewysohns uppsats öfver familjen Grahnbom är öfversatt på holländska af Mulder, på italienska af De la Torre och på hebreiska af d:r Lewysohn sjelf.

På förf:s fråga om slägten Grahnbom ännu existerar i Amsterdam, svarar F. G. Waller (Amsterdam 4/11 1895): »En ci qui concerne votre demande: il n'y a personne ici du nom Granbom ou Grahnbom; f'ai bien trouvé: B. Graanboom, IIe Jan van der Heydenstraat 91, courtier en diamants, et D:r S. Graanboom Weteringschans 98, medecin».

löjtnanten grefve *Axel Löwen*, den 24 December 1790, till »handelsjuden i Norrköping Jacob Marcus von Stamme Lewi», af ett hus med åtföljande större tomt. Donationen härleddes deraf att donatorn, grefve Löwen, trodde sig härstamma från samma Lewi slägt som Marcus (»ob mit Recht oder Unrecht bleibe dahingestellt» tillägger d:r Lewysohn reservationsvis).* I nämda hus, som fortfarande befinnes i Jacob Marcus' afkomlingars ego,** är uppsatt en väldig koppartafla, å hvilken äro inristade donationsbestämmelserna tillika med följande Bibelhänvisningar: Ezech. 34: 11—14; 36: 24—27, 32—35; 37: 21—25; 48: 35. Dan. 9: 24—26. Es. 53: 1—12. Cap. 60. Jer. 31: 2—6. Joh. Ev. 10: 16—18. Matth. 28: 14, 19, 20; 24: 3—9. Luc. 23: 33, 34. Rom. 11: 11, 12, 14, 15, 25—27. Uppb. Cap. 21 o. Cap. 22. Zach. 8: 20—23.***

---

* Enligt en tradition inom Löwenska slägten skall ätten verkligen ha judisk härstamning. (Medd. af fröken-friherrinnan Elin Löwen i Stockholm.) Anrep mäler dock intet derom.

** En sonson till Jacob Marcus, hr *Ludvig Marcus* i Norrköping, boende i det donerade huset, har upprättat och utgifvit i stor litografierad plansch: *Stamtafla öfver Marcuska Familjen 1749—1900. Upprättad af Ludvig Marcus.* Med porträtt af »Stamföräldrarne» Jakob Marcus och hans hustru Fredrika Isaksdotter.

*** Så enl. d:r Lewysohns uppgift, men enligt grefve Axel Löwens gåfvobref, hvilket befinnes i Jacob Marcus' sonsons, hr Otto Marcus, i Stockholm, ego (deponeradt hos Inteckningsgarantiaktiebolaget), skulle följande Bibelhänvisningar inristas å omtalade koppartafla: Rom. 11: 28, 29; 9: 1—5, 25—28; 10: 1—4, 9—13. Hez. 34: 11—16, 31; 36: 24—27, 32—38; 37: 21, 24—28. Dan. 9: 24—26. Zach. 11: 12, 13. Es. 53: 1, 10—12. Ps. 69: 19, 26. Jer. 31: 1—10, 18, 19, 34, 40. Es. 60. Hez. 48: 35. Dan. 7: 13. 14, 18, 26, 27. Ps. 110: 1. Zach. 8: 9, 10. Os. 3: 4, 5. Joh. 10: 16—18. Matth. 28: 18—20. Rom. 11: 11—16, 25—27. Matth. 27: 3—10. Luc. 23: 33, 34. Joh. 19: 19, 28, 30. Zach. 8: 20—23. Uppb. 21 o. 22. 19: 13, 16—21. Luc. 20: 16—19, 42—44. Matth. 21: 5—9. Matth. 23: 37—39. 2 Thess. 2: 1—3. — Som synes har d:r Lewysohn blott upptagit en del af hänvisningarne.

I »Allgemeine Zeitung des Judenthums», 23:dje årgång, $^{21}/_{12}$ o. $^{28}/_{12}$ 1869 läsas: »Zwei Skizzen aus der Religionsgeschichte Schwedens. Mitgetheilt von D:r L. Lewysohn». Den första skizzen är en berättelse om några »dem Judaismus sich hinneigende Schweden unter Gustaf II Adolphs Zeit», nämligen *Per på Hyttan* och hans hustru, i Grytnäs socken i Dalarne; *Olof Skrifvare* i Vesterås; *Hans Jonsson* och dennes son *Eric Hansson*, båda i Hörnegården i Vesterås; *Schutterus* i Husby, äfven kallad Husbyjuden, samt *Jon Olofsson* »einer der Anführer der Judaisten in nördlichen Schweden». År 1619 dömdes Per på Hyttan, Olof Skrifvare och Eric Hansson till döden. Per på Hyttan afrättades också på Hedemora torg den 10 Mars 1619. Man vet ej huruvida Olof Skrifvare äfven afrättades. Eric Hansson i Hörnegården blef benådad. Han förföll i gudlöshet och »såg djefvulen uppenbarligen följa sig». Han blef slutligen knekt. Jon Olofsson, hvilken uppträdde som kringvandrande profet, blef stilla och tyst, sedan han allvarligen hotats med fängelse och svårt straff om han ej upphörde med sin lärareverksamhet. De öfriges slut är okändt.*

* För vidare kännedom om ofvannämde judaister och den egendomliga judaiserande riktningen hos vår svenska allmoge på Gustaf II Adolfs tid, hänvisas till: Baazius, Inventarium ecclesiæ Sveo-Goth. sid. 701; Nordinska samlingen i Upsala bibliotek; Riksregistraturet för den 4 Februari 1619; Vesterås Domkapitels prot. $^{22}/_{12}$ 1619; Linköpings Bibl. Handl. II: 295, 296; Fant, Utk. till Föreläsn. i Sv. Hist. 3 st. sid. 26 o. f.; Tunelds Geogr. II: 191; Hallenberg, Gust. II Ad. Hist. V: 176. Teologisk Tidskrift 1869, sid. 306—311; Norlins Svenska kyrkans hist. efter reform. sid. 358; Biogr. Lex. XII: 290; Thomæus, Skand. Kyrko-Häfder II: 260, 297 o. f.: Thomæus, Christna kyrkans historia uti Sverige, sid. 340, der äfven omtalas en *Matthias Pfenning* som kallade sig »de judars, israeliters och svenskars konung». Nämde Pfenning författade 1624 en på tyska och svenska språken skrifven profetia. (Måhända ej tryckt, saknas i K. Bibl.) För sina »bespottelser» dömdes han till döden och afrättades på Södermalms torg i Stockholm. Den svenske svärmaren And. Kempe tryckte till

Den andra skizzen af d:r Lewysohn, i Allgem. Zeit. des Judenth. 1869, utgör en relation öfver judarne *Israel Mandel's* och *Moses Jacob's* jemte deras hustrurs och barns (tillsamman 12 personer) öfvergång till kristendom samt dop i Stockholm 1681.* Nämda relation grundar sig på en samtida berättelse, illustrerad med porträtt och allegoriska bilder, hvars omständliga titel lyder: »Die Herrlichkeit Des Christenthums, Welche Gott, nach seiner überschwenglichen Barmhertzigkeit und Liebe, unter der Vorsorge Sr. Königl. Maytt. zu Schweden, zween Jüdischen Männern, Israel Mandel und Moses Jacob, Nebst ihren Weibern und Kindern im Jahr Christi 1681 kund gethan hat, Bey deren Tauffe, Am Fest-Tage Michaelis geprediget und mit einer Zugabe wahrhaftiger Begebnissen auch gründlicher Erörterung der Frage: Ob eine allgemeine Bekehrung der Jüden zu hoffen sey? Ausgefertiget von M. Christophoro Bezelio. Teutscher Kirchen Pastore prim. und dess Consistorii Assessore». Sthm, Käijser [1682].

WERLIN-OHLSON, ANDERS OLOF, född i Malmö 1820 (till fadersnamnet Ohlson lade han Werlin efter sin moders morbroder kanslirådet Olof Werlin); kyrkoherde i Kropp 1854; kontraktsprost i Luggude härad 1873; död 1886. Utg. skrift, se Linnström II: 160.

Hans bokegaremärke: A. O. WERLIN OHLSON. (Svartstämpel.)

---

försvar för judendomen en bok i Hamburg 1688: Israels erfreuliche Botschafft, som förbjöds och åtalades. Den är tillegnad Christinas hofbankir, juden Eman. Texeira. Om Kempe, se Alnander, Warmholtz, Biogr. Lex. och hänvisningar därstädes.

* Jfr Thomæus, Christn. kyrkans hist. uti Sverige, Örebro 1817, sid. 460.

WETTERBERG, MARTIN NIKOLAI, född i Halland 1820; apotekare i Torp, Vesternorrland; död 1897. Han hade från ungdomen idkat botaniska och numismatiska studier samt egde ett större af honom samladt herbarium och en betydlig myntsamling.

SCHULZENHEIM, DAVID THEODOR, född i Stockholm 1820; stud. i Upsala 1838; e. o. kanslist 1845; friherre vid faderns död 1848; led. af Andra kammaren 1867—75; öfverkontrollör vid bränvinstillverkningen inom riket 1875—1889; död i Stockholm 1896.

Hans Ex-libris: Friherrliga *Vapnet* [n:r 380] och derunder: DAVID VON SCHULZENHEIM. (I första uppl. orätt tillegnad sonen David Conr. Fredr. v. S.) Han använde äfven som bokegaremärke en svartstämpel: *D. von Schulzenheim*, facsimile. Boksamlingen var rätt betydlig öfver 4,000 voll.

WENNERLUND, P. G., grosshandlare i Stockholm. Han står sista gången i 1879 års adresskalender.

En bok, som tillhört honom (Andersson, Förklaring öfver främmande ord, Sthm 1857), var å frampermen stämplad P. G. W. i guld.

STRUSSENFELT, ELEONORA CHARLOTTA VON, född 1820; gift 1852 med gruſingeniören vid Sala grufva A. M. Gullbrandson; död 1892.

Hennes efterlemnade boksamling i historia, skönlitteratur, planscher och tidskrifter (467 n:r) såldes, efter tr. förteckning, i Stockholm 1893 d. 15 Mars.

FEILITZEN, OTTO THEODOR FABIAN VON, född 1820; fil. d:r i Upsala 1845; arkivarie i Riksarkivet; afsked 1885; känd som filantrop, utgifvare af folkskrifter och öfversättare af uppbyggelseböcker; död 1889.* Se vidare dödsrunnan i Autografsällsk. Tidskr. II: 39.

Hans efterlemnade dyrbara boksamling (4,082 n:r), omfattande teologi, historia, vitterhet, dramatik, planschverk m. m., såldes, efter tryckt förteckning, i Stockholm 1891 d. 14 jan. o. f. d. (I slutet af katalogen upptages afl. docenten Hugo von Feilitzens musikalier, 86 n:r, hvilka såldes å samma auktion.)

GIESECKE, JULIA SOPHIA, död 1880. Hon donerade två fastigheter och penningar till konstakademien samt sitt bibliotek (med undantag af en samling arbeten i konsthistoria och planschverk, hvilka kommo till Nationalmuseum) 2,500 band till Kongl. Biblioteket. Det bestod till stor del af fransk litteratur hvaraf hon köpte allt nytt som utkom och derföre hade stor räkning hos Samson & Wal-

---

* Om ätten von Feilitzen, se Tersmeden, Kalender öfver ointroducerad adel, Sthm 1899, sid. 52 o. f., der ättens vapen är afbildadt. En medlem af denna slägt majoren Johan von Feilitzen blef adlad 1818 (adl. ätten n:r 2271); med hans son, majoren Johan Aug. Karl Alex v. Feilitzen († 1893) utgick ätten. Öfriga grenar af denna ätt äro hvarken adlade eller »naturaliserade» i Sverige och kallas således alldeles oberättigadt af Tersmeden för »ointroducerad adel». Med all respekt för hans förtjenstfulla »Kalender öfver i Sverige lefvande ointroducerad adel» måste protest inläggas mot den oriktiga och vilseledande titeln. Endast följande der upptagna ättcr kunna komma under kategorien »ointroducerad adel»: *Berencreutz, v. Braun, Horn af Rantzien, von Horn, v. Nandelstadh, Pantzarhielm, Ridderståhle, Våla-Vikersgårdsslägten.* Alla de öfriga slägterna kunna icke, *såsom ej varande svensk adel*, här introduceras men äro väl — åtminstone till största delen — »introducerade» i de länder, der de de hafva adelskap. Epitetet »ointroducerad» är således, hvad dem angår, härvidlag alldeles origtigt.

lin. En del af böckerna voro stämplade å permen med hennes initialer.

BOMAN, JOHN E. Bryggare vid Lilla Badstugatan, död på 1870-talet. Hade bok- och myntsamling.

VOUGT, JOHAN HENRIK. Bankkamrer i Nyköping, landsfiskal, afsked från sistn. tjenst 1863, led. af Andra kammaren 1867; står i Södermanlands kalender 1868 men ej i nästa 1877.

Han hade en liten men god boksamling, hvilken såldes tillika med en samling taflor, efter tr. förteckning, i Nyköping 1881 d. 14 Maj.

ELFSTRÖM, BERNHARD, född 1820; intendent i Kongl. Arméförvaltningens intendentsdepartement, öfverste i arméen; död 1892.

Hans bokegaremärke: *B. Elfström*, i facsimile. Svartstämpel.

GAHN, HENRIK PONTUS WOLTER, född på Kåfalla i Fellingsbro socken 1820; stud. i Upsala 1840; hofrättsexamen 1842; brukspatron på Kåfalla 1849, som han genom arf och köp blef sedan 1870 ensam egare af; död 1901. Slägten Gahn är upptagen i Anrep, Svenska Slägtboken I: 464.

Han egde på Kåfalla ett rikhaltigt bibliotek, omkring 3,000 band. Detta bibliotek grundlades af hans fader, hofrättsnotarien, brukspatronen Jacob Gahn (f. 1787, † 1844).

Efter brukspatron Henrik Gahns död öfvertogs biblioteket af äldste sonen, kaptenen vid Vestmanlands reg:te Henrik Jakob Fredrik Gahn (född 1855).

BLOMSTEDT, ABRAHAM AUGUST (Adl. ätten n:r 1,786), född 1820; kadett vid Carlberg 1835—1841; öfverstelöjtnant vid Uplands regemente; död 1884.

Bokegaremärke: A. B., i guldtryck å perm bemärkt å Militär-Författningssamling XIII—XV (1840-talet). I boken var inskrifvet: Blomstedt 1838.

POSSE, ARVID RUTGER FREDRIKSSON, grefve, född 1820; stud. i Lund 1835; auskultant i hofrätten öfver Skåne och Blekinge 1840; extra hofrättsfiskal 1844; t. f. domhafvande; v. häradshöfding 1845; kanslist i Skånska hofrätten 1846; afsked 1849; led. af Andra kammaren 1867—81; talman 1876—80; statsminister 1880; afsked 1883; led. af Första kammaren 1882; president i Kammarrätten 1883; afsked 1889; v. kansler vid K. M. O. 1894; död 1901.

Grefve Posse egde tillsammans med sina barn Charlottenlund i Snårestads socken, Malmöhus län. Om biblioteket derstädes säges i Hist. geogr. o. stat. Lex., Sthlm 1859: »På Charlottenlund finnes ett bibliotek af omkring 5,000 voll.; det utgör en del af Löberödsbiblioteket, som vid delningen föll på grefve Posses lott». Grefve Posse meddelar (Sthm $^{26}/_{9}$ 1890): »Biblioteket å Charlottenlund uppgår f. n. till omkring 12,000 voll., hufvudsakligen arbeten i historia, biografi, statistik, politik, geografi och topografi, hvarjämte der är förvarad en samling af sigillstampar (omkr. 700) samt sigill i lack, vax och tenn, sannolikt den fullständigaste, som finnes i landet, autogra-

Charlottenlunds Bibliotek

Skåp.....
Hylla.....

fer och gravyrer samt kartor». Biblioteket tros komma att bortauktioneras hos Bukowskis våren 1902.

Hans Ex-libris: *Vapnet* inom Serafimerordens dekoration, ofvanför läses (i afrundning): Charlottenlunds Bibliotek, nedunder: *Skåp ... Hylla ...* [Litografi].

VON POST, GUSTAF FREDRIK ALEXANDER UNGERN, född på Äs, Södermanland, 1820; officersexamen 1839; kapten vid Första lifgrenadierreg:tet 1862; afsked 1863; död på Äs 1868.

Hans bokegaremärke: **Återlemnas till A. U. von Post** ☞ **med snaraste.** [3 rader typtryck inom ornerad ram.] Åttkantig grön eller violett vignett.

STIERNCRONA, DAVID ERIK, friherre, född 1820; kansliexamen 1844; e. o. kanslist s. å.; kammarherre hos H. K. H. Kronprinsen 1850; eger och bebor Stjernarps fideikommiss i Halland.

Friherre Stierncrona eger å Stjernarp ett bibliotek af öfver 4,000 band. Det innehåller, enl. meddelande af egaren, visserligen en och annan sällsynthet, men är hopkommet utan någon egentlig plan. Dess värdefullaste afdelning är den historiska. »Något särskildt Ex-libris för denna boksamling har jag ej antagit, då jag ej ansett den vara af sådant värde och betydelse att det vore skäl på detta sätt bevara dess minne, då den ändå förr eller senare kommer att skingras.»

STRANDBERG, FREDRIK AUGUST, född 1820; kommissionslandtmätare 1861; s. m. parfymfabrikör i Jönköping.

Hans bokegaremärke: Tillhör Fredr. Aug. Strandbergs *Boksamling*. Inom ornerad ram. (Blått tryck på glaceradt papper, 3 rader.)

GRUNDELIUS, NILS OTTO ALFRED, född 1820; pappershandlare i Stockholm (Grundelius & Edlund); död 1873.

Hans Ex-libris: A. GRUNDELII Boksamling [2 rader] inom samma ornamentscliché som blifvit använd för Th. Molls och C. J. Mellströms Ex-libris. (Typtryck, Östlund & Berling, Norrköping, på 1850-talet.) Grundelii lilla men goda bibliotek såldes i Upsala genom Hanselli.

WEIDENHAYN, VICTOR PETER SAMUEL, född 1820; kammarskrifvare i Stockholms packhus; död 1866.

Hans bokegaremärke: *V. P. Weidenhayn* i facsimile. (Svartstämpel.) Hans boksamling eges af enkan, den framstående xylografen Johanna Carolina Weidenhayn, född Lundgren 1822.

SEGERSJÖ BIBLIOTEK. Om detta meddelade n. v. egaren af Segersjö fideikommiss i Lännäs socken, Nerike, kammarherren Robert Montgomery-Cederhjelm (7/4 1893): »Segersjö bibliotek, samladt hufvudsakligen af min n. m. aflidne fader, ledamoten i Första kammaren, godsegaren R. N. G. Montgomery-Cederhjelm och mig, består af mer än 6,000 band, till större delen äldre och yngre svensk vitterhet, hvarjemte finnas värderika historiska arbeten, en mängd fransysk, tysk och engelsk skönlitteratur, några sällsynta äldre arbeten i olika brancher samt en mängd dyrbara illustrerade praktverk; för öfrigt naturvetenskap, landt-

SEGERSJÖ BIBLIOTHEK
GARDE BIEN

bruk, statistik, teologi, juridik o. s. v. Samlingen är stadd i ständig tillväxt genom inköp af hufvudsakligen modern svensk original-litteratur. I sammanhang härmed vill jag ock nämna, att å Segersjö finnes en icke obetydlig autografsamling, på omkring 2,000 n:r, hufvudsakligen svenska, delvis ganska sällsynta. Denna samling har bildats af mig.»

För biblioteket användes ett Ex-libris, utfördt i fototypi efter egarens ritning (1893): SEGERSJÖ BIBLIOTHEK. GARDE BIEN, omkring kommendörsätten Montgomerys vapen.

SANDAHL, DANIEL MAGNUS, född i Östergötland 1820; fil. mag. i Upsala 1854; föreståndare för Riksdagens bibliotek 1867; död i Stockholm 1883.

Hans efterlemnade boksamling såldes för hans konkursbo, efter dels skrifven katalog (266 n:r), dels tryckt anonym (3,022 n:r voll.) 1885 [ej 1884, som uppgifves å katalogen] d. 17, 21, 28 Jan. och 7 Febr. Auktionssumman gick till kr. 1,513: 40 öre.

LEWENHAUPT, ADAM CASIMIR LUDVIG, grefve, född på Claëstorp 1820; stud. i Upsala 1836; officersexamen 1838; löjtnant vid Skånska dragonreg:tet 1849; kammarherre hos kronprinsen 1851; afsked från regementet och ryttmästare i armén 1859; öfverkammarherre hos drottning Lovisa s. å.; major i armén 1860; afsked ur krigstjensten 1864: underkansler vid K. M. O. 1871; död på Sjöholm 1895. Grefve Lewenhaupt var en konstnärsnatur, han var framstående tecknare och aqvarellist, ehuru som sådan endast känd inom intimare kretsar,* »den borna

* Bland samlingarne på *Bergshammar* finnas handteckningar af grefve Lewenhaupt.

handskickligheten tog sig uttryck i mångahanda slöjder, i skulptur i elfenben och metallsmide, i modellering i trä och lera, i den vackraste vapenmålning och i de finaste konstsnickeriarbeten». Slottet på hans egendom Sjöholm, i Södermanland, är uppbygdt efter hans ritningar. Han var led. af Vitt.-, Hist.- o. Ant.-Akad., af Samfundet för utgifvande af handskrifter rörande Skandinaviens historia, samt en af stiftarne af Autografsällskapet. Han hopbragte icke blott en autografsamling utan ett verkligt arkiv. Arkivet å Sjöholm, helt och hållet grefve Lewenhaupts verk, innehåller vigtiga bidrag till svenska historien. Der rymmes bland annat Höpkenska arkivet från Ulfåsa, brefven till Nils Gyldenstolpe och Edv. Ehrensten, J. G. Oxenstiernas bref, Nordinska dagboken, Louis de Geers räkenskaper, Laurens Kaggs dagbok från Carl XII:s tid, bref från Carl XII, den Klerckerska samlingen, i hvilken riksrådet Otto Flemmings papper ingå.*

Grefve Lewenhaupt samlade äfven på Sjöholm ett ganska ansenligt bibliotek. Angående detta meddelade han förf:n i skrifvelse af d. $^{31}/_{8}$ 1887: »Min boksamling är helt och hållet samlad af mig sjelf, när den började kan jag icke upplysa, den består af omkring 7,000 volumer hufvudsakligen Historisk, Biografisk, Heraldisk och Genealogisk litteratur samt dessutom äldre och nyare skönlitteratur.»

---

* Huru grefve L. erhöll denna samling berättade han en gång. En gammal herre af Klerckerska slägten hade den tiden L. var en ung man frågat honom om han ville hafva en samling slägtbref i tre säckar. Det ville grefve L. visst, det var just hans sak. Han var blott en smula förvånad öfver den brist på pietet, som han tyckte härvidlag lades i dagen. Men han misstog sig. Den gamle tillade nämligen: »Tro nu inte att jag är så alldeles likgiltig för det här, fast jag inte begriper mig på det. Men ser grefven, efter min död skulle ändock ingen bekymra sig om det, och papperen skulle bara förfaras. Nu vet jag, att de bli vårdade; grefven har ju smak för så'nt der. *Men säckarna vill jag ha tillbaka.*» (Warburg, Autogr. sällsk. Tidskr. II: 270.)

Grefve Lewenhaupt begagnade först som Ex-libris *Hjertvapnet* (tre lejonhufvud) å ett ornament, med greflig krona och sköldhållare (två lejon). Litografi. Sedermera använde han marechal de camp grefve Adam Lewenhaupts (f. 1725, † 1775) exlibris, utfördt af Striedbeck: *Vapnet* i koppargravyr.

* * *

Grefve Lewenhaupt var varmt intresserad af fosterlandets historia och dess minnen och lade på mångfaldigt sätt detta sitt intresse i dagen, icke minst genom att tillhandahålla den historiska forskningens idkare sina ovanligt rikhaltiga samlingar. Sjöholm stod gästfritt öppet för forskaren och egaren sporde härvid icke efter den besökandes vetenskapliga rang och titel och han lemnade beredvilligt alla upplysningar ur arkivet; mer än en af våra forskare torde såsom bevis på hans utomordentliga välvilja erinra sig de utdrag och afskrifter han med egen hand företog.

Forskarn der välkomnad blef
I den landtligt ljufva friden,
Och vid Oxenstiernas bref,
Höpkens papper, bortflög tiden,
Tills vid aftonlampan, fram
Sprungo samtal, skämt och glam.

Dagen gick i stilla lif
Invid hemmets trefna Larer,
I ett välförsedt arkiv
Bland porträtt och memoirer.
Qvällen kom och stjernan såg
Blidt på Näsnarns lugna våg.

Ofta än när skuggors lek
På Sjöholm med månljus strider,
I sitt slottsbibliotek
För vårt minne fram han skrider,
Högsint, som han var, och sann,
Bördens, bokens riddersman.

(C. D. af Wirsén.)

KINBERG, JOHAN GUSTAF HJALMAR, född i Grönby prestgård, Skåne, 1820; med. o. fil. d:r; professor och föreståndare för Veterinärinstitutet i Stockholm 1856; afsked 1886. Utg. skrifter, se Linnström och tioårs-katalogerna.

En del af sitt bibliotek sålde professor Kinberg genom Stockholms bokauktionskammare, efter tryckta förteckningar I—III, den 14 Maj o. f. d. 1887, den 17 September o. f. d. s. å., den 29 Januari o. f. d. 1890. Tillsammans öfver 7,000 n:r.

WARHOLM, CLAES, född 1821; teol. professor i Lund; kyrkoherde i V. Kärrstorp; död 1891.

En del af hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning (systematiskt uppgjord), 1892 d. 23 April i Lund.

ADLERCREUTZ, AXEL GUSTAF (adl. ätten n:r 1386 B), född 1821; stud. i Upsala 1838; resp. under Böttiger 1842; jur. d:r, president i Göta hofrätt 1868; justitiestatsminister, landshöfding i Malmöhus län; död 1880.

Hans efterlemnade samling af oljefärgstaflor, gravyrer, planscher och böcker såldes efter tryckt förteckning, i Stockholm å Hotell Rydberg, 1880 d. 8 Dec.

PÅHLMAN, ANDERS GUSTAF (adl. ätten n:r 501), född 1821; kyrkoherde i Skeppsholms församling samt Hofförsamlingen; kyrkoherde i N. Härene, Skara stift; död 1894.

Hans efterlemnade boksamling, hufvudsakligen teologisk, såldes af sterbhuset till Gullberg & C:nis antiqvariat

i Stockholm. Böckerna å försittsbladet stämplade: *Gust. Påhlman N. Härened Lidköping* (2 rader). Blåstämpel.

HEDLUND, SVEN ADOLF, född på Eldgarn i Upland 1821; stud. i Upsala af Stockholms nation 1839; fil. kand. 1845; medarbetare i flera tidningar; sedan 1852 red. af Göteborgs Handels och Sjöfartstidning; död 1900.* Utg. skrifter, se Linnström, tioårskatalogerna och Meijers Literaturlex.

Hans Ex-libris: · S · A · H · [2 rader] under en fästningsport med två torn, å hvilka synes två flaggor, den ena med 3 kronor och den andra med Göta lejon; imellan flaggorna märkes en arm ur ett moln hållande en murslef; på sidorna af tornen tvenne bandeauer; å den ena läses: *Med glädje,* å den andra: *På förhoppning.* Allt inom en cirkel. Tryckt i fyra färger: rödt, blått, hvitt och guld. Utfördt i litografi efter af prof. Victor Rydberg gjordt utkast. Förmodligen obetydligt användt.

CARLSSON, CAROLINA, född Boijsen.

Tillhörig C. Boijson d: 24 Decemb. 1840. Tryckt i guld å grön chagrin och fäst å innersidan af permen till Hagbergs Predikningar, Sthm 1837.

Egarinnan: *Carolina Boijsen;* född 1821, död 1879; gift med tygförvaltaren i Stockholm löjtnant Carl Otto Carlsson.** *Boijson* är tryckfel för *Boijsen,* såsom hon sjelf

---

* Huru H. fick sitt bekanta »öknamn» *unge fyren,* se hans uppsats »Från min första publicisttid» i Eko. Utgifven i anledning af Publicistklubbens 25-årsjubileum (1899).

** Född 1817, död 1874; omtalad i den af F. Barthelson utgifna illustrerade tidningen »Najaden» år 1874 N:o 24 och i B. Schöldströms »I kikaren» (Sthm 1890).

skref, likasom hennes bror jernkramhandlaren i Kongelf F. H. Boijsen. Deras fader var sjökapten från Göteborg.

HALLBERG, CARL AUGUST, född 1821; framstående komisk skådespelare vid landsortsteatern och vid sekondteatrarne i hufvudstaden; död 1870 å Serafimerlazarettet i Stockholm.

Hans bokegaremärke: Ett större latinskt H stämpladt å titelbladet.

Hallberg egde en till flere hundra n:r uppgående samling af svensk dramatik, som efter hans död försåldes till antiqvariske bokhandlaren Laur. Larsson i Stockholm, hvilken genom köp öfverlät en del deraf till litteratören Birger Schöldström. Å ett stort antal, af de en gång Hallberg tillhörande teaterpjeserna, finnes äfvenledes ett *B* inom en strålcirkel (ej att förvexla med skådespelaren, teaterförfattaren och boktryckaren Didric Gabriel Björns förläggarestämpel *B* inom liknande cirkel), som tillhört en Jan Er. Boman. (I Stockholms Adresskalender förekommer: 1834 en landsgevaldiger J. E. Boman, och 1846—55 en bagare med samma namn; bryggaren J. E. Boman vid Lilla Badstugatan, död på 1870-talet, hade bok- och myntsamling; köksmästaren vid hofvet J. E. Boman, död 1893, 78 år; slutligen en styrman med detta namn, se Adresskalendern på 1870-talet. Hvem af dessa, ofvannämnda stämpel tillhört, är okändt.)

LUNDGREN, NILS AUGUST, född 1821; kamrer vid Säfstaholm; förf. till Beskrifning öfver Vestra Vingåkers socken; bosatt i Vestra Vingåker; död 1901. Lifligt intresserad för arkivforskning, har han författat åtskilliga kulturhistoriska uppsatser i tidningar och tidskrifter.

Kamrer Lundgrens boksamling bestod 1887 af 1,200 arbeten i teologi, historia, biografi, skönlitteratur, tidskrifter samt riksdags- och rättegångshandlingar. Den $^{8}/_{12}$ 1889 meddelade han: »Min boksamling har blifvit ökad till omkr. 1,400 n:r. Jag har nämligen bl. a. fått i present af Grefve Trolle-Bonde en mängd dupletter från Exellensen Sparres fordna bibliotek».

Bokegaremärke: I rödt typtryck inom ornerad ram: TILLHÖR N. AUG. LUNDGRENS BOKSAMLING. (3 rader. 2 varianter.)

EHRENSVÄRD, ALBERT CARL AUGUST LARS, grefve, född 1821; stud. i Lund 1837; fil. mag. 1841; attaché vid beskickningar; andre sekreterare i utrikesdepartementet 1845; kammarherre; legationssekreterare vid beskickningen i S:t Petersburg 1850; förste sekreterare i utrikesdepartementet 1852; kabinettssekreterare 1855; afsked 1859; landshöfding i Göteborgs och Bohuslän 1864; utrikesminister, excellens, 1885; afsked 1889; död 1901. Egde och bebodde Tosterup i socknen med samma namn i Christianstads län. Grefve Ehrensvärd var ledamot af flera svenska akademier och samfund. Af trycket utkommet: Motion om pensioner åt vitterhetsidkare, Sthm, Rdt 1863. Uppgifter om fattigvården i Göteborgs och Bohus län 1841—1865 (Göteborgs vett. o. vitt. samf. handl. X: 8).

Om Tosterup, hvars förste kände egare var Axel Eskilsson Mule (svart hästhufvud som sköldemärke) omkr. 1330, se Stat. Lex. VII: 85 och Nord. Fam. b. XVI: 567. I stat. Lex. (1868) uppgifves att å Tosterup »förvaras flera minnen af Carl Aug. Ehrensvärd, en boksamling af omkring 4,000 voll. samt flera familjporträtt».

Angående biblioteket å Tosterup meddelade grefve Ehrensvärd vid utgifvandet af 1:a uppl. af detta arbete

(Sthm $^{27}/_{5}$ 1888); »Biblioteket är grundadt af Fältmarskalken Augustin Ehrensvärd och tillökt af sonen General-Amiralen Carl August, min Farfar, och slutligen af min Far och mig. Det innehåller, antager jag, omkring 10,000 volymer, men är, på grund af täta flyttningar emellan Finland, Stockholm, Carlskrona och åter till Stockholm samt slutligen Skåne, i åtskilliga delar defekt. Då jag åter får taga bostad på Tosterup, hoppas jag kunna återställa den, genom mitt vistande i Göteborg och Stockholm tillsammans öfver 24 år, tyvärr mycket rubbade ordningen. Katalog finnes öfver den äldre delen, men ofullständig äfven den». På ytterligare förfrågan, vid denna 2:a uppl. utgifning, svarar grefve Ehrensvärd (Lund $^{7}/_{3}$ 1900): »Sedan någon tid vistas jag här under läkarevård och kan derför endast i korthet besvara edert bref af d. 15 sistl. Febr. Biblioteket på Tosterup ordnades 1890 och 1891 af e. o. biblioteksamanuensen licentiaten Widell, som öfver detsamma utarbetade såväl nominal- som realkataloger. Volumerna räknades icke, men antalet »lappar» i nominalkatalogen utgör omkring 6,500. Bibliotekets historia är den som jag uppgaf den 27 Maj 1888. Efter min farfars död 1800 inköptes hans bibliotek och skänktes till min far, då extra kadett vid Carlberg, af hans stjuffader general Silfversparre. Plats för bibliotekets uppställande hos den nye egaren fans icke, men utverkades tillstånd att få tillsvidare uppställa det å Haga. Der qvarstod det »Ehrensvärdska bibliotheket» till 1835, då min far, som 1833 tillträdde Tosterup, lät dit afhemta det. Mindre boksamlingar, som tillhört dels min farmors far general Johan Sparre, dels general Silfversparre, förenades då dermed. Ingen af bibliotekets egare har begagnat något »exlibris». I ett fåtal böcker hafva de tecknat sina namn vanligtvis å titelbladet. Under någon tid begagnade min far en något suddig vapenstämpel. Något vidare har jag ej att meddela.»

WALLANDER, JOSEPH WILHELM, född 1821; målare, professor vid Akademien för de fria konsterna; död 1888.

Wallanders böcker, planschverk och musikalier såldes efter tryckt förteckning 1888 d. 4 April å Stockholms auktionskammare. Förteckningen upptog 500 n:r. Med undantag af *Sandrart, Die Antiken in 26 Blätter, 1680; Ebers, Egypten med 250 afbildningar,* och af äldre svenska böcker: *Manuale Sveticum, medh sköne kopparstycken, Sthm 1688,* var boksamlingen ej af någon vidare betydelse.

En del böcker voro märkta (svartstämpel medels sigillaftryck).

BERGSTRÖM, SVEN ALARIK, född 1821; revisor i Riksbanken; död 1886.

Bergströms ej obetydliga boksamling såldes, efter skrifven förteckning, å bokauktion hösten 1886. Märkligt nog bortslogs dervid drottning Desiderias bönbok Petit Paroissien, försedd med guldknäppen (svenskt arbete), för — 15 öre. — Hans böcker voro märkta med en blåstämpel: *Alarik Bergström.*

HÖÖK, CARL ERIK, född 1821; stud. i Upsala af Stockholms nation 1839; prestv. 1844; komminister i Adolf Fredrik, Stockholm, 1858; e. o. hofpredikant 1872; död 1883.

Hans rikhaltiga och valda samling af böcker, planschverk och kartor såldes, efter tryckt förteckning, 1884 den 2 Febr. o. f. d. å Stockholms bokauktionskammare. Katalogen, systematiskt uppgjord, omfattar 3,628 n:r.

ULFF, OTTO FREDRIK, född 1821; stud. i Upsala 1840; hofrättsex. 1847; vice häradshöfding, ombudsman och

kanslist i Fångvårdsstyrelsen; kanslist för bergsärenden i Kommerskollegium 1857; död 1898.* Han gjorde samlingar i genealogi och personalhistoria samt utgaf Biografiska anteckningar om juriskandidater, Sthm 1883.

Hans efterlemnade rikhaltiga och väl konditionerade boksamling såldes till Granlunds Antiqvariat, Klara Bergsgatan 45, för 2,000 kr. I böckerna hade Ulff inskrifvit dels: Exlibris Otto Fr. Ulff och dels endast namnet samt Vive ut vivas [Stiernmans devis]. Äfvenså inskref han året, då boken kom i hans ego.

KURCK, ARVID FREDRIK, friherre, född i Stockholm 1821; stud. i Lund 1837; officersexamen 1839; ryttmästare vid Skånska dragonregementet 1859; afsked 1864; död på sin egendom Rynge i Skåne 1885.

Friherre Kurck var en intresserad boksamlare och hopbragte på Rynge ett rikhaltigt bibliotek. Sonen, friherre Claes Kurck meddelar ($^{16}/_{4}$ 1888): »Angående de Kurck'ska biblioteken får jag meddela att Axel Johan Kurck hade en hel del böcker. Huruvida sonen Knut erhöll dessa eller de blefvo sålda känner jag ej. Katalogen öfver biblioteket fins på Rynge. Grefve A. F. Kurcks boksamling har äfven blifvit splittrad. En del deraf finns på Rynge, en del på Jordberga. På Rynge fins ett mycket dyrbart bibliotek, bildadt af min afl. fader frih. Arvid Kurck. Detta innehåller öfver 5,000 band, hufvudsakligast historia, biografi, resebeskrifningar samt rariteter i allmänhet. Det är till en del bildadt af lemningar af grefve A. F. Kurcks och min farfars frih. Clas Arvid Kurcks samlingar, dels, och hufvudsakligast, hopsamladt af min fader genom köp af Sparfvenfeltska, Hornska m. fl. samlingar». Vid ytterligare förfråg-

* Slägten Ulff är upptagen i Örnbergs Slägtkalender, del II.

ning angående dessa »Sparfvenfeltska och Hornska samlingar» meddelade frih. Claes Kurck: »Det ganska stora antal böcker å Rynge, hvilka tillhört Johan Gabriel Sparfvenfelt, gingo först i arf till hans son Johan Henrik och sedermera till dennes son Carl Jakob. Min fader köpte samlingen af en descendent till denne senare. Alla dessa böcker äro försedda med Johan Gabriel Sparfvenfelts namnteckning å permen eller i de flesta fall på sjelfva titelbladet, ofta med årtal. Undantagsvis förekommer derjemte sonens namn. Böckerna hafva således varit i slägten under tre generationer och då på intet af dess ex-libris med Sparfvenfeltska vapnet något namn förekommer, torde det vara ovisst hvem som egt dessa. Hvem som egt det af mig omnämnda Hornska biblioteket, hvilket köptes mot slutet af 60-talet eller början af 70, kan jag ej lemna någon upplysning. På åtskilliga böcker i Rynge bibliotek står der tryckt med förgylda bokstäfver Adam Horn, men om dessa böcker tillhöra det s. k. Hornska biblioteket känner jag ej.* — Upplysningsvis vill jag nämna att det stora Wiborgska lånbiblioteket, hvilket inköptes af min fader och ur hvilket en massa skräp utgallrades, qvarlemnades af honom på Tidön i Vestmanland, då han 1873 sålde denne egendom till P. O. Treschow. Detta har således intet att skaffa med det som fins på Rynge. — Något af åren 1878—80 inköpte min fader en boksamling af en Gedda [C. P. Gedda, se denne] i Göteborg. De flesta af dessa böcker hafva blifvit utrangerade, enär i hvarje bok Geddas namn stod skrifvet på 10—20 ställen å sidorna. Samlingens storlek känner jag ej, men den innehöll uteslutande äldre böcker, deribland åtskilliga rariteter.»

Största delen af frih. Arvid Fredrik Kurcks efterlemnade bibliotek såldes i Stockholm i Bukowskis lokal, efter

* Nämnda »Hornska bibliotek» var väl en del af Fogelviks bibliotek, se uppsatsen öfver detta.

tryckt förteckning (Bukowskis katalog n:r 102), 1896 d. 3, 6, 7, 9 och 10 Okt. Katalogen, 4,352 n:r [deraf ett n:r: »En lår inneh. omkr. 300 böcker samt kartor»], omfattar hufvudsakligen skandinavisk historia, biografi, genealogi och topografi; Sancta Birgittas revelationes, svenskt och danskt tryck från reformationstiden, svenskt Rostocks- och Revalstryck samt en stor samling Visingsborgs-tryck, för att ej nämna rariora och kuriosa från senare tid. — Af auktionspris må antecknas: Ol. Magnus, Historia de gentibus septentrionalibus, Rom 1555: 60 kr. 50 ö.; Saxo Grammaticus, Hist. Dan. Paris 1514 (1:a uppl.): 75 kr. 10 ö.; Inventarier öfver Läcköö slott, Kiägleholm och Wännegarn, i manuskript af 1675 och 1678: 91 kr. (Riksarkivet); Acrelius, Församl. tillstånd i det s. k. Nya Sverige, Sthlm 1759: 57 kr.; Revelationes Sancte Birgitte, 1521: 49 kr. 50 ö.; Augustinus, De civitate Dei, Bas. 1480: 40 kr. 50 ö.; Örnevinge, Geneal. Brahæa, Holm. 1647: 30 k.; Biblia, Sthm 1618: 30 kr. 25 ö.; Pufendorf, Hist. de Charles Gustave, Nüremb. 1697: 25 kr.; Peringskiöld, Svea och Götha Minnings-Merken, Sthlm 1710: 24 kr. 10 ö.; Per Brahes Oeconomia eller Huuszholdz-Book, Wisingsb. 1677: 24 kr.; Archenholtz, Memoires Christine, Amst. & Leips. 1751—1760: 22 kr. 50 ö.; Conscientia Caroli Sudermanie ducis (Smädeskrift af Axel Leijonhufvud mot Carl IX u. å. o. tr.): 26 kr. 10 ö.; Ehrensvärd, Resa till Italien 1780—82, Sthm 1786 (tillh. Carl XIII): 47 kr. 50 ö.; Strödda anmärkningar öfver Sveriges ställning sommaren 1808 (det i Danmark tryckta s. k. »Ballon-placatet», Biogr. Lex. n. f. III: 255): 10 kr.; The Swedish Intelligenser, London 1633 o. 1634: 35 kr. 50 ö.; Thet Swenske Nitet utg. af Celsius o. Hesselius, Sthm 1738: 9 kr. 10 ö.; Ern. Gottlieb, Vällustens twenne Blås-Bälgor, Sthm 1690: 7 kr. 70.; Gripenhielms Geenswar, Hamburg 1691: 20 kr. 50 ö.

BOMAN, KNUT SEBASTIAN, född 1822; kompanioofficer vid Skaraborgs reg:te 1850; bibliotekarie vid Carlbergs Krigsakademi 1856—1873; kapten vid regementet 1862; afsked 1873; redogörare vid Krigsskolan 1876—1892; död 1893.

Hans efterlemnade böcker och kartor, 1,156 n:r, såldes efter tryckt anonym förteckning i Stockholm 1894 d. 7 Mars. Katalogen är noga och systematiskt uppgjord.

DÜBEN, GUSTAF VILHELM JOHAN VON, friherre (ätten n:r 135); född 1822; professor i anatomi vid Carolinska Institutet; död på sin egendom Nysund i Södertörn 1892 och slöt ätten på svärdssidan. Utg. skrifter, se Läkarehistorien.

Vid sitt afskedstagande år 1887 skänkte prof. v. Düben till Carolinska Institutet ett större antal arbeten och broschyrer, företrädesvis af anatomiskt, antropologiskt och kraniologiskt innehåll. Resten af boksamlingen förvaras å Nysund, som prof. v. Dübens enka eger och bebor.

Hans bokegaremärke: dels en stämpel G. v. DÜBEN och dels en liten oval stämpel, anbringad å titelblad, i hvilken läses: G. VON DÜBEN och derunder en lagerqvist samt en Æsculapii-staf. Båda anbragta å titelblad.

CAVALLI, JOHAN GUSTAF, född i Christianstad 1822; apotekare i Kongelf 1849; i Göteborg 1856 (apoteket Kronan); försålde apoteket 1873; död i Göteborg 1888. Om hans donation 1868, se Bruzelii Apotekare-historia, sid. 108.

Hans efterlemnade medicinska och farmaceutiska böcker, stämplade J. G. C. å frampermar egas af sonen apotekaren Gustaf Cavalli i Sköfde. Denne är särskildt känd

för sin stora samling af plåt-mynt, hvilken 1891 uppgick till omkring 1,200 n:r, och öfver hvilken han utgifvit (1890) en prydlig förteckning för utdelning. 1895 brandförsäkrades samlingen för 100,000 kr., 1899 för 200,000 kr. Notiser om samlingen läsas i Vårt land $^{4}/_{10}$ 1894, $^{25}/_{11}$ 1896, Gborgs Aft.-bl. $^{16}/_{6}$ 1825, Stockh.-Tidn. $^{28}/_{8}$ 1899.

LEIJONHUFVUD, CARL VICTOR GUSTAFSSON, friherre, född 1822; hofmarskalk, generallöjtnant, generalfälttygmästare; död i Stockholm 1900.

Hans bokegaremärke: C. Gson Ed. Blåstämpel.

KEY, CARL FREDRIK EDVIN EMIL, född 1822; kansliexamen i Lund 1841; e. o. kanslist i Finansdepartementet 1842—1847; köpte Sundsholms säteri i Småland 1848; representerade Södra Tjusts härad 1867—1883; efter Posse'ska ministèrens fall, (1883), hvars trogne vapendragare han varit, drog han sig uttjent och nedslagen tillbaka och soulagerades med postmästaretjensten i Helsingborg; död i Visby nyårsaftonen 1892. Utg. skrifter, se Meijers Litt. lex., Anreps Slägtbok, Linnströms Boklex. och tioårskatalogerna.

Keys farfader lifdrabanten Carl Fredrik Key (f. 1772, † 1817) egde en ganska rikhaltig boksamling, hvilken utgjorde grundstommen till Emil Keys bibliotek, hvilket, enligt hans dotters Ellen Keys uppgift, skulle varit ganska stort. »Min fars bibliotek skingrades: 1. Genom att ge sina barn en del arbeten af värde. 2. Genom försäljning i Lund, efter tryckt anonym förteckning [382 n:r], 1885 $^{11}/_{4}$. 3. Genom försäljningar i Visby efter hans död (d. v. s. auktion 1894), men då ej efter tryckt förteckning.»

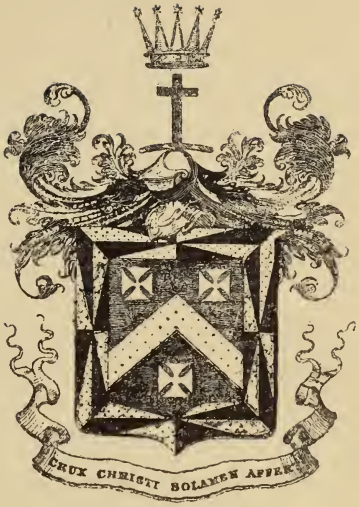
CRUX CHRISTI SOLAMEN APPET

SMEDBERG, CARL ADOLPH ISIDOR HILARION, född i Stockholm 1822; fil. d:r, adjunkt vid högre latinläroverket å Södermalm i Stockholm; död 1892. Angående hans litterära verksamhet, se Linnströms Boklexikon och Brobergs tioårs-kataloger samt Dahls Läroverksmatrikel 1885.

Hans efterlemnade boksamling såldes efter tryckt förteckning, jemte aflidne häradshöfding C. A. Risings böcker, å Stockholms bokauktionskammare 1893 den 29 Nov.

Hans bokegaremärken: Isidor H. Smedberg. Typtryckslapp. IS. SMEDBERG. Blindstämpel.

BARCLAY, ALEXANDER, född i England 1822; grosshandlare i Stockholm; afled den 23 Februari 1885 i Brighton, England. B. är upptagen bland Bröder af S:t Andreælogen (v. Franckens Matr. sid. 53). Barclay var en, på sin tid, i Stockholm mycket känd personlighet. Efter ritning af professor Scholander, lät han uppföra det vackra huset i hörnet af Östra Trädgårds- (nu Kungsträdgårds-) och Näckströmsgatorna, hvilket sedan kom i bankdirektör Wallenbergs ego. Barclays vapen är anbragt å nämnda hus.

Hans Ex-libris: *Skottska Barclay'ska vapnet* * med devisen CRUX CHRISTI SOLAMEN AFFERT [Christi kors skänker tröst] å en bandeau. (Engelskt kopparstick.)

Hans boksamling (pantsatt hos grosshandlaren A. T. Edlund) såldes i Stockholm 1882 $^{18}/_{3}$ och utgjorde enligt tryckt förteckning 960 n:r (arbeten).

---

* Sjelfva vapenskölden är i det närmaste densamma som den för länge sedan utgångna svenska adliga grenen Barclay's (n:r 562), men cresten är helt olika.

BERGELIN, THEODOR, född i Carlstad 1822; agronom, sekreterare vid Stockholms läns hushållningssällskap; författare i landtbruksvetenskap; död å Hammarby invid Stockholm, 1864. Utg. skrifter, se Hofbergs Biogr. Lex. och Linnströms Bok-lex.

Hans efterlemnade boksamling såldes å auktion i Stockholm 1865 den 4 November o. f. d., efter tryckt förteckning, upptagande 4,818 n:r (voll.) böcker och kartor.

Hans Ex-libris: THEODOR BERGELINS BOKSAMLING [2 rader] inom ett ornament med allegoriska figurer. (Typtryck.)

LARSSON, FREDRIK, född 1822; utex. från Carlbergs krigsskola 1845; kapten vid Vermlands reg:te 1862; afsked 1875; lärare i tyska språket vid krigsskolan 1851—73; död i Stockholm 1900.

Larsson var flitig bokauktionskund och stark läsekarl. Hans goda boksamling slumpades bort af hans måg, under hand, efter hans död. Han egde åtskilliga böcker, som tillhört hans far, regementsskrifvaren Carl Larsson (född 1789, stud. i Upsala 1807 af Vermlands nat., död 1848). Denne hade såsom gosse märkt sina böcker å försittsbladet med Carl-Larsson-1805 och äfven utan år, tryckt medels handpress. Han hade äfven böcker, som tillhört hans morfader, majoren P. N. Suther,* och dennes far, den kände juveleraren direktören P. Suther.

* Denne, en roué, sköt sig i Hamburg. Larsson hade ett bref från honom till hustrun, skrifvet samma dag han sköt sig. Han hade afbrutit skrifningen och gått på teatern, efter återkomsten relaterade han spelet, derefter återkommer han till omtalandet af sitt hemska beslut, både tankar och stil blifva orediga. Med uppmaning till hustrun att följa hans exempel (»det bästa hon kunde göra») afslutade han brefvet och omedelbart derefter ändade han sitt lif.

RIDDERSTOLPE, CARL GUSTAF, friherre, född på Tidö 1822; grefve efter sin kusins död 1848; kapten vid Svea lifgarde, major i armén; afsked från regementet 1873; död 1895 på Fiholms fideikommiss (i Rytterns socken, Vestmanlands län), som han innehade.

Grefve Ridderstolpe var stark samlare af autografer och bildade å Fiholm ett värdefullt historiskt arkiv. Detta bestod hufvudsakligen af de förut på Vikhus, i Rytterns socken, förvarade Dohnapapperen, som tillfallit honom efter grefvinnan E. U. L. A. Staël von Holstein, född Dohna. Efter faderns landshöfdingen grefve Ridderstolpes och moderns (född Kolbe) död, införlifvades med samlingen deras omfattande brefvexlingar med bemärkta personer från förra hälften af föreg. århundrade. Dessutom finnas resejournaler och dagböcker af flera af ätten Ridderstolpes medlemmar från 17- och 1800-talen. Samlingen innehåller en mängd rariora, såsom bref från svenska konungar fr. o. m. Gustaf II Adolf, flera egenhändiga bref från Ebba Brahe; Axel Oxenstiernas testamente med egenhändig apostille; grefvinnan Ridderstolpes stambok (om denna, se uppsatsen Ridderstolpe, Carolina Johanna Lovisa, född Kolbe). Om samlingarne på Fiholm, se vidare Ahnfelt, Ur Svenska hofvets och aristokratiens lif, del. VII, och F. U. Wrangels nekrolog öfver Carl Gustaf Ridderstolpe i Autograf Sällskapets Tidskrift 1895, Nov.*

»Hvad mitt bibliotek beträffar», skref grefve Ridderstolpe till förf:n (d. $^{23}/_{9}$ 1887), »så är det temligen obetydligt och af mig personligen anskaffat. Då min fader 1840 sålde Tidö till grosshandlaren friherre J. A. Kantzow (hvars son gifte sig med min syster) medföljde äfven biblioteket.

---

* F. U. Wrangels förstlingsarbete *Anteckningar om Rytterns socken*, Sthlm 1886, föranleddes, under förf:s vistelse hos grefve Ridderstolpe, af forskning i Fiholms arkiv. Under Bil. n:r 9 förekommer förteckning öfver porträttsamlingen på Fiholm (56 n:r).

Något gammalt bibliotek vid Fiholm fanns ej, då fideikommisset öfvergick från min familjs äldre branche till min fader.»

Ex-libris: *Grefliga vapnet,* ofvanför: CARL GUSTAF; nedunder å en bandeau: ET DEUS ET PATRIA TESTES [Både Gud och fäderneslandet äro vittnen]. Litografi. Grefve R. har äfven begagnat som bokegaremärke en blåstämpel: C. G. RIDDERSTOLPE.

RAMSAY, ANDERS HENRIK, född 1822; hofrättsråd i Svea hofrätt; död 1880.

Hans bokegaremärke: *A. H. Ramsay* med skrifbokstäfver i svartstämpel.

På tillfrågan om hofrättsrådet Ramsays boksamling har hans enka, Augusta Ramsay, född friherrinna Ramsay från Finland, meddelat: »Min mans bibliotek bestod förnämligast af juridiska böcker, äfvensom af några få historiska, några litterära och heraldiska verk. Denna boksamling finnes för närvarande i mitt hem i Upsala och fyller ett större bokskåp.»

KINMANSSON, LARS GUSTAF, född 1822; skådespelare vid Kongl. teatern; död 1887.

Hans bokegaremärke: L. G. KINMANSSON, blindstämpel. Boksamlingen var obetydlig.

HEIDENSTAM, NILS GUSTAF, född 1822; öfverstelöjtnant i Flottans mek. kår; död 1888.

Hans efterlemnade boksamling bestod egentligen af skönlitteratur. Öfver densamma hade han sjelf upprättat förteckning. Sonen, skriftställaren Verner v. Heidenstam,

CARL GUSTAF.
DEUS ET PATRIA TESTE

undantog hvad han ville behålla och lat sälja resten å bokauktion i Stockholm, efter skrifven förteckning, Febr. 1890. Hans bokegaremärken: VON HEIDENSTAM (i afrundning) ofvan *vapnet* omslutet af lager och eklöfsqvistar (liten blindstämpel). G. v. H. (svartstämpel).

LYSANDER, ALBERT THEODOR, född i Göteborg 1822; professor vid Lunds universitet i romersk vältalighet och poesi: död 1890. Utg. skrifter, se Linnström och tioårskatalogerna.

En del af hans efterlemnade boksamling inköptes för Göteborgs Stadsbibliotek. Latinska och klassiska auktorer köptes af Göteborgs högskola. Resten såldes, efter tryckt förteckning, å Lunds universitets bokauktionskammare 1892 d. 2 Apr. o. f. d. Katalogen, systematiskt uppgjord, omfattar 1,720 n:r (arbeten). Som bokegaremärken använde han fyra olika små etiketter: 1. A. T. LYSANDER LUND. (I guldtryck å röd oval etikett af glacépapper.) 2. *A Th L.* (sammanflätade i skrifstil å rund blå etikett, camétryck). 3. BIBLIOTH: LYSANDR. *A. Th. L.* [i skrifstil sammanslingradt]. (Oval etikett, blått tryck å hvit botten.) 4. * BIBLIOTH. LYSANDR. * LUND * omkring *A Th L* [monogram i skrifstil]. (Rund blå etikett, camétryck.) Dessutom en oval blåstämpel: A. T. LYSANDER.

RENSTRÖM, ANTON WILHELM, född 1822; brukspatron i Dalarne; egde 24 fjerdeparter i Falu grufva; död i Stockholm 1889.

Hans efterlemnade stora boksamling såldes, efter tryckt förteckning, 1890 den 27 September o. f. d. å Stockholms bokauktionskammare. Katalogen omfattar 5,166 n:r inom alla områden, men synnerligast skönlitteratur. Hans plansch-

verk, kartor, oljemålningar och taflor i ramar såldes den 25 Oktober, efter tryckt förteckning med fortsatt numrering, slutande med n:o 6,533, och sist: »3 lårar diverse böcker».

LEHNBERG, GUSTAF CONRAD, född 1822; f. d. kontorist å N. M. Höglunds kontor, egare af huset n:r 30 vid Bellmansgatan; död 1899.

Lehnberg började redan 1834 gå på bokauktioner och samlade under årens lopp ett ansenligt bibliotek. En stor del topografi, delvis dupletter, sålde han 1891 till Klemmings Antiqvariat. Vid sin död efterlemnade han ett bibliotek innehållande omkr. 9- à 10,000 band och broschyrer. Första bokauktionen efter honom hölls d. 29 April och 3 Maj 1899. Den tryckta förteckningen, uppgjord af C. Broberg, omfattade 1,000 n:r (voll.) egentligen topografi och biografi. Auktionsprisen gingo ganska högt; så bortslogs Martins 2 häften (q. p.) Svenska Galleriet, Sthm 1782—83 för kr. 30: 25; Upsala St. Herdaminne: 17: 80; Westerås 20: 50; Linköpings: 19 kr.: Linnerhjelms Bref under resor i Sverige I—III: 20: 75; Ennes, Carl XII:s krigare: 11: 75. — 55 cahiers: »Något öfver 1,000 likpredikningar, åminnelsetal och biografiska uppsatser, flera med åtföljande porträtter, alla från 17- och 1800-talen», slogos bort för det låga priset: 32 kr. Andra bokauktionen hölls d. 8 och 11 Nov. s. å. Den tryckta förteckningen, uppgjord af L. Larsson, upptager 1,472 n:r. Som den saknar hvarje tillstymmelse af systematisk uppställning, synes den vid flyktigt genomseende omfatta allt möjligt. Den innehåller, enligt hvad å titelbladet angifves, »många sällsynta böcker», men dessa äro ej anmärkta. Vid n:r 201, Reuterdahl, De äldsta svenska sigillerna, med planscher, Lund 1843, borde anmärkts att den utkom i blott 50 ex. Af ytterligare rariora

må antecknas: Almqvist, Parjumouf, Sthm 1817. Nordenflycht, Hedv. Ch., Qwinligt Tankespel, Sthm 1744. Angermannus, Uthlägning öffver G. o. N. Test:s texter, Rostock 1623. Baazius, Inventarium Ecclesiæ, Link. 1642. Skogman, Minnen af lediga stunder, Sthm 1846 (tr. i 20 ex.). Stiernhielm, Archimedes reform., Sthm 1644. Messenius, Amphitheatrum, Sthm 1610. Iser, Geneal. och biogr. anteckningar, till Norrköpings hist. I. (q. p.), Norrk. 1806. Mörner, Kort berättelse om urspr. till thronföljarevalet i Örebro 1810, Sthm 1829. Emporagrii Cateches, Strengn. 1669 (indragen). Chronicon Genealogicum af Anna Fickesdotter Bylou, Sthm 1718.

Den öfriga eller största delen af Lehnbergs efterlemnade boksamling, till stor del skönlitteratur, såldes till Klemmings Antiqvariat.

LUNDBERG, ANDERS FREDRIK, född i Stockholm 1823; stud. i Upsala 1839; hofrättsex. 1842; rådman i Stockholm 1866; död 1892.

Hans efterlemnade boksamling såldes efter tryckt systematisk förteckning (1,481 n:r) 1892 d. 30 Mars. Särskildt utmärkande för katalogen är en stor samling almanackor.

HELLMAN, JOHAN PETER, född 1823; bosatt i Norrköping sedan 1859 såsom skomakare, maskinremfabrikör och läderhandlare; död 1895.

»Redan från barnaåren egnade sig Hellman åt samlareverksamhet, ett arbete som varit så framgångsrikt, att få privata samlingar i vårt land kunde mäta sig med hans [?]. Framför allt gäller detta om mynt och medaljer samt kuriosa. Mynt- och medaljsamlingen, uppgående till cirka 5,000 ex., hade många sällsyntheter att bjuda på, t. ex. en del ro-

merska mynt och en s. k. klipping från Carl IX:s tid. Äfven samlingen af falska metall- och pappersmynt är ytterst intressant. En mängd sällsynta böcker och värdefulla taflor finnes äfven. Den synnerligen stora och vackra samlingen af snusdosor lär i sitt slag vara enastående i hela vårt land. För någon tid sedan förärade Hellman kejserliga numismatiska museet i Berlin ett större urval svenska mynt och mer än en gång ha Nordiska museet i Stockholm och Östergötlands museum i Linköping erhållit värdefulla gåfvor af honom.» (Meddel. från en korresp. i Norrköping till »Vårt Land» $^{16}/_{4}$ 1895.)*

Försäljningen af Hellmans efterlemnade samlingar ombesörjdes af kontraktsprosten O. Hallberg, Torstunaby, sedan han ordnat och katalogiserat desamma. Han meddelade 1895 $^{1}/_{5}$ att »katalogen öfver myntsamlingen ej komme att tryckas utan skulle samlingen säljas under hand, men att plåtmynten, sedelmynten och de gamla böckerna skulle säljas vid någon af Bukowskis auktioner». Den 24 Sept. 1895 såldes genom Stockholms bokauktionskammare i Bukowskis lokal »Fabrikör Hellmans samling af plåtmynt, sedlar m. m.», se Bukowskis katalog n:r 95, sid. 33, 34, n:ris 289—405. Den 12 Okt. såldes å Stockholms bokauktionskammare efter tryckt anonym förteckning förutnämde gamla böcker, 86 n:r. Samlingen utgöres af Bibelupplagorna af 1618, 1646, 1647 m. fl.; sällsynta teologiska skrifter, arbeten af Widekindi, Messenius, Loccenius, Peringskiöld och Svedberg; värdefulla numismatiska arbeten; den stora i Amsterdam hos Frederich de Wit tryckta Atlas, inneh. 144 kolor. kartor; m. m.

---

* Ofvannämde »korrespondents» relation synes vara väl öfverdrifven. Visserligen hade Hellman hopbragt en ej oäfven samling, men ingalunda af den betydelse, som här angifves. Så t. ex. äro romerska mynt i allmänhet ej vidare sällsynta och en klipping från Carl IX:s tid är något i och för sig ganska vanligt.

Som bokegaremärke använde Hellman dels en blindstämpel: JOHN HELLMAN NORRKÖPING [2 rader]; dels en typtrycksremsa: JOHN HELLMANS.

HOFBERG, HERMAN, född 1823; med. fil. kandidat 1849; distriktläkare i Nerike 1852; tog afsked 1868; föreståndare för Kongl. lifrustkammaren 1874; fil. d:r i Jena 1877; död i Stockholm 1883. Har 1861—1878 utgifvit ett antal arbeten i fornforskning m. m.

Hans efterlemnade boksamling (786 n:r) såldes, efter tryckt förteckning, i Stockholm 1883 d. 3 Nov.

STROKIRK, WILHELM THEODOR, född 1823; kansliråd och byråchef i Kongl. Civildepartementet; död 1895. Om slägten, se Anreps slägtbok III och Bergs Göteb. Hist. I, bil. n:r 19.

Hans efterlemnade boksamling, delvis ärfd efter fadern brukspatron Jeppe Strokirk, såldes efter tryckt förteckning (1,576 n:r) i Stockholm 1895 d. 9 Okt. Boksamlingen bestod hufvudsakligen af topografi, resebeskrifningar och vitterhet samt Svenska Akademiens och Vitt.-, Hist.- o. Ant.-Akad:s Handlingar fullständiga. Bland kuriosa må nämnas: Procentare-idealet, med afbildning, Sthm 1825. Uggleviksbalen, 4 delar, Sthm 1814, 15. Borikkus Traskus, parentation öfver Hocus Pocus, Sthm 1824. Bevis att Napoleon aldrig existerat, Sthm 1837. Böckerna voro prydligt bundna och betingade rätt höga pris å auktionen. — N:r 1,573 Dahlbergs Svecia Antiqua, originaluppl., bunden i ett vackert samtida band, slogs bort för 100 kr., hvilket dock ej kan anses för ett högt pris.

Strokirk var framstående numismatiker och förvaras en af honom hopbragt dyrbar samling mynt i Göte-

borgs museum. Äfven har han utarbetat fortsättning af tillägget till Stiernstedts förteckning öfver svenska polletter, tryckt i Numismatiska meddelanden XII.

WINNBERG, JOHAN GUSTAF, född i Jönköping 1823; farmacie-studiosi-examen 1844; laborant och receptarie å flera apotek 1844—1854; förestod filialapoteket i Leksand 1854—1863; bosatte sig derefter i Hoby vid Carlshamn samt senare i Oskarshamn, emigrerade 1891 till Jamestown i Norra Amerika; död derstädes 1899.* Winnberg omnämnes af Ernst Skarstedt i Våra pennfäktare, San Francisco, Cal. 1897, sid. 238: »J. G. Winnberg, en i Jamestown, N. Y., bosatt literaturvän. Har öfversatt kemiska vetenskapliga verk samt en berättelse »Kärlekens makt». — I Vårt Land 1899 $^{27}/_{6}$ läses: »För ett par år sedan afslutade Winnberg en serie »Minnen och anteckningar från farmaceuttiden 1841—1863», som blifvit öfverlemnad till Farmaceutiska föreningen i Stockholm. Anteckningarna få icke öppnas eller offentliggöras före år 1900.»

Winnbergs bokegaremärke: J. G. WINNBERG med en stjerna öfver namnet och ett streck under. (Oval blåstämpel.) Bemärkt å Die Feinde des Lichtes, überz. v. Kellgren, Danz. 1859. (I Kongl. Bibl.)

ROSENCRANTZ, CARL ALBRECHT HOLGER, född 1823; f. d. ryttmästare vid Husarreg:tet Konung Carl XV, major i armén; kammarherre.

Hans Ex-libris: *Vapnet* i litografiskt färgtryck, derunder *Holger Rosencrantz.* (Facsimile.)

---

* Att sluta af det meddelande han lemnat K. Warburg om Viktor Rydbergs far, synes han varit Viktor Rydbergs barndomsvän. Se Warburg, Viktor Rydberg, en lefnadsteckning I, Sthm 1900, sid. 25.

STEFFENBURG, WILHELM, inspektor i Vika, gifte sig 1856 med en dotter till prosten Steffenburg i Sundborn;* i kalendrar 1871, 1878 och 1882 är han antecknad såsom egare till Qvarnsveden.

Hans bokegaremärke: N:o ... W. S. (Typtrycks-lapp.) 2 rader.

KEYSER, KLAS THEODOR GUSTAF, född 1823; kommendörkapten.

Hans bokegaremärke: T. KEYSER, inom åttkantig linieram. (Blåstämpel.)

GODENIUS, TEKLA DOROTHEA AMALIA, född i Mora 1823; prestdotter (se Anreps slägtbok II: 447), bosatt i Stockholm å »Konung Oscars Minne».

Hon öppnade 1867 lånbibliotek i Öfre Stadsgården n:r 4. Tryckta kataloger utkommo 1867, 1871, 1875 och 1878 (närmare 3,000 n:r). År 1884 sålde hon sitt lånbibliotek till Svea Engqvist och flyttade till Södertelje för en tid.

Hennes bokegaremärke: TEKLA GODENIUS. (Svartstämpel.)

OXENSTIERNA, AXEL THURE GABRIEL, född 1823; grefve; kabinettskammarherre; aktuarie i Riksarkivet; död 1875.

Hans efterlemnade böcker, graverade porträtt, oljefärgstaflor, penntecknings, miniatyrmålningar, porsliner,

---

* Slägten Steffenburg har i 200 år varit bosatt i Sundborns socken i Dalarne.

sigillstampar m. m. såldes, efter tryckt förteckning, den 22 och 26 April 1876 dels å Stockholms bokauktionskammare och dels i huset n:r 30 Norra Smedjegatan.

KLEMMING, GUSTAF EDVARD, född i Stockholm 1823; student i Upsala 1841; kansliexamen 1846; e. o. amanuens i Kongl. Biblioteket 1847; t. f. amanuens 1856; bibliotekarie 1860; fil. hedersdoktor 1868; öfverbibliotekarie 1877; afsked 1890; död på Kesäter $^{31}/_{8}$ 1893.*

Klemmings håg för litteraturhistorisk forskning och samlande af böcker väcktes och närdes uti fädernehemmet. Fadern, bleckslagareåldermannen Carl Gustaf Klemming, var en ovanligt boksynt och konstälskande man, som egde betydliga samlingar litteratur, mynt och konstsaker. Tidigt bekant med professor G. Stephens, fick G. E. K. genom denne sin håg riktad på studiet af svenska medeltidslitteraturen, och hans litterära utgifvareverksamhet har mest varit fruktsam inom detta område. Redan som helt ung började Klemming samlandet af ett svenskt bibliotek. Hans ungdom förflöt, säger en biograf, under en tid, då man ännu med begränsade tillgångar kunde samla litterära dyrbarheter i mängd, och den unge forskaren, som egde ovanliga insigter och en outtröttlig ihärdighet, släppte aldrig ett gynsamt tillfälle ur händerna och uträttade derför med små medel redan tidigt storverk. Den stora och dyrbara svenska boksamling, som Klemming, utan att sky uppoff-

* I en mängd tidningar lästes nekrologer. Berättelser om hans begrafning (d. $^{9}/_{9}$) lästes i Stockholmstidningar d. 11 Sept. I veckotidn. Budkaflen $^{10}/_{9}$ lästes en nekrolog, hvari meddelades, att »teosofien, madame Blavatskys framtidsreligion, hade i Klemming en af sina hängifnaste adepter» och att K. »hållit spiritistiska seancer med K. Bibliotekets vaktmästare Pisani och dervid en gång praktiserat ett massivt bord genom en murad vägg». Dessa uppgifter äro lika löjliga som osannfärdiga.

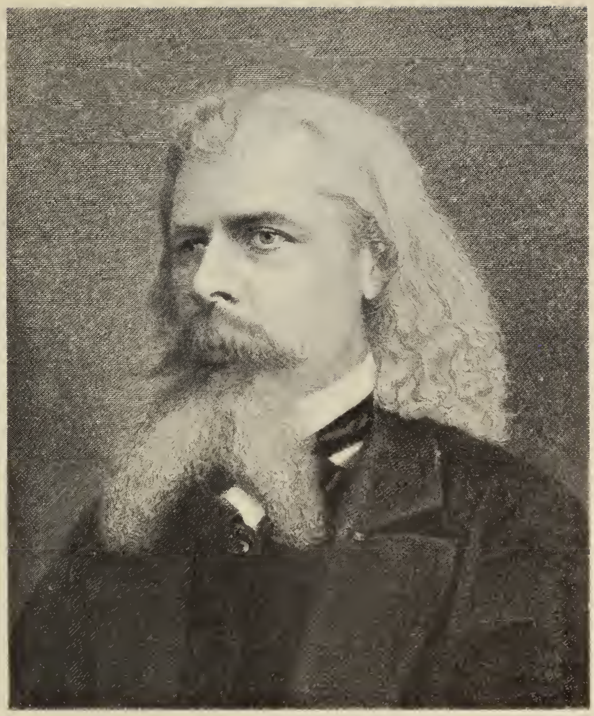

GEKlemming

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

ringar af tid, penningar och arbete, hopbragt, införlifvade han 1856, s. å. han blef t. f. amanuens, med Kongl. Biblioteket. D:r Aksel Andersson säger i »Bibliographia Klemmingiana 1844—1889»: »Det kan med sanning sägas, att ingen svensk man inlagt så stora förtjenster om den svenska litteraturens vårdande och bevarande som öfverbibliotekarien Klemming.» Och som bevis härpå anföres särskildt, att han »genom skarpsinne och outtröttlighet förmått framskaffa skrifter, om hvilkas tillvaro litteraturhistorien förut icke hade någon kännedom».

Lärdom, samlarenit, omsorg om svenska minnen — heter det i en nekrolog öfver Klemming — utmärkte den bortgångne, och om samlarens nit i mångens tanke kunde blifva dels något hänsynslöst, dels benäget att fördjupa sig i små enskildheter, så må man dock ihågkomma både, att hänsynslösheten kom det allmänna till godo och att smådragen äro ovärderliga hjelpmedel för dem, hvilka på grundvalen af föreliggande materialier skola uppbygga en svensk lärdoms- och odlingshistoria.

HEYMAN, L. C., står i Göteborgs kalender 1857—1864 såsom f. d. handlande.

Bokegaremärke: **L. C. H.,** i guldtryck på frampermen till »Hiob. Praktische Philosophie oder klare Darstellung der im Buche Hiob obwaltenden Ideen; nebst wortgetreuer, rythmisch gegliederter Uebersetzung und fortlaufendern Commentar . . . von Moritz Löwenthal», Frankf. a/M. 1846. Å permen inskrifvet namnet: *L. C. Heyman* jemte följande anteckning: »Detta klassiska arbete af rabbinen M. Löwenthal är icke tillgängligt uti bokhandeln.»

DE TRY, JOHAN OTTO, född 1823; bruksbokhållare; död i Söderköping 1857.*

Hans bokegaremärken: dels J. O. de Try (skrifbokstäfver), svartstämpel, och dels J. O. d. T. (skrifbokstäfver) ofvan en blank sköld, svartstämpling medels sigillaftryck. Båda dessa stämplar synliga å titelbladet till Falk, Practisk lärobok i Arithmetiken, Sthm, Rumstedt 1833. Å försittsbladet skrifvet: Johan Otto de Try. Minsjö den 23:dje December 1837. (Minsjö gård i Östergötland, då tillhörig öfverste David Magnus Klingspor.)

ROSEN, CARL GUSTAF VON, grefve, född 1824; öfverste-kammarjunkare, f. d. kommendör i Kongl. flottans reserv, ceremonimästare vid K. M:s Orden.

»Mitt bibliotek består af mellan 2 à 3,000 voll., mest engelska och svenska böcker, skönlitteratur samt memoirer, äfvensom planschverk m. m.» (Grefve v. Rosens medd. af $^{7}/_{12}$ 1889.)

Hans Ex-libris: *Vapnet* och derunder: CARL GUSTAF VON ROSEN. Litografi 1869. Detsamma graverades i stålstamp af J. N:son Engström 1895, med namnet i skrifstil.

NORDVALL, ADOLF LEONARD, född i Linköping 1824; stud. i Upsala 1843: fil. mag. 1851; docent i etik 1852: lektor i filosofi vid Strengnäs gymnasium 1853; expeditionssekreterare i ecklesiastikdep. 1858; begärde afsked

---

* En *de Try* var 1719 inspektor på Finspong. Måhända slägten de Try är en bland de af Louis de Geer inkallade Wallonslägterna, ehuru den ej återfinnes i Pehrssons »Wallon-namnlängd» (Österby Br. Krön., Ups. 1899, sid. 55) eller hos Burén (Tankar öfv. Bergsrör., Link. 1790, sid. 52, jfr sid. 318, 319). En arrendator J. P. de Try var subskribent på Widegrens Beskrifning öfver Östergötland, 1817.

1865 för att återgå till lektoratet i Strengnäs; afsked 1890; död 1892. Human och känslig för andras lidande var N. som bekant en af de främste kämparne för djurens skydd samt har utgifvit flera skrifter i sådant syfte; han har dessutom utgifvit tre akademiska afhandlingar och Psykologiska Studier I o. II. Sthm 1881, 1885. Nordvall skildras i Lindmans »De gamle gudar», Strengnäsminnen, Nykg 1899, sid. 30 o. f.

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning, i Strengnäs 1892 d. 31 Maj och 1 Juni. Lektor Is. Fehr åtog sig inrop. — Katalogen systematiskt uppgjord omfattar 1,886 n:r (voll.).

KAHN, HENRI HARTVIG, född 1824; källarmästare och vinhandlare i Stockholm; död 1894.

Hans bokegaremärke: HENRI KAHN STOCKHOLM (blåstämpel) bemärkt i Prideaux, Histoire des Juifs.

KJELLAND, JOHANNA CHARLOTTA, född 1824; språklärarinna, en tid kassör vid gasverket; var på 1870- och i början af 1880-talet föreståndarinna för tidningen Nya Dagligt Allehandas räkenskapskontor i Stockholm, död 1901.

Hennes bokegaremärke: J. C. K. i guld å ryggen. — Hennes samling af nyare litteratur såldes å bokauktion i Stockholm 1871. Hennes efterlemnade böcker såldes, efter tr. förteckn. (1,204 n:r), 1901 d. 9 Okt.

LINÉ, FRANS PHILIP, nat. son till tit. kammarrättsrådet Carl Christoffer Munthe, född 1824; bruksbokhållare

vid Söderfors; emigrerade 1864 till Norra Amerika.* Kom till Chicago och blef uppsyningsman vid en mekanisk verkstad.

Hans bokegaremärke: F. P. L. i guld å frampermen, bemärkt å Om Omgänget med Menniskor af Adolph, Friherre Knigge. Sthm 1808.

SJÖSTEDT, GUSTAF WILHELM, född i Stockholm 1824; veterinärex. 1851; lärare vid Ultuna 1855—61; professor vid Veterinärinstitutet 1861; afsked 1889; död på sin egendom Åsa i närheten af Eksjö 1894. Utg. skrifter, se Julin Dannfelts Ultuna matrikel 1899, Linnström och tioårs-katalogerna. Han verkade mycket för djurskydd och redigerade under tio års tid »Djurvännen».

Sjöstedt var bibliofil och efterlemnade en stor och dyrbar boksamling; enligt en tidnings notis (Vårt Land 1894 $^{29}/_{8}$) skulle denna ha kostat honom 60,000 kr. [?]. I samma notis säges att »biblioteket eges nu af regementspastor Hans Nilsson, samt veterinärerne F. Nordeman och J. Tidholm». I V. L. 1894 $^{30}/_{8}$ säges att en större samling Sjöstedts böcker slogs bort på auktion för 850 kr. Bokhandlaren Victor Jansson i Vadstena blef s. m. egare af Sjöstedts bibliotek, eller åtminstone af största delen, och utgaf en tryckt systematisk »Katalog öfver framlidne Professorn och Riddaren G. W. Sjöstedts Boksamling» (Vadstena 1896,

---

* Liné medföljde den af amerikanske generalkonsuln *B. F. Tefft* förhyrda, stadsmäklaren Johan Holm tillhörige, ångaren »Ernst Merck». Måns Hultin tjenstgjorde som skeppsläkare och var äfven korrespondent till Ny Illustrerad Tidning. I ett bref, infördt $^{4}/_{3}$ 1865 i nämda tidning, omtalar han och beskrifver det Stockholms-afskum, som medföljde båten. samt tillägger: »Ett par hyggliga kojkamrater fünnos der emellertid bland allt trasslet, och af dessa var en f. d. bruksbokhållare Liné, som arbetade med bokföring akterut och gjorde sig allmänt omtyckt».

216 sid.) med utsatta pris, men utan nummer. Å titelbladets baksida synes Sjöstedts porträtt jemte biografiska uppgifter. »Om den kunskapsrike mannens vidtomfattande intresse för världslitteraturens olika grenar torde denna katalog, som omfattar icke mindre än 5,720 n:r, utgöra ett talande vittnesbörd.» Under afdeln. Naturvetenskap förekommer, sid. 19, ett märkligt manuskript: Collegium samlat under... Carl von Linnés publique föreläsningar af Daniel H. Söderberg $17^{1}/_{10}67$. 118 sid. — Collegium uti Naturalhistorien; Samlat Vårterminen 1768 under archiat. Linnés privata föreläsning i Upsala af Dan. Hen. Söderberg. 122 sid.

Sjöstedt var äfven stor samlare af kuriosa och konstsaker, dessa såldes jemte hans öfriga lösörebo å auktion på Åsa Juli 1894. Oaktadt auktionsstället var beläget mer än en mil från närmaste jernvägsstation så betalades konstsakerna ganska högt. (Se Vårt Land 1894 $^{30}/_{8}$.)

KULLBERG, NILS AXEL, född i Falköping 1824; fil. d:r, arkivarie i Riksarkivet, led. af Vitt.-, Hist.- o. Ant.-Akad.; död 1884. »Finbildad humanist, skicklig och flitig arkivforskare» (Örnberg, Sv. Ättart. VII: 279). Utg. skrifter, se Linnström och tioårskatalogen 1876—85.

Hans efterlemnade boksamling såldes efter tryckt förteckning, systematiskt och alfabetiskt uppgjord af A. Victorin, i Stockholm 1884 d. 4 och 8 November. Katalogen omfattar endast 912 n:r, men som numren beteckna arbeten, så är naturligtvis volymantalet vida större. För öfrigt är qvantiteten ej alltid en gradmätare för en boksamlings värde.

HJELM, GUSTAF, född 1824; handlande i Stockholm; hade en lång följd af år handel med bijouterivaror i Bazaren vid Norrbro.

Hans bokegaremärke: Namnet **GUSTAF HJELM** i hvitt å en blå etikett; unionsvapnet i midten. (1884.)

Hjelm hade som specialitet samlat svenska almanackor och egde en nästan komplett samling deraf; nu såld. I denna samling funnos flera almanackor ej upptagna af Björnstjerna (Fört. på Sw. Calendrar, Ups. 1771) eller Klemming och Eneström (Sv. Kalend. Litt. 1878, 1879).

BOTTNINGETORPS HANDSKRIFTSAMLING.

I Supplement till Hist.-Geogr. och Stat. Lexikon, Sthm 1869, nämnes bland egare af Bottningetorp i Lemnhults socken, Småland, »löjtnant Stålhammar, hvars moder lefde der ännu på 1840-talet och egde en rar samling handskrifter af Sveriges äldre och märkvärdigare familjer». Nämde Stålhammar är n. v. öfverstelöjtnanten Adolf S., son af löjtnanten Anders Stålhammar och friherrinnan Beata Eleonora Falkenberg af Trystorp; född 1824, bosatt i Stockholm.

Angående den omnämda handskriftsamlingen har öfverstelöjtnant Stålhammar meddelat, att densamma, förvarad uti en kista, utgjorde handlingar och bref som egentligen angingo slägten Falkenberg och deponerats af hans morbröder, men aldrig athemtats. Nu mera befinnes denna handskriftsamling i hans brorsons, grosshandlaren i Göteborg Anders Jakob Stålhammar, ego.

Öfverstelöjtnant Stålhammar eger en värdefull samling porträtt i olja af framstående historiska personer af slägterna Rosenhane, Hamilton och Falkenberg, med hvilka slägten Stålhammar varit befryndad.

BÜNSOW, FREDRIK, CHRISTIAN ERNST, född i Kiel 1824: grosshandlare i Sundsvall; död å Merlo, Timrå socken, Medelpad, 1897.

Hans sterbhusdelegare öfverlemnade, antagligen för att fullgöra den aflidnes önskan, 10,000 kr. till Länsbiblioteket i Östersund och 5,000 kr. till Folkbiblioteket i Sundsvall.

LEIJONHUFVUD, GUSTAF ABRAHAM EDVARD, friherre, född 1824, inneh. af fideikommissen Nissafors och Källeryd i Småland; död i Wexiö 1899.

Han synes egt en god boksamling, att sluta af annonsen i Smålandsposten ($^2/_{10}$ 1899) om densammas försäljning å auktion i Wexiö d. 6 Okt. 1899.

SUNDSTEDT, ADOLF VICTOR, född i Örebro 1824; grosshandlare i Stockholm; flitig medarbetare i Stockholms tidningar (specielt Stockholms Dagblad och Nya Dagligt Allehanda, vanligen under signaturen *Köpman i Stockholm*), isynnerhet på 1870-talet. Förekom på 1860-talet ofta i Söndags-Nisses text och illustrationer under namnet »Pundstedt», hvilket S. för öfrigt upptog ganska godmodigt. Död i närheten af Jönköping 1886.

Hans bokegaremärke: A. W. Sundstedt Stockholm (2 rader) i typtryck inom linieram.

* * *

Efter Sundstedts död skrefs i korrespondensen »Hvad nytt från Stockholm?» om honom bl. a. följande:

Sundstedt var född på Örebro slott, der fadern var vaktknekt, kom i garfvarelära och blef i vederbörlig ordning både gesäll och mästare samt var en tid i Södertelje egare af ett garfveri. Utrustad med ett briljant hufvud och storartade affärsvyer, slog han sig emellertid på köpenskap och nnehade, i förening med F. A. Bergqvist — sällskapet W 6:s stiftare —

en tändsticksfabrik i Stockholm. Mera allmänt bekant blef han dock först genom sina tomtspekulationer i medlet af 1860-talet, då frågan om ett nytt salutorg i Stockholm stod på dagordningen. Sundstedt hade på spekulation inköpt ett antal tomter å och omkring nuvarande Centralbangården, och dessa blefvo också, efter många och långa maskinationer och intriger, af stadsfullmäktige inlösta för det nämda ändamålet. Sundstedt antogs ha gjort en lysande affär, men en af honom alldeles opåtänkt kraft gjorde köpet om intet. Historien härom är, om man så vill, lärorik nog. Sundstedt besöktes en dag å sitt kontor i något ärende af en journalist, hvilken S. af någon anledning behagade öfvermodigt behandla. Tidningsmannen teg och gick sin väg; men det dröjde ej många dagar förr än en liflig debatt i Stockholmspressen återigen öppnades om de Sundstedtska tomterna. *Mot* inköpet af dessa riktades nu grofva artillerisalvor på både yttersta högern, N. Dagl. Alleh., och yttersta venstern, Fäderneslandet; salvor, hvilkas förnämsta projektil var påminnelse om att inköpet af de nämda tomterna tillhörde de kommunala ärenden, hvartill fordras $^2/_3$ majoritet inom stadsfullmägtige (sådan majoritet hade icke uppnåtts vid beslutet om tomternas inköp till salutorg). Söndags-Nisse, då under sin värsta slyngelålder, bombarderade å sin sida »Pundstedt» med närgångna »gubbar» och spetskulor. Och stadsfullmägtiges först fattade beslut upphäfdes. Det var inom tidningsverlden väl bekant att denna tidningsstrid sattes i gång och till största delen personligen sköttes af den ofvan nämde journalisten. Ungefär samtidigt spelade hans öfvermod ett annat fult spratt. Genom omständigheter, ytterst beroende af August Sohlmans intrasslade affärer, hade Sundstedt på 1860-talet fått öfvervigt inom Aftonbladets bolag och svingade sig upp till tidningens ekonomie-direktör. Ett odiplomatiskt bref till en börsmatador i Göteborg, hvilken hade en fordran af tidningen och samtidigt blef i tillfälle att inlösa ett antal i nämda stad hypotiserade aktier i bladet, förpassade Sundstedt ett tu tre från sin direktörspost. Hans inflytande i tidningspressen upphörde aldrig, och få äro väl de hufvudstadsblad, der han ej under de senaste 25 åren haft ett finger med. Lyckades han ej på ett håll gick han till ett annat. Särskildt under den s. k. stenkolsperioden i början af 1870-talet var han outtröttlig att söka bearbeta hufvudstadspressen till förmån för alla dessa inmutningar och aktiespekulationer, som då hörde till ordningen för dagen. Varm vän af vetenskap, litteratur och konst, älskade han att umgås med dessas idkare. Till hans närmaste umgängesvänner hörde bl. a. Nordenskiöld, hvilkens första handslag å europeisk botten, under Vegas hemfärd, å hamnkajen i Neapel vexlades med Sundstedt.

UDDENBERG, ANDERS GUSTAF, född 1824; häradsskrifvare på Öland; död i Kalmar 1886.

Hans bokegaremärke: A. G. U. i guld å frampermen.

ZANDERS, LEONARD ALEXIS, född i Skara 1824; stud. i Upsala 1844; kameralex. 1847; föreståtт sjukgymnastik vid åtskilliga in- och utländska orter 1853—59; gymnastiklärare vid Strengnäs skola 1859; vid Norrköpings 1861; tjenstledig 1872—85; bosatt i Stockholm och död derstädes 1898. Zanders, son till musikdirektören S. M. Zanders, var mycket musikalisk och deltog flitigt i musiklifvet i Norrköping. Utg. skrifter, se Linnström och första tioårs-katalogen.

Zanders var en temligen flitig bokauktionskund i Stockholm, men köpte dock ej mycket. Han sålde, Jan. 1896, å Stockholms bokauktionskammare en samling böcker, efter skrifven förteckning. I några var fäst en typtryckslapp; Direktören Alex. Zanders.

OLSSON, OLA BOSSON, född 1824; hemmansegare, f. d. ledamot, för Vestra Göinge härad, af Riksdagens 2:dra kammare.

I Dagens Nyheter $^{5}/_{4}$ 1893 läses: »Riksdagsmannen Ola Bosson Olsson i Maglehult i Skåne har till Önnestads folkhögskola lämnat ett testamentariskt förordnande om att hans stora, rikhaltiga bibliotek efter hans död skall tillfalla folkhögskolan. Gåfvan lär uppgå till ett värde af omkring 10,000 kronor.»

DE LA GARDIE, MALVINA, född von Platen 1824; gift 1845 med öfverstekammarjunkaren Axel Jacob De la Gardie; enka 1879. Öfverhofmästarinna hos h. m. drottningen. Egde och bebodde Hamiltonhouse vid Helsingborg. Död 1901 $^{21}/_{6}$.

På Hamiltonhouse befanns förutom ett stort bibliotek »med flera sällsyntheter» äfven en sällsynt rik och värdefull samling af olika konstsaker, målningar, skulpturer, vapen m. m., se relation i Vårt Land $^{28}/_{6}$ 1901. I samma tidning af $^{29}/_{6}$ läses: »Grefvinnan Malvina De la Gardies testamente har nu öppnnats. Enligt hvad Helsingborgs Dagblad erfarit, doneras mindre belopp af den aflidnas efterlemnade förmögenhet till Riddarhuset, till aflägsnare slägtingar och till trotjenare. Återstoden af förmögenheten jemte egendomen Hamiltonhouse öfvergår till öfversten grefve Casimir de la Gardie. Af de på Hamilton house befintliga konstsamlingarna tillfaller den del, som på något vis utgör minnen om De la Gardieska ätten, Maltesholm. Återstoden tillfaller Öfvedsklosters fideikommiss. Bestämmelserna rörande konstsamlingarna voro träffade redan under samligarnas grundläggares öfverstekammarjunkaren A. J. De la Gardies lifstid.»

BEJERHJELM, CARL ALBERT, (adl. ätten 1902), född 1825; lärftskramhandlare i Stockholm, bryggeridisponent; död 1882.

Hans bokegaremärke: **C. A. Bejerhjelm** (Blåstämpel).

HOLST, HJALMAR MAURITZ LUDVIG (adl. ätten 163), född 1825; major i armén; död i Linköping 1893

Hans efterlemnade bok- och vapensamling såldes, efter tr. förteckning, i Linköping 1893 $^{28}/_{9}$. Boksamlingen 649 n:r och vapensamlingen 40 n:r samt dertill »en del slagsvärd, sablar, änterbilor, hjelmar, harnesk m. m.»

POST, STAFS GUSTAF VON, född 1825; stud. i Upsala 1844; hofrättsexamen 1850; vice häradshöfding 1857; registrator i Fångvårdsstyrelsen 1865; afsked 1882; i flera år nästan blind; död 1900.

Efter tryckt anonym förteckning såldes 1895 $^{16}/_{3}$ en samling böcker tillhörande v. Post, utgörande 1,013 n:r historia, topografi, naturvetenskap, juridik m. m. Han har samlat mångt och mycket; särskildt må nämnas fotografier af fruntimmer, speldosor i alla former och mera dylikt.

LINDHOLM, JOHAN AUGUST, nat. son af öfverstelöjtnanten Axel Brandel, född 1825; tjensteman vid postverket, organiserade 1855 brefbäringen och utöfvade sedan chefskapet för Stockholms brefbärareexpedition; afsked med pension 1872; död 1894. Nitisk och duglig tjensteman, var Lindholm en varm vän af svensk vitterhet och konst och sökte under sin helsas dagar företrädesvis sitt umgänge bland idkare af dessa yrken.* »Lugnt och stillsamt lefde han för öfrigt sitt lif i den med konstverk och böcker väl försedda lilla våningen vid Sibyllegatan n:r 21, midt emot Ladugårdslands kyrka, med undantag af den del af året, som han alltid tillbragte på Dalarö. Gammalmodig såg han ut, men föråldrad var han ingalunda i tänkesätt, och

* I Saml. af Sv. sånger utg. af Axel Ivar Ståhl, Sthm 1892. sid. 516, läses en sång: »Förpostens sista vakt» af Lindholm. (Mus. af O. Lindblad.)

friska voro hans känslor, varm hans vänskap.» (Ett original, Stockholmsbild af Claes Lundin, Sthms Dagbl. 1894 $^{2}/_{12}$.) Redbar och menniskovänlig utöfvade Lindholm utan ostentation mycken välgörenhet, hvarföre han hos dem som närmare känt honom efterlemnar ett kärt och aktadt minne.

»Framl. f. d. Postförvaltaren J. Aug. Lindholms efterlemnade och väl konditionerade boksamling i historia, teologi, mytologi, geografi... litteratur- och konsthistoria m. m.» såldes enl. tr. förteckning 1895 d. 20 April. Katalogen, systematiskt uppgjord, upptager 1,883 n:r böcker, tidningar, planschverk och kartor, 4 n:r sedelmynt, 1 n:r 339 st. medalj-aftryck i gips, en portfölj och sex bokhyllor. — Hans efterlemnade samling af taflor i olja och aqvarell samt gravyrer, 198 n:r nästan alla i ramar, såldes å auktion i Lindholms bostad efter tr. förteckn. 1895 d. 27 Mars.

L. inskref i sina böcker å försittsbladet *Aug. Lindholm* samt nederst å titelbladet ✝. ℕ. [A. L.]

HÖCKERT, MAGNUS LORENTS, född 1825; fängelsedirektör i Landskrona; står t. o. m. 1870 i statskalendern.

Hans bokegaremärke: Lorents Höckert, blindstämpel å försittsblad.

FALKENSTEDT, ADOLF FREDRIK ALEXANDER (adl. ätten 1,999), född 1825; bosatt i Lindesberg, saknar titel; död 1899.

Hans böcker såldes före hans död, de igenkännas genom namnet A. Falkenstedt å försittsbladet samt sigillaftryck, vapnet med devisen FRATERNITAS, i svart å titelblad, eller en rund svartstämpel F. — Att böckerna skingrades före hans död kan måhända förklaras deraf, att

han stod under förmynderskap. I hans bouppteckning fanns inga böcker, men väl en liten myntsamling.

ANDERSSON, AUGUST, född 1825; torpare under Bohyttan i Tjellmo.

»En literär torpare är, skrifves till Motala Tidning, 71-årige August Andersson under Bohyttan i Tjellmo. I hans välförsedda bokskåp möter man Tegnér, Runeberg, Atterbom o. d. sida vid sida med Uppfinningarnes bok, Verldshistorien m. fl. goda saker. »August på skogen», som han kallas, är gemytligheten sjelf och visar gerna för främmande sina skatter. Tack vare ett lyckligt minne sitta årtal, händelser och namn i det gråa hufvudet lika säkert som på papperet. Den krye åldringen är äfven en stor musikvän. Sin rätt goda violin, den han sjelf förfärdigat, trakterar han så godt de styfva, knotiga fingrarne tillåta. Ett gammalt fortepiano finnes der äfven, och den besökande öfverraskas för öfrigt af en för torpstugan ovanlig komfort.» (V. L. $^{12}/_{10}$ 1896.)

ROSENDAHL, CARL WERNER, född i Tavast Kyro i Finland 1825; student af Norrlands nation i Upsala 1843; blef sedan agent för finska brandstodsbolaget i Nystad.

Hans bokegaremärke: **C W R** (**W R** sammanbundna) i latinska typer. (Svartstämpel.)

EDSBERGS BIBLIOTEK.

Edsberg är beläget i Sollentuna socken, Stockholms län. Den natursköna Edsvikens norra strand har af ålder egt en viss historisk betydelse. Här sammanträdde den 15 april 1371 konung Albrekts anhängare och afslöto ett stil-

leständ med sina motståndare; denna handling, det så kallade »Fördraget i Edsvik», finnes ännu förvarad i Riksarkivet. Stället har från uråldriga tider, genom den der förr belägna Edsbacka krog, varit en kär mötesplats för vägfarande mellan Stockholm och Upsala samt för sjöfarande, som dit anlända med sina skutor och fartyg. Ännu i dag komma skärgårdsskutor dit vid Mikaelsmessan med strömming, men deras antal minskas årligen, och snart är väl denna marknad ett minne blott från forna tider. Det var troligen traktens vackra belägenhet, som föranledde riksskattmästaren friherre Gabriel Bengtsson Oxenstierna att här bilda sig en större egendom, Edsberg, genom inköpandet af flere mindre gårdar. Han erhöll 1647 säterifrihet å Edsberg, läggande sjelfva hufvudgården vid sjöstranden, helt nära Edsbacka krog. Edsberg bibehölls sedermera i Oxenstiernska slägten dels genom arf, dels genom köp, tills det mellan 1710 och 1716 öfvertogs af grefvinnan Ulrika Eleonora Oxenstierna, gift 1714 med generallöjtnanten friherre Gabriel Ribbing till Ulfåsa. Dessa efterlemnade en son och åtta döttrar, hvilka skulle dela förmögenheten, och två af mågarne, kammarherren friherre Johan Mauritz Banér, g. m. H. U. K. Ribbing, och amiralen grefve Didrik Henrik Taube, g. m. M. B. Ribbing, hvilka troligen öfvertagit Edsberg af sina medarfvingar, sålde det den 14 januari 1757 för 360,000 daler kopparmynt till öfverstelöjtnanten Ture Gustaf Rudbeck, sonsons son till Olof Rudbeck d. ä. Född 1714, ingick han i krigstjensten redan 1731, blef 1758 öfverste, 1765 landtmarskalk, 1771 friherre och öfverståthållare samt 1773 landshöfding i Upsala. Det var han, som på 1760-talet lät uppföra det nuvarande stora och prydliga stenhuset i två våningar. Det finnes omtaladt och afritadt i Linnerhjelms »Bref under resor i Sverige» (Sthm 1797). Efter Ture Gustaf Rudbecks död tillföll Edsberg sonen, friherre Pehr

Alexander Rudbeck, f. 1762, † 1832, öfverste och hofmarskalk. Dennes son, friherre Claes Reinhold Rudbeck, f. 1791, † 1874, major och hofmarskalk, ärfde Edsberg 1832. Dennes andre son, ställets nuvarande egare, friherre Reinhold T. G. C. G. Rudbeck, f. 1825, ärfde Edsberg. Han blef filosofie magister i Upsala 1848, andre sekreterare i Utrikes-departementet 1855, kammarherre hos h. k. h. kronprinsen 1856, legationssekreterare i London s. å. och i Köpenhamn 1857, riddare af Nordstjerneorden och danska Dannebrogsorden 1860, erhöll afsked s. å. från legationssekreterare-beställningen.

Utom ett större och dyrbart bibliotek finnes på Edsberg en större porträttsamling, dels af kungliga personer, dels af enskilda, hvaraf de flesta äro slägtporträtt. Gammaldags möbler pryda de flesta rummen, och bland dessa utmärka sig i synnerhet en ovanligt praktfull och rikt snidad säng med tak från början af 1600-talet, en större spegel, utskuren i ek, från 1500-talet, en stor, rikt snidad ekkista i renässans, flere skåp från 1600-talet, hvaraf två mindre s. k. kabinettskåp, det ena invändigt försedt med miniatyrmålningar i olja (har tillhört Carl Gustaf Tessin) och det andra med figurer, inlagda med olika träslag.

Biblioteket, bildadt på senare tider, innehåller omkring 4,000 band från äldre och tidigare datum i olika ämnen, deribland flere rariteter och sällsyntheter.

Teologi: Biblar, svenska, in folio från åren 1540—1541, 1618 (Gustaf II Adolfs kyrkobibel), 1646 (drottning Christinas), 1655 (Carl X Gustafs), 1703 (Carl XII:s med anteckningar om Rudbeckska slägten), 1711—1728; in qvarto et forma minori från åren 1674 (den s. k. Rådsbibeln), tryckt 1635 i Leyden och 1688 i Amsterdam m. fl. Bland utländska biblar märkes i synnerhet en i stor folio, tryckt i Nürnberg 1736, i skinnband med rika och praktfulla guldpressningar, knäppen och guldsnitt. Af gammal

svensk teologi kan nämnas: »Messan på Svenska förbettrat» (Stockholm 1548), dito 1557, dito med musik (def.); vidare skrifter af *Olaus* och *Laurentius Petri*, *Terserus*, *Swebilius*, *Swedberg*, *Emporagrius*, *Haquin Spegel* o. s. v. Särskildt märkes af den sistnämde »D. M. Lutheri Catechismus med enfaldige spörsmål», Sthm 1686 (förbjuden); på permen har H. Spegel egenhändigt skrifvit bokens titel).* *Petrus Jonæ Angermannus:* »En christeligh — — — Uthläggning öffwer G. och N. Testamentet», Rostock 1623, 4:o (med författarens egenhändiga dedikation till Petrus Rudbeckius, som ock i boken tecknat sitt namn). Slutligen märkas »Breviarium Arosiense». Basel 1513, 8:o, och *Mollerus:* Praxis evangeliorum, 1653, fol.

Juridik: Sveriges gamla landskapslagar af olika tryckår, hvaraf märkas: Dahlelagen, Sthm 1676, med J. Hadorphs egenhändiga dedikation till presidenten Knut Kurck; Konungastyrilse och Höfdinga, utgifven af J. Bureus 1634, in 4:o, andra upplagor i 12:o 1650 och in folio 1669. Den sistnämda har tillhört Olof Rudbeck d. y., som deri tecknat sitt namn. Vidare arbeten af *J. Loccenius*, *Stiernhöök*, *Rålamb*, *Schmedeman*, *Stiernman*, *Höppener* m. fl. En samling kongl. plakater, resolutioner och förordningar från år 1604, omkring 300 st., årstryck och Svensk författningssamling.

Historia: Inom denna afdelning finna vi anmärkningsvärdt: af *Verelius:* »Hervarar Saga», Upsala 1672, fol. med den ytterst sällsynta kartan »Lacus Meleri inter Stockholmiam et Upsaliam» af Olof Rudbeck d. ä.; af *Hadorph:* »Två gamla Swenska Rijmkrönikor», Sthm 1674—76, 4:o, hvilka tillhört Olof Rudbeck d. ä., som gjort egenhändiga anmärkningar, och bära spår af branden i Upsala 1702; af *J. Röding:* »Utdrag af Grefvens och Riddarens Emanuelis Tesavri Historia om Göthernas och Longobardernas

---

* Se Alnander, *Hist. libr. prohib.*, o. Hammarsköld, *Schole-Böcker.*

regemente uti Italien» (med kopparstick), Sthm 1747, uppl. 31 ex.; * af *Johannes Magnus Gothus:* »Gothorum Sveorumque Historia», Romæ 1554, fol., och »Historia Metropolitanæ Ecclesiæ Upsaliens. in Regnis Svetiæ et Gothiæ», Romæ 1560, fol.; af *Olaus Magnus Gothus:* »Historia de gentibus septentrionalibus», Romæ 1555, fol. Vidare arbeten af *Huitfeld, Krantz, Loccenius, Messenius, Peringskiöld, Pufendorff, Saxo Grammaticus, Tegel, Widekindi* m. fl. J. P. Abelin et M. Merian: »Theatrum Europeum» tom. I—VIII, Frankfurt 1637.

Afdelningen *Rudbechiana* innefattar en rikhaltig och dyrbar samling. Af biskopen *Johannes Rudbeckius* finnas omkring 50 skrifter, till största delen likpredikningar och akademiska disputationer, alla mer eller mindre sällsynta. I denna samling förekommer äfven den förbjudna och indragna boken »Privilegia quædam Doctorum, Magistrorum, Baccalaureorum Studiosorum et Scolarium omnium, quibus in bene constitutis Regnis et Rebusp. cum alibi, tum in patria nostra . . .», Arosiæ (1636).** Af dennes broder *Petrus Rudbeckius* finnes »Enchiridion eller then Swenska Psalmboken, sampt andra vanliga handböcker», Arosiæ 1627, 4:o. Af *Olof Rudbeck* d. ä.: Atland eller Manheim, hvaraf första delen finnes i tre ex., alla af första upplagan, som började tryckas i mars 1677. Af dessa ex. äro två varianter, det ena med årtalet 1679 och det andra med årtalet 1675. I det sistnämda ex. finnes i slutet det ytterligt sällsynta bladet »ad Bibliopegos. Bericht an die Buchbinder» [se Klemming: »Anteckningar om Rudbecks Atland.»] Af andra delen finnas äfven tre ex., alla fullständiga med titel, dedikation och förord jemte testimonia och

* Om detta sällsynta arbete, se närmare Klemmings »Ur en antecknares samlingar», sid. 3, 4.

** Se Alnander, *Hist. libr. prohib.*, Ups. 1764, p. 10; Biogr. Lex. XII: 301 o. f.

text sid. 1—672. Testimonia omfatta i alla ex. 43 (44) sidor, sålunda äfven det i hög grad sällsynta arket I, sid. 41—43. Tredje delen finnes i två ex., af hvilka det ena saknar index och testimonia, det andra blott testimonia, och fjerde delen i tre, af den af H. Klemming 1863 utgifna upplagan. Dessutom finnas de 1681 utgifna testimonia om 12 sidor (titelblad, 1—8, errata på 3 rader) samt de samma jemte de 1685 tryckta testimonia med paginering 9—49 (skall vara 40) och slutligen det 1692 tryckta titelbladet: »Indicia et testimonia . . .» — Atlasbandet i två fullständiga ex. af första upplagan. — Campi Elysii: första delen (fotolitografi), andra delen: »Campi Elysii lib. secundus. Opera Olai Rudbeckii patris et filii.» Upsaliæ 1701. — — Reliquiæ Rudbeckianæ, sive Camporum Elysiorum, libri primi, olim ab Olao Rudbeckio Patre et filio, Upsaliæ anno 1702 editi, E. J. E. Smith. Londini 1789, fol. Vidare flere af hans mindre skrifter och tillfällighetsdikter, hvaribland främst må nämnas manuskriptet (med vidfogade, skrifna sångnoter) till sorgverserna vid Axel Oxenstiernas jordfästning: »Sorg och Klagesång öffwer fordom Kongl. May:tz sampt Sweriges Rijkes Högtbetrodde Man, Rådh, Rijksens och Vbsalas Academies Cantzeller, så och Lagman öffwer Norrlanden, Lappmarken, Jämptland och Herrdalen, Högwälborne Grefwe och Herre H. Axel Oxenstierna, Grefwe till Södre Möhre, Friherre till Kimicho, Herre till Lyholm och Tijdöön etc. Hvilken i Herranom affsomnade den XXVIII Augusti och Hans Salighe Lekamen medh högansenlig och wederbörlig process indsatt uthi Stockholms Storekijrkio den [18/3] Anno 1654. Uthi underdånig ödmiukheet componerat och stält aff Olao Rudbeck.» *Olof Rudbeck d. y.* och *Petrus Rudbeck d. y.* äro representerade med 15 à 20 skrifter hvardera samt *Nicolaus Rudbeckius* med omkring 30. Slutligen finnas skrifter, verser o. d. af *Johannes Rudbeckius* jun., kanslisten *Olof Rudbeck,* öfver-

ståthållaren frih. *T. G. Rudbeck,* v. presidenten *J. O. Rudbeck* (verser »Öfver alla sönd- och högtids Dags Evangelium») m. fl.

Palæotyper: Biblia cum postillis *Nicolaus de Lyra,* tom II—IV, Venet. 1480; Sermones *Leonis* pape — 1490-talet. *Statius:* Thebaidos bib. XII; Achilleidos lib. II; Sylvarum lib. V. Venet. 1490; *Ovidius:* Metamorphoseos. Rafael Regius 1490; *Thomæ Aqvinatis* Commentariin XII libr. metaphysicae artis. Venet. 1493; *Terentius:* Comœdiæ 1503 med träsnitt; *Laurentius Vallensis:* Elegantiæ de lingua latina m. m., Venet. 1503; *Justinus:* Ex trogo Pompejo historiæ cum multis memorabilibus in margine. 1507; Biblia cum pleno apparatu summariorum concordantiarum, London i Jacob Sacon, 1509; Biblia, Basel, Johannes Proben, 1514, alla in folio.

Manuskriptsamlingen innehåller 65 st. permbref från 1500- och 1600-talen samt en större samling bref och handlingar från samma och senare tid, till största delen utgörande köpebref på och handlingar om Edsberg och derunder lydande gårdar.

* * *

Ofvanstående beskrifning är ordagrannt aftryckt efter 1:a uppl. af detta arbete. Emellertid återfinnas numera icke i biblioteket samtliga ofvan uppräknade arbeten; sålunda har slägttrycket och en stor del af de juridiska och historiska skrifterna blifvit skänkta till friherre Reinhold Rudbecks söner, äfvensom åtskilliga palæotyper till friherre P. Hierta på Främmestad.

LEVGREN, ANDERS WILHELM, född 1825; grosshandlare i Göteborg; död å sin egendom Stora Katrinelund 1898. Han tillhörde en gammal aktad Göteborgs-

slägt * och deltog under sin kraftsdagar på framstående sätt i samhällets offentliga lif. Han var ledamot för Göteborg i Andra kammaren 1876—78, i flera år stadsfullmäktig, ledamot af drätselkammaren m. m. Han var stor bokvän och innehade en ovanlig beläsenhet på litteraturens olika områden. Han var också medlem af Vetenskaps- och Vitterhetssamhället. Derjemte var han särdeles musikalisk, och tonkonsten i Göteborgs samhälle har honom att tacka för hjelp och stöd vid åtskilliga tillfällen. Han var äfven hedersledamot af Sundbergska qvartettsällskapet.

Levgren efterlemnade ett stort och dyrbart bibliotek. Hans sterbhusdelegare (landtbrukaren C. A. Levgren, grosshandlare Casimir Levgren, grosshandlaren H. C. Kindberg och hans hustru fru Maria Kindberg, född Levgren, samt assuranstjenstemannen C. J. Dymling och hans hustru fru Martha Dymling, född Levgren) uppdrogo åt amanuensen i Stadsbiblioteket d:r S. Aberstén att uppgöra förteckning öfver boksamlingen. Sedan densamma var uppgjord, inlemnade de en skrifvelse till styrelsen för Göteborgs Stadsbibliotek af innehåll: att de beslutit ur den aflidnes boksamling såsom gåfva öfverlemna »samtlige de böcker, tidskrifter och tidningar, hvilka biblioteket icke förut eger, men skulle vilja med sina samlingar införlifva». Katalogen blef då af bibliotekarien genomgången och befans då att af dennas 4,400 nummer eller arbeten (volymernas antal uppgingo till inemot 10,000) ej mindre än 2,500 nummer

* Hans fader, grosshandlaren Anders Georg Levgren, egnas ett kapitel i Lazarus, Sv. Millionärer IV: 76 o. f. Der berättas, att han efterlemnat en hop folianter, fulla med hans egenhändiga predikoanteckningar. De började med hans första nattvardsgång d. 12 Maj 1805, då biskop Johan Wingård predikade öfver »De christnes glädje öfver all deras bedröfvelse», och slutade med den 3 Maj 1857, då domprosten Wieselgren gjorde sin inträdespredikan öfver ämnet: »Sorg och glädje utan Gud och i Gud».

(= arbeten) hittills saknats på stadsbiblioteket. Förutom dessa erhöll biblioteket omkring 400 n:r tryck, som ej upptagits i katalogen, nämligen smärre skrifter, skolböcker o. d. Särskildt fick den utländska litteraturen en väsentlig tillökning. Sedan bibliotekarien, som nämdes, afprickat alla de nummer som han önskade erhålla för stadsbiblioteket, läto Levgrens sterbhusdelegare trycka katalogen med titel: Förteckning öfver framlidne Grosshandlaren och Riddaren A. W. Levgrens efterlämnade Boksamling, Gborg, Bonnier 1899, 111 sid. Å titelbladets baksida läses: Obs.! De med * försedda numren äro skänkta till Göteborgs Stadsbibliotek. — I dessa böcker infästades sedan ett Ex-dono: Under ett biblioteksrum der en gubbe läser i en bok, framför ett fönster, läses SKÄNKT TILL GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK [2 rader], derunder »den heliga elden» och en æsculapistaf samt fortsättningen UR A · W · LEVGRENS BOKSAMLING [2 rader]. (Utfördt i fototypi hos boktryckare W. Zachrisson, Göteborg.)

Hvad som återstod af Levgrenska biblioteket såldes till bokhandlaren i Göteborg N. P. Pehrsson, hvilken förenat antiqvarisk rörelse med sin bokhandel.

NELANDER, ANNA SOFIA, född Wahlström.

Bokegaremärke: A. S. W. å Psalmbok, Strengnäs 1824, bunden i röd saffian med guldsnitt. (Eichhorns kat. $^{3}/_{6}$ 1891, n:r 627 $^{1}/_{2}$.)

BROMAN, AUGUST THEODOR, född i Stockholm 1825; stud. i Upsala 1845; fil. mag. 1851; docent i romerska litteraturen s. å.; förste kurator för Stockholms nation

1850, 1851; v. ordförande i Studentkåren h. t. 1850;* ordförande v. t. 1851; Stockholms nations bibliotekarie h. t. 1854—v. t. 1855; adjunkt vid Upsala Kathedralskola 1855; rektor vid Falu högre allm. läroverk 1860; död 1863.** Utg. skrifter, se Linnström.

Hans efterlemnade boksamling, 914 n:r böcker och kartor, såldes efter tryckt förteckning i Falun 1863 d. 17 Dec. I böckerna var infäst en typtryckslapp: *August Th. Broman* [utan ram].

SCHAGER, FERDINAND OLOF, född 1825; underståthållare i Stockholm; död 1876.

Hans efterlemnade boksamling, ej af större betydelse, såldes af enkan. Böckerna märkta med en svartstämpel: F. O. S.

HJORTSBERG, MAX JOSEPH, son af Lars Hjortsberg, född 1825; ingeniör, jernvägsbyggare i Chicago; död 1880.

Hans ex-libris: *M. H.* i ett bälte (engelsk stil) med inskrift: *Aut. Viam. Inveniam. Aut. Faciam.* [Antingen skall jag träffa en väg eller göra en]. Litografi.

FORSGÅRD, SVEN SAMUELSSON, född 1825; stud. i Upsala 1845; fil. mag. 1851; collega vid Jönköpings skola; död 1853.

---

* Studentkåren räknar sin tillvaro från d. 21 Mars 1849.

** Ehuru rikt begåfvad, och särskildt egande eloquentia corporis, gick Broman dock under på grund af dryckenskap. Han blef 1854 gift med hofrättsrådet H. M. Munthes dotter Lovisa Carolina, född i Stockholm 1832 $^{13}/_{2}$, död i Falun 1870 $^{9}/_{7}$.

Hans bokegaremärke: Tillhör SVEN SAMUELSSON FORSGÅRDS Boksamling [3 rader]. Typtryck inom linieram.

LINDER, CARL WILHELM, född 1825; professor i grekiska språket och litteraturen i Lund 1859; domprost i Vesterås 1868; i Linköping 1877; död 1882.

Hans efterlemnade, hufvudsakligast teologiska och filologiska bibliotek såldes, efter tryckt förteckning (255 sid.), den 27 September o. f. d. 1884. Katalogen, systematiskt uppgjord, omfattar 5,248 n:r (arbeten).

GUSTAFSSON, CARL GUNNAR GEORG, född i Broby, Skåne, 1825; stud. i Lund 1842; förste landtmätare i Malmöhus län 1861; död i Malmö 1879. Han var en af stiftarne af Par Bricols filialloge i Malmö samt allmänt bekant för sina artistiska och litterära intressen.

Hans bokegaremärke: GEORG GUSTAFSSON MALMÖ. Större oval blåstämpel.

BARTHELSON, KARL, född 1826; notarie i Svea hofrätt; död 1890 å sin egendom Nysättra i Sicklaö församling i närheten af Stockholm.

Hans bokegaremärke: KARL BARTHELSSON. Häradshöfding. (Blindstämpel.)

SUNDBLAD, JOHANNES, född i Alingsås 1826; stud. i Upsala 1847; telegrafassistent i Linköping 1866, e. o. lärare vid d. v. läroverk; afsked 1892; död i Herrljunga 1896.

Angående hans författareverksamhet, se Meijers Litteratur-lexikon, Nord. Fam.-bok och tioårskatalogerna. Hans första fru, född Liedzén, var äfven literat, se Linnström II: 557 och Meijer, sid. 415.

Hans bokegaremärke: JOHANNES SUNDBLAD. Linköping. (Blåstämpel.)

WEDBERG, JOHAN OTTO, född i Stockholm 1826; stud. i Upsala 1844; hofrättsexamen 1848; assessor i Svea hofrätt 1864; revisionssekreterare 1866; t. f. justitiekansler från $^{12}/_{7}$ till sept. 1872; justitieråd 1877; afsked 1892; hedersled. af Vitt.-, Hist.- o. Ant.-Akad. $^{10}/_{3}$ 1885; led. af akademiens förvaltningsutskott 1894; R. Carl XIII:s orden 1898.

Justitierådet Wedberg är känd såsom framstående bibliofil och myntsamlare. Hans rikhaltiga bibliotek, omkring 13,000 voll. samt 12,000 småskrifter, omfattar, förutom juridik, hufvudsakligen numismatik, bibliografi, litteraturhistoria, biografi, topografi och almanackor. Dessutom måste särskildt omnämnas hans stora samlingar till personalhistoria: broschyrer, tidningsurklipp och anteckningar ordnade i cahieer. Af de kända fyra stora Ex-libris-samlingarne * är justitierådet Wedbergs den största, uppgående till tusental. — Hans stora mynt- och medaljsamling är ordnad i flera myntskåp.

Såsom bokegaremärke använder justitierådet Wedberg, sedan 1894, dels en svartstämpel för oinbundna och dels en litografierad lapp för inbundna böcker, å båda inom rektangulär ram endast: J. O. Wedberg.

---

* Utom W:s: Kongl. Bibliotekets, Axel Abramsons (f. d. Eichhorns) och författarens.

BORGSTRÖM, SVEN, född i Asarum 1826; stud. i Lund 1842; hofrättsexamen 1850; fil. mag. 1850; v. häradshöfding 1855; länsnotarie i Malmöhuslän 1855; registrator i Kammarkollegium 1864; kammarråd 1870; afsked 1891; död 1898.

Borgström var boksamlare och flitig bokauktions-besökare. Han intresserade sig för historia och juridik, topografi och språk, men i första rummet för botanik, specielt mossor och andra kryptogamer. Genom ett enkelt lefnadssätt förmådde han efterlemna en, efter våra förhållanden, nämnvärd liten förmögenhet, men dessutom medhann den ifrige botanisten att skaffa sig ett utomordentligt botaniskt bibliotek till hjelp vid sina forskningar, till studium och nöje i sitt hem, när han ej var i tillfälle att studera ute i naturen.* Denna specialsamling, omfattande omkring 1,600 arbeten, inköptes af Klemmings antiqvariat sedan 148 nummer tagits i anspråk af Vetenskapsakademien. Bland värderika arbeten må nämnas: Palmstruch m. fl., Svensk

---

* Under rubriken *Ett botanistbibliotek* läses i Sv. Dagbladet 1899 $^{11}/_{8}$ bl. a. följande: »Det är en gammal iakttagelse, att mången ämbetsman såväl som en och annan vetenskapsman gärna söker förströelse i ett helt annat studium än det, som ex officio tillkommer honom. Sålunda, för att anföra blott några nya inhemska exempel, ha vi en matematiker, som intresserar sig för latinet, en historiker för botanik, en läkare för gravyrhistorien, en kemist för teologien o. s. v. Naturligt nog är det i synnerhet bland ämbetsmän man möter denna företeelse, efter som deras ämbetsmannastudium ofta måste röra sig kring särdeles torra, segslitna och framför allt andefattiga ämnen — ehuru det å andra sidan äfven kan vara ämbetsärendenas stora vikt och djupa betydelse, som låter dem kännas tryckande och utmattande. Huru som helst, är sakförhållandet: man söker förströelse i så att säga lättare, finare studier. Snarast vänder man sig då ut i naturen och det är derför blommornas studium än i dag drifves med sådan förkärlek i Linnés fädernesland. Bland de nästan rörande, i alla händelser mycket märkliga uttrycken af lusten att, som en hvila från dagsarbetets tunga, drifva botaniska studier, framstå de samlingar, som hopbragts af nyligen aflidne kammarrådet Sven Borgström härstädes.»

Botanik, 11 delar (kompl.); Flora Danica, graveradt praktverk i 20 folioband, hvilka kräft 120 år att utgifvas; Reichenbach, Flora Deutschland; Linnés flesta arbeten, t. ex. tre olika upplagor af den stora samling småskrifter, som kallas Amoenitates; Botaniska Notiser 1839—1898; exsiccat-verk af Fries (Herbarium normale), Hartman, Lindeberg, Lindgren, Ringius, Sillén, Stenhammar m. fl. Men ej blott böcker och talrika planschverk förekommo i denna samling, man fann der äfven verkliga vexter, pressade och uppklistrade, nämligen de större och mindre normalsamlingar af exsiccater, som utgifvits i Sverige och andra länder.

Hans öfriga boksamling i religion, språkvetenskap, rättsväsende, historien, statskunskap, geografi och topografi m. m. såldes efter tryckt förteckning — 2,235 n:r (voll.) — å Stockholms bokauktionskammare 1899 d. 8 o. 11 febr.

BERGQVARA BIBLIOTEK.

Bergqvara är ett frälsesäteri i Bergsunda socken och Kinnevalds härad af Vexiö län. Dess förste egare tros varit den bekante Gunnar Gröpe. Förste kände egaren till Birkevad, som egendomen ursprungligen hette, var drotset Knut Jonsson Blå som lefde före och efter år 1300, sonson till Ivar Blå till Gröneborg. Derefter kom Bergqvara till slägten Trolle. Genom giftermål med Brita Trolle kom godset i Lars Siggesson Sparres ego omkr. 1536. Vid reduktionen blef icke Bergqvara indraget till kronan utan gick i arf till kammarherre Lars Sparres enda dotter Beata Märta som blef gift med riksrådet grefve Claës Bonde till Säfstaholm. Efter hans död 1726 blef Bergqvara enkesäte till 1732, då enkan sålde det till general-

majoren friherre Carl von Otter. Efter dennes död blef sonen, landshöfdingen öfver Halland, frih. Salomon von Otter egare af godset. Genom gifte med hans dotter Catharina Charlotta kom det till presidenten i Göta hofrätt grefve Arvid Erik Posse och eges nu af dennes sonson f. d. löjtnanten grefve Knut Posse (f. 1826).*

Enligt Geogr. Stat. Lex. I: 164 har »ett bibliotek af värde fordom varit i slottet, men det bortskänktes till största delen till Vexiö gymnasii bibliotek af landshöfdingen frih. von Otter, och det öfriga delades vid presidenten A. E. Posses död mellan hans söner». Äfvenså uppgifves att å Bergqvara finnes en större tafvelsamling.

På fråga om biblioteket och tafvelsamlingen svarade grefve Knut Posse (Bergqvara $^6/_4$ 1895): »Härvarande bibliotek och tafvelsamling är numera ej af större betydenhet eller värde. Boksamlingen utgör kanske ett par tusen volymer i diverse ämnen, hufvudsakligen i historien och landtbruket. Tafvelsamlingen ännu obetydligare och tror jag att de en gång kommit att omnämnas i början af detta århundrade under min farfars tid, då samlingarne hade mera betydelse. Manuskriptsamlingen har en gång varit stor, men flyttades 1740 till Säfstaholm och är der nu införlifvad med den öfriga Bondeska samlingen och utgör nog ej en obetydlig del af den.» — 1897 utkom Bergqvara gods och slott i Småland. Utg. af B. Schlegel (Sthlm Nymans eftertr.). Sid. 8 omnämnes Salomon v. Otter d. y:s ofvannämda donation till Vexiö bibliotek och att Sparrarnes forna Bergqvara-arkiv fördes till Säfstaholm af riksrådet grefve Klas Bonde under den tid han egde Bergqvara, men att på sistnämda ställe förvaras ett mindre bibliotek, en pergamentsbrefsamling och en porträttsamling samt

* Bergqvara gamla slott ses i Svecia Antiqua & Hodierna. Ruinen af detsamma finnes aftecknad i Sveriges märkvärdigaste ruiner af M. G. Anckarsvärd.

ett mindre arkiv. Bilagor 4 och 5 innehållla förteckningar öfver pergamentsbref (1879) och porträttsamlingar (1896).

BJÖRNEBORGS BIBLIOTEK.

Björneborgs jernbruk, beläget i Visnums socken och af Carlstads län, anlades 1656 af borgmästaren i Christinehamn Olof Persson Jernfelt. Från honom öfvergick bruket dels genom arf och dels genom köp till mågen öfverstelöjtnanten Niklas Nordensvärd och derefter till hans brorsöner Johan och Olof Nordenfeldt, hvarefter det tillhört denna slägt, hvars medlemmar slutligen 1873 bildade ett aktiebolag: Björneborgs bruksegare. I Mars 1895 försåldes Björneborg med underlydande på exekutiv auktion till Vermlands enskilda bank, som April s. å. försålde Björneborg till Aktiebolaget Bofors-Gullspång.

Under den tid Nordenfeldtska slägten innehaft Björneborg hade der bildats ett rikhaltigt bibliotek samt en dyrbar konstsamling. Allt detta gick under klubban, efter kammarherre Olof Nordenfeldts död,* d. 16 Nov. 1894 å Björneborg. Från när och fjerran hade infunnit sig spekulanter särskildt på den dyrbara samlingen af omkring 200 konstverk, de flesta ledande sitt ursprung från holländska mästare från 1600-talet. Bland mera kända konstälskare, hvilka der gjorde inköp, må nämnas grefve Trolle Bonde på Trolleholm, friherre De Geer på Leufsta, frih. Carl Carlsson Bonde, frih. Falkenberg på Vermlands Säby, grefve Wachtmeister på Tistad, kammarherre Montgommery Cederhielm på Segersjö, som inropade en dyrbar Murillo

* *Olof Nordenfeldt*, född 1826; kammarherre, ordförande i Vermlands läns Hypoteksförening, disponent för aktiebolaget Björneborgs bruksegare, led. af Första kammaren 1867—70, 1873—77; död på Björneborg 1893.

(förvärfvad af den aflidne kammarherrens fader under hans vistelse såsom envoyé i Madrid), samt professor Medin från Stockholm. Samlingen af familjeporträtt, uppgående till ett 30-tal, inropades af familjen, hvilken äfven återförvärfvade den vackra samling af konstmöbler, som utgjorde en af boets förnämsta prydnader.

Ett storartadt inköp gjordes af hofjuveleraren Jean Jahnsson, som inropade hela det präktiga biblioteket, omfattande, förutom en värderik och delvis sällsynt samling litteratur från olika tider och på skilda språk, äfven en mängd handskrifter, handteckningar och autografer. Hr Jahnsson inropade äfven ett för sin skönhet bekant kors med collier af indiska juveler jemte en hel del af familjeklenoderna i guld, silfver och juveler.

Sedan hr Jahnsson undantagit en samling fransk litteratur samt en del planschverk sålde han det öfriga, efter tryckta förteckningar, i två afdelningar uppgjorda af C. Broberg, å Stockholms Bokauktionskammare. Den första afdelningen — omfattande in- och utländsk skönlitteratur, historia, topografi, resebeskrifningar, naturvetenskap, juridik, ekonomi m. m., 2,180 n:r (voll.) — såldes d. 6 och 9 Mars 1895. Bland rariora i denna afdelning må antecknas: *De Geer, Charles,* Mémoires pour servir à l'histoire des insectes. Tome 1:er et 2:me: 1:ere partie. Sthm 1752—71. *Dahl, M.*, Beskrifning öfver Carlsskoga Sochn och därtil hörande Bergslag. Örebro 1779. *[Alsterlund],* Gammalt och nytt från östra Wermland. Christinehamn 1873. *Tryckt blott för utdelning. La Fontaine,* Les amours de Psyché et Cupidon. Avec figures. 2 tomes. Paris an VII. *Dante,* La Divina Commedia. Parigi 1768. *Tasso,* La Gerusalemme liberata. Parigi 1768. *Ariosto,* Orlando Furioso. 8 tomi. Parigi 1818. *Boccacsi,* Il Decameron. 5 tomi. Venezia 1813. *[Gadebusch],* Materialien zur Geschichte...

der Nordischen Staaten. 2 Stücke. Berlin 1791—92. *Palmstruch, Swartz, Wahlenberg,* Svensk Botanik 11 band (allt som utkom). Sthm 1803—1829. *Holm, Thomas Campanius,* Kort Beskrifning om... Nya Sverige... som nu... kallas Pensylvania. Sthm 1702. *Lindahl et Öhrling,* Lexicon Lapponicum. Holm. 1780. Om n:is 752—796 anmärkes att de »äro samtliga originalupplagor af Oehlenschlägers arbeten».

Andra afdelningen — historia, topografi, svensk och utländsk vitterhet, teologi, ekonomi och landtbruk, planschverk, manuskripter m. m., 2,158 n:r (voll.) — såldes d. 24 och 27 April s. å. Bland rariora i denna afdelning må antecknas: *Berch,* Svenska Herrars och Fruars Skådepenningar *med af Shering Rosenhane gjorda högst pikanta anteckningar, riktade hufvudsakligen mot Axel Oxenstierna och Tessinerna.* (Detta märkliga ex. inropades för grefve Fr. Wachtmeister på Tistad för kr. 25:25.) *C. G. v. Brinkmann,* Gedichte. 1:es Bändchen [q. p.] Berlin 1804. *Idem,* Filosofische Ansichten. 1:er Theil [q. p.] Berlin 1806. [Högqvist, Jean], Hoppet och erkänslan: Prolog. Vid öppnandet af nya Theaterhuset i Christinehamn 1835. Wexjö, Lönnegren 1835.* Catalogue raisonné des tableaux de Sturehof. Sthm 1814. *Sparrman,* Resa till Goda Hopp-udden... och omkring jordklotet 1772—76. 2 delar. Sthm 1783—1802. *[K. af Kullberg], 16—20.* Svenskt original. 1:a del. [q. p.]. Sthm 1836. *[Ullman, E. E.],* En svensk

* Klemming i Sv. Dram. Litt. uppgifver äfven Högqvist som författare. Detta torde dock vara ett misstag. Stycket spelades redan 1828 af Berggrenska sällskapet i Göteborg och då var Jean Högqvist en ung kyparegosse i Stockholm. Förr skulle man kunna gissa på Fredrique Eleonore Baptiste eller A. C. Berggren. — Prologen åtskilligt förändrad användes sedermera vid öppnandet af nya teaterhuset i Ystad, tr Christianstad, Schmidt & Comp. 1842, se Klemming, Sv. Dram. Litt. sid. 259.

Acteurs egen berättelse om dess ungdoms händelser. Sthm 1780. Svenska Fruntimrets fyra åldrar, uppgifne 1785 af Gamla Soldaten v. H...h...* Så gör den, som firar könet. Sthm 1785. *v. Brinkman,* Tankebilder, Ups. 1831. *[v. Beskow],* Fridsrop... af Pelle Jonsson Krycka, Ups. 1833. *[Krook, J.],* Tanckar om jordens Skapnad eller Fonton Freemassons äfwentyr af Antichton, Sthm 1741.

En hel samling böcker hade ursprungligen tillhört den bekante Per Oxelberg och voro försedda med hans stämplar eller namnteckning.

En del af böckerna voro märkta med en svartstämpel: O : G : NORDENFELDT. [Olof Gabriel N. löjtnant, död 1790]. I många var å försittsbladet skrifvet *ONfdt* [Olof Nordenfeldt].

TORIN, KARL JOHAN LAURENTIUS, född i Skara 1826; v. adjunkt vid läroverket derstädes 1860—64; adjunkt 1864; afsked 1896; läroverkets bibliotekarie 1866; medl. af Nord. Oldskr. selskab i Köpenhamn; korr. led. af Vitt.-, Hist.- o. Ant.-Akademien 1875; led. af Samfundet för utg. af handskr. rör. Skand. historia 1886. Utg. skrifter, se Linnström och tioårs-katalogerna.

Hans bibliotek, omkring 6 à 7,000 voll., består af naturvetenskapliga arbeten, historia, fornkunskap, skönlitteratur och planschverk. Af rariora må nämnas Liturgia Svecanæ Eccl. 1576 [»röda boken»] samt arbeten af Bureus, Messenius och Prütz. Endast öfver naturvetenskap har T. uppgjort fullständig katalog. Den innefattar öf-

---

* Carl Johan von Holthusen, öfverstelöjtnant (Ad. ättart. II: 315). Han har äfven utgifvit Mankönets fyra åldrar, Nykg 1787, samt Försynen, Sthm 1785; dertill ett krigsvetenskapligt arbete, se Sv. sköna litt. IV: 210 och Cat, Ups. I: 415.

ver 2,200 voll. — Bokegaremärket består i en liten litografierad etikett: K T ihopslingrade latinska typer (i blått tryck).

»Privata boksamlingar af större betydenhet finnas flera i Skara, som helt naturligt är i en gammal läroverksstad; den största och bäst ordnade är, såvidt vi veta, läroverksadjunkten och bibliotekarien K. Torins.» (Strömbom, Vägvisare till Kinnekulle . . . Skara och Lidköping, Sthm 1889, sid. 254.)

STENHÅRD, JOHAN LUDVIG OSCAR, född 1826; kammarskrifvare vid tullkammaren i Halmstad; död 1888.

Hans bokegaremärke: J. L. O. STENHÅRD. Typtryck å gult papper.

NISSER, GUSTAF WILHELM, född 1826; sjökapten; skeppsombudsman vid Sjömanshuset i Stockholm 1860; död 1883.

Hans bokegaremärke: G. W. N. i guldtryck å ryggen. Böcker med detta märke förekom å bokauktionen d. 26 Sept. 1888.

TOLL, JOHAN LUDVIG OSVALD, född 1826; öfverste för Norra Skånska Infanterireg:tet 1875; generalmajor i armén 1877; död i Stockholm 1889.

Hans efterlemnade boksamling såldes efter tryckt förteckning (1,745 n:r, voll.) 1889 d. 16 Okt. Någon del behölls af enkan. Böckerna voro märkta med en blåstämpel: *O. Toll* (facsimile).

CERVIN, HELENA ANDRIETTA, född i Jönköping 1826; gift 1849 med kyrkoherden C. A. v. Sydow; död i Venersborg 1893. Om hennes litterära intressen, se uppsatsen C. A. v. Sydow.

Bokegaremärke: ANDRIETTA i guldtryck, bemärkt å M. af Pontins Anteckningar öfver Natur, Konst och Vetenskap, Sthm 1831.

SPRENGTPORTEN, MAGNUS WILHELM, friherre, son till öfverståthållaren Jak. Wilh. S., född 1826, död 1840.

Bokegaremärke: M. W. S. i guldtryck, bemärkt å Stiernhielms Musæ Suethizantes, Sthm 1834.

HEDENSBERGS BIBLIOTEK.

Den förste kände egaren af Hedensberga eller Hinsberga (nu Hedensberg), säteri i Tillberga socken, Vesterås län, var Matts Kettilmundsson, hvilken 1306 omnämner egendomen i sitt testamente. Den tillhörde sedermera bl. a. Nils Skatman, Finved Finvedsson (Leopard), Olof Djekne och Carl Knutsson Bonde. Efter den sistnämde öfvergick egendomen till riksrådet Nils Gyllenstierna, som lemnade den i morgongåfva till sin fru, Sigrid Eskilsdotter. Vid boskiftet efter henne, 1528, fick Christina Gyllenstierna, Sten Sture d. y:s enka, Hedensberg. Efter henne öfvergick egendomen till hennes son, Svante Sture, och dennes hustru, Märtha Leijonhufvud (»Kung Märtha».) Dessas dotter Anna ärfde Hedensberg, men efter hennes make Hogenschild Bielkes afrättning (1605) indrogs egendomen till kronan samt förlänades (1607) till hertig Johan af Östergötland. År 1766 köptes Hedensberg af friherre Carl De

Geer, som af egendomen 1777 gjorde ett fideikommis till sin dotter Charlotte, gift med generallöjtnanten frih. A. R. Du Rietz. För närvarande innehafves Hedensberg såsom fideikommiss af den sistnämdes dotterdotters son, grefve Gustaf Malcolm Hamilton, född 1826, student i Lund 1844, egare af Tåckinge och Brånnarp samt disponent på Sperlingsholm i Halland 1853—1865.*

Hufvudbyggnaden är uppförd på 1740-talet af landshöfdingen P. Drufva. Inom denna byggnad förvaras — förutom bibliotek — vackra, rikhaltiga och dyrbara samlingar af antika möbler, verktyg och vapen af flinta, snäckor, porslin, deribland en Wedgwoodsbål och en ytterst värderik kopp af blått Sevres med Louis XVI:s porträtt, m. m. samt en större samling taflor i olja och pastell samt skilderier af äldre holländske, italienske och svenske mästare, bildad till sin förnämligaste del af Hornska samlingen å Fågelvik och Ekebladska å Stola, hvarjemte bidrag till denna samling äfven erhållits från Wahrendorffska tafvelgalleriet å Sturehof och Flemingska å Lydinge.**

Biblioteket å Hedensberg utgöres af omkring 4,000 volymer. Det är bildadt genom sammanslagning af riksrådet grefve Claës Ekeblads († 1770), generallöjtnanten frih. Carl Gustaf v. Liewens († 1809) och majoren, öfverstekammarjunkaren grefve Gustaf Pipers boksamlingar. Biblioteket är — liksom tafvelsamlingen — genom testamente af den sistnämde tillfallet grefve Pipers dotterson, Hedensbergs nuvarande egare, och biblioteket har af densamme blifvit tillökadt genom inköp af nyare litteratur och dyr-

---

* »Grefve Gustaf Hamilton, nu å Hedensberg, var åren 1853—1865 disponent af Sperlingsholm. Hans valspråk under 12 år der tillämpadt: »landbondens väl är husbondens väl» gör honom, som sådan, ännu saknad». (P. v. Möller, Hallands Herrgårdar, sid. 97.)

** Beskrifning öfver konstsamlingarne på Hedensberg, af O. Granberg, läses i Aft. Bl. 1884 $^{11}/_{12}$ under rubriken »På Hedensberg».

bara planschverk. Betydligaste delen af biblioteket utgöres af fransk litteratur från förra århundradet och början af detta, deribland den 1784 o. f. å. i 69 band utgifna stora praktupplagan af Voltaires verk, arbeten af Rousseau, Néricault-Destouches (Oeuvres dramatiques, 10 vol. 1774), Molière, Racine och Corneille, »Brochures de Cardinal Mazarin» (Antwerpen 1643; exemplaret har tillhört C. G. Tessin) m. fl., de flesta inbundna i dyrbara kalfskinnsband. Bland boksamlingen må vidare anmärkas ett större urval af svensk dramatik från 1780- till 1820-talet; flere Wisingsborgstryck; en rikhaltig kollektion böcker och broschyrer om Napoleon I (samlad af grefve G. Piper); *Livre d'Or de la noblesse de France, par M:r de Magny* (4 vol., praktverk med stora kolorerade vapen); *Versailles Salle de Croisade, par M:r Ch. Howard; Danske Kongeloven av 1709* (såväl text som illustrationer graverade i koppar); *Some briefs particulars regarding the arrival of Marquis of Douglas and his illustrious bride, Her Highness the princess Marie of Baden at Hamilton palace* (Glasgow 1845), ett ytterst dyrbart illustreradt praktverk, utdeladt till den skotska hertigliga slägten Hamilton och dess fränder eller vänner; *Midnattssolens rätta och synliga rum uti Nordlanden* (1695); *Doctor Syntax's Reise;* vapenböcker, egendomsbeskrifningar, fornminnesskrifter, genealogi, heraldik, en stor samling almanackor, en dito svenska tidningar från 1700-talet och första fjerdedelen af 1800-talet m. m. Till biblioteket hör ock en värderik gravyrsamling, mest af äldre datum, samt en mängd dyrbara handskrifter, bland hvilka senare särskildt må nämnas: 4 permebref af Bo Jonsson Grip; *Fält Book hvilken Hans Kongl. May:t Konung Carl den XII med sig fört utur Turkiet och städse hos sig haft Gifven med egen hand af högstsalig konung Carl XII til Fältmarschalken Friherre Carl Hindric Wrangel; Observationer under en Resa i Roslagen 1740 af Carl*

Gustaf von Liewen; Carl Gustaf Bondes anteckningar om bl. a. Carl XII:s fälttåg i Skåne; Christoffer Johansson Ekeblads dagbok 1621; Christoffer Ekeblads dito 1685; Claes Ekeblads dito 1684—1689; Anteckningar om friherre v. Liewens resa till Cassel för att underrätta dervarande hof om Fredrik I:s död; ett autografalbum, omfattande åren 1578—1583, med egenhändiga namnteckningar af prinsessan Catharina (Gustaf I:s dotter) och hennes gemål grefve Edzard af Ostfriesland, prinsessan Anna (Gustaf I:s dotter) och hennes gemål pfalzgrefven Georg Johan af Weldenz, Carl och Moritz Sture (Svante Stures söner), Axel Löwenkopf (Lejonhufvud), Sidonia v. Falkenstein, född von Daun, grefve Johan af Ostfriesland, en af furst Bismarcks förfäder: Ludolph von Bismarck, Nils Påsse, Jörgen Påsse, Pehr Hårdh, Jergen Bielke, Henrich Brahe, Hendrick Oxe, Ericus Bielke (»Hic scripsit Heidelbergii Anno ut supra 2 die Septembris 1581»), M. Lewen Kopf, en mängd af Ostfriesiska familjen, bland dem »Freulein Maria Pfaltzgrewin 1578» (Carl IX:s gemål?) m. fl.

Slutligen må nämnas en större, värdefull *autografsamling.* I denna förekomma bref och andra autografer af Carl v. Linné d. ä., Svedenborg, hertigen af Wellington, Walter Scott, Chateaubriand, Palmerston, Russel, Brougham samt svenska kungliga personer, från drottning Christina till närvarande tid, och en mängd märkliga svenska politiska personligheter. Bland sistnämda samling förekomma flere bref från den i konspirationen mot Gustaf III, invecklade grefve Fredrik Claesson Horn. Brefven äro skrifna under Horns landsflykt och ställda till ryttmästaren grefve Axel Hamilton, hvilken synes ha på ett lika vänskapligt som grannlaga sätt understödt den biltoge och hans talrika familj under dess i torftiga omständigheter framsläpade lif i Köpenhamn och olika platser i Holstein. Brefven lemna intressanta inblickar i Horns familjomstän-

digheter, Gustaf IV Adolfs förföljelse mot honom, marskalk Bernadottes i Hamburg inledda bekantskap med Horn m. m. Ur ett af dessa bref, dagtecknadt »Hösterkiöb près de Hirschholm ce 25 de Janv. 1800», meddela vi nedanstående utdrag, hvilket torde få ett desto egendomligare intresse vid erinran om, att det härflutit från den fanatiskt politiske svärmaren ett tiotal af år förut:

Mon cher Comte!

Il est de mon Sort, que ce qui m'interesse le plus, soit précisement ce dont je puisse m'occuper le dernier. C'est ainsi qu'une suite de choses désagreables, une serie de correspondances tèdieuses s'est opposé au devoir et au desir de repondre à Votre Lettre, la seulle agréable qui me soit venue de Suède durant toute une époque de 4 ans, et qui me parvint en vraie étrenne de noël. En verité, mon cher Comte, je suis si peu accoutumé au language de l'Amitié et de la Bienveillance, qu'il falloit l'Ecriture de Votre main, pour me convaincre, que ce que je lisois n'etait point un Rêve: au surplus mes yeux mouillés et ceux de mon Epouse, me prouvoient assès que j'étois très eveillé. — Je ne vous dis rien de plus sur cette matière. Autant vaudroit ériger un Temple à l'Immoralité et dresser un autel à l'Ingratitude, que de dupper un créancier tel que Vous. Cet aveu seroit mon dernier testament à mes Enfants, si je sentois approcher ma fin avant d'avoir pû acquitter ma Dette.

Dois-je Vous feliciter sur l'augmentation de Votre famille, que vous m'annoncés? pour parler en Citoyen; *non;* pour parler en Cosmopolite; *oui.* Car certes il n'existe pas de meilleur Pere de Famille que Vous. Puissiez Vous jouir de tous les delices attachés à ce titre, sans trop en, éprouver les soucis! Et que Votre Fils par les ressources d'une ame vigoureuse Vous fasse oublier ses infirmités physiques. — — — Je vous fais mes complimens sur la petite excursion de M:lle Votre Fille dans l'Etranger *Elle a vu beaucoup d'Aristocrates,* dites vous, *au point d'en etre infectée.* Je n'en suis point surpris. L'Elegance quoique factise, l'Affabilité quoique affectée, doivent cependant parroitre plus séduisantes à une jeune Demoiselle, toute sage qu'elle soit, que des principes Abstraites ou des manières brusques. Aussibien j'ai beaucoup à redire contre le ton ordinaire de nos braves Democrates, qui donnent tantot dans le Stoicisme, tantot dans le Cynisme. Or de ces deux extrèmes, l'un effarouche la Vertu Rigide, l'autre épouvante la Vertu Sensible. Pour qu'un Esprit Republicain puisse plaire aux Femmes, il faut qu'il sache reunir le Bril-

lant de Mirabeau au Pathétique de Rousseau; Et même reussiroit-il mieux par les Saillies du dévergondé Danton, que par les Aphorismes du sevère Sieyes. Voilà à peu près mes sentimens sur le Caractère du Beau Sexe. Mais que penser de celui du notre? Je crois, ma foi, que le Genre humain entier est effeminé au point à ne plus pouvoir produire rien de Mâle rien de Solide. Tout rate: tout avorte: Et garre, que les Monuments les plus Réels, que notre Siecle laissera à la posterité, ne soient des Ballons aërostatiques!!! — *Au Nord:* fait-on mine de demolir les Sanctuaires très-combustibles de certains monopoles; on en reste aux menaces, aux tentatives; et quelques fusils, couchés en joue, disperse toute la Fronde. *Au Sud:* renverse;-t-on les Empires, extermine-t-on toute une géneration; c'est pour établir la Dictature Perpetuelle! c'est pour fournir peutêtre aux malintentionnés les arguments les plus forts contre la bonne Cause. Ah! mon ami, pleurons sur le Sort des Mortels! ou bien s'il est possible rions-en, du moins pour donner le change au sentiment des amertumes individuelles, en relevant le ridicule des Calamités publiques.

* * *

Grefve Gustaf Hamilton meddelar i bref af $^{25}/_{4}$ 1893 att hans samling af svenska autografer och porträtt i kop-

pargravyr betydligt ökats genom uppköp, dels inom Sverige, dels från antiqvariat i Tyskland, samt tillägger: »Med leds-

nad finner jag mig hafva glömt, till beskrifningen öfver biblioteket här, uppgifva en af mina märkvärdigaste böcker, nämligen en i början af 1600-talet handtecknad och målad Dansk vapenbok. På första bladet står ofvanför Schleswig-Holsteinska vapnet: »Kong Christian den fjerdes Högloflige Hugkommelses Børn med Fru Kiersstin Munck Gaf hand dette Waben och kaldes dett Grefvinna till Schlesvig Holstein.»

Grefve Hamiltons Ex-libris (se vidstående afbildning) är tecknadt och utfördt af xylografen Kristian Hellström (1893) efter en originalteckning af grefve H. sjelf.

»Jag kommer att använda detta Ex-libris för mitt enskilda bibliotek, d. v. s. de böcker som jag sjelf skaffat mig», skrifver grefve Hamilton.

STRÅLE, GUSTAF HOLDO (adl. ätten n:r 87), född i Stockholm 1826; stud. i Upsala 1846; hofrättsex. 1847; auskultant i Svea Hofrätt och kanslist i Justitierevisionen s. å.; disponent vid Rörstrands porslinsfabrik efter faderns död 1853; riksdagsman i Borgareståndet; led. af Andra kammaren 1867—69, 1876—78, af Första kammaren 1878—1887; död 1896.

Den tid, som en omfattande affärsverksamhet (tillverkningen å Rörstrand tiodubblades sedan S. blef disponent) och en mängd kommunala uppdrag lemnade honom öfrig, använde han till studier i arkeologi, numismatik, bibliografi och konsthistoria, hvarjemte han utgaf flere större arbeten i keramik, *Alingsås Manufakturverk* (Sthm 1884), en diktsamling m. m. (Se Linnström, de tre tioårs-katalogerna och Biogr. lex. n. f.) Han var, som synes, en i flere afseenden litterärt anlagd personlighet, forskare, samlare, vitterlekare.

En stor del af det ansenliga och dyrbara bibliotek han hopbragt sålde han å bokauktion i Stockholm 1876 d. 17 Maj o. f. d. efter tryckt förteckning med titel: Samling af Utländska och Svenska böcker, hvilka försäljas å Stockholms Bokauktions-Kammare. Katalogen omfattar 4,048 n:r (voll.), största delen rariora. Af auktionspris må antecknas: Rudbecks Atlantica I—IV o. Atlas [del. IV i fotolit.]: 330 kr. S:a Birgitta [Reuelationes], Finit diuinum volumen omnium celestium Revelationum preelecte sponse christi Sancte Birgitte de regno Swecie. Lübeck Ghotan 1492. Fol. Originaluppl. med träsnitt af Vadstenabrodern Gerardus. († 1515):* 500 kr. (Göteborgs museum). Reuelationes sancte Birgitte, Nürnberg, Koberger 1500. Fol.: 102 kr. (Göteborgs museum). Reuelationes sanctæ Birgittæ, Romæ 1557. Fol. Fjerde uppl. utg. af Olaus Magnus: 101 kr. (frih. C. J. Bonde). Breviarium Upsalense. Sthm 1496. (Defect): 375 kr. (C. J. Bonde). Biblia. Ups. 1540, 41: 150 kr. (Klemm. Antiqv.). Thet Nyia Testamentet på Svensko, Sthm 1526: 110 kr. 10 ö. Alfabetum Rutenorum, Sthm van Selow u. å. [1640-talet] defect: 26 kr. (Bibl. i S:t Petersburg).** Liturgia Sveicanæ Ecclesiæ, Sthm 1576 fol. (»Röda boken»): 75: 50 (Klinckowström). Liturgia 1588: 49: 50. (Densamme). Eliæ, Paulus, Nogre Christelige Suar till the spörsmaal som Koning Göstaff etc. lodt wdgaa till sith gantsche Klerckerij. Khavn 1528: 101 kr. (Bonde). Wsselinx, W., Uthförligh Förklaringh öfwer Handels Contractet angåendes thet Södre

* Af denna svensk-ryska ABC-bok med böner, trosbekännelse o. s. v. finnes ej mer än ytterligare två kända ex., det ena i Kongl. Bibl. och det andra i grefve C. Snoilskys ego, båda kompletta.

** På första bladet fanns en anteckning af erkebiskop Birger i Lund, att detta ex. gafs som allmosa till hans biskopsstol år 1514.

Compagniet, Sthm 1626 in 4:o: 90 kr. 50 öre; Kort berättelse om Wäst-Indien eller America, som elliest kallas Nya Werlden, Wisingsborg 1675: 45 kr. 50 öre. Reyncke-Fosz, Sthm 1621: 71 kr. Wällustens Twenne Blås-Bälgor, Sthm 1690 jemte Gripenhielms Geenswar, Hamburg 1691: 36: 95. Om Hoflefwernetz Förtreet... desslijkes... Bondewäsendetz Lustighet och beröm, Sthm 1629: 12: 50. Lutheri Catechismus öfwersatt på American-Virginske språket [öfvers. af Campanius Holm], Sthm 1696: 78 kr. Messan på Swensko, Sthm 1548: 40: 50. Johannes Magni Hist. Metropol. Ecclesiæ Upsalen., Rom 1560: 50: 15. (Westin): Olaus Magni Historia, Rom 1555: 49 kr. Messenii Disa och Blanckamäreta (1:a uppl.) betalades tillsammans: 52: 50. Nymäre Wijsor, Ups. 1637: 60 kr. C. G. Frediani ofulländade och outgifne Epitaphia et Inscriptiones Ecclesiæ Cathedralis Upsaliensis s. l. e. a. (Upsala 172—). Fol.* 44 sid.: 81: 50 (köptes af C. Snoilsky). Frölich, E. M., Eine Wahrhafftige Propheceyung über 2 Petr. 3, jemte 12 andra dylika skrifter af samma författarinna, den »tausendjährige Prophezinn» (Amsterdam 1686—1688, om dessa skrifter, se Alnander, Hist. libr. prohib. p. 27): 48: 10 (köptes af C. Snoilsky).

Den 21 Oktober 1876 sålde Stråle en samling böcker, som genom någon försummelse ej kommit att upptagas i föregående katalog, utgörande en stor del af den då tryckta anonyma katalogen, som äfven innehöll andras böcker.

Den 6 Maj 1887 försålde Stråle å bokauktion i Bu-

---

* Ej upptagen i Warmholtz. De, der under n:ris 1881, 1882 upptagne arbeten af Frediani, återfinnas i Stråles katalog under n:r 2,297 o. 2,298.

kowskis lokal, efter tryckt förteckning * en »sällsynt och vald samling äldre svensk teologisk litteratur samt dyrbara planschverk», deribland en rikhaltig S:a Birgitta-litteratur (under n:ris 29—50). Af auktionspris må antecknas: Breviarium Upsalense: 302: 10. Breviarum Lincopence: 225: 10. Breviarium Arosiense: 79 kr. (Dessa tre breviarier inropades af bibliotekarien Cronhamn för Musikaliska akademiens bibliotek.) Liturgia 1576 (»Röda boken»): 82 kr. Liturgia 1588: 40 kr. Nicolais (»Kloster-Lasse») Enchiridion. Thet är then lille och reene Cathechismus, Wittenberg 1591:** 82 kr. Olaus Petri, Orsack hwar före Messan böör wara på thet tungomål som then menighe man forstondelighet är, Sthm 1531 (4:o): 75 kr. Dens., Een Christelighn formanig til clerekrijt, Sthm 1528: 50: 50. — Hela samlingen teologisk litteratur samt »diverse» (13 n:r) utgjorde 362 nummer: 3,425 kr. eller nära 10 kr. numret, måhända den högsta siffra, som i vårt land nåtts för någon samling, i förhållande till nummertalet. Planschverken utgjorde 95 n:r. Auktionssumman för dessa uppgick till 1,054 kr. Sist såldes, efter skrifven förteckning, 50 st. gravyrer i ramar.

Den 18 April 1888 försålde Stråle ånyo en samling böcker, efter tryckt förteckning, i Bukowskis lokal. Förteckningen, 1,086 n:r (voll.), omfattade svensk och allmän historia, krigsrelationer och likpredikningar. Om denna auktion lästes i Nya Dagl. Allehanda d. 19 April s. å.: »Den dyrbara boksamling, som i går såldes hos hr Bukowski, hade just ej lockat många köpare, såsom helt na-

---

* Denna förteckning, N:o 34 af Bukowskis kataloger, upptager från sidan 27 »Planschverk m. m.», hvilka såldes för kapten J. E. Hagdahls räkning.

** Om denna ryktbara smädeskrift, se Hammarsköld, Förtekning på... Schole- och Undervisnings-Böcker, Sthm 1817, sid. 203, 204; och Schück, Sv. Litt. hist., Sthm 1890, sid. 263.

turligt var på grund af dess innehåll, och prisen voro i allmänhet billiga, med undantag för ett och annat nummer, som blef föremål för en lifligare täflan. Af mera framstående pris må nämnas: Adler Salvius, Reasons for which Gustavus Adolphus etc. 1630, 17 kr.; Gustaf I:s bibel, 111 kr.; Die untrewe Margrethe Brahe,* 1661, 34 kr.; Brasck, Comedia om Tydske kriget, 19 kr.; Brenner, Thesaurus, exemplar på stort papper, 25 kr., Bureus, ABC-boken 1624, 20 kr.; Carve, Compendium belli germanici 1643, 20 kr.; Dante 1493, 16 kr.; La defaicte etc., 1631, 30 k.; Fowler, History of the Troubles of Suethland and Poland 1656, 78 kr.; Garissolius, Adolphidos libri XII 1649, 30 kr.; Hulsius, Den onderganck des roomschen arents 1642, 30 kr.; The Swedish Intelligencer, 5 delar, 30 kr.; d:o, blott första delen, 1634, 70 kr.; Jamblichus, De Mysteriis, Venetiis 1516, 15 kr.; Letters relating to the mission of Th. Roe, 1875, 30 kr.; Liturgia Suecanæ ecclesiæ, 1576, 40 kr.; Zelands low, 1565, 17 kr.; Joh. Magnus, Historia 1554, 20 kr.; Ol. Magnus, Historia 1555, 44 kr.; d:o, 1567, 29 kr.; d:o fransk öfversättning 1561, 50 kr.; d:o tysk öfversättning 1567, 30 kr.; d:o engelsk öfversättning 1658, 27 kr.; densammes Metropolis ecclesiæ Upsal. 1557, 100 kr.; Manley, Late warres in Denmark, 1670, 30 kr.; Meadove, Wars betwixt Sveden and Denmark, 1675, 17 kr.; Messenius, Swanhuita, 1613, 20 kr.; Monro, Expedition, 1637, 70 kr.; Müller, Riga, 1662, 30 kr.; d:o Kriegs- und Fredens-Posaune, 1662, 25 kr.; Necker, Regenten Spiegel, 1633, 20 kr.; Plinius, Paris 1532, 23 kr.; Pomo, Delle guerre di Ferdinando e Gostavo Adolfo 1633, 25 kr.; A relation of The

* Blott facsimile-tryck. Sjelfva original-trycket saknas till och med i Kongl. Biblioteket.

life of Christina 1656, 26 kr.; Reyncke Foss, Sthm 1621, 30 kr.; Rudbeck, Atland, 3 delar och atlas, 200 kr.; d:o, första delen på latin 1696, 200 kr. [dessa båda sistnämda återropades]; Russel, Two battels of Lypsich and Lutzen, 1634, 70 kr.; Saxo, Paris 1514, 24 kr.; The new starr of the north 1632, 32 kr.; Stiernhielm, Antiope etc., 25 kr.; Tessin, Faunillane, 1767, 60 kr.; Voisenon [?] Kærleksbalck, Paris 1740, 40 kr.; Örnewinge, Imagines och Genealogia Brahæa, 47 kr.; Örnhjelm, Vita Ponti De la Gardie, 18 kr. — Bland krigsrelationer, fredstraktater m. m. må nämnas: Gustafs erklerung 1546 (4:e kända ex.), 43 kr.; Radts der Stadt Lübeck ursachen 1564, 14 kr.; La bataille sanglante etc., 1632, 20 kr.; Lettera (om Lützen) 1633, 27 kr.; Altieri, Relatione, 1634, 26 kr.; Teutschlands warhafftes interesse, 1675, 26 kr. För öfrigt hade priset å dessa små häften sjunkit betydligt, sedan den senaste stora samlingen i höstas såldes, då antagligen de få spekulanterne å dylika tillfredstälde sina begär för längre tid. Af de nära femhundra äldre likpredikningarna såldes blott en mindre del, som af spekulanter särskildt begärdes, till pris mellan 1 och 4 kr. stycket. — Hela auktionen inbragte öfver 3,000 kr. Bland köpare voro de hufvudsakligaste: Kongl. Biblioteket, frih. Bonde, grefvarne Trolle Bonde och Snoilsky, frih. Silfverschiöld, hrr Bukowski och Eskilsson m. fl.»

En femte bokauktion höll Stråle d. 20 o. 22 Oktober 1888 i Bukowskis lokal, efter tryckt förteckning, å en »rikhaltig och dyrbar boksamling [mest tysk, fransk och engelsk], omfattande historia, konst- och konstindustri, arkeologi, vitterhet, resebeskrifningar m. m.». Katalogen upptager 1,154 n:r (voll.). Bland högre pris å denna auktion må nämnas: Lacroix, Les arts en Moyen age, 62 kr. 50 öre; Bigmore & Vyman, Bibliography of prin-

ting, vol. 1—2, 49 kr. 10 öre; Fortnum, Maiolica in S. Kensingt. Mus., 22 kr. 55 öre; Binns, Worcester pottery and porcelain 1751—1851, 21 kr. 10 öre; Howard, Hist. de la faience de Delft, 21 kr. 10 öre. — Bland de talrike spekulanterne märktes ombud för Kongl. Biblioteket, Nationalmuseum och utländska bibliotek.

Samtlige här ofvan nämde bokförteckningar voro anonyma, men af katalogen n:r 1 trycktes ett antal ex. å tjockt papper med ett extra titelblad: *G. H. Stråles Boksamling*.

Stråles efterlemnade böcker* såldes, efter tryckt förteckning, å Stockholms Bokauktionskammare 1897 d. 6 Febr. Katalogen, 782 n:r (arbeten), omfattar hufvudsakligast svensk och utländsk romanlitteratur, det öfriga historia och memoir-verk, deribland flera upplagor af de kända arbetena af Saxo Grammaticus, Johannes Magnus och Olaus Magnus; Messenius, Scondia Illustrata I—XV, Sthm 1700—1705; Anecdotes de Suède (sju ex. olika uppl.).

Brukspatron Stråles bibliotek kunde med skäl kallas en väl conditionerad boksamling. Med bibliofilens omsorg och smak lät han inbinda sina böcker dels i sprängdt kalfskinn, dels i marocko, med rik guldpressning i 16- och 1700-talens olika stilar, äfvensom i 1500-talets stil med väl imiterade inpressningar utan guld. Innan bokbindaren Gustaf Hedberg uppstod anlitade han uteslutande C. M. Andersson, sedermera till en del den förstnämde.

Stråles Ex-libris: *Vapnet* [3 pilar i kors] inom dubbel linieram. (Xylografi 1885.) Tre storlekar: för fol. o. qv., oct. o. duod. — Någon bok blef under hans gymnasist-tid stämplad G. H. S. å permen.

---

* Före sin död sålde han underhand en samling böcker till bankdirektör K. A. Wallenberg.

EKMAN, KARL EDVARD, född i Göteborg 1826; f. d. brukspatron å Finspong * i Risinge socken, Östergötland; f. d. led. af Första Kammaren; led. af Vetenskapsakademien och Landtbruksakademien. (Se vidare om Ekman: Nord. Fam. b. IV: 310.)

Brukspatron Ekman har med Finspongs bibliotek förenat, utom sina egna bokförvärf, såväl en del af sin, 1847 aflidne, faders kommerserådet Gustaf Henrik Ekmans boksamling, som ock efter sin svärfaders, öfverintendenten Franz Adolph von Schéeles död 1863, hela dennes bibliotek, bestående af omkring 900 arbeten i 1,500 band. (Se vidare art. *Finspongs Bibliotek.*)

De böcker, som tillkommit Finspongs bibliotek under E:s tid, äro märkta med en rund blåstämpel: *CE* i monogram, der omkring * FINSPONGS * BIBLIOTEK.

UDDMAN, AXEL VICTOR, född 1826; landtbruksingeniör i Statens tjenst 1854; R. V. O. 1873; död 1885. (Slägten är upptagen i Örnbergs Sv. Ättart. XII.) Utg. skrift, se Linnström.

Hans bokegaremärke: A. V. UDDMAN. INGENIÖR vid K. L. A.; R. V. O. [2 rader]. Svartstämpel.

EKSTRÖMER, NILS EHRENFRIED, född 1826; stud. i Upsala 1844; med. fil. kand. 1846; kir. mag. vid Carol. Inst. 1854; sjukhusläkare vid Gotlands nationalbeväring 1857 och lazarettsläkare i Visby 1858; död derstädes 1859. Tryckt skrift., se Sv. Läkare-Hist. n. f. I (Sthm 1873), sid. 206.

---

* Sedan 1884 eges Finspong af *Aktiebolaget Finspongs styckebruk.*

Hans bokegaremärke: EHR. EKSTRÖMER; derunder en staf, omslingrad af en guirland. (Oval svart stämpel.)

FLODMAN, GUSTAF TH., född 1826; stadsmäklare i Stockholm; död 1891 (sjelfmord).

Hans bokegaremärke: Gust. Th. Flodman ⁂ Stockholm ⁂ [oval blåstämpel]. Bemärkt å novellitteraturen från 1840-talet.

WACHTMEISTER, CARL ADAM, friherre, född 1826; kapten vid K. flottan; kammarherre hos enke-hertiginnan af Dalarne; död 1889.

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter skrifven förteckning, å bokauktionskammaren våren 1890. För sina böcker använde han följande bokegaremärken: 1. *Hjertvapnet* i guld. Permstämpel (helt liten) å planschverk: Svecia Antiqua et Hodierna; Illustr. London News; Carl XII:s fältslag m. fl. 2. *C. A. W.* med friherrlig krona öfver, i guld. Permstämpel. 3. *C A; W* i skrifstil sammanbundna. Svartstämpel. 4. *C A W* i monogram med friherrl. krona. Blindstämpel.

THEGERSTRÖM, CARL FERDINAND, född i Stockholm 1826; skådespelare vid Mindre teatern under Torsslow 1846—54; vid Södra teatern 1854—71; vid K. Dramatiska teatern 1871—1900.

Intresserad för botanik och särskildt mykologi har T. hopbragt omkring 200 dyrbara arbeten inom denna vetenskap, de flesta rikt illustrerade. Följande må omnämnas: *Cooke*, British Tungi (Hymenomycetes), London 1881—83. I—VIII. (800 kr.) *Fries*, Systema mycolo-

gicum, Lund 1821—22, Greifsw. 1829. I—III. *Fries,* Monographia Hymenomycetum Sueciæ, Ups. 1857, 1863. I, II. (40 kr.) *Fries,* Icones Hymenomycetum, 1867, 1884. Fol. I, II. *Stevenson,* British Fungi, Edinb. & London. 1886. I, II. *Quélet,* Flore Mycologque, Paris 1888. *Jacobi Theodori,* Tabernacemontani Kräuter-Buch, 1687, fol. (1,529 sidor och dertill register). *Baillon,* Dictionaire de Botanique, Paris 1876—92. I—IV. *Hallier,* Flora von Deutschland, 1880—87. I—XXX samt registerband. *Dietrich,* Forst-Flora. 6:te aufl. Dresden o. j. I—III. *Dippel,* Handbuch der Laubholzkunde, Berlin 1889—93. I—III.

GRILL, ANDREAS GUSTAF, född 1827; bruksegare, direktör i Jernkontoret; död 1890.

Hans efterlemnade boksamling (422 n:r), omfattande egentligen metallurgi, såldes å Filipstads stadshus 1891 d. 6 Maj.

SAMZELIUS, PER, född 1827; v. häradshöfding, statskommissarie, riksgäldsfullmäktig, inspektor för riksdagens bibliotek, led. af Första kammaren; död 1899.

Han egde en vårdad boksamling, omkring 2,000 n:r, mestadels juridik, statskunskap, politik, nationalekonomi, historia och statistik.

NERMAN, GUSTAF MAGNUS, född i Stockholm 1827; stud. i Upsala 1846; löjtnant vid Väg- och Vattenbyggnadskåren; major 1875; framstående författare i topografi och ingeniörvetenskap.

Major Nerman har egt en ganska stor och värdefull boksamling, synnerligast i den äldre nordiska historien, särskildt samlad med afseende på ett arbete öfver Stockholm under Medeltiden hvilket han har under händer. Öfver denna boksamling har egaren upprättat en systematisk katalog med följande hufvudrubriker: Historia, Geografi, Lagfarenhet, Språkvetenskap, Matematik, Blandade ämnen. Man finner här en rik samling svenska, norska och danska diplomatarier, rimkrönikor, äldre historiska arbeten, såsom Saxo Grammaticus, Den Danske Krønike, Khaffn 1610; Huitfeld, Danmarckis Riges Krønicke, Khvn 1652; Krantzius, Wandalia, Lüb. 1636; Messenius, Scondia Illustrata, Sthm 1700—1705; Olaus Magnus, Historia de Gentibus septentrionalibus, Rom 1555; Langebek, Scriptores rerum Danicorum, tom. I—IX, Khvn 1772—78, m. fl. Matematik, ingeniörvetenskap och byggnadskonst äro särdeles rikt representerade. — En del af sin boksamling, och deribland de mest värdefulla historiska arbetena, sålde major Nerman å Stockholms bokauktionskammare, efter tryckt anonym förteckning, d. 3 Febr. 1900. Katalogen omfattar 541 n:r böcker (voll.), 4 n:r kartor, 2 n:r klichéer och en bokhylla.

Hans Ex-libris: **G N** (sammanbundna), ofvanför: EX-LIBRIS, och nederst: två korslagda qvistar, alltsammans inom en cirkel. Litografi utförd, efter ritning af egaren, å Generalstabens litografiska anstalt 1893.

DRAKE, FREDRIK AMADEUS, född 1827; kapten i arméen, f. d. kapten vid Gotlands Nationalbeväring; död i Mjölby, Östergötland 1898.

En del af kapten Drakes boksamling försåldes å Stockholms bokauktionskammare, efter tryckt förteckning, 1888 d. 22 Sept. Katalogen upptager närmare 1,200 n:r, egent-

ligen historia och vitterhet. Böckerna voro märkta med en gul typtryckslapp: *A. Drake. №* ... [2 rader].

BJÖRNSTJERNA, ROGÉR MAGNUS EUGÈNE CURT, född 1827; generalmajor i Generalitetets reserv, f. d. Chef för VI Arméfördelningen. Bosatt i Stockholm.

Generalmajor Björnstjernas boksamling uppgår till mellan 3 à 4,000 band och utgöres hufvudsakligen af arbeten i krigsvetenskap, krigshistoria, resebeskrifningar samt vitterhet.

Hans Ex-libris: *Vapnet*, derunder *R. M. Björnstjerna.* (Litografi.)

HJERTÉN, JOHAN GUSTAF, son till psalmförfattaren, kyrkoherden Johan Hjertén, född i Hellstad, Skara stift, 1827; freqventerade några år Skara högre lärdomsskola; fick 1843 anställning hos sidenfabrikör Gust. Lagergren, innehafvare af f. d. Schönherr-Lundgrenska sidenfabriken;* kramhandlare i Stockholm 1856. Han har, såsom blind, ej på flera år kunnat utöfva någon affärsverksamhet.

Hans bokegaremärke: dels GUSTAF HJERTÉN å en bandeau, dels *Gustaf Hjertén Stockholm.* [Blåstämplar.] Synliga å skrifter öfver silkesodling och uppbyggelseböcker.

---

* Sidenfabriksindustrien i Sverige har på grund af det frihandelssystem, som började tillämpas på 1850-talet, i det närmaste gått under. År 1855 funnos i Stockholm *nitton* sidenfabriker; tillverkningsvärdet s. å. uppgick till 1,082,468 rdr b:ko (= 1,623,702 kr.). Nu finnas det *två* fabriker, hvilkas sammanlagda tillverkningsvärde ej uppgår till tredjedelen af nämda belopp. — Då efter franska handelstraktaten den ena fabriken efter den andra upphörde, tillföllo arbetare i mängd fattigvården och dyrbara stolar sönderhöggos till ved, sedan de blifvit förvandlade till skräp. Tiden har mer eller mindre hunnit igensopa spåren af de sorger, som dermed öfvergingo hela familjer; men ännu lefver det dystra minnet hos en och annan, som var med och fick *känna på.*

Under de år på 1870-talet, då Hjertén bodde i huset n:r 14 Skaraborgsgatan å Södermalm och disponerade trädgården derstädes, experimenterade han mycket med silkesodling. I *Berättelse om mulbärsplanteringen och silkesodlingen under år 1872, afgifven till Sällskapet för inhemsk silkesodling d. 31 Dec. s. å. af Sällskapets Förvaltningsutskott (Sthm, P. A. N. & S., 1873)* förekommer sid. 17—20 en intressant berättelse om nya metoder, som Hjertén uttänkt och tillämpat vid odlandet af ek-silkesmasken (Bombyx Yamamaï), och hvilka »kröntes med fullständig framgång».

QVANTEN, EMIL VON, född i Björneborg 1827; bibliotekarie hos konung Carl XV 1864—72; associé i Musikaliska akademien, skriftställare. Bosatt i Italien.

Hans boksamling innehåller företrädesvis arbeten i europeisk vitterhet samt politisk och kultur-historia.

Hans bokegaremärke, en typtryckslapp:
E. VON QVANTEN. **Stockholm.** Blasieholmstorg N:o 12. [Tr. i Helsingfors]. 3 rader.

FRANCKEN, GEORG WOLFGANG VON, född i Stockholm 1827; kapten vid Andra Lifgardet 1863; major i armén 1878; öfverstelöjtnant i armén 1884; död 1891. Han har utgifvit: *Berättelse* om Militär-Sällskapet i Stockholm (1877). *Matrikel* öfver Svenska Stora Landtlogen (1880). *Matrikel* öfver Stockholms stadsfullmägtige (1883). *Förteckning* öfver Stockholms Simsällskaps ledamöter (1882). *Förteckning N:o 2* öfver Stockholms Simsällskaps ledamöter (1885).

Öfverstelöjtnant von Francken egde en ganska vacker boksamling, hvilken uppgick till öfver 2,000 vol., omfat-

tande mest historiska, biografiska och militära arbeten, äfvensom frimureri. Särskildt förtjenar nämnas: en komplett samling af Krigsvetenskaps-akademiens handlingar; en komplett samling af Stockholms stadsfullmägtiges handlingar från dess början 1863, från hvilken tid v. F. tillhört samma korporation; en fullständig samling af almanackor från 1760-talet; fullständig samling af militär-reglementen; Post- och Inrikes Tidningar från och med 1849 i vackert bundna exemplar. Såsom bevis på ett ovanligt utpregladt ordningssinne må nämnas, att v. F. hade förvarat och egde fullständig samling af alla sina skolböcker, från den tid han intogs i Clara skola, till dess han afslutade sin kurs vid Carlberg. Såsom ytterligare bevis på samma ordningssinne må äfven nämnas, att v. F. från år 1847 tillvaratagit alla till honom ställda inbjudnings- och notifikationskort, äfvensom alla matsedlar vid middagar, som han freqventerat, hvilka sistnämda äro försedda med anteckningar öfver inbjudne. Det äldsta notifikationskortet är tillkännagifvandet om v. F:s födelse. Denna i sitt slag intressanta samling, som kan sägas vara verkligen unik, donerade han till Kongl. Biblioteket. — Hans efterlemnade boksamling såldes, efter af Larsson uppgjord tr. förteckning, 1891 d. 5 December.

Hans Ex-libris: *Vapnet* (fyra fält: två gyllene sparrar i blått fält och två örnar i gyllene fält) i litografiskt färgtryck. — Han hade äfven begagnat som bokegaremärke: en blåstämpel: *Vapnet* med G. W. v. F. under. På en och annan bok bemärktes en liknande stämpel i guld å permen. Samtlige böckerna voro å ryggen stämplade: G. W. v. F. i guld.

MÅNSSON, LARS, född på Tranemåla gård i Ringamåla socken, Blekinge, 1827; öfvertog Tranemåla efter sin

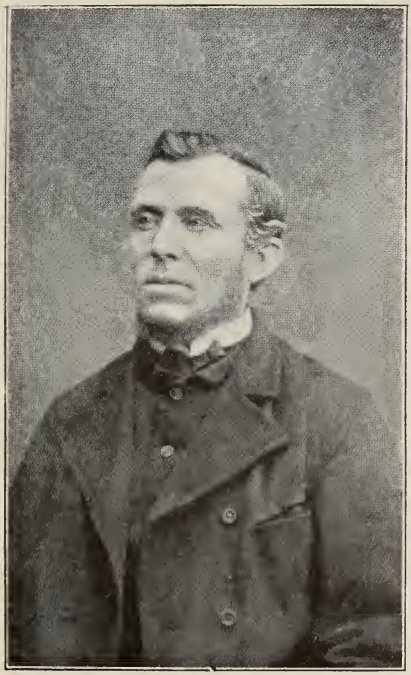

Lady Mauson

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

far 1851; riksdagsman för Bräkne härad 1875—1878; lefver ännu (1902) på sin fäderneärfda gård, hvilken gått i arf från far till son ända från danska tiden på 1650-talet.

Den första början till ett bibliotek på Tranemåla gjordes af Lars Månssons farfar, hvilken var bokälskare och hopbragte en samling böcker, deribland Wisingsborgstryck och gammalt danskt tryck. Samlingen tillökades af Lars Månssons far Måns Olsson (f. 1792, † 1851). Denna samling böcker, som Lars Månsson ärfde, var dock en obetydlighet mot hvad han sjelf hopbragte. De flesta af de ärfda böckerna voro för öfrigt i så dåligt skick att Månsson måste skaffa sig andra vackra exemplar.

Bibliomanien vaknade hos M. redan vid sju års ålder. Det var dock, egendomligt nog, ej den i hemmet befintliga boksamlingen som gaf honom impuls härtill, utan den enkla omständigheten att han af den då tolfårige Bengt Nordenberg erhöll i gåfva ett häfte af tidskriften Läsning för folket. Det var de å omslagen tryckta bokanmälningar och bokförteckningar hvilka väckte tanken på att samla böcker. De första acqvisitionerna utgjordes af »visor» och »historier», eller hvad man kallar skillingstryck. Så småningom ökades samlingen med mera voluminöst tryck, och vid faderns död 1851 hade Lars Månsson sin egen bokhylla, temligen väl försedd, efter hvad han sjelf tyckte åtminstone.

Efter faderns död måste han lägga band på sin lust att köpa böcker. Hemmanet han öfvertog var nämligen behäftadt med skuld och han beslöt att i första rummet betala denna. Dertill kräfdes många års ihärdigt arbete, men i slutet af 1860-talet voro i alla fall skulderna betalade. Derefter började Månsson med fördubblad ifver sina bokköp, dock skedde dessa med omsorgsfullt urval och boksamlingen blef systematiskt ordnad.

År 1875 valdes Lars Månsson till riksdagsman, och det året betecknar en vändpunkt i hans samlareverksamhet. Hittills hade han så godt som uteslutande lagt an på nyare litteratur, men från den tiden började han hopbringa sin dyrbara samling gammal litteratur samt rariora. Under riksdagsperioden blef han nämligen bekant med riksdagsmannen och bibliofilen Per Nilsson i Espö och genom denne åter kom han i beröring med Westin samt erhöll af honom dupletter ur hans rikhaltiga samling. Vidare blef han bekant med G. E. Klemming och dennes broder antiqvariske bokhandlaren H. Klemming. Den förstnämde bistod honom med råd och anvisningar och den sistnämde med anskaffande af sällsynt gammalt svenskt tryck. Lars Månsson hade äfven fint väderkorn att i klädstånd och lumpbodar få rätt på gamla sällsynta böcker. För öfrigt skänkte öfverbibliotekarien Klemming honom åtskilliga rariora samt hjelpte honom komplettera defekta verk, hvaremot Månsson emellanåt kom i tillfälle att lemna ett och annat i bokväg, som förut ej fanns i Kongl. Biblioteket.

Lars Månsson meddelar ($^{12}/_{10}$ 1887): »1875, då jag reste till Stockholm som riksdagsman, hade jag skrifvit katalog öfver de böcker jag då hade och slutade den med n:r 2,876. Nu uppgår den till 16,555 n:r, volymantalet dock vida större, ty för de sednare åren, 1879—1887, har jag upptagit hela arbeten, huru många band de varit, endast till ett nummer». I ett följande meddelande säger M. att han ej på bokauktioner köpt flertalet af sina böcker utan af enskilda personer, i prestgårdar och efter aflidna ståndspersoner i städer och på landsorten. — Med särskild förkärlek anskaffade M. allt som rörde Blekinge och Skåne, vidare allt som skrifvits af svenska qvinnor, samt öfver hufvud allt raritetstryck, Wisingsborgstryck samt böcker tryckta på svenska i Rostock, Dorpt, Riga, Reval och

Holland, äfvensom intressanta gamla danska tryck. Lars Månsson har alltid sökt få så prydliga exemplar som möjligt och då han vid inköp af samlingar fått medtaga äfven fula eller defekta exemplar har han försålt dem samt skaffat sig felfria i stället.

År 1885 upptimrade Lars Månsson i sin trädgård ett bibliotekshus försedt med jernbeslagna luckor »12 alnar i fyrkant och 3 våningar med hyllor på alla fyra väggar från golf till tak samt tvärhyllor i första och andra våningen». (Medd. af Månsson.) I *bottenvåningen* inrymdes: teologi (deraf en stor bibelsamling), vitterhet, topografi, geografi, naturvetenskap, historia, genealogi, skrifter utgifna af sällskap, akademier och lärda samfund, Wisingsborgstryck, manuskript oeh palæotyper ett skåp för rariteter samt för numismatik och en bokhylla för tidskrifter från samfund, der Lars Månsson blifvit kallad till ledamot. I *andra våningen:* tidningar och tidskrifter, disputationer, landtbruk och ekonomi, juridik, riksdagstryck, medicin, språk och landsmål, skönlitteratur, Gjörwelliana, planschverk, kartor m. m., »Speglar» (omkr. 200 n:r af under dylik titel utgifna arbeten i in- och utlandet), ströskrifter. — 1888 brandförsäkrades biblioteket för 29,000 kr.

Såsom bokegaremärke använde Lars Månsson först en svartstämpel: LARS MÅNSSON; sedermera följande stämpel i rödt:

Lars Månssons intresse för böcker delades ej af någon af hans 13 barn. Boksamlingen var äfven för stor och dyrbar för att efter M:s död kunna öfvertagas af någon

utaf dem. Inseende att samlingen efter hans död skulle skingras och dertill, såsom han skref, »gammal och uttröttad af släp med mitt tungskötta jordbruk i dessa tider då arbetslönerna kosta mer än hvad jordbruket ger», beslöt han sig för att, såsom han uttryckte sig, »medan jag lefver ställa om att mitt bibliotek kommer i godt förvar». Han önskade helst sälja det till något bibliotek för att sålunda sammanhållas. Det uppgick 1897 till 25,000 nummer. Efter på flera håll misslyckade underhandlingar om försäljningen, såg Lars Månsson sig nödsakad att (Maj 1898) sälja denna dyrbara samling, hvilken kostat honom omkring 40,000 kr., för — 8,000 kr.* Köparen blef hofjuveleraren Jean Jahnsson i Stockholm.** »Nu äro bokskatterna i tjogtals stora lårar förda på ångbåt till Stockholm, och det tömda biblioteksshuset lär skola säljas och bortföras såsom ej lämpligt till vare sig boningshus eller lada. Men minnet af Lars Månssons bibliotek skall fortlefva såsom ett egendomligt och vackert drag i svenske bondens historia i nittonde seklet». (Aft. Bl. 1898 $^{29}/_{10}$).

Huru det sedermera gick med Lars Månssons bibliotek, finner man af följande notis i Vårt Land 1898 $^{7}/_{12}$:

Tranemålasamlingen förvärfvad åt Göteborgs Stadsbibliotek. Sedan grosshandlaren August Röhss frikostigt erbjudit sig att ställa nödiga medel till förfogande, hafva i förgår bibliotekarien L. P. Wåhlin och ordföranden i biblioteksstyrelsen professor Warburg å Göteborgs stadsbiblio-

* »Jag lemnade allt i biblioteksbyggnaden utom några samlingsband som »Läsning för folket» m. m., äfven en stor del af hvad jag hade i bokskåp i mitt boningsrum. — — — Jag kunde ej längre sköta denna stora boksamling, hvartill behöfts särskild bibliotekarie». (Medd. $^{28}/_{10}$ 1898.) Relationer öfver Lars Månssons bibliotek läses i: *Svensk Bokhandelstidning* 1890 $^{25}/_{10}$; *Göteborgs Handels och Sjöfarts Tidning* 1895 $^{22}/_{5}$; *Aftonbladet* 1898 $^{29}/_{10}$. Se äfven notiser i *Vårt Land* 1895 $^{26}/_{4}$ och 1898 $^{7}/_{12}$; *Stockh. Dabl.* 1898 $^{7}/_{10}$; *Dag. Nyheter* 1898 $^{31}/_{10}$; *Stockh. Tidn.* 1898 $^{21}/_{11}$.

** Ej Klemmings Antiqvariat, som orätt uppgafs i tidningsnotiser.

TRANEMÅLA
SAMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

THE
JOHN CREERAR
LIBRARY

teks vägnar träffat öfverenskommelse med Klemmings antiqvariat * om förvärfvande af den berömda boksamlingen, omfattande mer än 25,000 nummer, företrädesvis äldre svensk, norsk och dansk literatur, åt Göteborgs stadsbibliotek för pris, som ej bekantgjorts. Från köpet är undantaget den del af boksamlingens svenska dramatiska afdelning, som Göteborgs stadsbibliotek icke behöfver för komplettering eller exemplarutbyte. Gifvaren har bestämt, att hvad som senare inflyter vid försäljningen af öfriga dupletter skall användas till fullständigande af boksamlingens inbindning.

ERICSSON, CARL JOHAN, född i Småland 1827; kallar sig å Choralbok, Sthm 1848: C. J. Ericsson, orgelnist och præseptor [!] i Ö. Vingåkers skola; skref sig någon tid derefter *K. J. Erixon;* under namnet *Eis* boktryckare i Vadstena och utgifvare af tidningen Göta 1854—55; »försvann» s. n. år från Vadstena; i förteckningen öfver ledamöterna i ett läraremöte 1868 är Erixon upptagen som folkskolelärare och orgelnist i Katrineholm; föreståndare för Stockholms Stadsmissions barnhem; grundade tillsammans med boktryckaren Hall *H. Halls Boktryckeri-aktiebolag* i Jönköping 1874, hvilket nämda år inköpte P. G. Bergs boktryckeri i Stockholm, som följande året öfvertogs af Erixon och drefs af honom under firma Nya boktryckeriet till 1877; emigrerade till norra Amerika, der han egnade sig åt predikareverksamhet, men lärer nu vara död.

Utgifna skrifter, se Linnström och första tioårs-katalogen.

Hans bokegaremärke: K. ERIXON. Tryckt i guld å bokrygg, Bemärkt å Hartmans Excursions Flora.

---

* Se föregående not.

NORDENBERG, LARS, född 1827; mångsidig handtverkare,* bosatt vid Tranemåla i Ringemåla socken, Blekinge. Han är broder till den berömde genremålaren Bengt Nordenberg och fader till artisten Henrik Nordenberg, båda bosatta i Düsseldorff.

Hans bokegaremärke: först L. NORDENBERG å en bandeau omkring en fjäderpenna [svartstämpel], sedan L. NORDENBERG, TRANEMÅLA [oval blåstämpel].

»Hvad min boksamling beträffar», meddelar Nordenberg (1/4 1900), »så är den ej stor, ungefär 300 band. Jag har haft mera, men öfverlät en del till L. Månsson den tid han samlade. Bland dem jag har qvar äro en del sällsynta. Nu för tiden är man så öfverflyglad af tidningar, att man ej har tid att läsa böcker så som förr. Jag har varit road af att samla antiqviteter, men har öfverlemnat en stor del till museer och samlare. D:r Hazelius i Stockholm har haft sina agenter att helsa på hos mig. Likaså en från Göteborg, som köpte en del värdefulla antiqviteter. Jag har dock ännu åtskilligt qvar, i synnerhet mynt.»

RYDBERG, ABRAHAM VIKTOR, född i Jönköping 1828,** student i Lund 1851; medarbetare i Göteborgs

* »Min granne, L. Nordenberg, har i ungdomen lärt som målare, men är mest snickare och urmakare, dessutom glasmästare, slaktare, murare, sotare, smed och skomakare. Här på orten är ondt om handtverkare, hvarför N. får uträtta hvarjehanda göromål.» (Medd. af Lars Månsson 16/12 1887.)

** Fadern var fanjunkaren, slotts- och fångvaktmästaren (motsvarande n. v. fängelsedirektörsbefattning) vid Jönköpings fängelse, Johan Rydberg, född 1787, död 1854. Modern: Hedvig Christina Duker (ej Dücker, som ofta förekommer), född 1795, död 1834 i kolera (Choleran i sin ryslighet, Jönkg 1835, sid. 18). Hon var dotter till revisorn i Kammarrätten Daniel Duker (1740—1812), död i Nässjö. — »Vom Vater hab' ich die Statur», kunde Viktor Rydberg säga med sin älsklingsskald Goethe. Det ideala draget, sin djupa evighetslängtan, hade han i arf från mödernet (Warburg, Viktor Rydberg, sid. 26).

Handels- och Sjöfartstidning; lemnade 1876 det regelbundna tidningsarbetet och höll under några år på uppdrag af styrelsen för Göteborgs stads undervisningsfond föreläsningar i filosofi och kulturhistoria; filosofie hedersdoktor i Upsala 1877 vid universitetets 400-års fest, till hvars firande han diktade sin berömda festkantat; en af de aderton i Svenska akademien s. å.; professor vid Stockholms högskola 1884, först i kulturhistoria, sedan i konsthistoria; död å sin villa Ekeliden under Djursholm 1895. Jordfästningen skedde i Klara kyrka d. 26 Sept., hvarefter liket fördes till Göteborg att der gravläggas.* Professor W. Rudin yttrade i sitt griftetal: »Den bortgångne har i sig förenat många stora egenskaper: han var tänkare, historieforskare, skald och dertill en allvarligt religiös sededomare.» C. Snoilsky sjöng:

Sekler skola flitigt lägga samman
Tankens underbara mosaik,
Värmas af den eterklara flamman,
Lyss till språkets magiska musik.

Själar, som af himmelsk längtan bäfva,
Skola höra siarstämmans ljud
Och i ekospåren ödmjukt sträfva
För att söka sanningen och Gud.

Hans samlade skrifter, afslutade med en biografi af K. Warburg, utkom efter hans död på Alb. Bonniers förlag.

Om sitt bibliotek lemnade professor Rydberg (1888), vid utgifvandet af första upplagan af detta arbete, följande uppgift:

»Min bokskatt är af mig redan i tidigare år grundlagd och efter hand förökad. Den grekiska och latinska litteraturen, kulturhistoria, filosofi och teologi äro förnäm-

* På hans kista lästes: *Desidera ardua, Desidera Deum.* [Sök det eviga, Sök Gud] och: *Tryggande sköld Mot förgängelsens slag Är evighetstanken.* Den förstnämda sentensen var inristad på en ruta i hans arbetsrum.

ligast representerade. Boksamlingen uppgår till omkring 3,000 volymer.»

Viktor Rydbergs boksamling, naturligtvis tillökad, finnes orubbad qvar i hans enkas ego.

Hans Ex-libris, efter ritning af honom sjelf,* xylograferadt af K. Hellström (1888), framställer det forna Jönköpings slott, der Rydberg var född. Midtelpartiet återgifver porten till det hvalf, som ledde till borggården. Tornen äro efter gamla ritningar. Det hela visar det under Carl IX:s och Gustaf II Adolfs regeringar uppförda slottet såsom det tedde sig på 1600-talet.** På tornen läses: DUKER och RYDBERG och öfver porten VIKTOR.***

Professor Rydberg lät sedermera utföra detta Ex-libris i mindre skala, omgifvet af en cirkelram, uti fototypi.

---

* »Jag har sjelf gjort ritningen efter i Kgl. Fortifikationens arkiv mödosamt uppletade original.» *V. R.*

** Slottet eller fästningen är för längesedan jemnad med jorden.

*** Viktor Rydbergs Ex-libris har en märklig likhet med Viktor Hugos. ehuru professor Rydberg vid komponerandet af sitt ej kände till den sistnämndes. Å Viktor Hugos framställes kyrkan Nôtre Dames båda torn; under dem framför porten läses HVGO i monogram, så anbragt, att det kan läsas för V. HVGO; uti en blixt ofvan tornen läses: »Ex Libris Victor Hugo». (Efter Poulet-Malassis, Ex-Libris Français, återgifvet i Hamilton, French Book-Plates, London 1892, p. 133.)

DÜKER
RYDBERG
VIKTOR

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

STARBÄCK, CARL GEORG, född i Falun 1828; lektor i historia och svenska språket vid Norrköpings läroverk; produktiv historisk och vitter författare; död 1886.

Hans efterlemnade boksamling i historia, fornkunskap, språkvetenskap m. m. såldes efter tryckt förteckning i Stockholm 1886 d. 27 och 30 Oktober. Katalogen, systematiskt uppgjord, omfattar 1909 n:r (voll.) böcker och 17 n:r »permbref och handlingar».

NORDQVIST, CARL JOHAN, född 1828; kronolänsman i Danderyds skeppslag; död på sin egendom Långängen i Danderyds socken 1898.

Hans bokegaremärke: C. T. NORDQUIST. Blåstämpel å titelblad.

Nordqvist var stor myntsamlare. Hans »Svenska Myntkabinett, som omfattade mynten från och med Olof Skötkonung till och med konung Oscar II, samt plåtmynt, polletter och utländska mynt», såldes efter tryckt förteckning (Bukowskis kat. n:r 125) i H. Bukowskis lokal 1899 d. 15, 16 o. 18 Nov. Auktionssumman uppgick till nära 29,000 kr. Katalogen omfattade 3,779 n:r »Sveriges och Finlands mynt»; 183 n:r »Svenska kongliga och offentliga medaljer»; en »Pollettsamling» 3,902 st. såldes i ett slag; diverse spelpenningar m. m. 89 st. (fem nummer); utländska mynt 278 n:r. — Pollettsamlingen jemte myntskåp slogs bort för 305 kr. Bland höga pris må antecknas: Knut Långes brakteat, slagen i Vesterås, 105 kr., Sten Sture d. y:s Stockholms-örtug 1512, 60 kr. 60 ö., Gustaf I:s Joakimsdaler, 1534, 156 kr., Riksdaler 1535, 150 kr., fjerdedels Joakimsdaler 1534, 262 kr., Åbo sextonöre, 1557, 166 kr., Johan III:s tiodukat 1586 (praktmynt af guld), 483 kr., halfriksdaler 1574, 161 kr., Sigismundsriksdaler 1594, 242: 50, Carl IX:s sextonmark 1607 (guld), 106 kr., Hertig Johans

riksdaler 1617, 125 kr., Gustaf II Adolfs sextonmark 1624, 236 kr., Tiomark 1625, 156 kr. (båda guld), Halfören 1625 (koppar, 2 st.), 140 kr., Nyköpingsören 1627 (koppar, 2 st.), 150 kr.. Arbogaören 1627, 76 kr., Christinas Wismarriksdaler 1637, 105: 05, Carl X Gustafs mark (u. å.), 135 kr., Carl XI:s Stralsundsriksdaler 1662, 151: 05, Carl XII:s tvådukat 1702, 110 kr., Fredrik I:s dukat 1724, 114 kr., Dubbelriksdaler 1727, 89 kr. Af plåtmynten: Christinas en dal. s. m. 1650, 301 kr., Carl X Gustafs 1656, 400 kr., Carl XI:s två dal. s. m, 1678, 285 kr., Carl XII:s fyra dal. s. m. 1717, 130 kr., två dal. s. m. 1718, 135 kr., Wismar 16-skilling 1715, 116 kr., Ulrika Eleonoras fyradaler s. m. 1720, 100 kr.

SANDER, NILS FREDRIK, född 1828; fil. d:r, kansliråd, skald och konsthistoriker. En af de aderton i Svenska Akademien; död 1900.

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning (1,869 n:r voll.), 1900 d. 10 och 14 Nov. »Auktionen gick förträffligt.» Försäljningssumman uppgick till 3,500 kr.

Hans bokegaremärke: Fr. S., stämpladt i guld å rygg.

PEYRON, GUSTAF OSCAR, född 1828; friherre vid faderns död; f. d. statsråd, generallöjtnant, generalbefälhafvare i första militärdistriktet.

Hans bibliotek, omkr. 2,000 band, omfattar svensk historia, militärlitteratur och vitterhet. (Medd. af ryttmästare G. Peyron $^{11}/_{11}$ 1898.)

Hans Ex-libris: Friherrliga Peyronska hjertvapnet (adl. vapnet n:r 2,312 Peijron) med friherrliga vapnets

crest; EX LIBRIS ofvan vapnet och G. O. PEYRON nedunder. (Litografi.)

LINDEBERG, C. W., född 1828; grosshandlare i Stockholm, vice konsul. (Står såsom sådan i adresskalendrarne 1850—1855.)

Hans bokegaremärke: *N:o . . . Tillhörig* C. W. Lindeberg j:rs *Boksamling* [inom rössjor, 4 rader]. Typtryck. En variant har: **C. W. Lindebergs** *Boksamling.*

Lindeberg donerade böcker till Strengnäs bibliotek. (Se uppsatsen öfver detta.)

HALLENBORG, BOLIVAR MAGNUS FREDRIK CARL WILHELM, född på Rydsgård, Skåne, 1828; student i Lund 1846; officersexamen 1849; löjtnant vid Skånska Husarreg:tet 1855; ryttmästares afsked 1860; led. af riksdagens Första kammare 1867—1892; led. af Landtbruksakademien 1877; död i Stockholm 1892.

Ryttmästare Hallenborgs boksamling å Rydsgård uppgick 1888 till omkring 2,000 voll. Med undantag af en samling äldre juridik m. m., som ursprungligen tillhört H:s farfars far, lagman Carl Hallenborg, hade ryttmästare Hallenborg sjelf hopbragt denna boksamling. Den omfattar hufvudsakligen historia, memoir-verk, landthushållning och skönlitteratur, deribland engelsk och tysk (Dickens', Thackerays, Schillers, Göthes m. fl:s verk), Crusenstolpes Ställningar och förhållanden komplett, äfvensom i det aldra närmaste fullständig samling af Crusenstolpes öfriga arbeten. Ett märkligt band må särskildt nämnas: Linnés Skånska resa, interfolierad och försedd med tillägg och rättelser af lagman Hallenborg. Biblioteket, sedan 1888 ökadt med omkr. 400 band, befinnes fortfarande å Rydsgård och

eges af ryttmästare Hallenborgs son, löjtnant Carl Axel Hallenborg. — Ex libris: *Vapnet* (torn, krönt hane-hufvud och två stjernor, i tre fält). Fototypi ur Klingspors senaste vapenbok.

ÅHMAN, LAURA WILHELMINA AMALIA, född 1828; musiklärarinna i Stockholm; död 1899.*

Hennes bokegaremärke: L. Å. inom oval punktram. (Svartstämpel.)

BERGH, EDVARD, född i Stockholm 1828; professor vid Akademien för de fria konsterna, berömd landskapsmålare; död 1880.

Hans efterlemnade böcker, planschverk, fotografier och studier såldes, efter tryckt förteckning, 1881 den 21 och 25 Maj å Stockholms bokauktionskammare.

SANDAHL, OSCAR THEODOR, född 1829; stud. af Vestg. nation i Upsala 1847; kir. mag. vid Carolinska institutet 1854; med. d:r i Lund 1863; praktiserande läkare i Stockholm, professor vid Carolinska institutet; död 1894. Utg. skrifter, se Bruzelius, Sv. Läkare-matrikel II: 718.

En del af hans efterlemnade boksamling »i historia, topografi, naturvetenskap, medicin m. m.» såldes, efter tryckt förteckning, i Stockholm 1894 d. 17 Nov. o. f. d. Katalogen, systematiskt uppgjord af L. P. Larsson, omfattar 3,288 n:r (voll.).

I böckerna bemärktes fem olika bokegaremärken: 1. OSKAR TH. SANDAHL. I. H. S. [: In hoc signo] M. L. [: Med.

* Hon var dotter till harpspelerskan i Hofkapellet, fru Pauline Åhman. (Dahlgren, Anteckn. sid. 558.)

lic.] omkring Linnea borealis, æsculapi-staf m. m. (Liten rund svartstämpel.) 2. OSKAR TH. SANDAHL * STOCKHOLM * (Oval blindstämpel.) 3. Oval blåstämpel med samma text. 4. M. P. A. [: Medico Pneumatiska Anstalten] i guld å ryggen. 5. KLOCKAN. (Blåstämpel.) Förekom i franska romaner. — De tre första (privata) märkena synas hafva varit nyttjade endast i hans ungdom och hufvudsakligen å naturvetenskapliga böcker. Den sista och kanske äfven n:r 4 hafva användts å böcker, tjenande till lektyr för patienterna, under det de sutto i »klockan». Om Sandahls medikopneumatiska anstalt och »klockan», se Bruzelii Matr. II: 717 och Hofbergs Biogr. Lex. II: 229.

NYSTRÖM, JOHAN GUSTAF, född 1829; possessionat, egde Stora Björkby i närheten af Stockholm, arrenderade Sågtorp, i senare år kassör på Barnängens fabrikskontor; död i Stockholm 1887.

Han egde en ej obetydlig boksamling, hvari särskildt var att märka en dyrbar samling Svedenborgiana, deribland Svedenborgs otryckta arbeten, utgifna i fotolitografi af Tafel. — Böckerne såldes under hand efter hans död.

Hans bokegaremärken: 1. N:o ..... J. G. Nyström STOCKHOLM, inom ram af rössjor [3 rader]. Typtryck. 2. JOH. GUST. NYSTRÖM STOCKHOLM [oval blåstämpel].

PONTÉN, DANIEL JUSTUS, född 1829; bruksförvaltare å Österström i Angermanland; död i Stockholm 1889.

Hans bokegaremärke: **D. J. PONTÉN. Österström.** Oval äldre blåstämpel, bemärkt i Gosselmans Resa i Columbia, Nyköping 1828.

DJURKLOU, NILS GABRIEL, friherre, född på Sörby, Nerike, 1829; stud. i Upsala 1847; kansliexamen 1854; e. o. amanuens i Riksarkivet s. å.; kammarherre; antiqvitetsintendent 1865; t. f. domänintendent i Örebro län 1883. Bosatt i Nerike sedan 1854 på hösten, först på sin egendom Sörby, sedan i Örebro.* Frih. Djurklou är led. af Vitt.-, Hist.- o. Ant.-Akad. samt för öfrigt af flera lärda samfund och blef filosofie hedersdoktor vid jubelfesten i Köpenhamn 1879. Såsom skriftställare har han utgifvit ett flertal antiqvariska och historiska uppsatser, se Linnström och tioårs-katalogerna.

Friherre Djurklous rikhaltiga boksamling fick 1856 en betydlig tillökning genom förvärfvandet af den Möhlmanska boksamlingen (se uppsatsen Jacob Möhlman). I Februari 1886 försålde frih. Djurklou sin dyrbara samling af äldre svensk och utländsk litteratur (ursprungligen hufvudsakligen den Möhlmanska) till frih. N. Silfverschiöld på Koberg, men genom påtryckning af G. E. Klemming afstod S. från sitt köp och lät Kongl. Biblioteket öfvertaga samlingen för 11,000 kr., som John Ericsson öfverlemnat för inköpet.**

Angående sin nuvarande boksamling meddelar frih. Djurklou (Örebro $^{21}/_{4}$ 1900): »Sedan jag till min frände, friherre Silfverschiöld på Koberg försålde mitt stora bibliotek och efter försäljningen af min landtegendom flyttat in till Örebro, kan jag knappast sägas ega ett bibliotek, utan blott en samling böcker och skrifter af hufvudsakligast archäologiskt, historiskt, biografiskt, genealogiskt och folkloristiskt innehåll. Antalet band är ej lätt att uppgifva, då sam-

* I Adelskalendern XII står frih. Djurklou sista gången som egare af Sörby.

** E. o. amanuensen A. Victorin började 1885 katalogisera boksamlingen, och sex ark blefvo tryckta hos Almkvist och Wicksell i Upsala men vid boksamlingens försäljning upphörde tryckningen.

lingen ej är förtecknad, men torde detta närma sig inemot 3,000, oberäknadt en mängd smärre skrifter, broschyrer och separattryck, hvarmed jag flitigt ihågkommes af literära vänner i skilda länder. Min samling omfattar nu mera nästan uteslutande nyare arbeten.»

Frih. Djurklous Ex-libris: *vapnet* med sköldhållare, inom fyrkant af linie. (Träsnitt, tryckt å glacepapper.)

ENGESTRÖM, LARS STANISLAUS BONAVENTURA VON (kallar sig Benzelstierna von Engeström) af kommendörsätten von Engeström, född i Posen 1829; grefve vid äldre half-broderns död 1871. Innehar flera fideikommiss, deribland Christiansborg vid Vesterås, som en gång egts af biskop Lars Benzelstierna. Bosatt i Posen i preussiska Polen, der han eger godset Rakovo.

På Christiansborg finnes ett ganska värdefullt och rikhaltigt bibliotek. Angående detta meddelar registratorn Joh. v. Engeström (Sthm $^{8}/_{7}$ 1899), »att, sedan i början af 1860-talet det gamla Engeströmska biblioteket skänktes till staten, Kongl. Maj:t den 13 September 1872 förklarat, att en del dupletter ej komme att af staten bibehållas; hvaraf grefve L. von Engeström tog sig anledning att göra framställning om utbekommande af större eller mindre del af ifrågavarande dupletter, och detta bifölls så till vida, att den 19 Augusti 1873 medgafs grefve von Engeström att af boksamlingen bekomma ett mindre antal böcker inom de gränser, Kongl. Bibliotekarien egde att bestämma. Kongl. Bibliotekarien var emellertid grefve von Engeström mycket välvillig, hvaraf följden var, att ett ganska betydligt antal böcker lämnades honom. Bland böckerna finnas mycket dyrbara planschverk.»

Sommaren 1899 fick Carl Broberg uppdrag att ordna och delvis katalogisera samlingen.

KLINGSPOR, CARL ARVID (adliga ätten n:r 195), född på Säby i Södermanland 1829; kadett 1843; korporal 1849; underlöjtnant vid Lifregementets dragoncorps 1850; andre löjtnant 1857; förste löjtnant 1859; ryttmästare och sqvadronschef 1864; riksheraldicus 1880; major i arméen 1881; afsked s. å. med tillstånd att i regementets reserv qvarstå; afsked 1894 med tillstånd att i armén qvarstå och fortfarande bära regementets dåvarande uniform. Numera aflidne preussiske friherren Otto M. F. v. Klingspor* har adopterat riksheraldicus Klingspor att för sig och efterkommande ärfva hans friherreskap, enligt adoptivbref, dat. Eckernförde d. 1 Nov. 1883. Riksheraldicus Klingspor är ledamot af flera lärda akademier och sällskap, se Wrangel o. Bergström Sv. Ad. Ättart. I: 633. Förutom vapenböcker och beskrifningar öfver ett stort antal herresäten har han utgifvit flera biografiska och historiska skrifter, lemnat uppsatser till Svenska familje-journalen, Stockholms Dagblad och Ny Ill. Tidning, Upsalaposten, Södermanlands läns tidning m. fl. samt under en följd af 22 år redigerat Upplands Fornminnesförenings tidskrift, som under denna tid utkom i 15 häften.

Riksheraldicus Klingspors boksamling består af närmare 5,000 voll. och dessutom öfver hundra kartonger, innehållande nära 2,000 småskrifter, mest biographica och topographica. Excerpter för tillägg af Svenska adelns ättartaflor, för alla slägterna, uppgå till öfver 3,000 ark. Boksamlingens hufvudsakligaste och värdefullaste innehåll rör sig omkring heraldik, adelshistoria, genealogi och ordenshistoria. Dertill kommer en stor samling Gjörwelliana, äfvensom en rikhaltig samling skönlitteratur. Bland rariora må nämnas: ett samlingsband af adelsprivilegier och förordningar rö-

* Son af öfverstelöjtnanten frih. Otto Reinhold Klingspor (f. 1750, † 1802, broder till fältmarskalken grefve M. Klingspor), landsförvist för delaktighet i Anjala-förbundet.

THE
JOHN CREAR

RIKSHERALDICUS C. A. KLINGSPORS ARBETSRUM (NÄSBY).

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

rande adeln, officielt tryck 1654—1809. Deribland förekommer: »Stadgar angående godsen och theres Reduction 1655», »Stadgar och Påbudh öfver Excessers och Oordningars afskaffande vid Adelige Troloffningar, gästebudh, barndoop och begraffningar», 1664; »Kongl. May:ts Stadga om olagliga Gifftermåhl», 1665; »Stadga och påbudh Öfver åthskilliga Oordningars afskaffande uthi klädedrägten», 1668. Ett samlingsband af ordningar vid tornérspelen på Ekolsund 1776, Stockholm 1777, Drottningholm 1785, 1799 och 1800, jemte »utmaningsbref» dels i original och dels i tryck. »Mandata Sigismundi», 1596, (komplett). En stor samling disputationer öfver ämnen, rörande adeln. En ytterst sällsynt variant af Svedbergs Psalmbok: Then Swenska Psalm-Boken. Med the stycker som ther til höra och på föliande blad vpteknade finnas, Uppå Kongl. Maj:tz nådigste befalning Af thet wyrd. Predikoämbetet Åhr MDCXCIII. Med flit öfwersedd, förbättrad och formehrad, Och Åhr 1694. i Stockholm af trycket vtgången. Stockholm, Uti thet af K. M. privilegerade Burchardi tryckieri, af Joh. Jacob Genath, Fact. (Aflång 12:o, 7 opag. och 321 pag. sidor.) Boken, som tillhört hofmarskalken grefve Carl Posse, C. A. Klingspors morfars far, är å permen stämplad ·:C.P:· De fyra latinska hymnerna, som i den s. å. tryckta upplagan förekomma både med latinsk och svensk text, förekomma här endast i svensk öfversättning. Af dedikationsexemplar må nämnas: »Baltische Ansichten», ett praktverk i tre band med tryckt dedikation »Die Kurländische Ritterschaft dem verdienstvollen Herausgeber des Baltischen Wappenbuchs dem Königlich Schwedischen Reichsheraldiker Arved von Klingspor 1882» och »Finska Wapenboken», konstnärligt kolorerad, en gåfva af Ridderskapet och Adeln i Finland med följande i förgylda bokstäfver å bokens baksida tryckta dedikation: Till rytt-

mästaren och riddaren Carl Arvid Klingspor af Finlands Ridderskap och Adel.*

Sedan 1898 är riksheraldicus Klingspor bosatt hos sin son löjtnant Arvid Klingspor på Näsby i Södermanland och hans bibliotek sammanslaget med sonens, som är ganska betydligt. (Se vidare art. Näsby bibliotek.)

Hans Ex-libris:

1. *Vapnet,* med krona och hjortar som sköldhållare, stående på ett postament; derunder: CARL ARVID KLINGSPOR. (Litografi.)

2. *Vapnet* i rund sigillform i medeltidsstil; omkring läses å en bandeau:

✠ Sigillum · Caroli · Arwidi · de · Klingſpor · milit ·

(Fototypi.) Detta märke synes vara en afritning, i något förminskad skala, af frånsidan till den minnespenning, som slagits öfver riksheraldicus Klingspor af numera aflidne regeringsrådet von Brakenhausen (i Berlin), som till geneal.-herald. föreningen »Herolds» heraldiska utställning 1882

* Riksheraldicus Klingspors bibliotek har förr befunnits å Nybyholm, säteri i Enköpings-Näs socken i Upland. Detta säteri har egts af flera adliga ätter, i senare tid af öfverstelöjtnant Carl Gustaf Klingspor och efter honom af sonen riksheraldicus Carl Arvid Klingspor. (N. v. egaren C. Ahlström.) I Hist. Geogr. Stat. Lex. säges att å gården finnes ett bibliotek och en samling porträtter af nuvarande egarens (C. A. Klingspors) förfäder. Den sistnämde meddelade $^{19}/_{6}$ 1895: »Biblioteket å Nybyholm som omnämnes i Geogr. Stat. Lex. är detsamma som jag har i Stockholm. Porträtterna äro äfven i min ego i Stockholm. De äro alla familjeporträtt och till antalet 27 st.». I bref af $^{3}/_{2}$ 1902 meddelar frih. K.: »Biblioteket vid Nybyholm uppgick endast till omkring 800 voll., det var sedan jag 1865 flyttade till Upsala, som jag synnerligast vid de Schröderska bokauktionerna samlade det mesta och dyrbaraste af mitt bibliotek. Ej allenast detta utan äfven porträtterna äro förenade med min sons samlingar vid Näsby.»

Sigillum · Caroli · Arvidi · de · Klingspor · Militis

CAROLI · ARVIDI · DE · KLINGSPOR · SIGILLVM · MILITIS

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

förfärdigade dylika minnespenningar öfver vissa af föreningens ledamöter. Se Numismatiska Meddelanden, X, sid. 34.

3. I medeltids sigillform: häst med harneskklädd riddare, å hvars sköld synes Klingspors vapen. I kanten:

SIGILLVM · EQVITIS ·
CAROLI · ARVIDI · DE · KLINGSPOR ·

å hästens schabrak synas 3 vapen: de Bruce, Posse, Staël v. Holstein.* (Litografi.)

»Riksheraldikern Klingspors två märken i medeltids stil höra till de bästa heraldiska afbildningarne i arbetet.» (F. U. Wrangel, Rec. i Autografsällsk. Tidskr. Dec. 1894.)

* * *

Förteckning öfver af C. A. Klingspor utgifna skrifter.

Om Klingsporska slägten. Örebro 1868. 36 sid. 8:o. Särtryck ur Svenskt biogr. lex. Ny f., B. 6., s. 367—401.

Upplands Fornminnesförenings tidskrift. Utgifven på föreningens bekostnad. B. 1 (h. I—V). Bidrag till Uppl. beskrifning. Stockholm 1871—76. B. 2 (h. VI—XIV). Detta band fortsättes. Stor 8:o.

Svensk Heraldik (i förening med B. Schlegel). Stockholm 1874. 4 + 121 + 3 sid. 8:o.

Den med sköldbref förlänade, men ej å Riddarhuset introduceraae Svenska adelns Ättartaflor, samlade och utgifna af etc. (i förening med B. Schlegel) Stockholm 1875. 4 + 409 sid. stor 8:o.

Anteckningar om Fasterna socken och Mörby slottsruin. Stockholm 1875.

Sveriges adel under 1600—1700-talen. Samtida minnesteckningar jemte anmärkningar, utgifven af etc. 2 band 1876—1877.

En gammal Karolin. Uppsats i Förr och Nu 1877, sid. 230—231.

Svenska slott. Engsö. Utgifvet af etc. (I förening med B. Schlegel.) Stockholm 1877. Praktverk 2 + 49 + LXXXX + 2 sid. 4:o + 5 pl.

Kulturbilder från 1600—1700-talen. Uppsatser i Sverige, Fosterländska

* »Vapnen å schabraket jemte mitt eget å skölden utgöra mina 4 anor, näml. fader Klingspor, moder Posse, farmor de Bruce och mormor Stael v. Holstein.» (Medd. af riksheraldicus Klingspor.)

bilder. (Stockholm 1877—1878). Sid. 167—168, 207—208. Innehåll: I. Riddarne af Avazu o. Wallasis. II. En prest mot sin vilja. III. Stadgande rörande adliga trolofningar, gästabud o. s. v. 1664. IV. En svensk ambassad i Berlin 1705. V. Stadgande för dem, som hålla hästar och vagn i städerna 1731.

Svenska Riksregalierna. Uppsats i Sverige. Fosterl. bilder. (I förening med B. Schlegel. Sthlm 1877—1878. sid. 47—48.

Konung Erik XIV:s kröning. Uppsats i Sverige, Fosterl. bilder. Stockh. 1877—1878. (I förening med B. Schlegel.) S. 90—95.

Uplands Herregårdar. Med beskr. text (i förening m. B. Schlegel). Teckningar och litografier af A. Nay. Stockholm 1877—1881. Af K. äro skrifna Aske (10 sid.), Bogesund (18), Djursholm (22), Edsberg (24), Eka (16), Ekebyhof (14), Ekebyholm (14), Frötuna (12), Gimo (14), Granhammar (20), Grönsö (28), Haga (34), Harg (20), Hjulsta (66), Kaggeholm (8), Marielund (10), Nybyholm (16), Näsby (14), Rungarn (12), Rånäs (18), Salsta (34), Signildsberg (6), Sjö (28), Strömsta (10), Sundby (12), Torsåker (10), Ådö (16), Åkeshof (10), Örbyhus (36). Rättelser o. tillägg samt Register till det hela, 68 sid. tvär-folio.

Om Uplands adel i äldre tider. 150 ex. särtryck ur tidn. Upsalaposten 1879—1880. Upsala 1880. 4 + 131 sidor liten 8:o.

Bjelkenstjernska grafmonumentet i Österhanninge kyrka. Uppsats i Sv. familje-journalen 1880, sid. 80—83.

Tidsbilder fr. 1600 och 1700-talen. Uppsatser i Stockholms Dagbl. 1880, n:o 226, 236, 244, 251, 252, 280. Innehåll: I. Ett bref fr. Sigrid Bjelke. II. Lars Kagg. III. En adlig begrafning 1662. IV. Kongl. sekret. Daniel Plaans frierie. V. Ett blad ur Embetsverkens Häfder. VI. Frih. Carl Gust. v. Lievens beskickning till Hessen Cassel år 1751. VII. Bidr. till Postverkets och lotteriens hist. VIII. Kongl. Matsedlar 1623. IX. Om Bellsta äldre egare. X. Om Ryska grefvinnan von Golowin.

Om Bellsta äldre egare. Särtryck i 100 ex. ur föreg. Stockholm 1881. 16 sid. liten 8:o.

Sveriges Ridderskaps och Adels Vapenbok. Ridders- och Adelsmän fr. och med n:r 465. Band 2—5. Sthlm 1874—1879. 390 pl. + 20 sid. text. 4:o.

Baltisches Wappenbuch. Wappen sämmtlicher, den Ritterschaften von Livland, Estland, Kurland und Ösel zugehöriger Adelsgeschlechter. Die Wappen sind gezeichnet von A. M. Hildebrandt. Stockholm 1881—82. 134 pl. m. titelblad + text sid. 97 + 2, stor 4:o.

Minnen från flydda tider. Stockholm 1884, 62 sid. lit. 8:o.

Sveriges Riksvapen. Af H. M. Konungen gilladt och stadfäst. 300 ex. på eget förlag. (Staten inlöst 100 ex. 1884.)

Sveriges Riks- och landskapsvapen. Af H. M. Konungen stadfästadt (till dekorering). 500 ex. 1885.

Svenska slott och herresäten. Tyresö, Horn, 1885; *Högsjögård* 1885; *Ås* (äfven i öfvers. till tyskan), *Ekensberg* 1886; *Ekenäs, Näsby* 1887.

Ett Svenskt Riksvapen. Henrik Totts vapen och grafminnen i Rewals domkyrka. Särtr. i 100 ex. ur Autograf. sällskapets tidskr. 1886.

Svenska Unionsvapnet. För Kongl. utr. dep. räkning 1886.

Sveriges Ridderskaps och Adels Vapenbok, omfattande alla kända såväl introducerade som ointroducerade ätters vapen 1886.

I Ny Illustr. tidning. Kult.-bilder från forna tider 1886—1887. *En bergtagning,* n:o 44. *Ett drag ur Gustaf II Adolfs lif,* n:r 45. *Riksgrefvarne Magni,* n:o 46. *Obehaglig inqvartering,* n:o 49. 1886. *Ett egendomligt fideikommiss,* n:o 6. *Landtresan,* n:o 18. 1887.

Handbok i praktisk vapenkonst. 1887.

Löfsund. Särtryck ur Södermanlands Läns Tidn. 1893. Nykg. 19 sid.

Ur en krigares minnen. Särtryck ur Södermnnlands Läns Tidning. Nykg 1893. 44 sid.

Kungl. Södermanlands regementes chefer. Särtryck ur Södermanlands Läns Tidn. Nykg 1893. 50 Sid.

Runö. Nya Dagl. Alleh. n:o 5. Extra blad n:r 1 $^{8}/_{1}$ 1898.

* * *

Under de 25 gånger jag rest utomlands — meddelar frih. Klingspor $^{3}/_{2}$ 1902 — har jag fört noggranna beskrifningar öfver allt hvad jag sett och gjort. De omfatta 4 digra band i stor qvart. Hvarje band är försedt med innehållsförteckningar.

BURENSTAM, CARL JOHAN REINHOLD, född 1826; stud. i Upsala 1848; fil. d:r 1854; andre sekreterare i utrikesdepartementet; legationssekreterare i Wien 1859; kammarherre 1860; ministerresident i Brüssel och Haag 1870; ministre plenipotentiaire 1884; afsked 1895; bosatt å sin egendom Tjelfvesta i Nerike. Han är känd som historisk forskare och skriftställare, se Sveriges offentliga biblioteks Accessions-Kataloger 1886 s. 84; 1887 s.

118; 1888 s. 116, 117; 1889 s. 199; 1891 s. 160; 1892 s. 173. (Jfr Tioårs-Register 1886—1895, Sthm, P. A. N. & S. 1896—98.) Äfven må nämnas ett arbete tryckt i 30 ex. för utdelning: Souvenirs de Tjelfvesta. Imprimé chez H. L. Smits, La Haye 1893, 312 pag., 8:o. (Med en mängd fotografier tillsatta i och vid texten.)*

Angående biblioteket på Tjelfvesta har egaren meddelat ($^{14}/_{10}$ 1897): »Böckerna här äro till allra största delen samlade af mig, ej mer än 2,376 voll. efter sista räkningen år 1895; f. n. kan man nog säga i rundt tal 2,400 hufvudsakligen i historiska, bibliografiska och litterärhistoriska ämnen. Om Drottning Christina finnes 43 utländska och 14 svenska arbeten, bland dem ett *unicum:* Le Voyage d'Anvers MDCLIV och en *ytterst sällsynt:* Philippe Nutius à la Cour de Suède 1652 af C. J. Nuyts, Bruxelles 1856, tr. i 50 ex., hvaraf blott ett till är allmänt kändt såsom befintligt å Kungl. Bibl. i Brüssel. Dessutom Tessins la Faunillane (köpt i Reims) och Hambræus relation om den Gäld etc. Paris 1662.» — Medd. $^{14}/_{11}$ 98: »Jag har nu på en del pergaments- och björknäfversband låtit måla mitt vapen som ex-libris med vederbörande färger och C B inunder och fortsätter dermed.»

Öfver den rikhaltiga samlingen af rariora som finnes i Tjelfvesta bibliotek har egaren upprättat förteckning. — Se vidare om biblioteket i Souvenirs de Tjelfvesta.

WERNER, KARL FREDRIK, född i Norrköping 1830; bokhållare i Stockholms stads Drätselnämnds 1 afd.

---

* Bellman har egnat detta ställe och dess d. v. egare, familjen Kempenskiöld, flera dikter. Se Carléns upplaga med de der förekommande illustrationerna, som äfven hafva afseende på Bellmans vänskap för nämda familj.

1860; tit. kamererare; R. V. O. 1893; afsked med pension 1895. W. är känd som litteraturhistorisk författare.

Kamrer Werner har bildat och utvecklat sin boksamling med hufvudsakligt afseende å de svenska ämnen, hvilka företrädesvis utgjort föremål för hans studium. Främsta rummen i samlingen intagas af: Svensk historia med dertill hörande memoir-litteratur och samlingar af historiska handlingar; person- och slägthistoria, med dertill hörande anteckningar samt flera tusen porträtt; litteraturhistoria med dertill hörande samlingar af Thorildiana samt af skrifter rörande striden emellan gamla och nya skolan, allt med historiska anteckningar; *tidningar och tidskrifter*, till stor del s. k. litterära, från och med Tidningar om the lärdas arbeten 1742 till närvarande tid, tillsammans närmare 700 band, samt en omfattande samling svensk vitterhet. Vidare förekomma samlingar af skrifter om konst, teater, undervisningsväsende, svenska språket, boktryckerier och tryckfrihet, akademier och samfund jemte af dessa utgifna handlingar; om orter och städer, förnämligast om Stockholm, med tillhörande samling af utsigter, kartor m. m.; om resor i Sverige och svenskars resor utomlands; kulturhistoriska skildringar; äfvensom skrifter i geografi, nationalekonomi och finans; kuriösa och rara skrifter i olika ämnen; illustrerade arbeten; en mängd s. k. upplagsböcker samt en omfattande samling af svensk bibliografi. Till den svenska afdelningen höra ock samlingar af gravyrer och stentryck, hvaribland sällsynta och kuriösa blad förekomma. En utländsk afdelning, upptagande historia, vitterhet m. m., är mindre omfattande. Hela biblioteket kan beräknas innehålla in nummertal, smått och stort, öfver 10,000. Därtill öfver 10,000 porträtt; gravyrer och litografier i stor mängd uti 2 digra portföljer; utsigter och andra ämnen i gravyrer, litografi, ljustryck, träsnitt m. m. uti 5 portföljer samt 70 smärre portföljer inneh. utklipp

och anteckningar, det mesta personhistoriska bidrag och rörande mest stockholmare.

W. öfverlemnade 1867 till Stadsfullmäktiges beredningsutskotts bibliotek, såsom gåfva, ett större antal äldre och nyare sällsynta böcker och handlingar rörande flera grenar af hufvudstadens kommunalväsende, och betygade beredningsutskottet genom protokollsutdrag W. sin tacksamhet för den värdefulla gåfvan. (Sv. Småsaker, Sthm 1870, I: 29.) Enligt gåfvobref af d. 24 Nov. 1900 (antaget af stadsfullmäktige d. $^{17}/_{12}$ s. å.) donerade han, på vissa vilkor, sitt rikhaltiga bibliotek, jemte hvad han vidare förvärfvar, till Stockholms stad för bildande af ett Stockholms stads bibliotek.*

Hans Ex-libris:

Litografi, här återgifven i fototypi.

Angående sitt Ex-libris har hr Werner lemnat följande utredning:

»K. F. W. äro initialer till mina namn. Årtalet 1894 angifver tiden för bokegaremärkets tillkomst och tillika, att hvarje med ifrågavarande märke försedd bok tillhört mig före 1895 års ingång. Jag har nämligen för afsigt att icke insätta märket i någon efter 1894 inkommen bok, åtminstone icke utan att ändra årtalet. Kolibrifågeln utgör en hänsyftning, hvilken många samtida förstå och hvilken nog i sinom tid blir allmännare bekant. Till dess må den,

* Se *Handlingar rörande K. F. Werners till Stockholms stad skänkta samlingar.* Sthm, Beckman 1901. 10 sid. in 4:o.

som finner det skäligt, antaga, att med »Kolibri» afses en skämtsam opposition mot »ex libris» på bokegaremärken.» *

RUNDBÄCK, JÖNS, född i Småland 1830; klockare i Säfve församling, Göteborgs stift; mångårig framstående riksdagsman såväl i Bondeståndet som Andra kammaren; död 1895.**

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt anonym förteckning, i Göteborg d. 10 o. 17 Okt. 1891.

OLDENBURG, JOHAN FRANS HENRIK, född i Lidköping 1830; kontorschef hos aktiebolaget Gustafsbergs fabriks intressenter i Stockholm; död 1896. Oldenburg var Sveriges, kanske hela Skandinaviens, förnämste numismatiker och efterlemnade den största enskilda myntsamling i vårt land.

Hans litterära verksamhet inskränktes till Beskrifning öfver J. F. H. Oldenburgs samling af svenska, svenska besittningarnes och landtgrefven Fredriks (Konung Fredrik I) hessiska mynt, Sthlm 1883, 496 sid., såvida man ej vill medräkna den summariska för-

---

* På tal om »kolibri» erinras man om följande dialog emellan bokförläggarne Oscar Lamm och Adolf Johnson:

»Nå, hr Johnson har ju slagit sig på förläggarskap af ornithologiska arbeten.»

»Hur så?»

»Jo, herrn har ju på stapeln hos Gernandts en tjock lunta om *colibris*.»

»Nej, arbetet handlar om *Ex-libris*.»

»Ex-libris, hva' är det för slag?»

(Budkaflen 1889 $^{16}/_{8}$.)

** En längre nekrolog läses i Vårt Land 1895 $^{30}/_{10}$, se äfven V. L. $^{4}/_{11}$ s. å.

teckningen öfver den medaljsamling, som han hembjöd till Göteborgs Museum. Denna förteckning, som näppeligen kan kallas en litterär produkt, trycktes i den af M. Lagerberg 1878 utgifna bok Till hvarje för fosterlandets höga minnen nitälskande medborgare i Göteborgs stad (se Bokkat. sid. 143). Denna bok utgafs ej blott, såsom i Bokkat. uppgifves, i 30 ex. (i praktupplaga in 4:o) utan äfven spriddes kanske i tusental in 8:o. Dupletter ur denna samling såldes sedan af museum 1884 och 1886 efter tryckta förteckningar der Oldenburgs namn utsattes på katalogerna. Äfven af katalogen 1884 (»Förteckn. öfv. Sv. kungl. o. ensk. skådepenningar, dupletter af Oldenburgs medaljsamling, Göteb. 1884») utgafs af Lagerberg en praktupplaga i stor 4:o i 100 ex. En dylik praktupplaga förekommer ock i några få ex. af hans egen förstnämda »Beskrifning». Af denna raritetsupplaga,* tryckt i blått med gula ramar, gingo 2 ex. på auktion (1897 $^{17}/_{20}$) å hans numismatiska bibliotek och betaltes med 34 kr. och 35 kr. Uti antiqvarisk bokhandel har för den begärts 75 kr. Ett obetydligt bidrag af Oldenburg finnes i Numism. Meddelanden (1872) V: 80—82. Det är en beskrifning öfver några medaljer i hans samling.

Att en så stor samlare som Oldenburg ofta lät anonymt sälja dupletter är naturligt. Dessutom sålde han flera gånger till Göteborgs museum och senast 1883 en stor medaljsamling, för hvilken han i tre olika poster 1883—1885 erhöll 48,000 kr. (Af denna samling sålde sedan Göteborgs Museum dupletter för 3,297 kr. 52 öre.) — Hans efterlemnade samlingar såldes, efter tryckta förteckningar (Bukowskis n:r 107, 108, 111, 113, 115, 119), å sex auktioner: 23 o. 24 Apr. 1897, 14 Maj s. å., 27 Okt. s. å., 26 o. 27 Jan. 1898, 3 o. 4 Maj s. å., 25 Jan. 1899. Å

* I grefve C. Snoilskys bibliotek finnes ett ex. deraf, bundet i helt juftband.

auktionen n:o 1 omfattade: 1,691 nummer, deraf 1,652 medaljer, 18 utl. mynt, 8 sedlar, 10 n:r diverse och 3 myntskåp. Auktionen n:r 2: 521 n:r miniatyrmålningar, konstindustriföremål, vapen m. m. Auktionen n:r 3: 234 n:r plåtmynt, 269 n:r numismatisk m. m., litteratur, 2 n:r myntlådor och myntskåp. Auktionen n:r 4: 1,113 n:r mynt fr. o. m. Olof Skötkonung t. o. m. hertig Johan af Östergötland. Auktionen n:r 5: 2,275 n:r mynt fr. o. m. Gustaf II Adolf t. o. m. Carl XII. Auktionen n:r 6: 1,501 n:r mynt fr. o. m. Ulrika Eleonora t. o. m. Oscar II samt 66 n:r äldre mynt. Enligt uppgift i Stockholms Dagblad 1890 $^{27}/_{1}$ uppgick »slutsumman af samtliga fyra Oldenburgska myntauktionerna» till kr. 180,476: 38. De omständligaste relationerna öfver auktionerna förekommo i Stockholms Dagblad. Auktionen d. 26 o. 27 Jan. 1898 var särskildt utmärkt för höga inrop (se Sthms Dagbl. $^{27}/_{1}$ o. $^{28}/_{1}$).

Oldenburgs bokegaremärke: *J H F Oldenburg* (i facsimile). Stämpel å försittsblad.

CEDERHOLM, ANDERS PERSSON, född i Efverlöfs församling i Skåne 1830; folkskollärare i Simris (l. Cimbris) 1854: afsked 1885.

Enligt uppgift skulle Cederholm vara »egare af det största bibliotek i Simrishamnstrakten». Han meddelar sjelf (Cimbris $^{2}/_{3}$ 1899): »Mitt bibliotek upptager något öfver 2,000 band och omfattar alla vetenskapsgrenar samt skönlitteratur. Många värderika och dyrbara verk finnas, äfvensom många planschverk.»

JEANSSON, GUSTAF MAURITZ, född i Kongsbacka 1830; student, godsegare i Halland. Gjorde cession och blef, på grund af bristande bokföring eller dylikt, dömd till någon tids enkelt fängelse, som han aftjenade och lemnade i medlet af 1860-talet fäderneslandet.

Det var Jeansson som gaf C. E. Gernandt idéen till utgifvandet af Svenska Familj-Journalen. Jeansson lär äfven verkställt åtskilligt litterärt arbete för nämda tidskrifts båda första årgångar.

Jeanssons ganska vackra boksamling, särskildt utmärkt genom dyrbara utländska planschverk, uppköpta af J. under resor, såldes å auktion i Kongsbacka 1859.

Hans bokegaremärke: G. M. JEANSSON i liten oval. (Svartstämpel å titelblad.)

NORDENFALK, JOHAN, född i Stockholm 1830; friherre vid faderns död 1846; stud. i Upsala 1849; fil. mag. 1857; e. o. amanuens i Kongl. Biblioteket 1860; * statsrevisor; led. af riksdagens Första kammare 1866—1875; led. af Akad. för de fria konsterna 1875; led. af riksdagens Andra kammare 1876—1881; led. af Landtbruksakademien 1879; preses i Akademien för de fria konsterna 1885; död 1901. »Friherre Nordenfalk», skref en biograf, »besitter en öfverlägsen konstnärlig bildning, praktiskt uppöfvad under vidsträckta resor. Sedan längre tid tillbaka gör han samlingar till en samtida svensk konsthistoria. Af arbetet, som tvifvelsutan blir af monumentalt värde, hafva prof meddelats i Ny Illustrerad Tidning och Allehanda för Folket.»

---

* Vid hans afgång från tjenstgöringen i biblioteket egnades honom d. 6 Maj 1861, å samtlige kamraternes vägnar, en versifierad afskedshelsning af e. o. biblioteksamanuensen C. F. Hellman. Tryckt i 16 ex.

VERITATE

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

Friherre Nordenfalk använde först nedanstående Ex-libris i 2 varianter, hvaraf detta är den större:

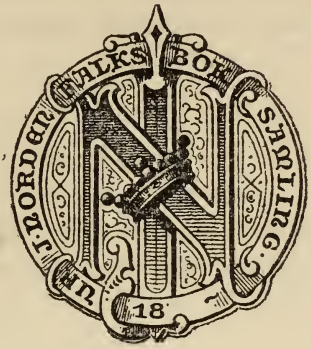

(Utfördt i litografi efter professor J. A. Lindbergs ritning.)

Sedermera etsade A. T. Gellerstedt i koppar efter F. W. Scholanders ritning ett Ex-libris, som framställer en sfinx beskuggad af växter hvilande å ett hugget granitsoubassement, mot hvilket vapnet med friherrlig krona hvilar; å en bredvid hängande bandeau läses: VERITATE ET FIDE [Genom sanning och trohet].

CEDERSTRÖM, CARL GUSTAF, friherre, född 1830; fil. och med. d:r; bosatt på Bråte i Wermland; död 1900. Utg. skrifter, se Bruzelius, Läkare-Matr. I: 171.

Han sålde en del af sitt bibliotek, efter tryckt anonym förteckning, i Stockholm 1896 d. 7 Mars. Katalogen omfattar 939 n:r (voll.). Böckerna slogos bort till vrakpris. Hela auktionsbeloppet gick till kr. 428: 12.

SCHWARTZ, CARL HERMAN FRITHIOF, född 1830; skådespelare, bokbindare; död i Stockholm 1884.

Hans bokegaremärke: * C. H. F. SCHWARTZ * STOCKHOLM. Oval svartstämpel, bemärkt i Rapps Memoirer, Sthm 1825.

SCHÖNMEYR, ALFRED CARL, född i Stockholm 1830; löjtnant vid flottan 1850; anställd i fransk örlogstjenst 1856—1860; kommendörkapten; död i Stockholm 1894.

Hans efterlemnade boksamling såldes af sterbhuset till antiqv. bokhandlaren R. Sahlberg.

GETHE, CARL MAGNUS FREDRIK ERLAND (adl. ätten Geete), född på Asvik, Kalmar län, 1830; stud. i Upsala 1847; Kansliexamen 1851; e. o. kanslist i Finansdepartementet s. å.; e. o. amanuens i Riksarkivet 1853; redaktör för tidn. Kalmar-Posten 1861 och s. m. af tidningarne Kalmar och Nya Kalmar; sekreterare hos Kalmar läns södra landsting; lasarettssyssloman i Kalmar; led. af riksdagens Andra kammare sedan 1891.

Den ansenliga boksamling, som sekreteraren Gethe med bibliofilens intresse hopbragt, fann han sig nödsakad att hösten 1884 försälja. Den tryckta anonyma förteckningen (Kalmar, Vestin 1884, 262 sid. 8:o) »öfver en större samling böcker, kartor, planschverk, kopparstick och musikalier, hvilka komma att försäljas på Stockholms Bokauktionskammare Lördagen den 25 Oktober 1884 o. f. d.» upptager 8,625 n:r (voll.) och dertill en mindre samling planscher af Chiewitz m. fl. samt en medaljsamling (i tenn) öfver svenska konungar af Hedlinger och Fehrman. Biblioteket, som dock ej var väl conditioneradt, utgjordes till väsentlig del af 16- och 1700-talens tryck, deri en mängd

rariora förekommo. Några af dessa må här anföras: Om Fandens fire fornemligste Døttre, Khffn 1622 [4:de uppl.]. [Lund, Gust.], Betänkande öfv. frågan: Om kallelsen til thet hel. pred. emb., Hamburg 1739. (Tillegnad biskop Humble och rigtad mot honom).* Biblia, Ups. 1541, alldeles komplett. (N:ris 38—80 upptager endast biblar, deribland flera sällsynta, såsom Lübeckeruppl. 1622, af Gustaf II Adolf förbjuden för tryckfelens skull.) Breviarium Arosiense 1513. Emporagrii Cateches 1669. Catechismus på American Virginiske språket 1696. (Petri, O.) Then Swenska Messan, 1531. Svenska Psalm Boken 1740. Ex. tillh. Ulrika Eleonora d. y., som antecknat: »bekomitt denna sköna Psalmbocken af bockbindaren Klem den 3 Maij 1740 om Lördagen Ulrica Eleonora». Baazii Sen. Invent. Eccl. Sveogoth. 1642. Björner, Nordiska kämpadater. 1737. (Med det indragna arket B af företalet.) P. Brahes Huszholdz Book. 1677. Messenii Scondia Illustrata I—XIII, XV [14:de delen utkom ej], Sthm 1700—1705, kompl. (F. Spanheim), Le Soldat Svedois, Roven 1639. [Warmh. 3,796.] Morins Öländska Resebeskrifning, Calm. 1780. (Gyllenhielm) Schola Captivitatis, Strengn. 1632 (1:a uppl.). Nicander, A. Lefnadsregler och ordqväden utur konunga och höfdinga styrelsen på heroisk vers. Calmar 1760. Reinich Fuchs, Sthm 1745. En Kort, Men Ganska Tydlig Undervisning, At Lära Dansa, Jämte Bifogade Flere Contra Dants-Tourer, Till De mindre förfarnas otroliga nytta. Vexiö 1785. (Slipprig satir. Förf:n, som kallar sig Joseph Capriole, var krigsrådet G. F. Koskull. Boken är högst sällsynt, se Manderströms katalog n:r 2978.) Bland samlingsband af program m. m. må särskildt bemärkas n:ris 6,720, 6,721

* Om denna skarpa »smädeskrift», se Ny Smål. Beskr. I: 564. Jemför dermed noten sid. 342 i Sv. Sköna litt. I (1:a uppl.), sid. 342.

innehållande, komplett samling, Teateraffischer från Kalmar från 1813 t. o. m. 1847. Denna collection skall ha hopbragts af en teater-»reqvisitör» i nämda stad vid namn Kompass, hvilken härmed gjort forskningen en god tjenst: den nämda affischsamlingen — hvilken inropades för Kongl. Bibliotekets räkning — är nämligen en rikhaltig källa för svenska landsortsteaterns historia under detta århundradets första hälft.

KARLSON, KARL FREDRIK, född 1831; stud. i Upsala af Södermanl. Nerikes nat. 1848; fil. mag. 1857; lektor i latin och svenska vid Örebro h. allm. läroverk 1864; kyrkoherde i Nyköpings östra församling 1882; kontraktsprost och inspektor för Nyköpings högre allm. läroverk 1884; L. N. O. 1885; död 1900. Karlson var en mycket framstående latinare, han var ock en nitisk lärare, som förstod att gifva intresse och lif åt de klassiska studierna vid läroverket. Han utöfvade äfven en ej obetydlig skriftställareverksamhet. Så utgaf han Börks drama Darius med litteraturhistorisk inledning och anmärkningar samt egnade ingående studier åt Örebro läroverks historia, hvilka sedan alltjemt fortsattes och nu föreligga afslutade i fem delar: Blad ur Örebro skolas historia. Vidare har K. med pietet samlat och utgifvit den bekante latinske skalden komminister C. E. A. Söderströms Valda dikter (Carmina selecta) med lefnadsteckning. Se vidare Linnström och tioårs-katalogerna. Anekdoter om R. (jemte porträtt) läsas i Hvad nytt 1900 $^{44}/_{7}$.

Hans »efterlemnade boksamling i teologi, språkvetenskap, skönlitteratur m. m.» såldes, efter tryckt förteckning (854 n:r, voll.), i Upsala 1901 d. 3 Oktober. Af katalogen synes tydligt, att en stor del undantagits; af teologi och romerska klassiker finnes obetydligt.

WADSTRÖM, CARL BERNHARD FILONEGROS, född i Upsala 1831; komminister i Klara församling, Stockholm. Utg. skrifter, se Linnström, tioårs-katalogerna och följande årskataloger.

W. hopbragte den största porträttcollection som egts af enskild man i Sverige. Denna samling inköptes till Finland 1894 af ett konsortium, för 20,000 kr., för att »förr eller senare blifva publik finsk egendom».* W. började 1894 utgifva illustrerad katalog öfver samlingens svenska och finska porträtt. 2 häften utkommo med tillsammans 468 illustrationer, och han är betänkt på att utgifva fortsättning, ehuru ej i det dyrbara och omständliga skick som de två första häftena.**

Vid flyttningar har pastor Wadström flera gånger, efter tryckta anonyma förteckningar, sålt böcker som han ansett öfverflödiga. Hans n. v. boksamling består till stör-

---

* W. meddelar ($^{14}/_{8}$ 1900): »Angående min till Finland sålda samling Svenska och Finska porträtt inträffade ett misstag, som lyckligtvis blott lände till ömsesidig[?] fördel. De, som här räknade antalet af mina porträtt, hade vid summeringen felräknat sig på en etta, så att de fingo slutsumman till 25,000 i st. f. 35,000. Jag uppgaf alltså till finnarna antalet vara 25,000; men när finnarna räknade, fingo de se att der var 35,000; hvilket inbragte mig ett hjertligt erkännande och en varm tacksamhetsskrifvelse, hvilken förnyades, när jag året derpå kunde gratis sända dem ytterligare ett par partier porträtt, så att de tillsammans erhöllo omkr. 36,000 i st. för de uppgifna 25,000».

I Stockh. Dagbl. 1894 $^{2}/_{12}$ läses en notis om försäljningen jemte prisuppgift. — Man kan icke annat än djupt beklaga att denna samling, vittnande om samlareenergi och samlaresnille, ej fick stanna i Sverige. Å omslaget till 1:a häftet af B. W:s porträttförteckning läses tre »sakkunniges utlåtanden», näml. C. Snoilsky, G. Upmark och H. Bukowski, hvilka intyga samlingens stora värde och önskvärdheten af dess bevarande för Sverige. Men detta upprop föranledde ej något anbud och så gick samlingen härifrån.

** År 1901 utkom i Helsingfors *Personkatalog öfver Wadströmska samlingen af svenska och finska porträtt.* Förordet, innehållande en liten historik, är undertecknadt K. K. Meinander.

sta delen af god uppbyggelselitteratur. Hans vyer äro dock ej inskränkta till detta område. Hans djupt anlagda religiösa sinne utesluter ej ett varmt intresse äfven för skön konst.

Hans Ex-libris, en symbolism af Ebr. br. XIII: 8 [texten ur Versio Vulgata], är tecknadt af Anne-Ch. Sjöberg och af henne utfördt i etsning och aqvatinta, hvarefter en mindre autotypi togs af kopparaftrycket. Det företer en omisskännelig likhet med ärkebiskop C. F. Mennanders, men denna likhet är rent tillfällig, emedan M:s ex-libris var för tecknarinnan alldeles okändt.

BENNET, ANNA (JEANNETTE), friherrinna, född 1831; gift 1851 med brukspatron grefve Joh. Aug. Mörner; enka 1875; död i Stockholm 1901.

Hon egde en ej ringa boksamling. En samling engelska och franska romaner såldes af sterbhuset till ant. bokhandlaren Axel Granlund. Dessa voro stämplade å permen J*B*.

LEIJONHUFVUD, AXEL EDVARD, friherre, född 1831; kapten vid Skaraborgs reg:te; död 1884. Gift med Marie Henriette Malmborg, född 1844; död i Sköfde 1892.

Deras gemensamma bokegaremärke:

Blåstämpel.

INRI
B W
1900
ALS
Jesus Christus heri, et hodie
ipse et in seculo

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

EDHOLM, EDWARD MÅRTEN, född 1831 å Frescati på Kongl. Djurgården vid Stockholm; student i Upsala 1850; med. d:r 1859; kir. mag. 1860; underläkare vid Garnisonssjukhuset 1854; fattigläkare i Klara församling 1865; regementsläkare vid Lifregementets dragoncorps 1871; medicinalråd 1874; öfverfältläkare vid Stockholms garnison 1877. Angående d:r E. M. Edholms omfattande litterärtvetenskapliga verksamhet hänvisas till bibliografien i Bruzelii Läkarematrikel, äfvensom till Nordisk Familjebok.

Hans boksamling omfattar öfver 4,000 band och broschyrer, hufvudsakligen arbeten i medicin, militärkirurgi och hygien, naturvetenskaper, historia och vitterhet.

Hans Ex-libris: en röd s. k. cameostämpel, hvarå synes inom en cirkel i hvitt: ett svärd och en æskulapiistaf bakom en krona, på en botten af Röda korset; deromkring: EX LIBRIS EDW. MART. EDHOLM. Stämpeloblatet (med vågig kant) utfördt i Berlin.

CAVALLIN, CHRISTIAN, född 1831; professor i grekiska språket och litteraturen vid Lunds universitet; död 1890.

Hans efterlemnade boksamling, egentligen omfattande filologi samt grekiska och romerska klassikerna, såldes efter tryckt förteckning i Lund 1891 d. 18 April o. f. d.

HOCHSCHILD, CARL FREDRIK LOTHARIUS, född 1831; friherre vid faderns död 1857; envoyé vid flere hof, senast i London (1866—1876); utrikes minister, excellens 1880; s. m. privatman, bosatt i Stockholm; död 1898.

Hans boksamling fick en betydlig tillökning ur kusinen hofrättsrådet Fr. Järtas (död i Alingsås 1882). Denne testa-

menterade honom sin samling arbeten i modern utländsk litteratur, hvilken sändes till H:s egendom Bellinge i Skåne.

Hans Ex-libris: *Vapnet*, något fritt behandladt på engelskt manér, samt försedt med sköldhållare, lejon och örn, och devis: RATIONE FLOREAT HONOR.* Under vapnet: *Hochschild.* (Engelskt kopparstick.)

Hochschild.

HJERTBERG, ERNST GUSTAF, född i Stockholm 1831; stud. i Upsala 1849; hofrättsexamen 1856; kopist i Justitierevisionen; kanslist: protokollssekreterare 1876; död 1888. Han donerade sin efterlemnade förmögenhet, om-

* Hvarken sköldhållare eller devis höra till H:s vapen. »Förandet af heraldiska sköldhållare vid sidan af en vapensköld är egentligen endast berättigadt af dem, som genom diplom fått sig dylika anvisade till sina vapen. Dock äro dekorativa sådana tillåtna och brukas allmänt till vapen, som ej hafva ärftliga dylika, synnerligast då de framställas genom målning eller skulptur» (Klingspor, Handb. i Vapenkonst, Sthm 1887). Hvad valspråk beträffar, så är intet som hindrar att anbringa sådant under vapnet, men att sätta det i sjelfva skölden är oheraldiskt (ibid sid. 44).

kring 230,000 kr., till K. Vitt.-, Hist.- och Antiqv.-Akademien.*

Hans efterlemnade boksamling såldes å Stockholms bokauktionskammare efter tryckt förteckning 1888 den 9 och 13 Juni. Förteckningen upptog 2,926 n:r (volymantalet vida större) under följande rubriker: 1. Historia, biografi m. m. 2. Numismatik. 3. Geografi, topografi, resor, kartor. 4. Poesi m. m. 5. Skrifter utgifna af Svenska litteratursällskapet. 6. Estetik och konsthistoria. 7. Vitterhet m. m. 8. Filologi. Lexica. 9. Juridik m. m. 10. Planschverk. 11. Tidskrifter och kalendrar. 12. Religiös litteratur m. m. 13. Akademiska disputationer. 14. Diverse. Hvad som var mest betecknande för samlingen, var topografi. Böckerna voro väl konditionerade och betingade å auktionen ganska höga pris.

Hjertbergs efterlemnade samling af oljemålningar, gouacher, aqvareller, handteckningar, gravyrer och porträtt såldes, efter tryckt förteckning, å Stockholms bokauktionskammare d. 16 Maj 1888. I en tidning lästes följande notis: »Auktionen å Ernst Hjertbergs boksamling blef mycket besökt; lokalen var under en del af förmiddagen fyld till trängsel, och köplusten visade sig i allmänhet god, om också afdelningen »gravyrer i ramar» icke rätt gouterades. Bland oljemålningarna gick en tafla af Hilleström, »En dam vid skrifbordet i sin budoar», högst och betingade 200 kr.»

Hjertbergs bokegaremärken: 1. HJERTBERG. (Typtryckslapp.) 2. *Ernst Hjertberg* (Blåstämpel.)

---

* Dock skulle åtskilliga lifräntor utgå, deribland till bokauktionskommissarien Claes Gartz. — »Bröderna Carl och Ernst Hjertberg tillsammans med Gartz utgjorde ett intimt triumvirat, kändt under benämningen *Boken och Permarne*.» (Broberg, företalet till Förteckning öfver Gartz' boksamling IV, Sthlm 1899.)

ÖDMANSSON, ERNST LUDVIG WILHELM, född 1831; f. d. e. o. professor vid Carolinska institutet; f. d. öfverläkare.

Hans bokegaremärken: 1. ÖDMANSSON. 2. PROF. E. ÖDMANSSON STOCKHOLM. Båda stämplar i violett eller blått.

NORDENSKIÖLD, NILS ADOLF ERIK, född i Helsingfors 1832; friherre, professor vid K. Svenska Vetenskapsakademien och intendent vid Riksmusei mineralogiska afdelning, verldsfrejdad upptäcktsfarare, En af de aderton i Sv. Akademien; död å Dalbyö 1901. Hans autobiografi läses i Biogr. Lex. n. f. VII.

Frih. Nordenskiölds ansenliga bibliotek, hvilket förvarades dels i Stockholm och dels å hans egendom Dalbyö i Södermanland, omfattade hufvudsakligen arbeten i mineralogi, geologi, geografi och kartografi. Hvad särskildt angår kartografiska arbeten tryckta före år 1600 torde friherre Nordenskiölds samling varit en af de fullständigaste som existerat, åtminstone i enskild persons ego.

Samlingen upplagor af *Ptolemæi Geografi* omfattade följande:

Bononiæ 1462; Vicentiæ 1475; Firenze 1478(?); Romæ 1478; Ulmæ 1482; Ulmæ 1486; Romæ 1490; Romæ 1507; Romæ 1508; Venetiis 1511; Argentinæ 1513; Nurenberg 1514; Argentorati 1525; Lugduni 1535; Coloniæ 1540; Basileæ 1540; Lugduni-Viennæ 1541; Basileæ 1542; Basileæ 1545; Parisiis 1546; Venetiis 1548; Basileæ 1552; Venetiis 1561; Venetiis 1562; Venetiis 1564 (på Italienska); Venetiis 1564 (på Latin); Venetiis 1574; Coloniæ Agrippinæ 1578: Coloniæ Agrippinæ 1584; Venetiis 1596; Coloniæ Agrippinæ 1597; Venetiis 1598; Venetiis (en ann. uppl.) 1598; Venetiis 1599; Francofurti & Amstelodami 1605;

A. Nordenskiöld.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

Coloniæ Agrippinæ 1608; Arnhemii 1617; Lugduni Batavorum 1618; Paduæ 1621; Franequeræ et Trajecti ad Rhenum 1698; Amstelodami 1730; Paris 1828; Leipzig 1843—45; Paris 1867.

Hans Ex-libris: *Vapnet,* ofvan detsamma: EX LIBRIS; nedanför: A. E. NORDENSKIÖLD. Heliogravyr utförd i Generalstabens litografiska anstalt, här återgifvet i fototypi.

Med anledning af notiser, som voro synliga i tidningar under Juni månad 1899 om Nordenskiöldska bibliotekets försäljning, må nämnas att den ifrågasatta försäljningen uteblef. I flera tidningar förekom d. $^{18}/_{12}$ 1901 följande notis: »Aflidne frih. A. E. Nordenskiölds dyrbara och storartade bibliotek har hembjudits Helsingfors' universitet till inlösen. Universitetets konsistorium har antagit anbudet och ur universitetets medel anvisat en del af köpesumman. Den återstående delen hoppas man erhålla af allmänna medel. Priset utgör 200 tusen kr.»

* * *

Under vistelsen i Japan September 1879 (på »Vegafärden») sammanbragte professor Nordenskiöld ett Japanesiskt bibliotek, omfattande 1,024 arbeten i omkring 6,000 vol. Denna samling förvaras nu i Kongl. Biblioteket i Stockholm, dit skänkt af professor Nordenskiöld.

Öfver nämda Japanesiska bibliotek är upprättad en katalog tryckt i Paris 1883, på friherre Oscar Dicksons bekostnad, med titel: *Catalogue de la bibliothèque Japonaise de Nordenskiöld, coordonné, revu, annoté et publié par Léon de Rosny, Professeur à l'école spéciale des langues orientales, et précédé d'une introduction par le marquis d'Hervey de Saint Denys, membre de l'institut, professeur au collège de France.* (360 sid. 8:o).

ARNBERG, JOHAN WALTER, född i Norrköping 1832; stud. i Upsala 1849; fil. mag. 1854; docent i statsvetenskap 1856; sekreterare i bevillningsutskottet 1867—70; flyttade till Stockholm 1872; styrelseledamot i Stockholms ensk. bank 1870—74; fullmäktig i Riksbanken s. n. å.; död 1900. Utg. skrifter, se Linnström och tioårs-katalogerna; dessutom en mängd uppsatser i tidskrifter.

Hans efterlemnade väl konditionerade boksamling, utgörande omkr. 1,500 band omfattande hufvudsakligen nationalekonomi, historia och statskunskap, inköptes af en bankdirektör i Stockholm och skänktes till Svenska bankmannaföreningen (bildad 1887), hvars obetydliga bibliotek förut utgjorde endast omkr. 100 voll. Sedan föreningen mottagit den Arnbergska boksamlingen, upprättades och trycktes »Förteckning öfver Svenska bankmannaföreningens boksamling» (Sthm, Iduns tr., 16 sid.).

CHENON, DENIS TORBJÖRN, född 1832; målaremästare i Stockholm; död 1890.

Hans efterlemnade samling af kopparstick m. m. såldes efter tryckt förteckning å Stockholms bokauktionskammare d. 8 Apr. 1891. — Denis Chenon var af gammal fransk hugenottfamilj, bland hvars förfäder flera varit berömda prester i Sverige. Han började sin bana som embetsmålare, men hans håg för konst, isynnerhet den grafiska, gjorde att han uteslutande egnade sig åt samlandet och försäljandet af gravyrer, taflor och aqvareller och få äro väl de härvarande samlarne i dessa branscher som ej hafva honom att tacka för åtskilliga värdefulla bidrag till sina samlingar. Grunden till den Wadströmska porträttsamlingen härleder sig från en af Chenon gjord samling, som af W. inköptes. Ofvannämda efterlemnade samling innehöll många värderika stora svartkonstblad och raderingar.

OLBERS, MAX, född 1832; assuransdirektör i Göteborg; död i Stockholm 1901. Han hade ett stort och värderikt bibliotek. Hvarjehanda fack voro der representerade, men tyngdpunkten föll på historia och vitterhet, svensk och utländsk. Nils Kristersen har katalogiserat boksamlingen.

DE LA GARDIE, AXEL OTTO, grefve, född 1832; f. d. löjtnant vid Skånska Dragonregementet, ryttmästare i armén; död 1890.

Den delen af hans bibliotek, som omfattade romanlitteratur, såldes efter hans död af enkan till antiqvariske bokhandlaren och lånbibliotekarien C. M. Rosenberg i Stockholm. Böckerna voro stämplade i ryggen dels *A D* i mo-

nogram (skrifbokstäfver) med greflig krona öfver, dels *A. D.* (anglosachsiska typer) med greflig krona och dels endast A. D.

CANTZLER, BERNHARD OSCAR, född 1832; arkitekt; död i Stockholm 1894.

Den 13 Nov. 1895 såldes, efter tryckt förteckning, »en mindre samling böcker i byggnadskonst, ingeniörvetenskap, mekanik, estetik, teknologi, historia, naturvetenskap m. m., som hafva tillhört framl. arkitekten B. O. Cantzler m. fl.» (557 n:r). — Cantzlers böcker voro märkta dels med en blåstämpel *B; O; Cantzler* (facsimile), dels med en oval blindstämpel *B. O. CANTZLER ARCHITECHT* med en triangel i midten.

HJORT, PER ERIK ANDREAS GEORGSSON, född i Karlskrona 1832; utexaminerad från Skogsinstitutet 1853; öfverjägare i Östergötlands mellersta revir 1858; jägmästare i Kinda revir 1869; afsked med pension 1897; led. af H. M. Konungens jagtklubb s. å.; eger sedan 1880 gården Evalund nära Norrköping. Utg. skrifter, se Samzelius, Kongl. Skogs- och Jägeristaten, Sthm 1899, sid. 94. H. har lemnat bidrag under loppet af flera år till Norrköpings Tidningar äfvensom till Stockholms Aftonpost 1872. Om hans vidare publicistiska verksamhet, se Publicistklubbens matrikel för 1883, Lundstedts Sv. period. litt., Samzelius' K. Skogs- o. Jägeristater.*

Om sin boksamling meddelade jägmästare Hjort d. $^{11}/_{4}$ 1895: »Min boksamling utgör f. n. blott 713 n:r, men

* Jägmästare Hjort är broder till författarinnan under pseudonymen *Claude Gerard.* Sjelf begagnar han pseudonymen *Cervus.*

under en del n:r äro dels flera olika häften af samma ämne hopbundna till 1 volym, dels ha åtskilliga n:r många volymer, exempelvis Nordisk Familjebok, Jägarförbundets tidskrift m. fl. Med få undantag är det svensk litteratur: Skogs- och Jagtböcker, Naturkunnighet, Reseskildringar, Poesi, Skönlitteratur m. m. Några äldre böcker finnas ock, såsom Evangelia (på vers) af Vultejus 1686. Anderika Betr. af de Kempis, 1684. Colerii Oeconomia 1683. Landz- och Stadz-Lagh 1702. Luna Turcica af Dryselius 1694. Skördarne 1796 (premieex. till K. A. Nicander). Liber Psalmorum Hebraice, Basel 1705. 24 likpredikningar (i 1 band) af Botwidi m. fl. 1628 etc. Postilla Compendiosa af Vultejus 1686. Guds werk och hvila, 1685. Wahlström, Ethica matemat. 1742. Sedolärande Mercurius 1730. Sv. Argus 1734. Oxenstiernas Betraktelser 1731. Mittag, Gustaf Ad:s lefverne 1744. Chronica Carionis 1649. Fabler de la Fontaine (figures par Fessard) 1765, 3 delar. Disp. Academ. M. Falkenberg 1739. Himmelsk Nådaspegel 1715. Vermehren, Bilderbibel 1731. Sv. Biblar af 1711, 1720, 1737. Wappen-Buch 1726 med 107 gravyrer. En ärlig Svensk 1755. Rydelius, Demonstr. Evangel., 1732. Presteståndets svar etc. 1734. Brynhilda 1738 m. fl. gamla pjeser i ett band. v. Akens Husapotek 1747, Lag-Commissionens upplaga af Lagen 1733. Palmstruchs Botanik. Jägarförbundets Tidskrift 1832, 1833, 1834.»

Jägmästare Hjort eger stora samlingar af svenska gevärssmiden och jagtutensilier, fornsaker, ethnographica m. m.

Hans Ex-libris: En tudelad sköld under en krona af eklöf; i öfra fältet en hjort; i det nedra vertikalt streckade fältet ett dryckeshorn, mellan fälten på en rand: *M.* 1338. Omkring: *I hornet min styrka.* »Detta »vapen», meddelar hr Hjort, »är det som jag i samfundet S. H. T:s högsta grad har rätt att vid vissa tillfällen låta upphänga.» — N:r 1338

är hans nummer i sällskapet *S. H. T.** — Detta Ex-libris, utfördt i litografi, låter egaren reproducera i tre olika färgtryck: *grönt, blått* och *rödt*. Det *gröna* för jägarlitteraturen, det *blå* för vetenskapliga arbeten, det *röda* för vitterhet.

RUDEBECK, THEODOR OLIVIER, född 1832; f. d. kapten vid Svea artilleriregemente.

Hans bokegaremärke: I typtryck utan ram: *O. Rudebeck* och årtal.

SCHÉELE, FRANS AUGUST BERZELIUS VON, född i Filipstad 1832; agronom, kammarjunkare; död i Vestindien 1868.

Hans boksamling såldes i Stockholm 1864 den 10 december, efter tryckt »Förteckning öfver kammarjunkare

* Hans namn som ordensbroder är *Cervus Siticulosus*. Hjorten i vapnet syftar på hans namn, hornet på hans bacchanaliska idrott. Devisen och allt öfrigt är således en combination af rebus och ordlekar.

F. A. Berzelius von Schéeles konkursmassas Boksamling», upptagande 882 n:r

Hans bokegaremärke: *Tillhör* FRANZ VON SCHÉELE. (2 rader.) Typtryck.

LINDBERG, GUSTAF ANDERS, född i Stockholm 1832; stud. i Upsala 1852; kameralexamen 1856; kammarskrifvare i kommerskollegium 1865; kontorsskrifvare i Stockholms drätselnämnd och 1874 tillika t. f. kamrerare i kommerskollegium; af riksdagen beviljades Lindberg, hvars befattning ej inginge i den nya organisationen af kommerskollegium, 1891 fyllnadspension å allmänna indragningsstaten utöfver den pension från civilstatens pensionsinrättning, hvartill han författningsenligt var berättigad; död 1900. Lindberg var ifrig botaniker. För sin helsas skull utreste han 1854 till Brasilien och vistades der i nio månader hos den bekante d:r Regnell. Denne tillbjöd sig att understödja honom för att i Montpellier förvärfva sig medicinsk doktorsgrad och att efter slutad kurs återkomma för att deltaga i Regnells praktik, men Lindberg afböjde detta anbud. De stora samlingar Lindberg vid sin vistelse i Rio de Janeiro sammanbragte och skickade till sin broder doktor S. O. Lindberg, skänktes genast af denne liksom sedermera det betydligare herbarium, som var frukten af Lindbergs vistelse i Brasilien, till Vetenskapsakademien. En af Lindberg hopbragt frösamling skickades af honom sjelf såsom gåfva till Upsala botaniska trädgård. En samling af de i Brasilien dels i hushållet och dels som delikatesser använda frukter, inlagda i sprit, skänktes till professor Hambergs d. v. museum, men öfverlemnades af denne, då museet skingrades, till Vetenskapsakademien, der det nu ingår i Herbarium brasiliense. Efter sin gynnare och vän d:r Regnell uppkallade Lindberg växten Rhip-

salis Regnellii. Lindberg fortsatte ända till sin död sina botaniska studier och hade ett utvaldt bibliotek, särskildt i sin älsklingsvetenskap. Största delen af den botaniska afdelningen kom till K. Vetenskaps-Akademien, dels såsom gåfva från sterbhuset enligt L:s förordnande och dels genom köp. Det återstående af boksamlingen behålles af sterbhuset. — Ehuru L., såsom helt ung, utförde ett Ex-libris åt presidenten Fr. Åkerman, i hvars hus han ofta vistades, så begagnade han dock ej sjelf något egaremärke för sina böcker.

LJUNGGREN, SIGGE, född vid Liljeholmen 1832; genomgick gymnasium i Vesterås, der fadern majoren C. J. Ljunggren var postmästare;* var en kort tid officer vid Gotlands nationalbeväring, men har ej genomgått Carlberg; tjenstgjort som ingeniör vid jernvägarnes utstakning och byggande; var från 1860 förvaltare på Hakunge gård i Roslagen, ägde s. m. egen gård, Pakeby, i närheten; led. af Andra kammaren för Stockholms Vestra domsaga 1876—79, 1881—84; R. V. O. 1879; är nu anställd som biträde hos sekreteraren i Stockholms stadsfullmäktige. L. skrifver landtbruksafdelningen i Stockholms Dagblad. Utgaf på 1850-talet en samling »Karrikatyrer af L:s».

Löjtnant Ljunggrens bibliotek uppgår till 3- à 4,000 voll., mest skönlitteratur.

Hans Ex-libris: EX LIBRIS S. L. [S L med ornerade skrifbokstäfver] med omskrift: OBLECTAMENTUM REQUIETIS. (Cirkelform.) Lithografi i Generalstabens lith. anst. 1899.

---

* Om slägten, se Örnberg IX.

ARFVIDSSON, NILS CEDRIK CARNOT, född 1832; protokollssekreterare i Landtförsvarsdep. 1872; kansliråd 1881; död i Stockholm 1892,

Hans efterlemnade boksamling, som hufvudsakligen bestod af de böcker han ärft efter sin fader, protokollssekreteraren Nils Arfvidsson,* såldes ej å auktion, utan under hand i fröken Kjellmans antiqvariat i Stockholm, enligt en så lydande tidningsannons Mars 1893: »Framlidne Protokollssekreteraren Nils Arfvidssons Boksamling, innefattande: samtliga latinska klassikerna, 141 band i vacker upplaga (ed. Lemaire, Paris 1830), franska memoirer, historia, konsthistoria, poesi m. m., försäljes i C. Kjellmans Antiqvariat, Stockholm, Brunkebergstorg N:r 12.»

I nekrolog öfver kanslirådet N. C. C. Arfvidsson i »Vårt Land» $^{21}/_{11}$ 1892 läses:

Arfvidsson efterlemnar minnet af en skicklig och kunskapsrik man samt en blid och särdeles vinnande personlighet. Son till den på sin tid som vitter författare och publicist fördelaktigt kände protokollssekreteraren Nils Arfvidsson, medförde han från föräldrahemmet sinne och smak för literatur och musik och var sjelf begåfvad med en rätt behaglig sångröst, som man under hans kraftigare år med nöje hörde inom sällskapskretsarne.

MARKMAN, ADOLF FREDRIK, född 1832; lärare vid Tekniska skolan i Malmö 1855; lektor 1877; står sista gången i kalendern 1884.

Hans bokegaremärke: ADOLF MARKMAN *№*... (Typtryck inom linieram.)

---

* Äfven Nils Arfvidsson (f. 1802, d. 1880) hade till en stor del ärft sin boksamling, nämligen efter sina föräldrar: bergsrådet Niclas Arfvidsson och dennes maka Anna Margareta von Jacobsson.

SAMZELIUS, JOHAN, född 1833; fil. d:r, adjunkt vid högre allm. läroverket i Nyköping 1863; kassör i Nyköpings stads sparbank. Utg. akad. afhandl., se Linnström.

S. eger en väl konditionerad boksamling af omkr. 1,700 n:r botanik, zoologi, latinska och grekiska klassiker, pedagogik, äldre skönlitteratur och teologi. (Meddel. af sonen Jägmästaren Hugo Samzelius.)

DAHL, SVEN GUDMUND, född i Stockholm 1833; stud. i Upsala 1851; adjunkt vid högre Latinläroverket å söder 1879. Utg. skrifter, se Läroverks-Matrikel för läsåren 1897—1899, sid. 25.

Dahl, som under en lång följd af år utgifvit Läroverks-Matrikel, har egt en ansenlig samling skolmatriklar, läroverksprogram och årsberättelser, personal- och litteraturhistoria, dertill stora samlingar romerska klassiker och dramatik. Dessutom har han gjort stora samlingar anteckningar rörande pseudonymer och signaturer, å lappar ordnade i cahieer. Dahl sålde sina böcker efter tryckta förteckningar 1901 d. 2 Febr. o. f. d. och s. å. d. 15 Maj; tillsammans 6,393 n:r.

Hans bokegaremärke: *SD* (i skrifstil) sammanbundna. Svartstämpel.

ROSÉN, KNUT AUGUST, född 1833 (friherrliga ätten v. Rosén n:r 397, i hvilken endast hufvudmannen är friherre); grosshandlare i Stockholm, bruksegare; konstvän; död 1886.

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning, upptagande 580 n:r, genom Stockholms bokauktionskammare 1886 den 22 Maj. En samling oljefärgstaflor, konstsaker m. m., upptagande, enligt tryckt förteck-

ning, 213 n:r, såldes den 13 Maj s. å. Försäljningarne skedde i Roséns hus n:r 14 Hamngatan.

Hans Ex-libris: K. A. ROSÉN (ornerade versaler i bågform innanför den med dubbel ram omslutna bågiga kanten af en halfverad lapp). Litografi.

CEDERSTRÖM, CLAES HENRIK, friherre, född 1833; egare af Högnalöf och Gemeslösa i Småland; led. af Första Kammaren; död 1900.

Hans »värdefulla boksamling från Högnalöf, synnerligen väl vårdad och till stor del bunden i halffranska band af Beck i Stockholm samt upptagande 875 n:r», såldes, efter tryckt förteckning, å auktion i Vexiö 1900 d. 14 och 15 Dec.

BERWALD, MAURITZ AUGUST, född i Stockholm 1833; tjensteman i försäkringsbolaget Skandia. Har från trycket utgifvit: *Den första logen, tal hållet i sällskapet Z,* Sthm 1859, och *Dikter af Moje,* Sthm 1871, samt lemnat belletristiska bidrag på vers och prosa till »Söndags-Nisse», »Stockholms Aftonpost», »Kapten Puff» och »Najaden».

Berwalds märkliga boksamling försåldes å Stockholms bokauktionskammare 1869 d. 13 Oktober o. f. d. Den tryckta (anonyma) förteckningen upptog nominelt 1,880 n:r, men bland dessa n:r funnos kollektioner af tillsammans ej mindre än öfver 9,200 svenska tillfällighetspoem. Att här uppräkna alla »rarissimi», som funnos i B:s boksamling, skulle upptaga stort utrymme. Vi anföra endast: Heinsius, *Apollo und Dianen Auffzug,* Sthm 1654; Lindenschöld (s. m. Lindskiöld), *Den stoora Genius, Ballet,* Sthm 1669; *La De-*

sertrice eller Rymmerskan,* Sthm 1786; Karl Aug. Nicanders öfversättning till svenskan af armenianske patriarken Nerses Clajensis *Böner*, tr. å ön San Lazaro vid Venedig 1829;** Anthelion (J. Florello, Thorilds måg), *Paradisfogeln*, Greifswald 1847.

Om Berwalds värdefulla boksamling, dess bildande samt försäljning skref P. F. Mengel, Oktober 1869, till Göteborgsposten:

»Här finnes en samlare, hvilken utvecklat en energi »som få». Han är egentligen affärsman, men det hindrar honom ej att vara bokkännare och boksamlare. K. biblioteket hade en ofantlig mängd »tryckta saker», som borde sorteras, ordnas, katalogiseras och hvad det nu heter. Men K. biblioteket har alldeles för få tjenstemän, och dessa hade ändå fullt upp att göra. Då erbjöds åt den nyss antydde affärsmannen-bokkännaren att taga ihop med de der tryckta sakerna. Arvode kunde ej bestås, ty dertill saknades medel, men i stället fick han löfte om att af sådana saker, som förekommo i flere exemplar, erhålla ett. Då han likvisst hvarje förmiddag måste vara på det kontor, der han hade anställning, tillbringade han alla aftnarne och långt in på nätterna med de lika kära som dammiga luntorna. Omkring två år användes för detta sorteringsarbete. Under tiden och äfven efteråt gjorde han sjelf flere intressanta bokköp och blef allt mera rik som samlare. Men så kom krisen, och han såg sig nödsakad att afyttra sina kära samlingar: »böcker i äldre och nyare vitterhet, dra-

---

* Om denna »*Farce*, bestående af Tolf Scener», hörande till samtidens chronique scandaleuse, se Klemming, *Sveriges Dramatiska litteratur*, sid. 139.

** S. m. omtryckt i *Preces Sancti Nersetis Clajensis Armeniorum Patriarchæ viginti quatuor linguis editæ.* Venetiis In Insule S. Lazari 1837. 434 sid. 12to. (Innehåller 24 böner af Clajenses, öfversatta på 24 språk. »Suetica», K. A. Nicanders öfversättn., sidd. 123—136.)

matik, romaner, psalmbokseditioner, tidningar, lärda och vittra tidskrifter etc. etc., af hvilka en stor del äldre skrifter äro mycket sällsynta». En mängd tryckta saker voro ordnade i bundtar. De betydligaste inropen gjordes af öfverstekammarjunkaren frih. C. J. Bonde, ålderman Westin, kamrer Werner, grefve Manderström m. fl. samlare.»

NOBEL, ALFRED BERNHARD, född i Stockholm 1833; uppfostrad i Petersburg, der han deltog i ledningen af faderns mekaniska verkstad; s. m. bosatt i Paris; R. N. O. 1880; led. af K. Vet. akad. 1884, hvilken äfven tilldelat honom den stora Letterstedtska medaljen i guld; fil. hedersdoktor i Upsala 1893; död i San Remo 1896. Han jordfästades i Stockholms Storkyrka d. 29 Dec. s. å. hvarefter stoftet brändes i krematoriet å Nya kyrkogården. Slägten Nobel, ursprungligen Nobelius, är upptagen i Örnbergs Ättartal XII: 352. Om Nobels uppfinningar och donationer, se Nord. fam.-b. XI: 1177; XX: 1701. Vårt Land 1896 $^{11}/_{12}$; 1897 $^{5}/_{2}$. Huru Nobel såsom menniska blifvit olika bedömd, se Borås-Posten $^{22}/_{1}$ och $^{25}/_{1}$ 1897; Vårt Land $^{15}/_{4}$ 1897.

Ett sammandrag af Nobelska sterbhusets räkenskaper från åren 1896—1900 har blifvit tryckt. Häraf framgår, att förmögenheten vid bouppteckningen upptogs till, i rundt tal, 31,600,000 kr.; att under åren 1896—1900 inkomsterna af räntor och devidender utgjort omkring 5,800,000 kr.; att realisationsvinster och realisationsförluster visat ett öfverskott af omkring 1,300,000 kr.; att testamentslegat till ett belopp af omkring 1,400,000 kr. utgått; att arfskatten belöper sig till 3,170,000 kr.; att i förlikning med arfvingarna utbetalats omkring 1,900,000 kr. och att kostnaderna för utredningen uppgått till 960,000 kr., allt i runda tal. Den utgående behållningen den 31 December 1900 var

31,525,000 kr., hvaraf 1,500,000 kr. afsatts till de 5 olika prisutdelningsinstitutionerna, att användas enligt stadgarnas föreskrift. Af arfskatten ha omkring 813,000 kr. betalats till England, Frankrike och Italien och 2,356,000 kr. i Sverige och Ryssland. Nobelstyrelsen skall, enligt statuterne, senare afsätta särskildt belopp för byggnader.

Nobelstiftelsens styrelse fick Mars 1901 sina lokaler, Norrlandsgatan n:r 6 1 tr. upp, fullt färdiga. Lokalen består af expeditionsrum, sessionssal, verkställande direktörens rum och kamrerarens rum. Ett bibliotek i stor stil, hvars lokaler äro i huset n:r 18 vid Barnhusgatan, har börjat anläggas, grunden till detsamma är Nobels efterlemnade privatbibliotek bestående af öfver 2,000 band, hufvudsakligen omfattande kemi och fysik. Till bibliotekarie utnämde Svenska Akademien professorn vid Göteborgs högskola Karl Warburg.* I Idun 1901 $^{12}/_{10}$ läses: »Rätte mannen på den rätta platsen, var det omdöme Göteborgs högskolas rektor fällde om prof. Warburgs öfvertagande af bibliotekarietjensten vid Svenska akademiens Nobelinstitut. Det har tarfvats prof. Warburgs omfattande bokkännedom och drifvande förmåga att på så kort tid ha kunnat få detta bibliotek till stånd. Det är sant, det är ej färdigt än, men man ser redan nu hvad det skall blifva, och det är med en känsla af förvåning och beundran man genomvandrar de präktiga salarna, der verldslitteraturens yppersta namn lysa ned mot en från de många hyllorna, i upplagor och band, som väcka en bokväns förtjusning och afund mot dem, som få tillbringa sin tid i detta sannskyldiga

---

* *Warburg, Karl Johan* (af mosaisk trosbekännelse), född i Göteborg 1852; stud. i Upsala 1870; fil. lic. 1876; docent i litteraturhistoria s. å.; fil. d:r 1877; medarb. i G. H. o. Sj. Tidn. s. å.; bibliotekarie vid Göteborgs museum 1878—90; professor i litteraturhistoria vid Göteborgs högskola; bibliotekarie vid Nobelinstitutets bibliotek 1900. För sin afhandling om Dalin erhöll han 1882 Sv. Akademiens stora pris.

paradis bland boksamlingar. Men så är det ju också något i sitt slag enastående, detta bibliotek vill erbjuda, och redan förrummet med sin ståtliga samling af verldens yppersta tidskrifter ger en försmak af det hela. Det är väl också alla skäl att antaga, att detta bibliotek skall blifva ej endast en »katakomb med tankegrifter», utan en af forskare lifligt begagnad fyndgrufva till, såsom vi hoppas, nya uppslag och upptäckter inom litteraturhistoriens vidsträckta område. Detta är ju afsigten, och när den fylles, när utländska lärde finna vägen till det märkliga kulturcentret uppe i höga norden, som har att bjuda dem, hvad de ej i eget land eller på närmare håll kunna finna, då har en af den ädle testatorns tankar gått i uppfyllelse till ära för vårt land.»

* * *

Den 10 Dec. 1901 försiggick den första Nobelska prisutdelningen: *150,000 kr.* till hvarje pristagare. Det litterära priset erhöll franska akademikern *Sully Prudhomme;* priset i fysik professor *Wilh. Conr. Röntgen;* i medicin professor *Emil Behring;* i kemi professor *Jacob Hendr. van't Hoff.* Fredspriset, lika stort, tillerkände norska Nobelkomitén fransmännen *Henry Dunant* och *Frédéric Passy*, hälften hvar.

ÅKERHIELM, JOHAN GUSTAF NILS MAGNUS AF MARGRETELUND, friherre, född 1833; öfverstekammarjunkare, f. d. statsminister; död 1900.

Å sin egendom Margretelund i Roslagen hade han hopbragt en rikhaltig boksamling. »Volymantalet är ej obetydligt och alla till allmänbildning hörande ämnen äro re presenterade, erkannerligen språkkunskap och naturlära». (Egarens meddelande $^{8}/_{6}$ 1899.)

SIBERG, JOHAN ANDERS MAGNUS, född i Borås 1833, genomgått Falu Bergsskola, f. d. bruksförvaltare, först å Limå, sedan Ljusne (1863—1884), senast Ferna (1884—1889), nu bosatt i Söderhamn.

Hans Ex-libris:

utfördt af xylografen Kristian Hellström i Stockholm 1893.* (Ett af Andrén utfördt Ex-libris, som dock aldrig varit använd, har tjenat som förebild.)

Sibergs boksamling omfattar bergsvetenskap, historia, topografi och skönlitteratur.

ERIKSSON, GUNNAR, född i Jemtland 1833; hemmansegare, riksdagsman; död 1901 i sitt hem i Mörviken, Åre socken, Jemtland. Han härstammade från en gammal

---

* Detta Ex-libris finnes reproduceradt i *Archives de la Société Française des Collectionneurs d'Ex-Libris*, Maj 1895. Redaktören D:r L. Bouland skrifver: »De tous les Ex-libris modernes français ou étrangers que

riksdagsmannaslägt; hans farfars far, bonden Erik Olofsson i Ränneberg, var nämligen af »Undersåkers Härads Almoge» år 1751 utsedd till bondeståndets ombud vid detta års riksdag äfvensom riksdagen 1760. — Gunnar Eriksson fick sin undervisning hufvudsakligen i hemmet af föräldrarne och af en landtvärnsman från 1809. Läroböckerna voro ABC-boken, psalmboken, katekesen och bibeln. Studierna afslutades med en kurs på några veckor i den »Racklöfska skolan», dervid någon undervisning meddelades i räkning och skrifning. Sexton år gammal blef han sockenskrifvare med 6 rdr b:kos lön. 1856 inköpte han sitt fädernehemman och gifte sig samma år samt »började kampen för tillvaron med ett kapital, som hufvudsakligen utgjordes af fyra friska armar och den goda viljan». — Rustad med klar blick, ett godt minne och redig tankegång samt förmåga att såväl muntligt som i skrift kunna både kort och tydligt framföra sin mening, blef han redan i sina yngre år uppmärksammad, erhöll en mängd kommunala uppdrag, deribland ordförandeskap i kommunalnämd och stämma. 1869 valdes han till ledamot af Andra kammaren för Jemtlands södra domsaga. Af honom bevistade riksdagar utgör tjugu. Under sin riksdagsmannaperiod var han (från 1881) suppleant för fullmäktige i riksgäldskontoret; 1890, 1891 led. af statsrevisionen, det senare året v. ordförande; 1891—93 medl. af landtmannapartiets niomannaråd; R. V. O. 1891. — I debatten slagfärdig och bevisförande, i personliga umgänget förekommande, tillvann han sig både

---

nous avons reçus depuis quelque temps, un de ceux qui nous ont procuré le plus de plaisir et que nous aimons à regarder de temps en temps, est celui du Suédois Johan Siberg dont voici la reproduction. Cette vignette à laquelle la zincogravure a certainement fait perdre quelques-unes de ses finesses, nous frappe tout d'abord par son originale disposition, en même temps que par sa simplicité. Les dimensions cadrent bien avec le but auquel on la destine; l'inspiration en est heureuse et la composition artistique.»

vänners och motståndares aktning och förtroende. — Huru begåfvad och framstående Gunnar Ersson än var, egde han dock ej några högre litterära intressen, ej heller var han i besittning af större boksamling än som finnes i det stora flertalet svenska allmogehem.

BERGSTRÖM, FREDRIK HUGO, född 1833; skogsförvaltare, titulerades jägmästare; död 1890. (Örnberg, Ättartal IV: 41.)

Hans bokegaremärke: F. H. B. i guld å bandets rygg.

LIDFORSS, VOLTER EDVARD, född i Mora 1833; stud. i Upsala 1851; lärare vid Norrköpings Lyceum 1855; vid Tekniska Elementarskolan derst. 1858; adjunkt i lefvande språk vid Upsala elementarläroverk 1860; fil. kand. 1863; adjunkt i nyeuropeisk lingvistik vid Lunds universitet 1866; fil. d:r s. å.; professor i nyeur. lingv. och modern litteratur 1878—1901.* Har utgifvit en mängd språkvetenskapliga arbeten, se Linnström och tioårs-katalogerna.

Om sitt bibliotek meddelar professor Lidforss ($^{24}/_{10}$ 1897): »Min boksamling omfattar företrädesvis germansk och romansk litteratur samt historia. Antalet volymer kan jag ej uppgifva, ehuru jag skulle tro, att det kanske varit uppe i 5,000 voll.; men jag är på väg ut ur lifvet och ingen af mina barn har samma intresse, hvarföre jag nu söker realisera hvad jag kan och behåller till förströelse på

---

* I Vårt Land 1901 $^{30}/_{9}$ läses: *Lunds universitet.* För prof. V. E. Lidforss, som kommer att flytta till Stockholm och arbeta vid Nobelinstitutet, anordnade Akademiska sällskapet i lördags afton en afskedsfest. Dervid egnades den högt aktade universitetsläraren tacksamhetens och lyckönskningens uppriktiga ord.

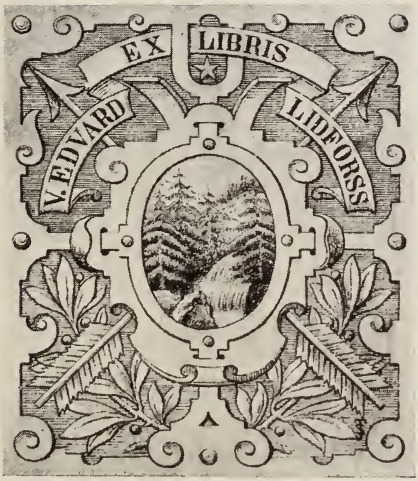
EX LIBRIS
V. EDVARD LIDFORSS

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

gamla dagar endast ett fåtal, ehuru jag misstänker att äfven detta kommer att blifva större än det borde vara, eftersom det ändå alltid är påkostande att skiljas från gamla vänner. Jag bör kanske tillägga, att, såvidt det varit möjligt, jag sökt undvika böcker tryckta på trämasse-blandadt papper».

Angående sitt Ex-libris (här något förminskadt) meddelar professor Lidforss att han ej sjelf tänkt förskaffa sig något sådant, men — skrifver han — »min gode vän artisten Svante Thulin (densamma som dekoreradt Lunds domkyrka) kom på den tanken att göra mig en gåfva af ett bokmärke och han ritade då ett sådant med ett slags rebus af mitt namn: en *lid* med en *fors,* som störtar utför densamma, samt renässans ornamenter deromkring. (Dalpilarne häntyda på att jag är född Morakarl.) Afdragen äro tagna i ljustryck hos Envall & Kull i Malmö, och jag använder det endast för böcker, som jag af en eller annan anledning sätter mera värde på, dock ej sådana som innehålla egenhändig tillegnan från resp. författare.»

REUTERSKIÖLD, OSCAR AXEL REINHOLD, född i Stockholm 1834; friherre vid faderns död 1850; löjtnant vid Lifregementets Dragonkår 1863; afsked 1868; ägde Rånäs och innehade Bellsta fideikommis i Vallentuna socken, Upland; död i Stockholm 1888.

Han hopbragte på Rånäs en ej obetydlig boksamling. Denna såldes till stor del, efter tryckt förteckning upptagande 2,081 n:r, å Stockholms bokauktionskammare 1889 d. 4 och 8 Maj. Böckerna voro märkta med en blindstämpel: A. R. under friherrlig krona.

ÖBERG, CARL GUSTAF, född 1834; ornamentsbildhuggare i Stockholm, »mycket känd och värderad personlighet»; död på sin gård Sjöstugan vid Tumba 1892.

Han hade en ganska vacker boksamling och samlade med förkärlek äldre böcker.

Hans bokegaremärke: C. G. ÖBERG * BILDHUGGARE * STOCKHOLM. Oval blåstämpel, bemärkt i Palmstruchs Botanik.

LUNDVALL, CARL LUDVIG, född i Skurup i Skåne 1834; folkskollärare; student i Lund 1854; hofrättsexamen 1858; assessor i Skånska hofrätten 1876; hofrättsråd 1886; död 1892.

Hans efterlemnade värdefulla boksamling, egentligen omfattande juridik och skönlitteratur, såldes efter tryckt förteckning i Christianstad, gården n:r 188, 1893 d. 16 och 17 Mars.

ERICSON, JOHN PHILIP, född 1834; friherre vid faderns död; kapten vid Vestgöta reg:te 1866; tog afsked 1870; led. af Andra kammaren, s. m. af Första kammaren; landshöfding i Jemtlands län 1883; död 1895.

Hans efterlemnade boksamling såldes efter två tryckta förteckningar i Stockholm, 1:a afdeln. utgörande 2,033 n:r, 1896 d. 18 o. 21 Mars, 2:a afdeln. med fortsatt nummer och slutande med n:r 3,265 (voll.). Som förtecknaren, hr L. P. Larsson, uppgjort katalogerna utan system är det svårt att bestämma hvad detta bibliotek hufvudsakligen omfattar, men å titelbladet angifves att det skall vara »historia, topografi, skönlitteratur, planschverk och kartor m. m.».

Friherre Ericson märkte sina böcker å försittsbladet med sitt friherrliga vapens *hjertsköld* med friherrlig krona öfver, i helt liten blindstämpel.

HÅRD AF SEGERSTAD, BROR AUGUST DENIS, född 1834; rådman i Stockholm; död 1900.

Hans väl konditionerade boksamling utgjorde omkring 700 band juridik, topografi och skönlitteratur. En, 1900 tryckt »Bokförteckning» (utan annan titel), utkom öfver 3 à 400 böcker, knapphändigt beskrifna, utan tryckort eller år. En skriftlig anteckning meddelade att böckerna såldes [under hand] d. 15 Okt. s. å. i n:r 54 Storgatan, 3 tr. Någon sådan försäljning blef ej af, utan såldes samlingen till antiqvariske bokhandlaren Axel Granlund. — Rådman Hårds dotter Agnes Helmi Maria utförde åt fadern ett Ex-libris i koppargravyr: *Vapnet* inom oval ram, i hvars rand läses B · A · D · HÅRD AF SEGERSTAD och nedanför: 1897. Det hela omgifvet af renässans-ornament inom fyrkantig dubbel linieram. — Detta kom dock ej till vidare användning. Blott i en bok, af dem Granlund köpte, fanns detta Ex-libris infästadt.

ELLQVIST, CARL CHRISTENSON, född i Rya 1834; folkskolelärare i Skåne, i Torup 1861, i Ströfvelstorp s. å., i Ausås 1876; i Lidells matrikel 1895 är han upptagen som pensionstagare.

Hans bokegaremärke: Carl Ellqvist (blåstämpel) bemärkt i Musikaliskt Allehanda 1823.

WENNERBERG, JOHAN WILHELM, född i Stockholm 1834; konstförvandt, förestod 1856 »Dahlströmska

tryckeriet», hvilket då nyligen öfvertagits af lektor P. M. Elmblad (s. m. det »Normanska»); genomgick Metropolitan Pastors College i London och återvände 1861 till Sverige; språklärare i Göteborg, upptagen i Göteborgs kalender 1864—1878, men ej 1880 och följande år; 1885 emigrerade han till Norra Amerika och aflade samma år amerikansk skollärareexamen samt »erhöll genast en skola» i Door Co. Wisconsen; s. m. »amanuens hos en domare»; öfversättare för Adventisternas förlagsaffär i Bettle Creek, Mich.; sjuklig och öfveransträngd fick han hösten 1892, på erbjudande af den frimurareloge han tillhörde, flytta till frimurarehemmet i Grand Rapids, Mich. I Sv. Dagbl. 1899 $^{26}/_{9}$ lästes under rubriken *Tung ålderdom* att »f. d. lektorn J. W. Wennerberg» blifvit beröfvad förmånen att få vistas i ofvannämde frimurarehem och att logen föranstaltat en insamling för hans återresa till Sverige och »något till uppehälle efter framkomsten». W. anlände också hit, ty i Stockholms Adresskalender för år 1900 finner man: »Wennerberg, J. W., Professor, f. d. lektor, Birger Jarlsgatan 96, gifver kurser i de moderna språken». — Uppgifterna i Ernst Skarstedts Våra Penn-Fäktare, San Francisco 1897, sid. 195, att Wennerberg varit »lektor vid elementarläroverket och teknologiska institutet i Göteborg till 1871, då han blef utnämd till lektor vid krigsskolorna i Stockholm», är komplett misstag. W. återfinnes ej i någon läroverksmatrikel eller ecklesiastikmatrikel. Dessutom meddelar S. G. Dahl: »Jag tror mig kunna försäkra att någon Joh. Wilh. Wennerberg icke tjenstgjort i offentliga läroverk i Göteborg eller annorstädes, och ej heller vid någon krigsskola». Men detta hindrar icke att W. såsom privatlärare gifvit lektioner åt alumnerna vid offentliga läroverk och att det kan ligga någon sanning uti Skarstedts uppgift att W. »inbjöds 1867 att gifva »kollegier» öfver Shakespeares dramatiska verk

åt fil. kandidaterna i Upsala, och 1874 att gifva en dylik examenskurs vid universitetet i Kristiania.» * — Angående Wennerbergs litterära verksamhet lemnar Skarstedt följande uppgifter: »Han har utgifvit tre arbeten, nämligen »1100 svenska ordspråk med engelska och latinska paralleler» (1864), »Engelskt och svenskt synonym-lexikon» (1872), »Salomos tempel och israeliternas gudstjenst» (1876),** samt har under utgifning: »Sweden in its educational institutions during 1,000 years», »A critico-historical study of Judaism and Christianity» och ännu ett par verk. Han har dessutom lemnat otaliga bidrag öfver tidens frågor samt öfver frimureriet i svenska och engelska tidskrifter och tidningar».

Wennerberg sålde sjelf sin boksamling, 1,471 n:r (voll.), mest språkvetenskap och teologi, samt 26 n:r mynt å auktion i Göteborg d. 16 April 1866, efter tryckt förteckning. År 1883 den 21 Mars sålde han å auktion i Stockholm efter tr. anonym förteckning de böcker han sedan samlat. Denna samling, 540 n:r, innehöll bl. a. fritänkareskrifter, katolska skrifter, qväkareskrifter samt svedenborgiana. N:r 539: »En sista lagerrest å 300 ex. af Salomos tempel. (Denna lagerrest säljes ej under 150 kr.)» ***

Hans Ex-libris: Inom en oval: J. W. Wennerberg, derunder ett kors och en törnqvist; å det omgifvande ban-

---

* På fråga ang. dessa »kollegier» i Upsala, svarar v. bibliotekarien d:r L. Bygdén (29/5 1900): »Om den efterfrågade Wennerberg känner jag ingenting, och en och annan, som jag hört mig för hos rörande samma person, ha varit lika okunniga som jag. Möjligt är ju att han kunnat annonsera att han gaf lektioner i ämnet, men om han haft några lärjungar eller åhörare kan betviflas.»

** Med förord af Viktor Rydberg.

*** En frimurare meddelar (Sthm 21/1 1901): »J. W. Wennerberg har i dessa dagar till Frimurareorden sålt en stor lår, innehållande dyrbara amerikanska o. a. frimurareböcker.»

det med spänne som bildar ovalen läses: DEO DUCE IN SOLO DEO SALUS [Under Guds ledning frälsning i Gud allena]. Litografi.

GARTZ, CLAES GUSTAF, född i Stockholm 1834; bokhandelselev hos C. G. Södergren i Vexiö 1851; bokhandlare i Christinehamn från 1857 till 1862, då han såg sig nödsakad frånträda bokhandeln derstädes och återvända till Stockholm, der han en tid var anställd hos bokhandlare C. H. Fahlstedt (»Brudinska bokhandeln») och sedan i Adolf Bonniers förlagsexpedition till dennes död 1867; bokauktions-kommissarie 1868—1895; död 1899 $^{22}/_{7}$.* Gartz' många vänner, både inom och utom bibliofilkretsarne, firade hans tjugufemårsjubileum såsom bokauktionskommissarie d. 15 Maj 1893 med en fest för honom på Hasselbacken. Hedersgästens skål föreslogs af vice ordföranden i Numismatiska föreningen, justitierådet J. O. Wedberg. Till jubilaren öfverlemnades en, af Lea Ahlborn graverad och, på bekostnad af inbjudarne jemte flere andra personer, i guld preglad medalj med Gartz' bild och namn på ena sidan samt på den andra inskriften: »För 25 års gagnande verksamhet af litteraturens och numismatikens vänner. 1893.» Inskriften är omgifven af två eklöfsqvistar, förenade med ett band, och under densamma en auktionsklubba. — Redan förut voro Gartz och hans klubba på visst sätt odödliggjorda genom en 1890, i en mycket liten raritetsupplaga, utgifven dramatisk skizz af Theodor Ekelund: En stund på Bokauktionskammaren. Hvad = du = vill, i En akt, med in- och utfall, ut- och inrop, gurgel,

---

* Slägten Gartz, hit inkommen från Rügen på 1500-talet, är upptagen i Örnbergs Slägt-Kalender III (1887) sid. 89 o. f.

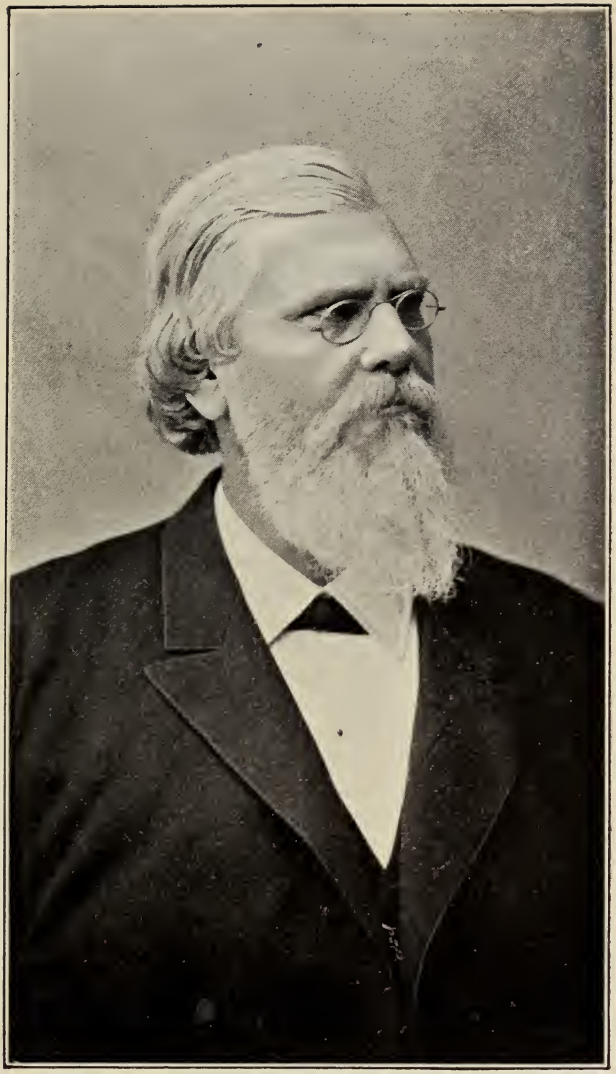

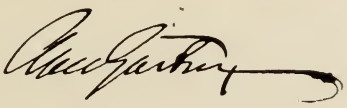

THE
JOHN CRERAR
IBRARY

brumningar, knuffningar m. m. Sammanrafsadt af Putte Snabbfot.*

---

* Såsom prof på huru intimt och gemytligt det gick till under Gartz' bokauktioner må följande ur ofvannämda opus citeras:

Gartz: N:o 856. Lifvets glädje af Zola. Ja, det vill säga, lifvets glädje som Zola tänker sig den, och den glädjen är ej mycket treflig. Lifvets glädje 2 kr.

Auktionisten: 2 kr., 1 kr., 75 öre, 60 öre.

En röst: Bjudet.

Gartz: Lifvets glädje för 60 öre. Slit den med helsan! Bättre slödder af Zola, 2 kr.

Auktionisten: 2 kr., 1 kr., 50 öre.

En röst: Bjudet.

Gartz: Godt sällskap för 50 öre. Godt sällskap!

Derpå bortslogs Hafsfrun (raritetstryck) för 15 kr.

En röst: Den der eleganta damen var allt bättre sällskap.

Gartz: Tyst, inga infall, dem gör jag sjelf. — Cosmographiæ, geographiæ, tractati pericola in... (häftigt) vete fan, hvad det är för slag. Det är i alla fall en hel mängd på latin: 12 band.

(Slogs bort för 10 öre.)

Gartz: Håll till godo för 10 öre, mycket att studera för latinare — roligt nog kanhända. O. s. v.

Broberg omtalar i förordet till »Förteckn. öfver Gartz' ensk. boksamling IV» (Sthm 1899) huruledes G. under bokauktionens fortgång »blef allt mer och mer lifvad, ja t. o. m. hetlefrad och framslungade sina enskilda åsigter om de författare, hvilkas skrifter gingo under klubban (Björnstjerne Björnson fick vanligen sina fiskar varma), påbjöd emellanåt tystnad, fastän det blott var han ensam, som pratade och domderade. Det är lätt att tänka sig, att stämningen inom »kammaren» vid sådana tillfällen blef något upprymd, och det var ju intet ondt i det, då man derigenom erhöll en liten omvexling i det dåsiga i auktionen och i enformigheten af mäklarens entoniga uppbud». Gartz hade en ovanlig förmåga att låta hela kaskader af ordflöden störta fram, men det fanns en, som var hans öfverman, nämligen den gamle bokförläggaren Abr. Bohlin. Kom denne någon gång upp, då blef Gartz stukad. »Jag glömmer aldrig, skrifver Broberg, »huru Gartz vred sig på stolen, huru han gång på gång försökte att sticka in ett ord vid något lämpligt tillfälle, hvilket totalt misslyckades, då det föreföll som om Bohlin ej ens behöfde hemta andan, när han talade, och dermed fortsatte han, så länge lust och krafter tilläto, och de tröto min-

Gartz auktionerade ej blott bort böcker, han samlade äfven sådana och det i stora massor, till en del ur affärssynpunkt, men äfven i verkligt bibliofilintresse, ty hans största nöje var att läsa. Historiska arbeten, resebeskrifningar och romaner intresserade honom isynnerhet. Hans bokförråd växte emellertid till sådant omfång, att han tid efter annan blef tvungen låta delar deraf gå under klubban. Men han samlade ej blott böcker utan äfven mynt, förnämligast utländska, autografer, fornnordiska antiqviteter, dosor och annat kuriosum.

Gartz auktioner å egna böcker voro talrika dels efter anonyma förteckningar och dels efter förteckningar med fingerade namn å egare och dels under eget namn. Men af alla dessa auktioner är det endast *fyra* som hållits å hans enskilda bibliotek. Af den tredje förteckningen, öfver »den del af Claes Gartz' enskilda Bok- och Planschverksamling» som skulle försäljas d. 10 Nov. o. f. d. 1897, lät Gartz trycka 25 ex. på gult papper med ett extra titelblad: Förteckning öfver en del af f. d. Bokauktionskommissarien Claës Claësson Gartz' enskilda Boksamling III. (Sthm 1897) samt försedd med ett förord, som har till öfverskrift P. M. I detta förord säger Gartz: »Min enskilda boksamling har jag alltid haft skild från böcker inköpta på spekulation, dessa jemförelsevis få, och den mängd jag fastnat för genom min önskan i eget och säljarnes intresse, uppehålla priserna, och genom att jag verkligen rent af plägats, då goda böcker gått för en spottstyfver. *Första* försäljning från min enskilda boksamling

---

sann icke. Gartz måste ge tappt och känna sig besegrad. Men när Bohlin väl hade lämnat lokalen, utropade Gartz med vresig min: »Det var då för väl, att man en gång blef af med den der pratmakarn! Man kan ju aldrig få säga ett förnuftigt ord, så länge han håller på». Och så började han under brummande så småningom taga skadan igen, och inom kort var pratmaskinen i full gång.»

var d. $^{27}/_{1}$ 1886 o. f. d. omfattande 376 n:r in fol. och qv., 4,730 i mindre format [voll.] och 228 planschverk etc., tillsammans *5,338* nummer; sålda i namn Claës Claësson.* Den *Andra* försäljningen var $^{29}/_{2}$ 1896 o. f. blott planschverk, planscher etc. = *176* n:r; ** de flesta af de inbundna arbetena med mitt bokmärke, vid föregående försäljning hade blott ett fåtal detta. I den *Tredje*, och som jag hoppas sista före min död, har hvarje bunden bok mitt märke [Ex-libris], försäljningen blifver d. 10 November 1897 o. f. d., tillsammans i alla formaterna *2.296* nummer. Således alla tre försäljningarne *7,810* nummer, förteckningarne till alla gjorda af Carl Broberg.» — Gartz' efterlemnade enskilda boksamling såldes efter (af C. Broberg uppgjord) tryckt förteckning 1899 d. 14 och 18 Oktober. Detta blef således den *fjerde* auktionen å Gartz' enskilda boksamling. Förteckningen omfattar 1,648 n:r, hvarefter uppräknas stereoskop, fotografialbum, bokhyllor m. m. Äfven af denna katalog utkom ett litet antal, tryckt på gult papper och med särskild titel: »Förteckning öfver sista delen af f. d. Bokauktionskommissarien Claës Claësson Gartz' enskilda Boksamling IV», samt en liten, delvis humoristisk, biografisk uppsats öfver Gartz af Carl Broberg (anonym) med Gartz' porträtt i autotypi samt Gartz' Ex-libris klistradt på titelbladet.***

De auktioner Gartz höll å böcker, som han inköpt på spekulation eller eljest »fastnat» för (»Tamen aliqvid hæ-

* Af denna katalog I lät Gartz (liksom af katalog III) trycka 25 ex. på gult papper med särskild titel: »Förteckning öfver en del af Bokauktionskommissarien Claës Claësson Gartz' Boksamling».

** Förteckningen öfver dessa »planschverk» återfinnes i slutet (sid. 67—72) af katalogen med titel: »Förteckning öfver en del af Claës Gartz's Bok och Planschverkssamlingar ... hvilken kommer att försäljas ... d. 26 febr. 1896 o. f. d.»

*** I samtlige katalogerna har den boksynte förtecknaren anmärkt *rariora*.

ret»), voro följande: 1. »Framlidne Herr Gustaf Bengtssons» (tillika med framlidne hofpredikanten Hilmer Sundels), 1879 d. 5 Apr. (551 n:r). 2. »F. d. Bokhandlaren G. Bengtssons», 1886 d. 22 o. 25 Sept. (1,700 n:r) jemte »ett bokskåp och en bokhylla samt gammalt porslin och antiqviteter». 3. »F. d. Bokhandlaren Gustaf Bengtssons efterlemnade», 1888 d. 28 Nov. (2,702 n:r). 4. »F. d. Bokhandlaren Gustaf Bengtssons,* 1890 d. 15 o. 19 Mars (2,356). 5. »F. d. Bokhandlaren Claes Claessons», 1893 d. 18 Nov. o. f. d. (2,800 n:r). 6. Anonymt, 1894 d. 17 Febr. o. f. d. (3,152 n:r). 7. Anonymt, 1894 d. 19 o. 23 Maj (3,105 n:r). 8. Anonymt, 1894 d. 19 o. 28 Sept. (2,728 n:r). 9. Anonymt, 1894 d. 1 o. 5 December (2,786 n:r). 10. Anonymt, 1895 d. 9 o. 13 Febr. (2,980 n:r). 11. Anonymt, 1895 d. 27 Febr. o. 2 Mars (2,161 n:r). 12. »En del af Claes Gartz's» ... I., 1895 d. 23 Nov. o. f. d. (3,644 n:r).** 13. »En del af Claes Gartz's» ... II., 1896, d. 26 Febr. o. f. d. (2,081 n:r, samt ur Gartz' enskilda bibliotek, sid. 67—72, 176 n:r planschverk).*** 14. »En del af Claes Gartz's» ... III., 1896 d. 28 Okt. o. f. d. (1,559 n:r). — I Sept. 1896 såldes »Gartz' återstående lager», tusental i ett slag. Hela denna samling inpackad i lårar inropades af v. häradshöfding Robert Bovallius, hvilken sålde hvad han ej ville behålla, efter tryckt förteckning (7,262 n:r), 1897 d. 2 Okt. o. f. d.

Gartz' Ex-libris: Ett stort orneradt G, omfattande såväl liggande som till hälften uppresta böcker, öfver hvilka

* Om Gartz' »Gustaf Bengtsson» kan sägas att han »tid efter annan afled», som hofkamrer Dahlgren skref om frih. Carpelan.

** I början af förteckningen tillkännagifves, att »realisationen af denna och nästföljande af Claes Gartz's boksamlingar kommer icke att bevakas af egaren». — I slutet af katalogen är en särskild afdelning *rariora*, 200 n:r. Denna katalog är uppgjord af Amadeus Ziervogel, eljest brukade Gartz låta Carl Broberg upprätta sina bokförteckningar.

*** I denna katalog äro böckernas bokegaremärken anmärkta, se n:ris 2, 46, 109, 225, 294—298, 335, 336, 342, 499, 519, 521, 1,322.

hvilar en auktionsklubba; ofvanför läses i afrundning *Tamen aliqvid hæret.* [Något fastnar dock.] (Komponeradt af C. Eichhorn. Litografi af S. A. Peterson 1881.)

Såsom förut är nämt samlade Gartz äfven mynt och autografer. Sin svenska myntsamling — från Olof Skötkonung till Oscar II, 523 n:r — sålde han, efter tryckt anonym förteckning (Bukowskis kat. n:r 60), 1890 den 13 o. 16 Maj. Hans efterlemnade samling af svenska och utländska mynt försåldes: *Första afdelningen.* Guldmynt, guldmedaljer och ordnar från skilda länder, tyska och svenska silfver- och kopparmynt samt svenska praktmynt och minnespenningar. Bukowskis kat. N:r 132 (med Gartz' porträtt), d. 28 Nov. o. f. d. 1900. 4,424 nummer. *Andra afdelningen.* Silfver- och kopparmynt från Norge, Danmark, Slesvig-Holstein, England, Nederländerna, Frankrike, Portugal, Spanien, Schweiz, Böhmen, Ungarn, Mähren, Siebenbürgen och Polen samt numismatisk litteratur, myntskåp m. m. Bukowskis kat. N:o 142, d. 26 Nov. o. f. d. 1901. 4,479 n:r mynt, 41 n:r diverse, 175 n:r numismatisk litteratur. Denna sista auktion afslutades d. 27

Nov. och inbragte omkring 6,000 kr. Af vigtigare pris må nämnas: N:r 145. *Knut den store.* Mynt från Lund. Som HH. [Hans Hildebrand] 364 men barbarisk omskrift. Präglad på en fyrkantig plants. *RRR.:* 48 kr. N:r 191. *Sven Estridson* (1047—76). Byzantinsk typ, som HH. 402, men *r.* + OTKCOR I LVNDI: 61 kr. N:o 192. *Idem.* Byzantinsk typ *a.* Frälsaren *r.* Stort kors framför en fyrauddig stjerna med ett mindre kors på hvardera spetsen. Skrifterna barbariska. Ej HH. eller Dev. *RR.:* 81 kr. N:r 202. *Erik Ejegod* (1095—1103). *a.* Brb. med spira *r.* Två framvända brber. Lik HH. 421. *RRR.:* 531 kr. N:r 284. *Kristian II.* Joachimsdaler 1523: 83 kr. N:r 290. *Severin Norrby.* Visby. Skilling 1524: 131 kr. N:r 350. *Kristian IV.* 4 specie 1624: 96 kr. *Idem.* 2 specie 1627: 60 kr. — Brenners Thesaurus 1731: 18 kr. Neumanns Beschr. der Kupfermünzen, 6 bände, Prag 1858—72: 61 kr. Catalogue de monnaies de Mr de Wellenheim. B. I, II, 1, 2, Vienne 1844, 45 kr. 50 ö.

Hans efterlemnade autografsamling, 1,016 n:r, såldes, efter tryckt förteckning (Bukowskis kat. n:r 128), 1900 d. 24 April.

Hans samlingar af gravyrer, handteckningar, konstslöjdsföremål, keramik och vapen såldes, bland andras samlingar, på Bukowskis auktioner d. 13 o. 14 Dec. 1899 (Bukowskis katalog n:r 126) och d. 27 o. 28 Febr. 1900 (katalogen n:r 127). De nummer i katalogen 126, som tillhört Gartz, voro: 129—138, 174, 180—184, 197—202 [ej 200 ½], 203 ½, 209, 235, 276, 280, 299—320, 324—326, 332 ½, 339, 343, 344, 347, 348—358, 377, 396, 398, 399, 404—408, 410, 415—418, 421, 422, 424—426, 440, 464, 506—524, 530—534, 630. — Numren i katalogen 127 voro: 172—196, 199, 205—215, 217—220, 223, 224, 226, 227, 452, 704—709 ½.

LEVENHAUPT, CARL GUSTAF CONRAD ERIK, grefve, född 1834; f. d. kapten vid Södermanlands regemente; egde Forsbacka i Gefleborgs län 1869—1872; eger och bebor sätesgården Aske i Håtuna socken af Upland sedan 1872.

Boksamlingen på Aske, förut på Forsbacka, bestående af omkring 10,000 band och skrifter, omfattar historia, memoir-litteratur, resebeskrifningar, diplomatik, genealogi, heraldik och skönlitteratur samt är synnerligen rik på ströskrifter från Frihetstiden. Grundstommen till detta bibliotek härleder sig från biskop C. G. Nordin och det ökades af hans son, envoyén i S:t Petersburg Gustaf af Nordin, samt senare af dennes måg, nuvarande egaren.

Bokegaremärke: En rund färgstämpel, hvari synes ett lejonhufvud och derunder: • CARL GUSTAF • (Aftryck i blått, rödt eller svart.)

BERGSTRAND, PER EMANUEL, född i Vesterås 1834; ingeniör i Generallandtmäterikontoret; kommissionslandtmätare; författare under pseudonymerna *Bias* och *Kapten Gulliver;* död i Stockholm 1890.

Hans konstsamling såldes efter tryckt förteckning 1890 d. 9 Sept. Af hans boksamling, som var obetydlig till volymantal, såldes 250 n:r efter skrifven förteckning d. 6 Dec. s. å. Båda försäljningarne genom Stockholms Bokauktionskammare.

Hans bokegaremärken: P. E. Bergstrand Stockholm. [2 rader.] Blåstämpel. — P. E. B. i guldtryck å bandrygg.

BOSTRÖM, JOHAN WILHELM, född i Stockholm 1834; med. licentiat 1865; distriktsläkare i Adolf Fredrik

1868; s. m. jernvägsläkare och praktiserande läkare i Stockholm; död 1886.

Hans efterlemnade »väl vårdade samling arbeten i filosofi, historia, geografi» m. m., 1,659 n:r (voll.), såldes efter tryckt förteckning, systematiskt uppgjord, 1886 d. 20 o. 23 Okt.

Hans bokegaremärke: WILH. BOSTRÖM, MED. DOCTOR STOCKHOLM. (Blåstämpel.)

OXENSTIERNA, MÅRTEN GABRIEL LEIJONSKÖLD, *till Eka & Lindö*, friherre, född 1834; tullinspektor i Engelholm. Känd som författare, äfven under pseud. Aldebaran.

Hans bokegaremärke: *Vapnet* inom en oval; under vapnet hänga 3 medaljer. Blindstämpel. Förekommer äfven med blå botten, men vapnet hvitt. Stämpeln åstadkommes genom aftryck af ett skarpt graveradt sigill, utfördt af Norrköpings Litografiska bolag. De tre medaljerna äro: fransk räddningsmedalj i guld (1863); svensk silfvermedalj för berömliga gerningar (1873); guldmedaljen »Tessera Memoriæ» (1875).*

PIPER, ERIK CARL ALFRED, grefve, född 1834; öfverhofstallmästare, kabinettskammarherre, chef för stuteriöfverstyrelsen, eger och bebor Söfdeborg i Skåne.

---

* I Vårt Land $^{30}/_{9}$ 1901 läses: *En som räddat 34 menniskolif.* Igenom pressen har i dagarne gått en notis om en person, som räddat sju menniskolif. I Engelholmstrakten finnes emellertid en man, som under sin lefnad lyckats rädda 34 menniskolif. Franska räddningsmedaljen i guld samt tvenne svenska medaljer i guld och silfver pryda räddarens bröst. Det är författaren och sportmannen friherre Leijonsköld Oxenstierna på Andersro vid Engelholm, som slagit detta vackra rekord i lifräddningens historia.

Grefve Piper har å Söfdeborg hopbragt ett bibliotek, om hvilket han meddelat (Söfdeborg 4/9 1893): »Mitt bibliotek består af cirka 4,000 band, hufvudsakligast historiska arbeten samt s. k. skönlitteratur och memoar-verk på svenska, franska och engelska språken samt för öfrigt allehanda, men icke särskildt någon vetenskaplig branche utom historia. Jag har sjelf samlat det hela, men lade en grund dertill, då jag för cirka 30 år sedan inköpte en boksamling om cirka 2,000 band.»

SAHLBERG, CARL JOHAN, född i Stockholm 1834; civilingeniör; vistades flera år i Ostindien och Kina, i hvilket sistnämda land han dels byggde ångqvarnar och andra byggnader, dels tjenstgjorde som maskinist å större ångfartyg. I medlet af 1870-talet återvände han till fosterlandet. Han bildade nu ett litet bibliotek, bestående mest af maskinvetenskap, historia och skönlitteratur. År 1884 begaf han sig åter till Kina och har sedan dess ej låtit höra af sig. Af sin boksamling medtog han någon del; resten förvaras hos brodern, antiqvariske bokhandlaren R. Sahlberg. Han märkte sina böcker med en åttkantig svartstämpel: *C. J. S.*

ZETTERSTEDT, ANDERS JOHAN, född 1835; handlande i Stockholm; död 1888.

Hans samling af några hundra band värdefulla böcker och planschverk, köptes hösten 1886 af Gullbergs antiqvariat i Stockholm. Dessförinnan hade kammarherren Carl Roos af Hjelmsäter inköpt Z:s i det allra närmaste fullständiga samling af svenska statskalendrar, hvilken han skänkte till Timmermansorden. — Bland de värdefulla

planschverk, som funnos i Zetterstedts samling, må särskildt nämnas: Svenska Foglar efter Naturen och på Sten ritade af M. och W. v. Wright, h. 1—31, Sthm 1828—1838. Innehåller — utom h. 31, som aldrig blef utgifvet — 186 figurer och 137 species på 184 planscher. Hvart häfte 6 planscher med en figur på hvar plansch, utom på planscherna n:r 3 och 56, som ha 2. — Z:s böcker voro märkta med en oval blåstämpel, hvari å en bandeau läses: A. J. ZETTERSTEDT ÖSTERLANGGATAN 4. och inom bandeaun: STOCKHOLM.

Hans mynt- och medaljsamling såldes efter tryckt förteckning 1884 d. 29 Febr. Samlingen bestod af: 1,260 n:r mynt och medaljer (mynt från Erik Knutsson t. n. t.), 58 plåtmynt, 68 sedlar, 2 guldmyntvågar samt porträtt af Brenner, Faltz och Hedlinger.

WIESELGREN, HARALD, född 1835, fil. d:r, kongl. bibliotekarie, skriftställare.

I hans rikhaltiga bibliotek finnes blott *ett* band med egarens Ex-libris: *H W* sammanbundna med en lagerkrans, etsning i koppar af Agi Lindegren.* Bibliotekarien Wieselgren meddelar härom: »Agi Lindegren hade samlat en hop ritningar och proftryck till »Lilla Birgitta-boken»,** låtit inbinda detta i det för boken gjorda bandet och å bokens försittsblad etsat mitt monogram med en deröfver lagd lagerqvist samt skänkte mig boken. Detta är »unikt»

* Detta Ex-libris är unikt så till vida, att det endast förefinnes i *en* bok, ehuru prof. d:r Mårten Sondén har ett ex. i sin samling af etsningar, äfvensom ett ex. finnes i National-musei samling af etsningar.

** »Lilla Birgitta-boken» är en af H. Wieselgren med konstnärliga biträden »gjord» bok om Birgitta till firande af 500-års jubileet 1891. Den innehåller facsimile-tryck och planscher i medeltidsstil och kostade, i Gust. Hedbergs skinnband i samma stil, 10 kr. Det lilla praktverket utgör blott 19 blad.

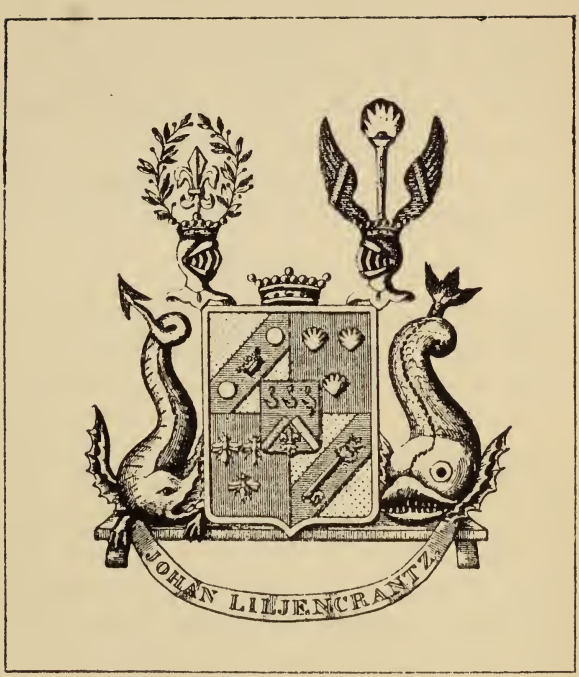
JOHAN LILJENCRANTZ

THE
JOHN CRERAR

— det är ett titelornament i en unik bok. I öfrigt har jag intet Ex-libris, knappt ens namnteckning i mina böcker.»

LILJENCRANTZ, JOHAN, friherre, född 1835; kapten vid Svea lifgardet; adjutant hos konung Carl XV; kammarherre; framstående riksdagstalare; egentlige stiftaren af bankinrättningen *Industri-kredit-aktiebolaget* i Stockholm; död 1870.

Hans efterlemnade boksamling inköptes af svågern, grefve C. J. Trolle-Bonde å Trolleholm och är införlifvad med biblioteket derstädes. (Ex Bibliotheca Trolleholmiæ V: 7.) Böckerna äro försedda med hans Ex-libris: *Vapnet*, hvilande på ett soubassement; å en bandeau derunder: JOHAN LILJENCRANTZ. (Kopparstick.)

HOLM, PER DANIEL, född i Malingsbo prestgård i Dalarne 1835; landskapsmålare; professor vid Akademien för de fria konsterna 1881. Se vidare Ahnfelt, Europas konstnärer, sid. 221.

Professor Holm har hopbragt ett valdt bibliotek af stort värde. Det omfattar i första rummet en dyrbar samling af omkr. 400 band sällsynta franska, med fina koppargravyrer illustrerade arbeten från 1700-talet, nästan samtliga inbundna i ytterst dyrbara, dels franska originalband och dels imitationsband, utförda af vår framstående bokbindare G. Hedberg. Dessutom har professor Holm hopbragt en rik samling äldre svensk topografi, der man finner Messenius (Sveopentaprotopolis, 1611), Campanius Holm (Nya Sverige, 1702), N. Hufweds-Son Dal (Boerosia, 1719), Halman, (Kiöping, 1728), Rüdling, Kalm, Busser, Bergius, Nordberg, Wittingh, Gjöding, Lohman, Hülphers, Linné, Crælius, Tuneld, Cederbourg, Richardsson,

Hårleman, Broocman, Sivers, Tham, Linnerhjelm, Sjöborg, Ahlqvist m. fl. representerade. — Ytterligare må nämnas en samling dyrbara och sällsynta svenska och utländska naturvetenskapliga planschverk öfver fiskar och foglar, deribland Wright's sällsynta planschverk öfver Svenska fiskar och Svenska foglar. Palmstruchs Botanik finnes komplett. — Slutligen må nämnas en prydlig samling Elzevierer (öfver 200 band). Till 2 band, hvilka, ehuru i öfrigt vackra ex., dock saknade titelblad, har professor Holm å pergament textat trogna afbildningar af de ursprungliga titelbladen samt i guld och färger kolorerat de å dessa titelblad befintliga vapen, dervid han troget följt blaçoneringen. Dessa ypperliga miniaturmålningar kunna mäta sig med de, som utfördes af munkar under Medeltiden. För sin Elzeviersamling har professor Holm låtit utföra en permstämpel efter af honom uppgjord ritning (dock obetydligt använd). Den framställer Elzeviervapnet. (Om boktryckarfirmorna Elzevier och Elzeviertrycket se art. Berghman.) Stämpeln återgifves här:

»Denna afbildning, hvilken framställer Elzeviernas vapen inom en krans, kan med skäl sägas vara en verklig

perla, heraldiskt och artistiskt sedt.» (F. U. Wrangel, Autografsällsk. Tidskr. Dec. 1894.)

ATTERLING, CARL HENRIK, son af apotekaren i Arboga G. Santesson (f. 1806, † 1838) och Carolina Atterling (f. 1816, † 1865); född i Arboga 1835; antog moderns namn;* mekaniker, skriftställare; under åren 1866—1885 medlem af Dagens Nyheters redaktion; död i Stockholm 1885.

Atterling hade en tid, i medlet af 1870-talet, en handpress, hvari flere rariteter, i ytterst ringa antal exemplar, tillskapades, t. ex.: *Sibylla eller Den underbara Spåboken, hvaruti man genom att draga kort ur en kortlek på ett hemlighetsfullt och obegripligt sätt underrättas om mångahanda gräsliga tilldragelser och lyckosamma öden, hvilka under en menniskas lefnadslopp henne till mötes komma skola. Till C. H. Atterling af Författaren.* (12 sid. aflång 12:o utan år.) Detta lilla versifierade plaisanterie, författadt af brukspatronen *Henrik Atterling* å Vesslingbyholm, utgick år 1876 i endast 5 tryckta exemplar.

Atterling egde en ej stor, men ganska god boksamling, deribland flere rariteter inom skönlitteraturen. En del af denna boksamling — utländska romaner m. m. — köptes af ant. bokhandlaren R. Sahlberg. Det återstående öfvertogs af ofvannämde brukspatron H. Atterling, C. H. Atterlings morbror, och såldes vid auktion å Vesslingbyholm. Efter dennes död ärfdes qvarlåtenskapen af C. H. Atterlings fyra barn. Den sistnämdes böcker voro märkta C. H. A. i blåstämpel å titel- eller försitsblad.

---

* Föräldrarnes äktenskap upplöstes genom laglig skilsmessa 1836.

HÆRÉN, LORENS GUSTAF GOTTHARD MORTIMER, född 1835; stud. i Upsala 1855; med. lic. 1867; provinsialläkare i Strengnäs distrikt 1889; afsked 1896; död 1899. Utg. skrifter, se Bruzelii Läkare-Matrikel I: 328 och Linnström I: 527.

Hans böcker voro märkta: *Mortimer Hærén.* (Blåstämpel.) Provinsialläkaren P. E. Ahlqvist förmodar, att böckerna såldes på auktion i Strengnäs.

TERSMEDEN, KNUT JACOB, född 1835; medarbetare i Nya Dagligt Allehanda.

Hans Ex-libris: Porträtt, utfördt i träsnitt, derunder: EX LIBRIS.

COYET, ADOLF GABRIEL, född 1835; kammarjunkare; eger och bebor Nynäs i Nerike.

Kammarjunkare Coyet är särskildt känd såsom tidningssamlare. I meddelande af $^{20}/_{11}$ 1898 skrifver han: »Min tidningssamling är ganska omfattande, särdeles hvad tillfällighetsblad beträffar. Jag har nyligen slutat ett större katalogiseringsarbete, men under arbetet har en del nytt tillkommit, så det behöfver kompletteras. I allmänhet har jag ej hela årgångar, utan nummer af olika år. Någon hopsummering har jag ej ännu gjort — uppskjuter dermed till efter kompletteringen. Några tusental uppgår den nog till.* Exempelvis kan jag meddela, att bland tillfällighetsbladen jag af Grisar har 74 olika och af Nissarne 198. Hvad biblioteket beträffar, har jag ej på flera år fullföljt katalo-

* I Sundsvalls Tidning 1899 $^{17}/_{2}$ läses: En väldig tidningssamling eges af kammarjunkaren Adolf Coyet på Nynäs. Hr C:s tidningssamling, som nyligen blifvit katalogiserad, omfattar 4,340 olika tidningar och tillfällighetssblad, allesammans svenska.

giseringen, då jag dels har så mycket annat att syssla med, dels på lediga stunder sysselsatt mig med mynt- och tidningssamlingen.»

Hans Ex-libris: A. C. under adlig krona. (Litografi.)

NYHOLM, CARL FREDRIK, född 1835; boktryckare i Stockholm, föreståt Kungl. Hofboktryckeriet Iduns Tryckeri-Aktiebolags Filial.

Hans Ex-libris:

Hans boksamling uppgår till omkring 1,600 voll. En större boksamling, som tillhörde honom, gick förlorad vid branden i Centraltryckeriet år 1875, då han var anställd derstädes såsom tryckeriets föreståndare.

DÖBELN, JOHAN JACOB VON, född 1835; elev vid Skogsinstitutet och utexaminerad 1860; extra öfverjägare i Vermlands län 1862; föreståndare för Björkholms meteorologiska station i Halland 1878; nämndeman i Viske härad 1885; innehafvare af Björkholms fideikommiss i Halland; död 1900. (Vidare data, se Samzelius' Jägeristatsmatrikel.)

Angående biblioteket på Björkholm, hvars grundstomme utgöres af professorn i Lund Johan Jacob v. Döbelns* böcker, meddelade jägmästare v. Döbeln 9/4 1899: »Hvad biblioteket härstädes beträffar, skall jag lemna den redogörelse jag kan. Jag håller just på att ordna böckerna för att få en katalog öfver dem. Det tager en rundlig tid att gå igenom allt, då tidningar, disputationer, fägneqväden vid bröllop, begrafningsverser, högtidstal vid olika tillfällen ligga blandade om hvarandra äfvensom en massa med riksdagshandlingar, pacta och fredsfördrag, lagböcker, kongl. förordningar, medicin, teologi, skildringar öfver store män, landtbruksskrifter m. m. En stor del tryck är från 1500- och 1600-talet. En mängd lexikon på olika språk samt romerska och grekiska klassiker sedan 1500-talet, i pressade pergamentsband. Af öfriga böcker äro en stor del inbundna uti pressade pergaments- och läderband, deribland många rariora från Rostock, Greifswald och Wittenberg. Professor J. J. von Döbeln har grundlagt biblioteket och hitfört många böcker och handlingar, som tillhört hans fader och farfader, som voro professorer. Här finnes en mängd bref till dessa personer på 15-, 16- och 1700-talen. Dessutom en samling notifikationer om dödsfall samt bjudningskort till begrafningar, barndop och andra fester. Åtskilligt, som tillhört general C. G. von Döbeln, finnes här, deribland flera skriftliga uppsatser af honom. Slutligen må nämnas en samling fransysk, tysk och engelsk litteratur. P. S. Bland gamla handlingar fann jag nyligen en väl bibehållen »Credityf-Zedel N:o 2110» å »Tijo Daler sölfmynt», dat. d. 25 Maij 1666 och försedd med sigiller samt

---

* *Johan Jacob Döbelius,* adlad *von Döbeln,* född i Rostock 1674; med. d:r derstädes 1695; med. professor i Lund 1710; adlad 1717; död 1743. Han gjorde säteriet Björkholm jemte underlydande till slägtens fideikommiss. Om honom, se Ståhl, Biogr. under. om professorer i Lund, Chrst. 1834 och Biogr. Lex. IV samt derstädes gifna hänvisningar.

8 namnunderteckningar, äfvensom ett slags sedel, utfärdad af Jonas Alströmer, lydande å 8 öre silfvermynt.»

CELSING, LARS ARNOLD, född 1836; kammarherre.

A sin fideikommiss-egendom Lindholm i Södermanland har kammarherre Celsing ett ansenligt bibliotek, särdeles rikt på svenska och franska historiska arbeten, geografi och resebeskrifningar, äldre tidningar och tidskrifter, bibelupplagor och hymnologi samt en samling af 2,500 voll. romaner. Biblioteket är grundadt af hans morfader, kammarherren frih. Axel Herman Fleming af Liebelitz (f. 1710, † 1834 på Lindholm) och sedan betydligt tillökadt, först af kammarherre Celsings fader och sedan af honom sjelf. Det torde uppgå till öfver 12,000 voll.

NORDBERG, GÖTHE, född 1836; var egare till Källan vid Carlshamn och handlade med dynamit; hade äfven gymnastik- och massageinstitut vid Grönteboda (se Wadström, Ur minnet och dagboken II: 89, der N:s porträtt och vy af Grönteboda äro återgifna); död å Källan 1896.

Hans »efterlemnade samling af böcker, kartor, planscher, planschverk och taflor, såldes å bokauktionskammaren i Stockholm 1898 d. 2 Apr. o. 11 Maj, efter två tryckta kataloger, tillhopa 1,408 n:r, jemte en mindre myntsamling efter skrifven förteckning.

HOLMBLAD, RUNO HELMFRID, född 1836; stud. i Upsala af Vestgöta nat. 1854; tillhörde jurid. faculteten, hvilket synes antyda, att han tagit jurid. preliminärex.; står senast höstterm. 1860 (då utan uppgift om fac.); en

tid e. o. posttjensteman, s. m. medarbetare i Post- o. Inr.-Tidn. Blef 1901 intagen på ett hem för obotligt sjuka.

Hans boksamling, omkr. 3,000 band, såldes hösten 1901 till Klemmings antiqvariat. Den utgjordes hufvudsakligen af romanlitteratur, resebeskrifningar och topografi.

HEDENSTIERNA, FREDRIK AXEL HUGO, född 1836; häradshöfding i Kinda och Ydre häraders domsaga; bosatt på Stjernebo i Kisa.

Häradshöfding Hedenstierna eger ett rikhaltigt bibliotek, bortåt 4,000 n:r, der alla vetenskaper äro representerade, samt en samling dramatik (1,000 n:r) och en romansamling, hvilken han använder på det mest oegennyttiga vis: till ett lånbibliotek för Kindaboarne. Öfver 100 böcker har han skänkt till Linköpings stifts-bibliotek. Ett större antal böcker har han dessutom skänkt till Kisa arbetareförening, Kisa lazarett och Hjo badsällskaps bibliotek.

Hans Ex-libris: S. H. T. å en sköld, ofvan dessa initialer en måne i ny, under desamma fyra kors, omslutande ett S inom en cirkel. Ofvan skölden en stjerna utan strålar. Ovalt klippt. (Litografi.) — Stjernan syftar på hans namn; månen på hans namn i ordenssällskapet S. H. T.* De fyra korsen äro på en gång sällskapet Sveas ordensmärke och med någon förändring (utplånandet af S. m. m.) Kinda härads vapen. (Svea är ett sällskap för sång, skaldskap, välgörenhet och dans, stiftadt af fältläkaren Appelberg och med hemort i Kisa.)

LINNSTRÖM, CARL HJALMAR, född 1836; bokhandelsbiträde hos C. E. Fritze 1858; student i Upsala

* Det hela, Hedenstiernas S. H. T.-vapen. Hans namn som ordensbroder: *Ökenmåne* (således en travestering af hans rätta namn).

1860; kom sedan till L. J. Hierta, hvars bokförlag han 1871 öfvertog.* Linnström har utgifvit Svenskt Boklexikon** och Årskatalog för Sv. bokhandeln åren 1867—71.

Linnström eger en stor samling uppslagsböcker samt cahiers, innehållande biographica och bibliographica samt tillägg till Nordisk Familjebok.

Hans bokegaremärke: **HJALMAR LINNSTRÖM.** (Blåstämpel.)

BERGHMAN, GUSTAF SCHLEGEL, född i Stockholm 1836; stud. i Upsala 1853; med. lic. vid Carolinska institutet 1867; underläkare vid Allmänna Garnisonssjukhuset periodvis mellan 1860—1874; praktiserande läkare i Stockholm, men upphörde på grund af partiel förlamning i början af 1880-talet med sin praktik. Utgifna skrifter, se Bruzelii Läkare-Matrikel I: 65.

D:r Berghman har under en följd af år flitigt sysselsatt sig med samlande af elzevier-upplagor, d. v. s. böcker

---

* På grund af förluster måste Linnström 1884 inställa sina betalningar. Han erbjöd sina fordringsegare 50 % ackord, detta antogs af 76 fordringsegare, men afslogs af 9, hvilkas sammanlagda fordringsbelopp var vida större. Ackordet gick derför om intet. Det förtjenar antecknas, att bland de nämda *nio,* som störtade Linnström, befunnos hr *Anders Hökerberg* och hr *Frans Beijer.* (Jfr Östg. Corr. 1884 $^{19}/_{10}$.)

Linnström sålde en samling böcker efter tr. fört. (24 sid.) 1883 $^{19}/_{5}$. Hans konkurssmassas böcker och förlager såldes å nio auktioner efter tryckta förteckningar. Den första auktionen 1884 $^{22}/_{11}$ och den sista 1885 $^{9}/_{12}$.

** Om detta jetteverk, som omfattar tiden 1830—1865 (tr. Sthlm 1867—1884), se Nordisk Revy 1884 $^{31}/_{5}$. — Kompletterande bidrag till Hj. Linnströms Boklexikon, bladvis utgifna af W. S. [W. Skarstedt j:r], N:r 1 [q. p.] (Tr. som manuskript i 10 ex.) Febr. 1886, utkom, Lund Ohlsson 1886, 2 sid. Tillägg och rättelser till Hj. Linnströms Boklexikon af C. M. C. läses i Svensk Bokhandels-Tidning, 1896 n:ris 21, 22.

utgifna och tryckta från och med 1592—1681 hos de båda firmorna Elzevier (i Leyden och Amsterdam) och hos de nederländske boktryckare, hvilka tagit dem till förebild. Som bekant har detta slag af böcker sedan mer än 200 år tillbaka utgjort föremål för bokvänners och samlares lifliga intresse. Det delikata trycket, de skarpa och tydliga typerna, de smakfulla vignetterna och ornamenten samt den elegans i de minsta detaljer, som i allmänhet utmärka dessa upplagor, bland hvilka man ser representeradt det bästa af den då kända litteraturen, allt detta har, oberoende af vexlande generationers olika smak, städse åt dem bibehållit en hedersplats så väl på bibliofilens hylla som i bokmarknaden. De mera eftersökta och sällsynta bland dem, hvartill räknas en stor del af de latinska klassikerna i duodes-format, den dåtida filosofiens och historiens samt den franska och italienska litteraturens mera framstående alster, särskildt på dramatikens område, betinga alltid höga, ofta fabelaktiga pris, hvarvid det dock är att märka, att exemplarens beskaffenhet (dyrbara franska maroquinband, väl bibehållna marger o. s. v.) spela en alldeles afgörande roll.* Sådant är dock förhållandet hufvudsakligen blott i Frankrike, England och Nederländerna; i Tyskland förekomma dyrbarare elzevierupplagor relativt sällan och i de nordiska länderna endast tillfälligtvis. — Berghmans samling består nästan uteslutande af böcker tryckta i Nederländerna från och med år 1592 till och med år 1681, d. v. s. den tidrymd, inom hvilken familjen Elzevier verkade, dels såsom förläggare, dels såsom bok-

---

* Såsom en kuriositet må nämnas, ett en elzevierupplaga, *L'Escole de Salerne en vers burlesques,* Suiv. la copie à Paris 1651, en liten duodes om 139 sidor, men i *oskuret* exemplar, bundet i hel maroquin af den berömde Trautz-Bauzonnet, vid auktionen Béhague i Paris (1880) betalades med det vansinniga priset *sexton tusen etthundrade* francs (se tidskriften *Le Livre, partie rétrospective* (I: 162). Ett vackert exemplar i pergamentband, med medelmåttiga marger, betingade omkring 100 frs.

tryckare.* En del deraf, de s. k. *Annexerna,* är tryckt af andra framstående män af facket, medtäflare till och imitatörer af Elzeviererna, såsom Van der Marse, Heger, De Croy, Hackius (Leyden) — Blaeu, Wolfgang, Jansson (Amsterdam) — Steucker, Moetjens (Haag) — Foppens, Vleugart, Marchant, Frix (Brüssel) etc., och kunna ofta fullkomligt uthärda jemförelsen med sina berömda förebilder. Samlingen är säkerligen den fullständigaste enskilda af detta slag, som för närvarande finnes och kanske någonsin funnits.** Den omfattar för närvarande (Aug. 1900), 2,238 nummer i 2,342 volymer, med största omsorg utvalda med hänsyn till exemplarens beskaffenhet och till betydande del bestående af de dyrbaraste och mest eftersökta rariteterna på detta område, bundna i franska s. k. amatörsband i 1600-talets stil (hel maroquin med förgyllningar, s. k. petitsfers- och guldsnitt) af de mest framstående artisterna i detta fack, äldre och yngre, såsom Bozérian, Capé, Cuzin, Derome, Duru, Duseuil, Hardy, Lortic, Niedrée, Simier, Thouvenin, Trautz-Bauzonnet o. s. v., ej till förglömmandes Elzevierernas egen bokbindare, Magnus, af hvilken flere vackra specima finnas.***

Den dyrbara, intressanta samlingen skall, enligt testamentariskt förordnande, en gång som donation tillfalla

---

* Elzeviertrycket i Leyden existerade ända till 1713, men efter 1681 utgick derifrån endast akademiskt tryck, disputationer o. d.

** De tvenne betydligaste hittills kända voro den Pieter'ska i Gent (skingrad 1864) och den Steiner'ska i Winterthur (numera införlifvad med kommunalbiblioteket derstädes). Den förra bestod af 919 nummer, den senare af 1,196 nummer.

*** Det torde för svenska bokvänner vara af intresse att erfara, att Stockholm kan berömma sig af att ega en bokbindare, hvilken i afseende å förfärdigande af detta speciella slag af band fullkomligt kan upptaga täflan med de franska artisterna inom detta fack. Det är hr *G. Hedberg,* hvilken under längre tid vid några af Paris berömdaste bokbinderietablissement inhemtat sin konst, af hvilken denna samling innehåller en mängd prof.

Kongl. Biblioteket, der den ej blott skall vittna om sin upphofsmans bildningskärlek, utan ock blifva tilldragande för främlingar, hvilka befatta sig med den episod i lärdomshistorien, om hvilken denna uppsats lemnar några antydningar.

Förutom Elzevier-samlingen eger d:r Bergman ett bibliotek, som uppgår till omkring 3,000 voll.

D:r Berghmans Ex-libris:

Detta Ex-libris är sammansatt af två ornament, hvartdera tillhörande det ena af de båda Elzevier-tryckerierna i Leyden och Amsterdam, med egarens chiffer i midten. Devisen: *Cum libris non solus* innebär en hänsyftning på Leyden-Elzeviernas firmamärke, en eremit under ett träd, med devisen: *Non Solus.* — Märket, ritadt af gymnastikläraren löjtnanten frih. Nils Posse (död i Boston $^{18}/_{12}$ 1895, 33 år), är utfördt å Generalstabens litografiska anstalt. Litografi. (2 storlekar. Det större här afbildadt.)

D:r Berghman utgaf 1885 en Elzevierbibliografi med titel: *Études sur la bibliographie Elzevierienne, basées sur l'ouvrage les Elzevier de M. Alphonse Willems, par le Dr*

G. Berghman. Avec 470 figures reproduisant les vignettes, culs-de-lampe et lettres grises des Elzevier. (Sthm, Hæggström, 2 opag. blad, 76 sid. och 18 pl., tr. i 100 ex.) Öfver detta arbete skref bibliotekarien R. Bergström: »Då Elzeviertrycken blifvit föremål för bibliofilernas samlarnit, skulle ock bibliografier öfver dem uppkomma. Flere sådane visade sig äfven, några mycket förtjenstfulla, men alla öfverglänstes de af det stora verk: *Les Elzevier. Histoire et annales typographiques,* som (1880) utgafs af M. Alphonse Willems, professor i grekiska vid universitetet i Brüssel (och för öfrigt en af Belgiens rikaste män), ett verk, om hvilket dess kompetentaste bedömare yttrar, att en ledare mera säker, med en djupare erudition och mera genomträngande kritiskt sinne nästan omöjligt kan träffas. Huru uttömmande detta arbete än är, var likväl icke sista ordet uttaladt med det: den store bibliognosten skulle från ett näppeligen väntadt håll få en honom värdig fortsättare, som kompletterade och äfven berigtigade honom och, än mera, för att en gång en bibliografi i mer än vanlig grad skulle blifva jemförlig med en flora, genom att sammanställa en mängd spridda uppgifter hos Willems, lemnade en metod, ett »naturligt system», hvarmedelst »elzeviriofiler» kunna skilja de äkta trycken från de oäkta och de senare sins emellan. För svensk patriotism måste det vara glädjande, att en vår landsman kunnat bereda sig en hedersplats bland dem, som behandlat Elzevier-saken, och då hvarje intyg från utlandet derom, att äfven hos oss finnes litterär förfining, har sitt värde, är det med en känsla af tacksamhet man kan betrakta den bok af d:r Berghman, om hvilken några ord må tilläggas.»

»Ett intyg för utlandet är den dess bättre, som den är skrifven på franska och, låtom oss tillägga det, en alldeles utsökt franska. Titeln är *Études sur la bibliographie Elzevirienne* (Stockholm, hos I. Hæggström), och boken inne-

håller två afdelningar, den ena för text, den andra för afbildningar. I textens ena del redogör d:r Bergman för den metod, vi omnämt; i den andra lemnar han en del bibliografiska anmärkningar rörande de editioner, som anföras af Willems, samtliga grundade på de mest detaljerade undersökningar och avtopsi. Afbildningarna äro kopior af de förut omnämda, stilfulla tryckmärkena, vignetterna m. m. utförda af utg:n sjelf, och till prof på huru grannlaga detta arbete varit, kan nämnas, att originalen behöfva studeras med loupe, om alla de fina dragen i dem skola kunna iakttagas. På 18 sidor större oktav lemnas med dem en typografisk ornamentik, som fängslar genom karakter och skönhet och kan lemna mönster af högre värde än vanliga dylika. — Boken är tryckt i ett fåtal numrerade exemplar, till större delen bestämda till utdelning bland bibliofiler. I utlandets tidskrifter för biblioteksväsende har den fått klingande loford, och sin upphofsman har arbetet varit en rekreation i den bostad, i hvilken han, »cum libris non solus», af en långvarig sjukdom hållits fången, högsommardagen ej mindre än vinterqvällen, och för hvilken han måst afbryta en framgångsrik medicinsk praktik.»

»Det sades, att d:r Berghmans undersökningar hvila på avtopsi af de böcker, de röra. Hans Elzevier-samling med tillhörande annexer, är för närvarande den största, som veterligen någonsin existerat. De motsvarande biblioteken i Petersburg och Winterthur förete visserligen en större numerär, men detta beror derpå, att man i dem utan åtskilnad införlifvat hundratals volymer, tryckta långt efter det Elzevierernas verksamhet upphört, då deremot d:r Berghman strängt hållit sig inom den af Willems antagna gränsen, d. v. s. till och med 1681. De största Elzeviersamlingar, man känner,' äro Pieters' (i Gent) och Steiners (i Winterthur; sedermera införlifvad med stadsbiblioteket därstädes); men båda äro till antalet underlägsna d:r Bergh-

mans, hvilken [Sept. 1888] uppgår till 1,300 n:r (upplagor) i omkring 1,400 volymer. I afseende på upplagornas sällsynthet och dyrbarhet samt exemplarens beskaffenhet lemnar den knappt något qvar att önska, äfvensom den innehåller många unica. Hvad det innebär att öfverträffa t. ex. Pieters, skall inses, då det nämnes, att denne lärde med obegränsade tillgångar samlade från sitt tjugonde år till sitt åttionde, då det likväl bör tilläggas, att en samlare på hans tid sjelf måste uppspana sitt byte, en möda, som bouquinister och antiqvarer nu till en del genom öfversändande af kataloger bespara samlare.»

»Fortsatta undersökningar hafva lemnat d:r Berghman ämnen till en afhandling af samma eller än större omfång än den vi omnämt. Så långt ifrån uttömdt är ämnet, oaktadt Willems' bok och d:r Berghmans redan utgifna arbete.»

Detta bebådade arbete utkom 1897 med titel: *Nouvelles Études sur la bibliographie Elzevirienne. Supplément à l'ouvrage sur Les Elzevier de M. Alphonse Willems, par G. Berghman.* (Sthm, Iduns tryckeriaktiebolag. 8:o XVII + 172 + 1 opag. sid. Tryckt i 550 ex. hvaraf 50 ex. på grand papier de Hollande. Pris 6 fr. på vanligt papper och 12 fr. på det bättre. Distr. af G. A. van Trigt, rue du Trône 6. Bruxelles.) I vår tids främsta facktidskrifter på det bibliografiska området, »Centralblatt für Bibliothekswesen», utg. i Leipzig, och »Le Bibliographe moderne», utg. i Paris, blef boken anmäld i för författaren synnerligen smickrande ordalag. I den förra har den refererats af f. d. öfverbibliotekarien vid k. biblioteket i Dresden, den frejdade professor Ernst Förstemann, och i den senare af tidskriftens egen redaktör, arkivarien vid franska nationalarkivet Henri Stein. Båda förklara Berghmans »Nouvelles Etudes» utgöra jemte hans 1885 publicerade »Études» ett alldeles omistligt supplement till Willems stora bibliografi öfver Elzeviertrycken samt anföra bl. a. Willems eget erkännande

af, att d:r Berghman är hans »mästare» på detta område, der han, såsom bekant, förvärfvat sig ett så berömdt namn.

WRANGEL VON BREMER, JOHAN WOLMER, friherre, född 1836; student i Lund 1854; öfverstekammarjunkare, led. af Första kammaren, egare af Hyby fideikommiss i Skåne.

Hans Ex-libris:

Kopparetsning af Robert Haglund; här, något förminskadt, återgifvet i fototypi.

Angående sitt bibliotek har frih. Wrangel v. Brehmer ej funnit sig föranlåten lemna någon uppgift.

ADLERBERG, AXELINE, född *Silfversvan* 1836; en tid kassör i Gefleborgs Enskilda Bank; gift med kamreraren Rudolf Adlerberg 1863.

Hennes bokegaremärke: AXELINE ADLERBERG, å ett vågigt band. Blåstämpel, bemärkt i en bok (n:r 99) i Förteckning öfver böcker som tillhört framlidne landsfiskalen Alfred Dumky,* hvilka såldes i Stock-

* Alfred Emanuel Dumky, född 1829, landsfiskal i Torsåkers och Fernebo distrikt i Gefleborgs län och poststationsföreståndare i Tjernäs, död 1894 $^{15}/_{2}$.

holm 1894 d. 31 Okt. Å Dumkys auktion förekom äfven en bok märkt R. ADLERBERG. GEFLE. Oval blåstämpel använd af ofvannämde R. Adlerberg (född 1839). Han och hans fru synes ha realiserat sina böcker då de lemnade Gefle och flyttade till Stockholm.

BARTHELSON, FREDRIK AUGUST, född 1836; posttjensteman; kassör i General-Poststyrelsen 1893. Känd som vitterlekare i den glada genren; utg. arbeten se Linnström, första tioårskatalogen och Meijers Litteratur-Lexikon. I Söndags-Nisse 1863—74 var B., under en mängd olika signaturer och pseudonymer, medarbetare. Åren 1874, 1875 utgaf han skämttidningen Najaden.* Det sista, som flutit ur B:s humoristiska penna, är en visa: Kumlinge-Kalle (i Från Upländsk Bygd, Sthm, Hasse Tullberg, 1899).**

Hans bokegaremärke: *F. Barthelson.* (Blåstämpel.) Boksamlare är ej B. Hans intresse är uteslutande egnadt

---

* För diktcykeln *Balders död* (1862) använde Barthelson pseudonymen *Halfdan Glade.* Eljest har hans pseudonym i allmänhet varit *Zero.* I Söndags-Nisse och Najaden förekommer en mängd poetiska stycken af B. under följande signaturer och pseudonymer: Zero, Petrus, Surtur, Firman, Loke, Fridolf, Polycarpus, Fingal, Augustus, Frey, Qvintilianus, Fritz, Thomas, Tomte, Samiel, Festivitets-Nisse, Julia Hoppenrath, Lisen P., *F., Fr. B., Bthn, N. N., S. T., S. H. T., S—r, P. Z.*

Under pseud. *Zero* är tryckt »Fägne- och Tacksägelse-Rijm ... med anledning af ... Gästabodh ... then 9 Maij Åhr MDCCCLXXXV à la Cajsa Warg». U. å. o. tr. o. [Sthm P. A. N. & S. 1885, tr. i 15 ex.].

** Denna dråpliga visa, skildrande en uppländings »bondlugn», gaf öfversten och skriftställaren Gustaf Nyblæus anledning tillskrifva B. (Sthm 2/1 1900): »Ehuru okänd tillåter jag mig att betyga min erkänsla för bekantskapen med Kumlinge-Kalle. Det är, efter min förmening, den bäst tecknade figuren i hela Uplandsboken. Det ligger storhet i det upländska lugnet. Både vid Pultava och Orawais voro upländingarne de sista som höllo stånd.»

åt samlandet af autografer. Samlingen är en af de största i vårt land och representerar med få undantag samtlige de i Hofbergs Biogr. lexikon upptagne män och qvinnor.

JANSSON, JOHAN GUSTAF, född 1836; tryckte frimärken för postverket (1857—1872); antiqvarisk bok- och konsthandlare; hade boktryckeri 1872—75. (Boktr. Hist. sid. 455).

Jansson sålde 1872 en samling böcker. I dessa böcker var infäst en typtryckslapp: J. G. JANSSONS BOKSAMLING N:o.... 1888 $^{7}/_{11}$ sålde han efter tr. anonym förteckning en samling (1,547 n:r) »äldre och nyare småskrifter», en stor del sällsynta. 1895 $^{23}/_{2}$ efter tr. anon. fört. en samling böcker och äldre sällsyntare småskrifter (883 n:r). — J. E. Hagdahl har etsat 2 Ex-libris åt Jansson: 1. *J. G. Jansson Stockh. Amica manu* å en ormslinga på en bautasten. Sign. med runan ✱ och *f* [fecit]. 2. Ex BIBL: *Iansonii* [4 rader] på ett blad hvilande på bokhög. sign. *I H fc 1891.* Torde ej varit synnerligt använda.

Jansson har utgifvit 11 st. kataloger (1872—1893) från sin antiqvariska bokhandel, hvilken han i Aug. 1900 öfverlät till Axel Holmqvist.

HORN, LORENTZ LEOPOLD VON,* född 1836; kommendörkapten; död 1892.

Hans bokegaremärke; *Vapnet* (ett klöfverblad, derunder ett horn) och under detsamma: *L. v. H.* (Blåstämpel.)

* Ursprungligen van Hoorn, gammal holländsk slägt. Johan van Hoorn, med. d:r och assessor i Collegium medicum (författare till »Den Svenska välöfvade Jordgumman», Sthm 1697), blef adlad von Horn, men tog ej introduktion; han skref namnet: *von Hoorn.* Om slägten, se Ointr. ad. ättart. och Tersmedens Adelskalender.

GETHE (GEETE), STEN GUSTAF ALEXANDER,* född 1836; underlöjtnant vid Svea artilleriregemente; död 1859 å Lugnet vid Ulriksdal.

Hans bokegaremärke: STEN GUST. ALEX. GETHE. (Svartstämpel.)

HAGDAHL, JOHAN EMIL, född 1836; löjtnant vid Väg- och vattenbyggnadskåren; kaptens afsked 1878.**

Kapten Janne Hagdahl är bekant såsom konstsamlare och konstkännare. Hans samlingar hafva sålts på auktioner efter tryckta förteckningar vid följande tider: *1.* 1886 d. 16 o. 19 Mars (efter anonym förteckn.) en samling autografer, 588 n:r. — *2.* 1886 d. 14 April genom Bukowski (kat. n:r 25) en »varierande samling af kuriosa och konstindustriföremål», 635 n:r. — *3.* 1888 d. 17 Mars (anon. förteckn.) en samling oljefärgstaflor och aqvareller, 73 n:r. — *4.* 1888 d. 13 o. 16 Apr. (anon. förteckn.) en samling svenska porträtt, 505 n:r. — *5.* 1891 d. 15 Dec. (anon. förteckn.) en samling Ex-libris, porträtt och autografer, 235 n:r. — *6.* 1892 d. 11 Maj en porträttsamling, 227 n:r, som afslutar »Förteckning öfver en dyrbar och väl konditionerad boksamling... som försäljes d. 27 Apr. o. f. d. 1892». — *7.* 1893 d. 21 Apr. (anon. förteckn.) en samling autografer, 253 n:r. — *8.* 1893 d. 27 Sept. genom Bukowski (kat. n:r 84) en samling aqvareller och handteckningar »kaptenen J. E. Hagdahls f. d. samling», 832 n:r (försäl-

---

* Detta adliga namn stafvas rätteligen *Geete,* men några af ätten hafva skrifvit *Gethe.* Så t. ex. krigshofrättsrådet Sten Porse Geete (död 1852) och sekreteraren Carl Magnus Fredrik Erland Geete, broder till ofvannämde Sten Gustaf Alexander G.

** Son till häradsskrifvaren i Östergötland Henric Hagdahl. Farfadern, räntmästaren i Linköping Joan Hagdahl, omnämnes i Ahnfelt, Nektar och Gift, sid. 134.

jaren var grefve Carlo Landberg). — *9.* 1893 d. 4 Okt. (anon. förteckn.) en boksamling »omfattande mest svensk konst, teater och biografi», 505 n:r (arbeten). — *10.* 1893 d. 10 Nov. en samling autografer, porträtt m. m. »rörande svenska skådespelare (»J. E. Hagdahls konkursmassa tillhörig», likasom näst föregående samling och efterföljande trenne), 411 n:r. — *11.* 1894 d. 27 Jan. en samling taflor, glas, porslin m. m., 219 n:r. — *12.* 1894 d. 11 Apr. en samling »autografer, porträtter och handteckningar 2,200 blad», 1,271 n:r. — *13.* 1894 d. 19 Okt. en samling gravyrer och etsningar samt porträtt, 1,427 n:r.

Kapten Hagdahl har i kopparetsning utfört åt sig ett Ex-libris: **E. B. I. B. M. E. A.** [Ex Bibl. Mea], derunder en stenhäll med runan ✱ [H]. Sign.: ips. f. [1891]. (Blott få aftryck gjorda.)

HEURLIN, ERLAND, JOHAN FRITJOF, född i Stockholm 1836; stud. i Upsala af Smålands nat. 1855; e. o. kammarskrifvare i Krigskollegium och Kammarkollegium 1861; bosatt i Berlin 1863—65 som redaktör af tidskriften Familjevännen; medarbetare i Stockholms Dagblad och riksdagsreferent i Post- och Inrikes-Tidningar; utgaf 1870, 71 i förening med Pehr Thomasson veckotidningen Medborgaren. Se vidare om hans litterära verksamhet, Anrep, Sv. Slägtboken o. Publ.-klubbens Matr.

Hans Ex-libris enligt vidstående afbildning, originalkomposition af sonen arkitekten Erland Heurlin, erbjuder en allegorisk framställning af faderns mångåriga verksamhet som Stockholms Dagblads »utrikesminister». (Fototypi efter handteckning, sign.: E. H.)

Största delen af sin boksamling sålde H. efter tryckt förteckning (2,756 n:r) 1896 d. 16 och 19 September.

EX LIBRIS
F. J. FLEURLIN

ÖDMAN, SVANTE, född i By, Vermland, 1836; stud. i Upsala 1854; med. lic. 1865; med. hedersdoktor 1889; öfverläkare vid Lunds hospital; e. o. professor i psykiatri vid Lunds universitet 1893.

Angående sitt bibliotek meddelar professor Ödman ($^{18}/_{5}$ 1901): »Samlingen innehåller bort mot 6,000 större och mindre band samt några hundra obundna häften. Omkring hälften utgöres af arbeten i psykiatri och därmed i sammanhang stående ämnen, såsom hjärn- och nervsjukdomar, hjärnans och nervsystemets anatomi och fysiologi, psykologi, antropologi och etnologi, mystik m. m. Egentlig psykiatri omfattar omkring två tusen band — en samling som torde vara den största i sitt slag i vårt land och äfven, efter hvad en framstående dansk specialist sagt mig, större än Kongl. bibliotekets i Köpenhamn. Hjälpämnenas bokantal går alltså till omkring tusen. I andra medicinska och naturvetenskapliga ämnen finnas äfven omkring tusen band. Innehållet i de återstående banden, som väl utgöra omkring två tusen, rör sig om historia, biografi, konst, skönlitteratur m. m. — De ojämförligt flesta af de vetenskapliga böckerna äro skrifna på något af de fyra nutida stora kulturspråken. Äfven bland de öfriga böckerna äro de på svenska beklagligtvis i minoritet, men en minoritet, som torde närma sig hälften. — Samlandet började omkr. 1860 och tog mera fart under förra hälften af 1870-talet.»

Angående sitt Ex-libris, här återgifvet efter originalclichéen, lemnar professor Ödman följande förklaring: »Centralbilden har jag hämtat från ett till italienskan öfversatt arbete af en spansk professor Juan Giné y Partagas. Arbetets italienska titel är Misteri della Pazzia (Milano 1893). Bilden förekommer å sid. 61. Orden homo sapiens äro af mig tillagda. Likaså har jag bestämt, att kanterna skulle dekoreras med de båda växter, som där

finnas. Dessa växter — vallmo och helleborus (prustrot) — har gifvit oss de båda läkemedel, som längst och vanligast användts vid sinnessjukas behandling. Prustrotens tid är dock för länge sedan ute, men vallmons (opiets) makt är ännu stor. Hos den senare växten innehålles det verksamma ämnet i frökapslarna och hos den förra i roten. Hedern af den artistiska anordningen tillkommer uteslutande artisten J. Mårtensson i Lund. Klichéen [fototypi] är genom M:s föranstaltande gjord i Köpenhamn i »Dansk Reproduktionsanstalt» (1900). — Och nu en förklaring af centralbilden. Den lilla menniskofiguren med ett frågetecken till hufvud sitter i den s. k. fjärde hjärnkammaren, enligt en gammal naiv åsikt, själens säte. Omgifningen är de delar af hjärnan, som gränsa intill nämnde kammare. Behöfver väl ej nämna, att homo sapiens (= vis menniska eller, om man så vill, den menskliga klokskapen) är menniskans zoologiska benämning, som anger den egenskap, hvarigenom hon skiljer sig från de öfriga djuren. Den situation hon här befinner sig uti är just ej smickrande och skall antyda, huru oändligt litet vi veta.»

Professor Ödman tog 1901 afsked såsom universitetslärare. Kort derefter lästes följande notis i Vårt Land (1901 $^{9}/_{19}$): *Storartad gåfva till Lunds universitetsbibliotek.* Samtidigt med sitt afskedstagande har f. professorn i psykiatri vid Lunds universitet och öfverläkaren vid Lunds hospital och asyl S. Ödman till Lunds universitetsbibliotek skänkt sitt ytterst värdefulla psykiatriska bibliotek. Detta är en af de mest betydande donationer, universitetsbiblioteket någonsin mottagit, berättar Lunds Dagblad. I prof. Ödmans stora och utmärkt väl konditionerade stora boksamling upptager den psykiatriska literaturen ett volymtal, som tidningen hört uppgifvas till bortemot 1,500 och är den rikhaltigaste samlingen i sitt slag i hela Skandinavien.

HOMO
SAPIENS
?
Svante Ödman.
1900

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

NORMAN, ALBERT, född i Stockholm 1836; verkställande direktör i Stockholms Handelsbank 1871—1887; flyttade till Berlin 1888; nu bosatt i Stockholm.

Före aflyttningen till Berlin, blef hans — till största delen i praktband bundna — boksamling, utgörande 2,451 n:r (voll.), försåld å Stockholms bokauktionskammare den 7 April 1888 o. f. d. efter tryckt anonym förteckning. Auktionssumman uppgick till närmare 6,000 kr. — Några höga pris må omnämnas: N:r 2,007—17. Palmstruch och Venus, Svensk botanik I—XI 1—3, kpl., Sthm 1802—1830. b.: Kr. 97: 50. — 2,018—40. Lemaire, m. fl. Flore des Serres et des Jardins de L'Europe Tom. I—XXIII. Gand 1845—1880. b.: 302 kr. — 2,057—61. Guizot, L'histoire de France jusqu'en 1789. Illustré de gravures dessinés sur bois par Neuville m. fl. I—V. Paris 1872—76, praktb. i gstt: 55 kr. — 2,099—119. Racinet A. Le costume historique. Cinq cents planches, trois cents en couleurs or et argent, deux cents en camaïeu avec notices et etude historique 1—21, kpl. 4:o. Paris 1876—86: kr. 91: 50. — 2,204. Historischer Festzug bei der Feier der Vollendung des Kölner Domes am 16 Oct. 1880. Nach den Original-Aqvarellen von T. Avenarius. Stor tvärfol. i kartong. Leipz. 1881: 74 kr.

GELLERSTEDT, ALBERT THEODOR, född 1836, professor i arkitektur vid tekniska högskolan 1877; led. af konstakademien s. å.; akademiens sekreterare 1881; intendent vid öfverintendentsdepartementet 1882; öfverintendent och chef 1897; En af de aderton i Sv. Akademien 1901; framstående arkitekt, målare och skald. Utgifna arbeten, se tioårs-katalogerna, Hofbergs Biogr. lex. och Meijers Litteraturlexikon.

Hans Ex-libris: en törnros mellan devisen HINC LABOR HINC MERCES. Ofvanför: EX • LIBRIS • Nedanför: **A • T • G •** och 1894. Teckning och etsning i koppar af slottsarkitekten Agi Lindegren.*

JUSTELIUS, MARTIN, född i Eksjö 1836; apotekareexamen 1858; apotekare i Örebro 1864—66; apotekare i Östersund s. n. år; död i Stockholm 1885. Han gjorde donationer till läroverket i Östersund och Farmaceutiska föreningen i Stockholm.

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning, i Stockholm 1886 d. 9 Jan. Katalogen har 884 n:r. Sista numret: 40 st. modeller af ädla stenar, imitationer i glas.

EICHHORN, CHRISTOFFER, född i Stockholm 1837; student i Upsala 1855; bibliotekarie vid Stockholms nations bibliotek 1861—1864: kansliexamen 1864; e. o. amanuens i Kongl. Biblioteket s. å.; andre amanuens 1865.

---

* Som detta Ex-libris är omnämdt i 1:a uppl. af detta arbete, omtalas det äfven här, ehuru det egentligen borde utgå, som synes af nedanstående meddelande af egaren (Sthm $^{10}/_{2}$ 1902) till svar å förf:s begäran om ett exemplar: »Som ett kuriosum mera än som ett ex-libris sänder jag ett aftryck af en plåt, som slottsarkitekten Lindegren förärade mig för några år sedan. I denna stund äro blott tvenne af mina böcker utrustade med dylikt märke. — Jag, som åstadkommit hundratals småplåtar, har alltid föreställt mig, att jag skulle kunna bestå mig med ett hemmagjordt ex-libris; — hur det nu kan komma att gå? — Mitt bibliotek är föga stort. Några rariteter af yngre datum torde der förekomma. Det innesluter hufvudsakligen skön konst, något skönlitteratur, naturkunnighet (mest trädgårdslitteratur) o. s. v.»

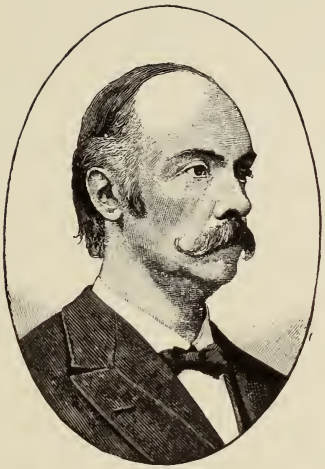

C. Eichhorn

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

amanuens 1877; död 1889 $^{3}/_{12}$.* Angående hans omfattande litterära verksamhet, se Hofbergs Biogr. Lex., Meijers Litteratur-lex., Linnströms Bok-lex. och tioårs-katalogerna.

Eichhorn var boksamlare men framför allt konstsamlare. *Samlingsraseriet är en af de oskyldigaste och för den dermed behäftade njutningsrikaste af alla andliga åkommor. Det har i alla tider gjort vetenskapen och konsten de värderikaste tjenster, och det bidragar otvifvelaktigt till höjande af den allmänna bildningen.* Dessa Eichhorns ord, säger Looström, kunna sättas som ett motiv öfver hela hans verksamhet, på samma gång de innebära förklaringsgrunden till att han, som hade så jemförelsevis litet att offra, dock hann få ihop så mycket. Eichhorns samlingar omfattade så godt som uteslutande svensk konst. Det var ett i hög grad lefvande intresse för den fosterländska kulturen som sammanförde dem och samlandet skedde med den urskiljning, som endast framkallas af grundliga studier i vår odlings historia och af en skarp blick just för det karaktäristiska i de olika kulturperioderna. Deraf kom det sig att resultatet blef gediget, det var också frukten af ett helt lifs energi och uppoffring.

I korrespondensen Hvad nytt från Stockholm 1885 $^{31}/_{10}$ lemnar B. Schöldström följande lifliga skildring af ett besök hos Eichhorn:

Vid Götgatan å Söder ligger Stockholms största hus, upptagande ett helt qvarter; det så kallade Schönborgska huset. Det är ett af de flere gamla palats, som ännu i denna del af hufvudstaden finnas, minnen från Sveriges politiska stormaktstid, då aristokratien företrädesvis slog upp sina stolta bopålar å det i vår tid så demokratiska Södermalm. Det hus, vi

* Två år förut, 1887 $^{20}/_{10}$, på sin 50:de födelsedag hade Eichhorn en splendid fest, som väl aldrig glömmes af deltagarne. I Nerikes Allehanda $^{29}/_{10}$ läses en skildring af festen under rubriken: *En samlares 50-årsfest*, undertecknad: Kapten Gulliver.

här åsyfta, är till sin äldsta och vackraste del bygdt af *Jacob de la Gardies* enka, *Ebba Brahe*, den store Gustaf Adolfs lika sköna som dygdiga och snillrika ungdomsälskade. Då vi, öfver den vidsträckta borggården, gått upp för den ståtliga qvaderstenstrappan och trädt in i den hvälfda vestibulen, är det liksom det sloge mot oss en romantisk doft. Bilden af »guldkonungens» ungdomsdröm sväfvar omkring oss, osynlig, men ändock tydligen förnimbar. Men, undrar man väl, om ock det yttre af Ebba Brahes boning är i det allra närmaste sådan som den var på hennes tid, är väl det inre så mycket mer moderniseradt?

Låtom oss stiga in i den öfversta våningen. Vi ha ett ärende — eller låtsas ha ett sådant — till den lärde man, som i slutet af 1880-talet bebor en del af de salar och gemak, som i medlet af 1600-talet gåfvo eko af Ebba Brahes fjät. Vi helsas af ett fryntligt: välkommen! samt slå oss ned i värdens arbetsrum, t. ex. i den der skulpterade ekstolen från 1600-talet med sits och ryggstycke af solidaste läder. Det smakar skönt att efter strapatsen uppför Götgatsbacken få hvila ut i denna stol; nåja, annat nobelt folk ha förut setat deråa, både de la Gardie'r och Brahe'r; stolen är af sin nuvarande egare köpt på den stora Salsta-auktionen i medlet af 1870-talet. Skrifbordet med messingsbeslag är något yngre, från 1770, och icke förvärfvadt vid auktion å något gammaladligt gods, utan, helt prosaiskt, i ett af Stockholms klädstånd — lika »rart» för det. Vi se oss om. Hurudana tapeterna äro, har man svårt att skönja, ty väggarne äro från golf till tak i detta rum — likasom i det närmaste — fylda med bokhyllor samt å de smala väggytorna mellan dessa med porträttmedaljonger och miniatyrmålningar.

Böckerna äro ordnade efter vetenskapligt system, utom i några skåp och hyllor, der de tyckas stå i vild oordning: historia och vitterhet, postillor och kokböcker, botanik och filosofi, astronomi och astrologi — med ett ord allt menskligt vetande huller om buller. Men det är dock system i denna skenbara galenskap. Böckerna i denna afdelning äro nämligen *kronologiskt* ordnade. Ett af skåpen innehåller böcker, som tillhört namnkunnige svenske män och qvinnor, hvilka i dem inskrifvit sina namn. Skåpet är således ett dubbelt paradis, en helgedom för både bokvännen och autografälskaren. Få äro de namn i våra politiska, vetenskapliga och vittra häfder, som saknas här. Vi få se här alla Svea rikes konungar från Gustaf Vasa till Oscar II.

— Skulle vara roligt att se, hur Stiernhielm skref!

— Mycket gerna! Se här hans namnteckning i den der boken, och här en i den här; den senare lyder endast »Lilia» och är Herkules-skaldens namn, innan han blef adlad till Stjernhielm — ytterst rar autograf, den senare, skall jag säga.

— Och Axel Oxenstierna och Svedenborg och Linné och Bellman och Thorild och Berzelius och Tegnér?

— Jo här ... och här ... och här!

— Lucidor, då?

— Nej, ledsamt nog, hans namnteckning har jag ej. Det existerar, så vidt kändt är, blott ett enda exemplar af Lucidors namnteckning; den finnes i en bok i de la Gardie'ska arkivet; ett facsimile synes i Wieselgrenska editionen af nämda arkiv.

Detta var det ena »vilda» skåpet. Ett par andra erbjuda icke mer och icke mindre än *bokbinderiets historia*. Man ser här början med folianter i pergament (1500-talet), så i skinn (1600-talet), bönböcker i silfverbeslag och koppar, knappast möjliga att hålla i handen några minuter, derpå Régence'ns lättfärdiga litteratur i maroquin och så vidare ända ned till våra dagars parktband, hvilka, i förbigående sagt, alls icke öfverträffa de från bokbinderiets äldre glansperiod. Och så en liten blick på »rariteterna». Här få vi t. ex. se originalhandskriften från 1609 till »then lwstigha Comædian vidh nampn Tisbe», hvilken vår vän 1862 upptäckte i en antiqvarisk bokhandel och sedermera lät från trycket utgifva i 100 exemplar — ett af de förnämsta äldre originalskådespelen, i förbigående sagdt. Derpå Westee's Bellmansurkund med Fredmansskaldens egna anteckningar. Här ett ex. af Jean Jacques Rousseau's »Essai sur la musique», af författaren försedd med en längre, egenhändigt skrifven dedikation till en af de skönaste och namnkunnigaste markisinnorna vid Ludvig XV:s hof.

— Det var något till finfint, den autografen!

— Skulle mjukast tro det! Också hände det, att en fransk bibliofil, som härom året var här och fick se boken, föll i gråt af harm öfver att den kommit bort från Frankrike.

— Nå, men denna bok, som i dess hemland väl numera skulle uppvägas med guld, hur har ni kommit öfver den?

— På Stockholms bokauktionskammare och för några kronor, eller så der, men detta hände i »den gamla goda tiden». — Observera nu en annan fransk bok, den här. Den har, som ni ser, tillhört — Victor Hugo. Den köpte jag på auktionen i fjor efter biskop Anjou. Huru en dylik bok redan under den store skaldens lifstid kommit till en biskop på Gotland, är en verklig mystèr. Men, *habent sua fata libelli* sade grammatikern Terentianus Maurus.

Nu begifva vi oss in i salongen, ledsagad allt fortfarande af den artige och angenäme värden. Det är rakt in i rococons verld vi med ens blifvit försatte! En hel gustaviad *en miniature!* Se detta möblemang i gustaviansk stil, äkta dyrbarheter, förvarade i all sin fraicheur från förra seklet. Träverket förgyldt, skulpteradt i snirklar, blommor, snäckor ...

öfverdraget äkta damast. Bukiga alrots-draglådor med marmorskifvor, betäckta af Mariebergsporslin, kaffekoppar, som tillhört Linné, curiosa i de hundratals fasoner. Och hvilka taflor å väggarne! Bortåt hundratalet, tro vi. Kolossala konterfej af Ehrenstrahl, landskap af Korn och Martin, banditer vid eldsken af Lauréus, vagnsskjul och smedjor af Hilleström, bataljstycken af Lemke — »Lemkes hvita häst i främsta flocken» —, miniatyrer af Way, ja, jag hinner ej uppräkna dem alla, konstverken vi här se af Lorentz Pasch, Meijtens, Scheffel, David von Krafft, Breda, Pehr Hörberg (ett mästerligt porträtt af målarens fader, en gammal krigsbuss), Lundberg (porträtt af Fredrik I) m. fl. af förra århundradets målare. Äfven utmärkta skulpturarbeten från 1700-talet pryda detta rum. Perlan deribland är en större originalporträttbyst af Gustaf III, modellerad af Sergel och det första arbete denne utförde efter sin återkomst från Rom.

Vi vandra kring här timman fullt och mer till, och det är ändå blott en liten del af konstskatterna vi hunnit taga i närmare ögonsigte i denna härliga salong, unik i Stockholm, kanske i Sverige.

Eichhorn sålde efter två tryckta (anonyma) förteckningar (Bukowskiskatalogen n:r 9 och 10) en samling fransk litteratur, s. k. »erotica». Katalogerna hade följande titel: Catalogue de Livres rares et curieux sur l'amour les femmes et le mariage faisant partie du cabinet d'un Bibliophile Suédois. Premier Partie — Seconde Partie. — S. å. d. 17 Maj sålde E. efter tryckt (anon.) förteckning »en samling böcker, hufvudsakligen sälisynta franska arbeten från 1700-talet och gravyrverk i prydliga band», 367 n:r (voll.). — 1882 utkom från Normanska tryckeriet en bokförteckning (IV + 96 sid. 12:o), 235 n:r, med titel: *Bibliothèque de feu M. Le Baron de* * * * *Première partie.* Å nästa sida: *La vente aux enchères de la Premiére partie de cette Bibliothéque aura lieu le jeudi 8 Septembre 1882 et le jour suivant à Stockholm, par les soins de la librairie Klemmings Antiqvariat (Malmtorgsgatan 6).* ☞ On pourra s'adresser pour les commissions à la librairie *Klemmings Antiqvariat.* Elle enverra ce catalogue à toutes les personnes qui en feront la demande, moyennant l'envoi de 50 öre suèd.

(= 70 cents = 55 pf., etc.). Derefter följande titelblad: *Bibliographie des ouvrages de poésie et de théâtre Français, Faisant partie de la Bibliothèque de feu M. Le Baron de * * * Membre de plusieurs sociétés savantes.* Å omslagets baksida läses följande tillkännagifvande: »La seconde partie de cette Bibliothèque, contenant: Poésie et théâtre classiques, italiens, anglais, allemands, etc., sera vendue en novembre 1882. ☞ On voudra bien s'inscrire, pour le catalogue, à la librairie *Klemmings Antiqvariat*». (Någon auktion blef ej af och »seconde partie» kom aldrig ut.) G. E. Klemming har antecknat om förenämda bokförteckning: »C. Eichhorns katalog. Utomlands ansågs det hela som en mystification. Ett anbud endast inkom. Meningen var att verkställa auktionen i Waxholm med egaren och Bokh. Eskilsson som enda kunderna, med kännedom om buden öfverbjudande hvarandra. Intet blef af och ingen utdelning af katalogen i Sverige».

Eichhorns efterlemnade »dyrbara och valda samlingar» såldes, genom Bukowski (n:ris 61, 62, 64, 65, 66, 71), efter tryckta förteckningar å sex auktioner:*

1. Första afdelningen, innehållande porträttsamling, oljemålningar, pasteller, aqvareller och miniatyrer, skulpturarbeten och konstslöjdföremål, 551 n:r, såldes i »Ebba Brahes gamla palats, Götgatan n:r 16, inpå gården 2 tr. upp» 1890 d. 8 o. 9. Maj. Förteckningen är, enl. Eichhorns i sitt d. 6 Nov. 1889 upprättade testamente uttryckta önskan, uppgjord (af d:r L. Looström) med ledning af de utförliga anteckningar E. sjelf gjort (se L:s förord till katalogen). På så vis är förteckningen af konsthistoriskt värde.

2. Tredje afdelningen, innehållande gravyrer (porträttsamlingen, svenska konstnärers arbeten m. m. i koppartryck, etsning, litografi och träsnitt), samt graverade

* Det torde bemärkas att auktionerna äro här omnämda i *kronologisk följd.*

plåtar, klichéer m. m., 3,242 n:r, såldes i samma lokal som föregående 1890 d. 15 Okt. o. f. d. I förordet till katalogen säger d:r Looström: »Eichhorns gravyrsamling har sitt särskilda värde deruti, att den så godt som uteslutande omfattar *svenska* konstnärers arbeten. Den svenska gravyrkonstens från dess tidigaste skeden ända fram till våra dagar har ej heller varit så fullständigt representerad i någon enskild samling som i denna. Särskildt gäller detta porträttafdelningen».

3. Femte afdelningen. Boksamling, innehållande historia, biografi, arkeologi, numismatik, geografi och topografi, vitterhet, skön konst och litteraturhistoria, tidskrifter och planschverk m. m., 3,855 n:r (voll.), såldes i samma lokal som föregående 1890 d. 17 Sept. o. f. d. Många rariora äro anmärkta.)

4. Fjerde afdelningen, innehållande samling af autografer, album, pergamentsbref och handskrifter, 1,672 n:r, såldes å Stockholms bokauktionskammare, Riddarholmen n:o 12, 1890 d. 13 o. 14 Nov. Karl von Feilitzen, som uppgjort förteckningen, säger i förordet: »Eichhorns föreliggande samling af autografer och handskrifter omfattar ej mindre än omkring 6,000 stycken, och likväl äro i denna förteckniag ej upptagna de papper, som röra konst och skråväsende och hvilka enligt E:s sista vilja blifvit öfverlemnade, de förra till Kongl. Biblioteket, de senare till Nordiska museet. Ej blott samlingens storlek, utan äfven den omständigheten att ett stort antal af dessa bref innehålla viktiga bidrag till fäderneslandets kulturhistoria gör denna auktion till en af de intressantaste företeelserna på det samlareområde, som här är i fråga. Knappast något betydande svenskt namn saknas i denna samling».

5. Andra afdelningen, innehållande handteckningar, arkitektur och ornamentritningar af svenska konstnärer, 2,967 n:r, såldes å bokauktionskammaren 1891 d. 24 Jan.

o. f. d. G. Upmark, som uppgjort förteckningen, säger i förordet: »Från 1600-talets till vårt eget århundrades midt äro så godt som alla de mera framstående namnen i vår konstnärliga odlings historia här företrädda. I sin helhet är samlingen egnad att ge en relativt ganska fullständig, men i alla händelser mycket rikhaltig öfversikt af den svenska konstens kynne och öden under två århundraden».

6. Sjette afdelningen. Boksamling, innehållande arbeten med namnteckningar eller biblioteksmärken, samt bundna i värdefulla eller karaktäristiska band,* 1,337 n:r, såldes i huset n:r 7 Nybrogatan 1891 d. 3 juni o. f. d. Bland dessa böcker må särskildt anmärkas följande: *Milton,* Pro populi anglicano defensio contra Claudii Anonymii alias Salmasii defensionem regiam, Londini, typis Du Gardianis 1651, 4:o, bunden i Stockholm af Jacques Morel omkring 1662—64 för riksrådet *Bengt Skytte,* som i boken skrifvit sitt namn. — *Augustinus,* De civitate Dei. Geneve, apud Jacobum Stoet, 1610. 2 voll. 8:o. I denna lästes namnen: *G. Stiernhielm* och *G. Adlerhielm.* — *Petronius,* Satyricon Amstelodami, typis, Ioannis Blaev, 1669—71. 8:o. I denna hade Eichhorn antecknadt: »A l'autographe de J. Hallenberg. Exemplaire tout-a-fait complet et d'un état exceptionnel (haut 192 mm.) Le même livre, relié par Boyet, se trouve dans le Bulletin de Morgand & Fatout, Tome I, n:r 4,312 au prix de *6,000 francs* (!!).» — *Horn, G.* De originibus americanis, Hague, 1652 8:o. Vid denna var antecknadt: »Sur le titre: »Me possidet *Andreas Spoling.* A:o 1675.» *Lynde, Humfrey,* Via devia: the by-way, London, 1630. 12:o. Vid denna var antecknadt »The book has belonged to the great philosopher and naturalist *Emanuel Svedenborg,* who therein has written his name »Em: Swedberg 1707.» — *Schlüsselburg, C.,*

* De voro äfven försedda med E:s bibliografiska anteckningar, aftryckta i katalogen.

Theologia Calvinistarum, Frankfurt, 1596. 4:o. Denna bok har tillhört *Simon Volimhaus*, den bekante apotekaren i Upsala, stamfar för Gyllenborgar och Leyonstedtar, hvilken der tecknat årtalet 1637 på följande sätt: *De*V*s* Re*X* noster, asser*V*a Reg*I* na*M* S*V*ec*I*æ. *I*n p*I*etatae, san*I*tade & *I*n bon*I*tate t*V*a.* Den skänktes af honom till kommunister *Thomas Kidronius* och har sedan tillhört *Simon H. Rask* och *C. G. Cederhielm* samt senast Chr. Eichhorn. — I »Grammaire angloise et françoise» u. tr. o. & å. förekom följande autograf: E. Lindeman possede ce liure par la liberalité de Mons:r Drysander. (Eric Lindeman blef s. m. nobiliserad: *Lindschiöld* och Joel Drysander: *Gripenstierna*. Den förre: grefve och kongl. råd, född 1634, död 1690. Den senare: general-tullförvaltare, född 1637, död 1697.)

Eichhorns Ex-libris:

Ekorre på en stubbe, gnagande ollon; i en kartusch i renässansstil (facsimile af Joh. Eichhorns i Frankfurt boktryckaremärke). Träsnitt 1876.

---

* Dylika kronogram läsas i Rüdlings Stockholm II: 108 o. f., Lüdekes Diss. Hist. de Eccl. Tevt. p. 74, Fants Script. rer. svec. I,1: 232, Warmholtz 5938, Klemmings Ur en samlares anteckn. sid. 215, Inr. Tidn. 1778 $^{14}/_{12}$, 1780 $^{20}/_{11}$.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

CARLANDER, CARL MAGNUS, född på Tumarp i Åsarps förs., Vestergötland 1837; f. d. grosshandlare i Stockholm.

Redan som gosse var C. bokälskare. Att använda pengar till något annat nöje än bok-köp kunde ej falla honom in; men först 1855 blef han i tillfälle lägga grunden till, hvad man vill kalla, ett bibliotek. Tid att freqventera bokauktionskammaren medgafs ej, men antiqvariaten besöktes och genomletades när helst tillfälle gafs.* Några inköp af samlingar har C. aldrig gjort, utan bok efter bok har planmessigt tillkommit under årens lopp. Att boksamlingen dock efter några decenniers samlande skulle blifva rätt betydlig är naturligt. Det var dock ej mängden af böcker eller deras egenskap att — åtminstone delvis — vara sällsynta och dyrbara som var det egentligen utmärkande för C:s boksamling, utan det var en under åratal med otrolig möda hopbringad samling af följdskrifter och tidningsurklipp från olika områden; dertill var C. angelägen att i vittra och litteraturhistoriska arbeten infästa porträtt, recensioner, bref etc. Banden voro till största delen efter ega-

* Den tidens antiqvariske bokhandlare voro: H. Klemming (Drottninggatan 40), V. R. Seelig (Vesterlånggatan 52), N. F. Kjerrström (Stora Nygatan 20), J. W. Löfwing (Södermalmstorg, Bazaren), M:lle C. Kihlberg (ibid.), C. Söderman (Köpmangat. 22). Dessutom fanns en antiqvarisk bokhandel i Kungsbacken och en på Hamngatan. »Antiqvariaten», en benämning, som tillkommit i senare tid, hade då endast böcker och äfven ibland planscher. (Allt öfrigt antiqvariskt var förvisadt till »klädståndet».) Rariora voro då ej så ovanliga som nu, hvarföre man med måttliga tillgångar kunde hopbringa en samling af gammalt tryck, numera nästan omöjligt öfverkomma. Som exempel må blott anföras: C. köpte på bokauktion 1869 Lagerströms öfversättningar af Molières Le Tartuffe och L'Avare (Sthlm 1753) jemte Stagnells Baron Sjelfklok och Fröken Granlaga för tillsammans 24 sk. rgds. På auktionen Maj 1892 bortslogos dessa för tillsammans 18 kr. (Å Silfverschiöldska duplett-auktionen Nov. 1886 gick Tartuffe till 20,25 och L'Avare till 15,05.) — Hvad angår kopparstick gälde porträttblad, som nu betalas med 10 kr.: 24 sk. rgd.

rens instruktion bundna af F. Beck och C. M. Andersson samt på senare tid af G. Hedberg. På så vis var boksamlingen för egaren någonting rent individuelt.

Största delen af C:s boksamling såldes efter tryckt förteckning (Sthm, Palmquist 1892, 8:o 496 sid.) å Stockholms bokauktionskammare 1892 d. 27, 29, 30 Apr., 4, 7 o. 11 Maj. Förteckningen (systematiskt uppgjord, under 40 olika rubriker) omfattar hela boksamlingen, ej blott hvad som såldes. Nummerantalet utgör 4,608, men hade hvarje volym och hvarje skrift haft särskildt nummer skulle antalet väl stigit till öfver 7,000. — Strax efter det katalogen utkommit lästes följande relation öfver densamma i Nya Dagl. Allehanda under rubriken *En samlarebragd:* »Från trycket har utkommit ett nära 500 sidor starkt band innehållande *Förteckning öfver en dyrbar och väl konditionerad svensk boksamling,* berörande de flesta grenar af vår litteratur, den äldre så väl som den nyare. Redan vid en flyktig blick på den omfattande förteckningen erfar man att man här har framför sig resultatet af ett samlareintresse af mindre vanligt slag; och ett tillkännagifvande å titelbladet gifver vid handen, att katalogen utgör slutpunkten i en samlareverksamhet, som, med hänsyn till det nämda resultatet, i flere afseenden med allt skäl kan kallas en verklig samlarebragd. Den dyrbara och ovanliga samlingen skall nämligen den 27 dennes och följande auktionsdagar försäljas å Stockholms bokauktionskammare. — Det är icke samlingens numerära storlek, som för densamma är särskildt betecknande; ty den omfattar icke fullt 5,000 nummer. Äfven i detta afseende skulle den emellertid kunnat blifva betydligt större, hvilket visar sig deraf, att hela serier af skrifter och följdskrifter m. m. sammanförts i omfångsrika samlingsband, hvadan stundom ett stort antal arbeten upptagits under gemensamt nummer. Det är icke heller genom den stora mängden af sällsyntheter — ehuru

BIBLIOTHECA CARLANDRIANA

Stockholm, Drottninggatan 67.

(2 bokskåp och 3 bokhyllor ej synliga.)

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

förteckningen i *det* afseendet är rikhaltig nog — som samlingen är mest egnad att väcka uppmärksamhet; ty boksamlingar, som varit lika rikt försedda med sällsyntheter och samlarerariteter, hafva flera gånger under de senare åren härstädes gått under klubban, såsom t. ex. Manderströms, Stråles och Silfverstolpes m. fl. Nej, samlingens ovanligaste egenskap torde vara den, att i densamma hopats icke blott en mängd dyrbara bokalster, utan i intressantare och mera uppseendeväckande fall jemväl hela serier af sammanhängande skrifter och uttalanden, sådana som utgifvits i bok eller broschyrform, och sådana, som förekommit i tidningar eller tidskrifter, äfvensom i många fall bref i originalhandskrift från de olika författarne samt porträtt m. m. Den, som intresserar sig för någon litterär eller politisk tvistefråga, har sålunda tillfälle att här på ett håll få en fullständig eller åtminstone ganska fullständig samling af allt det märkligaste, som dervid förekommit. Denna samlingens egenskap förlänar äfven åt katalogen ett särskildt intresse. I densamma förekomma nämligen fullständiga förteckningar öfver de olika samlingsbandens innehåll, med noggrant angifvande af de tidningar m. m., ur hvilka »urklippen» hämtats, och katalogen utgör derför en både rikhaltig och värdefull uppslagsbok. Det skulle föra oss för långt att ingå i närmare detaljer. Vi vilja dock erinra om följande samlingsband: Almqvistiana 48 band; Svenskt författarelif 31 band; Thorildiana 8 band; Strindbergiana 12 band; Pecoralier Curiositeter och Skandalskrifter 23 band; Curiositeter inom den religiösa litteraturen 7 band; Skillingstryck 30 band; Teaterminnen 13 band; Historiska och Politiska skrifter 21 band; Tillfällighetstryck rörande Stockolms stad, dess förhållande och personligheter 5 band; På det filosofiska området är litteraturen och polemiken kring den Boströmska filosofien ganska fullständigt repre-

senterad; dessutom märkes en mängd samlingar, såsom Bellmanniana, Svedenborgiana, Lindbäckiana, Waldenströmiana, Wy-Bromanderiana, Grewesmöhliana, Lindebergiana, Schultziana, Walliana m. m.»

Af auktionspris må antecknas: Biblia 1541: v. Möller 30: 10; Biblia 1706—1715 (Burchardi & Matthiæ 4:o): C. J. Bonde 25: 25. Nyia Testamentet 1549: Eskilson 20 kr. Gichtel, En kort öpning och anvisning af de tre Principia (öfvers. manuskr. med ill.): fru Dahlström 23 kr. Bureus, Nord Landa Lejonsens Rytande (1644): idem 4 kr. Böhme, Psychologia Vera (manuskr. med gravyr): idem 8 kr. Christosophia (manuskr.): idem 8 kr. Wällustens Twenne Blås-Bälgor (1690): idem 13: 25. Goldsmith, The Secret History of Bonaparte (ohygglig skandalbok): v. Möller 5: 05. Rüdling, Det i Flor stående Stockholm jemte Supplement (1731, 1740): 7: 90. Tillfällighetstryck rörande Stockholm 5 band: Abramson 102 kr. Lloyd, Anteckningar I, II (1855): G. Ekström 7: 55. Campanius Holm, Nya Sverige (1702): Krigsarkivet 11: 05. Polemikskrifter ang. Erik XIV:s dödssätt: Eskilsson 8: 05. Bergman Schinkels Minnen, kompl. 15 band (1852—1883): Petersens 25: 05. Lindebergska Rättegångarne, 2 saml.-band: Eskilsson 18: 10. Rudbecks Atlantica, 4 band jemte Atlas: 180 kr. Håhl, Link. St. Herdam. 1—3: Norling 12: 55. Warholm, Skara St. Herdam. 1—2: Norling 9: 05. Henel, Florerande Sverige 1729: Norling 8: 55. Flor. Sverige 1735: idem 9: 05. Svenska pseudonymer (manuskr.): Abramson 15: 50. Anonymförteckning (manuskr.): idem 16: 50. C. J. L. Almqvists skrifter, 33 saml. band: Göteborgs Stadsbibliotek 300. Samlingar rör. Almqvist, 6 band: J. A. Almquist 50. Fredmans epistlar i Skillingstryck, saml. band: Göteborgs Stadsbibl. 23 kr. Bellmanniana 5 band: Conr. Pettersson 24 kr. Löwstädt,

Drafslottet (1825): Abramson 3:80. Schultziana: Abramson 13 kr. Schöldström, Svensexan. Hvad du vill i tre akter med likörer och kotletter (1876): Bagge 6: 70. Skogman, Aforismer om Whist (1839, tr. i 20 ex.): Eskilsson 8: 10. Ett samlingsband hvari förekom Lucida Intervalla [se Hammarsköld-Sondén s. 120]: Kongl. Bibl. 50 kr. Strindberg, Giftas (1884) ett jätte-samlingsband: Abramson 25 kr. Thorildiana 4 band: Abramson 25 kr. Sv. Acad. Handl. 1786—1889, 67 band: K. Bergström 115:50. Vitterh. arbeten af Sv. förf. fr. Stjernhjelm till Dalin (Hansellis uppl. Ups. 1856—1878, 22 delar): v. Möller 57 kr. Reinicks Fuchs (1746): Berggren 6: 75. Pippi-Hymn Inventor till ära, tr. i guld o. färger på pergamentspapper (tr. 1883 i 40 ex., deraf 5 på pergamentspapper, se noten till n:r 3162 i förteckningen): Eskilsson 6 kr. Poetiska Curiosa (n:r 3215): Abramson 19 kr. Skillingstryck 10 band: v. Möller 55 kr. Visor tryckta i år, saml.-band: Landegren 12: 15. Visor och historier 1785—1824: Nordström (Gefle) 14:05. Teater-Minnen, 4 saml. band: Eskilsson 70: 10. Hwasser, Nattligt Allehanda 4 Dec. 1847 (parod. tidn.): Hedin 8: 25. Derôme, La Reliure de Luxe le Livre, Paris 1888: Meyersson 14: 75. Samlingar till bokbinderiets historia: Eskilsson 15: 10. Linnströms Boklexikon: Gustafsson 102 kr. Klemmings Antiqvariats kataloger 1872—1892, 5 b. o. 1 bundt: Törne (Gartz) 15: 50. Exlibris i 6 albumband och 2 band ant. o. reg.: Wedberg 150 kr. Guigard, Nouvel Armorial du Bibliophile I, II: Meyersson 20 kr. Warnecke, Deutschen Bücher-Zeichen: Meyersson 15: 50. Album Autogr. de Charles XII, ses guerriers et ses hommes d'etat (62 autografer): v. Möller 16: 10. Album Autographique (deri endast *en* utl. autograf: *Napoleon I:s):* Hagdahl 20: 50. Stenbock, Arv. Nils, Clericale Samlingar (manuskr. om

andeskåderi och »magiska arbeten», 1782): löjtn. Rudbeck 10: 05. Sandberg, Galleri af utmärkta Svenska lärde etc. med en mängd autografer: v. Möller 53: 10. L'Oeuvre de) Fogelberg publié par Lecomte, Paris 1856 (38 grav.): Gust. Andersson 6: 95. Böttiger, Bronsarbeten af Adrian de Fries, i Sverige, Sthm 1884: idem 20 kr. Nordqvist, P., Handteckningar, i Stentryck af Fehr: Törne (Gartz) 10 kr. Boye, Målare-Lexikon *interfolieradt,* med anteckn. o. tillägg i praktband: Nordenfalk 13: 50. Granberg, Catalogue Raisonné De Tableaux .... les collections privées de la Suède Sthm 1866: Granberg 31 kr. Stråle, Alingsås Manufakturverk: H. Lamm 12: 50. Två samlingsband rörande svensk silkesodling med silkesfjäril, kokong etc.: Abrahamson 10: 60. Samlingsband rör. nödbröd med profver å barkbröd etc.: Eskilsson 2: 10. Stråle, Rörstrands historia och tillverkningar 1726—1850: Beijer 22: 10. Id. Mariebergs Hist. o. Tillverkn.: Meyerson 20 kr. Almanach 1614: 5 kr. Almanach 1635: Coyet 1: 55. Anrep, Adelns Ättartaflor: Kugelberg 51: 10. Ointrod. Adelns Ättart. interfol., med Schlegels tillägg: Kugelberg 13 kr. Adelsmatriklarne, fullständig samling: Fries 17 kr. Mynttecken 1715—1719, samlingsband af K. förordningar, jemte myntteckнen infästade »a jour»: Nordström, Gefle, 10: 95. Brenners Thesaurus: 7 kr. Bukowskis Saml. af sv. sedelmynt, jemte infästadt prof å sedlar: 26: 50. Samlingsband rör. Vegafesten: Abramson 11: 15. — Auktionssumman uppgick till 7,844: 05.

Carlanders nuvarande ej obetydliga boksamling omfattar hufvudsakligen personalhistoria, bibliografi, litteratur- och konsthistoria och är hvad man kallar ett »referensbibliotek».

Hans Ex-libris:

Teckn. af Edv. Forsström och xylograferadt af Jonas Engberg. (Sign. *E. F.* och *J. E.*) Idéen angifven af egaren.

ZELLÉN, NILS CARL AF (adl. ätten 2161), född i Stockholm 1837; e. o. kanslist i General-tullstyrelsen; död 1863.

Hans bokegaremärke: dels namnet, dels **Z** inom strålrand; båda svartstämplar.

ZETTERBERG, CARL HARALD BERNHARD, född 1837; arrendator af Sticklinge på Lidingön.

Hans bokegaremärke: *Harald Zetterberg.* Blåstämpel.

STERKY, GUSTAF FREDRIK (FRITZ), född 1837; löjtnant vid Lifregementets husarkår, språklärare (i franska språket); död 1884. Har öfversatt Den politiska komedien i Europa af D. Johnson (Skådespel), Sthm 1880, samt utgifvit Handelskorrespondens, Sthm 1881.

Hans bokegaremärke: **Fr. S.** i guld å bokrygg.

BROBERG, CARL JOHAN, född i Stockholm 1837; stud. i Upsala 1858; kameralex. 1864; har varit tjensteman i försäkringsbolagen Freja och Sverige; utgifvare af Årskatalogen för svenska bokhandeln samt har utgifvit de båda första tioårs-katalogerna.

Hans lilla men valda bibliotek, bestående af en rikhaltig samling rariora jemte åtskilliga af Svenska akademiens ledamöters arbeten från Gustavianska tiden i samtida smakfulla band, såldes efter tryckt anonym förteckning (882 n:r voll.) 1895 d. 23 oktober. Bland i katalogen omnämda rariora må tvenne särskildt bemärkas (*№.* 428) Rudbeck, Thesaurus linguarum Asiæ et Europæ harmonicus. S. l. et a. [Ups. 1716] 4:o. *De enda två arken, som blefvo tryckta af detta Rudbecks jättearbete;* (*№.* 633) [Leopold, C. G.], Bref till en god vän i Norrköping, på dess bröllopsdag; ifrån en ungkarl i Strängnäs år 1777. Ups. s. a. 4:o. *Ehuru blixtrande qvickt blef det ej intaget i L—s Saml. skrifter, till följd af dess frivolité.*

Bondhistoriskt bibliotek utg. af Carl Dalkarl [= C. Broberg] 1878, Sthm 1878, 16:o, var å bakpermen stämpladt i guld: ✲Ex libris brobergianus✲

LILLIESTRÅLE, HEDVIG ULRIKA WILHELMINA, född 1837; gift 1857 med d. v. löjtnanten vid Lifregementets dragonkår s. m. majoren, riksheraldicus C. A. Klingspor.

Författat och utgifvit:

Sandemar. I Familje-Journalen 1882; tryckt separat i 100 ex. (10 sid. o. 1 pl.)

Sommardagar i Lifland. I Göteborgs Hand. o. Sjöf. Tidn. 1884; tr. sep. i 100 ex. (22 sid.)

Tyresö. I Ny Ill. Tidn. 1887, sid. 267—270 (med flera vyer på en plansch).

Carl Snoilsky.

(Silhuett af Ernst Ljungh 1885.)

THE
JOHN CREERAR
LIBRARY

Har dessutom gjort en mängd öfversättningar för tidningar, såsom för Dagl. Alleh.: »Östersjöprovinsernas russificering» 1891. »En korgs-roman» 1887. »Isabel» 1889. »Runö» 1897. »Sir Filips myndlingar» 1890. I Svenska Dagbl.: »Cinderella» 1886. »Wenden» s. å. »Fem fattiga flickor» 1889, m. m.

Hennes Ex-libris: *Vapnet* inom rococoram med adlig krona öfver.

Ritadt af Hj. D'Ailly och utfördt i fototypi. Det finnes återgifvet i Klingspor, Handbok i praktisk vapenkonst, Sthm 1887, sid. 41, såsom prof på 1700-talets stil, och omnämnes i Norna Labouchere, Ladies' Book-Plates, London 1895, sid. 338.

RICHERT, MÅRTEN BIRGER, född i Fredsberg, Vestergötland 1837; stud. i Upsala 1854; fil. d:r 1863; professor i nordiska språk vid Upsala universitet 1877; död i Upsala 1886. Utg. skrifter, se Linnström och tioårskatalogerna.

Hans efterlemnade boksamling, egentligen i språkvetenskap, såldes, efter tryckt förteckning (111 sid.), den 26, 30 och 31 Mars 1887 i Upsala. Katalogen, vetenskapligt uppgjord, omfattar 2,856 n:r.

RINGBOM, CARL JACOB EDVARD, född 1837; kapten vid Gotlands Nationalbeväring; död 1876.

Hans bokegaremärke: , sammanflätade (sigillaftryck i svartstämpling) samt Eduard Ringbom inskrifvet.

RÖÖK, FREDRIK ANTON EDVARD VON, född 1837; stud. i Upsala; innehafvare af Broxviks fideikommiss; död 1887; med honom utgick ätten på svärdssidan.

Hans bokegaremärke: 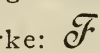 . Stämpel medels chablon å försittsblad.

WIGERT, PEHR WALTER, född i Stockholm 1837; stud. i Upsala 1855; kontorist, står i 1900 års adresskalender för f. d. kontorist.

Hans bokegaremärke: korsande hvarandra inom oval ram af en bandeau med spänne. Violett stämpel.

OLSSON, BROR FERDINAND, född i Christianstad 1838; stud. i Lund 1858; språklärare i Stockholm; medarbetare i Aftonbladet 1871—1876, i Nordisk Familjebok 1876—1882; död 1882.* Olsson är omnämd och porträtterad i Eko, festskrift 1899. Utg. skrifter, se de två första tioårs-katalogerna.

Hans efterlemnade »värderika boksamling», hufvudsakligen omfattande lexika, språkvetenskap och biografi, såldes 1883 d. 5 o. 9 Maj efter tr. förteckning.

MAGNUS, PER, son af den bekante journalisten mag. Johan Johansson; historisk skriftställare och numismatiker; död 1873 i Svinemünde 35 år gammal.** (Notis i »Numismatischer Anzeiger» 1873. Magnus utgaf bland annat: »Das Bündniss Gustav Adolfs mit dem Kurfürsten Georg Wilhelm von Brandenburg sowie die heimliche Verlobung König Gustaf Adolfs von Schweden mit der Prinzessin Maria Eleonora von Brandenburg. Von Per Magnus aus Stockholm.» Berlin 1868, 8:o. Såldes till förmån för de nödlidande i Ostpreussen. Dessa afhandlingar hade förut hållits som offentliga föredrag i Berlin $^{4}/_{11}$ 1866 och $^{26}/_{10}$ 1867. För afhandlingarne erhöll Magnus konung (s. m. kejsar) Wilhelms stora guldmedalj för »Wissenschaft und Kunst».

Magnus var framstående myntsamlare. Från Berlin, der han var bosatt, ehuru svensk undersåte (jfr Svenska Småsaker I: 169), sände han mynt och medaljer till svenska myntkabinettet. Dels härför och dels för sina litterära förtjenster hugnades han med Wasa-orden.

---

* Olsson var intresserad och, som han sjelf trodde, skicklig schackspelare, hvarför han råkade i formligt raseri i fall han blef matt. Förf:n har häraf ett lifligt minne.

** Enligt Ny Ill. Tidn. 1874 Mars (sid. 18) var Magnus vid sin död, Okt. 1873, »något öfver 40 år».

Magnus' numismatiska bibliotek såldes 1875 af antiqv. bokhandlaren Stargardt i Berlin, efter katalog i öfvertryck. Böckerna voro med blindstämpel märkta: *Per Magnus. Berlin, Kommendanten Str. 40.*

BARNEKOW, ADOLF GABRIEL, född 1838; grefve vid faderns död 1863; stud. i Lund 1857; i Upsala 1859; f. d. svensk-norsk konsul och attaché i Rom; led. af Första kammaren 1885—1890; eger och bebor Sörby-Torp i Skåne.

Grefve Barnekow eger å Sörby-Torp en rikhaltig boksamling, hopbragt af honom sjelf, hufvudsakligen bestående af nyare litteratur.

Hans Ex-libris: *Vapnet* [ej fullt korrekt] å en spetsig sköld. Nedanför å en bandeau: **in virtute quies** [i dygden lugn]. Kopparstick af Wyon i London (gravören af engelska kronans sigill, om denne se Numismatiska meddelanden II: 58.) Grefve Barnekow lät utföra detta Ex-libris vid den tid han var vice konsul i Newcastle (Juni 1874—Apr. 1878). Ehuru ytterst fint graveradt är stilen ej lyckad. »Grefve Barnekows i England graverade vapen med sina hjelmar, från 1600-talet, sköld från 1200-talet och sköldhållare af modernaste datum är, ehuru väl utfördt, ett verkligt heraldiskt monstrum». (F. U. Wrangel, Autogr. Sällsk. Tidskr. Dec. 1894.) — Det återgifves här i fototypi.

HANNER, CARL ANSELM, född 1838; handlande i Stockholm; död 1889.

Hans bokegaremärke: **CARL A. HANNER, Stockholm.** Inom oval linieram. Blåstämpel å försittsblad. Böckerna såldes efter skrifven förteckning $^{23}/_{4}$ 1890.

---

in
virtute
vires

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

JÖNSSON, JOHAN EBERHARD, född 1838; telegrafassistent i Varberg 1863; död 1882. Han har utgifvit Anteckningar till Varbergs fästnings historia, Varberg, Kindvall 1872, 8:o, 129 sid. o. 3 pl. [Ej upptagen i tioårskatalogen]; och Några Varbergsminnen, Varb. 1880, 8:o, 76 s. Han var i flere år Göteborgs-Postens Varbergskorrespondent.

Efter Jönssons död fanns i hans qvarlåtenskap en boksamling, hvaröfver katalog om 4 tät-tryckta sidor utgafs till hans auktion, men mängden af böckerna kom ej att gå under klubban, utan — återtogs af sine resp. verklige egare. »Den gamle vännen och humoristen Jöns Toddy Telegraf, äfven Alkohol kallad på grund af att han endast andades genom kanyl, utmynnande midt på luftstrupen, behöfde ej göra sig förebråelse öfver att någonsin ha återställt ett boklån», meddelade P. E. Holmberg. — En bok som verkligen tillhört Jönsson, Fribergs Historia och beskrifning öfver Malmö stad, var märkt med en svartstämpel **J. E. J.** och inskrifvet namn: Joh. E. Jönsson.

SJÖBERG, ALFRED THEODOR NAPOLEON, född i Göteborg 1838; student i Lund 1858; fil. d:r 1862; juris kand. 1865; docent 1866; adjunkt 1867; v. häradsh. 1872; exped.-chef i Landtförsv.-dep. 1873; juris d:r i Upsala 1877; kansliråd 1879; t. f. generalkrigskommissarie 1881; generalkrigskommissarie 1885. Utg. skrifter: Om de tyska städernas uppkomst och ursprunget till deras författning, Lund 1862. Om den svenska fiskerilagstiftningen, Lund 1866 (I Lunds univ. årsskr. 1869). Om de brott, som äro från allmänt åtal undantagne. (I Naumanns Tidskrift för lagstiftning m. m., årg. 1869). I försvarsfrågan af S., Lund 1871. 8:o. Om Rusthållet af S., Lund 1871. 8:o. Försvarsfrågan och

svenska folkets representanter; en återblick af S., Lund 1872. 8:o. Carl Johan Schlyter. (I Tidskrift for Retsvidenskab 1889.) Under sign. S—g har Sjöberg emnat bidrag i Tidskr. för lagstiftn. 1868, 69, 70.

Generalkrigskommissarien Sjöbergs bibliotek utgör öfver 3,000 voll. och omfattar företrädesvis historia, juridik, administration (särskildt militärförvaltning), språkkunskap och vitterhet. Det är, med undantag af ett tillskott från svärfaderns, borgmästaren i Göteborg C. H. Ewerts efterlemnade boksamling,* samladt af honom sjelf. Det är en väl konditionerad vetenskaplig boksamling, sammanförd med intresse och ganska stor kostnad. Det skulle taga allt för stort utrymme att uppräkna de sällsynta äldre arbeten i historia och juridik, hvaraf här finnes en rik samling. Särskildt Italiens historia är väl representerad genom — utom nyare — arbeten af bröderne Vilani, Corio, Machiavelli, Guicciardini, Varchi, Paolo Giovio, Platina, Pietro Bembo m. fl., delvis i upplagor från 1500-talet (Giunti, Firenze; Bonelli, Venezia o. s. v.).

Det Ex-libris (i litografi), som användes för biblioteket, återgifves här, något förminskadt, i fototypi:

* Det öfriga af E:s boksamling såldes i Göteborg efter tr. förteckn. (506 n:r arbeten) 1883 d. 17 Febr. o. f. d.

BERGEN, CARL FREDRIC BERNDT VON, född i Göteborg 1838; stud. i Upsala 1857; fil. kand. 1863; idkade teologiska och filosofiska studier 1867 vid universiteten i Göttingen och Heidelberg; utgaf 1868—71 tidskriften Framtiden; företog 1875 en resa till Förenta Staterna; företog sedermera resor i England och på kontinenten; framstående talare och föreläsare; död 1897 $^{19}/_{8}$. Nekrologer läsas i en mängd samtida tidningar. (Om slägten v. Bergen, se Örnbergs Slägtkalender IV: 31. VI: 75.) Utg. skrifter, se Linnström, tioårskatalogerna och den utförliga biografien i K. P. Arnoldsons Folkets bok.

I Stockholms Dagblad 1897 $^{16}/_{10}$ lästes följande annons: »D:r Carl von Bergens efterlemnade dyrbara boksamling finnes till salu antingen i sin helhet eller i mindre partier. Tages hela biblioteket, circa 8,000 nummer, så säljes det efter en krona numret, vare sig hvarje nummer innefattar ett eller flere band. Köpes deremot ett mindre antal, gäller särskild priskurant till efterrättelse. Skrifven katalog sändes och anbud mottagas af D:r D. O. Bell.» Som denna annons ej ledde till åsyftadt resultat, blef boksamlingen såld genom Stockholms bokauktionskammare efter tvenne tryckta förteckningar. *Första afdelningen*, 2,334 n:r (band eller häften), såldes 1898 d. 20, 23, 27 April. *Andra afdelningen,* med fortsatt nummer slutande med 5,059 n:r, såldes s. å. d. 1 o. 5 Okt. Då uti annonsen talas om 8,000 n:r *arbeten*, så synes en ej ringa del af biblioteket blifvit såldt eller undantaget före auktionen. I slutet af förteckningen n:r 1 anmärkes 72 n:r som »utgå vid försäljningen». Förteckningarne öfver detta gedigna bibliotek äro förtjenstfullt uppgjorda af Carl Broberg, dock utan rubriker för de särskilta afdelningarne. Å titelbladen angifves biblioteket omfatta teologi, teosofi, spiritism, estetik, konsthistoria m. m. Arbetena voro till största delen på främmande språk.

CARLSON, EDVARD AXEL REINHOLD, född 1839; stud. af Stockholms nation i Upsala 1860; hofrättsexamen 1864; fiskal i Svea hofrätt 1878; arkivarie 1882; död 1888.

Hans efterlemnade boksamling såldes efter tryckt förteckning (550 n:r) 1888 d. 13 Okt. Hans bokegaremärke: *Edv. Carlson* (i skrifstil). Blåstämpel. Denna stämpel bemärktes i en samling juridiska böcker, som såldes efter framlidne landsfiskalen A. Dumky 1894 d. 31 Okt.

WALDENSTRÖM, JOHAN ANTON, född i Luleå 1839; stud. i Upsala 1857; med. d:r 1869; docent s. å.; stadsläkare i Upsala 1870; professor 1879; död s. å. Utg. skrifter, se Sv. läkarehist. ny följd, Sthm 1873, sid. 827; Upsala Univ. 1872—1897. Festskrift, sista afd. sid. 170 och Sv. Bok-Katalog 1876—1885, sid. 271 (tryckfel: Aug. för Anton).

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning (1,571 n:r), i Upsala 1880 d. 3 o. 4 Nov. Hans bokegaremärke: J. A. WALDENSTRÖM. UPSALA. (Blåstämpel.)

SCHINKEL, CARL DAVID FREDRIK BERNHARD VON, född i Stockholm 1839, adelsman vid faderns död 1882; student i Upsala 1857; officersexamen 1860; underlöjtnant vid Lifregementets dragonkår s. å.; afsked 1863. Innehar såsom fideikommiss Vallstanäs i Upland samt husen n:r 4 Kornhamnstorg och 20 Lilla Nygatan i Stockholm, äfvensom Tidö i Rytterns socken och Askö i Barkarö socken, båda i Vestmanlands län, samt husen n:r 73 A Drottninggatan och n:r 4 och 6 Barnhusgatan i Stockholm, på hvilka begge senare egendomar och hus (jemte ett penningfideikommiss på 200,000 kr. i Sveriges

TIDÖ.

THE
JOHN CREHAN
LIBRARY

Riksbank) det vid Axmars, Vifors och Viksjö bruk fästa fideikommisset 1890 öfverflyttades.

Brukspatron von Schinkel bebor Tidö, och äro der hans bibliotek och konstsamlingar befintliga. — Tidö gods i nordvestra hörnet af Mälaren, hvilket omtalas redan på 1300-talet, kom i Axel Oxenstiernas ego genom gifte med Anna Åkesdotter (Bååt). Slottet, uppfördt af Oxenstierna, började sannolikt att byggas i början af 1620-talet. Under de första åren gick arbetet långsamt framåt, men påskyndades, sedan Axel Oxenstierna hemkommit från Tyskland. I Januari 1640 voro vapnen öfver portarne m. m. färdiga. Rikskansleren tog sjelf liflig andel i byggnadsarbetet, och dertill kom en ny och drifvande kraft: Nicodemus Tessin. År 1650 var arbetet på slottet afslutadt. Genom sin hufvudbyggnad är Tidö typiskt för byggnadskonsten under Vasatidens senare del. Det bär en aristokratisk prägel och utmärker sig dessutom för symmetri, regelbundenhet och renhet. Stilen är utpräglad renässans. — År 1840 gick godset genom köp öfver i främmande händer, sedan det i öfver 300 år varit arfvegods och i öfver 200 år tillhört ätterna Bååt och Oxenstierna samt med dem befryndade ätter. I F. U. Wrangels Anteckningar om Rytterns socken (Sthm 1886) läses en beskrifning öfver Tidö (illustrerad), i hvilken man finner uppgifter om alla dess egare ända från den fömodade förste egaren, biskopen i Vesterås Måns Eskilsson (1368), till P. O. Treschow, död 1881, hvarefter dennes enka och barn innehade egendomen till år 1887, då den kom i C. D. v. Schinkels ego och blef fideikommiss. — Den nuvarande egaren har med stor kostnad restaurerat slottets yttre och på ett luxuöst och smakfullt sätt inredt detsamma. Med sina storartade samlingar, konstsamlingar och rikhaltiga bibliotek kan det sägas vara ett museum. Det är, för att citera Upmark, »ett af de mest sevärda, som vårt land har att uppvisa».

Tidö konstsamlingar äro, som nämts, storartade. Förutom en del äldre möbler, såsom skåp, stolar, kistor, bord, antikt porslin, stenyxor m. m. äfvensom en större porträttsamling — allt från Oxenstiernska tiden — har sedan tillkommit den nuvarande egarens och konstälskarens stora samlingar, förut befintliga på Axmar.

Öfver konstsamlingarne på Tidö har d:r Georg Göthe upprättat förteckning under följande rubriker:* 1. *Tafvelsamlingen: a*) Oljemålningar, *b*) Pasteller, *c*) Aqvareller, *d*) Miniatyrer. 2. *Skulpturarbeten.* 3. *Konstmöbler och mobilier.* 4. *Klockor.* 5. *Arbeten i silfver.* 6. *Vapen.* 7. *Glas och pokaler.* 8. *Keramik.* 9. *Dosor.* 10. *Arbeten af brons, koppar och andra metaller.* 11. *Arbeten i olika stenarter, elfenben, perlemor, ben och trä.*

Taflor i olja uppgå till 246 n:r. Bland utländska mästare märkas Gerhard de Lairesse d. ä. (1641—1711). Nicolas Maas (1632—1693), Antoine Dieu (1662—1727), Jan van Huijsum (1682—1749), Jacob van Ruisdael (1625—1682), David Teniers d. y. (1610—1690), Jacques Courtois (1621—1676), Nicol Berchem (1620—1683), Taraval (1701—1750), Meytens d. ä. (1648—1736), Andrea Sacchi (1598—1661), Boucher (1703—1770), Frans van Mieris (1635—1681). Följande svenska målare äro representerade: Ehrenstrahl, Scheffel, Michael Dahl, Pasch d. y., Hilleström d. ä., El. Martin, Elbfas, Lemcke, C. F. v. Breda, D. Krafft d. ä., Wertmüller, Sandberg, Mandelberg, Westin, Stäck, Georg Arsenius, Bennet, Nils Andersson, Wetterling, Wahlberg, Axel Sparre.

Pasteller 12 n:r. Af Lundberg, Pasch d. y., J. H. Schmid, Forsslund m. fl.

---

* En »Katalog öfver v. Schinkelska konstsamlingarne» trycktes Sthm 1873 8:o, endast i få exemplar.

Aqvareller 16 n:r. Af Bellanger, Niklas Lafrensen d. y., Gustaf Lundberg, Maria Röhl, Sandberg, Fahlcrantz, Egron Lundgren, Scholander m. fl.

Miniatyrer 16 n:r. Af Gillberg, Way, G. Andersson samt några utländska.

Skulpturarbeten 17 n:r. Af Sergel, Byström, Göthe, Nyström m. fl.

Att omnämna öfriga konstföremål skulle här taga allt för stor plats.

Brukspatron v. Schinkel är ej blott konstvän utan äfven bibliofil. Han har först och främst hopbragt en rikhaltig samling af gammalt svenskt tryck, deribland de flesta Visingsborgstrycken; vidare paleotyper, elzeviertryck, sällsynta franska verk med koppargravyrer, dyrbara planschverk, svenska och utländska. Biblioteket på Tidö kan anslås till bortåt 20,000 nummer.

Af antecknade rariora må följande anföras:

Bernadinus de benalijs Supplementum Chronicarum, Venedig 1486, fol. (Med Peter Voks stora Ex-libris.)

Reuelationes Sancte Birgitte, Lübeck, Gothan, 1492, fol., i samtida pressadt pergamentsband.

Warmholtz' och Klemmings uppgift om upplagans storlek, 816 ex., grundas på Diar. Wazsten.: »... impressis & perfectis octingentis voluminibus in papyro & sedecim duntaxat in pergameno.» — Brunet säger: »Edition très-rare, de laquelle on pretend qu'il n'a été tiré que 80 exempl. sur papier et 16 sur velin (van Praet, 2:e Catal. I n:o 533).» (Manuel du Libraire. 4:e éd.)

»Ex decem diversis S. Birgittæ Revelationum Exemplaribus quæ Lubecæ prodierunt anno 1492 in folio hoc tandem non minori cura, qvam sumtu perfecte et absolute congessi. A. A. von Stiernman.» (I Lunds Bibl:s ex.)

Ephemerides sive Almanach Perpetuum, Venedig 1498, 8:o. I samma band: Astrolabium planum in tabulis ascendens. (Inskrifvet: »Bibliotheque de Cisteavx».)

Saxonis Grammatici Danorum Regum Heroumque Hi-

storia, Parisis 1514. (1:a uppl. — Exemplaret har D. G. Neschers bokmärke.)

Luthers *Auslegung über etliche Epistel der Aposteln,* Wittenb. 1539, fol.

Bibel-samling, från Gustaf I:s 1541.

Epitome adagiorum, Colon 1545, 8:o. (Har **N. G. S. 1549** på pergamentsbandet. N. G. S. = Nils Gyllenstierna.)

Divinæ Scripturæ Veteris ac Nova Testamenti omnia [på grekiska], Basel 1545, fol. (Med **L P S 1557** på pergamentsbandet. L P S = Laur. Petri [Gothus] Sveci.)

Luthers *Auslegung und Erklerung der Psalmen,* Wittenb. 1550, fol. (Luthers porträtt inpressadt å permen.)

Joh. Magni *Gothorum Sveonumque Hist.* Rom 1554, fol. (Warmh. 2,498.)

Olai Magni *Historia de Gentibus Septentrionalibus,* Rom 1555, fol. (Warmh. 1,414.)

Erasmi Roterodami *Adagiorum Chiliades,* Basel 1574, fol., 647 pag. sidor och dertill flera »Index». (Inskrifvet: »Ex libris Bertolii Laurenti Nycop.» »Cuius liberalitate, jam Erici senioris Pampinei dicor possessio».)

Liturgia Svecanæ Ecclesiæ Catholicæ & Orthodoxæ Conformis 1576. (»Röda boken.»)

Melanchtons *Loci Theologici,* Wittenb. 1579.

Calendarium duplex Christianorum et Judeorum cum Prognostico Astrologico på thet ottonde och thet nyonde Åhrena öffuer MDLXXXVIII MDLXXXIX aff Georgio Olaj Upsaliensi, Sthm, Gutterwitz.

Spangenbergs *Hennebergische Chronica Der uralten Loblichen Brauen und Furste zu Henneberg Genealogia Stammenbaum und Historia.* Strassburg 1599. (På titelbladet textadt: »Sum ex Libris Erici Dahlbergi».)

Historia von Francisco Spiera ... zu einem schrecklichen exempel Gottes gerechten Zorn [förord af Melanch-

ton] s. l. 1606. (Historien om Frans Spiera är fruktansvärd. Den är delvis återgifven i tidskr. »Pietisten»-)

Fullkommelige skäl hwarföre samptelige Sweriges Rijkes Ständer med all fogh och rätt afsagdt Konung Sigismundum ... ifrån Sweriges Rijkes Crone, Sthm 1607.

Manuskript: *Gustaf Horns Stambok* med en mängd namn af hans studentkamrater (jemte deras, sannolikt af Horn sjelf, fint målade vapen) i Wittenberg 1610—1612.

Stamboken beskrifven i Svenska Autografsällskapets Tidskrift Mars 1893.

Manuskript: *Olof Lilliesparres Stambok* med namn, anteckningar och prydliga vapenmålningar från början af 1600-talet. (Olof Pedersson Lilliesparre af Fylleskog, gift med Agneta Gyllengrip, »lefde utan tjenst och dog sonlös». Tab. 8 hos Anrep. Der omnämnas inga barn, men i stamboken finnas följande antecknade: Isach f. 1644 $^{27}/_{12}$, † 1647 $^{1}/_{10}$. Anders f. 1646 $^{14}/_{3}$. Anna f. 1647 $^{15}/_{12}$. Ibba f. 1649 $^{8}/_{4}$, † s. å. $^{28}/_{7}$. Gabriel f. 1652. Anna f. 1654 $^{15}/_{10}$.)

Stamboken beskrifven i Sv. Autogr. sällsk. Tidskr. Nov. 1893.

Swerikes Rijkes Stadz-Lagh, Sthm 1617. *Swerikes Rijkes Landz-Lagh,* Sthm 1621. Fol. (I ett band.)

Tegels *Gustaf I:s Historia,* Sthm 1622. (Inskrifvet: »Ex libris Johannis Dobers legislatoris Westmanniæ Anno 1625.»)

Saxo Grammaticus, *Hist. Dan.,* Khavn 1644, fol. (Inskrifvet: »Eric Fernow Ups. 1762.»)

Genealogia Brahæa, Holmiæ 1647, fol. (Inskrifvet: »Joachim Festingh.»)

Fridzfördragh ... uti Ossnabrügg d. 14 Okt. 1648, Sthm 1649, 4:o.

Erasmi *Colloquia,* Leyden 1655.

Loccenii *Hist. Caroli Gustavi,* Ups. [1662]. (Inskrifvet: »Christopher Heinrich Braad, Norrkopiæ 1742.»)

Theatrum Europæum, Frankf. 1662—1718, fol. 17 band.

Sweriges Rikes Lagh Böker, Sthm 1665—1688, fol. (Komplett samlingsband med Olof Törnflychts permstämpel.)

Der Verkleidete Götter-Both Mercurius, s. l. 1674. (A titelplanchen synes Mercurius i cavalierdrägt med allongeperuk.)

Imagines Illustrissimæ Familiæ Braheæ, Visingsb. Kankel 1673. (Inskrifvet: »Anno 1680 d. 22 Septembris Junekopiæ mihi dono oblatur est hic Liber a D:no Assessore Dicasterij Gohirii Baltzar Lejonstern.»)

Claudius, *S. Anscharii vita gemina,* Sthm 1677.

Thorsten Vikings-sons saga af Jacobo J. Reenhielm, Ups. 1680. (Inskrifvet: »Jacob Reenhielm 1680.»)

Porath, Palestra Svecana eller den Adelige Fechtarekonsten.

Claudii Örnhjelms *Hist. Sueon. Goth. Ecclesiasticæ,* Sthlm. 1689. (Inskrifvet: »Ex libris C. H. Braad 1742.» Här åter en bok med B:s namnteckning 1742. Braad var således bibliofil redan vid 14 års ålder.)

Bibliotheque Orientale ou Dictionaire Universel, Paris 1697, fol. (Med J. G. Sparfvenfelts namn och anteckning, att han erhållit boken af Mons. le Comte Guiscard.)

Rudbecks *Atland* I—IV. (Fjerde delen i afskrift [2 fol. band] med bifogad räkning å J. F. Schinckel för afskrifningen: 437 ark à 20 sk. b:co, papper 11 rdr 18 sk. 8 rst., 4 bundtar [gås-]pennor 1 rdr 2 sk. 8 rst. Summa: 194 rdr 25 sk. 4 rst. b:co [= 291 kr. 78 öre].)

Olavi Rudbeck Filii Atlantica Illustrata, Ups. 1733. 4:o. (Inskrifvet: »Ex libris C^{ri} H^{ci} Braad, Holmiæ 1745.»)

Ceremonies et Coutumes Religieuses de tous les Peuples du Monde, Amsterdam 1739—1743, fol. I—IX.

Linnæi Systema Naturæ, Sthm 1748, 4:o. (Inskrifvet: »Axel Bergenstierna 1754.» B:s Ex-libris — *vapnet* i kopparstick — infästadt. Boken är interfolierad, med en mängd randglosor af egaren, öfverdirektör vid Kontrollverket, f. 1739, † 1782.)

Denna upplaga af Systema Naturæ är icke omnämd af Sacklén eller Biogr. Lex.

De Geer, *Memoires pour servir à l'histoires des Insectes,* Sthm 1752—1778. I—VII. (Planscherna i ett särskildt band.)

Les Metamorphoses d'Ovide, Paris 1767—1771. (Praktupplaga.)

Contes de Bocace, London 1779. I—X. (Praktupplaga.)

Kopparsticken till de båda sistnämda praktböckerna äro utomordentligt fint utförda. Dessa verk betinga också höga pris, då de någon gång förekomma.

Piranesi, *Antichita Romani.* 4 band.

Meisterwerke der Holzschneidekunst, Leipzig 1882—84. I—VII. (Ett värdefullt, ehuru naturligtvis ej sällsynt verk.)

Att vidare uppräkna alla i Tidö-biblioteket befintliga dyrbara nutida franska, engelska och tyska planschverk skulle blifva alltför vidlyftigt. Att alla större svenska planschverk och porträttsamlings-verk af Martin, Skjöldebrand, Thersner, Anckarsvärd, Billmark, Mörner, Sandberg, Dahlström m. fl. äro införlifvade med biblioteket, behöfver ej nämnas. Den för konst och litteratur lifligt intresserade egaren ökar ständigt biblioteket med det yppersta af samtidens skönlitteratur och arbeten i skön konst. Tidö bibliotek är ett af de största och dyrbaraste enskilda bibliotek i vårt land. Väl, att det ej kommer att skingras.

Något särskildt bokegaremärke för biblioteket å Tidö har egaren ej låtit utföra. Då hr von Schinkel hade sitt bibliotek förvaradt på Axmar, lät han utföra ett Ex-libris: Tillhör **AXMARS BIBLIOTEK**, under *vapnet* i färger. Detta blef dock föga användt. I en och annan bok före den n. v. egarens tid finner man en typtryckslapp: TIDÖ BIBLIOTEK TILLHÖRIG. En större rest af det Wiborgska lånbiblioteket, som finnes qvar sedan Kurcks tid, är å perm-

innersidan försedd med en typtryckslapp: Tillhör mitt Lånbibliotek. A. Wiborg.

Af det Oxenstiernska arkivet finnes ännu en stor rest qvar, det nästan fyller ett mindre rum intill biblioteksrummet. I en glasmonter ligger en samling jordeböcker och utgiftsböcker, präktigt inbundna och stämplade i guld med Oxenstiernska vapnet samt initialerna H. G. O. B. S. [= Herr Gabriel Oxenstierna Bengtsson].

Äfven å Vallstanäs har brukspatron v. Schinkel ett ganska stort bibliotek, hvilket också omnämnes i Hist. Geogr. Lex. VII: 238. Det utgöres till stor del af Tidö biblioteks-dupletter och i öfrigt af böcker i landthushållning och bergsbruk.

GYLDENSTOLPE, NILS MAGNUS GUSTAF, grefve, född 1839; stud. i Upsala 1858; e. o. attaché i Rom 1868; kammarherre hos drottning Lovisa 1869; ordförande i Statsrevisionen 1876; död 1884.

Grefve Nils Gyldenstolpes betydliga boksamling förskref sig till stor del från den samling, som bildades under senare delen af 1700-talet af hans farfars far, öfverkammarherren och guvernören för kronprinsen Gustaf Adolf, grefve Nils Philip Gyldenstolpe. Från den tiden förskrefvo sig de stora dyrbara franska memoir-verken, som talrikt förekommo i grefve Nils G:s bibliotek, äfvensom en del äldre svensk och fransk skönlitteratur och historia. De följande egarne icke blott kompletterade dessa branscher, utan utvidgade samlingen äfven med verk, tillhörande olika vetenskaper; särskildt blef den geografiska forskningen under 1800-talets förra del väl representerad, hvarjemte den fosterländskt-historiska afdelningen, krigsvetenskap och nyare skönlitteratur, särdeles den svenska romanlitteraturen, fullständigades. Det blef den siste egarens uppgift att rikta

biblioteket med sällsyntare böcker, hvartill tillfällen erbjödos i de stora boksamlingar, som under de senaste åren gått under klubban. Bland dessa må här erinras om excellensen L. Manderströms bibliotek, från hvilket flera inrop 1874 af rarissima gjordes. Äfven vid försäljningen af den Stråleska samlingen 1876 gjordes åtskilliga inrop. År 1874 upprättade d:r L. Looström katalog öfver grefve Gyldenstolpes bibliotek, hvilken katalog trycktes i 75 ex. med titel *Nils Gyldenstolpes Boksamling* (Sthlm, Hæggström, 1874, imperialoktav å tjockt papper, 162 sid.). Den har ett förord, innehållande en kort historik öfver biblioteket. — Efter Nils Gyldenstolpes död såldes boksamlingen å auktion, efter två tryckta förteckningar. Del. 1. den 13 December 1884, 31 Januari och 4 Februari 1885. Del. 2. den 28 Februari, 3 och 4 Mars 1885 uti Bukowskis lokal, Arsenalsgatan N:o 2 D. Katalogerna upptogo tillsammans 7,942 n:r (voll.).

I den berättelse om bokauktionen, som förekom i tidningen Budkaflen (Mars 1885) lästes bl. a.:

»I början af förra året dog grefve Nils Gyldenstolpe, en af de noblaste personer vår samtid egt. Hans dyrbara, honom så kära boksamling har gått under klubban och skingrats åt verldens fyra hörn. Ni kunde fått en aning om samlaredriftens förmåga att leda menniskan, om ni varit närvarande i onsdags eller de föregående auktionsdagarne hos Bukowski. Det var af ett ej ringa psykologiskt intresse att iakttaga den spänning, hvarmed de närvarande kännarne följde denna högtid, de hastigt vexlande uttrycken af gäckade förhoppningar och tillfredsställd glädje, den nästan andaktsfulla tystnad, som rådde, då några få utvalde kämpade om att komma i besittning af någon af dessa skatter, som i bokkataloger bruka betecknas med tre feta *r*. Den förnämste liebhabern vid denna auktion torde varit en ung friherre S. [Silfverschiöld], hvilken på senaste tiden ryckt upp i främsta ledet af Stockholms bibliofiler och der-

till visat sig vara, ej en bokvurm, som blindt följer driften, utan en samlare med både urskillning och smak.* Prisen å Gyldenstolpeska bokauktionen voro delvis ganska höga, men kunde icke jemföras med de, som erlades vid den stora Manderströmska bokauktionen för tio år sedan.» — Endast tvenne böcker, inropade å Manderströmska auktionen, gingo högre på den Gyldenstolpeska: Koskulls Undervisning att lära dansa, Vexiö 1705, inropades af G. för kr. 42: 50, men slogs nu bort för 61 kr. Tessins En gammal Mans Bruns-Motion, Sthm 1753, inropades för kr. 36: 05, slogs nu bort för 60: 55.

De i ofvannämda tidningsuppsats använda superlativa uttrycken måste något modifieras. Grefve Gyldenstolpe var icke någon bibliofil, om dermed skall betecknas en *boksynt*. Biblioteket utgjorde väl närmast för honom en prydlig del af våningens luxuösa inredning. Genom att bläddra uti katalogen kan man lätt öfvertyga sig om, att der icke förekom något större antal sällsyntheter, med undantag af de, som inropades å Manderströmska auktionen, till absurda pris; för att citera ett exempel, fann sig G. uti att betala 200 kr. för Skogmans lilla Whistbok, för hvilken i närvarande stund väl ingen skulle vilja gifva tiondedelen. Att den obetydliga boken drefs upp till en sådan höjd berodde troligen på något missförstånd. G. ropade för öfrigt icke sjelf, utan detta skedde genom d:r Looström. — Den sällsyntaste boken (Rudbecks Atlanticas

---

* Vid denna tid följde väl ej frih. S. blindt »driften» såsom under ett tidigare skede nere uti Lund, der han följde driften, så att han blef utsatt för drift. Ett par boksynta bokauktionsbesökare roade sig med att drifva upp rena bagateller till oerhörda pris för S., hvilken förmodade, att då dessa boksynta män oupphörligt bjödo öfver både S. och hvarandra, så måtte det vara rariora af första rang. — Såsom Sveriges störste *biblioman* kan man räkna frih. S., och som han hade stora inkomster, kunde han också tillfredsställa sin mani.

tredje del frånräknad) i Gyldenstolpeska samlingen torde hafva varit *Sinneafvel,* en diktsamling af poeten Wexionius (såsom bekant Gyldenstolparnes slägtnamn före adlandet). På Manderströms auktion inropades den för Gyldenstolpe också till 200 kr. (ett pris vida mer motiveradt för Sinneafvel än för Whistboken). Några år förut såldes samma exemplar (bundet i violett sammet med guldsnitt) af Henrik Klemming till grefve Manderström för 10 kr. Å Gyldenstolpeska auktionen inropades Aphorismer om Whist af friherre Silfverschiöld för 30 kr. och Sinneafvel af densamme för 100 kr.

Ehuru väl hälften af den Gyldenstolpeska boksamlingen slogs bort till 10 öre pr nummer, uppgick auktionssumman — på grund af de dyrbara, hufvudsakligen utländska, planschverk som förekommo, — dock till kr. 10,095: 90. Några anmärkningsvärda auktionspris må antecknas: N:r 26. Anckarsvärd, Visby ruiner, Sthm 1828: Looström, 45 kr. 30 o. 31. Arnault, Vie de Napoleon, Paris 1822—26: Frænkel, 20: 50. 33—41. L'Art. revue hebdomadaire illustrée. Årg. 1875—77: Chenon, 45: 50. 42—72. The Art-Journal, London 1849—79, 31 årg.: Belmonte, 135 kr. 81. Aveline, Joullain m. fl. kopparstick till Don Quixote. I samma band Scarrons Roman comique och Cervantes Noveller gr. af Surugue m. fl.: Klemm. Antiqv., 57: 50. 83. Barberi da Cento, Rom 1764: Hammer 26: 10. 84—87. Bayle, Dictionaire hist. et critique, Basle 1738: Frænkel, 23 kr. 94. Bergsöe, Rom, Khavn 1874: Löjtn. Wallenberg, 21: 05. 106. Billmark, Pittoresk resetur fr. Stockholm till Neapel, Sthm 1852: Frænkel, 28 kr. 118. Campaigns of Duke of Wellington, Prince of Waterloo, Paris (s. a.): Sir Rumboldt, 15: 90. 185—7. Fontenelle, de, Oeuvres div. Fig. grav. par Bernard Picart le Romain, La Haye 1728: Thiébaut, 28: 30. 191—2. Galerie Theatrale, Paris (s. a.): Cadier, 29: 05. 196. Le bon genre. Saml. af 111 blad färg-

litografier med humoristiska scener ur franska sällskapslifvet vid 1800-talets början. Tvär-fol.: Kjellberg, 32: 95. 211. Hogarth, Sammlung Kupfersticke. Riepenhausen, del. et sculps., 75 blad: Greville, 27 kr. 251. Livius, Then nampnkunnige Skribentens ... hist. om Romerske Rijksens förste Ursprung ... tolckat ... genom E. Schroderum, Sthm 1626: Bukowski, 20 kr. 255. Magnus Olaus, Hist. de gent. Septentr., Basel 1567, fol.: Silfverskiöld, 31 kr. 264—8. Montfaucon, L'Antiquité expliquée et repr. en fig., Paris 1719 (ofullst.): Hammer, 33: 75. 285. Le Parthénon de l'histoire. Gravures par Pannemaker et par l'élite des graveurs: Chenon, 82 kr. 309, 10. Rudbecks *Atland.* Del. I, tr. Ups. 1679; II, tr. 1689; III, tr. 1698 jemte index, 3 delar i två band: Silfverschiöld, 700 kr. 369. Wright, Sv. foglar efter nat. och på sten ritade, Sthm 1828, tvärfol.: Klemm. Antiqv., 201: 05. 378. (Örnevinge) Genealogia Braheæ. Holm. 1647, fol.: Brahe, 63 kr. 426. Costumes ... de France dep. 1200 jusqu' à 1820. (380 costumes.) Lith.: Bukowski 13: 05. 611—28. Abrantés, Mèmoires, Paris 1831—35: Bukowski, 29: 05. 659—663. Allen, De nord. Rigers Hist., Khavn 1864—72: Klemm. Antiqv., 30 kr. 864—7. Bryant and Gay, Hist. of Un. States, London 1876: G. Akerhielm, 34: 05. 897—902. Carlson, Sv. hist. med Pfalziska huset, Sthm 1855—82: d'Otrante, 18: 05. 1,038, 9. Dannerliteraturen: 37 skrifter ang. Fredrik VII:s giftermål med jomfrue Rasmussen alias grevinde Danner, 1852 (ovanligt fullständig samling, hopkommen af grefve Manderström): Klemm. Antiqv., 15 kr. 1,217. Hamilton, Antoine, Mem. du Comte de Grammont, Londres (s. a.): Qviding, 20: 50. 1,367. Imagines Ill. Fam. Braheæ, Wisingsb. 1673, fol. (Warmh. 7,011): Silfverschiöld, 27: 10. 1,920—33. Schinkel, Minnen ur Sv. nyare hist., utg. af Bergman, Sthm 1847—79; del. I—XII: 1, bih. 1—2: Frænkel, 20 kr. 2,601—25. Petermann, Mittheilungen aus

Justus Perthes' geogr. Auft., Gotha, årg. 1855—78: Sällsk. för geogr. o. antrop., 70 kr. 2,636—45. Reclus, Nouvelle géographie universelle, Paris, årg. 1876—83: Finspongs Bibl., 50: 10. 3,087—97. Palmstruch o. Venus, Svensk Botanik, 11 band (af 11:e bandet häft. 1—9), Sthm 1802—38: Fornander, 250 kr. 3,165—72. Charles de Geer, Mémoires pour servir à l'histoire des insects, Sthm 1752—78, 7 delar, 4:o: Entomologiska föreningen, 150 kr. 3,540—41. Andresen, Lexicon der Kupferstecken, Leipz. 1870—73: Chenon, 26: 10. 3,575—7. Demmin, Encyclopedie des beaux arts plastiques, Paris, 8:o: Kinberg, 30: 10. 3,637—44. Herculanum et Pompéi ... par H. Roux Ainé et Barré, Paris 1840, 8 delar: Sevon, 66: 70. 6,985. (Gottlieb, E.) Wällustens Twenne Blåsbälgor, Sthm 1690: Beijer, 21: 20. 7,183. Paskiller etc., samlingsband: Looström, 22 kr. (Inropades af G. på Manderströms auktion, n:r 3,090, för 115: 50.) 7,184. Paskiller etc., andra bandet: Looström, 35 kr. (Inr. på Manderströmska auktionen, n:r 3,091, för 200 kr, men då fanns i samlingen *Den Näsvisa Getingen,* nu undantagen). 7,185. Paskiller etc., tredje bandet: Looström, 22 kr. (På Manderstr. aukt., n:r 3,092, för 60 kr.) 7,186. Paskiller och Rabulistliteratur: Looström, 20 kr. (På Mandersts. aukt., n:r 3,093, för 75 kr.) 7,310. Tessin, En äldre mans bref till en stadigare Prints, Sthm 1753. (Endast 28 ex. tryckta.) En ung Herres svar på en gammal mans bref år 1753. (I ett band) 4:o: Silfverschiöld, 28: 90. 7,311. Tessin, En gammal Mans Bruns-Motion år 1753, Sthm 1753, 12:o (»Endast 50 ex. trycktes.» *50* torde vara tryckfel för *30,* hvartill Manderström uppgifver antalet.): Silfverschiöld, 60: 55. (På Manderströms aukt., n:r 3,327, för 36: 05.) 7,391—7,442. Teaterpjeser (359 st.) på svenska: Silfverschiöld, 155 kr. 7,866—72. Warmholtz, Bibl. Sueo-Goth.: Roth, 26: 95. 7,897. Denn Berömelige Herrens H:r Jösses Lunsbrackas Lefwernes beskrifning, Död och Begrafning (ma-

nuskr., liten folio med färglagda porträtt och teckningar, antagligen författadt och utfördt af någon af Carl XII:s fältöfverstar): Looström, 200 kr. 7,898—7,900. Philolotheca Finspongiensis. En samling autografer och anteckningar af framstående personer, som besökt Finspong 1783—1836. 4:o. 3 band: Bukowski, 250 kr.

Hans bokegaremärken: *N. G.* under greflig krona. (Blindstämpel.) NILS GYLDENSTOLPE. (Blåstämpel.)

BUKOWSKI BONCZ, HENRIK MICHAEL ANTON, född i Polen 1839; skulle 1863, då student, ha deltagit i polska resningen; bosatt i Stockholm sedan 1864; erhöll först anställning hos Hammer, med hvilken han blef svåger; öppnade egen konsthandel 1869 vid Jakobstorg; flyttade 1882 till Arsenalsgatan N:r 2; svensk undersåte 1875; död 1900. I Tersmedens Kalender öfver i Sverige lefvande ointroducerad adel, årg. 2, är Bukowskis vapen afbildadt vid den genealogiska uppsatsen. Nekrolog öfver Bukowski läses i Aft. bl. 1900 $^{12}/_{3}$.*

Bukowski utgaf 1882 ($^{18}/_{12}$)—1900 ($^{24}/_{4}$) sin katalogserie 1—128.** Men dessförinnan hade han utgifvit följande kataloger: 1. Förteckning öfver en samling numismatiska böcker och myntkataloger, som försäljas ... vid Jacobstorg N:o 13, Sthlm 1871. 2. Auktionskatalog öfver till försäljning bestämda delar af Carl XV:s konstsamlingar, som förs. å Ulriksdal 1873 ^{16}, ^{20}, $^{24}/_{5}$. 3. Fört. öfver porträtt m. m. på Salsta slott, som förs. der 1875. 4. Fört.

---

* En kort nekrolog af J. O. Wedberg läses i Revue Belge de Numismatique 1901. »Il fut forcé de quitter sa patrie à la suite de la repression de l'insurrection polonaise de 1864, à laquelle il avait pris part.»

** Fortsättningen fr. o. m. n:r 129 är utgifven af hr C. U. Palm, som öfvertagit affären och fortsätter den under samma firma som förut.

öfver svenska mynt och poletter, hvilka förs. å Sthms Bokaukt. kam. 1877 d. 16 Febr., Ups., Hanselli, 1877. (Ett sällsynt omslag till denna anonyma katalog har titeln: Förteckning öfver svenska mynt och poletter, samlade af H. B . . . . . i.) 5. Fört. öfver oljefärgstaflor, som säljas d. 18 Apr. 1877. 6. Fört. öfver oljemålningar m. m., hvilka säljas under hand vid Jacobstorg N:o 3. Sthm 1880. (Å titelbl.: »Katalog N:o 1».) 7. Fört. öfver grefvinnan E. A. Pipers, född Baker, efterl. saml. af konstsaker, som förs. 1880 $^{21}/_{2}$. 8. Auktionskatalog öfver Axel Adlercreutz' efterl. saml. af oljefärgstaflor, planschverk m. m., som försäljas på Hotell Rydberg 1881 $^{8}/_{12}$. 9. Förteckning öfver vapen m. m., som försäljas på Hotell Rydberg 1881 $^{3}/_{12}$. 10. Förteckning öfver M. Huss' tafvelsamling. Sthm 1882. (Ej försäljningskatalog. Å titelbl.: »N:o 0. Ny serie.»)

Bukowski skänkte till universitetet i Krakau en samling böcker öfver hvilken han utgaf en förteckning: »Catalogus Librorum Quos Ex Urbe Holmia Academiæ Litterarum Cracoviensi Dono Misit Illm. D. H. Bukowski. »Panie! to moja praca, a zdarzenie Twoje».* I Kochanowski. Cracoviæ A. D. MDCCCLXXX IX Sumptibus Academiæ Litterarum.»

En af Bukowski hopbragt större boksamling, synnerligast i svensk, rysk och polsk historia samt svensk och utländsk topografi såldes den 12—29 Oktober 1887 (9 auktionsdagar). Katalogen (Bukowskis n:r 35) 216 sid. omfattande 4,502 n:r. Bukowski lät efter auktionen trycka prislista med förteckning öfver de förnämste köparne. Bland dessa märktes såsom särskildt framstående fil. d:r Sedgwick Berend från Nordamerika. Den 9 Mars o. f. d. 1889 såldes »fortsättning af kat. N:o 35, svensk dramatik, vitterhet, historia, biografi, statskunskap etc.» efter tryckt förteckn. (Bukowskis katalog n:r 49).

---

* Herre! det är mitt arbete och din vilja.

En af Bukowski hopbragt större sedelsamling inköptes 1890 af Riksbanken för 10,000 kr. Öfver densamma utgaf B. före försäljningen en diger förteckning i prakttryck, för utdelning, med titel: Samling af Svenskt och Utländskt Sedelmynt samt Svenska förordningar, böcker och skrifter rörande Riksgäld-, Banko- och Sedelväsen m. m. Bildad af H. Bi. (Sthlm 1886.) Ett separattryck ur denna utkom med titel: Förteckning öfver Polska Assignationer tillhöriga H. Bukowski, Sthm 1886.

Att Bukowski såsom konsthandlare egde en större samling arbeten i konst- och industri-historia samt konstkataloger faller af sig sjelft. Särskildt må omnämnas: *Catalogue des Livres, Estampes & Desseins du Cabinet des Beaux Arts & des Sciences Appartenant Au Baron Tessin, Marechal de la Cour du Roi & Sur-Intendent de Battiments & Jardins Royaux de Suède,* Sthm 1712; *Catalogue de Portraits, Contenant les Rois, les Reines et les Princes de Sang Royal de Suède; avec les grande officiers — — — Illustres de la même Nation gravès en taille-douce. Qui font partie des recueils de Charles-Renaud Berch Escuyer à Stockholm 1767,* Upsala, Edman 1767; *Engraved Illustrations of Ancient Armour,* Oxford 1854; *History of Lace by Mrs Palliser,* London 1865; *Blanc, Histoire Des Peintres,* 13 band; *Leitner, Die Waffensamlung des Österreichischen Kayserhaus,* Wien 1866—70, praktfullt verk i 2:ne folioband; *Carl XV:s Vapensamling,* 3 band 1863 (deraf 1 band på franska och svenska tryckt i Paris u. å.); *Porträttsamlingen vid Wibyholm, beskrifven af Carl Bonde,* Sthm, Hæggström 1876. (Porträtterna ritade af L. Frid, litogr. i Generalstabens lit. anst.); *J. A. Bergs Tafvelsamling på Heleneborg i Stockholm,* ljustrycksplanscher af Jæger 1880 (75 ex. upl.); *Konstsamlingarne på Säfstaholm, af L. Looström,* Sthm 1882 (illustrationerna i ljustryck af Jæger);

MN
K
Gen. Stab Lit Anst

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

Granberg, Collections de Tableaux Privées Existants en Suède I, Sthm Centr.-tr. 1886, prakttryck på holl. papper i 10 ex.; *Bartsch, Ad., Le peintre graveur 1—21*, Vienne 1803—21, 8:o; *Nagler, G. K., Neues allgemeiner Künstler-lexicon oder Nachrichten von dem Leben und den Werken der Maler, Bildhauer, Baumeister, Zeichner 1—22*. München 1835—52.

Bukowskis efterlemnade konst-, autograf- och boksamlingar såldes 1900 $^{8}/_{5}$—1901 $^{8}/_{5}$, $^{12}/_{11}$ efter tryckta förteckningar (Bukowski-katalogserien n:ris 129, 138, 141).

Hans Ex-libris: Mercurius, hållande en sköld med Bukowski-vapnet, till höger en genie med en pergamentsrulle, å hvilken är en plan och vy af Kongl. Biblioteket i Stockholm; närmast till venster en annan genie, hållande en uppslagen bok, i hvilken han pekar på initialerna M N w K (Museum Narodowe w Krakowie = Nationalmuseum i Krakau); derbredvid en genie, hållande en tafla med vy af Rapperswyls slott i Schweiz; * en annan genie pekar å en jordglob på »Stockholm».

Etsning af *R. Haglund*. Detta Ex-libris är utfördt i två storlekar.

EKLUND, ABRAHAM FREDRIK, född i Stockholm 1839; med. d:r i Upsala 1868; förste bataljonsläkare vid k. flottans station i Stockholm 1874; död 1898. Utgifna skrifter, se Bruzelius, Sv. läkare-matr. I: 234.

Hans bokegaremärke: D:r A. F. Eklund tryckt med handpress å frampermens innersida.

---

* Detta slott är ett polskt nationalmuseum, innehållande vapen, böcker, autografer, mynt, antiqviteter och historiska samlingar. — Kongl. Biblioteket i Stockholm och museerna i Krakau och Rapperswyl äro framställda, på grund af det intresse hr Bukowski visat dessa institutioner.

BROLIN, WILHELM THEODOR, född 1839; handelsbokhållare i Stockholm, lefde ännu 1890.

Hans bokegaremärken:

1. W. Th. Brolins Boksamling N:o . . . (3 rader, blåstämpel.)

2. *W. Th. Brolins* Boksamling N:o..... (Litografi.)

LEMAN, OSCAR, född i Stockholm 1839; stud. i Upsala 1858; med. kand. 1871; död i Stockholm 1887.

Leman var bibliofil och efterlemnade en rikhaltig boksamling, hvaraf största delen såldes, enligt tryckt förteckning upptagande 3,230 n:r, å Stockholms bokauktionskammare 1888 d. 24 Okt. o. f. d. Fransk dramatik och teaterhistoria voro ganska rikt representerade. Leman var såväl under sin studietid i Upsala som efter sin bosättning i Stockholm en framstående teaterhabitué och verkade äfven aktivt för scenen genom smakfullt gjorda öfversättningar, bl. a. det så ofta gifna lustspelet »Herr Drilléns operett».

De pris, som betingades å Lemanska bokauktionen, voro ovanligt höga på grund af böckernas eleganta band och sällsynthet samt de intressanta anteckningar, hvarmed Leman försett dem. »Stämningen var mycket välvillig», hette det i en notis om auktionen i N. Dagl. Alleh. $^{25}/_{10}$ s. å. Exempelvis må anföras, att *Cazotte,* Ollivier (1798) gick till 22 kr.; *Dorat,* Lettre d'une chanoinesse: 14 kr.; *Gessner*, Oeuvres (med Moreau's illustrationer): 31 kr.; Contes de Lafontaine (exemplar sammansatt af 1762 och 1714 års upplagor): 31 kr.; *Dorat*, Les Baisers (1770): 36 kr.; *Louvet,* Faublas (1798): 32 kr.; Narcisse dans l'isle de Venus: 16 kr.; samt *du Rozoy,* Les sens (1766): 51 kr.*

* En större samling »erotica» afskildes utaf en af sterbhusdelägarne före auktionen från boksamlingen och en stor del deraf såldes 1892 till

Med anledning af den förestående auktionen lästes följande uppsats af Chr. Eichhorn i Nya Dagl. Allehanda d. 19 Oktober 1888:

Oscar Lemans boksamling. Bibliofilerne här hemma i landet äro temligen snart räknade; vi mena nu ingalunda samlare af böcker eller ens älskare af sådana, utan dem, som med smak och urskillning skapa ett bibliotek, en *verkligt personlig* och i yttre afseende tilltalande boksamling. Bland den lilla skaran sådana intog den för ett år sedan aflidne läkaren Oscar Leman sitt särskilda rum. Hans hängifvenhet för teatern och allehanda, som egde sammanhang med denna, gaf sig ett uttryck äfven i hans boksamlande. Den nu föreliggande tryckta förteckningen (135 sidor stark) visar detta till fullo. Der träffas ej blott en rik och vald afdelning klassisk, fransk, tysk, engelsk och nordisk dramatik, utan äfven en mycket ovanlig samling skrifter på flere språk angående teater, deklamation, skådespelarekonst o. d. I det afseendet torde denna boksamling vara den förnämsta enskilda, som någonsin förekommit hos oss [?]. Men vidare hyste Leman lifliga sympatier för och egde stor beläsenhet i Frankrikes litteratur, både den äldre och den nyaste, särskildt det 18:de seklets och våra dagars naturalistiske författare. Hvad »siècle de Louis XV» vidkommer, samlade han sålunda med förkärlek de illustrerade verk, som en Eisens, en Moreaus och andra mästarehänder prydt med ypperliga gravyrer. Man finner sålunda bland många andra både Lafontaines Contes (»edition des fermiersgénéraux») och Gessners Oeuvres, 1795, som bekant, bland de nyss nämde tecknarnes förnämsta verk. För öfrigt en mängd andra eftersökta illustrationsböcker från förra århundradet. — Äfven den inhemska och skandinaviska litteraturen är rikt representerad, särdeles i sin nyaste gestalt. Härtill sluter sig en medicinsk afdelning, rik på afhandlingar i med kulturhistorien sammanhängande ämnen, samt för öfrigt allehanda kuriosa af för bibliofiler tacknämligt innehåll. I allt omfattar samlingen öfver 3,000 nummer, hvaraf många i flere band. En stor del af böckerna utmärker sig äfven i afseende på banden, af hvilka fins ett rikt antal både äldre

---

Klemmings Antiqvariat. I antiqvariatets kataloger n:r 97 o. 98 förekommer åtskilligt ur denna ruskiga samling, men derefter vågade ej, af särskild anledning, antiqvariatets föreståndare att vidare införa någonting af nämda samling i de tryckta katalogerna, utan försäljningen skedde mera i smyg. Historien om denna bokaffär är omständligt relaterad af en Stockholmskorrespondent, som tecknat sig Augustus, i bref till Borås Tidning d. 9 Okt. 1897 med öfverskrift: »Mellan storstadspolisens kulisser». — (»Audiensen hos drottningen» är gripen ur luften.)

och yngre, såsom en sannskyldig bibliofilsamling egnar och anstår. Det hela afslutas af 150 gravyrer och etsningar, som hade förtjent en utförligare, mer beskrifvande förteckning.

SCHULTZ, JOHAN GUSTAF, född 1839 i Urshult, Småland; student i Upsala 1857; extra lärare vid Jönköpings skola 1860—61; fortsatte sina studier i Upsala 1861—63; redaktör af Söndags-Nisse 1864—69; död i Stockholm s. n. år. Utg. skrifter, se Linnström, tioårskatalogerna, Schöldströms biografi öfver Schultz i Värjhugg och Nålsting (Sthm 1884) och »Schultziana» i bokförteckningen $^{17}/_{4}$ 1892 (Bibliotheca Carlandriana) sid. 293. Schultz var framstående schackspelare och europeiskt berömd schackproblemförfattare.*

Schultz' dyrbara och rikhaltiga schackbibliotek, det största enskilda som någonsin funnits i vårt land, inköptes af Stockholms schacksällskap, i hvars boksamling det fortfarande inrymmes. Hans öfriga böcker såldes å Stockholms bokauktionskammare den 16 Februari 1870, efter tryckt förteckning, som upptager 444 n:r, de allra flesta helt obetydliga arbeten, med undantag af Svenska Akademiens Handlingar 1785—1865, en fullständig samling (h. 1—70) af Rocheforts famösa La Lanterne (köptes för 15 kr. och öfverlemnades till Kongl. Biblioteket af inroparen) samt en större, i röd marokin inbunden volym: Anklage-Schrift gegen die Betheiligten bei dem Unternehmen zur Wiederherstellung eines Polnischen Staats etc. wegen Hochverrahts, ett arbete, hvari mycket egen-

---

* Fr. Barthelson qvad vid hans graf:

Märk, hur den löparn döden envist sänder
Schack med hvart drag, som i sitt spel han gör:
Står jemt på svart, den hemska facklan vänder
Och sjelfve mästarn bakom ljuset för.

domliga upplysningar lemnas om polska insurrektionen 1863 och särskildt den del, som »der so genannte Demontowicz» deri tog; volymen hade af Demontowicz sjelf 1868 skänkts till fru Emilie Carléns bazar till förmån för Stockholms fattiga, der den för 25 rdr inköptes, enl. samtida tidningsuppgift, af literatören Reinhold Götberg, hvilken sedan öfverlät den till Schultz; vid den ofvan nämda auktionen efter S. inropades den för 30 rdr af artisten Gustaf Wahlbom; den egdes s. m. af fröken Alba Wahlbom.

BRUNNSTRÖM, EMIL ROBERT ALFRED, född 1839; kyrkoherde i Norra Åsum, Lunds stift.

Hans bokegaremärke: **EMIL BRUNNSTRÖM.** Svartstämpel.

HODELL, FRANS OSCAR LEONARD, född 1840; skådespelare, lustspelsförfattare, har författat och bearbetat mer än 100 teaterstycken (se Klemming Sv. Dram. litt. och Abramsons katalog $^{16}/_{10}$ 1897); sedan 1870 red. af Söndags-Nisse; död 1890.

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning, 1892 d. 18 Maj. Katalogen, 1,403 n:r, omfattar egentligen vitterhet och dramatik.

ROJAHN, ERNST ANTON GOTTLIEB, född 1840; var i början och medlet af 1860-talet musikrepetitör vid Michal'ska teatersällskapet; 1867—68 förste violinist och musikrepetitör vid Ladugårdslandsteatern; från början af 1870-talet och till sin bortgång medlem af Meissnerska kapellet i Berns' salong; död (förkortade sitt lif) i Stockholm den $^{2}/_{10}$ 1888, 48 år.

Hans bokegaremärke: *Ernst Rojahn.* Blåstämpel, bemärkt i svenska romaner från 1830- och 40-talen (såldes å bokauktion i Stockholm 8/4 1893). Stämpeln har användts efter 1873 och anbragts såväl å försittsblad som titelblad och i de böcker vi varit i tillfälle att granska äfven inne i desamma.

WIBERG, FRANS OSCAR, kontorist å Liljeholmens stearinfabriks aktiebolagskontor, död i Juni 1893.

Hans bokegaremärke: F. W. Blåstämpel. Boksamlingen inköptes i sin helhet af antiqv. bokhandlaren R. Sahlberg. 15 band tidningsurklipp såldes sedan till grosshandlaren Axel Abramson. Uti en bok, Berlins naturlära, var infästad en röd lapp, på hvilken var tryckt i guld: MILLERSKA FONDEN. Millerska fonden (1,200 kr.) bildad för premier åt lärjungar vid Katarina allmänna läroverk i Stockholm.

ZETTERLUND, CARL GUSTAF, född 1840; föreståndare för Örebro kemiska och frökontroll-station; död 1891.

Å hans efterlemnade boksamling utkom tryckt förteckning, Örebro 1892. Å titelbladet läses: »Köpeanbud å hela biblioteket eller delar deraf mottagas före d. 25 Mars innev. år af stadsfogden C. E. R. Pettersson Örebro.» Å titelbladets baksida: »Boksamlingen är ovanligt vacker och väl vårdad». Katalogen systematiskt uppgjord omfattar 1,981 n:r. — Stadsfogden Pettersson meddelar: »Några anbud å mindre partier af C. G. Zetterlunds boksamling antogos af borgenärerna, men största delen såldes å Örebro stads auktionskammare. Anbud å hela boksamlingen afgafs ej.»

PONTÉN, PER AUGUST, född 1840; apotekare i Flen 1879; sedan 1889 apotekare i Wrigstad; död 1895. Se vidare Bruzelius Apotekarehistoria s. 423 och Örnberg IV: 211.

Hans bokegaremärke: **P. A. Pontén** *N:o.* (2 rader inom linieram). Typtryck. Bemärkt i Pharmacopea Sveciæ, 1846. Under denna lapp satt en grön med: J. O. E. Pontén Pris.... Denne kan ej vara någon annan än den förres farbroder med. et hist. naturalis lektorn, stadsläkaren och bibliotekarien i Strengnäs Jonas Otto Pontén (f. 1813 † 1887). *E* betecknar ett namn hvartill han ej var döpt. Han är roligt skildrad i Chr. Lindmans »De gamle gudar», Nyköp. 1899, sid. 16 o. f. »P. var samlare i alla möjliga branscher och lyckades som läroverkets bibliotekarie hopskrapa mångt och mycket till det gamla stiftsbiblioteket. Hans käraste samling torde varit myntsamlingen». — Någon egen egentlig myntsamling egde ej J. O. Pontén, det var läroverkets myntsamling som han förestod och tillökade.

TAMM, CARL AUGUST, född 1840; f. d. ryttmästare i armén och löjtnant vid Lifreg:tets Husar-kår, eger och bebor Fogelsta i Södermanland.*

På Fogelsta finnes ett bibliotek omkr. 8,000 band. Största delen tillkommen genom arf efter föregående egare af Fogelsta grefve Carl Gustaf v. Düben (född 1838 död 1876). Biblioteket omfattar äldre och nyare svensk historia och topografi, svensk och utländsk naturvetenskap, svensk och utländsk vitterhet, flera medeltidsmanuskript med prydliga majuskler och miniatyrmålningar. Såsom af

* Såsom egare af Fogelsta upptages i Södermanlands läns kalender: 1852 kammarherre frih. Carl Åkerhielm; 1863 löjtnant grefve C. G. v. Düben; 1877 C. G. v. Dübens sterbhus; 1884 ryttmästare C. A. Tamm.

stort värde må nämnas Tessins fabler i fyra folioband med af periodens förnämsta artister gjorda teckningar, miniatyrer och randteckningar. (Dessa band äro nu värda tusentals kronor.)

CEDERBLAD, AXEL, född 1840; förvaltare å Fogelviks gods i Kalmar län, drog sig sedan tillbaka till sin egendom Hittvik; död 1890.

Hans bokegaremärke: AXEL CEDERBLAD FOGELWIK. Blåstämpel.

ODELBERG, CHRISTIAN HERMAN, född 1840; stud. i Upsala af Stockholms nat. 1858; jur. fil. kand. 1861; kanslist i justitierevisionen 1863; vice häradshöfding 1866; expeditionschef i Finansdepartementet 1874; byråchef i Generalpoststyrelsen 1876; död (förkortade sitt lif) 1878. Odelberg skref i kalendern Isblomman, 1861, under signaturen N. G—n—s.

Genom testamentariskt förordnande erhöll Kongl. Biblioteket rätt att ur Odelbergs efterlemnade boksamling uttaga behöfliga eller önskvärda skrifter, hvarigenom 694 n:r böcker och 31 handskrifter tillföllo detsamma.

Hans bokegaremärken: 1. C. H. O. inom ornamenter. 2. C. H. ODELBERG. (Blåstämplar.) 3. Exlibris: CHO [monogram] deromkring: HERMAN ODELBERGS BOKSAMLING, ytterst en ornamenterad ram.

OXENSTIERNA (af Eka och Lindö), GUSTAF GABRIEL BENGTSSON, friherre, född 1840; mekaniko-tekniker, bosatt i Stockholm.

Bokegaremärke: *G. O.* tryckt med typer å bandets rygg.

I Tekniska skolans bibliotek förekomma böcker med detta märke, dit skänkta af friherre Oxenstierna.

MALLANDER, GUSTAF RICHARD, född i Stockholm 1840; aktör, vitter författare; död i Stockholm 1888.

Ehuru Mallanders boksamling var obetydlig, hade han dock bokegaremärke: ⋆ **GUSTAF MALLANDER ⋆ SKÅDESPELARE.** Inom dubbelranden af en cirkel, i midten en lyra. (Blåstämpel, utförd i Göteborg.)

BÖRTZELL, JOHAN ERIK ALGERNON, född 1840; adelsman vid faderns död 1851; hofintendent, förestod en tid Generalstabens litografiska anstalt, n. m. föreståndare för Riksbankens sedeltryckeri.

Hans Ex-libris: *Vapnet* (4 fält: adelskrona, bref, två rosor, kors) i medeltidsstil. (2 var.) Kopparstick utfördt vid sedeltryckeriet.

SILFVERSTOLPE, CARL GUDMUND UNO, född 1840; stud. i Upsala af Stockholms nation 1859; kansliex. 1863; tjenstgjorde 1861—1870 vid Lifregementets dragonkår; amanuens i Riksarkivet 1877; arkivarie 1896; hofmarskalk hos hertiginnan af Dalarne 1895; död 1899. Silfverstolpe blef filosofie hedersdoktor vid jubelfesten i Upsala 1893 och kallades 1894 till ledamot af Vitt.-, Hist.- o. Ant.-Akademien. Utgifna skrifter, se tioårskatalogerna 1866—1895 och derefter årskatalogerna.

Silfverstolpe var framstående bokkännare och boksamlare. Största delen af sitt rikhaltiga bibliotek, hvari en mängd af rariora förekom, sålde S. efter tryckt anonym förteckning 1879 d. 1 Nov. o. f. d. Katalogen om-

fattar 5,640 n:r (voll.), deraf närmare 1,000 teaterpjeser. Boksamlingen kunde med skäl sägas vara väl conditionerad. — Hans efterlemnade gedigna boksamling, egentligen svensk historia (1,061 n:r), såldes efter tryckt förteckning (Bukowskis kat. n:r 126) 1899 d. 14 Dec.

Hans bokegaremärken: 1. *Vapnet* stämpladt i guld å perm. 2. *Vapnet* i blåstämpel. 3. C. G. U. S. å en bandeau under vapnet å en bandeau. (Inom linieram slingrad i hörnena.) Litografi, i större format. Detta Ex-libris har varit obetydligt användt. 4. C. G. U. S. under vapnet i färgtryck. Ex-libris i litografi. 5. *Vapnet* i spetsig sköld med adlig krona, inom åttkantig ram. Helt litet Ex-libris i litografi.

SCHÖLDSTRÖM, BIRGER FREDRIK, född i Kongsbacka 1840; skriftställare i Stockholm; hedersledamot af Petöfi-samfundet i Buda-Pest. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna.*

Boksamlingen, f. n. uppgående till omkr. 2,500 vol., är grundlagd och samlad af egaren sjelf, ända från hans barndom. Samlingen omfattar till det mesta politisk och kulturhistoria, biografi samt vitterhet. Hufvudparten af sistnämda litteraturgren utgöres af en samling äldre och nyare svensk dramatik, en af de största, som innehafves af enskild person, och bland hvilken finnas flere *rr:* originalupplagor af Messenii och Prytz' dramer; »Apollo und Dianen Auffzug» (Sthm 1654); »Lykkopris» (med det ytterst sällsynta bladet med »tre unge ädlingar beprisande prins Carl»; Sthm 1689); Lagerströms Holbergs- och Molière-

* På sin 60:de födelsedag, $^{10}/_{12}$ 1900, blef Schöldström af vänner firad och uppvaktad, och i samtliga Stockholmstidningar lästes uppsatser öfver »den oförtröttade nitiske forskaren».

öfversättningar; ett band med samtliga originalupplagorna af C. I. Hallmans arbeten (incl. »La Desertrice») jemte det röda porträttet af »Nasenblom» (apotekaren Gottfried Hahr å Kungsholmen) samt kopparsticket föreställande »Bakelse-Jeana» (kollektionen har tillhört exc. L. Manderström); samtliga upplagor af »Tillfälle gör tjufven» (incl. den ytterst sällsynta af 1819); Claës Livijns »Hafsfrun» (Sthm 1816); »Divertissement, hörande till skådespelet Siri Brahe och Johan Gyllenstjerna» (G:borg 1817); Lombergs »Beslaget» (G:borg 1839); C. D. af Skogmans »Minnen af lediga stunder» (tr. i 12 ex., Sthm 1846) m. fl. Derjämte torde ock nämnas dels omkr. 50 större och mindre cahier'er, innehållande flere tusen tidningsutklipp, mestadels biographica, samt tillfällighetsverser, dels en helt visst inom Sverige unik samling magyarisk litteratur (särskildt Petöfiana), hvilken samling närmare finnes beskrifven i ungerska tidningen Budapesti Napló 16 Febr. 1900.

Hans Ex-libris är en rebus på hans namn; bakom densamma initialerna af hans förnamn, ofvanför en bläckfisk, hvars armar bilda konturer af en lyra, stjernan emellan armarne syftar på en af Schöldströms pseudonymer, Bertil Stjerne.

Originalteckning 1888 af Edvard Forsström. Xylografi af Fritz Blom.

Detta Ex-libris har äfven anbragts som permstämpel i guld på frampermen till en liten samling praktband, utförda af Bernhard Andersson.

För böcker tryckta på 1900-talet använder Schöldström nedanstående Ex-libris, hvilket framställer honom sittande vid ett bord i Kongl. Bibliotekets läsesal, forskande i en foliant:

Ex Bibliotheca Mea

Tecknadt 1902 af Hjalmar Eneroth och utfördt i fototypi.

NORLING, EMIL, landtbrukare i Östergötland; en lång följd af år bosatt i Stockholm. Han har från medlet af 1870-talet och in på 1880-talet skrifvit epigram och annat smått under pseudonymen *Ceno*.

Hans boksamling köptes 1882 af Klemmings antiqvariat. I böckerna var infästad ett enkelt Ex-libris:

Emil Norling *N:o* ... Inom rektangulär ornamentsram. Litografi.

SJÖGREN, KARL, landsortsaktör. Han hade hopbragt en ganska stor samling dramatik. Hans böcker delvis märkta med en blåstämpel: KARL SJÖGREN, dels med *Karl Sjögren* i svart tryck å en hvit etikett, inom förgyld ram.

CARLSON, C. O. JULIUS, handelsbokhållare i Stockholm, äfven nämd fabrikant; återfinnes i 1870-talets adresskalendrar.

Hans bokegaremärken: 1. C. O. J. CARLSON. 2. C. O. JUL. CARLSON. Svartstämplar. 3. *Tillhör C. O. J. Carlson.* Typtryck å gul glacerad lapp.

SVENSSON, CARL SAMUEL FERDINAND, född 1841; notarius publicus i Stockholm; död 1900.

Han egde en mindre men vald boksamling, omfattande nyare skönlitteratur, planschverk, tidskrifter och uppslagsböcker. Böckerna märkta: **FERD. SVENSSON Notarius Publicus Stockholm.** (Oval blåstämpel.)

LAGERQVIST, CARL GUSTAF REINHOLD, född på Svärta bruk 1841; brukspatron; död 1889. Slägten upptagen i Örnberg VII: 292.

Lagerqvist hade särskildt hopbragt en samling stora serier af illustrerade tidskrifter på flera språk. Hans efterlemnade dyrbara samling böcker, planschverk, tidskrifter och musikalier såldes, efter tryckt förteckning, i Stockholm 1890 d. 29 Nov. och 3 Dec. Åtskilliga auktionspris uppgifvas i Sv. Bokhandelstidning 1890 $^{6}/_{12}$.

LINDQWISTER, JOHAN ANTON AUGUST, född 1841; landskontorist i Visby 1881.

Han sålde, efter skrifven förteckning, en större samling böcker å Stockholms bokauktionskammare 1899 d. 27 Sept. Böckerna, mindre väl conditionerade, slogos bort till vrakpris. L. hade i böckerna dels med prydlig pictur inskrifvit sitt namn och dels stämplat dem **JAAL** (liten oval svartstämpel). I en del böcker var inskrifvet Sällskapet *D. B. W.* [= De Badande Vännerna.] Om detta sällskap i Visby, se Molér, Gotländsk Bibliografi, Sthm 1890, sid. 67. Äfven förekom en typtryckslapp: Ur Theodor Norrbys boksamling. (Om Norrby, se Sv. Boktryckerihistoria.)

MARTIN, ROLAND, född 1841; tandläkare i Stockholm, utgifvare af Tidskrift för tandläkare; har dessutom utgifvit Sveriges Tandläkare-Historia, Sthm 1881, och Matrikel öfver Sv. Tandläkare, Sthm 1890; död 1894.

Hans ej obetydliga boksamling såldes af enkan, Anna Lovisa, född Ulfhjelm, till Granlunds antiqv. bokhandel, Klara Bergsgatan 25. I en del af böckerna var infäst en liten typtryckslapp: ROLAND MARTIN.

SNOILSKY, CARL JOHAN GUSTAF, grefve, född i Stockholm 1841; stud. i Upsala 1860; kansliex. 1864; andre sekr. i Utrikesdepartementet 1866; förste sekr. derstädes 1874; en af de aderton i Sv. Akademien 1876; kansliråd 1878; afsked 1879; bosatt flera år i Florens och Dresden; Kongl. Öfverbibliotekarie 1890; filosofie hedersdoktor i Upsala 1893; hedersledamot af K. Vitterh. Hist. och Antiqv. Ak. m. fl. lärda samfund. Utg. skrifter, se Linnström och tioårs-katalogerna.

Carl Snoilsky

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

Angående sina samlingar af böcker och mynt har grefve Snoilsky benäget meddelat följande:

Min boksamling är bildad af mig, stycke för stycke, dels genom inrop å större auktioner i Sverige och utlandet, dels genom inköp från antiqvariat i de flesta europeiska länder under loppet af några och tretio års tid, ehuru jag under de senaste åren i det närmaste upphört att öka samlingen. Volymantalet är icke så särdeles stort — det uppgår till något öfver 4,000 band — men jag har aldrig lagt an på talrikheten, utan uteslutande på urvalet. Sålunda har jag, äfven hvad den äldsta, sällsynta litteraturen beträffar, högst sällan förvärfvat en bok, hvilken på något sätt varit ofullständig eller eljes mindre väl bibehållen. Äfven har jag, i fråga om de äldre böckerna, fäst mycken vigt vid att ega goda och oskadade originalband; der sådana icke förefunnits, hafva böckerna erhållit ny men tidstrogen inbindning. Den afdelning, som utgjort det egentliga föremålet för mina bemödanden som bibliofil, har varit den hvilken omfattar den gamla nordiska, företrädesvis svenska litteraturen, från äldsta tider intill 1700-talet och som är den väsentligaste delen af samlingen. Alla kunskapsgrenar äro deri representerade, för att gifva en såvidt möjligt fullständig bild af gammal svensk kultur, karakteriserad genom bokpressens samtidiga alster. Näst efter de stora biblioteken å Eriksberg och Koberg är denna samling af gammalt svenskt tryck den förnämsta som nu finnes i enskild ego — icke genom böckernas antal, men med afseende på deras sällsynthet, värde och vackra conservation. Här är icke utrymme att uppräkna titlarne på en större mängd bibliografiska dyrbarheter, men för att antydningsvis gifva en idé om rikhaltigheten, torde följande exempel kunna tjena.

Jag eger sålunda: originalupplagan af S. Birgittas Revelationer, tryckt i Lübeck 1492 (fullständig) jemte flera se-

nare upplagor; — Olai och Laurentii Petri arbeten i originaltryck, aderton stycken; — Johan III:s Liturgi, båda upplagorna; — Franckenii Speculum botanicum 1638, Sveriges första botaniska bok; — Linnæi Systema Naturæ, originalupplagan i patentfolio, tryckt i Leyden 1735; — Schröderheims skämtskrifter om Campio-spelet; — en nära komplett samling skrifter, c:a 200 stycken, af och om Grevesmöhlen; — Gottfried af Ghemens danska landskapslagar, tryckta 1505 och 1508; — Holbergs Den Danske Skueplads, den sällsynta originalupplagan i 5 band 1731; — Bellmans öfversättning af Gellerts fabler, presentexemplaret till Drottning Sofia Magdalena, bundet i röd maroquin; — Tessins Faunillane in 12:o, med kopparstick tillhörande den introuvabla originalupplagan in 4:o; — Ehrensvärds italienska resa med illuminerade gravyrer 1786, presentexemplaret till Hertig Carl af Södermanland; — Almqvists Det går an, den makulerade upplagan 1838, hvaraf blott ett par exemplar bevarades; — ett stort antal samtidiga krönikor och skrifter om Sveriges deltagande i 30-års kriget, på spanska, italienska, engelska m. fl. språk; — fullständiga årgångar af sällsynta tidningar och tidskrifter, t. ex. 1710 och 1723 års Posttidningar, Den svenska Fatburen etc. —; alla de fornnordiska sagorna i 1600-talets upplagor, äfven de Rudbeckska sagorna in folio och de i Skalholt på Island tryckta (de sistnämda i ett ex., som tillhört Oehlenschläger,); — ett praktexemplar, absolut fullständigt, af Rudbecks Atlantica, Del. I—III med dithörande atlas; — en stor samling af 1700-talets svenska topografiska arbeten, de flesta bundna i samtidiga helfranska band med röd snitt; — Argonautica Gustaviana 1633 samt Usselinx', Campanii, Acrelii, Svedbergs, m. fl. skrifter om Nya Sverige i Amerika; — Sexton på Wisingsborg tryckta böcker; — Keijsers Vapenbok 1650, den svenska bibliografiens kanske största raritet, o. s. v., o. s. v.

Carl Smolsky

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

Till boksamlingen hör äfven en autografsamling, till större delen bestående af min korrespondens med in- och utländske författare och konstnärer, men som äfven innehåller åtskilliga äldre handlingar, adelsdiplom på pergament m. m. Ett synnerligen värdefullt nummer i denna afdelning är det i Svenska Autografsällskapets tidskrift utförligt beskrifna Album, som tillhört Gjörwells måg Lindahl, hvaruti finnas verser, tänkespråk o. d. af alla den Gustavianska tidens svenska berömdheter samt äfven af många utländska, såsom Goethe, Schiller, Beaumarchais, Humboldt o. s. v.

För att i enlighet med utgifvarens önskan här äfven bifoga några upplysningar om mina forna numismatiska samlingar, må följande uppgifter lemnas.

Min samling af svenska mynt påbegyntes redan 1857 och bildades dels stycketals, dels genom att i sig upptaga andra samlingar, såsom 1869 den Silfverstolpeska. År 1873 utgaf jag en katalog öfver min dåvarande samling under titel: Ett Svenskt Myntkabinett. Den flyktigaste blick deri visar kännaren hvilken rikedom af sällsyntheter den redan då innehöll. Sedan nämda katalog utgafs, vann samlingen ytterligare en högst betydande tillvext genom komplettering ur den stora Arfwedsonska myntsamlingen, hvilken, med undantag af Gustaf Adolfs-suiten, 1876 inlöstes af mig i kompaniskap med frih. A. W. Stiernstedt, men med förmånsrätt för mig att först få göra urval för min samling. Mitt svenska myntkabinett, som i fullständighet sedermera endast uppnåtts af det Oldenburgska, såldes 1878 till förenämde frih. Stiernstedt för det äfven efter dåvarande förhållanden mycket låga priset af 30,000 kronor — nu för tiden skulle derför betalats minst tre gånger så mycket. Ett fåtal unika eller ytterst sällsynta mynt hade dock från försäljning undantagits och finnas till en del ännu i min ego. Frih. Stiernstedt afled redan

1880, då den präktiga samlingen såldes till D:r F. Antell i Wasa för 50,000 kr. Det Antellska myntkabinettet testamenterades af egaren till finska staten, och sålunda bevaras det förnämsta resultatet af min numismatiska sträfvan i oskingradt skick, fastän tyvärr icke i Sverige.

Hvad min svenska medaljsamling angår, realiserades 1878 en del kongl. medaljer genom auktion efter tryckt katalog; en annan del tillika med hela serien af privatpersoners medaljer öfvergick, genom uppgörelse med kammarherre M. Lagerberg, i Göteborgs musei ego för c:a 7,000 kronor.

GEETE, GUSTAF WILHELM (adl. ätten 167), född i Stockholm 1841; stud. i Upsala 1858; med. lic. 1875; provinsialläkare i Skellefteå distrikt 1879, i Hjo distr. 1888; i Bosås distr. 1893; afsked med pension 1901. Utg. skrifter, se Bruzelius' Läkare-Matrikel I: 293. Har i öfversättning utgifvit: Helsobegrepp i Norden under Medeltiden, Sthm 1901.

D:r Geete eger ett utvaldt och rikhaltigt bibliotek, som innefattar, förutom medicin, historia, biografi, genealogi (deribland handskrifna samlingar), topografi, litteratur- och konsthistoria.

Hans Ex-libris: *Vapnet,* i 1300-talets stil,* jemte en bandeau, å hvilken läses initialerna *N * R * N * L * S * I* * Ofvanför vapnet uti ramen läses å en bandeau: Ex Libris och nedanför å en bandeau: Gostavi Geete. Egaren har lemnat följande förklaring å initialerna N R N L S I: »*N*on

---

* På grund af att ätten *Geete* härstammar på mödernet från medeltidsätten *Geet* och fick upptaga dess vapen, må ej denna vapenframställning anses som anachronism. (Se Wrangel o. Bergström, Ad. Ättart. I: 407. Stiernman, Matrikel I: 285. Hist. Geogr. Stat. Lex. II, art. Djula.)

Ex Libris
D·R·
L·P·
S·I·
Gostavi Geete

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

*R*idere *N*on *L*ugere *S*ed *I*ntelligere (: Icke bele, icke bedröfvas öfver, men förstå). Det är ett yttrande af den store filosofen Spinoza, som är temligen kändt och alltid synnerligen tilltalat mig som lifsuppfattning.»

Detta Ex-libris är tecknadt af en fröken Östrand i Borås och utfördt i fototypi hos Sjöberg & Silfversparre i Stockholm 1896. Förebilden har varit Jean Grelet's (president de la Societé Suisse d'Heraldique, hvilken utg. Les Ex-Libris Neuchatelois, Neuchatel 1894) Ex-libris: »Gravure sur cuivre 9,3 sur 5,5. Sur un fond losangé et semé de croisettes trèflées un médaillon rond représente un sceau gothique donnant dans un écu penché les armes.» (Les Ex-Libr. Neuchat. pag. 28, 34.)

EKBERG, ERIK WILHELM EMIL, född i Kristinestad, Finland, 1841; studerade först i Helsingfors; student i Upsala af Norrlands nation 1866; med. licentiat 1878; provinsialläkare i Silbodals distrikt i Wermland 1879; död 1887. Han finnes ännu ej upptagen i Läkarehistorien.

Hans efterlemnade böcker såldes efter tryckt förteckning (315 n:r mest medicin) i Upsala 1888 d. 21 Mars. Böckerna voro märkta E. EKBERG (blåstämpel), och Em. Ekberg inskrifvet.

ESSEN, CARL VON, friherre, född 1841; major vid Lifregementets dragon-corps; kammarherre; egde och bebodde Wik i Upland; död 1896. Wik eges nu af hans omyndige barn.

Å Wik finnes ett bibliotek bestående af omkring 3,500 band, en pergaments-, bref- och handskrift-samling, äfvensom en mindre mynt- och medalj-samling samt en utmärkt tafvelsamling. Handskriftsamlingen, som af ålder

förvarats på Wik, ordnades och förtecknades 1858 af amanuensen i Riksarkivet grefve A. G. Oxenstierna. Denna förteckning, som börjas med »Stureska Copieboken 1354—1714», är tryckt i Historiska handlingar IV. Ett särtryck utkom, Sthm 1864, P. A. N. & S. 48 sid. 8:o. — I boksamlingen förekomma åtskilliga böcker med *C L* i monogram inom tvenne lagerqvistar med adlig krona öfver, i guldstämpling å frampermen, och *1720* på bakpermen. Man vill hänföra denna stämpel till fortifikationsofficeren Cornelius Loos, hvilkens biografi läses i Gjörwells Det Svenska Biblioteket, Sthm 1757, I: 67 o. f. Om det gamla märkliga herresätet Wik och dess samlingar, se: Salvius, Beskr. om Upland, Sthm 1741, sid. 289. Tunelds Geografi, Sthm I 1827, sid. 528. Sv. Konv. Lex. Sthm 1851, IV: 301. Geogr. Stat. Lex. IV, Sthm 1868, sid. 344. Nord. fam. b. XVII: 958. Klingspor o. Schlegel, Uplands Herrgårdar. Wik är afbildadt i Svecia Antiqua et Hodierna.

EKELUND, THEODOR JOHANNES GABRIEL, född i Stockholm 1841; genomgick Tyska lyceum; kontorist hos den bokälskande grosshandlaren G. Strömberg; på 1870-talet föreståndare för Höganäs-kontoret å Blasieholmen; kassör hos tidningen »Söndags-Nisse» 1881—85; död i Flen 1896.*

Han har utgifvit »litteraturhistoriska studier», öfver Strandberg (Talis Qualis), 1878, Kiellman-Göranson, 1879, J. O. Wallin, s. å.; Förbisedda blad, 1880; Vittra

---

* På grund af att Ekelund hade en lifränta från Schönborgska huset ansågs han vara naturlig son af med. d:r Fred. Christ. Theodor Hök. Detta var dock ej fallet; hans fader var referendarien i Riksgäldskontoret Gabriel Lagergren, känd konstvän samt en af de förste medarbetarne i Aftonbladet (Biogr. Lex. n. f. V: 156 o. f.).

skuggbilder, 1886; »En stund på Bokauktionskammaren, Hvad du vill, i En akt, med in och utfall, ut- och in-rop, gurgel, brumningar, knuffningar m. m. . . . af Putte Snabbfot» (Sthm Nyman 1890, 16 sid. tr. i 25 ex.) »Bibliofiler, Skämtsamt upptåg i en akt med sång, körer, dans m. m. af Putte Snabbfot» Sthlm Nyman 1890, 16 sid. tr. i 25 ex.) Den sistnämda pjesen, hållen i pekoralstil, gaf anledning till ett par följdskrifter: Afskeds-Aria med Chor sjungen af Demoiselle Gillin (tillegnad förf:n till »Bibliofiler», tr. i 25 ex. [1890] u. å. o. tr. o.) samt Kackadus kröning Spektakel i 1 akt (»Tryckt i 50 ex. på Zebedeus Petterssons i Upsala förlag») u. å. o. tr. o. [1890].

Största delen af Ekelunds böcker, tidningsurklipp, porträtter m. m. såldes å bokauktion i Stockholm 1893 d. 25 Febr., utgörande n:ris 1300—1412 uti tryckt anonym katalog »öfver en boksamling i topografi, resebeskrifningar m. m.», såld af Klemmings Antiqvariat, till hvilket Ekelund kort förut afyttrat samlingen. Hans bokegaremärke: **T. E.** i blåstämpel å titelblad.

HOLM, CARL THEODOR, född 1842; handelsbokhållare; räkenskapsförare i Stora Sällskapet (omnämd i förordet till Matrikel öfver Sällskapets ledamöter 1800—1900 utg. af Hj. Gullberg).

Holm har meddelat om sitt bibliotek: »Boksamlingen, påbörjad 1860, utgör omkring 1,800 volymer, förutom småskrifter, och innehåller till största delen svensk litteratur, hufvudsakligast historia, memoirer, biografi, vitterhet samt litteratur- och musikhistoriska arbeten. Särskildt märkes en samling af skrifter rörande svenska teatern (teateralmanackor och brochyrer i teaterfrågan). Vidare förekommer en mängd urklipp ur Stockholmstidningar sedan början af 1860-talet, innehållande »biographica» rörande

svenska män och qvinnor, samt samlingar till komplettering af F. A. Dahlgrens »Anteckningar om Stockholms Teatrar», med synnerligt afseende fäst på biografiska uppgifter om svenska sceniska artister och hofkapellets ledamöter.

Bland böckerna må anmärkas följande: Then Svänska Argus (1732—34), inb. i skinnband med guldpressningar på ryggen. Exemplaret har tillhört Adam Horn, hvars namnteckning och sigill finnas på första sidan af tidskriften. Anteckningar på en resa genom Norra Tyskland år 1830 af Magnus af Pontin (1831), dedikationsexemplar från förf:n till öfverstinnan Marianne Ehrenström, af hvilken sistnämda finnas marginalanteckningar på svenska och franska.

Komplett samling i ett band af »Kongl. Majt:s och Rikets Svea Hofrätts Protocoller uti Undersökningsmålet* angående Förrädiska Stämplingar Hvarföre Åtskillige Personer tilltalade och häcktade blifvit». Sthlm 1794. I detta band finnes äfven insatt ett porträtt: »Hof Fröken Grefvinnan Magdal. Charl. Rudenschöld A:o afritad». I samma band finnes i afskrift: »Fru Riks-Rådinnan Grefvinnan Rudenschölds, född Grefvinnan Bjelke, underd. Böneskrift för sin dotter.» Denna märkliga bok inropades af nuvarande egaren å Sparreholmsauktionen 1887. Sveriges inre historia från Gustaf den förste af Hans Forssell (Sthlm 1869, 70); på första häftet tillegnan från förf:n till professor Anders Fryxell. På andra häftet af samma arbete finnes Fryxells namnteckning, och har Fryxell derunder gjort följande anteckning: »Ett förträffligt, oskattbart arbete». De l'influence de la littérature ancienne sur le développement et le caractère de la première révolution française (Upsala 1849). Ex. innehåller tillegnan på franska från förf:n, Bernh. v. Beskow, till J. E. Rydqvist. Till konung

* Armfeltska målet.

Gustaf III:s minne. Tal hållet på Gustavianska lärosalen i Upsala den 9 juni 1835 af Carl Vilh. Böttiger. Med tillskrift från förf:n till Joh. Vilh. Bergman (ministerresident 1852—65 i Madrid). I tillegnan påminner Böttiger om »de oförgätliga sommardagarne i Florenz 1836». Bland småskrifterna finnes en stor del broschyrer, tryckta i ett fåtal exemplar.»

Hans bokegaremärke: *C T H* sammanslingrade. Rund violett stämpel.

ERICSSON, GUSTAF THEODOR (antog sedan namnet Tore och står i Statskalendern under namnet Gustaf Thore Ericsson), född 1842, stud. i Upsala af Stockholms nat. 1862; lärare i konsthistoria vid Akademien för de fria konsterna 1877; död 1894.

Hans efterlemnade boksamling, som egentligen omfattade konthistoria och estetik, 2,760 n:r, såldes efter tryckt förteckning 1895 den 4 o. 8 Maj. Bland böckerna fanns en Livius (Berlin 1819) å hvars titelblad var stämpladt *L O H* (hopbundna skrifbokstäfver) och en oval svartstämpel hvarå i hvitt på svart botten lästes *Audacia Fortes Juvat* i afrundning öfver en lagerkrans, en lyra och ett hjerta. Å försittsbladet var skrifvet: A. F. Jansson Göteborg d. 6 Sept. 1820. — Gust. Theod. Ericsson d. 8 Sept. 1860. — *L O H* träffar in på Lars Olof Hagman, född i Halmstad 1815, provinsialläkare, död i Wexiö 1871. Stämpeln kan dock ej gerna tillegnas honom, ty det synes ej troligt att en hans bok skulle 1860 kommit i Ericssons ego. Audacia Fortes Juvat synes varit ett akrostikon för ofvannämde A. F. Jansson. Det synes ganska antagligt, att denne varit notarien i Svea Hofrätt Anders Fredrik Jansson, född 1801, död 1860 (Anjou,

Svea Hofrätts tjenstemän, Eksjö 1899, sid. 199). Ericsson skulle således köpt boken på auktion efter densamme.

WESTMAN, CARL CLAES ABRAHAM GOTHER, född 1842; stud. i Upsala af Stockholms nat. 1860; hofrättsex. 1863; v. häradshöfding 1868; v. auditör vid Svea artillerireg:te 1860; auditör 1874—81; kamrerare i Folkskolelärarnes pensionsinrättning 1874 och extra lärare i Tekn. högskolan; död 1892. Utg. skrifter, se tioårs-katalogen n:o 2.

Hans efterlemnade boksamling omfattande historia, statskunskap, juridik och skönlitteratur 1,262 n:r såldes efter anonym tryckt förteckning 1893 d. 6 Maj.

BOSTRÖM, ERIK GUSTAF BERNHARD, född 1842; f. d. statsminister, innehar Östanå fideikommiss i Upland; ledamot af Första kammaren. Biografi i N. F. b. XIX: 1039.

Å Östanå förvaras ett rikhaltigt bibliotek jämte musikalier och koppargravyrer, enligt en uppgift till större delen skänkt af Kongl. Sekr. Johan Philip Hebbe (f. 1806 † 1869). På fråga om volymantalet och om äfven biblioteket är fideikommiss, svarade egaren (Sthlm $^{21}/_{2}$ 1901): »Det är mig omöjligt att ens närmelsevis lemna uppgift om storleken af biblioteket vid Östanå. En del deraf är skänkt af Kungl. Sekr. J. Ph. Hebbe i afsigt att det måtte medfölja fideikommisset, men det är dock ej af sådan natur.»

BERGMAN, CARL EDVARD, född i Stockholm 1842; anställd å bankiren Cervins kontor; grosshandlare; död 1894.

Bergman var en bibliofil, som älskade gedigna arbeten, hvilka han läste och lät inbinda dem i magnifika band, utförda af Gustaf Hedberg och Bernhard Andersson. Denna ovanligt prydliga och värdefulla boksamling, 991 n:r (979 voll. och 12 n:r gravyrer, aqvareller m. m.), såldes efter tryckt förteckning, systematiskt uppgjord, 1894 d. 24 Okt. Konsthistoria och skön konst voro företrädesvis representerade. Auktionen inbragte omkr. 3,400 kr. Bergmans Ex-libris: E B, sammanslingrade, med små ornament. Graverad stålstämpel.

LJUNGBERG, JOHAN MAURITZ,* född 1842; ärfde faderns garfveri och dref detsamma någon tid; står senast i adresskalendern (boende i n:r 110 Drottninggatan) 1873. Uppträdde som »wohlthäter» och blef ruinerad; tillgrep en plånbok å en badinrättning och emigrerade efter uttjent straff till Norra Amerika.

Hans böcker voro märkta: J. MAURITZ LJUNGBERG. (Blindstämpel.)

ARFWEDSON, JOHN EDVARD, grosshandlare och italiensk konsul; son till grosshandl. och författaren C. D. Arfwedson, född 1842; nu bosatt i Genua. (Slägten, se Örnberg III: 39.)

Arfwedsson hade bildat en stor och märklig samling af Gustaf II Adolfs-minnen, bestående af böcker, manu-

* I Jacob Westins anteckningar om garfvare i Stockholm (mskr. i förf:s ego) läses (sid. 84) om garfvarne Ljungberg:

»*Mathias Ljungberg,* Clara Vestra Kyrkogata, sedan Gamla Kungsh.-bron, f. 1812 d. 19 Apr. Gift 184 . . med Anna Christina Lagerholtz, f. 1803 d. 2 Dec., † 1845 d. 21 Mars. — Son *Johan Mauritz,* f. 1842 d. 29 Sept.» — I Stockholms adresskalender för 1846 står M. Ljungberg för logarfvare, adr. G:la Kungsholmsbrogatan 50.

skript, historiska scener, batalj- och stadsvyer, samtida skämtblad, porträtter, aqvareller och handteckningar, miniatyrer, medaljer, bildhuggeriarbeten m. m. Denna dyrbara och sällsynta samling såldes, efter tryckt anonym förteckning, den 11 Februari 1882 å Stockholms bokauktionskammare. — Arfwedson är äfven känd såsom stor myntsamlare. Hans pollettsamling såldes 1874 $^{20}/_{5}$ efter tryckt förteckning. Största delen af hans svenska myntsamling såldes 1876 till grefve C. Snoilsky och frih. A. W. Stiernstedt.

FISCHER, THEODOR, född 1842*; student i Upsala; vistades en tid i Australien och utgaf sedan Vagabondlif i Australien (Sthlm 1879); inspektor på Frötuna; tillträdde efter faderns död, 1891, Krämplinge i Götlunda s:n, Nerike; afled 1892 i badorten Teplitz, Böhmen. Fischer, som »var väl begåfvad på hufvudets vägnar», har skrifvit åtskilligt i Familj-Journalen. (»I Loge och förening samt vid bröders bårar och grafvar, af Theodor Fischer», Göteb. 1890, torde vara af någon annan med det namnet. Theodor synes vara ett slägtnamn.) I Örnbergs Ättartal förekomma två slägter Fischer, men till ingen af dem synes ofvanstående kunna hänföras.

Böcker, som tillhört honom, äro stämplade Th. Fischer. (Blåstämpel.) Äfven hela namnet inskrifvet. I en bok stod: Storrasta 1875. (Storrasta, egendom i Nerike.) Hans bibliotek synes mest omfattat historia.

---

* I Meijers Litteraturlexikon uppgifves han vara född 1846. Enligt dödsnotisen i Vårt Land $^{11}/_{7}$ 1892 var han vid sin död $^{29}/_{6}$ 1892 48 år. Skulle i så fall varit född 1844.

Scientia
varia.
Veritas
una.
J. J.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

FOLLIN, JOSEF FRITZ EUGÈNE, född i Helsingborg 1842. Kontrollör vid tullkammararen i Stockholm. (Se vidare om denne, Sjöström, Skånska Nationen, Lund 1885.)

Follin eger en ganska rikhaltig boksamling, omkring 2,000 voll. Han har hopbragt en ansenlig samling böcker och manuskript angående Skåne i topografiskt, statistiskt och biografiskt hänseende samt dess fornlemningar och sagor.

Hans Ex-libris: 1. Tillhör *Fr. Follins Bok-samling. N:o* ..... [3 rader inom ram, typtryck]. 2. *Scientia varia. Veritas una,* i en bok som hålles uppslagen af en qvinlig figur, nedanför boken F. F. Det hela omgifvet af ornamenter. Efter egarens idé tecknadt af artisten Axel Malmgren 1886. [Fototypi.] Det sistnämda obetydligt användt.

HILDEBRAND, HANS OLOF, född i Stockholm 1842; riksantiqvarie, frejdad arkäologisk författare.

Hans bibliotek, uppgående till öfver 4,000 vol., omfattar: Förhistorisk arkäologi och kulturhistoria. Klassisk och orientalisk arkäologi. Konsthistoria, isynnerhet Medeltidens. Historia och dennas hjelpvetenskaper. Kyrkohistoria. Mytologi och etnografi, Skönlitteratur.

En värdefull del af biblioteket, omfattande större planschverk och andra arbeten, hufvudsakligen gällande Medeltidens historia och arkäologi, öfvergick 1888 genom köp af ett konsortium såsom gåfva till K. Witterhets-, Historie- och Antiqvitets-Akademiens bibliotek. För nämda samling erhöll riksantiqvarien Hildebrand 12,000 kr., utgörande ungefär hvad den kostat honom. -- Till grefve Carl Trolle-Bonde försålde H. en större samling akademiska disputationer för 1,000 kr. (Ex Bibl. Trolleholmiæ V: 7.)

Hans bokegaremärke: HANS HILDEBRAND STOCKHOLM. (Blåstämpel.)

WESTERLUND, ALFRED CONSTANTIN, född i Neder Luleå 1843, son af komminister Lars Petter Westerlund i Indalsliden och hans hustru Maria Sehlstedt (slägting till Elias Sehlstedt); student i Upsala 1868; läste på den s. k. gamla graden, men kom ej att aflägga någon examen; egnade sig åt comparativ språkforskning och kallades i Upsala »comparativen»; * studerade äfven medicin, men måste af brist på medel afbryta sina studier och ingick vid postverket, hvarifrån han dock afgick, innan han fått ordinarie tjenst. Blef på senare åren mycket sjuklig och fick lungsot samt vistades då i föräldrahemmet sysselsatt med studier intill det sista. Efter sina små tillgångar egde han en ganska rikhaltig boksamling, som stannade i moderns ego. Han studerade på egen hand med intresse astronomi. Egnade sig på slutet af sin lefnad åt att gifva lektioner såväl i lefvande språk som ock i matematik åt flere ynglingar. Han hade god förmåga att göra undervisningen klar och tilltalande och alla hans elever minnas honom med saknad. Han var af mycket sunda och conservativa åsigter, dertill en intressant personlighet, i flera afseenden originell, en angenäm sällskapskarl; af hans samtal hördes att han var mycket beläst. Han hade en god läkareblick och anlitades också flitigt såsom läkare; stod

---

* En gång då han på gamla dar stod och metade, sammanträffade han med några unga studenter, hvilka togo honom för en bonde och ville drifva med honom: »Hör du bonde, hvad är botaniska namnet på den fisk, du nyss fick?» — »*Botaniska* namnet på en fisk har jag aldrig hört, men hans *zoologiska* är 'Perca fluviatilis'.» Och så tillade han på flytande franska: »Bonde skäms jag ej att vara, men ni borde skämmas öfver att försöka drifva med en oförarglig menniska.»

Carl Trolle Bonde

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

gerna till tjenst, men oaktadt han var fattig, tog han ej betalt för sin hjelp. Kort före sin död omtalade han för en vän att han endast hade 14 dagar qvar af sitt lif, en utsago som slog in fullkomligt. Han afled 1897 $^{23}/_{10}$. (Efter meddelande af kyrkoherden i Indalsliden A. E. Lindeman.) En liten nekrolog öfver Westerlund lästes i Stockholms Tidn. 1897 $^{3}/_{11}$ med öfverskrift »Magistern» hvarur må citeras: »I dessa dagar nedbäddas i jordens stilla sköte stoftet af en man, hvilken anspråkslöst och i det tysta under många år verkat mycket godt bland sin omgifning. Säkerligen skall »magister Westerlunds» minne — han kallades allmänt »magistern» — länge bevaras i tacksam hågkomst icke blott i hans hemsocken, Indalsliden, Medelpad, utan vida omkring i de kretsar, der han varit i tillfälle att bistå plågans barn, skrifver en korrespondent. Bland död, jämmer och elände, der trifdes han bäst, och klippt och skuren syntes han ock varit för läkarekallet. — — Att fördrifva tiden i sällskaper, i sus och dus, var icke hans sätt, men ofta kunde man finna honom bland sitt värdefulla bibliotek tills långt fram på natten.»

TROLLE-BONDE, CARL JOHAN, grefve, född 1843; studentex. 1862; officersexamen 1864; löjtnant vid Lifgardet till häst 1864; afsked 1869; led. af Andra kammaren 1883—84; led. af Första kammaren 1884; afsade sig riksdagsmannaskapet 1891. Fick 1886 sig tillerkändt Trolleholms fideikommiss i Skåne och skall till följd deraf kalla sig Trolle-Bonde samt föra Trollevapnet. Har af trycket utgifvit Porträttsamlingen på Wibyholm (1876); monografier öfver Trolleholm (1892,) Kjesäter (1893), Hesselby (1894); Anteckningar om Bondesläkten, 7 delar 1885—99; Ex Bibliotheca Trolleholmiæ I—IX, Lund

1896—1901. (Tryckt i 30 ex. för utdelning.) Fortsättning torde följa, enär häftet IX, Ur Arkivet, är betecknadt I.

Grefve Trolle-Bondes ansenliga bibliotek är förvaradt å Trolleholm i en stor genom 2 våningar gående sal. Det är från början grundadt af grefve Bonde sjelf, hvilken från sin tidigaste ungdom varit ifrig samlare af äldre svenska böcker. En mängd dupletter i Säfstaholms bibliotek erhöll han af sin fader. År 1861 införlifvades med hans samling den bekanta hoffröken Marianne Koskulls böcker: franska romaner i rikt förgylda helfranska band och många försedda med Carl XIII:s och hans drottnings namnchiffer samt kronor, omkr. 1,000 vol. Sedermera tillkom hans svåger, friherre Johan Liljencrantz' bibliotek: fransyska memoirer och författare i värdefulla upplagor samt svenska politiska ströskrifter m. m. År 1885 erhöll han i arf Wibyholms bibliotek, omkring 800 volymer, bestående af böcker från 16- och 1700-talen i olika vetenskapsgrenar. År 1886 köpte han efter excellensen G. A. Sparre för omkring 16,000 kronor dennes efterlemnade boksamling och manuskript. Till »större förvärf» räknar äfven grefve Trolle-Bonde ett inköp af en samling disputationer från riksantiqvarien Hans Hildebrand. (Se denne.) Äfvensom Soopska arkivet. Detta omfattar en samling pergamentsbref och pappershandskrifter, hvilka tillhört familjen Soop och sannolikt en gång förvarats på fädernegården Stora Bjurum i Vestergötland. Vid kaptenen Olof Gustafsson Soops död 1861 tillföll samlingen hans enka, född Wästfält, hvilken öfverlät den på sin mans brorson, stationsinspektoren vid statens jernvägar Erik Soop. Från denne öfvergick samlingen genom köp till Trolleholms bibliotek. Excellensen grefve G. A. Sparre upprättade, April 1870, förteckning öfver arkivet. De förtecknade permebrefven (1540—1759) äro 32. Pappershandskrifterna utgöra 5 band, deraf 3 in fol. och 2 in 4:o. Förteckningen är aftryckt i

TROLLEHOLM.

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

BIBLIOTHECA
TROLLEHOLMIÆ
ANNO
1884
CARL TROLLE BONDE

THE
JOHN CREERAR
LIBRARY

Ex Bibl. Trolleholmiæ IX jemte Berättelse om Erik Sparres audiens vid franska hofvet 1716. Carl Stenbocks på St. Bjurum »Advice-Correspondance» 1715—1722. Carl Georg Lillies anteckningar 1735—37, 1742. Avisor till Lillie 1756. Dessa berättelser och anteckningar äro af intresse för sv. historien. »Stommen består af svensk historia, genealogi, biografi och topografi samt medeltidslitteratur.»

Biblioteket utgör mellan 25 och 30,000 voll. Amanuensen vid Lunds universitets bibliotek, s. m. bibliotekarien vid Göteborgs stadsbibliotek, d:r L. P. Wåhlin var på 1880-talet sysselsatt att vetenskapligt ordna och förteckna biblioteket. Ganska omständlig relation öfver detsamma lemnas i Ex Bibliotheca Trolleholmiæ.

Först använde grefve Trolle-Bonde nedanstående Ex-libris, kopparradering af R. Haglund:

Sedermera utförde Haglund (1890) i kopparetsning vidstående ovanligt fint och konstnärligt utförda Ex-libris: BIBLIOTHECA TROLLEHOLMIÆ omslutande Trolleholms nyreparerade slott. Detta Ex libris har särskildt väckt uppmärksamhet i utlandet, se tidskr. Varia Dec. 1899, sid. 719, 722, der det äfven är återgifvet.

CARLANDER, HUGO ANDERS MAGNUS, född på Tumarp i Åsarps förs. Vestergötland 1843; emigrerade till Norra Amerika 1866; en tid farmer i Alabama och derunder uppbördsman och fredsdomare, flyttade sedermera till Kansas och blef polisdomare (hon. judge) i Hoisington, flyttade därifrån, på grund af ogynsamt klimat, i början af 1890-talet till Centralia staten Washington. Carlander har under pseudonymen Hamp Cullins skrifvit en mängd uppsatser och poem i olika tidningar, allt på engelska; äfvenså har han med utsatt namn utgifvit följande musikstycken (såväl ord som musik af honom): Dead among the living. The suicide. Only waiting. Me and you. Tell me of the southland. Centralia Wash. 1898—1899.*

Hans Ex-libris:

Boksamlingen omfattar något svensk, men mest engelsk litteratur.

KLINGSTEDT, MÅRTEN ERIK, född i Stockholm 1843; stud. i Lund 1861, i Upsala 1864; teol. ex. s. å. prestv. 1865; pastorsadj. i Ladugårdslands förs. i Stock-

---

* Dessa kompositioner hafva, från Carlander, kommit till Kongl. Biblioteket.

holm; komminister vid Domkyrkoförsamlingen i Göteborg 1878; pastoralex. 1882;* e. o. hofpredikant 1883; kyrkoherde i Göteborgs Haga församling 1884. Författare under pseud. Pekka.

Om sin boksamlings öden meddelade kyrkoherden Klingstedt, Augusti 1891: »För 25 år sedan fick jag af en slump i Stockholm dels ett stort grannt blad ur ett medeltids-missale, dels en massa filosofiska och medicinska arbeten, som tillhört C. U. Sondén och öfverdirektör Schwartz. Jag sålde bort en hop hvardagligheter för att få enhet i samlingen. Men huru pass duglig bibliotekarie jag var, vill jag antyda endast med ett par exempel. Missale-pergamentet klippte jag sönder för att dela med mig åt samlare och en unik handskrift med mästerliga penntecknings skänkte jag bort. Sist för 6 år sedan sade herrar doktorer, att jag skulle dö inom 2 månader. Då gaf jag bort till höger och venster samt sålde en hop skräp. Det som nu är i behåll innehåller föga af något värde, och jag har längesedan uppgifvit drömmen om ett litet stiligt bibliotek.» — Värdefulla arbeten ur K:s boksamling finnas i Gust. v. Bergens ego.

Hans bokegaremärke: **M E K^{s} Bibliothek.** (Blåstämpel.)

ARENANDER, HJ. H., Agent i Stockholm. Arenander är en Stockholmsslägt.** Från och med 1891 återfinnes dock ej namnet i adresskalendern.

* Ett långt intressant referat öfver Klingstedts pastoraldisputation i Göteborg d. 7 Mars 1882 (»Andr. Hilleströms år 1718 öfver Marg:a Bure utg. liktal», Gborg 1882, — se fullständiga titeln i Stricker, s. 60) läses i Gb. Hand. o. Sj. Tidn. 1882 $^{8}/_{3}$. Andarne drabbade samman, så att disputationen blef ett blad kyrkohistoria.

** Lorens Arenander, regem.fältskär vid Södermanl. reg:te, född 16.. † 1710; g. m. Sara Catharina Ekman f. 1689, † 1752. Son: Olof, f. 1709,

Hans bokegaremärke: **HJ. H. ARENANDER. Agent.** (Blåstämpel.)

ÅBERG, JON OLOF, son af kyrkoherden i Förlösa förs., Kalmar stift, kontraktsprosten O. Åberg; född 1843; produktiv författare af historiska berättelser; sedan 1872 bosatt i Stockholm, död derstädes 1898. (Om honom, se N. f. b. XVIII: 356 och Meyers Litt. Lex. s. 485.) Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna.

Hans efterlemnade böcker och kartor, 162 n:r (men ett n:r omfattade ofta flera arbeten) såldes efter skrifven förteckning 1898 d. 9 Nov. Dagen förut lästes i Stockholms-Tidningen under rubriken »Skriftställarens enda kvarlåtenskap» tillkännagifvande om auktionen och att bok- och kart-samlingen var det enda Åberg »trots sin stora flit kunde lemna efter sig åt sin sträfsamma maka» och att detta äfven var »en synpunkt för hans många vänner att beakta». Sorgligt nog syntes hans vänner icke alls beaktadt denna synpunkt, ty alltsammans slogs bort till vrakpris. Hans »porträttalbum», 30 band uppklistrade porträtt och biografier, slogs bort i ett slag för 42 kr., det öfriga slogs till största delen bort för 10 à 25 öre numret.

RESTADIUS, DANIEL GOTTLIEB, född i Tortuna, Vestmanland, 1843; stud. i Upsala 1863; hofrättsex. 1868; v. häradshöfding 1871; sekreterare i justitieombudsmans-

kammarråd, † 1785; g. 1743 m. Ulrika Eleonora Laurin f. 1725, † 1814. Son: Adam f. 1747, kamrerare i Kammarkollegium, † 1817; g. 1787 m. Carolina Uggla (tab. 113) f. 1761, † 1818. Son: Olof Julius f. 1789, hofrättsex. i Ups. 1808, bryggare i Sthlm, † 1864; g. m. Anna Catharina Lidberg f. 1794. Barn: 3 döttrar. — Joh. Axel Arenander f. 1854, stud. i Ups. 1873, landtbrukare (Blackstadius s. 168), och agenten Hj. H. Arenander äro antagligen af samma slägt.

expeditionen 1874—86; adjung. led. i Svea hofrätt 1882; häradshöfding i Vätle Ale och Kullings härad af Elfsborgs län 1888; led. af Andra kammaren från 1892; justitieombudsmannens suppleant i tre år; konsultativt statsråd 1899 d. 29 Okt.; död 1900 $^{3}/_{5}$.

Han meddelade (1897) om sitt bibliotek: »Mina böcker, som uppgå till c:a 1,000 n:r, bestå hufvudsakligen af juridik, historia, skönlitteratur och memoarverk.» Den efterlemnade boksamlingen, enl. tryckt förteckning 1047 n:r (voll.), såldes å Stockholms bokauktionskammare 1901 d. 30 Jan. Böckerna voro väl conditionerade och alla bundna försedda med R:s ex-libris.

Hans Ex-libris: Inom en oval med åttkantig skuggning synes Kunskapens träd hvari en hackspett hackar (»hackspetten det är jag, som plockar i mig litet vetande» meddelade egaren); tvärsöfver å en bandeau: MELIUS ESSE QUAM VIDERI; i ovalens ram: EX · LIBRIS · RESTADII ·

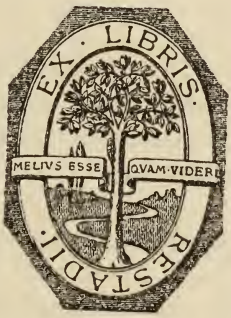

Gravyr i stålstamp af professor Adolf Lindberg (1896) efter ritning af arkitekten Agi Lindegren. Den förre fick enl. R:s uppgift 100 kr. för gravyren och den senare 50 kr. för teckningen.

BRUNSTRÖM, IVAR AUGUST, född i Vermdö förs. 1843; notarie vid Stockholms sjömanshus.

En del af hans boksamling såldes, efter tryckt anonym förteckning, den 3 Mars o. f. d. 1883 å Stockholms bokauktionskammare. Katalogen, systematiskt uppgjord, omfattar 2,329 n:r, mest svensk vitterhet och sällsyntare småskrifter på vers, deribland en stor del tryckta i få (numrerade) exemplar. Böckerna i vackra exemplar och prydligt bundna, visade, att de tillhört en bokvän. — Hr B. eger ännu en värdefull samling böcker och planschverk deribland »Galérie de Versailles» och Boyes »Magazin för konst, nyheter och moder». Hr B. har äfven varit porträttsamlare. Största delen af samlingen, till öfvervägande del koppargravyrer öfverlemnades till Klemmings Antiqvariat till försäljning hvilka utgåfvo en katalog öfver samlingen (N:o 87 = 1891 N:o 1). Hvad som ej såldes under årets lopp försåldes å bokauktionskammaren efter tryckt anonym förteckning (813 n:r) 1891 d. 24 o. 27 Nov.

KUGELBERG, OTTO MAURITZ, född 1843; stud. i Upsala 1863; kameralex. 1864; revisor i Generalpoststyrelsen 1882; kassör i Civilstatens pensionsinrättning 1886. Slägten Kugelberg är upptagen i Leijonhufvuds Ny svensk släktbok, Sthm P. A. N. & S. 1901. Äfvensom af Örnberg, III: 135. Har utgifvit Postmästare i Sverige och Finland från äldre till närv. tid. (1898).

K. gör samlingar till personalhistoria och eger ett godt bibliotek af öfver 2,000 voll. historia, genealogi och topografi.

Hans Ex-libris ⁂ **OTTO KUGELBERG** ⁂ NONDUM OMNIUM DIERUM SOL OCCIDIT, inom oval ram, i hvars midt synes ett vapen med adlig krona öfver. I vapnet synes en mercurii-staf och en palmqvist, liggande i kors öfver ett

riks-äpple, hvilande å en bergspets; öfverst strålar en sol. Bakom skölden synas två korslagda palmqvistar.*

Detta Ex-libris, utfördt i litografi, är en trogen afbildning af kryddkramhandlaren och possessionaten Henrik Kugelbergs (död 1734) sigill. Endast namnet är ändradt.

WIJKMARK, LUDVIG EVALD, född i Jönköping 1843; stud. i Upsala 1861; med. lic. 1873; läkare å Sabbatsbergs sjukhus i Stockholm 1874; död 1884.

Hans böcker voro märkta: **D:r L. WIJKMARK.** (Blåstämpel.)

CELSING, C. F. Står i 1856 års adresskalender som provisor och i kalendrarne 1857—1879 såsom destillator, Regeringsgatan 75.

Hans böcker voro märkta: **C. F. CELSING, Stockholm.** (Blåstämpel.)

---

* Klemmings anteckning, »vapnet gammalt tyskt adligt», bekräftas ej af riksheraldicus Klingspor eller af Leijonhufvud i Ny svensk släktbok; ej heller finner man namnet Kugelberg i Vorsterman van Oyens Dictionaire Nobiliaire. Ätten säges härstamma från Livland och dess förste kände medlem i Sverige var förutnämde Henrik Kugelberg. »Vapnet» (måhända ett s. k. borgarvapen) är, som synes, en rebus på namnet.

LEWENHAUPT, AXEL GUSTAF, grefve, född i Malmö 1844; död »som privatman» i Helsingborg 1897.

Grefve L. var en varm bokvän.

BAGGE, ALBIN JAKOB PONTUS, född 1844; stud. i Upsala af Östgöta nat., fil. kand.; adj. vid Nyköpings h. allm. läroverk och bibliotekarie 1876; död 1887. (Slägten upptagen i Örnberg III: 26.)

Hans efterlemnade boksamling såldes, efter tryckt förteckning, i Stockholm 1888 d. 11 Juni. Böckerna voro märkta ALBIN BAGGE STOCKHOLM. (Oval svartstämpel.)

BAGGE, JULIUS, född 1844; stud. i Upsala af Söderm.-Nerikes nat. 1863; musikhandlare och musikförläggare i Stockholm 1874—1889; medlem af Musik. Akademien 1887; kamrerare derstädes 1889; död i Södertelje 1890. (Slägten är upptagen i Örnberg III: 14.) Se vidare Festskrift med anledn. af Bokförl. föreningens femtioårs jub. 1893, sid. 143; Sv. Bokh. Tidn. 1890 $^{30}/_{8}$; Sv. Bokkatal. 1886—1895.

Hans efterlemnade samling af böcker och musikalier såldes, efter tryckt förteckning den 13 Maj 1893 å Stockholms bokauktionskammare. Katalogen, systematiskt uppgjord, omfattar 1,506 n:r, deraf 908 n:r musiklitteratur och noter (i handskrift och tryck). Musikaliska akademien inköpte ett antal af musikalierna, bl. a. Stenborg'ska teaterns originalpartitur till »Kronfogdarne».

I böckerna var infäst en typtryckslapp: **JULIUS BAGGE.**

LINDSTRÖM, WILLEHAD, född i Stockholm 1844; agent (»emottager beställningar å Jus Extractum»). Han lemnade bidrag till Lundin o. Strindberg, *Gamla Stockholm,* deribland en större ordförteckning öfver Mauschel-språket — judiskt slangspråk — men förläggaren ville ej att detta bidrag skulle medtagas. (Betydelsen af ordet Mauschel, se Ekbohrn II: 93.)

Lindströms böcker äro märkta:

Willehad Lindström.

(Blåstämpel.)

HEDERSTRÖM, OTTO ROBERT, född i Stockholm 1844; elev vid Skogsinstitutet 1864; utexaminerad 1866; jägmästare i Pajala revir 1870; i Lule revir 1889; död genom drunkning vid Lule 1893. (Slägten, af förment Folkungabörd, finnes intagen i Örnberg III: 111. Se vidare Jägareförb:s Nya Tidskr. 1894 sid. 73 o. f. och Samzelius, Skogs- o. Jägeristaten, Sthm 1899, sid. 88. H. har lemnat bidrag till den nämda tidskriften.)

Hederström egde stora samlingar af autografer, svenska kopparmynt, frimärken, vapen m. m. Hans boksamling omfattande vid pass 4,000 voll. — hvaraf en mängd sällsyntheter i zoologi och topografi — såldes i Luleå hösten 1894 och lär ej hafva inbragt mera än något öfver 2,500 kronor.

ULMGREN, OTTO, född i Örebro 1844; med. d:r, hofdentist, praktiserande tandläkare i Stockholm. Utg. skrifter, se Bruzelii Läkare-Matrikel II: 872.

Hans bokegaremärke: *Otto Ulmgren* i facsimile. (Blåstämpel.)

LJUNGGREN, CARL JOHAN, född 1844; stud. i Upsala af Stockholms nat. 1863; hofrättsex. 1868; v. häradshöfding 1870; advokat i Stockholm.

Hans bibliotek, väl conditioneradt, utgjorde 1895 omkring 3,000 band juridik, historia och modern vitterhet.

Hans Ex-libris: *CJL* sammanslingrade jemte masque

och halfmåne, gravyr i stålstamp. Betydelsen af detta Ex-libris är och torde förblifva en den djupaste hemlighet.

SANDEMARS BIBLIOTEK. Sandemars frälsesäteri i Öster-Haninge socken af Stockholms län har tillhört flera adliga ätter. Enligt Sv. konversationslex. såldes egendomen 1738 till lagman Carl Wattrang (f. 1689 † 1749) hvilken gjorde den m. fl. egendomar till fideikommiss; 1827 kom fideikommisset till underlöjtnanten Carl Gustaf Braunerhielm i arf från hans farfars halfkusin, hofmarskalken Johan Gustaf Wattrang. Carl Gust. B:s son, kammarherre Carl-Fredrik Braunerhjelm, född 1844, innehar nu fideikommisset.

I Hist. Geogr. Stat. Lex. VI: 22 säges, att å Sandemar finnes en stor bok- och tafvelsamling, hvaribland några af Ehrenstrahls yppersta taflor.* Jfr Ad. Ättart. IV: 560.

---

* Att dessa taflor kommit till Sandemar, beror derpå att lagman Carl Wattrangs mor var den framstående målarinnan Anna Maria Ehren-

EX · LIBRIS · ELOF · TEGNER

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

och Sv. Familj-Journalen 1882, sid. 103, en uppsats af Hedvig Klingspor öfver Sandemar, illustr. af Hallbeck.) — På fråga ang. biblioteket och tafvelsamlingen på Sandemar svarade kammarherre C. F. Braunerhielm (²/₄ 1895): »Biblioteket å Sandemar innehåller nästan uteslutande fransysk litteratur och är samladt af en fröken Koskull.* Den tafvelsamling som finnes å Sandemar är hufvudsakligen Ehrenstrahlare och torde vara grundad af lagman Carl Wattrang».

TEGNÉR, ELOF CHRISTOFFER, född i Kjellstorp, Skåne, 1844; stud. i Lund 1860; fil. d:r 1865; e. o. biblioteksamanuens s. å.; amanuens vid univ:s hist. museum 1867; flyttade till Stockholm 1870 som e. o. amanuens i Kongl. Biblioteket; amanuens 1877; bibliotekarie vid Lunds bibliotek 1883; död 1900. »Det är allmänt bekant huru han ombildat Lunds universitetsbibliotek till en af de bäst skötta anstalter i sin art». Utg. arbeten, se tioårs-katalogerna och årskatalogerna t. o. m. 1900.

Hans Ex-libris: *E T* sammanbundna å ett rundt fält, omskrift EX · LIBRIS · ELOF · TEGNER. (Engelsk koppargravyr 1883.) Här återgifven i fototypi.

---

strahl, dotter till David Klöker v. Ehrenstrahl. »I hennes taflor igenkänner man alla egenheterna af faderns manér, men icke det genialiska lif, som gaf värde åt hans arbeten» säger Hammarsköld, ifall hans omdöme är att lita på. (Bild. Konst. Hist. sid. 422.) Taflorna på Sandemar torde till stor del vara målade af henne, men kanske svåra att skilja från faderns. — I Anjous Svea Hofrätts pres. o. embetsm. (1899) finner man första gången i tryck uppgifvet Anna Maria Ehrenstrahl-Wattrangs dödsdag ²²/₁₀ (1729). Men dödsåret stämmer ej med andra uppgifter, ej heller det af Anjou uppgifna födelseåret (1652). Jfr Ad. Ättart. I: 698. Nord. fam. b. IV: 257. Äfvensom Hofberg och Hafström.

* Denna måste vara någon af kammarherre B:s mors fastrar Marianne eller *Ulrika Wilhelmina*, ty de äro de enda som dogo ogifta.

Hans efterlemnade boksamling uppgick till omkr. 6,000 band. Enkan behöll ungefär en tredjedel och detta var den värdefullaste delen. Universitetsbiblioteket erbjöds sedan att uttaga hvad som i biblioteket saknades, men som Tegnérs boksamling hade sin styrka just på sådane områden, svensk historia biografi o. d., som i universitetsbiblioteket äro väl representerade, var det icke något större antal volymer som kommo att öfvergå i bibliotekets ego. Återstoden af det Tegnérska biblioteket såldes å Lunds bokauktionskammare, efter tryckt förteckning, 1900 d. 6 Oktober o. f. d. Katalogen, systematiskt uppgjord, upptager 1,215 n:r arbeten, volymantalet vida större. Några auktionspris må antecknas: Reuterdahl, Sv. kyrkans hist.: 8 kr. Wieselgren, De la Gardiska Archivet: 10 kr. Arckenholtz, Mémoires conc. Christine: 12: 50. Carlsson, Sv. hist. under Pfalziska huset: 12 kr. Huitfeld, Danm. Rigis krønicke (1652): 10 kr. Bergman Schinkels Minnen med bih., 15 band: 15 kr. Montelius, La civilisation primitive en Italie (Sthm 1895): 35 kr. Carlander, Sv. Bibl. o. Ex-libris I o. II: 35 kr.

LAGERBERG, ADAM MAGNUS EMANUEL, född 1844; kammarherre, ombudsman vid Göteborgs museum, nämdeman i Askims härad har egt och bebott Råda (adr.: Göteborg); flyttade till Stockholm 1897. Han är känd som numismatiker* och bokvän äfvensom samlare af autografer. Utg. skrifter se tioårs-katalogerna.

Hans Ex-libris: *Vapnet* i färgtryck; under läses i afrundning: **Bibliotheca Lagerbergiana.** (Litografi 1872.)

---

* Sedan han fått Göteborgs musei stora samling att vårda, sålde han sin privatsamling. Auktionskatalogen 1867 $^{2}/_{10}$ har 1.220 n:r.

LINDSTEDT, ANDERS VICTOR, född i Lidköping 1845; f. d. kassadirektör i Inteckningsgaranti-aktiebolaget, n. m. kamrer i bolaget Drott.

Hr Lindstedt har egt gemensamt med brodern, revisorn i Lifförsäkringsaktiebolaget Nordstjernan *Karl Abraham Rudolf Lindstedt* (född i Lidköping 1841), ett valdt och väl konditioneradt bibliotek, omfattande en rikhaltig samling tryck rörande Stockholm, en nästan fullständig samling af herdaminnen, fullständig samling af Skara läroverks kataloger från 1826, då första Katalogen öfver Skara Gymnasium, Högre lärdoms- och Lägre Apologist-Skola utkom, samt en rikhaltig Napoleon-litteratur. Boksamlingen är n. m. delad emellan bröderna.

Hans Ex-libris: Inom ett ornament i empire-stil med glob, lampa, bok m. m.:

Ex Libris Victoris Lindstedt.

(2 rader.) Fototypi, 1899.

KLEBERG, OSCAR AXEL WILHELM, född 1845; fil. d:r, teol. kand.; kyrkoherde i Landskrona 1882; kontraktsprost; utn. kyrkoherde i Tygelsjö och V. Klagstorp som han ej hann tillträda; död 1891.

Hans efterlemnade, ganska rikhaltiga, hufvudsakligen teologiska bibliotek såldes, efter tryckt förteckning, systematiskt uppgjord, i Lund 1892 d. 29 Sept. o. f. d.

FRÖDING, NILS ALARIK VALDEMAR, född i Hofva 1845; student i Upsala 1867; aflade hofrättsexamen 1871; vice häradshöfding 1875; lemnade statens tjenst 1879 för att egna sig åt vården af fäderneegendomen Österhög

i Sjogerstads socken af Skaraborgs län, hvilken egendom af honom fortfarande eges och bebos.

Häradshöfding Fröding eger en väl conditionerad boksamling af öfver 1,000 arbeten hufvudsakligen i historia, geografi, genealogi, personalhistoria, skönlitteratur samt illustrerade arbeten och praktverk. Den har till största delen hopbragts af egaren sjelf genom inköp i bokhandeln, och har vid dessa inköp i första rummet åsyftats att erhålla det bästa af hvad en författare åstadkommit.

Hans Ex-libris: NIHIL HUMANI A ME ALIENUM PUTO under ett soubassement å hvilket synes Klio och Fama, en egyptisk pyramid (civilisationens äldsta minnesmärke) och jordglob. Nederst läses: *Vald. Frödings Bibliotek. Österhög.* (Utfördt i fototypi.)

Anledningen till devisen angifver egaren: »Jag har alltid, så långt mina krafter räckt till, sträfvat efter allmänbildning. Visserligen har det vanligen varit stormän, som begagnat sig af ifrågavarande sentens, men jag inser

ej, hvarföre den ej kan få gälla både från högre och lägre synpunkt».

HEMBERG, EUGEN PETER ALEXANDER, född i Ystad 1845; jägmästare. Se vidare Samzelii Skogs- och Jägeristaten, Sthm 1899, sid. 91. Utgifna skrifter, ibid. »Har stort bibliotek och är bokfaren». (Meddel. af H. Samzelius.)

WILANDER, HJALMAR MATHIAS, född i Stockholm 1845; stud. i Upsala 1863; civilingeniör; död i Stockholm 1891. Han skref protektionistiska uppsatser i Ur Dagens krönika (under sign. Severus) m. fl. organ. Kallas af B. Schöldström i kalendern Sverige 1892, sid. 167, »den protektionistiska agitationens bart huggande svärd».

Hans efterlemnade samling af »böcker och kartor i geologi, kemi, filosofi, naturvetenskap och historia» såldes efter tryckt förteckning (1,776 n:r), uppgjord af L. Larsson, 1892 d. 20 febr. o. f. d.

QUENSEL, JOHAN OSCAR, född i Göteborg 1845; stud. i Upsala 1863; prestv. 1875; sjömansprest i West Hartlepool, England, 1876; kyrkoherde i Marstrand 1877; docent i praktisk teologi vid Upsala univ. 1887; e. o. professor och kyrkoherde i Börje 1898. (Ang. slägten, se Örnberg II: 238.) Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna och följande årskataloger.

Angående sitt bibliotek meddelar professor Quensel ($^{11}/_{7}$ 1900): »Då min egentliga boksamling, till skillnad från de böcker, som har direkt betydelse för min vetenskap, är

skarpt begränsad och egentligen inskränker sig till endast äldre, svensk litteratur, i och synnerhet liturgisk och hymnologisk, uppgår mitt hela bibliotek näppeligen till mer än circa 2,000 volymer. Bland dessa har jag dock lyckats förvärfva en hel del ganska stora sällsyntheter».

Hans Ex-libris: En sköld hvari synes en fisk och en bok, derunder å en bandeau: VERITAS. (Engelskt kopparstick.)

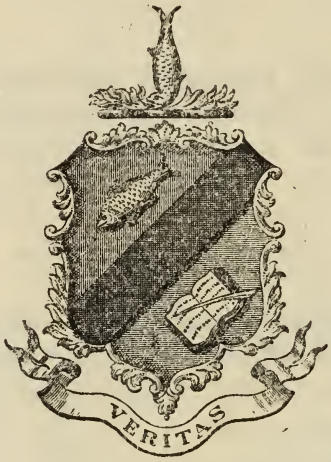

Egarens förklaring lyder: »Fisken är där, därför att en fiskart till minne af en medlem af släkten blifvit kallad »Quenselianum»; boken betecknar att släkten i allmänhet varit »boklig». Egentligen är det vårt »crest» — ett slags släktmärke».*

---

* Det antogs af någon, att boken symboliserade *Λόγος* (Joh. c. I v. 1, 2) och fisken *Christus*. Huruledes fisken under tredje och fjerde århundradena ansågs såsom symbol af Christus, se Scott, Roms katakomber, Sthm 1890, sid. 93, 94, och Centerwall, Romas kristna katakomber, Sthm 1881, sid. 103—107.

BERNSTRÖM, ANDREAS, född 1845 i Skåne (släkten eljes från Vermland); grosshandlare i Stockholm.

Han eger ett utvaldt och särdeles väl conditioneradt bibliotek af öfver 3,000 band, hvilket ständigt ökas. Största delen förvaras å hans landtställe Fågelsången i närheten af Södertelje. Han har äfven hopbragt en dyrbar samling (närmare 900) svenska minnespenningar, deribland en komplett samling af Svenska akademiens och 24 st. slagna öfver Linné. I samlingen finnes äfven en dukat af de ytterst sällsynta, å hvars frånsida läses: HOC AVRUM ARTE CHEMICA CONFLAVIT HOLMIÆ A. 1706 O. A. V. PAYKVLL (Hildebrand, sid. 75).*

Hans Ex-libris:

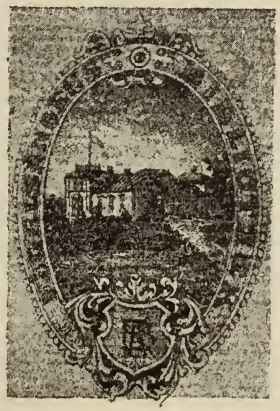

Litografi från Iduns boktr. litografiska afdelning.

MALM, CHRISTIAN WILHELM, född 1845; stud. i Upsala af Stockholms nat. 1863; telegrafassistent; död 1891.

---

* B. är en samlare ex professo; så har han hopbragt stora och dyrbara samlingar af sedlar och frimärken.

Hans efterlemnade »värdefulla samling af äldre och nyare inländsk och utländsk litteratur samt planschverk» m. m. såldes efter tryckt förteckning (1,589 n:r) 1892 d. 3 Februari. Å titelbladet lästes följande not: »Obs.! Ett godt tillfälle för bokvänner att förse sig med synnerligen väl bibehållna och vackra exemplar af äldre litteratur». Bland dessa märktes: Eusebii Eccl. Hist., Bas. 1587. Josephi Antiqu. Jud., Bas. 1554. Terentii Comediæ, Amst. 1596. Joh. Magnus, Goth. Sveon. Hist. 1617. Messenii Scondia Illustr. 1700. Bland handritningar: »23 div. originalritningar i olika kritfärger samt 16 blyertsutkast af Johan D. Wingård 1793, 1794».

CARLSON, C. O. JULIUS; handelsbokhållare i Stockholm, äfven nämd fabrikant, se 1870-talets adresskalendrar.

Att döma af de olika märken han använde synes han haft en ej obetydlig boksamling. Man har bemärkt tre hans bokegaremärken: **C. O. J. CARLSON.** o. **C. O. JUL; CARLSON.** (Svartstämplar). *Tillhör C. O. J. Carlson.* (Typtryck.)

BROBERG, A. E.; fältmusikant. (Stockholms Adresskalender 1884.) Hans bokegaremärke: *Tillhör A. Em: Broberg (Hornsgatan N:o 26).* Typtryck å gult papper.

ASPLUND, AXEL G.; heraldisk gravör i Stockholm; annonserar i Klingspors Handbok i praktisk vapenkonst, 1887, sid. 53.

Hans bokegaremärke: *A G A* sammanflätade. Permstämpel.

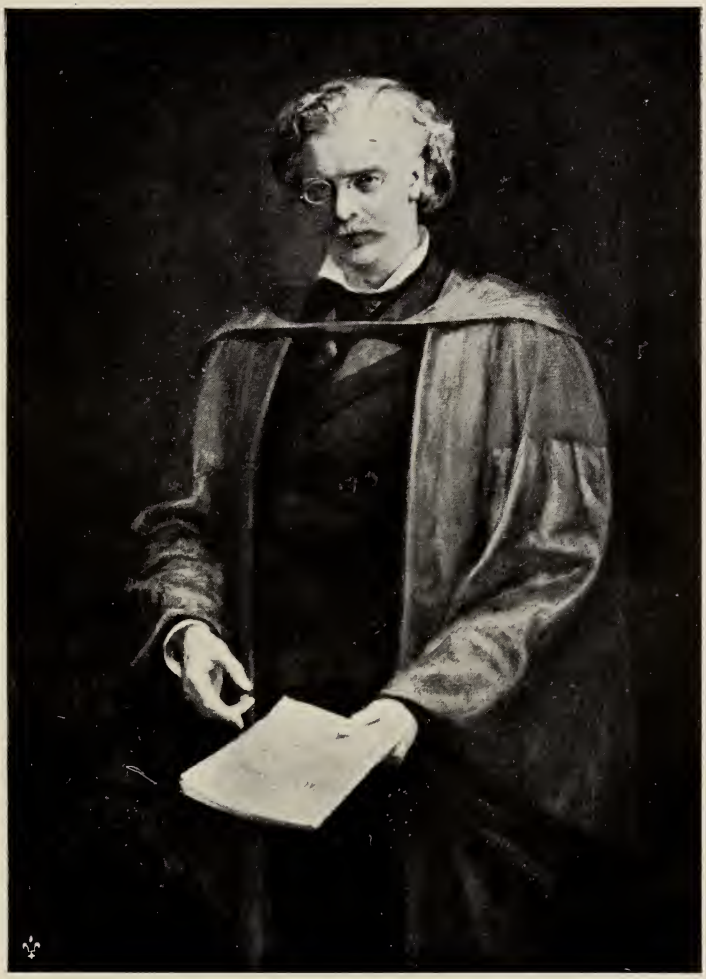

G. Wittag-Lessler

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

MALMSTEN, GEORG HENRIK GABRIEL, född 1845; stud, af Vestg. nat. i Upsala 1863; hofrättsex. 1870; v. häradshöfding 1872; auditör vid Andra lifgardet 1878; död genom olyckshändelse (fall från en balkong vid Ulriksdal) 1883.

Han egde »ett namn som samlare af vitterhetsarbeten och var egare af en bland de största enskilda samlingar i vårt land af svensk dramatik.» — Boksamlingen, bestående af vitterhet, historia och dramatik, såldes efter hans död till grosshandlaren Axel Abramson i Stockholm.

Hans bokegaremärke: **GEORG MALMSTEN** å en bandeau. (Blåstämpel.)

MITTAG-LEFFLER, MAGNUS GUSTAF, född 1846; stud. af Stockholms nat. i Upsala 1865; fil. d:r 1872; docent i matematik s. å.; professor vid Helsingfors universitet 1877; dito vid Stockholms högskola 1881. Ledamot af K. Vetenskapsakademien samt flera utländska akademier och lärda sällskap såsom, utom de skandinaviska akademierna, S:t Petersburgerakademien, Royal Society i London, Academia de' Lincei i Rom och Franska Institutet. År 1882 började professor Mittag-Leffler utgifva den till hela den lärda verlden spridda, så högt ansedda tidskriften *Acta Mathematica*, hvilken åtnjuter statsanslag i Sverige och Norge samt från Danmark och Finland.

Professor Mittag-Leffler eger ett betydligt och värdefullt bibliotek, hufvudsakligen omfattande matematik och hopbragdt förnämligast på grund af vetenskapliga studier, men väl äfven i någon mån af hvad man kallar samlareintresse. En af de värdefullaste delarne af biblioteket utgöres af 231 cahiers, innehållande flere tusen på olika språk affattade matematiska s. k. separat eller aftryck af afhandlingar, som i olika tidskrifter blifvit publicerade och som

af vederbörande redaktioner öfverlemnats åt de resp. författarne i och för utdelning bland de kolleger inom samma vetenskap, hvilka stått nämde författare närmast. Samlingen torde vara en af de största matematiska separatkollektioner, som finnes i något privatbibliotek. Dertill har professor Mittag-Leffler med stort besvär och kostnad hopbragt *komplett* samling af *alla årgångar* af de flesta och alla de vigtigaste matematiska tidskrifter, hvilka hittills utgifvits. Detta kan med skäl kallas en samlarebragd.

Så finnas t. ex. kompletta samlingar utaf:

Journal für die reine und angewandte Mathematik, Berlin, från 1826 till närvarande tid. (Denna journal har stort anseende på grund af ålder och spridning.)

Liouville's *Journal des Mathématiques* från 1836.

The Quarterly Journal of Pure and Applied Mathematics, London. Från 1857. Denna tidskrift kan anses utgöra en fortsättning af den äfven i biblioteket befintliga *The Cambridge and Dublin Mathematical Journal* 1846—1854.

Boncompagni's *Bulletino di bibliographia e di storia delle scienze matematiche e fisiche* 1868—1887.

Journal de l'école polytechnique. Från år III af franska republiken t. n. t.

Nouvelles Annales des Mathématiques från 1842.

Mathematische Annalen från 1869.

Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik, från 1868.

Dessutom finnas, jemte komplett samling af den ansedda tidskriften *Comptes rendus hebdomadaires des séances de l'Académie des sciences,* från 1835, serier af de lärda sällskaps handlingar, af hvilka bibliotekets egare är medlem.

Af *incunabler* eger biblioteket bl. a.:

Euclidis Elementa. Venetiis 1482.

» » Vincentiæ 1491.

Nicolai de Orbellis Compendium considerationis matematice. Bononiæ 1485.

Boetii Arithmetica. Augustæ 1488.

Pacioli's Summa de Arithmetica Geometria Proportioni & Proportionalita. Vinegia 1494.

Sphæræ mundi compendium. Venetiis 1494.

Det skulle blifva allt för vidlyftigt att uppräkna den mängd af dyrbara moderna vetenskapliga verk, professor Mittag-Lefflers bibliotek omfattar. Vi vilja till slut endast nämna några »rariteter»:

P. de Fermat, *Varia Opera Mathematica.* Utg. 1669 — 15 år efter den framstående matematikerns död — af hans son Samuel de Fermat.

Cauchy, *Leçons sur le calcul différentiel.* Paris 1829.

Cauchy, *Résumés analytiques,* Turin 1833.

J. Bertrand, *Traité de calcul différentiel et de calcul intégral,* Paris 1864, 1870. 2 vol. — Första delen af detta arbete är mycket sällsynt.

Moigno, *Leçons de calcul différentiel et de calcul intégral,* 1840, 44, 61. 3 vol. — Första delen af detta arbete är mycket sällsynt.

A. M. Legendre, *Exercises de calcul intégral sur divers ordres de transcendantes et sur les qvadratures*, Paris 1811, 17, 18. 3 vol.

A. M. Legendre, *Traité des fonctions elliptiques et des intégrales Euleriennes avec des tables pour en faciliter le calcul numérique*, Paris 1825, 26, 28. 3 vol.

Biblioteket är särdeles rikt på böcker och skrifter uti *funktionsteori* och torde omfatta allt det vigtigaste, som i denna del af matematiken blifvit offentliggjordt. — Det innehåller äfven 47 cahiers med vetenskapliga bref af matematiskt innehåll, hvilka prof. Mittag-Leffler från olika matematiker emottagit. De fleste af samtidens matematiker äro i denna samling representerade. — Dessutom finnes en

stor samling handskrifna anteckningar efter föreläsningar af berömde matematiker.

En synnerligen kostbar del af biblioteket utgöres af en till nära 2,000 nummer uppgående samling afskrifter och facsimiles af äldre handskrifter och sällsynta böcker af matematiskt innehåll. Denna unika samling, som med stora kostnader hopbragts af den bekante matematikern och mäcenaten Furst Baldassarre Boncompagni i Rom, förvärfvades efter dennes död af professor Mittag-Leffler år 1898.

Oafsedt de ofvan nämda specialsamlingarne af separater och bref samt den Boncompagniska samlingen, omfattar biblioteket f. n. omkring 5,500 band. — Öfverhufvud torde professor Mittag-Lefflers bibliotek i anseende till omfång och värde svårligen finna något motstycke bland matematiska boksamlingar i enskild ego.

Hans Ex-libris: ACTA MATHEMATICA, lutad mot en trästubbe, å hvilken en uggla, med utslagna vingar, med ena klon griper boken och med den andra en penna. Öfverst läses: SIBI·ET·AMICIS· Nederst: EX·LIBRIS· G·MITTAG·LEFFLER·

Efter teckning af F. M. K. af Ekström graveradt i stål af professor J. A. Lindberg.

* * *

Professor Mittag-Leffler fyllde d. 16 Mars 1896 femtio år och blef på denna sin halfsekelsdag föremål för flera hedersbevisningar. Från alla civiliserade länders matematici öfverlemnades till honom en adress. Initiativet till denna togs af den matematiska sektionen i Franska Institutet. — Professor och fru Mittag-Leffler gåfvo med anledning af dagens betydelse, i sitt hem å Djursholm, middag för ett femtio-tal inbjudna. Såsom bjudningskort hade professor Mittag-Leffler låtit aftrycka sitt Ex-libris på kartong

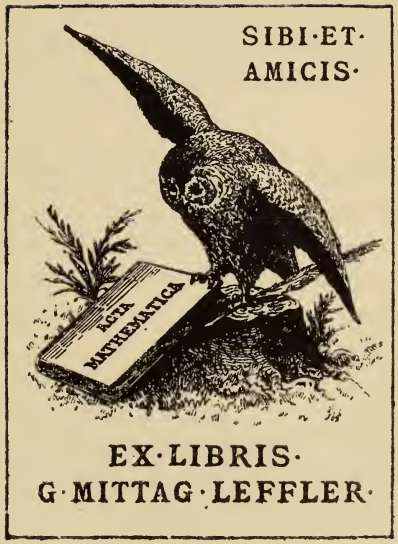
SIBI·ET·
AMICIS·
ACTA
MATHEMATICA
EX·LIBRIS·
G·MITTAG·LEFFLER·

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

med plats under för namnet å den inbjudne, samt nederst: Den 16 Mars 1896.

SONDÉN, MÅRTEN, född 1846; med. d:r, professor, enkehertiginnans af Dalarne läkare, läkare vid Diakonissanstalten. Han eger ett rikhaltigt bibliotek och den största porträttsamling som finnes i enskild ego i Sverige. Fröken Hanna Pettersson, professor Ad. Lindbergs elev, utförde för d:r Sondén ett ex-libris, i stålgravyr: *MS* i monogram, rundtom läses: **Hwem wisar wäg till wett och wisdom?** Det kom dock aldrig till användning.

SAMZELIUS, ERNST, född 1846; vice häradshöfding, kronofogde i Tjusts fögderi 1889, bosatt i Vestervik. Han eger ett ganska rikhaltigt bibliotek. »I min ungdom», skrifver S., »har jag mycket lagt an på att samla och lära känna böcker, i hvilka jag ännu vid lediga stunder har min förnöjelse».

HÖPKEN (v. Lantingshausen v. Höpken), **NILS ALBRECHT STEFAN VON,** friherre, född 1846. Eger Bogesunds fideikommiss i Roslagen. Bogesund är afbildadt i Svecia Antiqua.

Å Bogesund finnes ett dyrbart bibliotek, som, utom en stor samling böcker, innehåller en mängd sällsynta och dyrbara gravyrer, handteckningar och praktverk, samlade af grefve Albrecht v. Lantingshausen, jemte en del af hans egna handteckningar. Dertill en stor samling porträtt i olja, mest slägtporträtt.

Bogesund finnes beskrifvet i Klingspors och Schlegels *Uplands Herrgårdar.*

PRINTZSKÖLD, OTTO HACK ROLAND, född 1846; stud. i Upsala af Stockholms nation 1863; fil. d:r 1869; kansliex. 1871; kammarherre, förste aktuarie i Stat. Centralbyrån, hofmarskalk; landshöfding i Nyköpings län 1889; förste hofmarskalk 1894. Utg. skrifter, se Sv. Ad. Ättart. ifrån 1857, II: 140 och tioårs-katalogerna.

Hofmarskalken Printzsköld's bibliotek, uppgående till omkring 2,000 band, omfattar hufvudsakligast historia, statistik och encyklopedi. Utom 300 band, som han ärft efter sin farfar, har han sjelf hopbragt denna boksamling. En del af böckerna är bunden i utlandet, men största delen i vackra halffranska band, bundna af C. M. Andersson i Stockholm.

Hans Ex-libris: *Vapnet* i kopparstick:

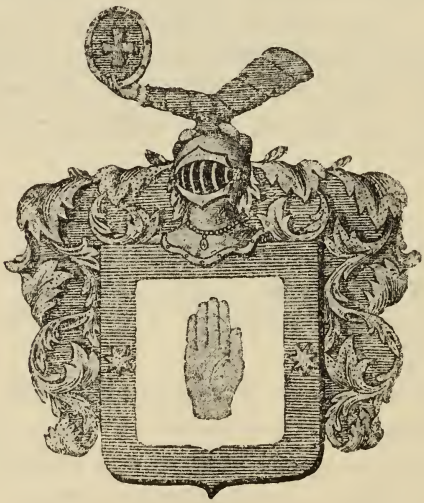

Detta Ex-libris har först varit användt af hofmarskalken Printzsköld's farfar, artilleriofficeren och ingeniören Peter Roland Printzsköld.

MASRELIEZ, LOUIS EDVARD; kapten vid Uplands reg:te; född 1846, död 1882. M. återfinnes i v. Franckens frimurarematrikel och i Gullbergs Stora sällskapets matrikel.

Hans Ex-libris *LM* i monogram (nästan oläsligt). Stämpel i gravyr å särskild infästad lapp. Hans boksamling var obetydlig. Det blef cession efter M. Böckerna torde då sålts å auktion i förbindelse med öfriga lösöreboet.

WIGSTRÖM, GUSTAF WILHELM, född 1846; lärftskramhandlare i Stockholm till medlet af 1880-talet, står sedan i adresskalendern som bokhållare; ehuru han dog 1894 $^{20}/_{3}$ står han ändock qvar i 1895 års kalender.

Hans bokegaremärke: GUSTAF WIGSTRÖMS *Bibliothek №* .... I typtryck inom rössjor.

WAHLUND, CARL VILHELM, född i Christinehamn 1846; stud. i Upsala 1864; fil. d:r 1875; docent i franska språket s. å.; lärare vid Upsala h. elementarläroverk för flickor 1878—1881; tit. professor 1892. Utg. skrifter, se Sv. Bokkatalog 1866—75 sid. 139 (*Miracle* de etc.); Sv. Bokkat. 1886—95 s. 324; Årskatalog 1897 s. 54.

Professor Wahlund har till Upsala universitet öfverlemnat ett af honom den 7 November 1892 upprättadt gåfvobref, hvarigenom han till nämda universitet med full eganderätt öfverlåtit ett af försäkringsbolaget Skandia den 19 December 1884 utfärdadt lifförsäkringsbref å 30,000 kr. jemte deråredan utfallen vinstutdelning med 1,147 kr. 82 öre. I gåfvobrefvet är föreskrifvet, att såväl sistnämda belopp, 1,147 kr. 82 öre, som framdeles utfallande vinstutdelningar äfvensom efter professor Wahlunds död räntan å det då utfallande kapitalet skola användas till inköp för universitetets bibliotek af fornfransk filologi och litteratur.

Dessutom har han till detsamma förärat en ovanligt vacker och dyrbart inbunden samling af böcker i provençalisk filologi, litteratur m. m, omfattande 340 volymer, deribland sådana arbeten som »Revue des langues romanes» i 34 voll.; Raynouard, »Choix des poesies originales des troubadours; Mistral, »Dictionnaire provençal-français».* Professor Wahlunds dyrbara, i sitt slag kanske enastående samling af arbeten i fornfransk litteratur och filologi är bestämd att införlifvas med universitets-biblioteket.**

Hans Ex-libris:

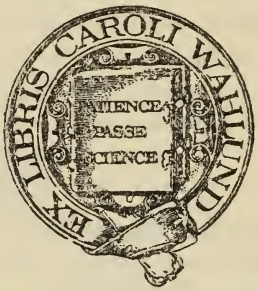

Ritadt af arkitekten Agi Lindegren och graveradt i stål af fr:n Hanna Pettersson.

LUNDSTEDT, BERNHARD WILHELM, född i Stockholm 1846; stud. i Upsala 1866; fil. d:r 1875; e. o. aman. i K. Bibl. 1873; amanuens 1884; bibliotekarie 1901. Utg. skrifter, se Tullbergs Sv. Porträttgalleri XV: 110, hvartill

* Häröfver är en förteckning — i raritetsupplaga och i typografiskt afseende praktfullt utstyrd — 1892 utkommen. (Upsala, Universitetsboktryckeriet.)

** Äfven öfver denna samling är en förteckning om 243 sid. utkommen, äfven den tryckt i en mindre upplaga. (Upsala, Universitetsboktryckeriet 1889).

kommer: Notice sur les bibliothèques publiques de Suède, Paris 1895, 11 pp. (Extrait à 25 ex. de la Revue internationale des Archives, des Bibliothèques et des Musées, 1895.)*

Hans bokegaremärke: **BERNHARD LUNDSTEDT.** (Blåstämpel.)

JACOBSON, CHARLES, född i Göteborg 1846; landtbruksinspektör vid Kongl. Landtbruksstyrelsen; död i Stockholm 1892. Se vidare data och utgifna skrifter: Juhlin-Dannfelt, Ultuna Landtbruksinstituts matrikel (1899) sid. 119.

Han egde en rik samling af landtbrukslitteratur. Enligt Jacobsons i lifstiden uttalade önskan, fick efter hans bortgång Landtbruksstyrelsen ur denna samling utvälja hvad styrelsen kunde finna för sig användbart. Nämda embetsverk lät, efter verkställdt urval, i Januari 1893 till Jacobsons sterbhusdelegare aflåta en skrifvelse, hvari uttrycktes dess »varma tacksamhet för den dyrbara gåfva, som sålunda kommit styrelsen till del», och dervid tillika tillkännagafs,

---

* I D:r Lundstedts bibliografiska broschyr Aperçu de la principale littérature Bibliographique de la Suède, Sthm 1900 (om denna se Vårt Land $^{20}/_{9}$ o. $^{3}/_{12}$ 1900) förekommer p. 4 en uppgift, mot hvilken undertecknad afgifver en *bestämd gensaga.* D:r Lundstedt, delvis stödjande sig på den origtiga uppgift, som d:r Andersson lemnar i Nord. Fam. bok XIX: 834, rad. 31 uppifr. (ej observerande att densamma finnes *rättad* ibid. XX: 2352, rad. 12—14 nedifr.), säger nämligen om den af mig utarbetade och utgifna *Hans Majestät Konung Oscar II:s Bibliografi 1849—87:* »Bibliographie des ouvrages de S. M. le Roi Oscar II. Le catalogue des écrits suédois à été dressé par M. *J. Alménn* et celui des écrits en langues étrangères par M. *Birger F. Schöldström*». Någon vidare vederläggning af denna uppgift torde ej behöfvas, än att hänvisa till rättelsen i *Nord. Fam. bok* XX: 2352 och J. Alméns *Ätten Bernadotte,* sid. 247, rad. 1 nedifr., der arbetet omnämnes. »Hade *jag* utarbetat bibliografien, så skulle jag naturligtvis der omnämt det», yttrade Almén till undertecknad.

C. M. C.

att styrelsen, »såsom ett ytterligare uttryck af sin erkänsla för gåfvan samt för att hugfästa minnet af sin framlidne ledamot, landtbruksinspektör Jacobson, beslutit, att ifrågavarande böcker skola för all framtid bevaras såsom en särskild afdelning af styrelsens boksamling».

HOLM, ANDERS FREDRIK, född i Landskrona 1847; stud. i Lund 1867; stud. i Upsala af Stockholms nat. 1871; juris kand. 1880; vice häradshöfding; död i Göteborg 1891.

Hans »särdeles väl vårdade och dyrbart inbundna boksamling af arbeten i statskunskap, juridik, nationalekonomi etc.» såldes efter tryckt förteckning, 2,517 n:r, 1892 d. 3 Nov. o. f. d.

LINDBERG, ANDERS ALFRED, född i Simtuna, Upland, 1847; stud. i Upsala 1870; lärare vid Manilla döfstummeinstitut 1876.

Han har hopbragt ett rikhaltigt topografiskt bibliotek och är sysselsatt med upprättande af en svensk topografisk bibliografi. Dessutom har han hopbragt en större samling Bellmaniana.

SIMON, MORITZ JACOB, född 1847; med. lic., provinsialläkare i Malmköpings distrikt.

Han har en boksamling, omkr. 1,000 band, hälften omfattar medicin. Ett Ex-libris: MORITZ SIMON under en tall med devisen *cogito ergo sum* hänfördes först till honom, men sedan upptäcktes, att dess egare är en konstförvandt med samma namn å Centraltryckeriet.

SEGERDAHL, OSCAR LEONARD, född i Nerike 1847; stud. i Upsala 1866; med. lic. 1874; förste stadsläkare i Linköping 1881; död 1900.

Han »bevarade, in till det sista, intresset för medicinska studier och efterlemnade ett mycket godt och rikhaltigt bibliotek medicinsk litteratur». (V. L. $^{20}/_{12}$ 1900).

SCHILDT, JOHAN MAURITZ (adliga ätten 282), född i Umeå 1847; tullöfveruppsyningsman i Nordmaling.

Hr Schildt har hopbragt en ganska rikhaltig svensk boksamling, öfver hvilken han upprättat en systematisk katalog. Afdelningen Dramatik och Teaterlitteratur förtjenar särskildt bemärkas. Deribland förekomma flera rariora, såsom *B. C.* [Bernhard Cronholm] Theaterbref, Malmö 1866 (ytterst sällsynt); *Schöldström, B.,* Hög och sann konstnärlig anda, Sthm 1880 (tr. i 20 ex.); *Säfström, A.,* Den förtrollade prinsen, sagoskämt i en akt, Sthm 1859 (ytterst sällsynt, af särskild anledning tryckt i några ex. på A. Selinders föranstaltande; pjesen gafs å hans elevteater) m. fl. På öfriga afdelningarna förekomma äfven åtskilliga sällsyntheter.

EURÉN, CARL AUGUST, född 1848; jägmästare; död 1891. Vidare data, se Samzelii Jägmästarematrikel, sid. 51, der äfven hans boksamling omtalas.

Hans värdefulla boksamling, innehållande särskildt jagt- och skogslitteratur och omfattande 1,295 n:r, såldes, efter tr. förteckning, i Stockholm 1892 d. 5 Nov.

BLUMENBERG, HENRIK GERMUND, född 1846, kyrkoherde i Östra Ryd, Upsala stift, har åt sig, kyrka

och kommun låtit trycka tre särskilda bokegaremärken: *H. G. Blumenberg. Östra Ryds Kyrka. Östra Ryds Kommun.* Alla i samma stil.

BERGSTRÖM, JOHAN LUDVIG, född i Stockholm 1848; tullkontrollör.

Han eger en rikhaltig samling dramatik. Har begagnat flera bokegaremärken: 1. *L B* hopflätade. Blåstämpel. 2. *J. L. Bergström.* Typtryckslapp. 3. Ex-libris föreställande honom sjelf stående å Lidingsbergs (å Lidingön) teaters scen* vid sjunkande ridå, nedanför läses hans namnchiffer J. L. B$\overline{m}$. Två varianter. Autotypi.

CEDERSTRÖM, EMANUEL THURE, friherre, född 1848; korresponderande led. af Vitt.-, hist.- o. ant.-akademien 1881; föreståndare för H. M. Konungens konstsamlingar 1882—85. Bosatt på Krusenberg i Upland, i hvilket gods frih. C. eger hälften.

Boksamlingen å Krusenberg, hopbragt af frih. Cederström, uppgår till mellan 3- à 4,000 band och omfattar svensk historia, arkeologi, topografi, skönlitteratur samt en mängd arbeten i bildande konst och konstindustri.

Hans Ex-libris: *Hjertvapnet,* omslingradt af en bandeau, å hvilken läses: Neminem Timere Facienda Recte. Rundtom:

EMANUEL * CEDERSTRÖM *

Det hela i rund (medeltids) cigillform. Graveradt i stål af

---

* Kulisserna till denna lilla enskilda sommarteater äro delvis målade af Claes Lundin i yngre dagar. Lidingsberg eges af justitierådet J. O. Wedberg.

EMANUEL
CEDERSTROM

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

medaljgravör n. m. professor J. Adolf Lindberg 1886.* Här återgifvet i fototypi.

WAVRINSKY, EDVARD OTTO WILHELM, född i Linköping 1848; kadett vid Carlberg 1866; utexaminerad 1868 och utn. till underlöjtnant vid Göta artillerireg:te; afsked 1872; löjtnant i arméen 1876; afsked 1884; led. af Andra kammaren, direktör i Försäkringsaktiebolaget Tre Kronor; f. d. Goodtemplarchef. Har lemnat ett bidrag till »Verdandis Småskrifter». Ang. slägten Wavrinsky, kommen från Böhmen, se Örnberg VIII: 482.

Hans Ex-libris: Tillhör E. O. Wawrinskys Boksamling N:o... [Typtryck inom ram. 3 rader.] På förfrågan angående hans boksamling svarade hr Wavrinsky ($^{21}/_{9}$ 1887): »Jag har haft en rätt betydlig boksamling, men afyttrat en hel del deraf och blott bibehållit det värdefullaste. För att kunna kontrollera åtgången genom åtskilligas vänliga lånlystnad, katalogiserade jag samlingen för 15 år sedan och lät då trycka dessa enkla märken.»

NORDSTRÖM, CARL JOHAN, född 1848; vinhandlare i Gefle; död 1901.

Hr Nordström, känd såsom bibliofil, hade hopbragt ett rikhaltigt bibliotek, omfattande historia, geografi, dramatik, arkeologi, numismatik, tidningar och tidskrifter samt äldre sällsyntare tryck. Särskildt må nämnas: Rudbecks Atlantica o. Atlas I—IV (Bibl. Carlandr. n:r 1,524—1,528). Han var äfven stor myntsamlare. 1895 sålde han till Stora Kopparbergs bergslags aktiebolag sin specialsamling af Fredrik I:s plåtmynt, hvilka — 109 stycken — för bergs-

* »Friherre Cederströms Ex-libris hör till de bästa heraldiska afbildningarne i arbetet.» (F. U. Wrangels rec. af detta arbetes 1:sta uppl. i Autogr. sällsk. tidskr.)

laget egde ett särskildt intresse såsom förfärdigade vid det bergslaget fordom tillhöriga Avesta myntverk af koppar från Falu grufva.

Hans bokegaremärke: **C. J. NORDSTRÖM** * GEFLE * omslutande C J N [sammanflätade] i hvitt å blå botten. Oval etikett, s. k. camé-tryck (utfördt 1893 af Norrk. lit. akt.bol.).

Nordströms »rikhaltiga samling af svenska mynt» såldes, genom Stockholms husauktionskammare i myntHandlaren D. Holmbergs lokal Regeringsgatan 42, efter tryckt förteckning (illustrerad med Nordströms porträtt och afbildningar af plåtar), 1901 d. 29 och 30 Oktober. Förteckningen, börjande med Olof Skötkonung, upptager 2,140 n:r. Deraf mynt, börjande med Olof Skötkonungs, 2,107 n:r; numismatiska böcker 32 n:r och ett myntskåp. — Carl X Gustafs 8 dal. s. m. kopparplåt 1658, slogs bort för 2,500 kr. Carl XI:s 5 dal. s. m. kopparplåt 1647 för 1,100 kr. Densammes 3 dal. s. m. 1674 för samma pris.

SCHUMBURG,* ROBERT JULIUS HERMAN, född i Pritzwalk i Preussen 1848; kom till Stockholm 1862; elev vid Akademien för de fria konsterna 1863—1866, erhöll silfvermedalj derstädes 1864; jernvägstjensteman 1867—1875; litograf och boktryckare i Upsala 1878—1881;**

* Ursprungligen en patricier-slägt i Quedlinburg från början af 1600-talet. (Efter uppgift af hr Schumburg.)

** De märkligaste publikationer, som utkommo från hr Schumburgs litografiska institut och tryckeri voro *Robert Schumburgs Godtköps-Kollegier* i 11 band (tryckta i 100 ex.), deraf banden 1—8 och 11 i s. k. öfvertryck (= autografi) och 9 och 10 i boktryck. De mest anmärkningsvärda af dessa äro: *Civil-Process.* Föreläsningar af L. Annerstedt, 180 sid. *Antropologi.* Kommentarier till prof. S. Ribbings Grundlinier, 164 sid. *Hebreisk Grammatik* enligt prof. Nordlings system af O. E. Lindberg, 116 sid. *Pathologi.* Anteckningar efter prof. Hedenii föreläsn. af — — n, 730 sid.

från 1882 grosshandlare i Stockholm (firma: Charles Hill). Sedan 1893 portugisisk vice-konsul. Hans porträtt (efter naturen) synes i Strix 1898 $^{21}/_{7}$ med skämtsam underskrift: Robert von Schumburg-Lippe etc.

Hans vackra boksamling omfattar isynnerhet skönlitteratur och historia samt planschverk. Särskildt må nämnas prydliga upplagor af Schiller, Goethe, Körner och Heine. Såsom konstvän och konstkännare har hr Schumburg samlat ett tafvelgalleri, der man finner Palm, Kronberg, Perseus, Kindborg, Lundegård, Hermelin, Rasmussen, Odelmark, Jenny Nyström (pastell och aqvarell), Axelson, Wallander, Boklund, Törnå, Fauerhold m. fl. representerade.

Hans Ex-libris: *Slägtvapnet,* tre torn å mur mot hvilken böljor bryta sig; sköldhållare: en rådsherre och en väpnare; crest: hjelm, derofvan torn och vingar. Å en bandeau: *Treu und wahr.*

Gravyr i stål af professor J. A. Lindberg, efter den kopia i oljemålning — efter originalet i en kyrka i Quedlinburg — hvilken befinnes i hr Schumburgs ego.

Filosofiens Historia af P. Wikner, 438 sid. *Föreläsningar i Planet-teori* efter prof. Schultz, 348 sid. — År 1880 utgaf hr Schumburg, i prydligt typografiskt skick, två veckoblad: *Brunns- och Badtidning* och *Nordens Annonsblad.*

FORSSBERG, EDVARD AUGUST, född i Stockholm 1848; med. lic., regementsläkare vid K. lifgardet till häst; död 1902. Vitter författare under pseud.: Il Trovatore, Yngve, Mormors glädje. Utg. skrifter, se Bruzelii Läkare-Matrikel (1886) I: 268 och Årskatalogerna.*

Hans bokegaremärke: EDVARD FORSSBERG Liten oval blåstämpel. Agi Lindegren utförde åt honom ett Ex-libris i kopparetsning. Å en bok, i hvilken en æsculapii-staf var instucken, lästes: EX LIBRIS EDVARD FORSSBERG. (Sign. AGI.) Det kom dock ej till någon vidare användning.

WICKSTRÖM, CARL MAURITZ, född 1848; vice häradshöfding; rådman och magistratssekreterare i Östersund 1884.

Hans Ex-libris:

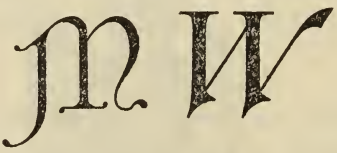

(ihopflätade), derunder justitia med svärd och vågskål; i bakgrunden uppgående sol; å en bandeau: QUIES ET STUDIA.** (Kopparetsning af R. Haglund 1897.)

---

* På sin 50-årsdag firades han af S. H. T. genom flera publikationer på vers och prosa, egnade *Nconatus Immergrün,* under hvilket namn han syntes hafva varit känd inom detta glada sällskap.

** Första prof-aftrycken hade »tryckfelet» »ZUIES» etc. Ett sådant ex. är lika »rart» som Kobergs-exlibris'et, äfven af Haglund, med Bibliotheka i st. f. Bibliotheca.

BEHRNS, C. A. H., konstförvandt i Stockholm. Han sålde 1879 en samling modern skönlitteratur till d. v. aktuarien i postverket Fr. Barthelson. Böckerna voro stämplade i ryggen **C A H B.**

ALGREN, TÖNNES, född i Stockholm 1848; ingeniör vid Statens jernvägsbyggnader sedan 1871; medlem af Societé des Electriciens de Paris och af Societé d'Astronomie; representant för Maha Bodhi Society, Calcutta, Indien; bibliotekarie i Teosofiska samfundet och 1893 ordförande för Stockholmslogen Orion; bibliotekarie i St. Landslogen; medlem af Rosenkreuzerorden.

Hans boksamling, öfver 2,000 band, omfattar filologi, teknologi, astronomi, arkeologi, elektricitet, magnetism, hypnotism samt nyare tidens arbeten på psykologiska området; derjemte en större samling svenska lagar och författningar. På grund af omfattande studier inom Frimurare- och Rosenkreuzer-ordnarne samt andra hemliga samfund finnes en betydlig samling litteratur rörande mystik, äfvensom de arbeten, som från Indien kommit till Vesterlandet rörande teosofi och occultism. Hans musikbibliotek innehåller 45 större band af äldre och nyare mästares arbeten. — Såsom bokegaremärke användes en blåstämpel:

T. A.

KEY, ELLEN CAROLINA SOPHIA, född 1849; författarinna. Utgifna skrifter, se Kvinnan inom svenska litteraturen, Sthm 1893, och bokhandels-årskatalogerna.

Om sitt bibliotek och Ex-libris meddelar hon (Sthm $^{15}/_{1}$ 1899): »Min boksamling är icke stor — knapt tusen band — och mäst bara historia, litteraturhistoria, svensk och utländsk litteratur. Min Ex Libris har jag kompone-

rat själf. Dess betydelse är: *Ek* = mina initialer. Men också den att i mitt föräldrahem hade jag utanför det fönster där jag läste mina flesta böcker en stor ek — mig kärast af alla träd — och den såg jag alltid när jag såg upp från min bok. En svart *grip* med blå nyckel i mund hör till mitt skotska familjevapen. Och som en (Key-) nyckel också passar bra på en Ex-libris valde jag ut detta ur vapnet. *Distinguo* är Montaigne's valspråk — och det synes mig innebära ej blott läsandets utan lefnadsvishetens och bildningens hemlighet».*

---

* Det finnes afbildadt i Ellen Keys Tankebilder (1898) och i Varia Dec. 1899. Professor Oscar Levertin (Sv. Dabl. $^{22}/_{12}$ 1898) anser devisen ej lämplig, emedan den betecknar »gränser, konturer, kanter, skilnader och särmärken» som, enligt hans förmenande, fröken Key ej besväras af.

BOWALLIUS, CARL ERIK ALEXANDER, född i Stockholm 1849; stud. i Upsala 1868; fil. d:r 1875; docent i zoologi 1875—1897. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna och Tullbergs Porträttgalleri Sv. Förf.

Sin stora samling af skönlitteratur, konst- och litteraturhistoria samt biografi sålde B. å Stockholms bokauktionskammare 1878 d. 5 Okt. o. f. d., efter tryckt förteckning omfattande 4,566 n:r.

LEWENHAUPT, CARL HARALD EUGÈNE, greve, född 1849; stud. i Upsala 1868; fil. kand. 1876; förste amanuens vid Upsala univ:s bibliotek; fil. hedersdoktor 1893. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna 1876—85, 1886—95 och följande årskataloger.

Hans bibliotek, omkr. 4,000 voll., omfattar hufvudsakligen svensk biografi, bibliografi, litteratur- och konsthistoria, topografi, historia academica, vitterhet och tidskrifter. Den är uppkommen genom köp i bokhandel och å bokauktioner fr. o. m. 1865.

Hans Ex-libris: *Hjertvapnet* (3 lejonhufvud) med hjelm och greflig krona öfver; nedunder å en bandeau: EX BIBLIOTHECA EUGENII LEWENHAUPT. (Litografi.)

JOSEPHSON, JOSEPH JACOB, född i Stockholm 1849; student i Upsala 1868; en tid boktryckare och tidningsutgifvare i Engelholm (se Sv. Boktr. Hist. s. 581), då hans ganska rikhaltiga bibliotek till följd af konkurs gick under klubban i Lund; kom sedan, 1880, till Stockholm och blef anställd som redaktionssekreterare vid Ny Illustrerad Tidning; död 1883. J:s nekrolog förekommer i Ny Illustrerad Tidning s. å. Josephson var August Strindbergs

förtrogne vän och förekommer i »Jäsningstiden» under förbundsnamnet »Thurs».

Hans bokegaremärke: JOSEPH JOSEPHSON. (Blåstämpel.) — En mindre samling efterlemnade böcker såldes 1883 i september efter skrifven förteckning.

BILLING, HERMAN, född 1849; stud. i Lund 1869; jur. kand. 1875; stadsnotarie i Stockholm 1886; rådman 1891; justitieråd 1897. Utg. skrifter, se Sv. Justitiematr. (1887), sid. 22.

Hans bibliotek, omkr. 4,000 voll., omfattar hufvudsakligen juridik, historia (särsk. memoarlitteratur), litteraturhistoria och vitterhet, förnämligast fransk.

Hans Ex-libris: VITA · SINE · LIBRIS · NULLA [tryckt i rödt] omkring en litterär medeltidsinteriör.

Ritad af arkitekten Th. Thorén. Fototypi.

MARTIN, HUGO WILHELM, född 1849; stud. i Upsala 1868 af Stockholms nat.; jur. kand. 1876; magist-

ratssekr. i Upsala, jur. d:r 1880; docent i sv. lagf. och rom. rätt s. å.; generallandtmäteridirektör 1895; död 1899. Utg. akad. afhandling, se Josephson, Avhandl. o. program. Ups. 1891—93, sid. 152.

Hans bokegaremärke: HUGO MARTIN. (Svartstämpel.) En samling böcker rörande frimureri öfverlemnades af sterbhuset till Stora landslogen.

LINDBOM, CARL CHRISTIAN, född i Visby 1849; stud. i Upsala 1869; postmästare i Ljusdal 1887; död 1888.

Bokegaremärke: C. L. stämpl. å ryggen. Bemärkt å Pütz' Geogr. o. Hist. Sthm 1860.

BRAHE, MAGNUS PER, grefve, född 1849; kammarherre, egare af Rydboholm i Stockholms län.

Å Rydboholm finnes ett bibliotek, innehållande öfver 4,000 band utom kartor och planschverk, dessutom ett arkiv, n. m. deponeradt i Riksarkivet, innehållande handlingar rörande slägterna Brahe, Wrangel, Königsmark, De la Gardie och Stenbock samt en mängd dem tillhörige gods. Äfven finnes å Rydboholm en samling slägtporträtt i olja och pastell.

STRINDBERG, JOHAN AUGUST, född i Stockholm 1849; stud. i Upsala 1867; skriftställare. Om denne »snillrikaste representant för realistiska skolan» och hans författarskap, se Meyer, Sv. Literatur-Lexikon.

Den 13 Mars 1886 försålde Strindberg å Stockholms bokauktionskammare största delen af sin dåvarande boksamling, efter tryckt förteckning. Den 30 Nov. 1892 försålde Strindbergs fordringsegare, efter tryckt anonym för-

teckning, en till dem öfverlemnad boksamling, 1,174 n:r, bestående af egentligen modern svensk och utländsk skönlitteratur. I dessa böcker var infästad en lapp: *August Strindberg,* facsimile i fototypi: »Enligt Birger Mörners uppgift har detta Ex-libris aldrig användts af Strindberg, utan åsattes böckerna vid den af fordringsegarne föranstaltade försäljningen, för att böckerna skulle betinga högre pris. En mystifikation sålunda i geschäftets tjenst». (Medd. af H. Samzelius.)

I Vårt Land 1896 $^{3}/_{10}$ läses: »Juveleraren Jean Jahnsson, bekant som bok- och autografsamlare, har genom köp förvärfvat en stor del af August Strindbergs brefvexling samt har till Sveriges Författareförening donerat nämda bref för att af föreningen bevaras och införlifvas med dess samlingar. Brefven, flera hundra till antalet, komma tills vidare att i förseglad paket deponeras i K. biblioteket; de lära innehålla vigtiga bidrag till 1880- och 1890-talens svenska litteraturhistoria».

SCHÖLDSTRÖM, WALDEMAR OLIVER, född i Norrtelje 1840; handelsagent i Stockholm. Har utgifvit *S:t Petersburg-Standard, Tabeller, i tusendelar, afsedda för fakturering och fraktuträkning af sågade trävaror;* Sthm 1881, H. Bremers Lith. Tryckeri.

Hans boksamling, utgöres till största delen af modern fransk och engelsk litteratur. Böckerna äro försedda dels med en gul typtryckslapp: WALDEMAR SCHÖLDSTRÖM N:o... och dels märkta med blåstämpel: WALD. O. SCHÖLDSTRÖM. DROTTNINGGATAN 61. STOCKHOLM.

FEHR, FREDRIK AUGUST, född 1849; stud. i Upsala 1868; fil. d:r 1872; docent i hebreiska språket s. å.;

prest. 1873; lektor vid Stockholms gymnasium 1879; past.-ex. s. å.; komminister i Maria 1880; pastor primarius 1884; teol. d:r; död 1895. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna. En större monografi öfver Fehr utkom kort efter hans död: Fredrik Fehr, hans verksamhet och betydelse som teolog af S. A. Fries, Sthm 1896, 215 sid. Detta arbete är på samma gång, helt naturligt, en apologi för Ritschlianismen.

Angående sitt bibliotek meddelade pastor primarius Fehr (7/1 1894): »Mitt bibliotek räknar omkr. 5,500 volymer samt omkring 1,600 broschyrer i hvarjehanda ämnen. Många »rariora» äger jag icke; jag har icke lagt an på sådana; bland sådana må dock nämnas: 1) Vetus testamentum hebraice, tryckt af Rob. Stephanus i Paris 1544—1546, »editio præstantissima et rarissima», 7 band i sedesformat och gamla förgylda skinnband; 2) 3 särskilda af Luther utgifna originalpredikningar i liten 4:o med hela titelbladen omslutande vignetter: a) Ain Sermon an dem Tag des hailigen Sant Johannes des Täffers Jhesu Cristi. Wittenberg 1522; b) Eyn Sermon tzu sant Michael gethan tzu Erffordt auff den tag der XI tausent Junckfreunen vom Glauben und werchen, Erffordt 1522; c) Ayn Sermon an dem Jarsztag von der beschneidung der Juden. 1523 (tryckorten ej utsatt). — Biblioteket omfattar hufvudsakligen teologi, orientalia (särskildt semitica), filosofi samt skönlitteratur. Rikhaltigast är min samling i gammaltestamentlig exegetik med judaica, dogmatisk teologi samt klassisk tysk literatur. — Öfver mitt bibliotek äger jag en så godt som fullständig handskrifven s. k. lappkatalog i sju kartonger».

D:r S. A. Fries i sin minnesteckning öfver Fehr lemnar sid. 52—53 en relation öfver hans bibliotek och säger att det enligt egarens egna uppgifter kostat honom mellan 30 och 40 tusen kronor.

I Stockholms Tidning 1897 28/5 läses: »*Fr. Fehrs*

boksamling. Ett antal vänner till aflidne pastor primarius Fehr ha, som gärd åt hans minne, inlöst hela hans efterlemnade värdefulla bibliotek, bestående till större delen af arbeten i nyare teologi, samt öfverlemnat detsamma såsom gåfva till kungl. biblioteket, inom hvilket nämda afdelning hittills varit jemförelsevis mindre rikt representerad».

RAPHAEL, AXEL FERDINAND, född i Göteborg 1850; stud. i Upsala 1868; fil. d:r 1875; jur. kand. 1884. Utg. skrifter, se Tullbergs Svenskt porträttgalleri, författare, sid. 136, och tioårs-katalogerna.

Han eger en rikhaltig boksamling i juridik, statsekonomi och historia. Böckerna äro märkta: **AXEL RAPHAEL.** (Blåstämpel.)

BOWALLIUS, ROBERT MAGNUS, född 1850; stud. i Upsala 1869 af Stockholms nat.; jur. fil. ex. 1871; stud. i Lund 1879 af Skånska nat.; hofrättsex. derst. 1881; vice häradshöfding; sekreterare och ombudsman i Allmänna Brandförsäkringsverket för byggnader å landet 1887.

Häradshöfding Bowallius ärfde 1866 efter sin frände biblioteksamanuensen fil. d:r s. m. brukspatronen och kommendören C. H. Ekstrand en större och värdefull samling böcker.* Denna hade han oaflåtligen och omsorgsfullt förökat, till dess han den 10 November 1886 och följande dagar ämnade sälja den samma å Stockholms bokauktionskammare. Dess splittrande förekoms imellertid derigenom att samlingen i sin helhet genom direkt köp (för 6,300 kr.)

---

* Ekstrands stora boksamling ärfdes af Robert Bowallius, hans bror s. m. docenten Carl Bowallius och s. m. med. d:r Edv. Sederholm. (Ekstrand var gift med enkan efter d:r Sederholms farfar och Bowalliernas morfar.)

öfvergick till friherre Nils Silfverschiöld på Koberg i Vestergötland, der den nu, sedan friherre S. å auktion försålt derur ett mindre antal skrifter, som för honom utgjorde dupletter,* antagligen bildar en väsentlig beståndsdel af nämda herresätes framstående bokskatter. Den vidlyftiga och i flere afseenden lärorika katalogen, tr. 1886 (uppgjord af amanuensen A. Victorin), innehöll 172 sidor i stor oktav och upptog 8,600 nummer, af hvilka åtskilliga omfattade talrika smärre beståndsdelar. Biblioteket bestod nästan uteslutande af svensk litteratur från äldre och nyare tider, och derinom voro hufvudsakligast afdelningarna vittra småskrifter, dramatiska arbeten, tillfällighetsverser, antologier och kalendrar samt tidningar och tidskrifter ovanligt rikhaltigt representerade. Särskildt förefans en massa rariteter och bibliofiltryck. — Ett fåtal exemplar af förutnämda katalog är tryckt å tjockt papper med endast titeln: Robert Bowallii Boksamling. — 1892 utkom »Rättelser och nya uppgifter till Katalogen öfver Robert Bowallii boksamling», Sthm, Beckman, 4 sid.** — Den 27 April 1901

* Duplettsamlingen 972 n:r såldes, efter tr. anonym förteckning, i Stockholm 1891 d. 7 Mars. Katalogens titel: »Förteckning öfver Dubletter Ur en Samlares Bibliotek omfattande Svensk Dramatik och Biografi samt Personal-värser, som komma att försäljas» etc. Ups., Berling, 1891. Förteckningen slutar med författareregister.

** *Rättelserna*, till största delen gjorda af N. Kristersen, må här anföras: N:r 78 o. 79, ej af Ahlstrand utan af *Fr. Gust. Althén*, förf. till 186. N:r 1,735, ej af J. G:a Brag, utan af *Joh:a C:a Teckenberg*, född Deleen. N:r 2,298, frågetecknet utgår. N:r 2,668, står Enroth, läs *Eneroth*. N:o 2,792, Fahlén, skall vara *Olof Falén Andersson*. N:r 2,872 förf. af *Flygare* o. *Rich. Bergström;* namnen Gilljam och Almgren utgå. N:r 3,111, frågetecknet utgår. N:r 3,256, står Svedberg, läs *Svedborg*. N:r 3,283, namnen ändras till: *Axel Hallman* o. *Elmgren*. N:r 3,578, ej af Jean Högqvist. N:r 4,026, ej af Leman, 1850 skall vara 1858 (Linnström II: 203). N:r 4,351, Lovén, s. v. *Levin* (kapten, ihjelskjuten under Marsololigheterna 1848). Han är möjligen äfven förf. till n:r 3,544. N:r 4,413 står J., läs *Isidor*. N:r 4,418, står Lundström, läs *Sundström* (dansläraringa).

sålde B., efter tr. anonym förteckn. (864 n:r »forts. enl. skrifven förteckn.»), »en samling arbeten i historia, bibliografi m. m.».

VIKSTRÖM, KARL ARVID, född i Stockholm 1850; stud. i Upsala 1869; har idkat såväl teoretiska som praktiska boktryckarestudier i Stockholm, Leipzig och Paris; föreståndare för Esaias Edqvists boktryckeri i Upsala 1877—80; anställd å Centraltryckeriet i Stockholm 1881; s. m. boktryckeriföreståndare i Helsingfors vid Weilin & Göös' officin; återkom till Stockholm 1894 efter att några år varit bosatt i Köpenhamn som boktryckeriföreståndare. Han har under eget namn och signaturerna *Horatio* (samma signatur som äfven användts af Sigfrid Wieselgren) och *van Attan* uppträdt såsom spirituel skönlitterär författare.*

Den 17 Apr. 1895 sålde Vikström å Stockholms bokauktionskammare, efter tryckt anonym äfvensom skrifven förteckning, »en samling autografer och böcker», tillsammans 506 n:r.

N:r 4,705, ej af Neander utan af *Carl Broberg*. N:r 5,222 ensamt af *Gust. Retzius*. N:r 5,727, ej af Siktberg. N:r 5,729, G. F. S. skall vara *G. U. Fredriksson S.* N:r 5,742, här *Silverstolpe*, ej Silfverstolpe. N:r 6,054, ej af Strussenfelt utan af *Th. G. Rudbeck*. N:r 6,109, ej af Béranger utan af *Zedlitz*. N:r 6,167, uppgifne förf. tvifvelaktig. N:r 6,350, ej af Säfström utan af *Frans Broberg*. N:r 6,630 är af *Neander* fast P. Thomassons namn står på titelbladet. N:r 7,496 uppg. förf. tvifvelaktig. N:r 7,756, orig., ej öfvers. N:r 7,935, uppg. förf. tvifvelaktig (af E. Gravallius?). *Tilläggen* äro alltför många att här kunna anföras.

* Vikström [slägtnamnet skrifves eljest Wikström, se Örnberg X: 538] är en af stiftarne af sällskapet *G. V.*, hvilket utgifvit:

»*G. V.*» *1866—1876. Sång och häfd.* Sthm 1869. Ups. 1876 m. m., se upps. *Personne*, *N. E.* — En fullständig förteckning på Vikströms till den tiden utg. skrifter läses i bokkatalogen *Bibliotheca Carlandriana* (1892 $^{27}/_{4}$ o. f. d.), sid. 315, 316.

Hans Ex-libris: De »rena» svenska, norska och danska flaggorna i kors öfver *A. V.;* nederst: *Respublica Nostra.* [Vårt allmänna väl. (V:s tolkning af devisen.)] Litografi i färgtryck (1885).

BERGSTRAND, WILHELM ALEXANDER, född 1850; stud. i Upsala 1870 af Vestm. nat.; jur. kand. 1873; e. o. notarie i Svea hofrätt 1874; sekreterare i Riksdagens kansli 1877—80; medarb. i Nya Dagl. Allehanda 1874 och dess redaktör från 1885; död 1891. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna. Porträtt, data och uppgift om hans pseudonymer, se Tullbergs Sv. Författare.

Hans efterlemnade boksamling, 1,498 n:r, omfattande hufvudsakligen historia, juridik och politik, såldes efter tr. förteckning, i Stockholm 1891 d. 3 Okt. o. f. d.

VICTORIN, CARL ALFRED, född 1850; stud. i Upsala 1869 af Stockholms nat.; anställd hos bokförläggare Hj. Linnström 1881; e. o. amanuens i Kongl. Biblioteket; ordnare och förtecknare af Kobergska biblioteket 1887—1892. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna och Tullbergs Sv. Författare. Erhöll 1888 Sv. Akademiens andra pris för Sånger och bilder.

Victorin sålde största delen af sin, isynnerhet uti bibliografi och litteraturhistoria rikhaltiga, boksamling, efter tryckt anonym förteckning, 1895 d. 26 Okt. o. f. d. Katalogen, alfabetiskt uppgjord, upptager 1,895 n:r (voll.). Den är försedd med intressanta noter och en mängd rariora äro anmärkta.

ÖHRNELL, CARL MAGNUS, född i Linköping 1850; står i Stockholms Adresskalender på 1880-talet som grosshandlare och på 1890-talet som ingeniör; död 1896.

Hans bokegaremärke: Tillhör C. M. ÖHRNELLS' BOKSAMLING N:o... [4 rader.] Typtryck. — Om sin boksamling meddelade Öhrnell (1888 $^{31}/_{7}$): »Min obetydliga boksamling, som ej öfverstiger 300 band, innehåller hufvudsakligen tekniska arbeten och tidskrifter samt historiska och vittra arbeten af de äldre och bästa och de flesta nyare författare. Redan som skolpojke lät jag trycka de namnlappar som äro infästade i mina böcker.»

SCHÖLDSTRÖM, CARL WILHELM, född i Kongsbacka 1850, med. fil. kand., journalist; lärare vid Södermanlandsläns folkhögskola (Åsa, adr. Kantorp) 1895. Känd som vitter författare under pseud. Folmer.

Hans boksamling omfattar in- och utländsk naturvetenskap samt vitterhet. Böckerna äro märkta: KARL SCHÖLDSTRÖM. (Blåstämpel.)

BERGSTRÖM, OTTO WILHELM, född i Stockholm 1850, kapten vid Uplands regemente. Har några år varit kommenderad till tjenstgöring i Krigsarkivet, en tid såsom t. f. krigsarkivarie; känd såsom krigshistorisk och genealogisk skriftställare.

Hans bokegaremärke: *O B* sammanflätade skrifbokstäfver. (Blåstämpel.)

PERSONNE, NILS EDVARD, född i Stockholm 1850; student i Upsala 1869; jur. preliminärex. 1870; lemnade akademien utan afslutade examina och debuterade

den 20 November 1876 å K. Dramatiska teatern i Stockholm såsom Robert Savary i »Herr Perichons resa»; premieraktör vid nämda teater; chef för densamma 1898; innehafvare af K. medaljen »Litteris et Artibus» och R. W. O.

Herr Personne tillhör den inom vårt land numera ganska trånga bibliofil-kretsen och har sammanbragt ett respektabelt och valdt bibliotek, synnerligast inom historiens och dramatikens områden, uppgående till omkr. 7,000 n:r. Bland samlingen af rariora märkas: Stiernhielms Virtutes repertæ The igenfundne dygders uptogh uppå . . . Christinæ lyckelige Cröningsfest anno cIↃ IↃ cL. — Euripidis Hecuba, Ups. Matthiæ, 1651. (Utg. af Henr. Ausius enl. S. L. Gahms uppgift.) Af denna finnes blott ett fragment i Upsala Bibliotek. (Jfr Wieselgrens Sveriges sköna litteratur III: 363.) — Olai Verelii notæ in Epistolam Defensoriam Clariss. Viri D:n Joannis Schefferi etc. Ups. 1681. Warmholtz har en längre intressant relation öfver denna stridsskrifts öden. (Se Warmholtz 350.) — Sparmans Sundhetzens Spegel 1686. — Jonæ Örta Book Link. 1637 (första gången tryckt i Calmar 1628). — Theatern En Dygde-Schola. 1738. — Lindschiölds Le Carrosel. 1672. — La Pucelle 1:ee éd. Paris 1755. — De Usla Skribenters förträffelighet och nödvändighet. Sthm 1751. — Stadsmajorens i Malmö och Riddaren af Kongl. Svärdsorden Wälborne Herr Alexander Magn. Dahlbergs Lefnads-lopp, som i Lifstiden af honom sjelf blifvit i pennan författat. Lund 1775, 110 sid. (Om denna boks sällsynthet se Warmholtz 7,716 a.* Ach den som nu kunde Epithalamisera! Men dertil wil något mera / Än supa och bredevid sig sätta. Denna

* Warmholtz uppgifver *102* sidor. Boken förekommer i två olika tryck, det ena med 102 och det andra med *110* sidor. Den med 110 sidor synes varit W. obekant.

thesis sannades med rätta / Då Öfver-Directeuren öfver Alingsås Stad och Manufacturie Och derunder lydande Handtlangeri / Den Wälborne Herr PATRICK ALSTRÖMER Som hwar efwiga menniska berömmer Skulle sig låta sammanpara Med den Högvälborna Fröken så rara / Fröken CHRISTINA OLLONBERG / Som för ingen osed än skiftade färg / Men har äfwen af alla fått beröm. Bröllopet gick för sig på Haneström År 1760 den 15 Augusti / Den dagen måtte wist wara lusti. Då jag stackars Poëtaster skulle rima Öfver Dem som nu i Brudstol glima. Götheborg. Tryckt hos Immanuel Smitt, Kongl. Gymnas. Boktr.* — Gustafva Eleonora Lindahl f. Gjörwell, Blomster plockade på literaturens vidsträckta fält. Första korgen, qvast. 1—8. Norrk. 1792, 93. — Tvenne Epistlar rörande Brödernas tillstånd och Lefnad i Hufvudstaden Sommaren 1774, samt slutligen en öm och trogen förbön för Mag. C. L. Ennes af Michael Bellman och Et Svar af Elis Schröderheim. Efter handskrifterna. Gborg, Löwegren 1812.

Skrifter uppläste i en samling af Studerande vid Upsala Academie. Ups. 1793. — Dessa tal höllos i de s. k. konventen och trycktes i hast, sedan de senare blifvit förbjudna; men akademikansleren befallde att tryckningen skulle upphöra och de exemplar konfiskeras, hvilka funnos hos boktryckaren. (Biogr. Lex. VI: 69.) Ol. H. Forssell har författat talet om uppfostran. Författarne till de öfrige äro okända. Tryckningen afbröts med sid. 66.

Dramatiska Academiens Stadgar 1800. — Dra-

* Författaren torde varit *C. Nyrén,* hvilken till ofvan nämde bröllop författat *12* bröllopsskrifter, af hvilka den som börjas *Kut'n Abend, Pruter Schwen!* upplefvat många upplagor. Se Hammarsköld-Sondens Svenska Witterheten, sid. 261, 262.

matiska Academien var, som synes af ingressen, en hofsocietet, sannolikt af mycket kort varaktighet; den synes hufvudsakligen tillhört hertig Carls hof.

Kort berättelse om ursprunget till Thronföljarevalet i Örebro År 1810. Upsat af Carl Otto Mörner. Sthm 1829. — I det präktigt inbundna exemplaret hade föregående egaren antecknat: »Detta ex. af den mycket sällsynta 1:a uppl. af denna bok eger dessutom den dyrbara förmånen att åtföljas af de tryckta och indragna bilagorna. Härigenom tillhör boken de superlativt rara. C. G. U. S—e.»

»*G. V.*» *1866—1876.* Sång och häfd. Sthm 1869. Ups. 1876. — Minne af sällskapet »G. V:s» tioårshögtid d. 11 Mars 1876. Leipzig 1876. — Alaska [poemer i den uppsluppet befängda genren] Leipzig 1877, tr. i 12 ex. — Urval af »G. V:s» protokoll 1866—1891. Sthm 1891. — Dessa publikationer äro utgifna af sällskapet »G. V.» stiftadt 1866 af Stockholms gymnasisterne Arv. Vikström (s. m. boktryckare), Edv. Forssberg (s. m. med d:r), Joh. Schmidt (s. m. med. d:r), Es. Lalin (s. m. fil. d:r) m. fl. Sällskapet existerar ännu.

O. D. till O. B. [af Elam Lundgren] den 25 Nov. 1876. — *O. B.* [af E. Lundgren] 1876. — *O. B.* [af Edv. Forsberg] s. å. — Till vice Pascharen vid det tillfälle då han utnämdes till Pascha i Survivance vid 45:te Gradens Extra Ordenskapitel den 20 December 1876. Sthm 1876. (12 ex.). — O. B., ett n. m. upphördt sällskap, stiftades af studenterna: Nils Personne, Ludvig Bergström och Erik Dumrath. — Bombi Bombini Bombombidini den ädle röfvarehöfdingen, eller röfvarbandet i Mantuccis urskog. Historisk-romantisk tragedi i fem akter. Uppförd i sällskapet »G. V.» d. 29 Dec. 1868. [Af N. E. Personne.] Leipzig 1877.

Vidstående Ex-libris är utfördt i xylografi efter egarens teckning. För någon del af sin boksamling har han användt nedanstående Ex-libris * utfördt i fototypi.

Det användes för: »Terentius och Plautus, Saphirs Werke, Webers Demokritos och hela skaran af leende filosofer.»

ANDERSSON, LARS AKSEL, född i Halmstad 1851; stud. i Upsala 1870; fil. d:r 1884; tredje amanuens

* En del bibliofiler i utlandet låta utföra särskilda Ex-libris för olika afdelningar i sina bibliotek. Så t. ex. har en fransman ett särskildt Ex-libris för samlingen af dödsdansar, ett annat för böcker som blifvit dömda att brännas af bödeln, o. s. v. Se Bouchot, Les Ex-Libris et Les Marques de possession du Livre, Paris 1891. I New-Yorks-tidskriften *The Critic* d. 5 Aug. 1893 finner man återgifna två amerikanska bibliofilers Ex-libris, afsedda för deras samlingar af dramatik, hvilka Ex-libris äfven blifvit, jemte några andra, återgifna i *The Hartford Post* (Hartford Conn. U. S. A.) d. 19 Aug. s. å.

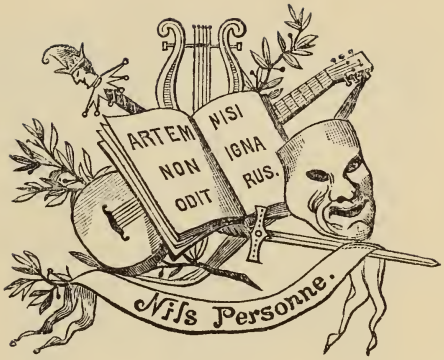
ARTEM
NON
ODIT
NISI
IGNA
RUS.
Nisi Personne.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

EX LIBRIS CAROLI SJÖSTRÖM

THE
JOHN CREPAR
LIBRARY

vid Upsala univ:s bibliotek 1885. Utg. skrifter, se bokhandelskatalogerna och Samlaren.

Hans Ex-libris: *Non semper tripodem* omkring en trefot. Ritadt och etsadt af Agi Lindegren. (Obetydligt användt.)

SJÖSTRÖM, CARL JOHAN, född i Lund 1851; student derst. 1872; kansliex. 1883; amanuens i Sjöförsvarsdep. s. å.; registrator i Skånska hypoteksföreningen och stadsfogde i Lund 1889. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna och Tullbergs Sv. porträttgalleri, författare.

Hans bibliotek omfattar hufvudsakligen memoarverk. kultur-, litteratur- och allmän historia, biografi, genealogi och referenslitteratur. Banden äro stilfullt utförda hos den framstående bokbinderifirman Carl Berggren i Lund.

Hans här i fototypi återgifna Ex-libris är ritadt af artisten Svante Thulin Lund och utfördt i ljustryck af firman Pacht & Crone i Köpenhamn. Det framställer Helgonabacken och ett parti af Lunds domkyrka. Öfverst: Skånes vapen. Och derunder: EX LIBRIS CAROLI SJÖSTRÖM.

SILFVERSPARRE, WARNER WILHELM, född 1851; kapten vid Södermanlands reg:te, grundläggare af »Warner Silfversparres Nya grafiska aktiebolag» i Stockholm, Riksbankens sedeltryckare; död 1893.

Ex-libris: W. SILFVERSPARRE FOTOTYPOGRAPHUS, etsadt i zink af arkitekten Agi Lindegren och »insatt i ett par af prof. C. Wahlund utgifna böcker» (medd. af A. L.).

AHLQVIST, PER ELIAS, född 1851; stud. i Upsala 1872 af Kalmar nat.; med. lic. 1889; extra provinsialläkare i Dannemora distrikt 1892.

Om sitt bibliotek meddelar d:r Ahlqvist ($^{18}/_{1}$ 1901): »Min boksamling omfattar omkring 1,100 voll. hufvudsakligen medicinsk, zoologisk och nyare geografisk litteratur. Min önskan vore att kunna åstadkomma en större samling akademiska afhandlingar af medicinskt innehåll, äldre som yngre.»

Hans Ex-libris:

Ritadt af byråingeniören Emil Fægersten. Fototypi. (»Årtalet *1872* betecknar det år min boksamling grundlades.»)

FOCK, ADOLF FREDRIK, CONSTANTIN, friherre, född 1851; kapten vid Fortifikationen. Har varit lärare vid Carlbergs krigsskola, hvars bibliotek af honom ordnats och katalogiserats omkr. 1890.

Hans bokegaremärke: *Vapnet*, å en liten åttkantig lapp, aftryck efter stålstamp i rödt, brunt och grått. (S. k. camé-tryck.)

VULT VON STEIJERN, JULIUS FREDRIK WILHELM, född i Jönköping 1851; stud. i Upsala 1870; stud. i Lund 1873; jur. prel. ex. i Upsala s. å.; studerade typografi i Leipzig 1877; medarbetare och medredaktör i Ny Ill. Tidn. 1877—81; disponent för Centraltryckeriet 1881—1888; redaktör för Dagens Nyheter och direktör för dess aktiebolag 1889—1899; eger och bebor Kaggeholm i Ekerö s:n, Stockholms län. Han har under signaturerna G—t, V. S. och V. v. S. skrifvit ett stort antal artiklar i musikaliska ämnen.

Hans rikhaltiga boksamling, uppgående till omkring 5,000 voll., är nu sammanförd å Kaggeholm. Hufvudafdelningarne äro svensk historia och vitterhet (äldre och nyare), biografi och personalhistoria (svensk), topografi och resebeskrifningar samt musik, deraf en speciel afdelning Wagneriana, som i fullständighet torde öfverträffas af endast få privatbibliotek. Vidare en omkring 400 n:r stark *Goethesamling,* hvaribland märkas de ytterst sällsynta upplagorna af *Götz,* 1773, med det bekanta grofkorniga stället å sid. 133, af *Werther,* 1774, med tryckfelsförteckningen å sista sidan och felpagineringen å sid. 39, af *Faust* med titel: »Faust. Ein fragment von Goethe», upprepningen af de tre sista raderna å sid. 144 på nästa sida och det falska tryckåret, 1787 i st. f. 1790 (r.r.); vidare af *Das römische Carneval* praktupplagan 1789 med handkolorerade kopparstick, af *Herrmann und Dorothea* flera mindre vanliga upplagor (däribland ett par rariora), likaså af de samlade skrifterna, samt Goetheporträtt.

Att af ett bibliotek, som bildats uteslutande ur ämnessynpunkter, framhålla en eller annan raritet är för öfrigt föga upplysande för det samma. Inom samtliga ofvannämda afdelningar träffas dock ej få sällsyntheter, kanske mest på svensk vitterhet (*Tegnériana* och *Brinckmanniana,*

bland de senare de ytterst sällsynta *Gedichte von Selmar,* Leipzig 1789, och *Elegien,* Paris 1799).

Böckerna bindas i hel- eller halffranska band hos G. Hedberg. Såsom permstämpel använder herr Vult von Steijern ättens crest (lejon, hållande i ramarna en Mercuriistaf och en nyckel), derunder F: V: V: S (fransk stämpel efter teckning af Agi Lindegren i Stockholm) i storlekar för folio, 8:o och 12:o. Såsom Ex-libris användes samma stämpel i koppartryck.

F:V:V:S.

UGGLA, CLAES GUSTAF, född i Borås 1851; stud. i Lund 1871; jur. kand. 1877; vice häradshöfding 1879; häradshöfding i Vestmanlands södra domsaga 1890, bosatt i Vesterås.

Han eger en betydlig boksamling. Hans Ex-libris utfördt i kopparetsning af fröken Gerda Ahlm (1900) framställer en uggla med ena klon å en bok och i den andra en penna, å en öppen bok ligger ett »lagens svärd», bredvid

ugglan synes »rättvisans vågskål», ofvanför å en bandeau: EX LIBRIS Claes Uggla, der bredvid en krönt hjelm. (Sign. *G A.*) — Innan detta Ex-libris utfördes använde häradshöfding Uggla ett mindre vapenaftryck (uggla i guldfält) efter graverad stålstamp, hvilket äfven begagnats af hans fader såsom bokegaremärke.

Efter förstnämda Ex-libris har sedan utförts, i mindre skala, en fototypi, som här återgifves:

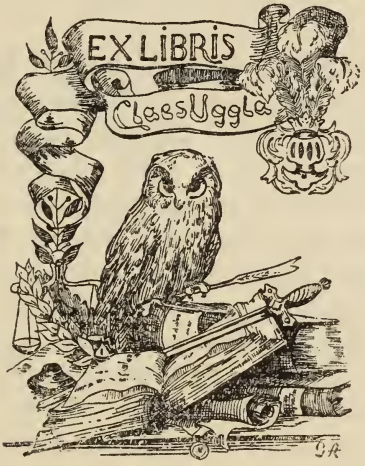

Kompositionen i sin helhet verkar kraftigt och tilltalande, men mot några detaljer måste anmärkning göras: hjelmen är föga heraldisk, kronan är origtig och näbben å ugglan för litet kraftig för att vara heraldisk.

CARLBERG, ANNA FREDRIKA (Frigga), född *Lundgren* i Falkenberg 1851; gift 1876 med postexpeditören i Göteborg Anders Carlberg. Författat berättelser och

skizzer i Göteb. Hand. o. Sjöf. Tidn., Ord och Bild samt Dagny, dels under signaturen F. C. och dels med utsatt namn.

Hennes Ex-libris: DETTA ÄR FRIGGA CARLBERGS BOK, derunder synes en bergsklyfta och en hammar; nedanför läses: BRYD · MIG · VEJEN · TUNGE · HAMMER! [Citat ur Ibsens Bjergmanden.] Teckn. af Ida Törnström.* Fototypi i W. Zachrissons boktryckeri och zinkografiska anstalt.

STJERNSTRÖM, CARL GUSTAF, född 1852; stud. i Upsala 1873 af Södermanlands-Nerikes nat.; fil. kand. 1880 e. o. amanuens vid Upsala bibliotek s. å.; står som tjenstledig i matrikeln fr. o. m. 1884 och försvinner ur matrikeln 1889; har flere år vistats utomlands.

Hans stora och värdefulla bibliotek, till stor del omfattande filologi, såldes för hans konkursmassas räkning efter tryckt förteckning (Ups. 1884, 208 sid., 7,305 n:r) å Stockholms bokauktionskammare 1884 d. 30 Apr. o. f. d. Katalogen är på grund af sin vetenskapligt systematiska uppställning af särskildt värde. För utdelning trycktes några ex. med titel: G. Stjernströms Boksamling 1884. — I böckerna var infästad en typtryckslapp: C. G. STJERNSTRÖM. (Å en bandeau.)

FAHLGREN, ALFRED GEORG, född 1852; aktör vid Kongi. Teatern; död i Stockholm 1884.

---

* Målarinnan Ida Törnström, syster till författarinnan, född i Göteborg 1862, har studerat i Tekniska skolan i Stockholm, för Carl Larsson i Göteborg och Gervex i Paris. På senare tid har fröken Törnström tecknat åtskilliga Ex-libris med den framgång att hon blifvit omnämd i Ex-libris Zeitschrift X: 98.

Hans bokegaremärke: GEORG FAHLGREN, oval blåstämpel. Han synes egt en stor samling teaterpjeser. På bokauktionen, efter anonym förteckning, den 20 Okt. 1894 såldes i hundratal sådana, hvilka delvis voro märkta med ofvannämda stämpel, som antagligen tillhört hans samling.

LIND, KARL JOHAN, född 1852; regementspastor vid Kongl. Andra Lifgrenadier Reg:tet; komminister i Tjellmo.

Pastor Lind eger ett värdefullt bibliotek, mellan 2,500 och 3,000 band, hufvudsakligen representerande svensk språkvetenskap och litteratur (deribland många rariora) samt grekiska och romerska klassiker. Största delen af denna märkliga boksamling har pastor Lind bekommit af sin svärfader, f. d. lektorn i Norrköping Samuel Herman Marcus Aspling (född 1822). Hela biblioteket är väl hållet och till större delen bundet. Systematisk förteckning är uppgjord af lektor Aspling öfver den del, som kommit från honom.

OHLSSON, BJÖRN NIKOLAUS, född i Stockholm 1852; student 1874; inträdde i Riksbankens tjenst 1875; kontorsskrifvare 1879; revisor 1889.

Hans bokegaremärken: B. Ohlsson Göthgatan 85. (Typtryckslapp). B. O. stämpladt å titelblad. Bemärkt i »1867 års händelser, upptecknade vid Norrköpings horizont ... vid sällskapet W-6 julnöje af Alizarin» 1868. (På vers: 100 strofer.)

ALMÉN, JOHANNES PAULUS PETRUS SAMUEL, född 1852; kammarskrifvare i Stockholms stads brandstodsbolag för lösegendom; revisor 1892; kanslist vid Kongl. Majt:s Orden 1890; död 1898.* Han var lifligt intresserad af litterära sysselsättningar och har utgifvit flera arbeten. Främst bland dessa: Ätten Bernadotte.

Hans efterlemnade, ej stora men goda boksamling såldes till antiqvariske bokhandlaren Svante Grip. — Han inskref sitt namn med nitid stil: J. Almén. Endast i böcker från skoltiden fanns bokegaremärket: J. P. P. S. ALMÉN. (Typtryckslapp.)

BERGENSTRÅHLE, KLAS JOHAN HENRIK RUDMAN, född i Simtuna, Vestmanland, 1852; stud. i Upsala 1873; juris kand. ex. 1886; vice häradshöfding 1888; rådman och magistratssekreterare i Sala.

Hans bibliotek omfattar hufvudsakligen juridik, filosofi, historia, vitterhet och konsthistoria samt något resebeskrifningar, planschverk och tidskrifter. — Juridiken, som är fullständigast representerad, omfattar prejudikatsamlingar, äldre och yngre, några sällsyntheter såsom Modées del XIV;** akademiska afhandlingar, svenska och finska, en del rätt sällsynta såsom af L. Annerstedt, Palméer o. a., vidare monografier äldre och yngre, svenska, norska och danska samt tyska, lagkommentarer m. m. — Nästan fullständig samling af ortbeskrifningar om Sala och omnejd.

---

* Slägten är upptagen i Örnbergs Slägtkalender IV.

** Det är blott denna af Modéeska författnings-samlingsverkets 15 delar som är sällsynt. (Om arbetet se Biogr. Lex. IX: 108.) — På auktion efter häradshöfding Samuel Gammal Ehrencrona i Vermland († 1829) såldes äfven hans böcker, deribland Modées verk fullständigt. Bönder ropade in hvar sin del. Sedermera köpte en resande på en gästgifvaregård deruppe 14:e delen för — 36 sk. rgs = 75 öre.

Dessutom eger häradshöfding Bergenstråhle en större samling insekter och ett stort herbarium. Äfven må omnämnas en märklig samling slägtkorrespondens, delvis från äldre tider.

Hans Ex-Libris: *Vapnet* i tidig 1500-talets stil, med namnet i rödt tryck i omskrift.

Litografi i Centraltryckeriet, här återgifvet i fototypi.

BERGGRÉN, EDVARD WILHELM, född 1852; byggmästare i Stockholm; har hopbragt ett stort och värdefullt svenskt bibliotek. Hans Ex-libris, utfördt i A. Tallbergs atelier: Genom öppningen i en åldrig mur synes den ur hafvet uppgående solen; i strålarne läses: EX LIBRIS och nederst inom ram: E. W. BERGGRÉN. (Kopparetsning.)

WRETMAN, JOHAN, född 1852; stud, i Upsala 1870 af Stockholms nat.; jur. kand. 1876; v. häradshöfding 1879; rådman i Stockholm 1895.

Hans Ex-libris: **EX ⁜ LIBRIS ⁜ JOHAN ⁜ WRETMAN** ⁜ rundt om rättvisans vågskål, stående på en bok; en fackla genombryter randen: i två hörn ett sexbladigt blomornament.

Om sitt Ex-Libris och sin boksamling meddelar hr rådman J. Wretman (1899 7/11): »Mitt *Ex-libris* är efter min idé och anvisning tecknadt af artisten Nils Janzon och medelst fototypi reproduceradt hos Generalstabens litografiska anstalt. Min boksamling omfattar hufvudsakligen juridik, svensk och utländsk vitterhet, svensk historia och biografi samt reseskildringar; dessutom i mindre grad, svensk topografi, konsthistoria och klassisk litteratur. I saknad af katalog kan jag ej uppgifva antalet band; men såsom ledning må meddelas, att hyllorna, som äro nio, i höjden hafva en längd af tillhopa omkring 13 meter, således tillhopa omkring 117 meter. Jag vet nog, att beräkningssättet är oegentligt, men en van bibliofil kan deraf beräkna boksamlingens storlek.»

KLEIN, GOTTLIEB, född i Homonna, Ungern 1852; fil. d:r; framstående judisk teolog och linguist; * rabbin i Stockholm 1883; professors titel 1897. Utgifna skrifter, se sista tioårs-katalogen och årskat. 1897—1899.

D:r Kleins bibliotek, bortåt 3,000 band, omfattar talmudisk litteratur, nyare christlig teologi, kyrkohistoria och filosofi samt dessutom en samling äldre hebreiska manuskript af synnerligt intresse för den judiska litteraturen. Af den mängd rariora inom den äldre hebreiska litteraturen, hvilka d:r Klein, efter flitigt sökande, lyckats hopföra, må särskildt nämnas: Abraham de Balmes hebreiska grammatika (Mikneh Abram Gramm.), Venedig 1584. ** — Joseph Gikatilias afhandling öfver Kabbala (Sefer Schaar Orah), Offenbach 1715. — Gamla testamentet (Mikraot Gedoloth), utgifvet af Abraham Eliesers son, från Braunschweig, med Johannes Buxtorfii berömda inledning: Tiberias sive Commentarius Masorethicus, Basel, König, 1620; 2 voll. in fol. — Maaseh Rokeach af Massod Chaj Rockeach, öfver Moses ben Maimonis arbete: Nischne Thora [Talmud-Encyclopedi], Venedig 1742. ***

JACOBSON, NILS PETER, född 1852; postmästare i Ödeshög; död 1897. Har utgifvit: »Die Zeitbücher der Weltpost. Erstes Buch. Die Post der Urzeit oder Die Nachrichtenvermittlung vor der Sündfluth von Nils Jacobson, Schwedisch Post-Director», Leipzig, Pfau 1892. Utkom

---

* Jfr H. Almkvist, Mechilta Bo. Lund 1892, s. XII.

** Denna upplaga är ej upptagen i Steinschneiders »Bibliographisches Handbuch über die theoretische und praktische Literatur für hebräische Sprachkunde», Leipzig 1859.

*** Om Moses Maimonides, en berömd rabbin, som lefde i 12:e årh., se Alnander Anv. till ett utv. Theol. Bibl. III: 80, 82.

i svensk öfversättning: Verldspostens Tideböcker I—III. Urtiden — Gamla tiden — Medeltiden, Örebro 1895. (Anslag för utgifvandet var ifrågasatt — se Vårt Land $^{12}/_{12}$ 1894 — men uteblef.)

Han hade hopbragt ett märkligt bibliotek af närmare 1,000 n:r, ett »post-bibliotek», emedan det till allra största delen bestod af arbeten rörande postväsendet såväl i Sverige som andra länder, t. o. m. de mest aflägsna. — Han hade från början sjelf grundlagt detsamma, men det torde dock fått sin egentliga betydelse genom förvärfvandet af svenske postdirektören J. C. Hellbergs boksamling rörande postväsendet, hvilken Hellberg erhöll genom köp af Thurn och Taxiske postdirektören Voigt i Hamburg. Hellberg sålde nämda samling till postkontrollören G. N. Samsioe, hvilken efter att hafva innehaft den ett års tid, genom köp öfverlät den till nuvarande innehafvaren. Hvad volymantalet angår, har Jacobsson sjelf hopbragt det mesta, ithy att den Voigt-Hellbergska boksamlingen ej uppgick till mer än omkring 250 volymer. — Öfver detta postbibliotek upprättade Jacobson en systematisk katalog under tre hufvudafdelningar: I. Postväsen. II. Postväsendets biträdande trafikväsen. III. Postväsendets hjelpvetenskaper.

De böcker, som ej voro af synnerligt värde, såldes på auktion efter Jacobson. Den värdefulla delen kom i med. d:r Nils August Nilssons i Örebro ego.

SVANBERG, JOHANNES, född i Örebro 1852; efter slutade skolstudier anställd å handelskontor, hvaraf åren 1873—1879 i Stockholm; egnade sig åt teatern från början af 1880-talet; efter att ett år varit underregissör vid d. v. Mindre teatern (»Hammerska ladan») sekreterare vid Stora teatern i Göteborg till 1890 och sedan vid Vasa-teatern; sekreterare vid K. Operan 1896, hvartill s.

m. lades kassörsbefattningen. Han har, jemte grosshandlare Carl Claudius i Malmö, grundlagt Stockholms Musikhistoriska museum; se härom Svensk Musiktidning 1900 $^{8}/_{6}$. Utgifna arbeten i teaterhistoria, se sista tioårs-katalogen. Han är äfven förf. till en mängd biografier i »Europas konstnärer». Hr Svanberg arbetar f. n. på en fortsättning af Dahlgrens Anteckningar om Stockholms teatrar.

Hans boksamling, öfver tusen arbeten, omfattar hufvudsakligast dramatik.

Hans Ex-libris är, såsom synes, en rebus på hans namn.

Fototypi från Cederqvists atelier.

Hr Svanberg har före detta använt ett liknande med »sköldhållare»: en riddare i rustning och en operettpage i burgundisk drägt (återgifvet i 1:a uppl. af detta arbete). Detta var ritadt enligt egarens anvisning och 1891 xyl. af Mauritz Meyer.

STERNVALL, KARL GUSTAF OSKAR EUGEN, född i Stockholm 1852; skådespelare successivt vid Kongl. teatern, Stora teatern i Göteborg och Svenska teatern i Stockholm; direktör för det göteborgska teaterföretaget »Sternvall—Skotte» 1885—86; se vidare Europas konstnärer sid. 557. Han är känd som intresserad botanist.

Om sitt bibliotek meddelade hr Sternvall, Mars 1891: Det bildar omkr. 2,000 voll. och är af mig sjelf grundadt och efter hand hopbragt med särskild hänsyn till ämnesval och prydlighet. Samlingens hufvuddel utgöres af dramatik och dramaturgi samt botanik. Den litteratur, som med teater eger samband, finnes sålunda väl representerad genom teaterstycken, teaterhistoria, memoarer, teaterkalendrar samt ströskrifter och tidningsurklipp rörande teaterfrågor och sceniska artister; vidare genom kritiska afhandlingar — utländska och svenska om teater och drama, om skådespelarkonst, om dramatiska karaktärer (roller), dramatiska författare och konstnärer. (Äfven porträtt.) Härtill komma arbeten i mimik (jemte plastik) och fyiognomik — flertalet utländska —, deklamation och i allmänhet skrifter, som röra talets och föredragets konst (derför ock af svensk språkvetenskap förnämligast ljud-, qvantitets- och accent-lära). Afdelningen botanik omfattar: descriptiv botanik — isynnerhet floror och monografier —, växtgeografi — bl. a. en större kollektion »växtgeografiska bidrag» till olika landsdelars flora — samt morfologi. Afdelningen är derjemte tillgodosedd genom ett alltifrån skolåren ökadt skandinaviskt herbarium. Öfriga ämnen, inom hvilka jag samlat böcker, äro: vitterhet, biografi, svensk litteraturhistoria, estetik, lärdomshistoria och encyclopedi. Åtskilliga böcker äro presentexemplar.

Hans Ex-libris: * EX LIBRIS * * OSKAR * STERNVALL * i omskrift inom ramen af en cirkel, deri

EX LIBRIS
OSKAR STERNVALL

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

GRANSÄTERS
BOKAKALENDER

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

synes komediens genius höjande sig öfver Linnæa borealis (»konsten på naturens grund»). Ljustryck i kopparton, efter komposition af egaren, utfördt 1891 å W. Silfversparres fotokemiska anstalt i Stockholm. (Här återgifvet i autotypi.)

BÖTTIGER, JOHAN FREDRIK *(JOHN)*, född i Stockholm 1853; stud. i Upsala 1873; s. m. äfven i Göttingen och Lund; fil. d:r 1880; intendent för konungens konstsamlingar, hofintendent, slottsarkivarie; framstående konsthistorisk författare, se tioårs-katalogerna och Tullbergs Sv. författare.

För boksamlingen å sitt landtställe Gransäter i Stockholms skärgård använder egaren vidstående Ex-libris. Autotypi utfördt i Silfversparres grafiska anstalt.

Arkitekten Agi Lindegren utförde (1892) i zinketsning ett ex-libris, på skämt, hvari läses IOHANNES · BÖTTIGER · TILL · GRANSÆTER å en bandeau rundt om en cartouche, hvari synes botten af en tunna med kran, och *1892*. Endast 3 aftryck gjordes, ett befinnes i Nationalmusei samling och ett i prof. M. Sondéns.

WRANGEL, FREDRIK ULRIK, grefve *(Wrangel af Sauss)*, född 1853; kammarherre, protokollssekreterare i Riksmarskalksembetet och Hofexpeditionen; framstående topografisk och personhistorisk författare. Utg. skrifter, se Wrangel o. Bergströms, Adelns Ättartaflor samt tioårs-katalogerna.

Grefve Wrangel eger ett gediget och dyrbart bibliotek, hvaraf särskildt må nämnas en unik samling af omkring 300 voll., alla bundna af G. Hedberg, delvis i mycket dyrbara band. Dessa böcker äro, nästan utan undantag,

presentexemplar med dedikationer från författare. Nyare historiska och genealogiska arbeten samt den moderna skönlitteraturen äro mest företrädda i denna synnerligen värdefulla och ovanligt väl konditionerade samling. Äfvenså finnes deri en del böcker tryckta i ytterst få exemplar eller på annat sätt eftersökta.

LAMM, HERMAN FREDRIK, grosshandlare i Stockholm, född 1853.

Han eger ett betydligt bibliotek, synnerligast i nationalekonomi. Böckerna äro märkta *Herm. Lamm.* (Blåstämpel.)

SCHWERIN, HANS HUGOLD VON, friherre; född på Skarhult 1853; stud. i Lund 1871; fil. d:r 1884; docent i geografi och statskunskap s. å.; e. o. professor i geografi och historia 1897; Kongostatens generalkonsul för Sverige, Norge och Danmark s. å. Utg. skrifter, se tioårs-katalogerna och Sv. Ad. Ättart. fr 1857.*

Hans faders rikhaltiga bibliotek å Skarhult öfvergick till honom och har sedan betydligt ökats. Det var särdeles utmärkt för en stor samling af Horatius-upplagor. Prof. v. Schwerins fader, ryttmästaren, frih. Jules v. Schwerin (f. 1810 † 1880), var framstående kännare af den klassiska litteraturen, särskildt den latinska. — Den nämda samlingen, omkring 100 band, öfverlemnades 1880, på 50:de

* I Vårt Land 1893 $^{11}/_{7}$ läses: »*Den urgamla slägten von Schwerin* håller sitt årliga slägtmöte i morgon, detta år å riddargodset Janow i Pommern, som innehafves af grefve Ziethen von Schwerin. Som representant för den friherrliga svenska grenen af slägten kommer att vid mötet närvara docenten Hugold von Schwerin från Lund.»

årsdagen af bibliotekarien Berlings inträde vid biblioteket, af frih. Hans Hugold v. Schwerin (d. v. e. o. amanuens vid detsamma) till Lunds bibliotek, att under namnet »Friherre Jules von Schwerins Horatii-samling» förvaras.

Hans Ex-libris (förut användt af fadern): *Hjertvapnet* (rhomb, röd, i silfverfält) med friherrlig krona öfver, inom linieram. (Litografi.)

LARSSON, CARL, född i Stockholm 1853; framstående tecknare och målare. (Europas konstnärer s. 293. Hafström, Bild. konst. utöfvare.)

Hans Ex-libris:

i fototypi efter teckning af egaren. Det finnes återgifvet i Varia Dec. 1899 med följande skämtsamma text af B. Schöldström: Att det skulle bli en familjeinteriör, då Calle skulle tota till ett märke åt sina böcker, kunde man ta för alldeles gifvet. Situationen är ock klar och förtyd-

ligas ytterligare genom upplysningen, att det är hans eget hulda vif, som »läser om Gordon trettondagen 1895».

UGGLAS, SAMUEL GUSTAF LUDVIG AF, grefve, född på Forsmark 1853; kammarherre, bergsingeniör, biträdande ingeniör i Patent- o. Registreringsverket.

Hans boksamling öfver 2,000 band, först förvarad å Wirsbo under den tid grefve af Ugglas var disponent af detta bruk, är af honom sjelf grundad, men erhöll en väsentlig tillökning genom den del af faderns, grefve Ludvig af Ugglas bibliotek å Forsmark, hvilken genom arf föll på hans lott. Hufvudinnehållet utgöres af svensk historia, naturvetenskap, teknologi och juridik. Böckerna äro märkta med en blåstämpel: Tillhör GREFVE AF UGGLAS BIBLIOTHEK.

EHRENSVÄRD, CARL AUGUSTIN, grefve, född 1854; ryttmästare vid Skånska husarreg:tet; eger och bebor Liatorp i Skåne.

Hans boksamling består, enligt hans eget meddelande, »hufvudsakligen af nyare arbeten af svenska, franska, engelska och tyska författare, dock ej att förglömma en del af äldre svenska. Såsom numismatiker har jag en del arbeten i den svenska numismatiken. I branchen reseskildringar har jag äfven en hel del arbeten, äfvensom i militärlitteratur.»

Hans Ex-libris:

Vapnet, derunder (i afrundning): CARL AUGUSTIN EHRENSVÄRD. (Fototypi.).

GLAS, MATHIAS SIGFRID, född i Umeå 1853; med. lic. stadsläkare i Nora.

Hans bokegaremärke:

(Blåstämpel.)

OLSSON, KARL BERNHARD, född i Örebro 1853; postkontrollör i Örebro 1890.

Hans bokegaremärke:

(Blåstämpel.) Bemärkt i Histoire de la Poste aux lettres par A. de Rothschild, Paris 1873.

FÜRST, CARL MAGNUS, född i Carlskrona 1854; stud. i Upsala 1874; med lic. i Lund 1885; med. d:r 1887; e. o. professor i anatomi och histologi i Lund samt prosektor 1888. Utg. skrifter, se Läkare-matrikeln och årskatalogerna.

Hans Ex-libris: CARL · M · FÜRST å en bandeau, som omslingrar ett par växter; nederst en dödskalle å en öppen bok. Tecknadt af artisten Er. Ekblad. Fototypi. (Tontryck.)

THYSELIUS, ERIK JOHAN MAGNUS, född 1854; fil. kand., journalist. Utg. skrifter, se tioårs-kat. och Tullbergs Sv. Porträttgalleri, Författare.

Han sålde största delen af sin boksamling, 1887 d. 5 Nov. o. f. d. å Stockholms bokauktionskammare, efter

tryckt förteckning upptagande 3,567 n:r, hufvudsakligen juridik, filologi och vitterhet. Böckerna voro märkta med oval blåstämpel: ERIK THYSELIUS * UPSALA * .

LÖWENADLER, JOHAN ARVID LAURENTIUS, född 1854; löjtnant vid Svea lifgarde; drunknade i närheten af Furusund sommaren 1885.*

Hans bokegaremärke: JOHN LÖWENADLER inom linieram. (Typtryckslapp.)

VIVIÉ, CARL, född 1854; handelsbokhållare i Stockholm; död 1887;

Han sålde 1882 sin ganska rikhaltiga boksamling till Klemmings antiqvariat. I böckerna var infästad en typtryckslapp: Tillhör C. Viviés Bibliothek. La... N:o... (Inom linieram.)

N:r 274 i Eichhornska katalogen $^{3}/_{6}$ 1891 hade tillhört Vivié.

---

* Slägten von Löwenadler (skrifver sig numera: Löwenadler), romersk riksadlig, är svensk, se Tersmedens Kalender öfver ointr. adel I o. III. I årg. I synes vapnet. I van Oyens Dict. Nobil. finner man väl Löwenhaupt (!) men ej Löwenadler. Grosshandlare Lars Henrik Löwenadler (f. 1860) har gjort genealogiska och personhistoriska samlingar rörande slägten. Se Personhist. Tidskr. IV: 74. Artisten R. Callmander har åt denne utfört ett högst egendomligt Ex-libris. Man finner å detsamma det Löwenadlerska vapnet söndersplittradt och emblemerna återfinnas både i himlen och på jorden, men de båda örnhalfvorna har tecknaren hopfogat till *en* väldig örn, i hvars näbb en bandeau fladdrar, å hvilken läses: EX LIBRIS. Nedanför läses: HENRIK LÖWENDALER 1901 (Sign. R C). Teckningen är utmärkt, men kompositionen betänklig.

MEYER, ERNST LUDVIG FILIP, född i Stockholm 1854; fil. d:r; docent i litteraturhistoria vid Upsala universitet, amanuens vid Universitetsbiblioteket. Utgifna skrifter, se tioårs-kat. och Tullbergs Sv. Porträttgalleri. Författare.

Hans Ex-libris: *E* (i svart tryck) och *M* (i rödt) sammanflätade å en hjertformig sköld omgifven af blad samt 3 bandeauer med devisen: INTER FOLIA FRUCTUS. (Litografi.) — Förebilden till detta Ex-libris har varit egarens faders — bokförläggaren och dramatiske författaren Philip Joel Meyer — bokförläggaremärke. Endast monogrammens olikhet skilja dem från hvarandra.

PEYRON, GUSTAF FREDRIK, född i Stockholm 1854; ryttmästare vid Skånska husar-reg:tet, bosatt i Helsingborg.

Han eger ett rikhaltigt bibliotek, 1898 uppgick det till omkr. 3,000 band. Bland en mängd rariora må nämnas: En korrt. Men Ganska Tydlig Undervisning. At Lära Dansa. Wexiö 1785.* Grubbs Penu proverbiale (med tryckfelet). Slange, Christian IV:s historia, prydligt exemplar och med ett unikt band, danska bokbindareskråets mästerprof. Dessutom en mängd Elzevierer: upplagor af latinske klassiker.

---

* Af krigsrådet frih. G. F. Koskull. Å Manderströmska auktionen, Sept. 1874, inropades 1 ex. af denna bok (försedd med hans egenh. bibliogr. anteckningar), af grefve Nils Gyldenstolpe för kr. 42: 50. Å auktionen efter den sistnämde, Mars 1885, slogs exemplaret bort för 61 kr. Uppl. hade varit mycket liten. »Andra hvarken förbättrade eller förökade upplagan», Sthm 1860. trycktes i 33 ex. Å Manderströmska auktionen slogs ett ex. af denna uppl. bort för 9 kr. 1874 trycktes ännu en raritetsuppl. af denna bok. Den är dessutom aftryckt i Söndags-Nisse 1864 n:ris 48—52 och 1865 1 o. f. n:r.

Hans Ex-libris: Franska ätten Peyrons *hjertvapen* (obetydligt skiljande sig från Sv. adl. ätten — N:r 2,312 — Peijrons vapen), ofvan detsamma: EX LIBRIS och under: G. F. PEYRON. (Litografi.)

FORSSTRAND, CARL WILHELM, född i Stockholm 1854; fil. d:r, skriftställare, medarbetare i Svenska Dagbladet.

Hans särdeles goda och rikhaltiga boksamling såldes för hans konkursmassas räkning, efter tr. förteckning, i Stockholm 1893 d. 17 Maj o. f. d.

LINDSTRÖM, CARL OSCAR, född 1854; med. d:r, distriktsläkare i Stockholm; död 1894. Tryckt skrift, se Bruzelii Läkare-matr. I: 517.

Hans efterlemnade boksamling »i medicin, skönlitteratur m. m.», 1,953 n:r deraf 832 medicin, såldes efter tr. förteckning i Stockholm 1895 d. 26 Jan.

BJÖRKLUND, JOHAN MAURITZ, född 1854; lagermästare hos vinhandelsfirman Cederlunds söner i Stockholm.

Hans bokegaremärke: T. M. BJÖRKLUND * Stockholm *. Rund violett stämpel.

LINDSTEDT, ANDERS, född i Sundborn, Dalarne, 1854; stud. i Lund 1872; fil. lic. 1877 (han var den förste, som i Lund aflade fil. licentiat-examen); fil. doktor primus s. å.; docent i astronomi s. å.; math. professor i Dorpat 1883; professor i matematik och teor. mekanik vid K. tek-

niska högskolan i Stockholm 1886. Se vidare Statskalendern och Sjöström Skånska nationen 1833—83. Utg. skrifter, se tioårskatalogerna 1876—85, 1886—95 och Vetenskaps-akademiens Handlingar.

Professor Lindstedt eger ett rikhaltigt bibliotet, hufvudsakligen omfattande astronomi, matematik och mekanik.

Hans Ex-libris:

Teckn. af Anne-Ch. Sjöberg. Det finnes återgifvet i Varias Decemberhäfte 1899. Clichén har ställts till vårt förfogande af Varias redaktör.

SCHOLANDER, ERIK, född i Stockholm 1854; stud. i Upsala 1874; kemist vid sockerbruk i Skåne.

Hans bokegaremärke: ERIK SCHOLANDER. Typtryckslapp.

EKMAN, JOHAN, född 1854; grosshandlare och konsul i Göteborg, gift med Hedvig Sophia Richert. (Örnberg I: 22.)

Hans bibliotek är modernt och af egaren sjelf bildadt.

Hans Ex-libris: EX LIBRIS · EKMAN-RICHERT · Göteborg; under en ek å hvilken är upphängd en sköld med fransk lilja. (Liljan skall vara den urspungliga franska adliga ätten Richerts vapen, se Örnberg I: 22.) Ritadt af artisten R. Callmander och utfördt i litografi, men ter sig nästan som kopparstick. (»När man, som jag, öfvervakar litograferingen kan det blifva ganska likt koppargravyr», yttrade C.)

BERLIN, CLARA EMILIA SOFIA, dotter till generaldirektören N. J. Berlin, född 1854; gift 1876 med s. m. generaldirektören Erik Storckenfeldt.

Hennes bokegaremärke:

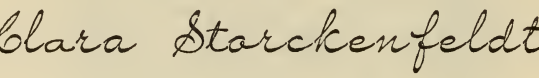

(Typtryck.)

MAURITZBERGS BIBLIOTEK. Mauritzberg, frälsesäteri i Östra Husby s:n, Linköpings län, har tillhört åtskilliga adliga ätter. Enligt Hist.-Geogr. Stat.-Lex. V (Sthm 1864): s. 68 fanns vid den tiden i tvenne rum å Mauritzberg en boksamling å 1,500 voll. Egendomen egdes då af vice häradshöfdingen länsnotarien Otto Johan Frithiof Holm (f. 1828, † 1890). Han egde Mauritzberg till sin död, men flyttade några år förut till Stockholm då han medtog biblioteket, som nu eges af enka och son boende i Stockholm.

EX LIBRIS · EKMAN-RICHERT ·
Göteborg

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

SEDGWICK-BEREND, WILLIAM B., född i New-York 1855; fil. och jur. d:r; gift med en svenska och bosatt i Stockholm; död, efter intaget gift, 1897. I notisen om hans sjelfmord uppgafs han vara fransman, men han var egentligen amerikan och hade sålunda engelska till modersmål. Hans fader var en sedermera i Paris bosatt bankir och hans ungdom tillbragtes derför till stor del i Frankrike. Han idkade studier äfven vid tyska universitet samt blef såväl filosofie som juris d:r. Rik och lärd egnade d:r Berend sig ifrigt åt samlande af böcker * och mynt, men dessa under många år gjorda samlingar, hvilka hvardera lära haft ett värde af ungefär 100,000 francs, blefvo sedermera realiserade eller skingrade. Till Sverige kom han på slutet af 1880-talet. Hans i vårt land ojemförliga kännedom om sällsynta böcker och deras penningvärde beredde honom inkomster såsom förmedlare af bokförsäljningar, hufvudsakligen till utlandet, men för öfrigt hade han understöd från slägtingar i Paris. Han upptog namnet Sedgwick efter sin moder, dotter eller syster till en från amerikanska inbördeskriget bekant nordstatsgeneral och kallade sig här Sedgwick-Berend. Ekonomiska bekymmer och nervös sjuklighet, hvilken blott förvärrades af det i allt för stor dosis använda läkemedlet (morfin), framkallade krisen.

Hans Ex-libris: *WB* i monogram på stjernbaneret med en pil som flaggstång; ofvanför den amerikanska örnen som i näbbet håller en bandeau hvaråläses: **EX-Libris; W · B · Berend.** (Kopparstick sign.: STERN. G:R).

Den 3 April 1889 såldes å Stockholms bokauktionskammare efter skrifven anonym förteckning »en samling af

* Uti den af Bukowski utgifna prislista och förteckning på köpare vid hans stora bokauktion 1887 (efter tryckt katalog N:o 35) upptages bland de mera framstående köparne: »Sedgwick-Berend, W. B. Nord-Amerika». — Bukowskis »Americanus» var ej Berend utan en nu i Djursholm boende ingeniör Anderson.

95 äldre sällsynta skrifter mest från 14—1600-talen» (se annons i N. Dagl. Alleh. 1/4 1889 om »sällsynt bokauktion»). Denna samling hade d:r Sedgwick-Berend pantsatts hos firman Josef Leja, hvilken nu lät försälja den. — Eichhorn lemnade följande berättelse om denna auktion i Nya Dagligt Allehanda den 5 April 1889:

En bibliofilauktion. Klockan slår just fem med Riddarholmstornets eftertänksamma slag. En efter en, stundom parvis, nalkas gestalter det öfversta hörnet af den bekanta holmen, stadsauktionsverket, i hvars hus äfven bokauktionskammaren fått sig en väl blygsam lokal inrymd. Publiken är der i hög grad ovanlig, den är fåtalig, men tydligen efter våra förhållanden en elitpublik — och »gossarne» saknas nästan alldeles. Påtagligen är något ovanligt i görningen. En mystisk annons hade några dagar varit synlig om en samling af 95 sällsynta skrifter, som skulle säljas på onsdagseftermiddagen, och tisdagens visning hade öfvertygat alla besökande, att man här hade för sig något, som hyste en fläkt af storeuropeisk bibliofili, böcker och skrifter, som figurerat eller kunde figurera i Hôtel Drouot's salar eller hos Londons auktionsfirmor, med ett ord saker som ytterst sällan söka sig väg till Stockholm i sådant urval och sådan kostym.

Auktionen begynner. N:o 1, »Cosmographia Pii papæ» (påfven Æneas Sylvius' berömda arbete) i en upplaga af Paris 1509 uppropas. Men hvilket exemplar! Ifördt ett utmärkt band i mörk marocko, rikt orneradt i fransk renässansstil och signeradt af Parismästaren Lortic. Det hinner ej upp till mer än 30 kr., då klubban faller. Publiken är ännu ej rätt uppvärmd. Kommer så n:r 2, Campanius Holmiensis * välkända »Beskrifning

---

* Holmiensis [= Stockholmare] är oriktigt. Hans namn var *Thomas Campanius Holm.* Hans farfader Johannes Campanius Holmiensis var prest i kolonien Nya Sverige vid Delawares stränder i Norra Amerika, men hans son Johan fader till Thomas C. Holm, som äfven vistades der någon tid, antog namnet *Holm* likasom två hans bröder, den ene skräddare, död 1686, och den andre gulddragare, fader till hofrättsrådet Johan Stenholm, adlad med detta namn. Thomas Campanius Holms vitæ genus har ej kunnat utrönas. Att han var gravör det vet man, emedan han signerat 2 planscher och en karta, graverade i koppar till hans Beskrifning om Nya Sverige, Sthm 1702, hvilken han författat efter farfaderns och faderns anteckningar. (Se Klerckers Genealog. saml. i K. Bibl., Holms företal till »Nya Sverige», och Biogr. Lex. n. f. III: 6.) — Joh. Campanius Holmiensis, Thomas C. Holms farfader, är öfversättaren

om Nya Sverige», vackert exemplar i röd marocko, orneradt i renässansstil af de engelska bibliofilernas afgud, Londonbokbindaren Bedford. »Nästan ny!» upplyses (d. v. s. den äkta är ersatt af ett fotolitografiskt facsimile). Boken hinner dock ej upp till 51 kr. Och nu börjar det blifva lif i spelet. Stämningen blir allt gynsammare, och de fagra »jansenistbanden» af Lortic och Gruvel allt mer förledande.

Här hafva vi t. ex. Andreas Hesselius' tal öfver Gustaf II Adolf, en sällsynt svensk broschyr, klädd i stor toalett af Lortic — 17 kr. 20 öre; dito ett litet band med Magnus Gabriel de la Gardies berömda vapen — några kr. Här råder en blandning af gammalt och nytt, dyrbara verk och dyra band, ej alltid rätt passande ihop, men alltid erbjudande något pikant och underhållande. De bästa böckerna till innehållet äro äldre geografiska verk, hvilka till stor del köptes af frih. Nordenskiöld. Der funnos t. ex. Bordones Isolario (1534), såld för 21 kr., Porcacchis Isole più famose del mondo (1576), såld för 24 kr., Herreras Indes occidentales (1622), såld för 22 kr., samt åtskilliga andra mycket sällsynta böcker af samma slag. Men der beundrades också arbeten af hufvudsakligen bibliofilvärde: böcker i gamla eller vapenprydda band, böcker med en genealogi, som man kan kalla dem. Der bortslogs exempelvis en foliant af religionshistoriskt innehåll (1596), klädd i gammal röd marocko, med kardinalen Charles de Bourbons vapen och symbol, han, som ett parti under ligans tid ville upphöja på franska tronen. Hr Hammer blef den lycklige egaren för den måttliga summan af 35 kr. och några öre. Der såldes en liten bönbok, som skrifvits för och begagnats af Ludvig XIV som dauphin af Frankrike; franska liljorna och den krönta delfinen öfversållade det ljusbruna kalfskinnet. Den tillföll amanuensen Eichhorn för några kr. Å ett annat band lysa Colberts, den »store» Ludvigs berömde ministers, vapen och namnchiffer. Här ser man ett prydligt modernt bokband af Thibaron, der ett annat från Ludvig XVI:s dagar af den celebre Bradel-Derome. Inom en perm hittas den värderade Londonbokbindaren Herings etikett, i en annan Jules Janins koketta ex-libris. Ibland frambäres en Plautus (1495, 20 kr.) eller en isländsk bibel (1644, 19 kr.), en annan gång »Natürlichkeiten der sinnlichen und empfindsamen Liebe». Med ett ord — i det hela råder en pêle-mêle af lustigaste slag, som förmådde hålla intresset vid makt från början till slut, helst ingen tryckt katalog finnes och den enda skrifna förklaras oläslig.

---

af Luthers lilla Cateches till »American-Virginiska språket» (1695). Denna vackert tryckta, sällsynta bok såldes bland Linköpings bibl:s dupletter i Stockholm 1886 i Oktober och slogs bort för 95 kronor. Holms Beskrifning om Nya Sverige slogs samtidigt bort för 81 kronor.

Kl. half 8 var försäljningen slut, och köparne, bland hvilka ytterligare kunna nämnas hrr Bukowski, Eskilson, Martin, Henlé m. fl. samt K. bibliotekets ombud, aftroppade glada och nöjda, hvar med sina förvärf under armen eller i fickorna. Segare att sälja hafva väl sällan 95 nummer böcker varit i Stockholms bokauktionskammare; men så inbragte de också inemot 750 kr. eller i det närmaste 8 kr. numret.

ABRAMSON, AXEL, född 1855; grosshandlare i Stockholm.

Theodor Ekelund, hvilken under sommaren 1888 upprättade katalog öfver hr Abramsons bibliotek, lemnade (Dec. s. å.) följande uppgifter om detsamma: »Utom skönlitteratur i original och öfversättning, svensk vitterhet, litteratur och konsthistoria, biografi och memoirer, bibliografi, historia, tidskrifter och tidningar (Boyes Magazin, Söndags-Nisse och Kasper komplett alla årgångarne), hvilka afdelningar äro rätt ansenliga, utgöres det intressantaste i biblioteket af den dramatiska samlingen, som förvaras i öfver 100 kartonger (uppgingo 1897 till 150 in 4:o med vackra skinnryggar och ryggtitel: »Svensk dramatisk litteratur») och uppgår till närmare 2,000 n:r. Bland vittra samfunds handlingar må nämnas det ex. af Svenska Akademiens Handlingar som tillhört Anna Maria Lenngren och som å permens insida bär inskriften: Till Fru Lenngren af Svenska Akademien. Enligt en redogörelse i Ny Ill. Tidning skänkte Akademien blott ex. af sina handlingar till kongl. familjens medlemmar och — fru Lenngren. Bland dramatiska samlingen må i synnerhet nämnas ett märkligt manuskript in folio i röd maroquin med titel: »Löfholms Theatersällskap 1828, 1829, 1830.» * I den dramatiska samlingen finnes ett ex. af »Sulioterna eller Sulis öfvergång. En händelse ur början af grekernas be-

* Öfver detta intressanta manuskript läses en redogörelse af Th. Ekelund i Nisse-Kalender för 1889.

frielsekrig. Historiskt skådespel i tre akter», en diger volym om 344 sidor. Författaren, som enligt Klemmings *Dramatiska Litteratur* * är P. A. Wallmark, har på permens insida skrifvit följande tillegnan:

»Till Tegnér.

Ditt snilles hem är Grekeland.
Den sköna pilgrimen i Norden
Tog vilse om sitt fosterland
Och är så Sveas ära vorden.
Visst ringa är den skänk jag ger;
Men hemtad ifrån *Hellas'* stränder
Den tillhör *Pindarus-Tegnér*
Och trotsigt mig om äran ber
Att blygsamt lemnas i hans händer.

Författaren.»

I den dramatiska samlingen finnes äfven ett särdeles intressant manuskript af Fredrik Boye, Målare-lexikonets författare och utgifvaren af Magazin för Konst, Nyheter och Moder. Manuskriptet är en teaterpjes, »Numa Pompilius», original af Boye, med synnerligt fina teckningar. Kanhända kommer detta intressanta manuskript att i en framtid af egaren utgifvas i ett fåtal exemplar.» **

Samtlige banden i hr Abramsons rikhaltiga bibliotek äro solida och till stor del praktfulla. En mängd af banden äro utförda af vår n. v. främste bokbindare Gustaf Hedberg.

Den af Th. Ekelund omnämda samlingen af Dramatik, betydligt tillökad, försålde hr Abramson å Stockholms Bokauktionskammare 1897 d. 16 Oktober o. f. d. Den tryckta förteckningen öfver »en större och sällsynt samling af Svensk Dramatik, Balletter, Oratorier m. m.» (Sthm, Beckman 1897, 247 sid.) är uppgjord af Carl Broberg och

* Se sid. 240, 241, 585.

** Så har ock skett, se Sv. Bok-Katalog 1886—1895, sid. 60.

är försedd med bibliografiska noter.* Den omfattar 3,841 n:r, men katalogisören anmärker att »åtskilliga mindre vanliga dramatiska tryckalster, som finnas i Kongl. Bibliotekets och enskilda samlingar blifvit tillagda» för att komplettera förteckningen öfver dramatik.

Såsom bokegaremärke använde hr Abramson först en större blåstämpel: *AA*, sammanflätade skrifbokstäfver. Sedermera lät han å Generalstabens litografiska anstalt utföra ett Ex-libris i fototypi: *Axel Abramson* i facsimile inom en cartouche i rococo-stil, vid sidan en genius med bok och bredvid i ornamentets kant: **EX · LIBRIS.** (Rödbrunt tryck. 2 storlekar.)

CLAUDIUS, CARL, född i Danmark 1855; blef vid 22 års ålder lärare vid Mariboes latinskola i Köpenhamn och var samtidigt inspektör för en mindre skola derstädes i fem år. I midten af 1880-talet slog han sig på affärsverksamhet, hvilken han 1886 öfverflyttade till Malmö, der han f. n. är bosatt. Ifrig samlare, är hr Claudius derjemte en varm konstnär och en konstkännare med fint utbildad smak. Hans hus är ett hemvist för olika arter af skön konst och företer ett verkligt museum, framförallt på det område som blifvit hans specialitet: äldre musikinstrument. Hr Claudius är, jemte hr Johannes Svanberg, grundläggare af Stockholms musikhistoriska museum. (Jfr Svensk Musiktidning 1900 $^{8}/_{6}$.) I sitt intresse för konst understödes hr Claudius af sin intelligenta maka, fru Sofie Claudius, född Lynge, dotter till den för ett par år sedan aflidne store konstsamlaren, kanslirådet Lynge i Köpenhamn.

* En längre intressant recension öfver förteckningen (»A propos en bokauktions-katalog») af B. Schöldström läses i Dag. Nyh. 1897 $^{15}/_{10}$. Relationer öfver auktionen läsas i Sthms Dagbl. 1897 $^{18}/_{10}$ och $^{20}/_{10}$ samt i Vårt Land $^{21}/_{10}$.

MDCCCC
CARL CLAUDIUS
EX LIBRIS.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

Fru C. utöfvar för öfrigt med framgång bildhuggarekonsten.

Hr Claudius' bibliotek omfattar: 1. Teoretiska verk om musikinstrumenter och musikhistoria (c:a 500 band); 2. Sällsynt gammal musik, operor o. s. v. (c:a 2,000 b.); 3. Handböcker (c:a 200 b.); 4. Skönlitteratur (c:a 4,000 b.).

Hans Ex-libris: En trubadur hållande i ena handen en foliant och i den andra en archiliuto (baslutha), ofvanför å en bandeau: MDCCCC CARL CLAUDIUS EX LIBRIS. — Det är tecknadt af R. Callmander och sedan utfördt i fotolitografi (i två storlekar). Originalet till den afbildade baslutan befinnes i hr Claudius' samling och är 2,25 met. hög.

FRIES, ELLEN, född på Rödsle i Kalmar län 1855; stud. i Upsala 1877 af Stockholms nat.; Sveriges första qvinnliga fil. d:r 1883; lärarinna i Åhlinska skolan; död 1900. Denna ädla och rikt begåfvade qvinna är värdigt tecknad af Mathilda Roos: Ellen Fries, en minnesteckning, Sthm 1900.* Utg. skrifter, se tioårskatalogerna och efterföljande årskataloger.

Öfver hennes efterlemnade boksamling utkom tr. förteckning (Sthm 1900) utan angifvande af försäljning, den omfattade 2,253 n:r utvalda böcker inom snart sagdt alla

* En anekdot i densamma må citeras: »Det var i ett litet slutet sällskap, der man med skilda känslor lyssnade på, hur d:r N—n, känd som en fullblodshistoriker, för hvilken äfven det obetydligaste historiska dokument ej kunde uppvägas med guld, höll små föredrag mot qvinnoemancipationen, talade om det olämpliga i att qvinnan ägnade sig åt annat än det husliga, att hon var mest i sino prydno, då hon sydde, bakade o. s. v. »Ja», svarade slutligen Ellen Fries, och ett skälmskt löje glänste i hennes ögonvrå, »det kan doktorn nog ha rätt i. Som t. ex. när grefvinnan Dohna på Tidö gräddade småbröd på Axel Oxenstiernas bref». »Ja, på *det* är icke godt att svara något», — sade leende d:r N—n, helt och hållet afväpnad af den uddhvassa repliken».

områden. I Stockholms Tidning 1901 $^{5}/_{2}$ och Vårt Land $^{9}/_{2}$ lästes en uppmaning till allmänheten att teckna bidrag för inköp af biblioteket och detsammas öfverlemnande till Fredrika Bremer-förbundet. Denna uppmaning hade till en början ej åsyftad verkan, ty i början af Mars s. å. blef den tryckta förteckningen försedd med ett påklistradt tillkännagifvande att »böckerna försäljas i Stockholms bokauktionskammare d. 6 och 9 Mars». Den beräknade inköpssumman 2,000 kr. blef emellertid s. m. tecknad å den på Fredrika Bremer-förbundets byrå framlagda listan, hvadan auktionen i sista stund inhiberades och den värdefulla boksamlingen hamnade i förbundets ego.*

SCHÖLDSTRÖM, OTTO LEOPOLD, född i Kongsbacka 1855; handelsbokhållare i Göteborg.

Boksamlingen, uteslutande bildad af egaren sjelf, omfattar arbeten i *historia, naturvetenskap, vitterhet, kulturhistoria, biografi, ortbeskrifning* och *bildande konst* samt *tidningar* och *tidningsklipp*.

Tidningssamlingen utgöres af 122 st. illustrerade fest- och tillfällighetstidningar samt flygblad och 113 årgångsband, hufvudsakligen illustrerade och skämttidningar, hvarav må nämnas: fullständig, kommenterad samling af *Söndags-Nisse*, åtföljd sedan 1884 af c:a 4,500 bilagor, deribland

* I Vårt Land 1901 $^{26}/_{11}$ läses: *Ellen Fries' bibliotek.* Fredrika Bremer-förbundet fick förliden vår af vänner till förbundet och till aflidna fil. d:r Ellen Fries såsom gåfva mottaga dennas efterlemnade bibliotek. Detta har nu blifvit uppsatt och ordnadt i förbundets lokal, 54 Drottninggatan, 1 tr., och är afsedt hufvudsakligen till hemlån åt qvinnor, som egna sig åt studier företrädesvis i historia och i närliggande ämnen. Biblioteket är tillgängligt för hvarje medlem af Fredrika-Bremer-förbundet. De låntagare, som icke tillhöra förbundet, böra lemna skriftlig borgensförbindelse af känd förbundsmedlem. Biblioteket är öppet måndagar 11,30—12,30 samt onsdagar och fredagar 3—4.

flere medarbetares manuskript och omkring 1,500 porträtt och illustrationer;

och *samlingar af tidningsklipp* i ett 30-tal band, innehållande flere tusen uppklistrade och paginerade, litteratur-, konst-, musik- och teater recensioner och notiser, poem samt notiser och uppsatser i litteratur, kulturhistoria, biografi, pekoral och »diverse»; samt dessutom:

en *kollektion* af 58 st. poem af polemisk och politisk art och 3 *kollektioner*, rörande åtalen mot: *Jægers Fraa Kristiania-Bohêmen* — 40 uppsatser och notiser —; *Kroghs Albertine* — 147 dito — samt i Sverige, för den tillämnade svenska upplagan, tryckta illustrationer, deribland en i den norska upplagan ej förekommande (tydligen ett utkast till författarens stora, bekanta tafla);

och *Strindbergs Giftas*, jemte dermed sammanhörande ämnen — såsom »sedlighetspetitionerna», Hillbergs upprop, »qvinno-» och »sedlighets»-frågorna, nya tryckfrihetslagen och »den osedliga litteraturen», föreläsningar och diskussioner, innehållande omkring 2,600 från in- och utländska tidningar hemtade uppsatser och notiser, i original och citat, 95 poem och 70 porträtt, illustrationer och karrikatyrer från 192 tidningar, 100 uppsatser ur 52 tidskrifter, böcker och broschyrer; originaldel af manuskript samt medalj och qvarstadssigill.

Hans bokegaremärke:

Tillhör

Otto Schöldströms

Boksamling

(Inom rössjor, tre rader, typtryck).

PAULSON, JOHANNES, född 1855 i Wälluf; stud. i Lund 1877; e. o. amanuens vid Lunds universitets bibliotek 1884; fil. d:r 1888; docent i klassisk filologi s. å.; professor i klassiska språk vid Göteborgs högskola 1891. Utg. skrifter, se två sista tioårs-katalogerna och följande års kataloger.*

Hans bibliotek omfattar företrädesvis grekisk och romersk filologi (specialsamling: Hesiodus och Lucretius) samt grekisk och romersk historia. Samlingens äldsta böcker äro: Hegesippi... Historia. Parisiis, 1511, 4:o (Ed. II:a. Ed. princeps är af år 1510). Lucretii Cari de rerum natura, libri VI. Florentiæ, 1512, 8:o.

Hans bokegaremärke: JOH:S PAULSONS BIBLIOTEK (2 rader inom ram, typtryck).

IVERUS, JAKOB DANIEL, son till prosten G. F. Iverus, född 1855;* anställd hos grosshandelsfirman Joh. Lundström & C:o; död 1893. Han var skicklig gymnast. (V. L. $^{12}/_{12}$ 93.) I Minnen från Stockholms gymnastikförenings resa 4—25 Aug. 1880, af Elis Erik [Påhlman] nämnes särskildt Jakob Iverus bland dem, som i England, Belgien och Danmark på ett lysande sätt förde det svenska gymnastiksystemets runor.

Hans bokegaremärke: J. D. Iwerus. (Typtryckslapp.)

---

* Hans uppsats i Nord. Univ. Tidskr., 2:a årg. (1902), 1:a h., *Några ord om den teologisk-filosofiska examen i Sverige,* föranledde kyrkoherden E. D. Heuman till »Meningsbyte» i häftet 2 samma årgång, besvaradt i samma häfte af Paulson: »Ytterligare några ord om den teologisk-filosofiska examen».

* Det har äfven funnits en annan Iverus på hvilken initialerna J. D. träffa in: Johan Daniel Iverus, född 1804; kronofogde i Strömsholms fögderi; död 1880. Denne var måhända broder till prosten G. F. Iverus, hvars son blef uppkallad med den förstnämdes namn. (Om Fehrs förhållande till G. F. Iverus, se Fries, Fredrik Fehr, sid. 18.)

MÖLLER, ADOLF PETER, son af ryttmästare *Peter von Möller* (men ej adelsman), född 1855; ledamot af Första kammaren, eger Skottorp och Dörnestorp i Halland.

Han eger ett rikhaltigt bibliotek.

Hans Ex-libris: SKOTTORPS · BOKSAMLING omkring en vy af Skottorp, etsning af Rob. Haglund, finnes reproduceradt i detta arbetes 3:e del, sid. 517.

LAMM, GUSTAF MAURITZ, född 1855; ingeniör, konstvän, diktare, mæcenat; död 1892. I förordet till hans Efterlemnade dikter har d:r G. Göthe lemnat en tilldragande bild af den begåfvade och älskvärde författaren. I Meddelanden III från Föreningen för grafisk konst läses en sympatisk minnesteckning af prof. Mårten Sondén, åtföljd af porträtt. »Lamm var samlare, dock icke en sådan, som girigt plockar samman likt och olikt, ej heller en sådan, som har sin största förnöjelse i raritetsvärdet. Han var en lugn samlare, som med fin urskilning sökte förvärfva det, som var karakteristiskt och upplysande, det som hade verkligt kulturvärde».

Lamm donerade till Nationalmusei konstafdelning: En samling konstsaker och gravyrer jemte sitt konstbibliotek och konstanteckningar, dertill 20,000 kr. hvaraf räntan å 10,000 kr. skall utgå hvart tredje år som pris för konstvetenskapligt arbete och räntan å öfriga 10,000 kr. utgå hvartannat år såsom resestipendium åt någon af museets tjenstemän. — Dessutom donerade han: till Nordiska museet 10,000 kr., till Gripsholmsföreningen 5,000 kr. och till Svenska slöjdföreningen 5,000 kr.

WACHTMEISTER, AXEL FREDRIK CLAESSON, grefve Wachtmeister af Johannishus, född 1855; kammar-

herre, generaldirektör för Domänstyrelsen, led. af Första kammaren. Eger Tistad i Södermanland * der han har ett större valdt bibliotek och dyrbara konstsamlingar.

Hans Ex-libris:

Graveradt i stål af medaljgravören prof. Ad. Lindberg efter ritning af arkitekten Agi Lindegren. (Lindegren utförde först i kopparetsning ett alldeles liknande Ex-libris men felaktigt så till vida att han tecknade en örnfot i

---

* Tistads slott, förnämsta uttrycket af 1700-talets kultur inom provinsen, är bygdt enligt ritning af öfverstelöjtnanten Hoppe 1766—1771. Tistad egdes då af slägten Rosenhane. I förra byggnaden förvarades ett 300 år gammalt rikt bibliotek, som vid ombyggnaden flyttades till Torp och s. m. donerades till Upsala akademi. Under det gården egdes af Rosenhanarne, vistades grefve Creutz ofta på Tistad, der en stor lind stod på gården, hvars starka grenar bildade i kronan ett löfrikt hvalf, så rymligt att grefve Creutz och Schering Rosenhanes informator mag:r Joh. Biörnstierna kunde med plankor mellan grenarne lägga ett golf och derpå uppställa ett bord samt ett par stolar. Här i denna naturliga löfsal tillbragte sedan vännerna den lediga tiden och Creutz författade der två sånger af *Atis och Camilla*. (Jfr Hist. Geogr. Lex. VII: 45.)

i skölden i stället för foten af en trana. Omkriften å detta var: Ex libris Frederici Claudii De Wachtmeister.)

KRAPPERUPS BIBLIOTEK. Krapperups fideikommiss i Malmöhus län innehafves af hofjägmästaren friherre Nils Gyllenstierna af Lundholm. Kaptenen Peter Gotthard v. Kochen (adl. ätten n:r 1,286), född 1685, död 1764, gjorde Krapperup till fideikommiss för sin brorson, kanslirådet friherre Christoffer v. Kochen (frih. ätten n:r 206), född 1627, död 1809, och hans efterkommande. Efter honom kom fideikommisset i hans mågs, öfversten frih. Carl Christoffer Gyllenstierna af Lundholm, ego. På Krapperup finnes ett ganska stort bibliotek, antagligen grundadt af den förstnämde P. G. v. Kochen och sedan väsentligen tillökadt af brorsonen, hvilken, f. d. diplomat, antagligen var en bildad och boksynt man. Enligt uppgift i Hist. Geogr. Stat. Lex. IV: 247, gjorde han 1807 biblioteket till fideikommiss. Redan de gamla böckerna på Krapperup skola uppgå till några tusen volymer. Sedermera ökades detsamma af ofvannämde öfverste frih. Carl Chr. Gyllenstiernas son, kammarherre Nils Christoffer G. (f. 1789, † 1865), med naturvetenskapliga och historiska arbeten och af den sistnämdes äldste son, underlöjtnanten Carl Gyllenstierna (fader till n. v. innehafvaren af fideikommisset, f. 1819, † 1866), med arbeten i arkeologi. Denne bildade äfven en större »samling i brons och sten». — I öfrigt finnes å Krapperup många permbref och andra gamla handlingar, hvaraf en del varit upplånade till Stockholm, antagligen för Svenskt Diplomatarium. I Handl. rör. Skand. Hist. XVII läses: *Chronologiskt Register på Gyllenstiernska Archivet för Medeltiden för-*

varadt på Krapperup i Skåne hos friherre N. Gyllenstierna [77 n:r] *af P. Wieselgren.*

LANDGREN, GUSTAF WERNER, född i Sköfde 1855, föreståndare för Iduns boktryckerikontor, tit. kamrer.

Hans boksamling, öfver 2,000 voll., omfattar hufvudsakligen historia och skönlitteratur samt en samling separattryck och sällsynta småskrifter. 1890 sålde L. till ett svenskt bibliotek i S:t Fransisco (Californien) omkring 300 band skönlitteratur af nutida svenska författare af den »realistiska skolan».

Hans Ex-libris:

Fototypi af Just. Cederquist.

SCHÉELE, FERGUS, son af konditorn och författaren August Schéele, född 1855, bokhållare i Stockholms Enskilda Bank.

Hans boksamling består hufvudsakligen af svensk skönlitteratur och en stor samling tidningsurklipp började från 1850-talet, innehållande uppsatser och recensioner öfver litterära och konstnärliga ämnen. Dessutom musiklitteratur samt i datoföljd uppklistrade konsert- och matinéprogram samt teateraffischer börjande från 1870-talet.

Hans bokegaremärke: Tillhör SCHÉELESKA Biblioteket. (Typtryckslapp.)

LIDELL, PER ADOLF, född i Stockholm 1855; genomgått Nya Elementarskolan i Stockholm; bokhållare vid Mälareprovinsernas enskilda banks kontor i Stockholm; kassör derstädes; tjensteman i Riksbanken (1881—1889); genomgått Carl Porges' Comerzielle Fachschule i Wien; jourhafvande direktör i afvecklingen af Stockholms folkbanks affärer; kassör och bokhållare i Folkskolelärarnes pensionsinrättning; verkställande direktör vid Nya tjenstemannabanken 1896, vid Föreningsbanken 1897—1900. L. har varit en bland stiftarne af båda nämda banker. Har från trycket utgifvit: Sveriges bankmatrikel, Sthm 1886 (hvaraf 80 ex. inköpts för statsverkets räkning) 1891, 1896; Alfabetisk sammanfattning af Sveriges bank-orter, Sthm 1886; tidningsuppsatser i ekonomi och bankväsen; verkstält redigeringen af »Svenska bankmannaföreningens komiterades förslag till skärpta bestämmelser för vinnande af ökad kontroll öfver arbetet i de enskilda sedelutgifvande bankerna och aktiebankerna», Sthm 1891; Sveriges Folkskolelärarematrikel 1895. I och för Sveriges bankmatrikel har hr Lidell sammanbragt ett storartadt materiel, en collection som är alldeles enastående: 1) *Manuskript* till »Sveriges bankmatrikel 1886» med hänvisning till motsvarande sida i den tryckta matrikeln. Fol. band. 2) *Uppgifter* till »Sveriges bankmatrikel 1886». 4 Fol. b.

3) *Revisionsberättelser* angående *1884 års förvaltning* för samtliga i »Sveriges bankmatrikel 1886» upptagna bank- och penningeinrättningar. 4) *Manuskript* till «Sveriges bankmatrikel 1891», med hänvisning till motsvarande sida i den tryckta matrikeln. Fol. b. 5) *Uppgifter* till »Sveriges bankmatrikel 1891». 4 Fol. b. 6) *Revisionsberättelser* angående *1889 års förvaltning* för samtliga i »Sveriges bankmatrikel 1891» upptagna bank- och penningeinrättningar. Fol. b. 7) *Reglementen* för samtliga i »Sveriges bankmatrikel 1886» och »Sveriges bankmatrikel 1891» upptagna bank- och penningeinrättningar. 8 kartonger. 8) *Författningar* angående Banco-Werket ifrån år 1668 till år 1800 jämte Register, författadt af Gudmund Silverstolpe — Stockholm 1800 — 1812. 4:o b. 9) *Författningar* rörande bankväsende m. m. åren 1800—1826. 4:o b. 10) *Lagar, instruktioner och reglemente* för förvaltningen af Sveriges riksbank. Stockholm. 8:o b. 11) *Ordningsstadga* för Rikets ständers banks understyrelse samt redovisnings- och tjenstgöringsordningar för de särskilda afdelningarne inom bankoverket, fastställde vid riksdagen 1840—41. Sthm 1842. 8:o b. *Stadgar för tjenstgöring* vid Sveriges riksbanks hufvudkontor samt afdelningskontor. Årg. 1867 (med titel: Instruktioner för Riksbankens kontor och expeditioner, fastställde af Bankoutskottet den 1 Mars 1867) 1875—78, 1881, 1882, 1884. Sthm 1867—84. 8:o b. 12) *Banco-Fullmäktiges berättelser* till Rikets Ständers Banco-utskott 1834—1893. 13) *Berättelser — ang. Riksbanken af Riksdagens revisorer* — åren 1820—1892. 14) *Sifferuppgifter* angående *Riksbanken.* Sthm, fol. och 4:o. B. o. h. *Komplett samling.* 15) *Sifferuppgifter* angående de *Enskilda bankerna* fr. o. m. 1872. Fol. och 4:o b.

HALLGREN, ADOLF, född 1855; stud. i Upsala 1874; tidningsman, se vidare Publicistklubbens matrikel 1901.

Hans Ex-libris: A. H. sammanbundna inom ornament af en hopslingrad bandeau, å hvilken läses *Ex Libris.* Ofvanför *Adolf Hallgren.* Etsning från Tallbergs atelier.

SJÖGREN, STEN ANDERS HJALMAR, född 1856; professor i geologi och mineralogi vid Upsala universitet 1889—1894. Till följe af rikt gifte återgick han till privatlifvet för att bruka en inköpt större landtegendom: Nynäs i Södermanland. Blef 1901 af K. Vetenskapsakademien utsedd till intendent vid dess mineralogiska afdelning.* Utg. skrifter, se tioårskatalogerna.

Hans Ex-libris:

Ritadt af Agi Lindegren och graveradt i stål af Ad. Lindberg.

---

* I Aft. Bl. 1902 9/1 läses: *Professor Sjögrens gåfva till Riksmuseet.* Professor Hjalmar Sjögren, som nyligen af Vetenskapsakademien utsetts till intendent vid Riksmuseets mineralogiska afdelning, har, som bekant, till

HASSELQUIST, ALEXIS, SVEN THEODOR, född 1856; kapten vid Jönköpings reg:te 1898.

Hans bibliotek omfattar, enligt egarens uppgift, »konst- och militärgeografisk litteratur, skönlitteratur samt planschverk öfver konst från äldre och nyare tider». Hans vidstående Ex-libris är af honom sjelf komponeradt och tecknadt.

RESLOW, WILHELM, född i Skåne 1856; bokbindare i Stockholm. »Slägten härstammar sedan 200 år från Polen» meddelar R. Han var ordförande i Bokbindareförbundet till 1894, då han erhöll ett guldur såsom bevis på medlemmarnes erkänsla. Han har utgifvit Bokbindarnes Facktidning i fem år och är känd som festpoet. Ett och annat af hans festpoem har varit synligt i tryck.

Han sålde, efter tr. anonym förteckning jemte åtföljande skrifven, 1900 d. 31 Mars en »rikhaltig och unik boksamling» omfattande bl. a. »raritetstryck, särtryck och som korrektur befintliga tryck». Den tryckta förteckningen slutar med n:r 303. Denna samling innehåller många rariora, men i den samling som såldes s. å. den 27 Okt. efter tr. förteckning (885 n:r) med alldeles samma titelblad kan man svårligen upptäcka andra sällsyntheter än: n:r 831 Gamla tidningar. N:r 850 Wadman, Känslosamma utflykter i träskor (tr. i 33 ex.). N:r 854 20 n:r småtryck af unikt värde. N:r 877 Ernst Ljungh, trenne silhouetter klippta på Lunds hospital. — Äfven denna gång åtföljdes den tryckta förteckningen af en skrifven, öfver sådant som »till en del var af samlarevärde». — (En

Riksmuseet som gåfva öfverlemnat sin rikhaltiga och värdefulla samling af mineralier, hvarom meddelande lemnades akademien vid dess sammanträde i onsdags. Samlingen utgöres af 6,500 stuffer och har, oberäknadt för deras förvarande erforderliga skåp, kostat omkring 121,000 kr.

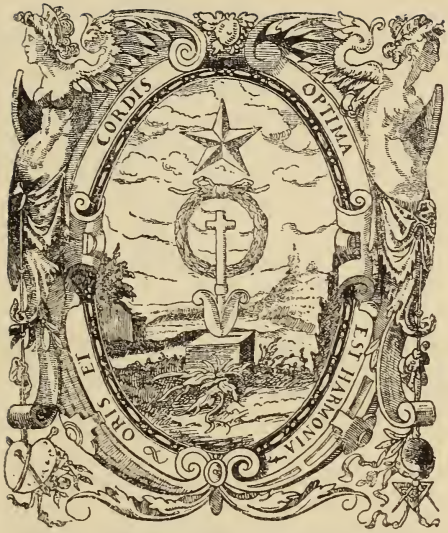

Alexis Hasselquist Stockholm A.D. 1893.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

större del af sin boksamling lemnade R. till f. d. antiqvariske bokhandlaren Rutberg för försäljning, men denne, som sålde böckerna efter anonyma förteckningar, förskingrade medlen och hängde sig.)

Hans Ex-libris:

»Sammansatt utaf småtyper af typografen Lönnberg» meddelar egaren. Här, så vidt möjligt, i det allra närmaste troget återgifvet.

RÖNQUIST, CARL FREDRIK, son af brukspatronen P. F. J. Rönqvist; skådespelare; emigrerade 1887 till Norra Amerika.* Har författat och utgifvit På hafvets botten. Nyårsskämt i två akter af ? Örebro 1879.

---

* En f. d. skådespelare meddelar om Rönquist: »Jag gjorde hans bekantskap omkring 1878, han torde då ha varit några och 20 år. Han var »teatergalen», men hade äfven intresse för litteratur, och han visade mig åtskilliga gamla teaterstycken från 1700-talet, som han hade i sin samling. Spelåret 1878—79 antar jag att han var aktör vid August Sandbergs ambulatoriska sällskap. Han var aktör helt kort tid.»

Hans dramatiska boksamling såldes, efter tryckt förteckning, å Stockholms stads bokauktionskammare den 30 April 1887. Katalogen upptog 334 n:r svenska och 92 n:r utländska teaterpjeser.

Hans bokegaremärken: C. F. Rönquist (i facsimile) och K. Fr. Rönquist. (Blåstämplar.)

MÖLLER, PER.* »Jag är född $^{17}/_{3}$ 1856 i Östaröd, Glimåkra församling af Kristianstads län. Från mitt 8:de år fick jag arbeta så mycket krafterna tillåto, ty min far var fattig, och jag äldst bland 7 syskon (»7 syskon och 7 böner i Fader vår»), på ett litet magert jordbruk. Vid 10 års ålder började jag, genom att flitigt läsa i bibeln, få bekymmer om min odödliga själ, och så läste jag alla möjliga religiösa böcker; någon annan litteratur fanns knapt i hemmet. Mina föräldrar voro gudfruktiga och min far, som varit skollärare, hade ett vackert bibliotek af gedigen evangelisk luthersk litteratur. På så sätt fick jag en brinnande läslust hvilken småningom omfattade allt slags vetande och mitt värsta lidande (trots det tunga arbetet) under uppväxttiden var, att jag ej fick läsa så mycket jag

---

* I Kristianstadsbladet läses juli 1894: Ett dyrbart bibliotek eges af träarbetaren P. Möller i Östaröd, Glimåkra församling. Det innehåller bland annat, utom ett väl sorteradt handbibliotek, hvari teologi och lagfarenhet äro bäst representerade, en rikhaltig samling af literatur rörande Skåne. Denna samling innehåller det väsentligaste, som under 200 år blifvit i tryck utgifvit rörande Skåne, eller omkring 2,000 större och mindre sjelfständiga arbeten. Den äldsta boken är Skånes gambla lagh, utgifven af Hadorph och tryckt 1676; den dyraste är det stora praktverket Skånes Herrgårdar hvars boklådspris är 110 kr. Bland rariteter må nämnas Lagerbrings Monumenta Scanensia; Sommelius' Lexicon eruditorium Scanense Flores Antiquitatis Scanicæ.

ville. Vid 25 års ålder uppmanad att studera, hvartill jag kände äfven inre kallelse (till prest eller missionär) måste jag försaka det af ekonomiska skäl. Jag fick aldrig mer än 5 månaders skolgång inalles. Men skadan har jag sökt taga igen genom sjelfstudium, sedan jag blef fri ur fars tjänst år 1880. Under de följande 20 åren har jag samlat mitt kära libri, hvartill åtgått allt hvad jag förvärfvat genom mitt träarbete (takrännor och brandstegar); något har jag också förtjenat med pennan, men jag är ingen vanlig korrespondent, utan skrifver af principiella skäl, d. v. s. i syfte att understödja konservativa blad, men sådane honorera merendels lägre. Jag har som samlare haft ett privilegium som mycket underlättat samlandet, näml. att få gratis allt årstryck o. d., när jag blott kan komma och samla upp det (behöfver ändå resa för afsättningen af träarbetet), och äfven en hel del sjelfständiga arbeten om Skåne som resp. författare eller förläggare haft godheten gifva mig för samlingen. Men jag har naturligtvis köpt för åtskilliga tusen kronor och är en flitig kund i antiqvariaten och boklådorna. Uppmanad att sälja samlingen för att få pengar till ett jordbruk, för hvilket jag har stort intresse, har jag dock icke kunnat förmå mig härtill, utan vill fortsätta att öka den. — Mitt kära bibliotek, som upptar en hyllängd af c:a 75 meter (eller inberäknadt ett lånbibliotek om c:a 400 band, närmare 85 meter) utgöres af a) litteratur i allmänhet och b) litteratur rörande Skåne, Halland och Blekinge samt Lunds universitet. Utom ett s. k. handbibliotek, hvari teologi, historia och lagfarenhet äro bäst representerade, finnes en samling antika böcker, hvaraf den äldsta är Erasmi Roterodami Paraphrases epist. apost. Pauli, Basel 1522. En stor del af denna samling är från 1600-talet samt har rödt tryck å titelbladen. — Samlingen rörande Skåne upptager omkr. 30 meters hyllängd och omfattar ej blott topografi o. d., utan skrifter i alla

ämnen och allt sådant, som kan hänföras till literatur rörande Skåne, Halland och Blekinge samt Lunds universitet. Således äfven personalhistoria och publikationer rörande styrelse, förvaltning, undervisningsväsende, hushållning, ekonomi, kommunikationsväsen m. m. Rörande universitetet samlar jag allt, ej blott rörande personliga förhållanden, äfvensom bibliografi: flera hundra kataloger öfver boksamlingar, som ägts af skåningar. Af almanackor finnas de flesta, för dels Skånes, dels Lunds horizont, fr. o. m. 1677, ehuru större luckor i den äldre serien. Af kartor öfver Skåne och Blekinge (endera eller båda tillsammans) har jag omkring 50 större och mindre; de båda äldsta från 1740, flera andra från 1700-talet, deraf en som visar Skånes utseende år 1300; samt dessutom en mängd specialkartor. Af porträtter (n. b. tryckta) öfver skåningar finnas bortåt 1,000, dessutom flera korttaflor (i fotografi), såsom Lunds universitetslärarekår, Lunds studentkår och Skånska nationen, Lunds stifts presterskap, landsstaten o. s. v. — Tidningsurklipp har jag samlat i 20 år, eller lika länge som jag samlat litteratur, rörande Skåne etc. i olika hänseenden, ordnadt efter innehållet och förvaradt i kartonger. Ensamt detta, jemte hvad jag sjelf skrifvit i tidningar, upptager en hyllängd af närmare 4 meter. — Skall jag i detalj redogöra för detta myckna materiel, så, hvad först beträffar Skånes topografi, lemnade under 1700-talet de båda Stobæerna, Lagerbring och Gillberg m. fl. de första större bidragen. Lagerbring utgaf Monum. Scanensia* i 44 disp., hvarjemte han presiderade för många af de latinska afhandlingar som utkommo om häraderna i Skåne och Blekinge. Floræi Flores Antiquitatis Scanicæ** är en raritet, äfvensom Linnæi Skånska Resa

* Warmholtz 589.

** Warmholtz 572.

1751),* ny uppl. 1884. Sommelius utgaf Sk. Clericiets hist.; Lex. erud. Scanens. i 72 disp.; De templo cathedr. Lund, m. fl. ** I början af 1800-talet utgaf Sjöborg Skånes historia i 3 delar, Blekinges i 2 delar m. m. Med bildandet af Skånska fornminnesföreningen började på 1850-talet en ny serie arbeten om Skåne: Cronholm, Skånes polit. hist. i 2 b. Brunius, Skånes konsthistoria; Lunds Domkyrka m. fl. Rietz, Skånska skolväsendets hist. m. fl. Barfod, Skånska Adeln. Falkman, Skånska kyrkohemman. Cavallin, Lunds St. Herdaminne. — 1868 ombildades Skånska Fornminnesföreningen, hvars sekreterare prof. Weibull alltjämt är produktiv. — Then gambla Skåne Lagh har tryckts i 6 olika editioner, den äldsta tr. af Gottfred af Ghemen (Khvn 1505), den bästa utg. af Schlyter 1868; äfven af Hadorph utg. 1676.*** Lunds univ. hist. har utg. 4 gånger af v. Döbeln och Lindfors på latin, af Ahnfelt och Weibull-Tegnér på svenska. Skånska Herrgårdar ha tecknats och utgifvits af Fischer 1756,**** af Thersner 1818 och af Ljunggren 1853—1863. Skånska folkdrägter af Kurck och Wallengren. Skånes Flora ha flera utgifvit, utförligt Areschoug och Lilja, 2 uppl. hvar. Stadsbeskrifningar ha utg. af Follin o. Key om Helsingborg, af Friberg o. Isberg om Malmö, af Berling om Lund och af Psilander om Ystad. Om öfriga städer, mindre beskrifningar. — Dessa arbeten äro blott några af de väsentliga, kort antydda. Alla eger jag och mångfaldiga andra dylika samt flera af de större arbetena om Halland; dessutom en massa annat, t. ex. alla stiftsmatriklar (12 st. f. o. m. den af år 1785), universitets-

* Warmholtz 279.

** Warmholtz 595, 2,100, 2,107, 2,115, 9,029 a, 9,138, 9,239.

*** Warmholtz 8,141.

**** Warmholtz 579.

matriklar o. kataloger (kompl. saml. fr. o. m. 1830), prästmöteshandlingar och domkap. cirkulär, Lunds stiftstidning från början (1812), div. äldre tidningsårgångar o. tidskrifter. Acta univ. Lundensis Tom I—XXXIII. Skånes kalendrar, en massa folklifskildring af Ave, P. Thomasson, Wranér m. fl. Flera hundra likpredikningar och biografier öfver skåningar; flera hundra akademiska program o. tillfällighetstryck; flera hundra naturvetenskapliga afhandlingar deraf många illustrerade; en mängd afhandlingar i div. ämnen; flera hundra reglementen, stadgar o. d. rörande Skåne; hvarjehanda kuriosa-tryck m. m. Jag har väl omkr. 3,000 n:r dylik litteratur, inklusive stadgar o. d. närmare 4,000, samt omkr. 2,500 n:r allmän litteratur, när till ett n:r räknas såväl en broschyr, som utgöres af 1 à 2 ark, som en tidskriftserie om 80 à 90 årgångar, såsom Lunds stifts tidning m. fl.» (Medd. af P. Möller, Glimåkra $^{10}/_{8}$ 1899.)

Relationer öfver Möllers bibliotek ha förekommit i Kristianstadsbladet Juli 1894, Lunds Dagblad Dec. 1898, Vårt Land $^{7}/_{12}$ 1898, Sölvesborgs Posten $^{11}/_{11}$ 1899.

Angående sin litterära verksamhet meddelar Möller ($^{21}/_{10}$ 1899): »I bokform har jag endast utgifvit Lifsbilder ur Skånes kyrkohistoria h. 1 o. 2 (Chrst. 1890, 1893). Men jag har material till ett arbete *Skånes kyrkohistoria i lifsbilder,* omkr. 150 korta biografier af prester och lekmän. Äfvenså arbetar jag på en *Kulturhistorisk beskrifning om Ö. Göinge härad* och på *Ett bidrag till en skånsk bibliografi* (har katalogiserat 4,000 n:r). Under sign. *P. M.* och pseudon. *Gottfrid* har jag skrifvit omkring 1,000 spalter i olika tidningar, mest skånska, dels i berättande och dels i reflekterande form. Det har varit ett mycket otacksamt arbete, men jag har skrifvit och skrifver ännu, *icke* i första rummet för att förtjena pengar. — Skånska Po-

sten och Lunds Veckoblad honorerade nästan intet. I den förstnämda har jag skrifvit omkr. 200 spalter, men för allt detta arbete ej fått mer än omkr. 100 kr., enär det var en bolagstidning och hade klena resurser. Nu har den gått upp i Kristianstads läns tidning. Att en fattig arbetare tar parti för en tidning, som de radikala kalla för »herreklassens tidning» och utför så mycket arbete för så ringa ersättning, det torde vara en i vårt land temligen enastående företeelse. Men sitt samvetes öfvertygelse måste man ärligt följa, sedan får det gå som det kan med inkomst och anseende. Missionsbladen kunna icke honorera, men i dem arbetar jag gärna för Herrens rikssak — missionen.»

LORÉN, VICTOR EDVARD, född i Göteborg 1857; studerade in- och utrikes; efter lång och tärande sjukdom afhände han sig lifvet 1885 i Stockholm. Han testamenterade sin förmögenhet till en fond för främjande af sociala vetenskaper. En följd deraf blef, att af hans böcker bildades »Lorénska Biblioteket», Stockholm, Lilla Vattugatan 19 B. Katalog utkom, Sthm 1891, med titel: Lorénska Biblioteket. Katalog afslutad 31 Maj 1891. Tryckt som manuskript. Biblioteket var i början öppet för allmänheten Onsdagar och Lördagar kl. 9—10 f. m. I E. W. Dahlgrens Stockholm (Sthm 1897) I: 464 omnämnes det således: »Lorenska biblioteket, socialvetenskap, upprättadt enligt förordnande af den år 1885 aflidne Viktor Lorén och underhållet, genom den af honom stiftade »Lorénska fonden för befrämjande af socialvetenskaperna». Volymantalet 6,000; för bokinköp och bindning har årligen användts från 1,200 till 2,500 kronor; tillgängligt 1 dag i veckan». — 1898 i September fann sig Styrelsen för Lorénska stiftelsen föranlåten att öfverlemna till Riksdagens

bibliotek såsom gåfva hela Lorénska biblioteket. (Vårt Land $^{9}/_{9}$ 1898.) Att sluta af en uppsats i Sv. Dagbl. $^{22}/_{4}$ 1899, med rubrik Oginhet mot forskare, synes genom detta arrangement fara uppstå att det Lorénska biblioteket blifver svårtillgängligt för forskare.

Några år före Loréns död sändes till Göteborgs Museibibliotek såsom gåfva af L. en kista full af nationalekonomiska tidskrifter och broschyrer, mest i den sociala frågan.

RAAB, CARL JOHAN CONSTANTIN, friherre, född 1857; kapten vid Göta lifgarde.

Friherre Raab är mycket litterärt intresserad och inom kamratkretsen känd för sin lätta penna, äfven genom några öfversättningar och bearbetningar i diverse tidningar och tidskrifter. Han har ett vackert af honom sjelf hopbragt bibliotek af hufvudsakligen fransk och engelsk historisk litteratur.

Hans Ex-libris: Å ett upprulladt blad framställes tre korpar (i frih. Raab'ska vapnet synas tre korpar i guldfält) diskuterande omkring en uppslagen foliant i hvilken läses Hic bibitur; i hörnet af bladet en friherrekrona. (Ritadt af kaptenen vid Göta lifgarde C. Breitholtz och utfört i ljustryck i Silfversparres grafiska anstalt 1901.) Två storlekar.

ERIKSSON, LARS JOHAN, född i By s:n, Stora Kopparbergs län, 1857; stud. i Falun 1879; fil. kand. i Upsala 1884, med kemi till hufvudämne; arbetade 1885 hos d:r Alb. Atterberg i Kalmar med kemiska undersökningar af hafre; egnade sig sedan åt affärsverksamhet samt eger nu Upsala valsqvarn med dess spanmåls- och mjölaffär.

Hans boksamling, 4 à 5,000 band, omfattar hufvudsakligast skönlitteratur, historia och naturvetenskap. Bland rariora uppger hr Eriksson följande: Axel Ahlströms Jean Gangère. Edv. Forsbergs Medicinska skämt. Alfr. Lindqvists Genom Ekluten (tr. i 10 ex.). Thom v. Posts teaterpjeser. Zedritz' Maskeraden samt Turkiska musiken. Gustaf Carlsson Leijonhufvuds Dikter (uppl. 40 ex.). J. A. Nygrens Det andliga och själslifvet. Klara Johanssons Så fruktas en argbigga. R. v. Kræmers Tal och föredrag samt Mina lefnadsminnen.

Hans Ex-libris:

Etsning i koppar från A. Tallbergs atelier. Här förminskadt återgifvet i autotypi.

SCHEULIN, JOHAN K., född 1857; glas och skyltmålare i Stockholm; ändade sitt lif genom sjelfmord 1898. (V. L. 1898 $^{26}/_{3}$.)

Hans bokegaremärke: JOH : K. SCHEULIN, samt en palett omgifven af ornament. Oval blåstämpel (1877).

Å Eichhornska bokauktionen 1891 $^{3}/_{6}$ såldes en bok med Scheulins märke: Forsög i de skiönne og nyttige Videnskaber, Soröe 1764.

VARENIUS, PER OTTO, född i Stockholm 1857; fil. d:r, docent i statskunskap vid Upsala universitet. Utg. arbeten, se sista tioårs-katalogen och följande årskataloger.

Hans bibliotek, närmare 3,000 voll., innehåller hufvudsakligen arbeten i historia och statskunskap samt hjelpvetenskaper, såsom litteraturhistoria, genealogi, urkundspublikationer och juridik.

Hans Ex-libris:

Efter egarens anvisning tecknadt och skuret i trä af Kristian Hellström i Stockholm (1897). Den bekanta devisen är hemtad från en latinsk grammaticus Terentianus Maurus.

SETTERVALL, NILS KRISTIAN, född i Stockholm 1857; stud. i Upsala 1878; e. o. amanuens i Kongl. Biblioteket.

Hans boksamling utgöres hufvudsakligen af svensk och utländsk historia samt skandinavisk skönlitteratur.

Hans Ex-libris: KRISTIAN SETTERVALLS å en rund bandeau med spänne; inom densamma: BOKSAMLING [2 rader]. Gravyr i stål af A. G. Asplund.

FRANCKEN, HERIBERT EDVARD REINHOLD, VON, född på Vasa i Upland 1857; köpman i Paris, s. m. inspektör för Skandia i Stockholm, slutligen verkställande direktör i Ångfartygsaktiebolaget Meteor; död 1901.

Hans bokegaremärke: **HERBERT von FRANCKEN.** Blåstämpel.

EKSTRÖM, JOHAN PETRUS, född i Stockholm 1858; elev vid konstakademien 1872—79; teckningslärare vid Stockholms Reallärоverk 1882. Utg. skrifter, se Dahls Lärov.-Matr., Sthm 1900, sid. 49.

Han äger en betydlig samling af boktryck, planschverk, anteckningar, ritningar, undervisningsmateriel m. m. rörande elementär teckningsundervisning samt kalligrafi och skrifundervisning. Grundstommen bildades under de första åren af 1880-talet hufvudsakligen genom inköp af omkring ett 50-tal arbeten ur teckningsläraren J. G. Köhlers och generallöjtnanten K. M. Thulstrups efterlemnade boksamlingar. I början afsågs företrädesvis att få svenskt tryck rörande nämda ämnen sammanfört så fullständigt som möjligt. För åskådliggörande af undervisningens historiska utveckling blef den förnämsta hithörande utländska litteraturen äfven nödvändig. Sådan samligen vid slutet af år 1901 befinnes, upptager den 37 meter hyllängd och består af cirka 2,000 nummer, förutom i ett 20-tal portföljer och kartonger förvarade flere hundra blad litografier, koppartryck, handskrifter, elevarbeten m. m. och 14 olika serier tidskrifter för teckningslärare och teckningsundervisning i tillsammans omkring 200 årgångar. Samlingen är ordnad i följande hufvudgrupper (ungefärliga antalet arbeten angifves genom siffrorna inom parentestecknen): teckningsundervisning i allmänhet och frihandsteckning (700); geometri och linearritning (400); perspektivlära (250); färg-

lära (100); målning (15); ornamentik (50); anatomi (15); kartritning (40); skolhygien (40); fackritning (25). Omkring 300 nummer är svenskt tryck. Afdelningen för kalligrafi och skrifundervisning omfattar 335 nummer, hvaraf 171 svenska och 164 utländska. Öfver denna senare afdelning finnes fullständig katalog upprättad.

ESSEN, AXEL, HENRIKSSON VON, friherre, född 1858; eger hälften i Signesberg, Upland, och boende der. Han eger en rikhaltig boksamling.

Hans Ex-libris:

Ritadt af Agi Lindegren och graveradt i stål af Ad. Lindberg.

FRÖDING, HERMAN AUGUST, född i Sköfde 1858; intogs 1872 i 4:de klassen i Skara; student af Vestgöta nation i Upsala, sekreterare i Vestgöta landsmålsförening 1885, medarbetare i Aftonbladet i Stockholm 1886, derefter tidningsredaktör i Södra Sverige. — Fröding lär gjort sig känd för stor beläsenhet och smak för böcker, »till och med varit bokvurm».

Hans bokegaremärke: N:o... H. A. FRÖDING [2 rader] inom linieram. Typtryck.

BOHEMAN, MAURITZ ALFRED HJALMAR EUGÉN, född 1858; fil. lic., amanuens vid Kongl. Biblioteket; bibliotekarie i Musikaliska akademien 1897. Utg. skrifter, se sista tioårs-katalogen och följande årskataloger.

Hans bibliotek, öfver 2,500 voll., omfattar till största delen romansk och allmän språkvetenskap, litteraturhistoria, musik- och konsthistoria samt litteratur, såväl äldre som yngre och hufvudsakligen de romanska språkens litteratur.

Hans Ex-libris:

Fototypi utförd å Centraltryckeriet.

LANGENBERG, FREDRIK LUDVIG ALRIK, född 1858; officersexamen 1882; underlöjtnant vid K. Andra Lifgardet s. å.; löjtnant 1887; kapten vid K. Göta Lifgarde 1899.

Kapten Langenbergs bibliotek består af omkr. 6,000 band och utgöres hufvudsakligen af svensk och fransk historia samt litteratur.

Hans Ex-libris: en arlequin dansande på ett schackbräde * omgifven af arlequins, ofvan och inunder läses:

* Fou betyder, som bekant, utom narr äfven löparen i schackspelet.

Le monde est plein de foux et qui n'en veut pas voir doit se tenir tout seul et casser son miroir. Tecknadt af kapten C. Breitholtz och sign. *C. B. 1901.* Utfördt i ljustryck i Silfversparreska grafiska anstalten. — Egaren meddelar att han använder det blott för litteratur och tänker låta utföra ett annat för historia m. m.

LINDEGREN, AUGUST (AGI), född 1858; slottsarkitekt.

Hans Ex-libris:

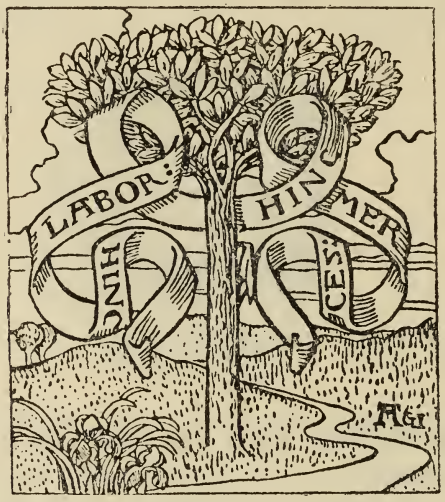

Komponeradt och ritadt af egaren och sign. AGI. (Finnes återgifvet i Varia 1899 Dec.)

IDSTRÖM, ELLEN, född Holzhausen i Stockholm 1857, gift med konsul Axel Idström i Göteborg, författarinna i den realistiska genren. Hon har blifvit öfversatt äfven till främmande språk.

Ex Libris
NEMINEM · OFFENDAS · NEU · METUAS ·

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

Hennes Ex-libris tecknadt af Ida Törnström har till devis: Tanken öfvervinner döden.*

KLINTBERG, GEORG WILHELM, född 1858; verkmästare vid Rörstrand.

Hans Ex-libris: 1. GEORG KLINTBERG omkring en uggla, botten svart; nedunder: *Ex-Libris.* 2. En porslins-brännugn jemte ett blom-ornament inom hvilket läses: *Ex-Libris* och nedanför: *Georg Klintberg.* Etsningar från Tallbergs atelier.

LAGERGREN, GUSTAF BRUNO, född i Stockholm 1858; stud. i Upsala 1876; kansliex. 1881; kanslisekreterare i Finansdepartementet.

Hans Ex-libris, »såväl till sentens som komposition fullt sjelfständigt», utgöres i bottenplanet af en lagergren, inom en oval med devisen NEMINEM · OFFENDAS · NEU · METUAS · synes *G. L.* hopbundna i en typ; ofvanför lagergrenen: *Ex-libris.* Sentensen tolkar egaren sålunda: *Var hänsynsfull mot alla, men frukta ingen.* »Denna sentens», skrifver egaren ($^{29}/_{10}$ 1901), »uttrycker en del af den lefnadsfilosofi jag för mig själf uppställt. Den gör, så långt är möjligt, anspråk att vara ej blott en »règle de conduite»

* Påminner om Anatole de Montaiglons devis å sitt Ex-libris: *De jour an jour en apprenant mourant.* Denne framstående bibliograf och arkeolog (f. 1824, † 1896) efterlemnade ett bibliotek af 30,000 voll. (Archives de la Societé Française des Collectionneurs d'Ex-Libris 1896 p. 21—23.)

men äfven en »esprit de conduite». (Ritadt af Anna Berglund efter af egaren angifven idé och etsadt i koppar i Generalstabens litografiska anstalt 1901. Här återgifvet i fototypi.) Detta Ex-libris pryder en ej stor, men vald boksamling af utmärkta svenska och franska arbeten i historia, biografi och skönlitteratur, samtlige bundna i delikata band dels samtida och dels af vår förnämste bokbindare Hedberg. Egaren är bokälskare, men ej af andra böcker än dem han läser och som skänka honom andlig njutning. Samlandet af s. k. rariora intresserar honom ej.

HEIDENSTAM, CARL GUSTAF VERNER VON, född 1859; skriftställare.

Han sålde en del af sin boksamling, efter tryckt förteckning 1,531 n:r (voll.), å Stockholms bokauktionskammare 1896 d. 15 Apr.

Hans Ex-libris: Stjernhimmeln öfver en ödslig stig, derunder: VERNER VON HEIDENSTAMS BOK. Tecknadt af Oscar Björk och utfördt i fototypi. (Återgifvet i Varia 1899, Dec.)

TROLLE, NILS AXEL ARVID, född 1859; friherre vid farbroderns frih. Nils Trolles död 1890; hofjägmästare, led. af Första kammaren. Innehar fideikommissegendomarne Trollenäs och Fulltofta.*

En med furstlig lyx inredd salong å Trollenäs inrymmer ett dyrbart bibliotek. Se Ny Ill. Tidn., Nov. 1894 och N. Dagl. Alleh. $^{15}/_{11}$ 1894.

---

* Ryttmästaren N. G. F. Trolle ansåg sig ega bättre rätt till fideikommissen och började process (V. L. 1895 $^{5}/_{6}$). Tvisten afslutades med att frih. Trolle utbetalade till nämde ryttmästare 100,000 kr.

UGGLAS, CARL GUSTAF FREDRIK AF, friherre, född 1859; e. o. hofrättsnotarie.

»Frih. Carl Gustaf af Ugglas konkursmassas boksamling» såldes, efter tr. förteckning (2,562 n:r), i Stockholm 1893 d. 11 o. 15 Nov. N:r 2,530—2,542 upptager arbeten öfver keramik.

CARLSSON, CARL ALEXANDER, född i Kristdala s:n, Småland, 1859; kassör i Lifförsäkringsföreningen Röda bandet. Utgifna skrifter, se årskatalogen för 1900.

Han har stor bokkärlek och är stor beundrare af Shakespeare.

Hans Ex-libris: I en hjertformig sköld med Smålands vapen och Shakespeare-vapnet (jfr permen till Schücks monografi öfver Shakespeare, äfven sid. 100 i texten) läses *C. A. Carlsson,* i facsimile, och *Shakespeare.* Ofvanför under »cresten»:

EX-LIBRIS.

LAGERBERG, SVEN CARL PONTUS, född 1859; kammarherre, ombudsman och intendent vid Göteborgs museum.

Hans boksamling innehåller väsentligen historia och skönlitteratur.

Hans Ex-libris: *Vapnet* med devisen CVIQVE SVVM å en bandeau; ofvan vapnet C L

KLINGSPOR, ANNA SOFIA HEDVIG AURORA, född 1859; gift 1888 med löjtnanten Carl Ridderborg.

Hennes Ex-libris: *Vapnet* med *Anna Klingspor* under. (Fototypi.)

DE GEER, CARL LOUIS EMANUEL AF LEUFSTA, friherre, född 1859; innehar Leufsta bruk m. fl. fideikommiss.*

Om det ansenliga biblioteket å Leufsta, förvaradt uti ett särskildt bibliotekshus, meddelas i *Uplands Herrgårdar* af Klingspor och Schlegel (Sthm 1879): Biblioteket består af omkring 10,000 band, synnerligen utmärkt i den äldre naturvetenskapliga litteraturen och innehållande sådana dyrbarheter som de kolorerade originalritningarna till delarne 2—12 af Ol. Rudbeck d. ä:s och y:s *Campi Elysii*.** Af detta arbete hafva från trycket utkommit endast 1:a och 2:a delarne, men som de redan skurna träformarne till största delen förstördes vid Upsala brand 1702, upphörde utgifningen. Här förvaras äfven O. Rudbeck d. y:s *handritade planschverk* öfver de lappska växterne och svenska foglarne, äfvensom Charles de Geers*** egenhändigt ritade figurer öfver insekterne m. m. Här finnes äfven en kopparstickssamling. I museet förvaras en dyrbar mineralsamling. Äfvenså finnes å Leufsta: en samling porträtt af slägten De Geer, målade af utmärkte nederländske mästare.

---

* »Uppskattningen af Leufsta bruk i Upland svarade år 1828 mot mer än *13* af Sveriges städer tillsammanräknade. Värdet af Sköfde, Mariefred, Kungsbacka, Östersund, Skanör, Falsterbo, Grenna, Hjo, Falköping, Öregrund, Östhammar, Trosa och Borgholm, gör neml. enligt de Tabellariska uppgifterna, icke mer än 591,000 R:dr [B:co], då Bruket ensamt var uppskattadt till 602,000 Rdr.» (Forsells Statistik, Sthm 1844, Sid. 258.) — Om Leufsta bruks storartade utveckling på 1880-talet, se Nya Dagl. Alleh. 1885 3/1.

** Dessa ritningar ansågos hafva gått förlorade tills de år 1878 upptäcktes å Leufsta af fil. d:r E. Ährling.

*** Charles de Geer (1720—1778), ryktbar naturforskare och entomolog, författare till sekularverket: *Mémoires pour servir à l'histoire des Insectes*. T. 1—7. Sthm 1752—78. 4:o. Hans stora insekt-samling jemte hans öfriga naturalie-kabinett och ett dyrbart mikroskop förärades vid hans död till K. Vetenskapsakademien.

GVSTAV HEDBERG
BOKBINDARE

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

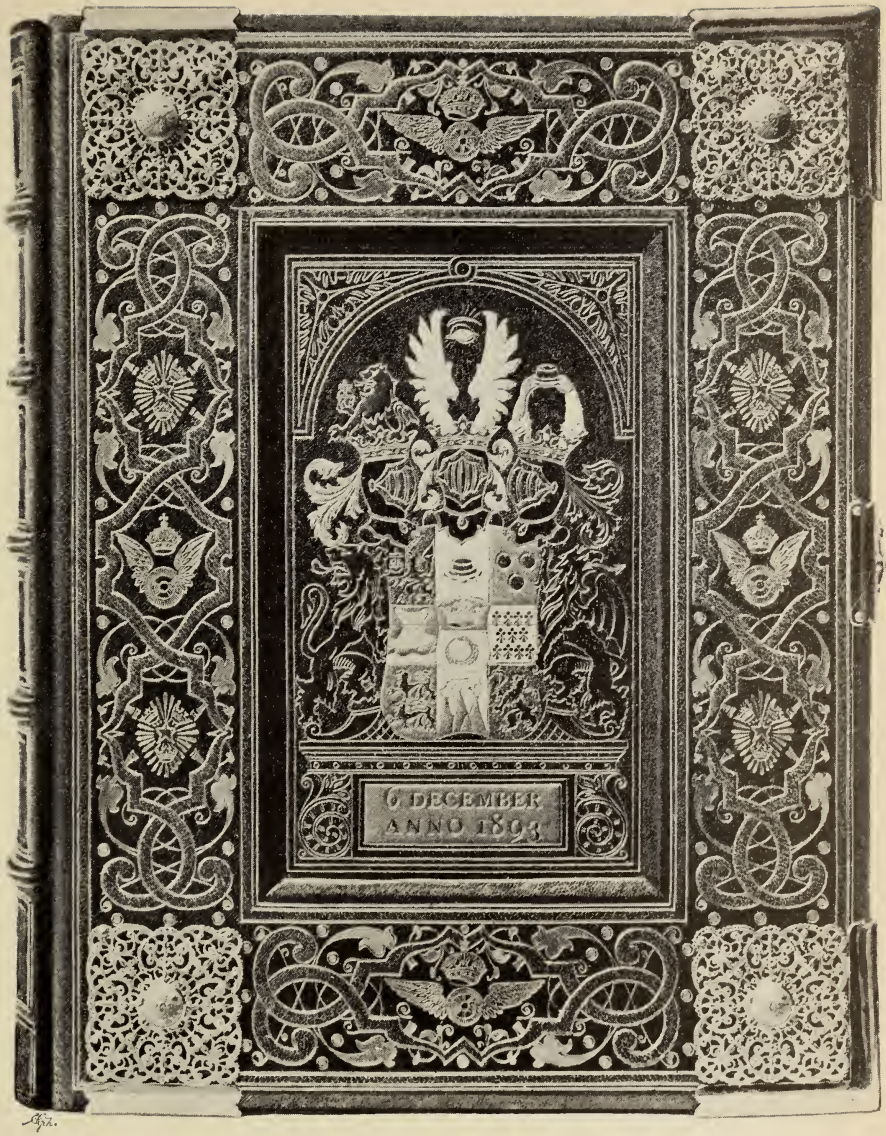

ALBUMPERM I LÄDERMOSAIK AF G. HEDBERG.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

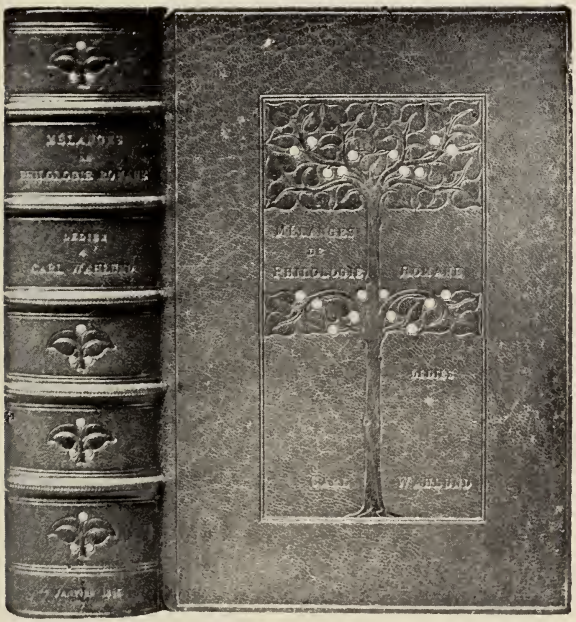

PERM I LÄDERMOSAIK AF G. HEDBERG.

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

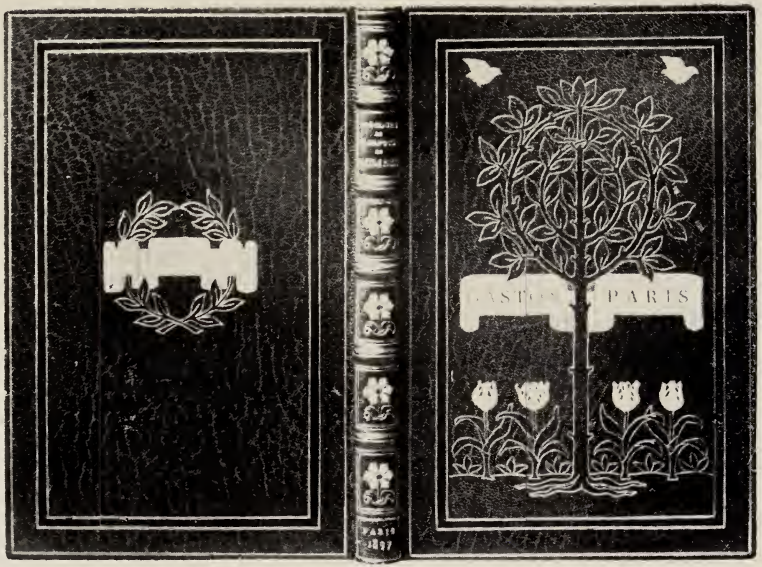
PARIS

THE
JOHN CRERAR
LIBRARY

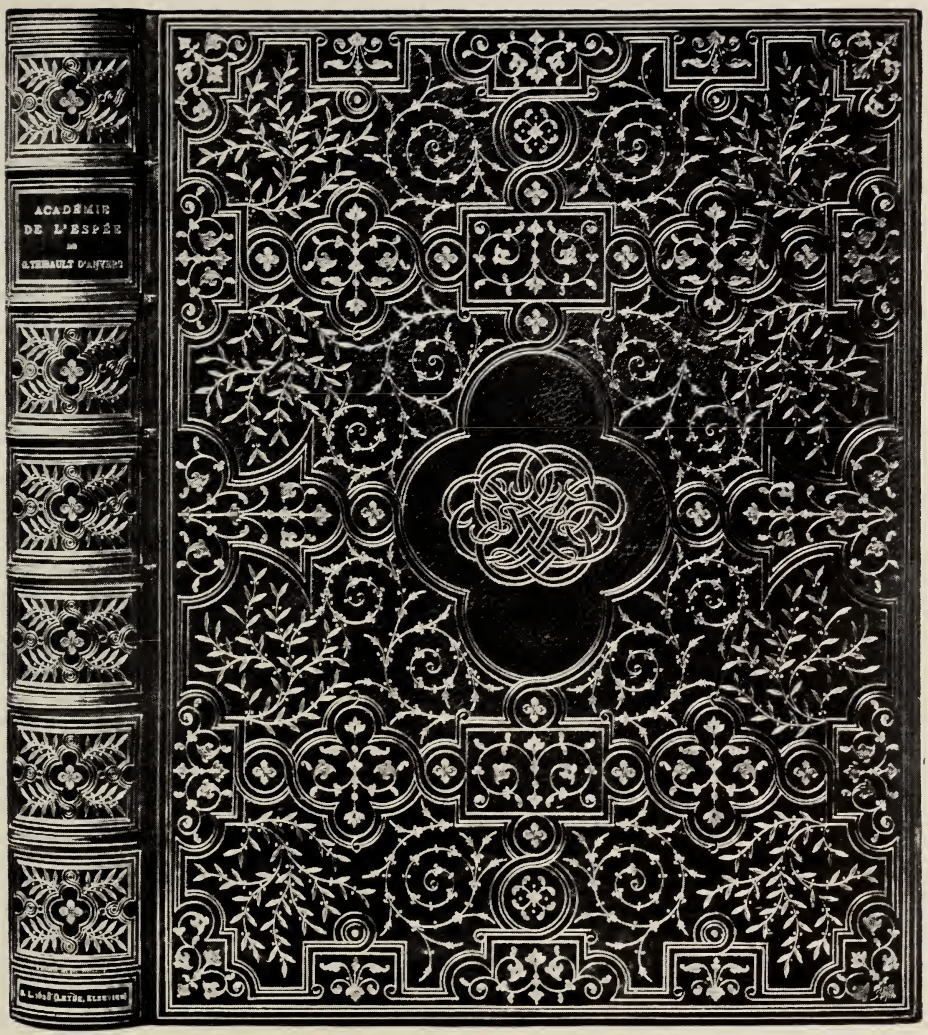

ALBUMPERM "AUX PETITS FERS" AF G. HEDBERG.

THE
JOHN CREERAR
LIBRARY

HEDBERG, GUSTAF, född i Höja s:n i Skåne 1859; bokbindare i Stockholm. Sedan han under en längre tid vid några af Paris' berömdaste bokbinderietablissement inhemtat sin konst, kom han till Stockholm och började här sjelfständig verksamhet 1886. Hans utomordentligt konstnärliga, i lädermosaik utförda band hafva fått verldsrykte. Han prisbelönades i Köpenhamn 1888. Vid verldsutställningen i Chicago 1893 erhöll han prismedalj (första priset); likaså vid den internationella bokbinderiutställningen i London 1894. Hans till denna utställning sända praktband i lädermosaik ådrog sig så stor uppmärksamhet bland ej mindre än 75 praktnummer af engelska, italienska, tyska och franska band, att det rönte den sällsynta utmärkelsen att i ett synnerligen fint färgtryck upptagas i den illustrerade katalogen öfver expositionen. I Modern Book-binding (Winter number of The Studio 1899—1900. London) förekomma flera afbildningar af hr Hedbergs subtila band. — Vid den Skandinaviska konst- och industriutställningen i Stockholm 1897 erhöll H. guldmedalj. (Biogr. upps. se N. f. b. XX: 1,080.)

Hans Ex-libris: GVSTAV HEDBERG BOKBINDARE, derunder en bokbindareverkstad med mästaren sjelf i arbete. Sign. *Agi* i monogram. Teckn. af Agi Lindegren, och xylograferadt (1894). Här återgifvet jemte reproduceringar af band, i autotypi.

OSSBAHR, CARL ANTON GEORG, född 1859; intendent vid Lifrustkammaren.*

Intendenten Ossbahr har hopbragt ett både vackert och talrikt bibliotek i svensk historia, biografi och topo-

* Han egnade sig tidigt åt det fackstudium (vapen), der han blifvit vår första auktoritet.

grafi (företrädesvis äldre). Hans Ex-libris vanligen tryckt i guld på bokens perm, synes här återgifvet.

Hr Ossbahr var till en början ej fullt ense med sig sjelf om att låta sin bokstämpel blifva offentliggjord och sitt bibliotek omnämnas, emellertid lemnades medgifvandet under vilkor att följande skrifvelse (dat. $^{16}/_{3}$ 1901) »i sin helhet infördes»: »Min ärade vän Grefve Carl Snoilsky öfvertygar mig om, att jag ej har rätt undanhålla vännerna till »Svenska Bibliotek och Ex-libris» den förträffliga permstämpel Carl Larsson haft vänlighet skänka mig. Jag får sålunda härmed lemna den begärda tillåtelsen att reproducera stämpeln i fråga och på samma gång bifoga några upplysningar om den obetydliga samling den är afsedd att pryda, antingen, då det gäller nybundna böcker i här afbildade format eller mycket förminskad å permar från äldre tid. Med undantag af några hundra volymer i historia, memoirer samt vapen- och kostymhistoria har min boksamling tillkommit under de två sista åren och har under denna tid uteslutande egnats åt svensk historia med kulturhistoria, biografi och topografi samt resor i Sverige och svenskars skildringar af främmande land. Om jag erkänner att jag åt »kulturhistoria» gifvit en något vidsträckt omfattning (så t. ex. räknar jag dit Tessins Faunillane, af hvilken jag eger 1767 års 8:o upplaga), så företer samlingen i öfrigt ej den minsta afvikning inom andra vetenskapsgrenar. Också inskränker den sig för närvarande till omkring 2,500 band. Sällsyntheter söker jag ej, så framt ej innehållet intresserar mig, eller ock sjelfva anledningen till bokens sparsamma förekomst förlänat den en kulturhistorisk betydelse. För de afsigtligt tillagade rariteterna har jag en utpreglad motvilja. Af olika upplagor föredrar jag onekligen den första, men någon gång, då en mångfald upplagor och öfversättningar till andra språk vittna om en inom den svenska bibliografien mindre vanlig spridning,

ALIQVID
IVDICIO
ET MEO
VINDICO

THE
JOHN CREAR
LIBRARY

söker jag erhålla dem alla; af detta skäl har jag till dato skaffat mig 16 upplagor af Olaus Magni Historia de Gentibus Septentrionalibus. Bland dessa förekomma, utom naturligtvis originalupplagan af 1555, äfven den odaterade Antwerpen-upplagan i liten 8:o samt franska, tyska, holländska och engelska öfversättningar. Mycket intresserar mig böckernas provenance; af några märkligare bibliotek, ur hvilka ett eller annat arbete kommit i min samling, kan jag nämna Sigismunds, drottning Christinas och Per Brahes d. y. (Wisingsborgs-biblioteket). Äfven eger jag böcker med Ludvig XIV:s och XV:s permstämplar etc. Af de gamla böckerna fordrar jag i öfrigt egentligen blott fullständighet; att en bok bär spår af att vara flitigt läst af folk, som förstår att handskas med böcker, stör mig ej mycket, och i alla händelser mindre än om den undergått tvättning, fernissning af permar etc. Nya band i gamla stilar tilltala mig lika litet som dylika restaureringar på andra områden. Helst ser jag, att hvarje bok jag låter binda, om gammal eller ny, får en bestämd karakter af att tillhöra min samling, och skulle jag häri hafva lyckats, är det tack vare Carl Larssons permstämpel.»

HAGBERG, HENNING GOTTFRID, född 1860; med. lic., provinsialläkare i Vilhelmina distrikt.

Hans bokegaremärke: Hygiea med omskrift: HENNING HAGBERG * Provincialläkare. (Rund blåstämpel.) — Angående sin boksamling meddelar egaren ($^{24}/_{11}$ 1899): »Min boksamling, som utgör ungefär 1,200 voll., består till största delen af medicinsk och naturvetenskaplig litteratur, hvarefter i volymantal komma skönlitteratur och konst; den blandade litteraturen företrädes hufvudsakligen af historiska arbeten och tidskrifter.»

TÖRNSTRÖM, ANNA GUNILLA, född i Göteborg 1860, författarinna, bosatt i Göteborg. Utg. skrifter, se Bohandelskatalogen 1897, 1901. Har dessutom skrifvit artiklar och skisser i Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning, Öresundsposten, Karlstadstidningen, Nordisk Revy m. fl.

Hennes Ex-libris:

Rebus af namnet. Ritadt af systern artisten Ida Törnström.

STRÖM, ARVID THEODOR, född 1860; redaktör af Hvetlanda-posten. (Se Tullbergs porträttgalleri XVI, Tidningsmän.) Pressofil.

Om sin tidningssamling meddelar S. (Hvetlanda $^{28}/_{2}$ 1899): »Min tidningssamling omfattar nu omkr. 1,500 ex. Den innehåller tidningar från en mångfald olika länder, såsom — för att nämna några utom Europa — Syrien, Egypten, Madagaskar, Brasilien, Cuba, Sydafrikanska fristater, Marocko, Turkiet, (hela Konstantinopels tidnings-

litteratur), Japan, Kina, Siam, Indien och Amerika. Af äldre svenska tidningar har jag »Thet Svenska Nitet» 1738, »Then Svenska Orus» 1750, »En ärlig Svensk» 1755, »Nytt och Gammalt» 1768, »Inrikes Tidningar» 1769, och sedermera nästan alla bemärkta blad efter sist nämda år. Mitt äldsta tidningsexemplar är »Patrioten» Stockholm 1827. Af konfiskerade ex. har jag bl. a. »Sista smörjelsen» och »De tre vise männen» (Södertelje 1873). Bland kuriositeter i allmänhet torde vidare få nämnas ett par i småstäder på berget Libanon tryckta tidningar på arabiska språket samt staden Damaskus' enda tidning (turkisk-officiel). Af tillfällighetsblad, extra nummer o. d. finnas rätt många.»

ADELSNÄS BIBLIOTEK. Adelsnäs, fordom kalladt Näs, är ett frälsesäteri i Åtvids socken och Bankekinds härad af Linköpings län. År 1764 köpte d. v. krigsrådet s. m. tit. landshöfdingen och friherren Johan Adelswärd egendomen af kaptenen grefve Fredrik Ulrik v. Rosen. Johan Adelswärd (f. 1718, friherre 1770, † 1785) gjorde såväl Näs som Åtvidabergs kopparverk och derunder lydande gårdar och hemman till fideikommiss d. 20 Dec. 1781. Denna stiftelse erhöll under namnet Baroniet Adelswärd kungl. stadfästelse d. 9 Maj 1783 och godset fick dervid namn af Adelsnäs.

Vid Adelsnäs finnes tvenne paviljonger af sten och en vånings höjd. Den ena upptages af en biljardsal och i den andra förvaras ett rikhaltigt och dyrbart bibliotek, börjadt af förutnämde frih. J. Adelswärd och förökadt af efterträdande egarne. Biblioteket omfattar dels en äldre samling om något öfver 3,000 band, dels en senare, bestående af modernare litteratur, omkring 1,500 band. Af den äldre samlingen har en del ursprungligen tillhört ministern i Paris grefve Gustaf Löwenhjelm († 1856), och en del lands-

höfdingen Isaac Funck († 1735). Samlingen består hufvudsakligen af fransk skönlitteratur och historiska arbeten från förra århundradet, äfvensom af en del vetenskapliga arbeten.

Nuvarande disponenten för Adelswärdska fideikommissegendomarne bergsingeniören, R. N. O., friherre Axel Theodor Adelswärd (f. 1860) eger, förutom ofvannämde bibliotek, ett enskildt inrymdt i hans bostad vid Åtvidaberg. Detta uppgår till 3 à 4,000 band, utgörande utom teknisk och naturvetenskaplig, företrädesvis bergsvetenskaplig, litteratur, jemväl sådan litteratur — äldre och nyare — som på något sätt berör Östergötland, dessutom svenska och utländska biografier och memoarverk samt en del modern skönlitteratur på de skandinaviska och franska språken.

Ex-libris: *Hjertvapnet* omgifvet af draperi och med Adelsvärdska friherrliga vapnets venstra hjelmprydnad; inom ramen (bakom hvilken synes en sexkantig bakgrund) läses THEODOR V ADELSWÄRD V 1890. Ritadt af arkitekten Agi Lindegren och utfördt i fototypi i W. Silfversparres kemigrafiska anstalt. — Detta Ex-libris blef sedermera, i mindre skala, utfördt i kopparradering hos Silfversparre. Reproducering af den förstnämda varianten synes här.*

»Friherre Theodor Adelswärds vapen i tidig 1500-tals stil, gifva vännerna af rena heraldiska former hopp om att en »renaissance» på detta område kan vara att förvänta äfven i vårt land.» (F. U. Wrangels rec. af Sv. Bibl. o. Ex-libr. Autogr. sällsk. Tidskrift. Dec. 1894.)

---

* Förebilden till frih. Adelswärds Ex-libris synes ha varit målaren Hans Sebald Behams dat. 1544. Se Bücherzeichen von Dürer, Burgmair, Beham u. a. von Fr. Warnecke, Berlin 1894.

THEODOR ADELSWÄRD
1890

WIGARDH, THORA ALFHILDA EVELINA, född *Granström,* 1860; med. lic., praktiserande läkare i Göteborg, gift med prakt. läkaren derst. Pontus Erland Wigardh. Se Bruzelius Läkare-matr. Suppl. Sthlm 1897.

Hennes Ex-libris tecknadt af Ida Törnström har devisen *Viribus Unitis.*

NILSSON, CARL THEODOR, född 1860 (ej 1850 som bokhandlarematriklarne uppgifva); föreståndare för Klemmings Antiqvariat. Eger en större samling bibliografi.

Hans Ex-libris:

Tecknadt och etsadt i koppar af A. Tallberg.

SJÖBERG, GUSTAF WILHELM, född 1860; redaktör af Skaraborgs läns annonsblad. »Äger ganska många böcker, framförallt i teosofi, bibelkritik, filantropi och dylikt». Böckerna märkta med en blåstämpel *GS* (sammanslingrade större skrifbokstäfver).

TALLBERG, AXEL, född 1860; tecknare, aqvarellist, etsare.

Hans Ex-libris: En tupp å en sköld, deromkring EX LIBRIS A. TALLBERG. [6 rader]. Etsning från Tallbergs atelier.

ZORN, ANDERS LEONARD, född 1860; europeiskt ryktbar porträtt- och genremålare; f. n. bosatt i Mora.

Hans fru, född Lamm, är mycket intresserad af böcker och samlar äfven dylika, framför allt sådant som rör Dalarne.

På initiativ af hr Zorn har ett folkbibliotek kommit till stånd i Mora. Genom hans gåfva af en boksamling värd omkring 400 kr. grundlades detsamma. Notisen härom, med rubrik Zorns folkbibliotek, läses i G. H. o. Sj. Tidn. $^{20}/_{10}$ 1900.

SILFVERSKJÖLD, OTTO BERNDT TAGE, född 1860; amanuens i Sjöförsvarsdepartementet. Numismatiker, har ordnat Vesterås läroverks myntkabinett.

Hans bokegaremärken: 1. O. S (blåstämpel). 2. O. S under adlig krona stämpladt i guld å perm.

TIGERSCHIÖLD, HUGO EDVARD, född 1860; kanslisekreterare i Ecklesiastikdep.; framstående skald. Han belönades 1886 med Svenska Akademiens stora pris för Dikter från skog och sjö.

Kanslisekreteraren Tigerschiöld som från ungdomen varit en intresserad boksamlare har ett bibliotek på omkr. 2,000 band omfattande gammal svensk skönlitteratur, hi-

storia, topografi, juridik och jordbruk. Böckerna äro präktigt bundna, till största delen af Hedberg. — Ex-libris: *Vapnet* i färgtryck (litografi), derunder skrifvet: *Hugo Tigerschiöld.*

LINDMAN, CARL ALBERT, född 1860; med. d:r, stadsdistriktsläkare i Helsingborg.

Hans bokegaremärke: **Tillhör CARL LINDMANS Boksamling N:o...** (dels i litografi och dels i typtryck).

NORING, GUSTAF, född i Malmö 1861. Han kom tidigt till Turkiet och fick anställning hos en utländsk diplomat, hvilken skaffade honom plats hos en hög turkisk embetsman som lärare för dennes söner. Härigenom kom han in i turkiska förhållanden, ingick i turkisk diplomattjenst och öfvergick till Islam samt fick namn och titel: Ali Nouri Bey. Han gifte sig med en egyptiska, Hairie Haneem, född i Kairo, dotter af khediven. Ali Nouri steg högt i sultanens ynnest, utnämdes till generalkonsul i Rotterdam samt erhöll Osmanie-orden; men som han slöt sig till ungturkiska partiet föll han (juni 1901) i onåd, afsattes och hemkallades. Men då han väl visste hvilket öde, som väntade honom i Turkiet, efterkom han ej ordern och blef derefter in contumaciam dömd till 101 års fängelse. Efter någon tids vistelse i London återkom han med familj till Sverige och är nu bosatt i Malmö. I *Hvar 8 Dag* $^{6}/_{10}$ 1901 synes hans och hans familjs porträtt. I Malmö-Tidningen 1902 $^{8}/_{4}$ o. f. (4 nummer) läses: Ur gamla gömmor. En gärd åt det förflutna af Ali Nouri. Tryckt i bokform i 20 ex.

En samling böcker, 598 n:r, sålde Ali Nouri Bey genom Stockholms bokauktionskammare efter tryckt för-

teckning i Bukowski-katalogen n:r 146 (sid. 44—72) d. 26 April 1902.* Samlingen skulle till stor del representera sällsynta eller mindre allmänna böcker. Några auktionspris må antecknas: Alexandri Magni Historia, Wijsingsborg 1672: 15 kr. — [Arwidsson], Ungdoms Rimfrost af Sonen i Örnskog, Sthm 1832. Tr. i 25 ex.: Kr. 18: 25. (Inropad på Silfverstolpeska bokauktionen för Kr. 25: 75.) — Dialogus creaturarum optime moralizatus, Paris 1510. 8:o: 26 kr. — Hammarsköld-Sondén, Sv. Vitterheten, med det sällsynta titelbladet till 2:a afdeln. Interfol. och försedd med anteckningar af G. H. Mellin: Kr. 3: 60. — [Urban Hiærne], Ortographia Svecana, Sthm 1716, 4:o, 152 sid. (Titelblad och fortsättning trycktes ej): Kr. 2: 60. — Svedbergska psalmboken, Burchardi 1694, octavupplaga med ytterst sällsynta Svarta titlarne: 30 kr. — [C. G. Tessin.] Några hastiga försök... til... Sten Stylen, Sthm 1750. Ytterligare Lediga stunder, Sthm 1751. Ännu några lediga Ögnableck, Sthm 1751. Prins Gustafs Fyra åldrar, Sthm 1751: 11 kr.

* Att sluta af följande citat ur Ali Nouri Beys uppsats »Ur gamla gömmor» (Malmö Tidning 1902 $^{8}/_{4}$) har han en gång förut realiserat en del af sin boksamling: »Det är med gamla böcker som med gamla vänner. Först när man skall skiljas, märker man huru de ligga en om hjärtat. Då jag mot slutet af 1870-talet drogs mot södern, lämnade jag med ungefär lika vemod — hvarföre icke tillstå det? — de förra som de senare bakom mig. Men jag for just icke utan tanke på återvändo och gaf därföre, liksom ett sista handslag åt vännerna, en sista ans åt böckerna. Och sedan, au revoir? — Det kom också, återseendet; ja, icke allenast ett, utan flere. Men ack huru långa! I hast och fläng en påhelsning hos de ena, knappt en mönstring af de andra. Tiden var alltid begränsad och hann icke till för alla och allt. När slutligen ödet hade bestämt öfver mig, då fasthöll jag länge tanken att en gång hämta de käraste af mina stumma vänner till mig. I denna afsikt företog jag, vid ett tillfälle för en tjugo år sedan, en utgallring: den stora massan slumpades bort, kärnan behöll jag.» — Det är således denna »kärna» eller en del af den som nu sålts.

Ex Libris
Ernst Sjöberg

SEVON, KARL VIKTOR, född i Söderköping 1861; student 1881, inträdde i Stockholms sparbanks tjenst s. å.; tredje kontorsskrifvare 1886.

Hans Ex-libris: * KARL V. SEVONS * BOKSAMLING., rundt omkring böcker och en uggla; utanför ramen KVS i monogram i fyra hörn. Fototypi, rödt tryck (1891).

WÅHLIN, LARS PETER OLOF, född 1861; stud. i Lund 1879 af Skånska nat.; fil. kand. 1884; e. o. biblioteksamanuens 1884; fil. d:r 1891; bibliotekarie vid Göteborgs Stadsbibliotek. Utg. skrifter, se Årskatalogerna 1891, 1897, 1898, 1900. Utger fr. o. m. 1901 Nord. Univ. Tidskrift.

Hans Ex-libris: L P W. (sammanflätade) deromkring: EX LIBRIS LAVRENTII WÅHLIN. (I stil med Elof Tegnérs.) Litografi.

HAMMARSTEDT, NILS EDVARD, född 1861; amanuens vid Nordiska museet.

Hans bokegaremärke: **Edvard Hammarstedt.** (Typtryckslapp.)

SJÖBERG, ERNST GUSTAF CONSTANTIN, född i Stockholm 1861; tandläkare, red. och utg. af Odontologisk tidskrift.

Hans boksamling, bortåt 1,000 n:r, omfattar hufvudsakligen odontologiska och medicinska arbeten samt tidskrifter, dessutom skönlitteratur och musik.

Hans Ex-libris: Den heliga trefoten, ofvanför: *Ex Libris* och nedunder: *Ernst Sjöberg.* (Återgifvet i Varia Dec. 1899.) Etsning af systern-artisten Anne-Ch. Sjöberg.

HUSELIUS, CARL ERIK GUSTAF, född i Stockholm 1861; vice häradshöfding, advokat i Stockholm.

Hans Ex-libris: 1. Omkring »kunskapens träd» läses å en bandeau GÖSTA HUSELIUS HANS BOK; bakom vid horizonten den uppgående solen; bredvid trädet en uggla å en bok, dessutom en bok två pergamentsbref och två svärd. (Kopparetsning af Anne-Ch. Sjöberg, sign. A C S.) 2. Vatten med stränder och skär samt båt som ros, ofvan horisonten och å vattnet läses G H sammanbundna. Öfverst: •EX• LIBRIS• Nederst: GÖSTA * HUSELIUS: Allt inom en ornerad ram. (Fototypi från Silfversparreska anstalten.)

ANDERSSON AUGUST, född 1861; hemmansegare i Lilla Risa, Sköfde landsförsamling; har genomgått folkskola.

Sedan några år samlare af tidningar, äger han en tidningssamling, öfver 2,000 nummer, företrädesvis skandinaviska tidningar, men äfven utländska, deraf 150 amerikanska och några japanska och kinesiska. (Med »nummer» menas naturligtvis ej årgångar, ty i så fall finge hus byggas för en tidningssamling.) — Det är glädjande att få omnämna ej så få allmogemän med litterära intressen.

Om en annan pressofil läses i Dag. Nyh. 1895 7/8:

»*En tidningssamlare.* En märklig tidnings-samling eges, berättar Sk. D. af studeranden *Ernfrid Persson i Hörby* (Skåne). Samlingen, som uppgår till omkring 1,500 n:r, innehåller tidningar på hebreiska, grekiska, syriska, arabiska, kinesiska, japanska, isländska m. fl. tungomål. Derjemte har denne samlare lyckats förvärfva en mängd sällsynta svenska tidningar från tidningspressens barndom.»

KUNGL. HOFBOKTRYCKERIET
IDUNS TRYCKERIAKTIEBOLAG
1904

Pris för hela verket, 4 delar i 6 band, 150 kronor.

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 078725196